POLIROM Top 10+

ANCHEE MIN

Împărăteasa Orhidee

Anchee Min

ÎMPĂRĂTEASA ORHIDEE

Traducere din limba engleză
de MIHAELA NEGRILĂ

Editura POLIROM

2013

———————————————————

Titlul original:

Anchee Min
Empress Orchid, 2004

———————————————————

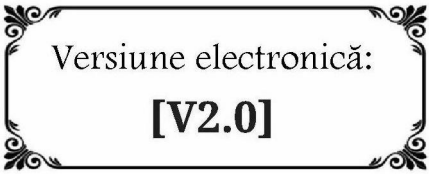

———————————————————

Corectură [V1.0]: martie, 2016
Corectură [V2.0]: martie, 2016

———————————————————

ANCHEE MIN s-a născut la 14 ianuarie 1957 la Shanghai, în timpul regimului comunist condus de Mao Zedong. La doar 9 ani, făcea parte din Micile Gărzi Roşii (o organizaţie de tineret iniţiată la începutul Revoluţiei Culturale, menită să susţină regimul maoist), iar la 17 ani, în timp ce se afla într-o tabără de muncă, a fost recrutată pentru a juca în unul dintre filmele realizate de celebrul studio cinematografic al doamnei Mao.

A emigrat în America în 1984, cu ajutorul actriţei Joan Chen. Aici şi-a scris cartea de memorii, *Red Azalea* (1994; *Azaleea Roşie*, Polirom, 2009), care a devenit un bestseller internaţional tradus în peste 20 de limbi. I-au urmat *Becoming Madame Mao* (2001; *Cum am devenit doamna Mao*, Polirom, 2009), *Empress Orchid (Împărăteasa Orhidee*, 2004) şi *The Last Empress* (2007; *Ultima împărătească*, Polirom, 2008). În prezent, Anchee Min trăieşte la San Francisco şi Shanghai.

Pentru fiica mea, Lauryann,
şi toate fiicele adoptive din China

„Relaţia mea cu Tzu Hsi a început în 1902 şi a continuat până la moartea ei. Am păstrat o evidenţă deosebit de exactă a legăturii mele secrete cu împărăteasa şi cu alţi oameni importanţi, cuprinzând bilete şi mesaje pe care mi le-a trimis Majestatea Sa, dar am avut ghinionul de a pierde toate aceste manuscrise şi hârtii.”

Sir Edmund Backhouse,
coautor al lucrărilor *China Under the Empress Dowager* (1910) şi *Annals and Memoirs of the Court of Peking* (1914)

„În 1974, spre jena Oxfordului şi spre groaza personală a învăţaţilor chinezi de pretutindeni, Backhouse a fost dat în vileag drept un falsificator… Şarlatanul fusese demascat, dar materialul său contrafăcut era încă bază temeinică de învăţătură.”

Sterling Seagrave,
Dragon Lady: The Life and Legend of the Last Empress of China (1992)

„Unul dintre înţelepţii din vechime ai Chinei a prezis că «aceasta va fi distrusă de către o femeie». Profeţia e pe cale să se împlinească.”

Dr. George Ernest Morrison,
corespondentul din China al ziarului londonez
Times între 1892–1912

„[Tzu Hsi] s-a arătat a fi binevoitoare şi chibzuită. Caracterul său a fost fără cusur.”

Charles Denby,
ambasadorul american în China, 1898

„Era o maestră a răului pur şi a intrigii.”

Manual chinez
(tipărit în perioada 1949–1991)

ORAŞUL INTERZIS

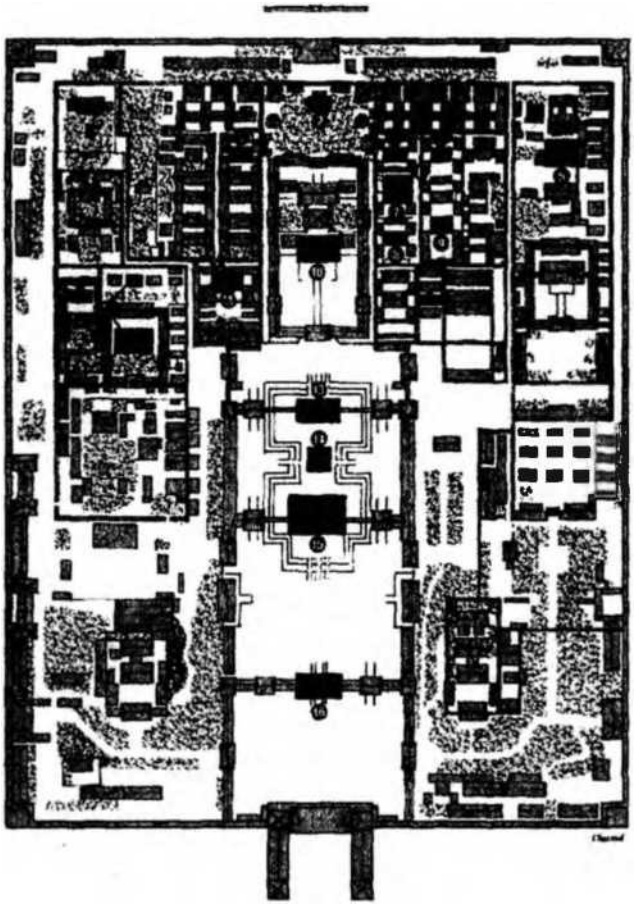

1. Palatul Orhideei
2. Grădinile imperiale
3. Palatul lui Nuharoo
4. Palatul doamnei Soo
5. Palatul Marii Împărătese
6. Palatul doamnei Mei
7. Palatul doamnei Hui
8. Palatul doamnei Yun
9. Palatul doamnei Li
10. Palatul Purităţii Celeste
11. Palatul împăratului
12. Palatul şi templul bătrânelor concubine
13. Sala Păstrătoare a Armoniei
14. Sala Perfectei Armonii
15. Sala Armoniei Supreme
16. Poarta Armoniei Supreme

Prolog

Adevărul e că nu am fost niciodată maestră la nimic. Râd când îi aud pe oameni spunând că a fost dorinţa mea să conduc China de la o vârstă fragedă. Viaţa mea a fost trasată de forţe care au acţionat încă dinainte de a mă naşte. Conspiraţiile dinastiei erau vechi, iar oamenii, bărbaţi şi femei deopotrivă, erau prinşi în rivalităţi pe viaţă şi pe moarte cu mult înainte ca eu să intru în Oraşul Interzis şi să devin concubină. Ch'ing, dinastia mea, nu mai avea cum să fie salvată, încă de când am pierdut războaiele opiului în faţa Marii Britanii şi a aliaţilor săi. Lumea mea a fost un loc exasperant al ritualului, unde singura intimitate posibilă era numai în mintea mea. Nu a trecut o zi în care să nu mă simt ca un şoarece care scapă din încă o capcană. Timp de jumătate de secol am participat la eticheta complicată a Curţii, cu toate detaliile ei meticuloase. Sunt precum un tablou din galeria de portrete imperiale. Când stau aşezată pe tron, înfăţişarea mea e graţioasă, plăcută şi calmă.

În faţa mea se află o perdea din voal – un ecran transparent care separă în mod simbolic femeia de bărbat. Ca să mă păzesc de critici, ascult, dar vorbesc puţin. Şcolită temeinic cu privire la sensibilitatea bărbaţilor. Înţeleg că o simplă privire care să trădeze deşteptăciunea i-ar tulbura pe consilieri şi pe miniştri. Pentru ei, ideea unei femei ca monarh este înspăimântătoare. Prinţi geloşi se agaţă de temeri vechi privind femeile care se amestecă în politică. Atunci când soţul meu a murit şi eu am devenit regentă pentru Tung Chih, fiul nostru în vârstă de cinci ani, am făcut pe placul Curţii subliniind în decretul meu că Tung Chih, tânărul împărat, era acela care va rămâne conducător, şi nu mama sa.

În timp ce bărbaţii de la Curte căutau să se impresioneze unii pe alţii cu inteligenţa lor, eu mi-am ascuns-o pe a mea. Îndeplinirea datoriei mele de a conduce treburile Curţii a fost o luptă constantă cu sfătuitori ambiţioşi, miniştri necinstiţi şi generali care comandau armate ce n-au participat niciodată la vreo bătălie. Au trecut mai bine de patruzeci şi şase de ani. Vara trecută mi-am dat seama că devenisem ca o lumânare arsă până la capăt într-un hol fără ferestre – sănătatea mă lăsa şi am înţeles că zilele îmi erau numărate.

În ultima vreme mă forţez să mă trezesc în zori şi să particip la

audienţă înainte de micul dejun. Am ţinut secretă starea mea, însă azi am fost prea slăbită ca să mă ridic. Eunucul meu a venit să mă zorească. Mandarinii şi autocraţii mă aşteaptă în sala de audienţe, stând în genunchii amorţiţi. Nu se află aici să discute probleme de stat ce vor apărea după moartea mea, ci pentru a mă presa să numesc ca moştenitor pe unul dintre fiii lor.

Mă doare să recunosc că dinastia noastră şi-a epuizat esenţa. În momente ca acesta, nu pot să fac nimic cum trebuie. Am fost obligată să fiu martoră nu doar la prăbuşirea singurului meu fiu, la vârsta de 19 ani, ci şi la cea a Chinei însăşi. Poate fi ceva mai dureros de atât? Pe deplin conştientă de motivele care au contribuit la situaţia mea, mă simt pe punctul de a mă sufoca. China a devenit o lume otrăvită în propria-i murdărie. Spiritul meu este atât de istovit, încât preoţii de la cele mai bune temple nu sunt capabili să îl reînvie.

Şi nu asta este cea mai proastă parte. Cel mai rău este că poporul meu continuă să îşi arate credinţa în mine şi că eu, la chemarea conştiinţei mele, trebuie să le-o distrug. În ultimele câteva luni am tot sfâşiat inimi. Le sfâşii cu decretele mele de rămas-bun; le sfâşii spunându-le conaţionalilor mei adevărul: că vieţile lor ar fi mai bune fără mine. Le-am spus miniştrilor mei că sunt gata să intru în eternitate în pace, indiferent de părerile lumii. Cu alte cuvinte, sunt ca o pasăre moartă căreia nu-i mai este teamă de apa fiartă.

Am fost oarbă atunci când vederea mea era perfectă. Azi-dimineaţă mi-era greu să văd ce scriam, dar ochiul minţii mele era limpede. Vopseaua franţuzească reuşeşte de minune să-mi facă părul să arate ca pe vremuri – negru ca noaptea de catifea. Şi nu îmi pătează pielea capului, precum vopseaua chinezească pe care am folosit-o ani de zile. Nu-mi spuneţi mie cât de deştepţi suntem noi în comparaţie cu barbarii! E adevărat că strămoşii noştri au inventat hârtia, tiparniţa, busola şi explozibilele, dar strămoşii noştri au refuzat, de asemenea, dinastie după dinastie, să construiască o apărare corespunzătoare pentru ţara noastră. Ei credeau China mult prea civilizată ca să-i treacă măcar cuiva prin cap să o provoace. Şi uite unde am ajuns: dinastia e precum un elefant căzut care îşi ia răgazul pentru a-şi trage ultima suflare.

Confucianismul s-a dovedit a avea lipsuri. China a fost învinsă. Nu am primit nici respect, nici corectitudine, nici sprijin de la restul lumii. Aliaţii noştri din vecini ne privesc apatici şi neputincioşi cum

ne ruinăm. Ce e libertatea atunci când nu există onoare? Pentru mine, insulta nu are legătură cu acest mod insuportabil de vopsire a părului, ci cu absenţa onoarei şi a incapacităţii noastre de a vedea adevărul.

Mă surprinde că nimeni nu-şi dă seama că atitudinea noastră faţă de sfârşit este comică în absurditatea ei. În timpul ultimei audienţe nu m-am putut abţine să nu ţip:

— Eu sunt singura care ştie că părul meu este alb şi subţire!

Curtea a refuzat să mă audă. Miniştrii mei considerau reale vopseaua franţuzească şi coafura atent aranjată. Lovindu-şi capetele de pământ, ei cântau:

— Mila Cerului! Zece mii de ani de sănătate! Mulţi ani să trăiţi, Majestatea Voastră!

1

Viaţa mea imperială începe cu un miros. Mirosul putred care vine din sicriul tatălui meu – e mort de două luni şi noi încă îl purtăm pe drumuri, încercând să ajungem la Peking, locul său de naştere, pentru a-l înmormânta. Mama e neliniştită:

— Soţul meu a fost guvernatorul din Wuhu, le zice ea cărăuşilor pe care i-am angajat să care sicriul.

— Da, doamnă, răspunde umil cărăuşul-şef. Îi dorim cu sinceritate guvernatorului o călătorie bună spre casă.

Din câte ţin eu minte, tata nu a fost un om fericit. A fost în mod repetat retrogradat din cauza slabei prestaţii în suprimarea răscoalelor ţărăneşti din Taiping. Abia mai târziu am aflat că vina nu era în totalitate a tatălui meu. De ani de zile China fusese urmărită de foamete şi agresiune străină. Oricine ar fi fost în locul său ar fi înţeles că era imposibil de îndeplinit ordinul împăratului de a restabili pacea la ţară – ţăranii nu-şi vedeau viaţa cu nimic mai bună decât moartea.

Am fost martora luptelor şi suferinţelor tatălui meu încă de la o vârstă fragedă. M-am născut şi am crescut în Anhwei, cea mai săracă provincie din China. Noi nu am trăit în sărăcie, dar eram conştientă că vecinii mei mâncau viermi la cină şi îşi vindeau copiii pentru a-şi plăti datoriile. Călătoria înceată spre iad a tatălui meu şi efortul mamei de a lupta cu asta mi-au marcat copilăria. Precum un greier cu braţe lungi, mama încerca parcă să oprească o căruţă care era gata să treacă peste familia ei.

Arşiţa verii pârjoleşte cărarea. Sicriul e purtat într-o poziţie înclinată, din cauză că oamenii au înălţimi diferite. Mama îşi închipuie cât de neconfortabil s-o fi simţind tata, zăcând înăuntru. Mergem în tăcere şi ascultăm sunetul făcut de încălţările noastre rupte când lovesc ţărâna. Roiuri de muşte se ţin după sicriu. De fiecare dată când cărăuşii fac o pauză, muştele acoperă capacul ca o pătură. Mama ne roagă pe mine, pe sora mea, Rong, şi pe fratele meu, Kuei Hsiang, să nu lăsăm muştele să se apropie. Dar noi suntem prea istoviţi ca să ne ridicăm braţele. Călătorim spre nord pe jos de-a lungul Marelui Canal, deoarece nu avem bani să închiriem o barcă. Picioarele-mi sunt acoperite de băşici. Priveliştea, de ambele laturi ale potecii, este sumbră. Apa din canal e puţin adâncă şi e maronie de la mâl. Dincolo de el sunt dealuri golaşe, care se întind milă după milă. Nu există decât foarte puţine

hanuri. Cele pe care le-am întâlnit erau năpădite de păduchi.

— Ar fi bine să ne plătiţi, sau va trebui să căraţi sicriul chiar dumneavoastră, doamnă, îi zice cărăuşul-şef mamei când o aude plângându-se că portofelul ei e aproape gol.

Mama începe din nou să suspine şi zice că soţul ei nu merită asta. Nu obţine niciun fel de compasiune. În zorii zilei, cărăuşii abandonează sicriul.

Mama se aşază pe o piatră, lângă drum. În jurul gurii are un inel de răni care înmuguresc. Rong şi Kuei Hsiang discută despre îngroparea tatălui nostru acolo unde suntem. Eu nu am inima să-l las într-un loc în care nu se zăreşte niciun copac. Chiar dacă la început nu am fost favorita lui – a fost dezamăgit că eu, primul său născut, nu am fost băiat – tata a făcut tot ce a putut ca să mă crească. El a fost cel care a insistat să învăţ să citesc. N-am avut o pregătire şcolară adevărată, dar am dobândit suficient vocabular ca să înţeleg istoriile clasicilor Ming şi Ch'ing.

La vârsta de cinci ani, credeam ca a fi născut în Anul Oii aducea ghinion. I-am spus tatălui meu că prietenii din sat ziceau că semnul meu de naştere era unul de rău augur, ce însemna ca voi fi omorâtă.

Tata nu a fost de acord:

— Oaia e o fiinţă adorabilă, mi-a zis el. Este un simbol al modestiei, armoniei şi devotamentului. Mi-a explicat că semnul meu de naştere e de fapt unul puternic. Ai doi de zece în numere. Te-ai născut în ziua a zecea a celei de-a zecea luni, care a căzut pe 29 noiembrie 1835. Nu poţi fi mai norocoasă de atât.

Având şi ea îndoieli privind faptul că sunt o „oaie", mama a adus o astrologă din zonă pentru a o consulta. Aceasta a fost de părere că un zece dublu e prea puternic:

— Prea plin, zise bătrâna vrăjitoare, ceea ce însemna prea uşor de vărsat. Când va creşte, fiica dumneavoastră va fi o oaie încăpăţânată, adică va avea parte de un sfârşit groaznic! Vrăjitoarea vorbea plină de elan, în timp ce saliva albă i se aduna la colţurile gurii. Până şi un împărat ar evita zecele, de teama plinătăţii sale!

În cele din urmă, la sugestia ei, părinţii mei mi-au dat un nume care promitea că mă voi „da pe brazdă". Astfel că am fost numită Orhideea.

Mama mi-a povestit mai târziu că orhideele fuseseră de asemenea subiectul preferat din picturile în cerneală ale tatălui

meu. Îi plăcea faptul că planta rămâne verde în toate anotimpurile şi că floarea sa are o culoare elegantă, o formă graţioasă şi un parfum dulce.

Pe tata îl chema Hui Cheng Yehonala. Când închid ochii, îl văd stând în halatul gri din bumbac. Era zvelt, cu trăsături de confucianist. Judecând după înfăţişarea sa delicată, e greu să-ţi imaginezi că strămoşii săi Yehonala erau stegari manciurieni care trăiau în şaua cailor. Tata mi-a povestit că se trăgeau din poporul Nu Cheng din statul Manciuria, din nordul Chinei, între Mongolia şi Coreea. Numele Yehonala însemna că rădăcinile noastre puteau fi identificate în tribul Yeho din clanul Nala, încă din secolul XVI. Strămoşii mei au luptat umăr la umăr cu Nurhachi, conducătorul stegar care a cucerit China în 1644 şi a devenit primul împărat din dinastia Ch'ing, care a ajuns acum la cea de-a şaptea generaţie. Tata a moştenit titlul de stegar manciurian de rang albastru, deşi titlul îi oferea puţin în afară de onoare.

Când aveam zece ani, tata a devenit *taotai* – sau guvernator – al unul orăşel numit Wuhu, din provincia Anhwei. Am amintiri plăcute din acea vreme, deşi mulţi consideră Wuhu un loc groaznic. În timpul lunilor de vară, temperatura se menţinea zi şi noapte peste 37 de grade. Alţi guvernatori angajau culi pentru a le face vânt copiilor lor, dar părinţii mei nu-şi puteau permite nici măcar unul. În fiecare dimineaţă, cearşafurile mele erau îmbibate de transpiraţie.

— Ai făcut în pat! mă tachina fratele meu.

Cu toate astea, am iubit Wuhu cât am fost copil. Lacul de acolo e o parte din marele fluviu Yangtze, care trece prin China săpând defileuri, formând piscuri sălbatice şi văi acoperite de ferigi şi ierburi dese. Coboară pe o câmpie vastă, însorită, cu apă din belşug, unde legumele, orezul şi ţânţarii prosperă. Continuă să curgă mai departe, până când întâlneşte Marea Chinei de Est la Shanghai. *Wuhu* înseamnă „lacul buruienilor care cresc luxuriant".

Casa noastră, reşedinţa guvernatorului, avea un acoperiş din plăci gri de ceramică, cu chipurile zeilor stând la cele patru colţuri ale streşinilor înclinate. În fiecare dimineaţă mă duceam la lac să mă spăl pe faţă şi să îmi pieptăn părul. Imaginea mea se reflecta în apă la fel de clar ca într-o oglindă. Beam apă din fluviu şi tot în el făceam baie. Mă jucam cu fraţii mei şi cu vecinii pe spinările lucioase ale bivolilor. Săream ca peştii şi ca broaştele. Buruienile stufoase, înalte erau ascunzişul nostru preferat. Gustările pe care le luam constau din plante de apă dulce numite *chiao-pai.*

După-amiaza, când căldura devenea insuportabilă, îi organizam pe copii să mă ajute să răcorim casa. Sora şi fratele meu umpleau găleţile, iar eu le trăgeam sus pe acoperiş, unde turnam apa peste plăci. După aceea mergeam înapoi la apă, pe unde treceau plutind *p'ieh* – plute din bambus. Coborau în josul fluviului ca un gigantic colier desfăcut. Eu şi prietenii mei săream pe plute ca să ne plimbăm. Cântând, ne alăturam plutaşilor. Melodia mea preferată era *Wuhu e un loc minunat.* La asfinţit, mama ne chema acasă. Cina era servită la masa din grădină, sub un spalier acoperit cu glicine purpurii.

Mama a fost crescută în tradiţia chineză, deşi avea sânge manciurian. Potrivit mamei, după ce manciurienii au cucerit China, au descoperit că sistemul chinez de conducere era mai bun şi mai eficient, aşa că l-au adoptat complet. Împăraţii manciurieni au învăţat să vorbească mandarina. Împăratul Tao Kuang mânca folosind beţişoare. Era un admirator al operei din Peking şi a angajat meditatori chinezi care să-i educe copiii. Manciurienii au adoptat, de asemenea, portul chinezesc. Singurul lucru care a rămas manciurian a fost felul în care îşi purtau părul. Împăratul avea partea din faţă a capului rasă şi o coadă de păr negru, împletită ca o funie, care îi atârna pe spate. Împărăteasa îşi purta părul cu un coc îngust, negru, prins în vârful capului, pe care erau etalate podoabe.

Bunicii din partea mamei au fost crescuţi în religia *ch'an* – sau zen –, o combinaţie de budism şi taoism. Mama a fost deprinsă cu conceptul *ch'an* de fericire, care presupune să găseşti mulţumire în lucrurile mărunte. Eu am fost învăţată să apreciez aerul curat al dimineţii, culoarea frunzelor care ruginesc toamna şi atingerea plăcută a apei când îmi înmuiam mâinile în lighean.

Mama nu se considera o fiinţă educată, dar îi plăcea la nebunie Li Po, un poet din dinastia Tang. De fiecare dată când îi citea poeziile descoperea noi înţelesuri. Îşi punea cartea jos şi privea îndelung pe fereastră. Faţa ei în formă de ou de gâscă era izbitor de frumoasă.

Chineza mandarină e limba pe care am vorbit-o când eram copil. O dată pe lună venea la noi un meditator să ne înveţe manciuriana. Nu-mi mai amintesc nimic despre orele de curs, decât că erau plictisitoare. Nu aş fi stat la ore dacă n-ar fi fost să le fac pe plac părinţilor mei. În sinea mea ştiam că nu se gândeau serios ca noi să stăpânim limba manciuriană. Era doar de dragul aparenţei, astfel

ca mama să le poată spune musafirilor: „O, copiii mei iau lecţii de manciuriană”. Adevărul e că manciuriana nu era folositoare. Era precum un râu mort din care nu mai bea nimeni.

Sunt înnebunită după operele din Peking. Şi aici e tot influenţa mamei. Era o admiratoare atât de înfocată că făcea economii tot anul, astfel încât să poată angaja o trupă locală care să dea o reprezentaţie privată, acasă, cu ocazia Anului Nou chinezesc. Trupa prezenta în fiecare an o operă diferită. Mama îi invita la noi pe toţi vecinii, cu copiii lor. Când am împlinit 12 ani, trupa a jucat *Hua Mulan.*

M-am îndrăgostit de Hua Mulan, femeia războinică. După spectacol, m-am dus în spatele scenei noastre improvizate şi i-am dat actriţei toţi banii din portofel drept bacşiş, iar ea m-a lăsat să îi probez costumul. M-a învăţat chiar şi aria *Adio, rochia mea.* Până la sfârşitul lunii, pe o distanţă de o milă în jurul lacului, oamenii mă puteau auzi cântând *Adio, rochia mea.*

Tatei îi făcea plăcere să povestească despre lucrurile care stăteau la baza operelor, îi plăcea la nebunie să se dea mare cu cunoştinţele sale. Ne reamintea că suntem manciurieni, clasa conducătoare a Chinei:

— Manciurienii sunt cei care apreciază şi promovează arta şi cultura chineză.

Când pe spiritul tatălui meu punea stăpânire băutura, el devenea şi mai însufleţit. Ne alinia pe noi, copiii, şi ne întreba detalii despre vechiul sistem al stegarilor. Nu se oprea până când fiecare copil nu ştia cum era identificat fiecare stegar după steagul său, care putea fi: tivit, simplu, alb, galben, roşu sau albastru.

Într-o zi, tata a desfăcut o hartă a Chinei făcută sul. Ţara noastră era precum borul unei pălării, înconjurată de ţări obişnuite şi dornice să-şi jure loialitatea faţă de împărat, Fiul Cerului. Printre ele se aflau Laos, Siam şi Burma la sud, Nepalul la vest, Coreea, Sulu şi Insulele Ryukyu la est şi sud-est, Mongolia şi Turkestan la nord şi nord-vest.

Peste ani, când mi-am amintit scena, am înţeles de ce ne-a arătat tata harta. Graniţele Chinei aveau să se schimbe în curând. Până la vremea când tata şi-a aflat sfârşitul, în timpul ultimilor câţiva ani ai împăratului Tao Kuang, răscoalele ţărăneşti se agravaseră. În toiul unei veri secetoase, tata n-a mai venit acasă luni în şir. Mama îşi făcea griji pentru siguranţa lui, căci aflase veşti dintr-o provincie învecinată despre ţărani furioşi care dăduseră foc

reşedinţei guvernatorului lor. Tatăl meu trăia în biroul său şi încerca să-i controleze pe rebeli. Într-o zi a sosit un decret. Spre stupoarea tuturor, împăratul l-a concediat pe tata.

El a venit acasă profund ruşinat. S-a închis în camera sa de lucru şi a refuzat să primească vizite. În decurs de un an, sănătatea i s-a şubrezit de tot. N-a mai durat mult timp şi a murit. Chiar şi după moartea sa, notele de plată pentru doctor s-au strâns teanc. Mama a vândut toate bunurile familiei, dar tot nu ne-am putut achita datoriile. Ieri, mama a vândut ultimul ei lucru: suvenirul de nuntă primit de la tata, un ac de păr în formă de fluture, făcut din jad verde.

Înainte de a ne părăsi, cărăuşii au dus sicriul pe malul Marelui Canal, astfel încât să vedem bărcile în trecere, de la care am putea obţine ajutor. Arşiţa s-a înrăutăţit şi nu se simte nicio adiere de vânt. Mirosul de descompunere din sicriu e din ce în ce mai puternic. Ne petrecem noaptea sub cerul liber, chinuiţi de căldură şi ţânţari. Eu şi fraţii mei auzim cum ne chiorăie maţele.

Mă trezesc în zori şi aud în depărtare tropotul unor copite de cal. Mă gândesc că visez. Însă nici nu mă dezmeticesc bine, că în faţa mea se iveşte un călăreţ. Mă simt ameţită din cauza oboselii şi a foamei. Omul descalecă şi se îndreaptă direct spre mine. Fără să spună o vorbă, îmi înmânează un pachet legat cu panglică. Zice că e de la *taotai*-ul oraşului din apropiere. Alerg speriată la mama, care deschide pachetul. Înăuntru sunt trei sute de *tael*-i de argint.

— Cu siguranţă că *taotai*-ul e prieten cu tatăl vostru! ţipă mama.

Cu ajutorul călăreţului, îi angajăm din nou pe cărăuşi. Numai că norocul nostru nu ţine mult. Câteva mile mai încolo suntem opriţi de un grup de bărbaţi călare conduşi de către *taotai*-ul însuşi.

— S-a făcut o greşeală, zice el. Călăreţul meu nu a dat *tael*-ii familiei care trebuie.

Auzind asta, mama cade în genunchi.

Oamenii *taotai*-ului iau *tael*-ii înapoi.

Epuizarea mă copleşeşte brusc şi mă prăbuşesc peste sicriul tatălui meu.

Taotai-ul vine la sicriu şi se lasă în jos, ca şi cum ar studia firele de iarbă din pădure. E un bărbat solid, cu trăsături dure. După o clipă se întoarce spre mine. Mă aştept să vorbească, dar nu o face. În cele din urmă mă întreabă:

— Nu eşti chinezoaică, nu-i aşa?

Ochii lui sunt aţintiţi spre picioarele mele, care sunt lăsate libere, neînfăşurate.

— Nu, domnule, îi răspund. Sunt manciuriană.

— Câţi ani ai? Cincisprezece?

— Şaptesprezece.

El dă din cap. Ochii lui continuă să se plimbe în sus şi în jos, examinându-mă.

— Drumul e plin de bandiţi, îmi zice. O fată frumoasă ca tine n-ar trebui să meargă pe jos.

— Dar tata trebuie să ajungă acasă.

Îmi curg lacrimile.

Taotai-ul îmi ia mâna şi îmi pune în palmă *tael*-ii de argint:

— Respectele mele tatălui tău.

Nu l-am uitat niciodată pe *taotai.* După ce am devenit împărăteasa Chinei, l-am căutat. Am făcut o excepţie pentru a-l promova. L-am făcut guvernator de provincie şi i s-a acordat o pensie frumuşică pentru tot restul vieţii.

2

Intrăm în Peking pe poarta din sud. Sunt uimită de zidurile masive de culoare roz. Se găsesc pretutindeni, unul în spatele altuia, şerpuind prin tot oraşul. Zidurile au cam 50 de picioare înălţime şi încă 50 grosime. În inima ascunsă a capitalei se întinde Oraşul Interzis, reşedinţa împăratului.

N-am mai văzut niciodată atâţia oameni într-un singur loc. Mirosul de carne friptă pluteşte în aer. Strada din faţa noastră are mai mult de 60 de picioare lăţime şi cale de o milă se întinde în linie dreaptă până la Poarta Zenitului. De o parte şi de alta sunt şiruri de gherete construite de-a valma şi magazine împodobite cu steaguri anunţându-şi mărfurile. Sunt atât de multe de văzut: dansatori pe frânghie care se răsucesc şi se învârtesc, ghicitori de noroc care interpretează felurit textele *I Ching*[1], acrobaţi şi jongleri care execută trucuri cu urşi şi maimuţe, rapsozi cu măşti, peruci şi costume fanteziste care spun poveşti străvechi. Meşteşugarii de mobilă au mâinile ocupate. Scenele sunt ca desprinse din opera chineză clasică. Cei care se ocupă cu leacurile din plante îşi expun ciupercile mari, negre şi uscate, pe tarabe. Un acupunctor înfige ace în capul unui pacient, făcându-l să semene cu un porc spinos. Alţii repară vase din porţelan cu fisuri mici, opera lor fiind la fel de fină ca o broderie. Bărbierii îşi fredonează cântecele preferate în timp ce îşi aranjează clienţii. Copiii ţipă fericiţi când cămile cu ochi şireţi trec ţanţoş încărcate cu greutăţi mari.

Ochii mei sunt atraşi de beţele pe care se află fructe învelite în zahăr. M-aş simţi groaznic dacă n-aş vedea un grup de culi cărând pe umerii goi tije de bambus de care sunt atârnate găleţi grele. Oamenii strâng fecalele pentru negustorii de îngrăşământ. Se deplasează încet către bărcile aflate în aşteptare pe canal.

Ne primeşte o rudă îndepărtată din partea tatălui meu. Un omuleţ căruia noi îi spunem Unchiul al Unsprezecelea. Nu e încântat de sosirea noastră. Se plânge de necazurile pe care le

[1] Unul dintre cele mai vechi texte clasice chinezeşti, alcătuit sub forma unei colecţii de sfaturi practice înţelepte. Oracolul *I Ching*, numit şi *Yijing*, conţine un sistem de simboluri ce ajută la identificarea ordinii evenimentelor viitoare, reguli de interpretare şi utilizare a acestor simboluri, poeme şi comentarii (n.r.).

întâmpină în conducerea unui magazin de hrană uscată.

— În ultimii ani nu prea a fost ce hrană să usuci, zice el. S-a mâncat tot. N-a rămas nimic pentru vânzare.

Mama îşi cere scuze pentru deranj şi îi zice că o să plecăm de îndată ce ne punem pe picioare. El aprobă din cap şi apoi o previne pe mama în legătură cu uşa:

— Se desprinde din toc.

În cele din urmă îl îngropăm pe tata. Pentru că nu ne permitem, nu are loc nicio ceremonie. Ne instalăm în casa cu trei camere a unchiului, într-o locuinţă pentru rude, de pe uliţa Pewter. În dialectul local, aşezarea se numeşte *hootong.* Precum o pânză de păianjen, oraşul Peking e ţesut din *hootong*-uri. Oraşul Interzis e în centru, iar mii de *hootong*-uri alcătuiesc pânza. Uliţa unchiului se află pe partea dreaptă a unei străzi din apropierea canalului oraşului imperial. Canalul se întinde paralel cu zidurile înalte şi serveşte drept cale navigabilă privată pentru împărat. Pe canal văd plutind ambarcaţiuni cu steaguri galbene. În spatele zidurilor sunt copaci înalţi, deşi, ca nişte nori verzi, plutitori. Vecinii ne-au avertizat să nu privim în direcţia Oraşului Interzis:

— Înăuntru locuiesc dragoni, spirite protectoare trimise de către zei.

Sperând să găsesc de lucru, merg pe la vecini şi pe la comercianţii ambulanţi de la piaţa de legume. Car igname şi varză şi fac curat la tarabe după ce piaţa se închide. Câştig câţiva bănuţi de cupru în fiecare zi. În unele zile nu mă angajează nimeni şi merg acasă cu mâna goală. Într-o zi, cu ajutorul unchiului meu, obţin o slujbă într-un atelier specializat în confecţionarea pantofilor pentru doamnele manciuriene bogate. Şefa mea e o femeie între două vârste pe care o cheamă Fann Sora cea Mare. Fann e o femeie voinică, şi îi place să se dea pe faţă cu la fel de multă vopsea ca o cântăreaţă de operă. Când vorbeşte, bucăţele din machiajul ei se desprind. Părul ei gras e pieptănat pe spate, strâns lipit de scalp. E cunoscută ca fiind rea de gură, dar bună la inimă.

Fann Sora cea Mare e mândră că a fost în slujba Marii Împărătese a împăratului Tao Kuang. S-a ocupat de toaletele Majestăţii Sale şi se consideră expertă în eticheta de la Curte. Se îmbracă magnific, dar nu are bani să îşi dea hainele la curăţat. În timpul sezonului păduchilor, mă roagă pe mine să-i adun păduchii din jurul gâtului. Se scarpină până la sânge la subsuoară. Când

prinde creaturile, le zdrobeşte între dinţi.

În atelierul ei lucrez cu ace, aţă cernită, sfredele, cleşti şi ciocane. Mai întâi decorez pantoful cu şiraguri de perle, îl incrustez cu pietre, iar apoi ridic talpa pe o pană centrală, ca la un sabot, ceea ce adaugă înălţime doamnei care va purta pantoful. Pe când vine vremea să plec de la lucru, am părul acoperit de praf şi gâtul înţepenit de durere.

Cu toate astea, îmi place să merg la lucru. Şi nu doar pentru bani. Ci şi pentru a mă delecta cu înţelepciunea despre viaţă a lui Fann Sora cea Mare. „Soarele nu străluceşte numai pentru unii”, obişnuieşte ea să spună. Ea crede că toată lumea are o şansă. De asemenea, îmi plac la nebunie bârfele ei despre familiile imperiale. Se plânge că viaţa ei a fost ruinată de Marea Împărătească, care a „acordat-o” unui eunuc ca soţie simbolică, doar cu numele, condamnând-o la imposibilitatea de a avea copii.

— Ştii câţi dragoni sunt sculptaţi în jurul Sălii Armoniei Cereşti din Oraşul Interzis? Lăsându-şi la o parte necazul, se laudă cu gloria perioadei pe care a petrecut-o în palat. 13.844 de dragoni! Ca întotdeauna, răspunde tot ea la propria-i întrebare. A fost munca celor mai buni meşteri de-a lungul generaţiilor!

Fann Sora cea Mare e cea de la care am aflat despre locul unde aveam să trăiesc în curând pentru tot restul vieţii. Ea mi-a povestit că numai pe tavanul sălii se află 2.604 dragoni şi că fiecare are o semnificaţie diferită.

I-a luat o lună să termine cu descrierea Sălii Armoniei Cereşti. Nu reuşesc să o urmăresc pe Fann Sora cea Mare şi să ţin şirul dragonilor, dar ea mă face să înţeleg puterea pe care ei o simbolizează. Peste ani, când m-am aflat pe tron şi am *fost* dragonul, mi-a fost foarte teamă că oamenii vor descoperi că nimic nu era real. Ca toţi predecesorii mei, îmi ascundeam chipul în spatele sculpturilor splendide ale dragonilor şi mă rugam ca gătelile şi costumele mele să mă ajute să-mi joc bine rolul.

— 4.307 dragoni numai în interiorul Sălii Armoniei Cereşti! Cu răsuflarea tăiată, Fann Sora cea Mare se întoarce spre mine şi mă întreabă: Poţi să-ţi imaginezi restul gloriei imperiale, Orhideea? Ia aminte la vorbele mele: o singură privire aruncată unei asemenea frumuseţi te face să simţi că viaţa ta nu a fost în zadar. O singură privire, Orhideea, şi nu vei mai fi niciodată o persoană obişnuită.

Într-o seară, merg acasă la Fann Sora cea Mare pentru cină.

Aprind focul în cămin şi îi spăl hainele în timp ce ea găteşte. Mâncăm găluşte umplute cu verdeţuri şi soia. După aceea, îi servesc ceaiul şi îi pregătesc pipa. Mulţumită, îmi zice că e gata să-mi spună alte istorisiri.

Stăm până seara târziu. Fann Sora cea Mare îşi aminteşte de vremea petrecută cu prima sa stăpână, împărăteasa Chu An. Bag de seamă că atunci când pomeneşte numele Majestăţii Sale, vocea ei are un ton plin de veneraţie.

— Chu An a fost înmiresmată cu petale de trandafir, ierburi şi esenţe preţioase încă de când era copil. Şi era jumătate femeie, jumătate zeiţă. Când se mişca, împrăştia arome cereşti. Ştii de ce atunci când a murit nu a existat niciun anunţ sau ceremonie? Eu clatin din cap. Asta a avut legătură cu fiul Majestăţii Sale, Hsien Feng, şi cu fratele său vitreg, prinţul Kung. Fann Sora cea Mare inspiră adânc şi continuă: S-a întâmplat acum vreo zece ani. Hsien Feng avea unsprezece ani, iar Kung nouă. Eu făceam parte din grupul de servitori care ajuta la creşterea băieţilor. Între cei nouă fii pe care îi avea împăratul Tao Kuang, Hsien Feng era al patrulea, iar Kung al şaselea. Primii trei prinţi au murit de boli, împăratului rămânându-i şase moştenitori sănătoşi. Hsien Feng şi Kung se arătau a fi cei mai promiţători. Mama lui Hsien Feng era stăpâna mea, Chu An, iar mama lui Kung era doamna Jin, concubina favorită a împăratului. Fann Sora cea Mare îşi coboară vocea până la şoaptă. Deşi Chu An era împărătească şi, prin urmare, se bucura de o putere mare, ea era foarte nesigură în legătură cu şansele la succesiune ale fiului ei, Hsien Feng.

Potrivit tradiţiei, fiul mai mare ar fi trebuit să fie considerat drept moştenitor. Însă împărăteasa Chu An avea într-adevăr motive de îngrijorare. Pe măsură ce talentele fizice şi intelectuale deosebite ale prinţului Kung începură să devină evidente, pentru Curte a devenit limpede că, dacă împăratul Tao Kuang ar avea o judecată bună, l-ar alege pe prinţul Kung în detrimentul lui Hsien Feng.

— Împărăteasa a pus la cale un complot pentru a scăpa de prinţul Kung, continuă Fann Sora cea Mare. Într-o zi, stăpâna mea i-a invitat pe cei doi fraţi la prânz. Felul principal a fost peşte la aburi. Împărăteasa i-a ordonat Caisei, menajera ei, să pună otravă în farfuria lui Kung. Ei bine, după mine, cu siguranţă Cerul a vrut să oprească această faptă. Chiar înainte ca prinţul Kung să-şi ridice beţişoarele, pisica împărătesei sări pe masă. Până să poată face servitorii ceva, pisica mâncă peştele prinţului Kung. Imediat,

animalul dădu semne de otrăvire. Se împletici şi în câteva minute căzu lat pe podea.

Mult mai târziu aveam să aflu detalii despre ancheta desfăşurată de casa imperială. Primii suspecţi au fost oamenii care lucrau la bucătărie. A fost interogat mai ales bucătarul-şef. Ştiind că are şanse mici să rămână în viaţă, acesta s-a sinucis. Pe urmă au fost interogaţi eunucii. Unul a mărturisit că a văzut-o pe Caisa vorbind în taină cu bucătarul-şef în dimineaţa incidentului. În acel moment a fost scos la iveală amestecul împărătesei Chu An. Chestiunea a fost dusă în faţa Marii Împărătese.

— Chemaţi-l pe împărat! o imită Fann Sora cea Mare pe Marea Împărătească. Vocea ei răsuna în sală. Eu o însoţeam pe stăpâna mea şi astfel am fost de faţă când chipul Majestăţii Sale s-a albit.

Împărăteasa Chu An a fost găsită vinovată. La început, împăratul Tao Kuang nu a avut puterea să ordone execuţia ei. A dat vina pe servitoare, pe Caisa. Însă Marea Împărătească a rămas fermă, spunând că fata nu ar fi acţionat de una singură „nici dacă ar fi împrumutat curajul unui leu”. Până la urmă, împăratul a cedat.

— Când împăratul Tao Kuang intră în palatul nostru, Palatul Esenţei Pure, Majestatea Sa a simţit că îi venise sfârşitul. Ea îşi salută soţul în genunchi şi după aceea nu mai avu puterea să se ridice. Majestatea Sa a ajutat-o. Se vedea după ochii lui umflaţi că plânsese. Apoi vorbi, exprimându-şi regretul pentru faptul că nu o mai poate proteja şi pentru că trebuie să moară.

Fann Sora cea Mare trage din pipă, fără să-şi dea seama că aceasta s-a stins.

— Ca şi cum şi-ar fi acceptat soarta, împărăteasa Chu An încetă să mai plângă. Îi spuse Majestăţii Sale că îşi ştie vina şi că va accepta pedeapsa. Apoi îl imploră să-i acorde o ultimă favoare. Tao Kuang îi promise că o să-i îndeplinească orice dorinţă. Ea vru să se păstreze secret adevăratul motiv al morţii sale. Când i se îndeplini dorinţa, împărăteasa îşi luă adio de la soţul ei. Apoi mă trimise să i-l aduc pe fiul ei pentru ultima dată.

În ochii lui Fann Sora cea Mare încep să se strângă lacrimi.

— Hsien Feng era un băiat cu înfăţişare fragilă. Simţi tragedia după expresia de pe chipul mamei sale. Bineînţeles că n-avea cum să bănuiască faptul că mama lui va părăsi această lume peste doar câteva minute. Băiatul îşi aduse animalul preferat, un papagal. Voia să-şi înveselească mama făcând pasărea să vorbească. Hsien Feng îşi recită lecţia cea nouă, una care îi dăduse bătaie de cap. Ea fu

încântată şi îl îmbrăţişă. Râsul lui îi provocă mamei şi mai multă tristeţe. Băiatul îşi scoase batista şi îi şterse lacrimile. Vru să ştie ce o supără, însă ea nu-i răspunse. Apoi el se opri din joacă şi deveni speriat. În acel moment, din Curte se auzi zgomotul tobelor. Era semnalul prin care i se cerea împărătesei Chu An să se grăbească. Ea îşi îmbrăţişă fiul încă o dată. Sunetul tobelor devenea din ce în ce mai tare. Hsien Feng arăta înspăimântat. Mama sa îşi îngropă faţa în vestuţa lui şi şopti: „Fii binecuvântat, fiule”. Vocea ministrului casei imperiale răsună pe coridor: „Majestatea Voastră, să mergem, vă conjur!”. Pentru a-l proteja pe fiul ei de vederea grozăviei, împărăteasa Chu An îmi ordonă să-l duc de acolo pe Hsien Feng. A fost cel mai greu lucru pe care l-am făcut vreodată. Stăteam ca o stană de piatră. Majestatea Sa veni şi mă zgâlţâi de umeri. Îşi scoase de la încheietură o brăţară de jad şi mi-o îndesă în buzunar: „Te rog, Fann!”. Se uita la mine rugător. Mi-am revenit în simţiri şi l-am târât departe de Majestatea Sa pe Hsien Feng, care hohotea de mama focului. În faţa porţii stătea ministrul. Ţinea în palme o bucată împăturită de mătase albă – sfoara pentru spânzurare. În spatele lui erau mai multe gărzi.

Plâng pentru Hsien Feng, băieţelul. Peste ani, el avea să devină soţul meu, şi i-am păstrat un loc în inima mea chiar şi după ce m-a abandonat.

— O tragedie prevesteşte norocul, îţi spun eu, Orhideea. Fann Sora cea Mare îşi scoate pipa dintre buze şi scutură scrumul pe masă. Şi asta se potriveşte întocmai cu ceea ce s-a întâmplat mai departe.

În umbrele aruncate de flacăra lumânării, povestea viitorului meu soţ se deapănă în continuare. Era toamnă şi vârstnicul împărat Tao Kuang era pregătit să aleagă un succesor. Şi-a invitat fiii la Jehol, reşedinţa imperială de vânătoare din nord, dincolo de Marele Zid. Voia să le pună la încercare îndemânarea. Şase prinţi au pornit în călătorie.

Tatăl le-a spus fiilor că manciurienii sunt cunoscuţi ca vânători de seamă. Când el fusese de vârsta lor, omorâse mai mult de o duzină de sălbăticiuni într-o jumătate de zi – lupi, căprioare şi mistreţi de toate soiurile. O dată a dus acasă cincisprezece urşi şi optsprezece tigri. Le povesti că străbunicul său, împăratul Kang Hsi, fusese chiar mai iscusit. În fiecare zi, el călărea şase cai până îi epuiza. Tatăl le ordonă apoi fiilor să-i arate ce sunt ei în stare să

facă.

— Cunoscându-şi slăbiciunea, Hsien Feng era deprimat. Fann Sora cea Mare face o scurtă pauză. El ştia că nu va supravieţui competiţiei. Hotărî să se retragă, însă fu împiedicat de profesorul său, marele învăţat Tu Shou-tien, care îi sugeră elevului său o modalitate de a preschimba înfrângerea în victorie: „Când vei pierde, să-i spui tatălui tău că asta s-a întâmplat nu pentru că n-ai putut să tragi cu arcul. Spune-i că a fost alegerea ta să nu tragi. Iar faptul că ai refuzat să îţi arăţi toată măiestria la vânătoare a fost dintr-un motiv virtuos, precum bunătatea”.

Descrisă de cuvintele lui Fann Sora cea Mare, acea scenă de vânătoare, desfăşurată toamna, părea cu adevărat măreaţă. Tufişurile şi buruienile erau înalte până la brâu. Au fost aprinse torţe pentru a scoate din ascunzişuri sălbăticiunile. Iepuri, leoparzi, lupi şi căprioare fugeau să-şi scape viaţa. Şaptezeci de mii de oameni călare au alcătuit un cerc. Terenul de vânătoare se zgudui. Oamenii au strâns încet cercul. Gărzile imperiale îl urmau pe fiecare dintre prinţi.

În vârful celui mai înalt deal stătea tatăl, călare pe un cal negru. Îi urmărea cu privirea pe cei doi fii preferaţi. Hsien Feng era îmbrăcat cu o robă din mătase violet, iar prinţul Kung era în alb. Kung şarja înainte şi înapoi. Animalele cădeau unul după altul în faţa săgeţilor sale. Gărzile aclamau.

La prânz, sunetul trompetei îi chemă înapoi pe vânători. Prinţii prezentară pe rând tatălui lor animalele pe care le răpuseseră. Prinţul Kung avea douăzeci şi opt. Chipul său frumos era zgâriat de gheara unui tigru. Din rană curgea sânge şi roba sa albă era pătată. Zâmbi de încântare, ştiind că se descurcase bine. Veniră şi ceilalţi fii. Îi arătară tatălui animalele legate sub pântecele cailor.

— Unde este Hsien Feng, cel de-al patrulea fiu al meu? întrebă tatăl.

Fu chemat Hsien Feng. El nu purta nimic sub burta calului său. Roba lui era curată.

— Tu n-ai vânat.

Tatăl era dezamăgit. Fiul îi răspunse aşa cum îl învăţase profesorul:

— Umilul tău fiu n-a putut să omoare animalele. Asta nu pentru ca am nesocotit ordinul Majestăţii Tale sau pentru că mi-a lipsit îndemânarea. Ci pentru că am fost mişcat de frumuseţea naturii. Majestatea Ta m-a învăţat că toamna este anotimpul când

universul pregăteşte naşterea primăverii. Când m-am gândit la toate animalele care vor fi având grijă de puii lor, m-a durut inima pentru ele.

Tatăl fu uluit. Hotărî pe loc asupra moştenitorului său.

Lumânarea s-a stins. Eu stau liniştită. Prin fereastră, luna străluceşte. Norii sunt deşi şi albi, ca nişte peşti uriaşi care înoată pe cer.

— Părerea mea e că şi moartea împărătesei Chu An a jucat un rol important în alegerea moştenitorului, zice Fann Sora cea Mare. Tatăl, împăratul Tao Kuang, s-a simţit vinovat că a lăsat copilul fără mamă. Dovadă e faptul că el nu i-a îndeplinit niciodată doamnei Jin dorinţa de a i se da titlul de împărătească, după Chu An. Până la urmă, stăpâna mea a obţinut ceea ce şi-a dorit.

— Nu doamna Jin e Marea Împărătească acum? întreb eu.

— Ba da. Dar nu a primit acest titlu de la Tao Kuang. I l-a acordat Hsien Feng atunci când a devenit împărat. Din nou, la sfatul lui Tu. Această faptă a ajutat la sporirea măreţiei numelui lui Hsien Feng. El a înţeles că lumea ştie că doamna Jin a fost vrăjmaşa lui Chu An. A vrut ca oamenii să creadă în bunăvoinţa lui. De asemenea, a făcut-o pentru a înlătura îndoielile poporului, căci prinţul Kung se afla încă în mintea tuturor. Tatăl nu a jucat corect. El nu şi-a ţinut promisiunea.

— Şi prinţul Kung? La urma urmei, el a ieşit primul la vânătoare. Cum s-a simţit când tatăl său a onorat un perdant?

— Orhideea, trebuie să înveţi să nu-l judeci niciodată pe Fiul Cerului. Fann Sora cea Mare aprinde altă lumânare. Îşi întinde mâna în aer şi îşi trage o linie pe sub gât. Indiferent ce face, este voinţa Cerului. A fost voinţa Cerului ca Hsien Feng să fie numit împărat. Prinţul Kung crede la fel. De-aia îl şi slujeşte pe fratele său cu un asemenea devotament.

— Dar… prinţul Kung a fost măcar vreun pic gelos?

— Nu a existat vreun semn. Însă doamna Jin a fost. Ea a fost amărâtă de supunerea prinţului Kung. Dar a reuşit să-şi ascundă simţămintele.

E o iarnă groaznică. După un ger năprasnic, pe străzile din Peking sunt găsite trupuri îngheţate. Îi dau mamei tot ce câştig, dar nu e suficient pentru a plăti cheltuielile. Cămătarii fac coadă la uşa noastră, care a căzut de mai multe ori din toc. Unchiul al

Unsprezecelea nu se simte în largul său şi gândurile i se citesc pe faţă. Ştiu că vrea să ne mutăm. Mama şi-a luat o slujbă ca menajeră, dar a fost dată afară a doua zi pentru că s-a îmbolnăvit. Trebuie să se sprijine de pat ca să se ridice, iar respiraţia ei e greoaie. Rong, sora mea, îi fierbe leacuri din plante. Pe lângă frunzele amare, doctorul i-a prescris coconi de viermi de mătase. Mirosul îngrozitor mi-a intrat în haine şi păr. Kuei Hsiang, fratele meu, a tot fost trimis să împrumute bani de la vecini. După o vreme, nimeni nu i-a mai deschis uşa. Mama şi-a cumpărat haine ieftine de înmormântare: o rochie neagră pe care o poartă toată ziua.

— Nu va mai fi nevoie să mă schimbaţi dacă mă veţi găsi moartă în pat, ne zice ea.

Într-o după-amiază, unchiul vine cu fiul său, căruia eu nu i-am fost prezentată niciodată. Îl cheamă Ping, ceea ce înseamnă „sticlă”. Ştiam că unchiul are un fiu cu o prostituată şi că îl ţine ascuns pentru că îi e ruşine. Nu ştiam că Sticlă e retardat.

— Orhideea va fi o soţie bună pentru Sticlă, îi zice unchiul mamei, împingându-l pe Sticlă spre mine. Ce-ai zice să-ţi dau destui *tael*-i încât să te ajute să-ţi plăteşti datoriile?

Vărul Sticlă e un băiat cu umerii lăsaţi. Forma chipului său se potriveşte cu numele. Arată de şaizeci de ani, deşi nu are decât douăzeci şi doi. Pe lângă faptul că e „încet”, mai e şi dependent de opiu. Stă în mijlocul camerei, zâmbindu-mi cu gura până la urechi. Mâinile lui ridică întruna de pantaloni, care cad imediat la loc acolo unde erau, sub şolduri.

— Orhideea are nevoie de haine decente, zice unchiul ignorând reacţia mamei, aceea de a-şi închide ochii şi de a se da cu capul de tăblia patului.

Unchiul ridică sacul murdar din bumbac şi scoate o jachetă roz imprimată cu orhidee albastre.

Alerg afară din casă, în zăpadă. Pantofii mi se udă numaidecât şi curând nu mai pot să-mi simt degetele.

După o săptămână, mama îmi spune că sunt logodită cu Sticlă.

— Ce să fac cu el? ţip la ea.

— Nu e corect faţă de Orhideea, zice Rong cu voce înceată.

— Unchiul îşi vrea înapoi camerele, ripostează Kuei Hsiang. Cineva i-a oferit o chirie mai mare. Mărită-te cu Sticlă, Orhideea, ca să nu ne dea unchiul afară.

Aş vrea să am curajul de a-i spune nu mamei. Dar nu am de ales.

Rong şi Kuei Hsiang sunt prea mici ca să ajute la întreţinerea familiei. Rong suferă de coşmaruri groaznice. Să o priveşti cum doarme e ca şi cum ai privi-o suportând chinurile dintr-o cameră de tortură. Îşi sfâşie cearşaful ca şi cum ar fi posedată de demoni. Îi este permanent teamă, e nervoasă şi suspicioasă. Păşeşte ca o pasăre înspăimântată – cu ochii larg deschişi, oprindu-se brusc când e în plină mişcare. Scoate sunete ciudate, ca un horcăit, atunci când stă jos. În timpul meselor, loveşte întruna cu degetele în masă. Fratele meu e exact invers. E dezorientat, neglijent şi leneş. A renunţat la studiu şi n-ar face nimic să ajute.

La lucru, ascult cât e ziua de lungă poveştile lui Fann Sora cea Mare despre bărbaţi inteligenţi şi plini de şarm, care îşi petrec viaţa pe spinarea calului, îşi înving inamicii şi devin împăraţi. Mă duc acasă doar pentru a înfrunta realitatea că înainte de venirea primăverii voi fi căsătorită cu Sticlă.

Mama mă strigă din patul său şi mă aşez lângă ea. Nu suport să mă uit la chipul ei. E numai piele şi os.

— Tatăl tău obişnuia să spună: „Un tigru bolnav care se rătăceşte pe câmpie e mai lipsit de apărare decât un miel. Nu poate să se lupte cu câinii sălbatici care vin la festin”. Din nefericire, aceasta este soarta noastră, Orhideea.

Într-o dimineaţă, în timp ce îmi periam părul, aud un cerşetor cântând pe stradă:

Să renunţi înseamnă să îţi accepţi soarta.
Să renunţi înseamnă să creezi pacea.
Să renunţi înseamnă să câştigi.
Să renunţi înseamnă să ai totul.

Mă holbez la cerşetor în timp ce el trece prin dreptul ferestrei mele. Îşi ridică spre mine castronul gol. Degetele îi sunt la fel de uscate precum nişte crengi lipsite de sevă.

— Terci, îmi zice.

— Nu mai avem orez, îi răspund eu. Am săpat după argilă albă în grădină şi am amestecat-o cu făină de grâu ca să fac chifle. Vrei una?

— Nu ştii că argila albă astupă intestinele?

— Ba ştiu, dar nu mai e nimic altceva de mâncare.

Ia chifla pe care i-o dau şi dispare la capătul uliţei.

Tristă şi deznădăjduită, merg prin zăpadă la Fann Sora cea Mare. Când ajung, îmi iau uneltele. Mă aşez pe bancă şi încep să lucrez. Fann intră, mestecând încă merindele de la micul dejun. E entuziasmată şi zice că a văzut un decret pus pe zidul oraşului.

— Majestatea Sa, împăratul Hsien Feng, e în căutare de viitoare partenere. Mă întreb cine vor fi norocoasele!

Fann descrie evenimentul, care se numeşte Selectarea Consoartelor Imperiale.

După lucru, mă hotărăsc să merg şi să arunc o privire la decret. Drumul direct e blocat, aşa că ocolesc pe uliţe şi alei şi ajung acolo la asfinţit. Afişul e scris cu cerneală neagră. Caracterele nu se mai disting clar din cauză că au fost şterse de zăpadă. În timp ce citesc, gândurile mele încep s-o ia la goană. Pentru a păstra puritatea sângelui imperial, candidatele trebuie să fie manciuriene. Îmi amintesc că tata mi-a povestit cândva că dintre cei patru sute de milioane de oameni din China, cinci milioane sunt manciurieni. Afişul mai zice şi că taţii fetelor trebuie să aibă cel puţin rangul de stegar albastru. Asta pentru a se asigura de inteligenţa genetică a fetelor. Mai departe, afişul prevede că toate fetele manciuriene cu vârsta cuprinsă între treisprezece şi şaptesprezece ani trebuie să se înregistreze pentru selecţie. Niciuna dintre tinerele femei manciuriene nu are voie să se căsătorească înainte ca împăratul să le fi văzut.

— Nu crezi că am o şansă? îi spun ţipând lui Fann Sora cea Mare. Sunt manciuriană şi am şaptesprezece ani. Tata a fost stegar albastru.

Fann clatină din cap:

— Orhideea, în comparaţie cu doamnele de la Curte şi concubinele pe care le-am văzut, tu nu eşti decât un şoarece urât.

Beau dintr-o găleată cu apă şi mă aşez ca să mă gândesc. Vorbele lui Fann Sora cea Mare m-au descurajat, dar dorinţa mea nu s-a diminuat. Aflu de la Fann că în octombrie Curtea imperială va viziona candidatele. Guvernatorii din toată ţara vor trimite cercetaşi pentru a strânge fete frumoase. Cercetaşilor li s-a ordonat să întocmească liste cu nume.

— Pe mine m-au sărit! îi zic lui Fann Sora cea Mare.

Aflu că în acest an, de selecţie se ocupă casa imperială şi că frumuseţile din fiecare stat sunt trimise la Peking pentru a fi văzute de comitetul casei imperiale. Eunucul-şef, care îl reprezintă pe

împărat, trebuie să inspecteze mai bine de cinci mii de fete şi să aleagă dintre acestea vreo două sute. Aceste fete îi vor fi prezentate doamnei Jin, Marea Împărătească, şi împăratului Hsien Feng.

Fann Sora cea Mare îmi zice că Hsien Feng va alege şapte soţii oficiale şi că va fi liber să „acorde fericirea” oricăror doamne sau slujnice din Oraşul Interzis. După ce vor fi alese soţiile oficiale, restul finalistelor vor fi păstrate şi vor locui în Oraşul Interzis. S-ar putea ca ele să nu aibă niciodată ocazia de a împărţi aşternutul cu Majestatea Sa, dar vor avea asigurată pe viaţă o sumă anuală de *tael*-i. Suma acordată e în funcţie de titlu şi rang. Una peste alta, împăratul urma să aibă trei mii de concubine.

De asemenea, aflu de la Fann Sora cea Mare că în afară de selecţia pentru consoarte, anul acesta se ţine şi Selecţia Slujnicelor Imperiale. Spre deosebire de consoarte, cărora li se oferă palate magnifice în care să locuiască, slujnicele trăiesc în barăci situate în spatele palatelor. Multe asemenea locuinţe au fost lăsate în paragină şi de-abia dacă se poate locui în ele.

O întreb pe Fann Sora cea Mare despre eunuci, două mii dintre aceştia locuind în Oraşul Interzis. Îmi povesteşte că majoritatea au ajuns aşa din cauza sărăciei. Familiile lor nu mai aveau nicio speranţă. Deşi doar băieţii castraţi erau calificaţi să candideze pentru această poziţie, nu orice băiat castrat obţinea garantat un loc.

— În afară de a fi iuţi la minte, băieţii trebuie să aibă şi o înfăţişare plăcută, zice Fann Sora cea Mare. Cei mai deştepţi şi mai frumoşi vor avea o şansă să supravieţuiască sau chiar să devină favoriţi.

O întreb de ce Curtea nu angajează băieţi obişnuiţi.

— E pentru a garanta faptul că împăratul e singurul care plantează sământă, îmi explică ea.

Sistemul a fost moştenit de la dinastia Ming. Împăratul Ming avea nouăzeci de mii de eunuci. Ei alcătuiau forţa poliţienească a Curţii. Era o necesitate, deoarece cazurile de crimă nu sunt rare într-un loc în care mii de femei sunt în competiţie pentru atenţia unui singur bărbat.

— Eunucii sunt fiinţe capabile de ură şi cruzime extreme, dar şi de loialitate şi devotament. În plan personal, ei suferă foarte mult. Mulţi poartă lenjerie de corp groasă, deoarece au scurgeri de urină în mod constant. Ai auzit vreodată expresia „Puţi ca un eunuc”?

— De unde ştii? întreb eu.

— Doar m-am măritat cu unul, în numele Cerului! Scurgerea îl face pe bărbat să se simtă foarte jenat. Soţul meu avea o profundă înţelegere asupra răului tratament şi suferinţei, dar asta nu l-a împiedicat de la a fi vicios şi gelos. Le dorea tuturor nenorocirea.

Nu am spus familiei mele ce intenţionez să fac, pentru că sunt conştientă că şansa mea de succes e una la un milion. A doua zi dimineaţă, înainte de a merge la lucru, mă duc la Judecătoria locală. Sunt nervoasă, dar hotărâtă. Îi anunţ gărzii scopul vizitei şi sunt condusă la un birou din spate, într-o cameră mare. Coloanele, mesele şi scaunele sunt decorate cu ţesătură roşie. Un om cu barbă, îmbrăcat într-o robă roşie, stă în spatele unui birou mare din lemn roşu. Pe birou se află o bucată dreptunghiulară de mătase galbenă. E un exemplar al decretului imperial. Mă îndrept spre bărbat şi mă aşez în genunchi. Îmi spun numele şi vârsta. Îi zic că tata a fost din clanul Yehonala şi că e răposatul *taotai* din Wuhu.

Omul cu barbă mă măsoară din priviri:

— Ai haine mai bune? întreabă el după ce m-a privit îndelung.

— Nu, domnule.

— Nu am voie să las să intre în palat pe cineva care arată ca un cerşetor.

— Păi, îmi puteţi acorda permisiunea de a întreba dacă sunt calificată să intru? Dacă pot obţine un „da” de la dumneavoastră, voi găsi o modalitate de a-mi aranja înfăţişarea.

— Crezi că m-aş mai fi deranjat dacă n-aş considera că te califici?

— Ei bine, zice mama un pic uşurată, va trebui să-i spunem unchiului tău doar că Sticlă trebuie să aştepte până când împăratul te vede.

— Poate până atunci unchiul o să fie lovit de o căruţă sau Sticlă o să moară de o supradoză de opiu, zice Kuei Hsiang.

— Kuei Hsiang, îl opreşte Rong. Nu-i blestema aşa pe oameni. La urma urmei, ei ne-au oferit un adăpost.

Întotdeauna mi s-a părut că Rong a avut mai multă minte decât Kuei Hsiang. Asta nu înseamnă că lui Rong nu îi era teamă. A continuat să fie delicată şi temătoare toată viaţa ei. Îşi petrecea zile întregi lucrând la o broderie, după care o abandona brusc, spunând că a văzut cum i se schimbă culoarea. Ajungea la concluzia că în

mod sigur era vorba de o fantomă. Se panica şi tăia broderia.

— Tu de ce nu înveţi, Kuei Hsiang? îl întreb pe fratele meu. Ai şanse mai mari decât mine şi Rong. Examenul imperial pentru funcţionari publici are loc în fiecare an. De ce nu încerci?

— Nu sunt făcut pentru asta, e replica lui Kuei Hsiang.

Fann Sora cea Mare e surprinsă că am trecut examenul de intrare de la biroul casei imperiale. Apucând o lumânare, îmi studiază trăsăturile:

— Cum de mi-a scăpat asta? îmi spune, întorcându-mi capul spre stânga şi spre dreapta. Ochi strălucitori, în formă de migdală, cu o singură pleoapă, piele fină, nas drept, gură superbă şi trup zvelt. În mod sigur hainele sunt cele care ţi-au diminuat frumuseţea.

Lăsând lumânarea jos, Fann îşi încrucişează braţele. Se plimbă încoace şi încolo prin cameră, ca un greier în borcan înaintea unei lupte.

— Doar n-o să arăţi aşa atunci când vei intra în Oraşul Interzis, Orhideea. Îşi pune mâinile pe umerii mei şi zice: Haide, lasă-mă să te transform.

Budoarul lui Fann Sora cea Mare fu locul în care am fost transformată într-o prinţesă.

Fann Sora cea Mare îşi dovedeşte reputaţia – ea, care cândva s-a ocupat de înveşmântarea împărătesei, mă înfăşoară într-o tunică uşoară din satin verde, brodată cu fazani albi care aproape că par vii. O bordură brodată într-o nuanţă mai închisă decorează gâtul, manşetele şi marginile.

— Această tunică a fost a Majestăţii Sale. Mi-a dat-o cadou de nuntă, mă lămureşte Fann Sora cea Mare. N-am purtat-o pentru că mi-a fost teamă de pete, iar acum sunt prea bătrână şi voinică. Ţi-o împrumut ţie, odată cu podoaba de păr asortată.

— N-o va recunoaşte Majestatea Sa?

— Nu-ţi face griji, scutură din cap Fann. Are sute de rochii la fel.

— Ce o să gândească atunci când va vedea rochia?

— Că ai aceleaşi gusturi ca şi ea.

Sunt încântată la culme şi îi spun lui Fann Sora cea Mare că n-o să-i pot mulţumi niciodată îndeajuns.

— Ţine minte, frumuseţea nu este singurul criteriu la selecţie, Orhideea, îmi zice Fann în timp ce mă îmbracă. Poţi să pierzi din cauză că eşti prea săracă pentru a-i mitui pe eunuci, care în schimb vor găsi o modalitate de a le indica Majestăţilor Lor neajunsurile

tale. Am participat personal la împrejurări de acest fel. Era atât de obositor, încât la final toate fetele păreau la fel. Ochii Majestăţilor Lor nu mai percep frumuseţea. Şi din cauza asta majoritatea nevestelor şi concubinelor imperiale sunt urâte.

În nesfârşitele luni de aşteptare, de-abia pot să-mi controlez emoţiile. Am somnul agitat şi mă trezesc din vise înspăimântată. Acum însă, aşteptarea ia sfârşit: mâine voi intra în Oraşul Interzis să concurez la selecţie.

Norii stau atârnaţi sus pe cer şi briza e călduţă, în timp ce eu şi sora mea mergem cu paşi mari pe străzile Pekingului.

— Am sentimentul că vei fi una dintre cele două sute de concubine, dacă nu chiar una dintre cele şapte soţii, zice Rong. Frumuseţea ta este inegalabilă, Orhideea.

— Disperarea mea este inegalabilă, o corectez eu.

Mergem mai departe şi o ţin strâns de mână. E îmbrăcată într-o rochie din bumbac albastru deschis cu pernuţe cusute frumos pe umeri. Avem aceleaşi trăsături, numai că uneori expresia ei îi trădează teama.

— Şi dacă n-o să apuci niciodată să petreci o noapte cu Majestatea Sa? mă întreabă Rong.

Sprâncenele ei ridicate formează o linie pe fruntea sa.

— E mai bine decât să mă mărit cu Sticlă, nu-i aşa?

Rong dă aprobator din cap.

— O să-ţi trimit de la palat cele mai noi modele pentru haine, îi zic încercând să fiu veselă. Vei fi cea mai bine îmbrăcată fată din oraş. Ţesături fine, dantelă fabuloasă, pene de păun.

— Să nu care cumva s-o iei pe un drum greşit, Orhideea. Toată lumea ştie că Oraşul Interzis are reguli stricte. O singură mişcare greşită şi ţi s-ar putea tăia capul.

Rămânem tăcute tot restul drumului. Zidul imperial pare mai înalt şi mai gros. E zidul ce are să ne separe.

3

Merg printre miile de fete alese din întreaga ţară. După prima rundă de selecţie, numărul scade la două sute. Sunt printre cele norocoase şi acum concurez să devin una dintre cele şapte soţii ale împăratului Hsien Feng.

Acum o lună, comitetul casei imperiale m-a trimis la un examen medical. Desfăşurarea lui m-ar fi şocat dacă nu m-aş fi pregătit. A avut loc în sudul Pekingului, într-un palat înconjurat de o grădină imensă. Pe vremuri, casa şi terenurile erau folosite ca palat de vacanţă pentru împăraţi. În mijlocul curţii se afla un mic iaz.

Am întâlnit multe fete a căror frumuseţe era mai presus de cuvinte pentru a putea măcar să încerc să o descriu. Fiecare fecioară era unică. Fetele din provinciile sudice erau zvelte, aveau gâtul ca de lebădă, membre lungi şi sâni mici. Fetele din nord erau precum fructele coapte. Aveau sâni ca tărtăcuţele şi funduri cât pepenii.

Eunucii ne-au verificat semnul naşterii, astrograma, înălţimea, greutatea, forma mâinilor şi a picioarelor, părul. Ne-au numărat dinţii. Totul trebuia să se potrivească exact cu astrograma împăratului.

Ni s-a spus să ne dezbrăcăm şi să ne aliniem. Am fost examinate una câte una de către un eunuc-şef, care avea un asistent ce-i nota cuvintele într-un caiet.

— Sprâncene inegale, se pronunţa căpetenia în timp ce trecea pe lângă noi, umeri strâmbi, mâini de muncitor, lobii urechilor prea mici, maxilar prea îngust, buze prea subţiri, pleoape umflate, degetele de la picioare butucănoase, picioare prea scurte, coapse prea grase.

Acele fete au fost imediat date deoparte.

După multe ore am fost conduse într-un hol cu draperii imprimate cu flori de piersic. Veni un grup de eunuci, aducând cu ei centimetre. Corpul îmi fu măsurat de trei eunuci. Am fost înţepată şi strânsă.

Nu aveai unde să te ascunzi.

— Fă-te mai mică sau scoate-ţi capul în afară – oricum ai face, n-o să scapi de securea care cade. Căpetenia îmi împinse umerii şi ţipă: Stai dreaptă!

Mi-am închis ochii şi am încercat să mă conving că eunucii nu sunt bărbaţi. Când i-am deschis, am descoperit că era adevărat. La

ţară, bărbaţii salivau la vederea unei fete atrăgătoare chiar şi atunci când era complet îmbrăcată. Aici, eunucii se purtau ca şi cum goliciunea mea nu avea nicio importanţă. M-am întrebat dacă nu simţeau nimic cu adevărat sau doar se prefăceau.

După ce am fost măsurate, am fost duse într-o sală mai mare şi ni s-a ordonat să mergem. Fetele care erau remarcate ca fiind lipsite de graţie erau înlăturate. Cele care au trecut proba au rămas în aşteptarea următorului test. Seara încă mai erau fete care aşteptau afară să fie examinate.

Într-un târziu, mi s-a spus să-mi pun hainele pe mine şi am fost trimisă acasă.

A doua zi dis-de-dimineaţă am fost adusă din nou la reşedinţă. Majoritatea fetelor pe care le întâlnisem cu o zi înainte dispăruseră. Supravieţuitoarele erau regrupate. Am fost instruite să ne recităm numele, vârsta, locul naşterii şi numele tatălui cu voce clară. Fetele a căror voce era prea puternică sau prea slabă fură înlăturate.

Înainte de micul dejun am fost conduse în spatele palatului, în porţiunea de grădină în aer liber unde erau ridicate mai multe corturi. Înăuntrul fiecărui cort se aflau mese făcute din bambus. Când am intrat, eunucii mi-au spus să mă întind pe una dintre mese. Îşi făcură apariţia patru doamne în vârstă de la Curte. Feţele lor vopsite erau lipsite de expresie. Îşi întinseră nasurile şi începură să mă miroasă peste tot: de la păr la urechi, de la nas la gură, de la subsuoară până la părţile intime. Mă verificară între degetele de la mâini şi de la picioare. O doamnă îşi băgă degetul mijlociu într-un vas cu ulei şi apoi îl înfipse în fundul meu. M-a durut, dar am încercat să nu scot niciun sunet. După ce îşi trase degetul afară, toate celelalte doamne săriră să-l miroasă.

Ultima lună a trecut cât ai clipi.

— Mâine, Majestatea Sa îmi va hotărî soarta, îi zic mamei.

Fără să spună o vorbă, ea merge să aprindă tămâie şi îngenunchează în faţa picturii cu Buddha de pe perete.

— La ce te gândeşti, Orhideea? mă întreabă Rong.

— Visul meu de a vizita Oraşul Interzis se va împlini, îi răspund, gândindu-mă la cuvintele lui Fann Sora cea Mare: „*O singură privire aruncată unei asemenea frumuseţi te face să simţi că viaţa ta nu a fost în zadar”.* Nu voi mai fi niciodată o persoană obişnuită.

Mama rămâne trează toată noaptea. Înainte să merg la culcare, îmi explică sensul ideii de *yuan* din taoism. Se referă la cum ar

trebui să-mi urmez destinul şi să-l modific precum râul care trece printre pietre.

O ascult în tăcere şi îi promit că voi ţine minte cât de important e să fiu supusă şi să învăţ cum „să înghit scuipatul altora atunci când e nevoie”.

Mi s-a ordonat să fiu la Poarta Zenitului înainte de ivirea zorilor. Mama şi-a cheltuit ultimii *tael*-i împrumutaţi şi a închiriat un palanchin cu scaun pentru a mă duce. E împodobit cu o ţesătură elegantă din mătase albastră. Mama a închiriat, de asemenea, trei lectice simple pentru Kuei Hsiang, Rong şi ea însăşi. Ei mă vor însoţi până la poartă. Cărăuşii vor veni la uşă înainte de primul cântat al cocoşului. N-am făcut caz de felul în care mama a cheltuit banii. Îmi dau seama că vrea să mă trimită de acasă într-o manieră onorabilă.

La trei dimineaţa, mama mă trezeşte. Faptul că am fost aleasă consoartă imperială a umplut-o de speranţă şi energie. Încearcă să-şi reţină lacrimile în timp ce îmi machiază faţa. Îmi ţin ochii strâns închişi. Dacă i-aş deschide, ştiu că mi-ar curge lacrimile şi ar distruge machiajul aplicat cu atâta grijă.

Când se trezesc sora şi fratele meu, eu sunt îmbrăcată în frumoasa rochie a lui Fann Sora cea Mare. Mama îmi leagă dantelele. Când totul e gata, mâncăm terci la micul dejun. Rong îmi dă două nuci pe care le-a păstrat de anul trecut. Insistă să le mănânc pe amândouă pentru a-mi purta noroc, iar eu îi fac pe plac.

Sosesc cărăuşii. Rong mă ajută să nu târăsc rochia pe pământ până când cărăuşii mă ridică în lectică. Kuei Hsiang poartă hainele tatălui nostru. Îi spun că arată ca un stegar, cu excepţia faptului că trebuie să înveţe să-şi încheie nasturii cum trebuie.

Fetele şi familiile lor sunt strânse la Poarta Zenitului. Stau în lectică. E frig. Degetele de la mâini şi de la picioare îmi înţepenesc. Poarta are o înfăţişare impunătoare pe fundalul cerului purpuriu. În poartă sunt încrustate nouăzeci şi nouă de cupe de culoarea cuprului, ca nişte ţestoase înşirate pe un panou gigantic. Acestea acoperă piroanele imense care ţin lemnul laolaltă. Un cărăuş îi spune mamei că poarta, de grosimea unui zid, a fost construită în 1420. E făcută din cel mai tare lemn. Deasupra porţii, sus pe zid, e un foişor din piatră.

Răsare soarele. O companie a Gărzii Imperiale iese pe poartă. Este urmată de un grup de eunuci îmbrăcaţi în robe. Unul dintre eunuci scoate un registru şi începe să ne strige numele cu voce

ascuţită. E un bărbat înalt, de vârstă mijlocie, cu trăsături de maimuţă, o pereche de ochi rotunzi, nas plat, gură până la urechi cu buze subţiri şi o distanţă mare între nas şi buza superioară. Fruntea lui se înclină. Cântă silabele în timp ce face strigarea. Melodia întârzie pe ultima notă pentru cel puţin trei bătăi. Cărăuşul ne spune că acesta este eunucul-şef, iar numele său e Shim.

După fiecare nume strigat, eunucii oferă familiei respective o cutie galbenă cu monede din argint.

— De la Majestatea Sa Împăratul, cinci sute de *tael*-i! cântă din nou vocea eunucului-şef Shim.

Mama sare jos atunci când e strigat numele meu.

— E vremea despărţirii, Orhideea. Ai grijă unde calci.

Cobor cu grijă din lectică.

Mama aproape că scapă cutia care îi este dată. E escortată înapoi în lectica ei de către gărzi şi i se spune să meargă acasă.

— Consideră că te îmbarci pe o corabie a milei pe marea suferinţei, îmi strigă mama făcându-mi cu mâna. Spiritul tatălui tău va fi cu tine!

Îmi muşc buza şi dau din cap. Îmi spun în sinea mea să fiu fericită, deoarece cu cei cinci sute de *tael*-i familia mea va putea să supravieţuiască.

— Aveţi grijă de mama! le zic lui Rong şi lui Kuei Hsiang.

Rong îmi face cu mâna şi îşi duce batista la gură.

Kuei Hsiang rămâne ca un par de lemn:

— Aşteaptă, Orhideea. Aşteaptă un pic.

Trag adânc aer în piept şi mă întorc spre poarta trandafirie.

Soarele iese dintre nori în timp ce îmi croiesc drum spre Oraşul Interzis.

— Trec doamnele imperiale! cântă Shim, eunucul-şef.

Gărzile de la intrare se aliniază de o parte şi de alta, făcând un culoar prin care trecem.

Privesc înapoi pentru ultima dată. Mulţimea e scăldată în lumina soarelui. Rong îşi flutură braţele cu batista, iar Kuei Hsiang ţine cutia cu *tael*-i deasupra capului. Mama nu se vede nicăieri. Se ascunde cu siguranţă în lectică şi plânge.

— Adio!

Lacrimile-mi curg nestăpânite în timp ce Poarta Zenitului se trânteşte cu zgomot în urma mea.

De n-ar fi vocea eunucului-şef Shim care dă întruna ordine,

făcându-ne să o luăm când la stânga, când la dreapta, aş crede că mă aflu într-o lume imaginară.

În timp ce merg se iveşte un grup de palate. Au un aer solemn şi sunt gigantice. Acoperişurile smălţuite cu galben strălucesc în soare. Lespezi de marmură şlefuită se aştern sub picioarele mele. Abia când văd Sala Armoniei Supreme îmi dau seama că ceea ce văd e doar începutul.

În răstimpul cât ar arde două lumânări, trecem pe lângă porţi ornate, curţi spaţioase şi coridoare cu sculpturi pe fiecare bârnă şi în fiecare colţ.

— Voi mergeţi pe drumurile laterale, care sunt cele pentru servitori şi pentru oficialii Curţii, subliniază eunucul-şef Shim. Nimeni, cu excepţia Majestăţii Sale, nu foloseşte intrarea centrală.

Păşim dintr-un spaţiu gol în alt spaţiu gol. Nu e nimeni care să vadă rochiile noastre sofisticate. Îmi amintesc sfatul lui Fann Sora cea Mare: „Zidurile imperiale au ochi şi urechi. Nu ştii niciodată ce zid ascunde ochii Majestăţii Sale, ai împăratului Hsien Feng, sau ai Marii Împărătese, doamna Jin”.

Simt aerul greu în plămâni. Arunc o privire în jur şi mă compar cu celelalte fete. Toate avem chipurile vopsite în acelaşi stil manciurian. Pe buza de jos e un punct roşu, iar părul este înfăşurat în două părţi, de o latură şi de alta a capului. Unele fete şi-au răsucit cozile până sus, în creştetul capului, şi le-au ornat cu bijuterii strălucitoare şi flori, păsări şi insecte din jad. Altele au folosit mătase pentru a crea o suprafaţă plată artificială, prinsă cu agrafe de fildeş. A mea este o perucă în formă de coadă de rândunică, ce i-a luat lui Fann Sora cea Mare multe ore pentru a o prinde de o bucată subţire de scândură neagră. Pe mijlocul scândurii a fixat un trandafir mare din mătase violet, iar de o parte şi de alta a aşezat doi trandafiri roz. În păr mai aveam prinse şi flori naturale – orhidee şi iasomie albă.

Fata care merge alături de mine poartă o podoabă de cap cu multă dantelă. Are forma unei gâşte în zbor şi e ornată cu perle şi diamante. Fire galbene şi purpurii se împletesc în modele felurite. Podoaba de cap îmi aminteşte de cele purtate în operele chinezeşti.

În calitate de pantofar, normal că acord o atenţie deosebită încălţămintei din picioarele fetelor. Obişnuiam să cred că, dacă mă pricep cu adevărat la ceva, acela este domeniul pantofilor, însă ceea ce văd îmi face cunoştinţele de ruşine. Fiecare pereche de pantofi pe care o poartă fetele e încrustată cu perle, jad, diamante

şi are brodate flori de lotus, prun, magnolie, mâna lui Buddha şi piersic. Părţile laterale ale pantofilor sunt pline de simboluri aducătoare de noroc şi longevitate, de peşti şi fluturi. Fiind manciuriene, noi nu ne legăm picioarele aşa cum fac chinezoaicele, dar nici nu vrem să pierdem prilejul de a fi la modă. Motiv pentru care purtăm pantofi-platformă, cu talpa foarte înaltă. Calitatea acestora este de a ne face picioarele să pară mai mici, precum cele ale chinezoaicelor.

Picioarele încep să mă doară. Trecem prin luminişuri înconjurate de bambuşi şi copaci mai mari. Cu fiecare cotitură, cărarea devine mai îngustă şi treptele mai alunecoase. Eunucul-şef Shim ne zoreşte, şi toate fetele încep să gâfâie. În momentul în care sunt convinsă că am ajuns într-o fundătură, se dezvăluie pe neaşteptate o privelişte spectaculoasă. Mi se taie respiraţia în faţa mării de acoperişuri aurii care se întinde brusc în faţa mea. Pot vedea în depărtare masivele portaluri ale Oraşului Interzis.

— Locul unde vă aflaţi se numeşte Dealul Belvedere. Eunucul-şef Shim îşi pune mâinile în şold şi inspiră adânc. E cel mai înalt loc din tot Pekingul. Vechii experţi *feng shui* credeau că această zonă posedă cea mai mare energie vitală şi spirite de vânt şi apă. Fetelor, zăboviţi o clipă pentru a ţine minte această privelişte, căci cea mai mare parte dintre voi nu va mai avea niciodată şansa de a o vedea din nou. Avem noroc de o zi senină. Furtunile de nisip din deşertul Gobi se odihnesc.

Urmărind direcţia degetului eunucului-şef Shim, văd o pagodă albă.

— Templul acela în stil tibetan adăposteşte spiritele zeilor care protejează dinastia Ch’ing de generaţii. Aveţi grijă ce faceţi, fetelor. Asiguraţi-vă că niciodată nu tulburaţi sau jigniţi spiritele.

Ca să coborâm de pe deal, Shim ne duce pe o altă cărare, care ajunge la Grădina Păcii şi Longevităţii. Este prima oară când văd arbori *pippala* adevăraţi. Sunt gigantici şi frunzele lor sunt la fel de verzi ca iarba crudă. Am mai văzut poze cu ei în manuscrisele budiste şi în frescele templelor. Sunt consideraţi simbolul lui Buddha şi sunt foarte rari. Aici, asemenea copaci, bătrâni de sute de ani, sunt peste tot. Frunzele lor coboară până la pământ ca nişte draperii verzi. În grădină sunt aranjate pietre mari, frumoase, formând un model plăcut ochiului. Când îmi ridic privirea, între chiparoşi văd ascunse pavilioane magnifice.

După multe cotituri, îmi pierd simţul orientării. Am trecut cu

siguranţă de vreo douăzeci de pavilioane înainte ca, în cele din urmă, să fim conduse la unul albastru, sculptat cu flori de prun. Are un acoperiş în formă de melc, încrustat cu plăci albastre.

— Pavilionul Florilor de Iarnă, anunţă eunucul-şef Shim. Aici locuieşte Marea Împărătească, doamna Jin. Le veţi întâlni curând pe Majestăţile Lor.

Ni se spune să ne aşezăm pe băncile de piatră cât Shim ne ţine o scurtă lecţie despre eticheta necesară. Fiecare dintre noi va trebui să spună o frază simplă, prin care să le ureze sănătate şi longevitate Majestăţilor Lor.

— După ce vă exprimaţi urarea, să păstraţi tăcerea şi să răspundeţi numai atunci când se vorbeşte cu voi.

Printre noi se răspândeşte o stare de nelinişte. O fată începe să plângă necontrolat. Este imediat luată de acolo de către eunuci. O altă fată începe să mormăie de una singură. Este şi ea scoasă afară.

Devin conştientă de prezenţa constantă a eunucilor. În cea mai mare parte a timpului ei stau lângă pereţi, tăcuţi şi cu feţe lipsite de expresie. Fann Sora cea Mare m-a avertizat că eunucii cu experienţă sunt îngrozitori şi se hrănesc cu nenorocirile altora. „Cei tineri sunt mai buni, mi-a zis ea, mai ales nou-veniţii, care sunt încă inocenţi. Răutatea eunucilor nu se manifestă până ajung la maturitate, când îşi dau seama de importanţa a ceea ce au pierdut.”

Potrivit lui Fann Sora cea Mare, eunucii puternici conduc Oraşul Interzis. Ei sunt maeştri în a ţese intrigi. Pentru că au suferit mult, au o uimitoare capacitate de a îndura durerea şi tortura. Nou-veniţii sunt bătuţi zilnic cu biciul. Înainte de a-şi duce băieţii la palat, părinţii eunucilor cumpără trei bucăţi de piele netăbăcită de vacă. Noii eunuci îşi înfăşoară aceste piei în jurul spatelui şi al coapselor pentru a acoperi zonele unde va lovi biciul. Pielea de vacă e poreclită „Buddha Cel Adevărat”.

Mai târziu voi afla că pedeapsa pentru cele mai grave abateri făcute de eunuci este moartea prin sufocare. Pedeapsa e dusă la îndeplinire în faţa tuturor eunucilor. Eunucul condamnat e legat de o bancă şi faţa îi este acoperită cu o bucată de mătase udă. Procedeul e similar cu cel al realizării unei măşti. Sub privirile tuturor, călăii adaugă cârpe ude, strat după strat, în timp ce victima se luptă să respire. Membrele eunucului sunt ţinute până încetează să se zbată.

La începutul vieţii mele în Oraşul Interzis am blestemat asemenea pedepse. Eram îngrozită de cruzimea lor. Peste ani, perspectiva mea s-a modificat treptat. Mi s-a părut că disciplina e o necesitate. Eunucii erau capabili de crime abominabile şi de o cruzime fără margini. Mânia care îi stăpânea era imposibil de controlat, încât numai moartea o putea învinge. În vechime, eunucii au instigat la răscoale şi chiar mai rău. În timpul dinastiei Chou, aceştia au ars din temelii un întreg palat.

După spusele lui Fann Sora cea Mare, când un eunuc mai deştept îşi croia drum şi devenea favorit imperial, cum făcuse Shim, îşi trăia viaţa supus unei persoane, dar deasupra întregii naţiuni. Această posibilitate, nu doar de supravieţuire, ci şi de a deveni o legendă, făcea ca mai mult de cincizeci de mii de familii sărace din China să-şi trimită în fiecare an băieţii în capitală.

De la Fann Sora cea Mare am învăţat să identific statutul eunucilor după felul în care se îmbracă, iar acum a venit vremea să-mi folosesc cunoştinţele. Aceia care deţin poziţii înalte poartă robe din catifea împodobite cu bijuterii fine şi sunt serviţi de ucenici. Ei îşi au propriii preparatori de ceai, croitori, mesageri, contabili, soţii şi concubine simbolice. Ei adoptă copii care să le ducă mai departe numele de familie şi cumpără proprietăţi în afara Oraşului Interzis. Devin bogaţi şi îşi conduc gospodăriile precum împăraţii. Când un eunuc faimos a descoperit că soţia lui are o aventură cu un servitor, a făcut-o bucăţele şi a dat-o hrană câinelui său.

Deja mi s-a făcut foarte foame. Noi, cele două sute, am fost împărţite în grupuri de câte zece şi apoi împrăştiate în diferite colţuri ale grădinii. Stăm aşezate sau sprijinite pe platforme din lemn sau piatră ori pe pietre netede de râu. În faţa noastră se întind iazuri artificiale presărate cu flori plutitoare de lotus şi vălurite de crapii *koi* care sar din apă. Între noi sunt panouri sculptate din lemn şi estrade din bambus.

Eunucul care e responsabil de grupul meu are o decoraţie din bronz la pălărie şi o prepeliţă la piept. Îmi aminteşte de fratele meu, Kuei Hsiang. Eunucul are o gură de un trandafiriu natural şi trăsături feminine. E slab şi pare timid. Păstrează distanţa faţă de noi, iar ochii săi se plimbă întruna de la fete la superiorul său, un eunuc care poartă o decoraţie albă la pălărie şi are un grangur la piept.

— Mă cheamă Orhideea. Şoptind, m-am dus la eunucul slab şi m-am prezentat. Îmi este foarte sete şi mă întrebam…

— Ssst!

Nelinişţit, îşi apasă degetul arătător pe buze.

— Cum te cheamă? Cum să mă adresez? continui eu.

— An-te-hai.

— Ei bine. An-te-hai. Aş putea să beau nişte apă, te rog?

El scutură din cap:

— Nu pot să vorbesc. Te rog să nu-mi pui întrebări.

— M-aş opri dacă…

— Îmi pare rău.

Se răsuceşte pe călcâie şi dispare repede în spatele tufelor de bambus.

Cât aş mai putea să stau aşa? Privesc în jur şi aud cum celorlalte fete le chiorăie stomacul.

Susurul apei de la un pârâu din apropiere mă face să mă simt şi mai însetată. Fetele încremenesc încet ca într-un tablou străvechi. Imaginea e alcătuită din copaci eleganţi, joarde de viţă-de-vie legănate de adierea vântului, frunze fremătânde de bambus şi tinere fecioare.

Mă tot uit la acest tablou, până când o siluetă mişcându-se ca un şarpe printre bambuşi îmi atrage atenţia.

E An-te-hai. S-a întors cu o cupă în mână. Paşii săi sunt rapizi şi aproape imperceptibili. Îmi dau seama că eunucii sunt antrenaţi să păşească precum fantomele. Tălpile uşoare ale lui An-te-hai ating pământul, în timp ce labele picioarelor se balansează precum bărcile.

Oprindu-se în faţa mea, îmi dă cupa.

Zâmbesc şi fac o plecăciune.

An-te-hai se întoarce şi pleacă înainte să termin plecăciunea.

În timp ce îmi duc apa la buze, simt priviri aţintite spre mine din toate direcţiile. Ştiind cum se simt fetele, iau o gură şi apoi dau cupa mai departe.

— O, îţi mulţumesc foarte mult.

Fata care stă lângă mine ia cupa. E zveltă şi are faţa ovală. Ochii ei adânci, cu pleoapă dublă, sunt luminoşi. După accent şi după mişcările graţioase bănuiesc că provine dintr-o familie bogată. Rochia-i de mătase e brodată cu modele foarte sofisticate, iar diamante îi atârnă din cap până la picioare. Podoaba ei de cap e făcută din flori de aur. Are gâtul lung şi postura ei pare să nu-i

ceară niciun efort.

Cupa trece din mână în mână, până când nu mai rămâne nicio picătură. Toate fetele par să se relaxeze un pic. Fata frumoasă cu faţă ovală şi ochi exotici îmi face semn cu mâna de pe banca ei. Când mă apropii de ea, se dă într-o parte.

— Eu sunt Nuharoo.

Îmi zâmbeşte.

— Yehonala.

Mă aşez lângă ea.

În această manieră am făcut cunoştinţă cu Nuharoo. Niciuna dintre noi nu putea atunci să prevadă că tocmai creaserăm o legătură care avea să dureze o viaţă întreagă. La Curte ni se spunea pe numele de familie, indicându-se astfel clanul căruia îi aparţineam. Fără alte explicaţii, am înţeles că făceam parte din cele mai puternice două clanuri ale rasei manciuriene: Yehonala şi Nuharoo. Cele două clanuri fuseseră rivale şi se luptaseră de-a lungul secolelor în nenumărate războaie. Abia când regele clanului Nuharoo s-a căsătorit cu fiica regelui clanului Yehonala, cele două familii s-au unit şi în cele din urmă, au pus stăpânire pe China, creând dinastia Purităţii Celeste – sau Ch’ing.

Simt parfumul de crini din părul lui Nuharoo. Stă nemişcată şi priveşte estradele din bambus ca şi cum le-ar desena din priviri. Radiază mulţumire. Nu se mişcă pentru mult timp. E ca şi cum ar studia detaliile fiecărei frunze. Concentrarea ei nu e tulburată de eunucii în trecere. Mă întreb la ce se gândeşte, dacă şi ei îi este dor de familie cum îmi este mie. Dacă e la fel de neliniştită ca şi mine în legătură cu viitorul. Aş vrea să ştiu ce a îndemnat-o să participe la selecţie. Sunt sigură că nu a fost vorba nici de foame, nici de bani. Oare visează să devină împărătească? Cum a fost crescută? Cine îi sunt părinţii? În expresia ei nu e nici cea mai mică urmă de nervozitate. De parcă pur şi simplu ar şti că va fi aleasă. De parcă a venit doar ca să primească această veste.

După multă vreme, Nuharoo se întoarce spre mine şi îmi zâmbeşte din nou. Are un zâmbet aproape ca de copil, inocent şi lipsit de griji. Sunt sigură că n-a suferit niciodată. Acasă la ea, a avut cu siguranţă servitori care să-i facă vânt în timpul somnului în nopţile fierbinţi de vară. Gesturile ei sugerează că a fost învăţată manierele. Oare a fost la şcoli pentru cei bogaţi? Ce a citit? Îi place opera? Dacă da, cu siguranţă admiră un erou sau o eroină. Presupunând că ne plac aceleaşi opere şi presupunând că vom fi

amândouă îndeajuns de norocoase încât să fim alese…

— Ce părere ai despre şansele tale de a fi aleasă? o întreb pe Nuharoo după ce îmi dezvăluie că tatăl ei e unchiul îndepărtat al împăratului Hsien Feng.

— Nu mă gândesc prea mult la asta, zice ea liniştită. Buzele i se deschid precum petalele unei flori. Eu fac tot ce îmi cere familia mea.

— Aşadar părinţii tăi ştiu să citească firele pădurii.

— Poftim?

— Viitorul cuiva.

Nuharoo îşi întoarce capul de la mine şi zâmbeşte gingaş în depărtare.

— Yehonala, cum apreciezi tu şansele noastre?

— Tu te-ai născut dintr-o rudă imperială şi eşti frumoasă, îi zic. Nu sunt sigură în legătură cu şansa mea. Tata a fost *taotai* înainte să moară. Dacă familia mea n-ar avea mari datorii şi dacă n-aş fi forţată să mă mărit cu retardatul meu văr Ping, eu nu aş…

Trebuie să mă opresc, pentru că mă podideşte plânsul.

Nuharoo bagă o mână în buzunar şi scoate o batistă din dantelă:

— Îmi pare rău, spune ea întinzându-mi batista. Povestea ta sună teribil.

Nu vreau să-i stric batista, aşa că îmi şterg lacrimile cu dosul palmelor.

— Spune-mi mai multe, zice ea.

Scutur din cap:

— Povestea mea nenorocită ţi-ar dăuna sănătăţii.

— Nu mă deranjează. Vreau să o aud. Acum e prima oară când am ieşit din casă. Nu am călătorit niciodată ca tine.

— Călătorie? Nu a fost deloc o experienţă plăcută. În timp ce continui să vorbesc, mintea îmi este inundată de amintiri despre tata. Mirosul de putrefacţie al sicriului şi muştele care se ţineau după el. Ca să îndepărtez tristeţea, schimb subiectul: Ai mers la şcoală, Nuharoo?

— Am avut profesori particulari, îmi răspunde ea. Trei. Fiecare m-a învăţat o altă materie.

— Care era materia ta preferată?

— Istoria.

— Istoria! Credeam că asta e numai pentru băieţi.

Îmi amintesc cum odată am ascuns o carte de tata, *Cronica celor trei regate.*

— Nu era istorie generală, aşa cum îţi închipui. Nuharoo zâmbeşte în timp ce îmi explică: Era istoria casei imperiale. Era despre vieţile împărăteselor şi concubinelor. Lecţiile mele se concentrau pe viaţa acelora cu cele mai mari virtuţi. După o pauză, adaugă: Mi s-a pretins să o iau ca model pe împărăteasa Hsiao Ch'in. Părinţii mei mi-au spus încă de când eram o fetiţă că într-o zi mă voi alătura doamnelor ale căror portrete sunt atârnate în galeria imperială.

Nu e de mirare că arată ca şi cum locul ei ar fi aici.

— Sunt sigură că vei face impresie bună, îi spun. Mă tem că eu sunt prea puţin educată în această privinţă. Eu nu ştiu nici măcar cum funcţionează sistemul de ranguri pentru doamnele imperiale, deşi ştiu multe despre eunuci.

— Va fi plăcerea mea să-mi împart cunoştinţele cu tine.

Ochii ei strălucesc.

Cineva strigă:

— În genunchi!

Un grup de eunuci dă buzna înăuntru şi se aliniază în faţa noastră. Ne lăsăm în genunchi.

Eunucul-şef Shim îşi face apariţia pe uşa arcuită. Îşi ia o poză, ridicându-şi o parte a robei cu mâna dreaptă. Face un singur pas şi se expune pe deplin privirii.

Din genunchi, văd încălţările albastre în formă de barcă ale eunucului-şef Shim. El păstrează tăcerea. Îi simt puterea şi autoritatea. În mod ciudat, îi admir comportamentul.

— Majestatea Sa, împăratul Hsien Feng, şi Majestatea Sa, Marea Împărătească, doamna Jin le cheamă pe… înălţându-şi glasul, eunucul-şef Shim cântă câteva nume:…şi Nuharoo şi Yehonala!

4

Aud sunetul scos de legănatul podoabei mele de cap şi al cerceilor. Fetele din faţa mea se unduiesc graţios în robele lor magnifice din mătase şi pantofii-platformă. Eunucii merg înainte şi înapoi în jurul grupului nostru, alcătuit din şapte fete, răspunzând constant semnelor făcute cu mâna de către eunucul-şef Shim.

Trecem prin nenumărate curţi şi uşi arcuite. În cele din urmă ajungem în sala de intrare a Palatului Păcii şi Longevităţii. Cămaşa mea de corp e îmbibată de transpiraţie. Îmi e teamă că o să mă fac de râs. Arunc o privire spre Nuharoo, care e la fel de calmă precum luna într-un iaz. Are afişat pe chip un zâmbet fermecător, iar machiajul ei este încă perfect.

Suntem conduse într-o cameră alăturată şi ni se acordă câteva momente ca să ne împrospătăm înfăţişarea. Se zice că în sală s-au aşezat Majestăţile Lor. Când Shim merge să anunţe sosirea noastră, aerul din jurul fetelor devine apăsător. Cea mai mică mişcare face ca bijuteriile noastre să zornăie ca nişte clopoţei de vânt prost confecţionaţi. Simt o uşoară ameţeală.

Aud vocea eunucului-şef Shim, dar sunt prea neliniştită ca să-mi dau seama ce anunţă. Vorbele lui sună distorsionat, ca acelea ale unei cântăreţe de operă care joacă rolul unei fantome, vorbind pe un ton stilizat.

O fată de lângă mine se prăbuşeşte brusc. Au lăsat-o genunchii. Înainte să apuc să-i vin în ajutor, apar eunucii şi o iau de acolo.

Urechile îmi ţiuie puternic. Respir adânc de câteva ori ca să nu-mi pierd controlul, precum cealaltă fată. Membrele-mi sunt rigide şi nu ştiu ce să fac cu mâinile. Cu cât mă gândesc mai mult la a mă calma, cu atât mi se înrăutăţeşte starea de spirit. Trupul începe să-mi tremure. Ca să-mi abat atenţia în altă parte, mă holbez la operele de artă care înconjoară cadrul uşii. O caligrafie în aur pe plăci negre de lemn redă patru ideograme gigantice: *nor, absorbţie, stea* şi *glorie.*

Fata care a leşinat se întoarce. Arată la fel de palidă ca o păpuşă de hârtie.

— Majestatea Sa Împăratul şi Majestatea Sa Împărăteasa! anunţă eunucul-şef Shim când intră. Mult noroc, fetelor!

Cu Nuharoo în frunte şi cu mine închizând şirul, suntem toate şapte îndrumate printr-un zid format din eunuci.

Împăratul Hsien Feng şi Marea Împărătească, doamna Jin, şed pe un *kang,* un jilţ de mărimea unui pat, acoperit cu mătase de un galben strălucitor. Majestatea Sa Împărăteasa stă pe partea dreaptă, iar Majestatea Sa Împăratul pe stânga. Încăperea dreptunghiulară e spaţioasă şi are tavan înalt. Pe fiecare latură a camerei, lângă pereţi, se află două ghivece cu copăcei *coral* portocalii. Copacii sunt prea desăvârşiţi ca să fie adevăraţi. Doamnele de la Curte şi eunucii stau în picioare lângă pereţi, cu palmele strânse în faţă. În spatele jilţului stau patru eunuci, fiecare ţinând câte un evantai cu mâner lung, făcut din pene de păun. În spatele lor e o tapiserie uriaşă cu un caracter chinezesc pictat în culorile curcubeului – *shou,* longevitate. La o privire mai atentă, observ că ideograma e făcută din sute de fluturi brodaţi. Lângă tapiserie, într-un vas din aur, e o ciupercă bătrână, înaltă cât un om. Pe peretele opus ciupercii e o pictură intitulată *Ţinutul nemuritor al Reginei-mamă a Regatului de Mijloc.* Înfăţişează o zeiţă taoistă care se deplasează prin văzduh pe un cocor şi care priveşte în jos la un peisaj magic de pavilioane, pâraie, animale şi copaci sub care se joacă nişte copii. În faţa tabloului se află un recipient confecţionat din santal roşu. Are sculptată în relief o mulţime dezordonată de tărtăcuţe duble, flori şi frunze. Peste ani am aflat că recipientul era folosit pentru a fi depuse în el darurile aduse tribut împăratului.

Toate şapte executăm ceremonia de salut şi ne aşezăm în genunchi. Mă simt ca şi cum tocmai aş fi urcat pe o scenă. Deşi îmi ţin capul plecat, văd vazele minunate, picioarele magnific sculptate ale bazinelor de apă, lampioanele de pe podea, cu cozile din dantelă atingând pământul, şi imensele mănunchiuri aducătoare de noroc împodobite cu mătase din colţurile încăperii.

Mă aventurez să arunc o privire către Fiul Cerului.

Împăratul Hsien Feng arată mai tânăr decât mi-am închipuit. Pare să aibă puţin peste douăzeci de ani şi are o piele frumoasă. Ochii lui mari au colţurile ridicate. Expresia lui e blândă şi preocupată, dar lipsită de curiozitate. Are un nas tipic manciurian, drept şi lung, şi buze ferme. Obrajii săi au o roşeaţă ca de febră. N-a zâmbit când ne-a văzut intrând.

Mi se pare că visez. Fiul Cerului e îmbrăcat într-o robă lungă, aurie. Pe ţesătură sunt cusuţi dragoni, nori, valuri, soarele, luna şi multe stele. În jurul mijlocului are un brâu din mătase galbenă, de care sunt prinse perle, pietre preţioase, jad verde şi un săculeţ

brodat. Mânecile au forma unei potcoave de cal.

Cizmele pe care le poartă Majestatea Sa sunt cele mai impresionante pe care le-am văzut vreodată. Confecţionate din blană de tigru şi vopsite într-un verde de culoarea frunzelor de ceai, sunt încrustate cu mici animăluţe din aur aducătoare de noroc: lilieci, dragoni cu patru picioare şi *chee-lin* – un animal pe jumătate leu, pe jumătate căprioară, simbol al magiei.

Împăratul Hsien Feng nu pare interesat să ne cunoască. Se mişcă în jilţ ca şi cum ar fi plictisit. Se apleacă spre stânga şi apoi spre dreapta. Din când în când aruncă o privire fugară spre cele două tăvi plasate între el şi mama sa. Una e făcută din argint, iar cealaltă din aur. Pe tava din argint se află plăcuţe din bambus ce poartă numele noastre inscripţionate pe ele.

Marea Împărătească e o femele rotofeie, cu faţa precum un dovleac uscat. Deşi nu are decât puţin peste cincizeci de ani, îi atârnă riduri de la frunte până pe gât. După spusele lui Fann Sora cea Mare, a fost concubina favorită a lui Tao Kuang, împăratul de dinaintea Majestăţii Sale. Se spune că doamna Jin a fost cea mai frumoasă femeie din China. Unde i s-a dus frumuseţea? Pleoapele îi sunt căzute şi gura-i strâmbă e trasă spre partea dreaptă a feţei. Punctul roşu de pe buza ei e desenat atât de mare încât seamănă cu un nasture roşu gigantic.

Roba pe care o poartă Majestatea Sa Împărăteasa e făcută din satin galben strălucitor, decorat cu o multitudine de simboluri naturale şi mitologice. Pe rochie sunt cusute diamante, jad şi pietre preţioase de mărimea unui ou. Flori, rubine şi giuvaiere îi atârnă pe cap şi îi acoperă jumătate din faţă. Colierele ei de aur şi argint sunt cu siguranţă grele, căci Majestatea Sa pare să se aplece în faţă sub greutatea lor. De la încheieturile mâinii până la coate are brăţări una lângă alta, încătuşându-i ambele braţe.

Marea Împărătească vorbeşte după o lungă şi tăcută inspectare. Ridurile ei dansează şi umerii i se trag înapoi, ca şi cum ar fi legată de un stâlp.

— Nuharoo, zice ea, tu ai venit cu înalte recomandări. Înţeleg că ai terminat studiul istoriei casei imperiale. E adevărat?

— Da, Majestatea Voastră, răspunde Nuharoo umil. Am studiat mai mulţi ani cu profesorii particulari pe care mi i-a adus unchiul meu, ducele Chai.

— Îl cunosc pe ducele Chai, e un bărbat foarte învăţat. Marea Împărătească dă din cap. E expert în budism şi poezie.

— Da, Majestatea Voastră.
— Care sunt poeţii tăi preferaţi, Nuharoo?
— Li Po, Tu Fu şi Po Chuyi.
— Din dinastia târzie Tang şi dinastia timpurie Sung?
— Da, Majestatea Voastră.
— Sunt şi preferaţii mei. Ştii numele poetului care a scris *În aşteptarea soţului*?
— E Wang Chien, Majestatea Voastră.
— Ai vrea să-mi reciţi poezia?
Nuharoo se ridică şi începe:

Acolo unde îşi aşteaptă soţul
Râul curge necurmat.
Nicicând nu-şi întoarce privirea
Şi-n stană-i preschimbată.
Zi după zi peste creastă
Vântul şi ploaia se-ntoarnă.
De-ar reveni călătorul
Această piatră şi-ar spune dorul.

Marea Împărătească îşi ridică braţul drept şi îşi şterge ochii cu mâneca. Se întoarce spre împăratul Hsien Feng şi îl întreabă:
— Ce părere ai, copilul meu? Nu-i aşa că este o poezie emoţionantă?
Împăratul Hsien Feng dă supus din cap. Îşi întinde mâna şi degetele lui se joacă printre plăcuţele din bambus de pe tava de argint.
— Spune-mi, fiul meu, trebuie să tocesc acest jilţ ca să te fac să te hotărăşti? întreabă mama.
Fără să răspundă, împăratul Hsien Feng ia plăcuţa cu numele lui Nuharoo şi o lasă să cadă pe tava din aur.
La acest sunet, eunucii şi doamnele de la Curte răsuflă cu toţii uşuraţi. Se aruncă la picioarele Majestăţii Sale Împăratul şi ovaţionează:
— Felicitări!
— S-a ales prima soţie a Majestăţii Sale! strigă eunucul-şef Shim spre zidul exterior.
— Mulţumesc.
Nuharoo îşi face plecăciunile cu fruntea atingându-i uşor pământul. Execută salutul pe îndelete. După a treia plecăciune se

ridică şi apoi se aruncă din nou în genunchi. Şi noi, celelalte, ne lăsăm în genunchi odată cu ea. Cu o voce perfect antrenată, Nuharoo zice:

— Vă doresc Majestăţilor Voastre zece mii de ani de viaţă. Să vă fie norocul la fel de plin precum Marea Chinei de Est şi sănătatea la fel de verde precum Munţii Sudici.

Eunucii se înclină spre Nuharoo şi apoi o escortează afară din sală.

În încăpere se aşterne din nou tăcerea.

Stăm în genunchi, iar eu îmi ţin bărbia jos. Nimeni nu vorbeşte şi nu se mişcă.

Pentru că nu-mi pot da seama ce se întâmplă, mă hotărăsc să trag din nou cu ochiul.

Mi se taie răsuflarea în clipa în care ochii mei întâlnesc privirea Marii Împărătese. Mă lasă genunchii şi lovesc pământul cu fruntea.

— Cineva încearcă să se grăbească, vorbeşte împăratul Hsien Feng cu o umbră de amuzament în voce. Marea Împărătească nu dă niciun răspuns. Mamă, am auzit tunetul, zice Majestatea Sa. Plantele de bumbac de la ţară vor fi în curând înecate de ploaie. Ce să fac cu toate veştile astea proaste?

— Mai întâi lucrurile cele mai importante, fiul meu.

Împăratul oftează.

Simt nevoia imperioasă de a mă uita din nou la Majestatea Sa Împăratul. Însă îmi amintesc că Fann Sora cea Mare m-a prevenit că Marea Împărătească le dispreţuieşte pe fetele prea dornice să atragă atenţia împăratului. Odată, ea a ordonat ca una dintre concubinele imperiale să fie bătută până la moarte deoarece părea să flirteze cu împăratul.

— Veniţi mai aproape, fetelor. Toate, zice bătrâna doamnă. Uitaţi-te bine, fiule.

— Fără lăcuste prăjite la cină, articulează împăratul Hsien Feng de parcă ar fi singur în încăpere.

— Am zis *mai aproape!* ţipă la noi Marea Împărătească.

Păşesc înainte împreună cu celelalte cinci fete.

— Prezentaţi-vă, ordonă Majestatea Sa.

Una după alta ne spunem numele, urmat de fraza: „Vă doresc Majestăţilor Voastre zece mii de ani de viaţă”.

Intuiţia îmi spune că împăratul Hsien Feng priveşte în direcţia mea. Sunt bucuroasă peste poate şi sper să pot să-i susţin atenţia, dar ştiu că nu-mi pot permite să o nemulţumesc pe Marea

Împărătească. Îmi ţin ochii în pământ. Simt o mişcare a împăratului şi arunc o privire furişă în timp ce Marea Împărătească îl întreabă pe eunucul-şef Shim de ce toate fetele par încete şi fără vlagă.

— Le-ai adunat de pe străzi?

Shim încearcă să explice, însă Marea Împărătească îl opreşte:

— Nu îmi pasă cum faci rost. Eu judec numai după bunurile pe care le furnizezi şi nu sunt mulţumită. O să mor înecată în scuipatul strămoşilor imperiali!

— Majestatea Voastră, se lasă eunucul în genunchi. Nu am spus eu că un clopot bun are nevoie de lovituri puternice ca să sune cum trebuie? Totul depinde de felul în care le „acordaţi" pe fete. Sarcină la care ştim cu toţii că excelaţi.

— Puşchea pe limbă-ţi, Shim!

Bătrâna doamnă izbucneşte în râs.

Împăratul răvăşeşte plăcuţele încoace şi încolo pe tava de argint, ca şi cum ar fi iritat.

— Arăţi epuizat, fiul meu, zice Marea Împărătească.

— Sunt, mamă. Nu conta pe mine să vin mâine, căci n-o s-o fac.

— Atunci trebuie să decizi azi. Concentrează-te şi uită-te mai bine.

— Dar am făcut asta, nu?

— Atunci de ce nu poţi să te hotărăşti? Îndeplineşte-ţi datoria, fiule. Înaintea ta sunt cele mai bune fecioare pe care împărăţia le poate înfăţişa împăratului!

— Ştiu.

— Este ziua ta cea mare, Hsien Feng.

— Fiecare zi este una mare. În fiecare zi mi se implântă în scalp o vergea lungă de metal.

Marea Împărătească, oftează. E cât pe ce să răbufnească de mânie. Respiră adânc pentru a se controla.

— Ţi-a plăcut Nuharoo, nu-i aşa? întreabă ea.

— De unde să ştiu? Fiul Cerului îşi roteşte ochii înspre tavan. Capul meu e plin de găuri.

Mama îşi muşcă buzele.

Majestatea Sa Împăratul îşi trece degetele prin plăcuţele de bambus rămase, făcându-le să scoată un zgomot puternic.

— Oasele mele ţipă să mă duc să le întind. Marea Împărătească se întinde în jilţ. Sunt trează de la două dimineaţa şi asta pentru nimic!

Shim se târăşte spre ea în genunchi. Îşi ridică braţele în aer ca

să-i ofere o tavă cu un prosop umed, o cutie de pudră, o pensulă şi o sticlă verde.

Marea Împărătească ia prosopul şi îşi şterge mâinile, iar apoi ia pensula ca să-şi dea cu pudră pe faţă. După asta, ridică sticla verde şi pulverizează un lichid pe faţa-i ca o prăjitură.

Un parfum greu umple încăperea.

Profit de ocazia ivită şi îmi ridic privirea. Majestatea Sa Împăratul se uită la mine. Şi-a strâns nasul şi gura ca şi cum ar încerca să mă facă să râd. Nu ştiu cum să reacţionez.

Tachinarea continuă. Pare să fie mai interesat în a mă face să încalc regulile.

Îmi vine în minte învăţătura tatălui meu: „Tinerii văd o oportunitate acolo unde bătrânii ar putea întrevedea un pericol”.

Fiul Cerului îmi zâmbeşte. Îi zâmbesc înapoi.

— Vara asta are să fie plăcută şi răcoroasă.

Împăratul Hsien Feng se joacă în continuare cu plăcuţele.

Marea Împărătească îşi întoarce capul spre noi şi se încruntă.

Gândurile mi se îndreaptă la fata care a fost bătută de moarte şi instantaneu spatele mi se udă de transpiraţie.

Împăratul îşi ridică mâna dreaptă şi arată cu degetul spre mine, zicând:

— Aceasta.

— Yehonala? întreabă eunucul-şef Shim.

Simt cum mă arde privirea insistentă a Marii Împărătese.

Îmi plec ochii şi îndur o tăcere lungă, insuportabilă.

— Am făcut ceea ce mi s-a cerut, mamă, vorbeşte împăratul.

Marea Împărătească nu comentează nimic. Împăratul Hsien Feng se întoarce spre eunuc:

— Shim, m-ai auzit?

— Da, v-am auzit, Majestatea Voastră. V-am auzit perfect.

Eunucul-şef Shim zâmbeşte umil. Dar intenţia lui este să-i dea Marii Împărătese şansa de a rosti ultimul cuvânt.

În cele din urmă vine un „Da”.

Simt bucuria Majestăţii Sale Împăratul şi dezamăgirea Majestăţii Sale Împărăteasa.

— Vă… vă doresc Majestăţilor Voastre zece mii de ani de viaţă, spun luptându-mă să menţin controlul asupra genunchilor mei care tremură. Să vă fie norocul la fel de plin precum Marea Chinei de Est şi sănătatea la fel de verde precum Munţii…

— Minunat! Viaţa mea tocmai a fost scurtată, mă întrerupe

Marea Împărătească.

Genunchii îmi cedează şi fruntea mea atinge pământul.

— Mă tem că tocmai am văzut umbra unei fantome.

Marea Împărătească se ridică din jilţ.

— Care, stăpână? întreabă eunucul-şef Shim. O voi prinde pentru Majestatea Voastră.

— Da, Shim. Hai să terminăm cu asta.

Pe neaşteptate, se aude zgomotul puternic făcut de o plăcuţă de bambus aruncată în tava de aur:

— E vremea să cânţi, Shim! ordonă împăratul.

— Yehonala rămâne! cântă Shim.

Nu mi-am mai putut aduce aminte multe după aceea, decât că viaţa mea s-a schimbat.

M-am speriat când eunucul-şef Shim a îngenuncheat în faţa mea şi m-a numit stăpâna lui, iar pe el însuşi s-a numit sclavul meu. M-a ajutat să mă ridic. Nici măcar n-am observat ce s-a întâmplat cu celelalte fete sau când au fost escortate afară.

Mintea mea se afla într-o stare ciudată. Mi-am amintit de o operă de amatori din Wuhu. Era după sărbătoarea de Anul Nou şi toată lumea era beată, inclusiv eu, căci tata mă lăsase să gust din vinul de orez ca să-mi pot da seama ce gust are. Muzicienii îşi acordau instrumentele. La început, sunetul era ciudat şi sumbru, ca o jelanie. Apoi s-a transformat în zgomotul făcut de un cal care este bătut. Apoi, sparte şi gâtuite, notele sunau precum vântul şuierând prin câmpiile mongole. Opera începu. Actorii intrară îmbrăcaţi în rochii de femeie cu modele florale alb cu albastru. Muzicienii îşi loveau tuburile de bambus cu beţele, în timp ce actorii cântau şi se loveau peste coapse.

Bang! Bang! Bang! mi-am reamintit sunetul. Era neplăcut şi nu puteam înţelege de ce le plăcea oamenilor. Mama îmi spusese că era un spectacol manciurian tradiţional, amestecat cu elemente de operă chineză, la origine o formă de divertisment pentru oamenii de rând. Din când în când, cei bogaţi cereau să fie executat, „pentru a gusta savoarea locală”.

Mi-am amintit că stăteam în primul rând. Urechile începuseră să-mi asurzească de la zgomotul puternic al tobelor. Sunetul beţelor care loveau tuburile de bambus era ca un ciocan care mă lovea în cap. *Bang! Bang! Bang!* Gândurile-mi erau izgonite.

Eunucul-şef Shim şi-a schimbat costumul. Ţesătura e pictată

manual cu nori roşii care plutesc peste un deal acoperit de pini. Pe ambii obraji are desenate două cercuri precum roşiile. Eunucul le-a pictat cu siguranţă în grabă, căci culoarea s-a întins. Jumătate din nas e şi el roşu. O linie albă îngustă merge de la frunte în jos, de-a lungul rădăcinii nasului. Are o faţă ca de ţap, iar ochii săi arată ca şi cum i-ar fi crescut din urechi. Zâmbeşte, dezvăluindu-şi dinţii de aur.

Bătrâna doamnă e înveselită:

— Shim, ce o să spui?

— Felicitări cu ocazia dobândirii a şapte nurori, stăpână. Vă amintiţi prima replică pe care mama-soacră i-a spus-o nurorii în opera *Trandafirul sălbatic*?

— Cum să uiţi aşa ceva? Bătrâna doamnă râde din nou, în timp ce recită replica: „Ia-ţi găleata de apă, noră, şi du-te la fântână!”.

Vesel, eunucul-şef Shim le cheamă înăuntru pe celelalte şase fete, printre care şi Nuharoo. Fetele intră ca nişte zeiţe care coboară din ceruri şi se aliniază lângă mine.

Shim îşi ridică o margine a robei şi face doi paşi, plasându-se în centrul sălii, cu faţa spre împăratul Hsien Feng şi Marea Împărătească. Îşi întoarce faţa către est şi apoi din nou spre centru. Scorţos, face o plecăciune şi urează:

— Fie ca strănepoţii Majestăţilor Voastre să se numere cu sutele şi să trăiţi veşnic!

Repetăm urarea după Shim în timp ce ne lăsăm în genunchi.

De afară se aud sunet de tobe şi muzică.

Intră un grup de eunuci, fiecare purtând o cutie înfăşurată în mătase.

— Ridicaţi-vă.

Marea Împărătească zâmbeşte.

Eunucul-şef Shim anunţă:

— Majestatea Sa Împăratul îi cheamă pe miniştrii Curţii imperiale!

Sunetul a sute de genunchi care lovesc pământul se aude din afara sălii:

— La ordinul vostru, Majestăţile Voastre! cântă miniştrii.

Eunucul-şef Shim anunţă:

— În prezenţa spiritului strămoşilor imperiali şi în prezenţa Cerului şi a Universului, Majestatea Sa, împăratul Hsien Feng, e gata să pronunţe numele soţiilor sale!

— *Zah!* răspunde mulţimea în manciuriană.

Una câte una, cutiile sunt deschise dând la iveală bucăţile de *ruyi.* Fiecare *ruyi* e un sceptru care are trei capete mari în formă de ciuperci sau flori legate între ele cu un lujer. Capetele sunt făcute din aur, smaralde, rubine şi safire, iar lujerul este din jad sculptat sau lemn lăcuit. Fiecare *ruyi* reprezintă un titlu şi un rang. *Ru* înseamnă „cum”, iar *yi* înseamnă „doreşti”; *ruyi* înseamnă „tot ce doreşti”.

Împăratul Hsien Feng ia de pe tavă un *ruyi* şi păşeşte spre noi. Acest *ruyi* e din lac auriu sculptat cu trei bujori împletiţi.

Îmi ţin în continuare răsuflarea, dar nu-mi mai este teamă. Indiferent ce fel de *ruyi* voi primi, mama va fi mândră mâine. Va fi soacra Fiului Cerului, iar fraţii mei vor fi rude imperiale! Regret numai că tata n-a trăit să vadă asta.

Degetele împăratului Hsien Feng se joacă cu *ruyi*-ul. Expresia de flirt de pe chipul său a dispărut. Pare nesigur acum. Ezită, încruntându-şi sprâncenele. Mută *ruyi*-ul dintr-o mână în cealaltă şi apoi, cu obrajii în flăcări, se întoarce spre mama sa.

Ea îi face un semn încurajator din cap. Împăratul începe să ne dea ocol, ca o albină care dansează în jurul florilor.

Deodată, cea mai tânără fată din rând scapă un ţipăt înăbuşit. Nu pare să aibă mai mult de treisprezece ani.

Împăratul Hsien Feng merge la ea.

Fata se îneacă şi apoi începe să suspine.

Ca un adult care îi dă o bomboană unui copil care plânge, împăratul Hsien Feng îi pune *ruyi*-ul în mână.

Apucându-l strâns, fata se aruncă în genunchi şi zice:

— Vă mulţumesc.

Eunucul-şef Shim rosteşte:

— Soo Woozawa, fiica lui Yee-mee-chi Woozawa, este aleasă consoartă imperială de rangul al cincilea. Titlul ei este Doamna Purităţii Absolute!

Din această clipă, lucrurile încep să se precipite. Împăratului îi ia puţin timp să acorde restul de *ruyi.*

Când îmi vine rândul, împăratul Hsien Feng vine la mine şi îmi pune *ruyi*-ul în palmă.

Shim cântă ca un cocoş:

— Yehonala, fiica lui Hui Cheng Yehonala, este aleasă consoartă imperială de rangul al patrulea. Titlul ei este Doamna Celei Mai Mari Virtuţi.

Mă uit la *ruyi*-ul meu. E făcut din jad alb. În loc să arate ca nişte ciuperci, capetele sunt în formă de nori plutitori sculptaţi, legaţi între ei cu o vergea magică. Îmi amintesc că tata mi-a povestit cândva că în simbolistica imperială norii plutitori şi vergeaua reprezintă constelaţia dragonului.

Următoarele *ruyi* merg la fetele pe care le cheamă Yun şi Li. Ele sunt proclamate consoarte imperiale de rangul al doilea şi al treilea şi li se acordă amândurora titlul de Doamna Superiorităţii. *Ruyi*-ul lor are forma unei ciuperci *lingzhi,* ciupercă renumită pentru puterea sa vindecătoare. Capetele sunt decorate cu lilieci, simbol al binecuvântării şi al prosperităţii.

După Yun şi Li vin Mei şi Hui. Ele primesc rangurile şase şi şapte, Doamnele Marii Armonii. Întâmpin dificultăţi în a reţine care cine e, pentru că Mei şi Hui arată la fel şi sunt îmbrăcate ca nişte gemene. Capătul *ruyi*-ului lor poartă un clopoţel din piatră, simbolul sărbătorii.

Nuharoo e ultima. Ea e declarată împărătească şi i se dă cel mai frumos *ruyi.* Sceptrul e făcut din aur şi e încrustat cu multe pietre preţioase şi jad. Lujerul ornamentat este sculptat cu simboluri ale recoltei: grâne şi crengi încărcate cu fructe, piersici, mere şi struguri. Cele trei capete sunt rodii din aur, care semnifică urmaşi numeroşi şi nemurire. Ochii lui Nuharoo scânteiază, şi ea face o plecăciune adâncă.

În frunte cu Nuharoo, toate şapte ne ridicăm şi apoi cădem în genunchi, iarăşi şi iarăşi. Ne facem plecăciunile faţă de împăratul Hsien Feng şi Marea Împărătească. Ne cântăm replica la unison:

— Vă dorim Majestăţilor Voastre zece mii de ani de viaţă. Să vă fie norocul la fel de plin precum Marea Chinei de Est şi sănătatea la fel de verde precum Munţii Sudici.

5

După apusul soarelui sunt condusă înapoi la familia mea într-un palanchin escortat de un grup de eunuci. Sunt înfăşurată într-o rochie aurie, întocmai ca un cadou scump. Căpetenia eunucilor îi spune mamei că până în ziua ceremoniei imperiale trebuie să stau acasă.

Odată cu mine au fost aduse şi darurile împăratului pentru părinţii şi fraţii mei. Tatălui meu i s-a dăruit un set de opt clame pentru pene, care se prind la pălăria imperială a mandarinilor. Fiecare cilindru de porţelan, gol pe dinăuntru, e întrebuinţat pentru a prinde o pană de păun şi are în capăt un inel pentru a-l fixa de pălărie. Darul i se dă fratelui meu.

Mamei i se oferă un *ruyi* deosebit, lăcuit şi sculptat cu modele de bun augur. Partea de sus îi înfăţişează pe cei trei zei stelari, care simbolizează graţia divină, sănătatea şi longevitatea. Partea din mijloc înfăţişează un liliac ce poartă un clopot din piatră şi un peşte dublu, semnificând abundenţa. În partea de jos sunt trandafiri şi crizanteme, simboluri ale prosperităţii.

Rong primeşte o cutie din santal aducătoare de noroc, minunat sculptată, în care se află un set de figurine din jad verde. Lui Kuei Hsiang i se dăruieşte un set de cârlige smălţuite pentru cingătoare, ornamentate în partea de sus cu capete de dragon. De cârlige poate să-şi agaţe oglinda, săculeţul de tutun, sigiliul, o armă sau punguţa cu bani.

Potrivit astrologului Curţii, va trebui să intru în Oraşul Interzis într-o anumită zi, la o anumită oră – gărzile imperiale vor veni să mă ia atunci când va sosi momentul potrivit. Căpetenia eunucilor îi prezintă familiei mele un set de instrucţiuni cu privire la ritualul şi eticheta Curţii. Răbdător, ne trece în revistă toate detaliile. Kuei Hsiang va sta în locul tatălui meu. Lui Rong i se va dărui o rochie pentru ceremonie. Mama primeşte zece mii de *tael*-i pentru a aranja casa şi rămâne cu gura căscată când vede cum banii sunt aduşi în cameră încărcaţi în cufere. I se face dintr-odată teamă de un posibil jaf şi îl cere lui Kuei Hsiang să ţină ferestrele şi uşa încuiate tot timpul. Căpetenia eunucilor îi spune mamei să nu-şi facă griji, căci casa e deja păzită straşnic:

— N-o să pătrundă nici măcar o muscă, stăpână.

Îl întreb dacă am voie să vizitez prieteni. Aş vrea să-mi iau rămas-bun de la Fann Sora cea Mare.

— Nu, îmi spune el.

Sunt dezamăgită. O rog pe Rong să ducă înapoi rochia pe care am împrumutat-o de la Fann Sora cea Mare şi să-i ducă trei sute de *tael*-i ca dar de despărţire. Rong merge imediat şi se întoarce cu o binecuvântare din partea lui Fann Sora cea Mare.

Timp de mai multe zile, mama şi Rong fac cumpărături, în vreme ce eu şi Kuei Hsiang facem curat şi decorăm casa. Angajăm muncitori pentru treburile grele. Punem un acoperiş nou. Reparăm pereţii scorojiţi, montăm ferestre noi şi reparăm poarta. Unchiul meu profită de ocazie pentru a comanda o uşă nouă-nouţă din lemn roşu, cu imaginea zeului banilor sculptată meşteşugit pe întreaga suprafaţă. Înlocuim mobila veche şi vopsim pereţii. Angajăm cei mai buni tâmplari şi meşteri din oraş, şi fiecare îşi consideră îndatoririle drept o mare onoare. Modele elegante sunt sculptate pe ramele ferestrelor şi ale uşilor, imitând stilul imperial. Meşterii confecţionează suporturi pentru arderea tămâii, mese de altar şi scăriţe. Uneori sunt nevoiţi să lucreze cu instrumente de mărimea unei scobitori pentru a realiza detaliile dorite.

Când treaba e gata, căpetenia eunucilor vine să inspecteze casa. Nu face niciun comentariu, iar expresia lui nu trădează nimic. Însă a doua zi îşi face din nou apariţia, aducând cu el un grup de oameni. Ei fac praf toată casa şi spun că trebuie să o ia de la capăt. Acoperişul, pereţii, ferestrele, până şi uşa cea nouă a unchiului – totul trebuie să dispară.

— Decretul nu va fi emis dacă uşa voastră e îndreptată într-o direcţie greşită! le zice căpetenia mamei şi unchiului.

Neliniştiţi, mama şi unchiul imploră să li se dea un sfat.

— În ce direcţie credeţi că ar trebui să îngenuncheaţi pentru a-i mulţumi Majestăţii Sale? întreabă eunucul, pentru ca mai apoi să îşi răspundă singur la întrebare: Nord! Pentru că împăratul se aşază întotdeauna cu faţa spre sud.

Familia mea se ţine după eunuc în timp ce acesta umblă prin casă, îndreptându-şi nemulţumit degetul spre toate cele.

— Nuanţa vopselei e aleasă prost. Mâna lui desenează cercuri prin încăpere. Ar trebui să fie un bej cald în loc de un bej rece. Majestatea Sa se aşteaptă la o locuinţă plină de veselie!

— Dar Orhideea ne-a spus că Majestatea Sa nu va fi prezent în casa noastră, zice mama. A înţeles Orhideea greşit?

Eunucul clatină din cap:

— Trebuie să vă obişnuiţi cu gândul că nu mai sunteţi cei de

altădată. Aţi devenit parte din Majestatea Sa şi reprezentaţi estetica şi principiile imperiale. Casa voastră e o ofensă la adresa imaginii Fiului Cerului! Capul meu n-ar mai fi la locul său dacă v-aş permite să faceţi ce vreţi. Ia uitaţi-vă la draperiile astea! Sunt confecţionate din bumbac! Nu v-am spus eu că bumbacul e pentru oamenii de rând şi că mătasea e pentru familia imperială? Vorbele mele v-au intrat pe-o ureche şi v-au ieşit pe cealaltă? Zgârcindu-vă, nu faceţi decât să-i aduceţi ghinion fiicei voastre!

La rugăminţile mele repetate, căpetenia eunucilor cade de acord să ne lase să ieşim din casă cât oamenii săi se ocupă de renovări. Mama ne duce în cele mai prestigioase ceainării din Peking, într-un cartier comercial scump, numit Wangfooching. Pentru prima oară, mama cheltuie ca o femeie bogată. Le dă bacşiş chelnerilor, ajutoarelor de la bucătărie, chiar şi omului care se ocupă de cuptor. Înşişi proprietarii localului aduc la masa noastră cele mai bune vinuri. Sunt bucuroasă să o văd pe mama fericită. Faptul că am fost aleasă i-a schimbat aproape peste noapte starea sănătăţii. Arată bine şi e într-o dispoziţie exuberantă. Bem şi sărbătorim. N-am niciun motiv real să fiu mândră, căci frumuseţea nu-i ceva care să depindă de mine. Dar îmi mulţumesc mie însămi că am avut curajul. Aş fi ratat şansa dacă aş fi ezitat sau m-aş fi comportat nepotrivit.

Mama vrea să ştie dacă nou-alesele concubine imperiale se vor înţelege bine, de vreme ce urmează să trăiască împreună în Oraşul Interzis. Nu vreau să-şi facă griji, aşa că îi spun că mi-am făcut deja prietene. Îi descriu frumuseţea lui Nuharoo, manierele ei admirabile şi cunoştinţele pe care le deţine. O descriu şi pe doamna Yun. Nu ştiu multe despre felul ei de a fi sau despre familia ei, aşa că mă concentrez asupra frumuseţii sale. O menţionez şi pe doamna Li. Descriu diferenţa dintre firile lor. În timp ce Yun e îndrăzneaţă şi nu-i pasă de părerile celorlalţi, Li se întreabă dacă ea este motivul pentru care tuşesc oamenii.

Rong e un pic geloasă când o menţionez pe doamna Soo, cea mai tânără fată, care a plâns în faţa Majestăţilor Lor. Sensibilitatea lui Soo necesită tandreţe şi grijă. E o orfană adoptată la vârsta de cinci ani de către unchiul ei şi oricine poate vedea cât e de tristă şi de speriată. Marea Împărătească a trimis doctori să o examineze, iar aceştia au ajuns la concluzia că are mintea tulburată. Soo nu s-a oprit din plâns nici măcar după ce a fost aleasă în mod oficial.

Eunucii au numit-o Salcia Plângătoare. Marea Împărătească a devenit preocupată de calitatea „ouălor” pe care le va crea Soo. „Nu daţi ouă de calitate, nu primiţi titlul”, ne-a zis ea tuturor. Dacă Soo va continua să se comporte astfel, Majestatea Sa Împărăteasa o va înlătura.

— Sărmana copilă, oftează mama.

Povestesc mai departe despre doamna Mei şi doamna Hui, cele care arată ca nişte gemene. Sunt mai puţin frumoase, dar au trupuri împlinite. Ele sunt preferatele Marii Împărătese. Au sânii mari ca nişte pepeni şi funduri cât o baniţă. Sunt talentate în a face complimente şi se învârt în jurul lui Nuharoo ca nişte animale de casă. Vesele şi pline de viaţă în faţa Marii Împărătese, ele sunt inexpresive şi tăcute atunci când sunt singure. Nu le place să citească, să picteze sau să brodeze. Singura lor pasiune e să se îmbrace la fel.

— Marea Împărătească arată ca în picturile pe care le-am văzut, frumoasă şi elegantă?

— Trebuie să fi fost o frumuseţe când era tânără, răspund eu. Acum aş zice că până şi modelul de pe rochia ei e mai interesant decât înfăţişarea sa.

— Cum era? mă întreabă mama şi Rong. Ce aşteptări are de la voi?

— Bună întrebare. Pe de o parte, are pretenţia ca noi să respectăm regulile. „Ca membre ale familiei imperiale”, o imit eu pe Majestatea Sa, „voi sunteţi modele pentru moralitatea poporului nostru. Puritatea voastră reflectă învăţăturile strămoşilor noştri. Dacă vă prind cu cărţi deocheate, veţi fi spânzurate precum cele de dinaintea voastră”. Pe de altă parte, Marea Împărătească vrea ca noi să ne culcăm cu împăratul Hsien Feng cât mai des cu putinţă. Ne-a spus că realizarea ei constă în numărul moştenitorilor pe care noi îi vom aduce pe lume. Se aşteaptă ca împăratul să-şi depăşească tatăl şi bunicul. Împăratul Kang Hai, stră-străbunicul lui Hsien Feng, a avut cincizeci şi cinci de copii, iar împăratul Chien Lung, bunicul lui Hsien Feng, a avut douăzeci şi şapte.

— Asta n-ar trebui să fie o problemă, zâmbeşte şiret Kuei Hsiang, în timp ce îşi aruncă în gură un pumn de nuci prăjite. Majestatea Sa are mai mult de trei mii de doamne numai pentru el. Pun pariu că abia-şi poate face rondul.

— Dar există obstacole, îi spun mamei.

Performanţa lui Hsien Feng înscrisă în Registrul Fertilităţii

Imperiale, un jurnal ţinut de eunucul-şef Shim cu privire la activitatea din dormitor a Majestăţii Sale, este slabă. Marea Împărătească l-a acuzat pe împărat de „irosirea deliberată a seminţei de dragon”. Nu arareori s-a zis despre Majestatea Sa că favorizează o singură concubină, ignorându-şi datoria de a-şi împrăştia sămânţa prin cuplarea cu mai multe doamne în fiecare noapte. Marea Împărătească ne-a vorbit supărată despre concubine din trecut care au fost posesive cu Majestatea Sa Împăratul. Le-a considerat „rău-intenţionate” şi nu a ezitat să le pedepsească sever.

Îi spun mamei că Marea Împărătească ne-a dus în Sala Pedepsei, unde am văzut pentru prima dată faimoasa frumuseţe a doamnei Fei. A fost concubina favorită a împăratului Tao Kuang, dar acum trăieşte într-un borcan. Când am văzut că doamna Fei nu are membre, aproape că am leşinat. „Doamna Fei a fost prinsă păstrându-l pe împărat doar pentru sine, şi nu a păcălit pe nimeni decât pe ea însăşi”, a zis Marea Împărătească cu răceală. Singurul motiv pentru care doamna Fei e ţinută în viaţă e de a servi drept avertisment.

N-o să uit niciodată groaza pe care am simţit-o în acea după-amiază, când am văzut-o pe doamna Fei. Capul ei se sprijinea pe marginea borcanului, faţa îi era murdară, iar pe bărbie îi picura o substanţă verde, lipicioasă.

Mama mă apucă de umeri:

— Orhideea, promite-mi că vei fi atentă şi înţeleaptă.

Clatin din cap, în semn că-i voi urma sfatul.

— Dar miile de frumuseţi alese? întreabă Kuei Hsiang. Majestatea Sa e încurajat să ia doamnele pentru plăceri de o clipă? Poate să ia o servitoare care e măturătoare la Curte?

— Poate să facă orice vrea, deşi mama sa nu-l încurajează să ia măturătoare, răspund eu.

Rong se întoarce spre mama:

— De ce ar vrea Majestatea Sa o servitoare, când are soţii şi concubine frumoase?

— Nu pot să spun decât că s-ar putea ca împăratului să nu-i placă faptul că nu are şansa de a dormi în fiecare noapte cu femeia pe care o iubeşte. Tăcerea se aşterne între noi pentru o vreme, apoi mama continuă: Probabil că Majestatea Sa le urăşte pe doamnele pe care mama sa şi eunucii i le impun. Cu siguranţă se simte ca un câine dus de nas.

— Orhideea, ce o să faci? întreabă Rong. Dacă respecţi regulile, nu-i vei atrage atenţia împăratului; însă dacă vei încerca să fii ispititoare, iar Majestatea Sa te va dori, Marea Împărătească ar putea să-ţi taie membrele!

— Haideţi să mergem la Templul Milei şi să chemăm spiritul tatălui vostru, zice mama.

Trebuie să urcăm sute de trepte pentru a ajunge la templu, în vârful Muntelui Gâştei. Aprindem tămâie şi plătim cea mai scumpă contribuţie. Însă nu primesc niciun sfat de la spiritul tatălui meu. Mintea îmi este tulburată şi devin din ce în ce mai conştientă de faptul că sunt pe cont propriu.

Mormântul tatei este pe latura muntelui ce priveşte spre partea de nord-vest a Pekingului. Sicriul său se odihneşte sub iarba înaltă până la genunchi. Îngrijitorul cimitirului, un bătrân care fumează dintr-o pipă de lut, ne spune să nu ne facem griji în legătură cu jefuitorii de morminte:

— Morţii din partea asta sunt cunoscuţi pentru datoriile lor, ne lămureşte el, spunându-ne că modul cel mai bun de a ne arăta respectul faţă de tatăl nostru e să cumpărăm un loc mai sus pe pantă, în zona însorită a cimitirului.

Îi dau omului cincizeci de *tael*-i şi îl rog să-l păzească pe tata de câinii sălbatici, care sapă după cadavre în căutare de mâncare. Bărbatul e atât de uimit de generozitatea mea, încât îi scapă pipa din gură.

De la palatul imperial sosesc daruri împachetate în cutii uriaşe, astfel că în toată casa n-ai loc să arunci un ac. Cutiile sunt îngrămădite pe mese şi pe paturi, nemairămânând niciun ungher unde să te aşezi sau să dormi. Însă cadourile continuă să se reverse. Într-o dimineaţă sunt aduşi şase cai mongoli. Darurile constau în picturi, antichităţi, cupoane de mătase şi broderie din Soochow. Pe lângă bijuterii magnifice, îmi sunt dăruite articole de îmbrăcăminte, podoabe de cap şi pantofi splendizi. Mama primeşte servicii din aur pentru ceai, oale de argint şi vase din cupru.

Vecinilor li se ordonă să ne împrumute casele lor pentru a ne depozita obiectele. Prin împrejurimi sunt săpate în pământ cavităţi spaţioase, ce servesc drept răcitoare şi în care se vor pune la păstrare carnea şi legumele pentru banchet. Sunt comandate sute de vase cu vin vechi de un secol, plus optzeci de miei, şaizeci de porci şi două sute de pui şi raţe.

Banchetul se va ţine în cea de-a opta zi a lunii. Căpetenia eunucilor, care se ocupă de toate pregătirile, invită o mie de persoane, printre care nobili, miniştri, oficiali de la Curte şi rude imperiale. Fiecărui oaspete i se vor servi douăzeci de feluri de mâncare, iar masa va dura trei zile.

Pentru mine însă, timpul e insuportabil. Aud prin ziduri cântecele, râsetele şi ţipetele celor beţi, dar nu am voie să particip la banchet. Nu mi se mai dă voie nici măcar să mă expun la lumină. Sunt închisă într-o cameră decorată cu funde roşii şi galbene. Peste tot prin încăpere sunt atârnaţi dovlecei uscaţi pe care sunt pictate chipuri de copii: mi se spune să mă uit bine la feţele lor, pentru a-mi spori fertilitatea.

Mama îmi aduce mâncare şi apă, iar sora mea vine să-mi ţină de urât. Fratele meu este instruit de eunucul-şef să îndeplinească ceea ce ar fi fost de datoria tatălui meu – să mă conducă atunci când va veni ziua. La fiecare şase ore, un mesager trimis de împărat îmi ţine familia la curent cu ceea ce se întâmplă în Oraşul Interzis.

Abia mai târziu voi afla că Nuharoo nu a fost numai alegerea Marii Împărătese, ci şi a bătrânilor clanului. Decizia ca ea să fie împărătească a fost luată, de fapt, acum un an. Curtea a avut nevoie de opt luni de dezbatere pentru a ajunge la această concluzie. Tratamentul de onorare al familiei lui Nuharoo a fost de cinci ori mai mare decât ceea ce a primit familia mea. Ea urmează să intre în Oraşul Interzis pe poarta principală, în vreme ce noi, celelalte, vom intra pe o poartă laterală.

Peste mulţi ani, oamenii au să spună că am fost geloasă pe Nuharoo. Dar nu sunt. Sunt copleşită de propriul meu noroc. Nu pot să uit muştele care acopereau sicriul tatălui meu, şi nici că mama a trebuit să-şi vândă acul de păr. Nu pot uita că am fost logodită cu vărul Ping. Şi nu pot să mulţumesc îndeajuns Cerului pentru ceea ce mi se întâmplă.

În cămăruţa roşie, mă întreb ce-mi rezervă viitorul. Am atât de multe întrebări legate de viaţa mea în calitate de a patra concubină a împăratului Hsien Feng. Însă cea mai mare întrebare e: cine este împăratul Hsien Feng? Ca mire şi mireasă, noi nici n-am vorbit încă.

Visez să devin favorita Majestăţii Sale. Sunt sigură că toate concubinele au acelaşi vis. Oare va exista armonie? Va fi posibil ca Majestatea Sa să-şi împartă esenţa în mod egal între noi?

Experienţa mea, cât am crescut în casa Yehonala, nu-mi oferă

niciun ajutor în pregătirea drumului meu. Tata n-a avut concubine. „Nu-şi putea permite”, a glumit mama cândva. De fapt, tata nu avea nevoie de o concubină – o iubea prea mult pe mama. În mintea mea, lucrurile aşa trebuiau să fie: un bărbat şi o femeie în întregime devotaţi unul celuilalt. Indiferent cât de mult ar avea de suferit, faptul că se au unul pe celălalt e o fericire în sine. Asta era tema operelor mele preferate. Personajele supravieţuiesc pentru a se bucura de răsplata unui final fericit. Speranţele mele au fost mari, până când în faţă mi-a fost împins vărul Ping. Acum viaţa mea pare să alunece pe o coajă de pepene – habar nu am unde o să mă ducă. Tot ce pot face e să încerc să păstrez un echilibru.

Fann Sora cea Mare obişnuia să spună că, în viaţa reală, căsătoria e o piaţă în care femeile concurează pentru cel care licitează cel mai mult. Şi, ca orice afacere, nimeni nu ar trebui să confunde un iepure cu o veveriţă – preţul tău spune cine eşti.

În ziua în care a murit tata am învăţat să disting speranţele deşarte de realitate, mai ales atunci când foşti prieteni de-ai săi au apărut să ceară înapoi vreo datorie. De asemenea, am avut de învăţat şi din modul în care ne-a tratat unchiul meu. Mama mi-a spus odată că trebuie să-ţi pleci capul atunci când treci pe sub streşinile joase, pentru a evita să te răneşti. „Speranţele deşarte nu-mi oferă demnitate”, zicea Fann Sora cea Mare. „Nu există mamă pe lume care să fie fericită să-şi vândă copila, dar şi-o vinde.”

Unchiul şi vărul Ping vin să mă vadă şi sunt nevoiţi să îngenuncheze. Când unchiul se înclină şi mă numeşte Majestatea Voastră, Ping râde:

— Tată, asta-i Orhideea!

Căpetenia eunucilor îl plesneşte peste faţă înainte de a apuca să-şi sfârşească propoziţia.

E mult prea târziu ca unchiul să dreagă relaţia noastră. Se poartă frumos numai pentru că vrea să profite de pe urma statutului meu. A uitat prea repede ce a făcut. Ghinionul lui, căci mi-ar fi plăcut foarte mult să-l ajut.

Rong vine la mine de îndată ce unchiul şi Ping pleacă. După ce o vreme îndrugă verzi şi uscate, ajunge la subiect:

— Dacă vezi vreo posibilitate, Orhideea, mi-ar plăcea să mă mărit cu un prinţ sau cu un ministru de la Curte.

Îi promit că voi fi cu ochii în patru. Mă îmbrăţişează şi plânge. Plecarea mea e mai grea pentru ea decât pentru mine.

Data de 26 iunie 1852 a fost anunţată ca ziua nunţii Majestăţii Sale, împăratul Hsien Feng. Aseară, Kuei Hsiang a făcut o plimbare pe străzile Pekingului şi a fost entuziasmat de ceea ce a văzut.

— Se sărbătoreşte peste tot, povesti fratele meu. Fiecare familie a agăţat în faţa uşii un lampion mare de ceremonie. De pe acoperişuri se trage cu focuri de artificii. Oamenii sunt îmbrăcaţi în roşu aprins şi verde. Principalele bulevarde sunt decorate cu lampioane pe mile întregi. Pe toate steagurile ce flutură în aer scrie: „Îi dorim căsătoriei imperiale să dăinuie veşnic!”.

Oraşul Interzis îşi începe sărbătoarea în zori. De la o poartă la alta au fost aşternute covoare roşii pentru primirea mireselor şi oaspeţilor. De la Poarta Zenitului până la Palatul Armoniei Supreme, de la Palatul Purităţii Celeste până la Palatul Plenitudinii Universale sunt sute de mii de lampioane din mătase roşie, decorate cu imagini reprezentând stele şi topoare de luptă. De asemenea, sunt agăţate umbrele confecţionate din satin de culoarea caisei brodat cu flori de lotus. Coloanele şi grinzile sunt decorate cu mătase roşie, brodată cu caracterul *shee,* simbolul fericirii.

În această dimineaţă, au fost aşezate mese în Sala Purităţii Celeste, o sală ca o peşteră unde se află Registrul Căsătoriilor Imperiale. Două orchestre sunt aşezate în afara sălii – una la est şi cealaltă la vest. Steaguri de ceremonie flutură de jur-împrejur. De la Poarta Armoniei Eterne până la Poarta Zenitului, pe o distanţă de trei mile, aşteaptă douăzeci şi opt de palanchine, pregătite să aducă miresele de la casele lor.

Palanchinul care trebuie să mă transporte pe mine este cel mai mare pe care l-am văzut vreodată. Are geamuri pe trei laturi, acoperite cu ţesătură roşie brodată cu un *shee.* Acoperişul de deasupra scaunului e din dantelă ţesută cu fir de aur. Pe acoperiş sunt două mici platforme ca nişte scene. Pe una stau doi păuni din aur, fiecare ţinând în cioc o pensulă roşie – simbolul celei mai înalte autorităţi, inteligenţe şi virtuţi. Pe cea de-a doua stau patru păsări phoenix din aur – simboluri ale frumuseţii şi feminităţii. În mijlocul acoperişului se află Globul Armoniei – simbolul unităţii şi infinitului. Urmează să fiu însoţită de o sută de eunuci, optzeci de doamne de la Curte şi două mii de gărzi de onoare.

Mă trezesc înainte de ivirea zorilor şi sunt surprinsă să văd atâţia

oameni în cameră. Mama îngenunchează în faţa mea. În spatele ei sunt opt femei. Am fost anunţată de sosirea lor încă de aseară. Sunt *manfoos,* doamne de onoare de la Curte, soţii ale unor respectaţi bărbaţi din clan. Au venit la cererea împăratului Hsien Feng, pentru a mă ajuta să mă îmbrac pentru ceremonie.

Încerc să-mi păstrez un chip vesel, dar în ochi mi se strâng lacrimi.

Manfoos mă imploră să le spun ce mă supără.

— Îmi este greu să mă ridic atunci când mama mea stă în genunchi, zic eu.

— Orhideea, trebuie să te deprinzi cu eticheta, zice mama. Acum eşti doamna Yehonala. Mama ta e onorată să se considere servitoarea ta.

— E vremea pentru baia Majestăţii Voastre, zice una dintre *manfoos.*

— Îmi permiteţi să mă ridic acum, doamnă Yehonala? mă întreabă mama.

— Ridică-te! Te rog! strig eu şi sar jos din pat.

Mama se ridică încet. E limpede că genunchii o dor foarte tare.

Doamnele de onoare se retrag repede într-o parte a camerei şi încep să-mi pregătească baia.

Mama mă conduce la cadă. E un vas gigantic pe care l-a adus căpetenia eunucilor. Mama trage perdeaua şi încearcă apa cu mâna.

Manfoos se oferă să mă dezbrace. Le dau la o parte şi insist să mă dezbrac singură.

Mama mă opreşte:

— Adu-ţi aminte că va fi considerată o jignire faţă de Majestatea Sa dacă tu faci singură vreo muncă.

— Voi respecta regulile când voi fi la palat.

Mama nu vrea să audă şi în cele din urmă *manfoos* mă dezbracă, după care se scuză şi se retrag în linişte.

Mama mă săpuneşte, apoi începe să-mi maseze umerii şi spatele şi îşi trece degetele prin părul meu negru. E cea mai lungă baie pe care am făcut-o vreodată. Din atingerea mamei îmi dau seama că se simte de parcă aş fi a ei pentru ultima dată. Îi studiez faţa: pielea palidă ca o ridiche, părul atent pieptănat, ridurile care îi înconjoară ochii. Aş vrea să ies din cadă şi să o îmbrăţişez. Aş vrea să spun: mamă, nu plec. Aş vrea să ştie că fără ea nu va fi nicio fericire.

Însă nu scot niciun cuvânt. Îmi e teamă să n-o dezamăgesc. Ştiu că în mintea ei eu reprezint visul tatei şi onoarea întregului clan Yehonala. Aseară mi-au fost explicate regulile de către căpetenia eunucilor. Nu mi se va da voie să-mi vizitez familia după ce voi intra în Oraşul Interzis. Mama va trebui să ceară şi să obţină permisiunea de a mă vedea, dar numai în caz de urgenţă. Ministrul casei imperiale va trebui să verifice dacă problema e suficient de urgentă sau serioasă înainte de a-i acorda permisiunea. Aceeaşi regulă se aplică şi în cazul în care vreau să plec din palat ca să-mi vizitez familia.

Gândul că nu voi putea să-mi văd mama şi fraţii mă înspăimântă şi încep să plâng.

— Fruntea sus, Orhideea. Mama ia un prosop şi începe să mă şteargă. Ar trebui să-ţi fie ruşine că plângi aşa.

Îmi pun braţele ude în jurul gâtului ei:

— Sper ca fericirea să-ţi îmbunătăţească sănătatea.

— Da, da, zâmbeşte mama. Copacul longevităţii mele a crescut mult zilele astea.

Rong intră în cameră îmbrăcată într-o rochie din mătase de un verde pal, brodată cu fluturi aurii. Se lasă în genunchi şi face o plecăciune. Vocea-i e plină de încântare când spune:

— Sunt mândră să fiu rudă imperială.

Înainte să apuc să vorbesc cu Rong, un eunuc de afară anunţă:

— Ducele Kuei Hsiang a venit să o vadă pe doamna Yehonala.

— Sunt onorată.

De data asta, cuvintele îmi zboară cu uşurinţă de pe buze.

Fratele meu se încurcă:

— Orhideea… ăăă, doamnă… doamnă Yehonala, Majestatea Sa… ăăă… Majestatea Sa, împăratul Hsien Feng…

— Întâi de toate, în genunchi, îi corectează mama manierele.

Kuei Hsiang îşi îndreaptă neîndemânatic postura. Piciorul stâng i se agaţă de colţul robei, şi fratele meu se prăbuşeşte pe podea.

Rong şi cu mine începem să chicotim.

Kuei Hsiang face plecăciuni stângace. Îşi ţine mâinile împreunate sub piept de parcă se vaită de o durere de stomac.

— Cu ceva vreme în urmă, cam cât ar arde o lumânare, Majestatea Sa a terminat cu îmbrăcatul şi s-a aşezat în scaunul său dragon, zice Kuei Hsiang după ce se linişteşte.

— Cum arată scaunul? întreabă Rong cu avânt.

— Are nouă dragoni sub baldachinele cu mânere drepte din satin galben. Majestatea Sa a mers la Palatul Bunăvoinţei ca s-o întâlnească pe Marea Împărăteasă. Până acum trebuie să fi terminat ceremonia din Sala Supremei Armonii şi să fi inspectat Registrul Căsătoriilor Imperiale. După asta va primi felicitările miniştrilor. Şi după asta…

Un zgomot puternic sfâşie cerul.

— A început ceremonia din curtea exterioară! ţipă Kuei Hsiang. Cu siguranţă că Majestatea Sa îşi aşterne acum semnătura în registru. Într-o clipă va da ordin gărzilor de onoare să meargă să le ia pe miresele imperiale!

Stau precum un bujor care înfloreşte în lumina dimineţii. Rochia mea e un amestec de multe nuanţe de roşu. Purpuriu intens brăzdat de galben, culoarea vinului împestriţată cu crem, culoarea caldă a levănţicii diluată până la tonuri albăstrii. Rochia e confecţionată din opt rânduri de mătase şi e brodată cu flori vioaie de primăvară, reale sau închipuite. Materialul e ţesut cu fir de aur şi de argint şi are pe el mănunchiuri mari de jad, perle şi alte pietre. N-am mai purtat niciodată ceva atât de frumos, nici atât de greu şi inconfortabil.

Părul meu este strâns într-un coc foarte înalt împodobit cu perle, jad, coral şi diamante. În partea din faţă sunt trei bujori mari proaspăt culeşi, de un roz violaceu. Mă tem că tot părul o să se desfacă şi ornamentele or să cadă. Nu îndrăznesc să mă mişc şi gâtul îmi este deja înţepenit. Peste tot se perindă eunuci care vorbesc cu glas scăzut. Casa e plină de funcţionari de la Curte pe care nu i-am mai văzut niciodată. De parcă s-ar afla pe o scenă, toată lumea e costumată şi se mişcă potrivit unui scenariu invizibil.

Mama îl tot prinde de mâneci pe eunucul-şef şi îl întreabă întruna dacă s-a întâmplat ceva. Iritat, eunucul îşi trimite ajutoarele, băieţi adolescenţi, să o ia de lângă el. Aceştia o aşază pe un scaun, îi zâmbesc şi o roagă insistent să nu le dea de furcă.

Camera principală a casei a fost golită pentru *chieh-an,* o masă special făcută pentru a se aşeza pe ea registrul împăratului şi sigiliul imperial din piatră. Camerele din stânga şi din dreapta au fost şi ele golite pentru a fi aşternute mese pentru vase în care să se ardă tămâie. În faţa meselor sunt covoraşe pe care voi îngenunchea atunci când voi primi decretul de căsătorie. De fiecare parte a covoraşelor stau eunuci îmbrăcaţi în robe de un galben

strălucitor. Mă simt epuizată, însă căpetenia eunucilor spune că mai e mult până când va începe ceremonia.

Se scurge timpul măsurat de arderea a două lumânări. În cele din urmă, aud zgomotul copitelor. Cele opt doamne de onoare îmi retuşează repede machiajul. Pulverizează pe mine un parfum puternic şi îmi verifică rochia şi podoaba de cap înainte de a mă ajuta să cobor din scaun.

În timp ce mă ridic, mă simt precum o căruţă mare şi ruginită. Cordoanele pline de nestemate zornăie când alunecă de pe scaun şi cad la pământ.

Strada e inundată de gărzile imperiale şi de eunuci. Kuei Hsiang, care aşteaptă la poarta din faţă, îl primeşte pe ambasadorul Majestăţii Sale. Aşezat în genunchi, Kuei Hsiang spune numele tatălui meu şi recită un scurt discurs de bun venit. În timp ce vorbeşte, loveşte pământul cu fruntea de trei ori şi se înclină de nouă ori. O clipă mai târziu îmi aud numele strigat de către ambasador. Doamnele de onoare formează repede un culoar prin care urmează să trec. Ies pe uşă şi mă deplasez încet către *chieh-an.*

În faţa mea stă un eunuc cu faţă de iepure, machiat strident. E ambasadorul, îmbrăcat într-o ţinută de un galben sclipitor. La pălărie are o pană de păun şi un diamant roşu. Evită să se uite la mine. După ce face trei plecăciuni adânci, el „invită în scenă” trei obiecte. Primul este un cufăr mic, galben, din care scoate un sul de mătase galbenă. Acesta e decretul. Al doilea este Registrul Căsătoriilor Imperiale. Ultimul este un sigiliu din piatră inscripţionat cu numele şi titlul meu.

Urmându-l pe eunuc, execut ceremonialul în faţa meselor. Mă înclin şi lovesc cu fruntea de pământ de atât de multe ori, încât mă ia ameţeala. Mă tem că vor începe să-mi cadă podoabele din păr. După asta primesc binecuvântarea familiei mele.

Prima vine mama, urmată de Rong, unchiul şi vărul Ping. Se lasă în genunchi şi se înclină spre ambasador şi apoi spre mine. Mama tremură atât de tare, încât una dintre podoabele ei de păr începe să alunece de la locul său.

— Ridică-te, îi zic repede, încercând să opresc alunecarea podoabei.

Eunucii duc registrul şi sigiliul din piatră la mesele cu vase pentru arderea tămâii. Ei par să se încovoaie sub greutatea lor.

Îmi scot capa de satin, aşa cum cere eticheta, şi mă înclin spre registru şi sigiliu. După aceea stau în poziţie îngenuncheată şi mă întorc cu faţa spre nord.

Ambasadorul desface sulul şi începe să citească din decret. Vocea lui e adâncă, vibrantă, dar nu pricep un cuvânt din ce zice. Îmi ia ceva timp să-mi dau seama că citeşte decretul în două limbi, manciuriană şi mandarină, amândouă în vechi tonuri stilizate. Tata mi-a spus cândva că atunci când lucra la birou, ca să economisească timp, sărea de obicei peste părţile în manciuriană ale rapoartelor şi trecea direct la părţile în chineză.

Greutatea de pe cap mă face să mă simt ca un melc care îşi poartă casa în spinare. În timp ce lectura continuă, arunc o privire spre hol. E plin până la refuz cu gărzi. Pe terasa centrală aşteaptă două palanchine. De ce două? mă întreb. Nu sunt eu singura care trebuie să fie luată din această casă?

După ce ambasadorul termină de citit, descopăr motivul existenţei celui de-al doilea palanchin. Eunucii pun decretul, registrul şi sigiliul din piatră înapoi în cuferele lor. Apoi aceste obiecte sunt „invitate” să se „aşeze” în al doilea palanchin. Ambasadorul îmi explică faptul că aceste obiecte sunt considerate acum ca făcând parte din mine.

— Trece phoenixul imperial!

La chemarea ambasadorului, familia mea se lasă în genunchi pentru ultima oară. Machiajul mamei e de acum distrus, iar ea îşi şterge lacrimile cu mâinile, uitând de înfăţişarea sa.

Începe să cânte o orchestră. Sunetul trompetelor chinezeşti e atât de puternic, încât mă dor urechile. Un grup de eunuci aleargă în faţa mea aruncând pocnitori. Păşesc pe rămăşiţele lor: hârtie roşie, paie galbene, păstăi verzi şi fructe uscate colorate. Încerc să-mi ţin bărbia ridicată pentru ca podoaba mea de păr să stea la locul ei.

Sunt condusă şi ridicată cu grijă în palanchin. Acum chiar că sunt precum un melc. Cu o mişcare care aproape că m-a aruncat de pe locul meu, cărăuşii ridică lectica.

Dincolo de poartă, caii au pornit la trap. Stegarii poartă flamuri cu dragon şi umbrele galbene. Printre ei se află călăreţe îmbrăcate în costume manciuriene de luptă din secolul XVI. Pe laturile şeilor sunt agăţate panglici galbene de care sunt legate vase de gătit.

În spatele doamnelor e un cârd de animale vopsite în roşu. Pare un râu de sânge. Când mă uit din nou, văd oi şi gâşte. Se zice că

aceste animale simbolizează norocul bine păstrat, iar roşul – dragostea de viaţă.

Las jos draperia, ca să-mi ascund lacrimile. Mă pregătesc sufleteşte pentru vremea îndelungată când nu-mi voi mai vedea familia. Asta e ceea ce îşi doreşte mama, încerc să mă conving singură. Îmi vine în minte o poezie pe care mi-a citit-o când eram mică:

Precum un râu care cântă
Ţâşneşti ca să curgi liber.
Eu sunt muntele rămas în urmă
Ce te priveşte fericit.
Amintirea despre noi,
E dulce şi desăvârşită.

Amintirile mele sunt într-adevăr dulci şi desăvârşite. Ele sunt tot ce am şi pe ele le iau cu mine. De îndată ce simt că palanchinul se deplasează constant, deschid o fantă în draperia din spate şi privesc afară.

Familia mea nu se mai vede. Priveliştea e inundată de praf şi de gărzi de ceremonie.

Pe neaşteptate, îl zăresc pe Kuei Hsiang. Este încă în genunchi, cu capul lipit de pământ.

Inima mă trădează, şi izbucnesc precum o lăută chinezească, ce se sparge în toiul cântecului său fericit.

6

Nu apuc să văd mare lucru din festivităţi în ziua în care devin concubină imperială. Stau în palanchin şi ascult clopotele care bat în turnurile de la Poarta Zenitului.

Nuharoo e singura care intră pe Poarta Purităţii Celeste, principala intrare pe domeniul imperial. Noi, celelalte, intrăm prin porţile laterale. Palanchinul meu traversează râul Apei Aurii pe unul dintre cele cinci poduri existente. Râul marchează hotarul zonei interzise; fiecare pod reprezintă una dintre cele cinci virtuţi confucianiste: loialitate, tenacitate, cinste, modestie şi pioşenie. Intru apoi pe Poarta Conduitei Drepte într-o altă curte, cea mai mare din Oraşul Interzis. Palanchinul meu ocoleşte Sala Tronului, ale cărei enorme coloane sculptate şi magnificul acoperiş etajat se înalţă deasupra întinderii pure de marmură albă a Terasei Dragonului.

Sunt lăsată jos la Poarta Freamătului Ceresc. E deja mijlocul după-amiezii. Au sosit şi alte palanchine: cele ale doamnelor Yun, Li, Soo, Mei şi Hui. Fetele coboară în tăcere. Ne salutăm şi apoi aşteptăm.

Eunucii vin să ne spună că împăratul Hsien Feng şi împărăteasa Nuharoo au început ceremonia de nuntă.

Mi se pare straniu. Deşi mi-a fost foarte clar că nu sunt decât una dintre cele trei mii de femei ale împăratului Hsien Feng, nu mă pot abţine de la a-mi dori să fiu în locul lui Nuharoo.

Nu după mult timp, eunucul-şef revine şi ne informează ca e vremea să mergem la propriile noastre reşedinţe.

A mea se numeşte Palatul Frumuseţii Esenţiale, unde urmează să locuiesc mulţi ani. Aici voi afla că împăratul Hsien Feng nu îşi va distribui niciodată esenţa în mod egal între soţiile sale.

Palatul Frumuseţii Esenţiale e înconjurat de copaci bătrâni. Când bate vântul, frunzele lor foşnesc. Sunetul îmi aminteşte de versul meu preferat: „Vântul îşi arată trupul printre frunze tremurânde”. Încerc să localizez poarta prin care am intrat. E în partea de vest şi pare să fie singura intrare. Clădirea din faţa mea seamănă cu un templu: are un acoperiş în formă de aripă şi ziduri înalte. Bârnele şi coloanele de sub plăcile galbene de ceramică smălţuită sunt vopsite într-o culoare deschisă. Uşile şi ferestrele sunt sculptate cu simboluri ale fertilităţii: fructe cu formă rotundă, legume, mâna lui

Buddha, flori îmbobocite, valuri oceanice şi nori.

În curte îşi face apariţia în tăcere un grup de femei şi bărbaţi bine îmbrăcaţi. Dau fuga la mine şi se aruncă în genunchi în faţa mea.

Mă uit la ei şi nu ştiu ce trebuie să fac.

— A sosit momentul norocos, doamnă Yehonala, zice în cele din urmă unul dintre ei. Cu permisiunea Majestăţii Voastre, vă vom ajuta să intraţi în cameră.

Realizez că sunt servitorii mei. Îmi ridic un colţ al robei şi când să păşesc, aud un zgomot asurzitor de dincolo de ziduri.

Mai că mă lasă picioarele şi servitorii se reped să mă susţină. Mi se spune că sunetul e de la gongul chinezesc. Acesta e momentul în care împăratul Hsien Feng şi împărăteasa Nuharoo intră în marele iatac nupţial.

Am auzit despre ritualurile imperiale de nuntă de la Fann Sora cea Mare. Sunt familiarizată cu patul nupţial şi cu perdelele sale din voal de culoarea soarelui, acoperite cu modele simbolizând fertilitatea. Îmi amintesc cum mi-a descris Fann cuvertura din satin galben aprins, brodată cu o sută de copii care se joacă.

Peste ani, Nuharoo mi-a povestit că parfumul din iatacul imperial era cel mai dulce din câte a întâlnit vreodată. Mirosul venea chiar de la patul nupţial, care era făcut din lemn parfumat de santal. Mi-a descris cum a fost primită. Purta pe cap trei păsări phoenix din aur şi era însoţită de eunucul-şef Shim, care îi ducea însemnele.

După ce a coborât din palanchin, a mers prin Sala Binecuvântării Materne. A intrat apoi în iatacul nupţial, care se afla în Palatul Seninătăţii Pământeşti. În această cameră dulce mirositoare, Nuharoo s-a schimbat din costumul ei de un galben rece într-unul de un galben cald. Cu o bucată de mătase de culoarea soarelui acoperindu-i capul şi ochii, ea s-a juruit împăratului Hsien Feng şi a băut din cupa nupţială.

— Pereţii iatacului erau atât de roşii, încât am crezut că e ceva în neregulă cu ochii mei, şi-a amintit peste ani Nuharoo, zâmbind. Camera părea goală, din cauză că era extrem de mare. În partea de nord se aflau tronurile, iar la sud un pat imens din cărămidă roşie, care era încălzit dedesubt cu un foc.

Mi-am imaginat totul corect. Decorul şi ritualul au corespuns descrierii lui Nuharoo. Dar cât am trăit asta, nu am făcut decât să încerc să supravieţuiesc momentului. Nu eram pregătită să fiu

dezamăgită.

Îmi spun că n-am niciun motiv să plâng. Îmi spun că e o lăcomie din partea mea să simt că aş avea nevoie de mai mult decât mi se oferă. Şi totuşi, tristeţea refuză să mă părăsească. Încerc să mi-l închipui pe Ping şi dezgustătorii săi dinţi pătaţi de opiu. Însă mintea mea îşi urmează propriul drum. Îmi aduce melodia operei mele preferate, *Iubirea micuţei Jad* – povestea unei slujnice şi a iubitului ei, un soldat. Când mă gândesc cum i-a adus soldatul miresei sale o bucată de săpun ca dar de nuntă şi cât de fericită a făcut-o pe ea lucrul acesta, îmi curg lacrimile.

De ce nu reuşesc ochii mei să găsească plăcere în această cameră plină de comori? Servitorii mă îmbracă într-o superbă robă de satin de culoarea caisei, punctată cu gingaşe flori de prun – o rochie pe care am purtat-o de multe ori în visurile mele. Merg la oglindă, şi în ea văd reflectându-se o frumuseţe uluitoare. Pe cap am un ac de păr în formă de libelulă, încrustat cu rubine, safire, perle, turmaline, ochi-de-tigru şi pene de pescăruş. Mă întorc şi mă uit la mobilele din încăpere, la panourile cu mozaic din pietre preţioase ce închipuie abundenţa recoltelor. În stânga sunt comode din santal roşu, ornamentate cu jad şi pietre preţioase, iar în dreapta – un lavoar din lemn de trandafir încrustat cu sidef. În spatele meu se află paravane pentru pat făcute din cele mai valoroase picturi vechi.

Inima mea mă dojeneşte: *Ce altceva ai mai vrea, ce altceva ai mai putea să-ţi doreşti, Orhideea?*

Îmi este frig, dar mi s-a spus să las uşa deschisă în timpul zilei. Stau pe pat, acoperită cu o cuvertură bej, şi mă sprijin de cele opt cuverturi împăturite, confecţionate din mătase şi bumbac de cea mai bună calitate, care sunt aşezate una peste alta la perete. Perdelele patului, lungi până la pământ, sunt brodate cu glicine albe. Pe bordura roşie sunt brodaţi bujori roz şi verzi.

Îl zăresc pe eunucul-şef Shim trecând pe lângă fereastră, urmat de un grup de tineri eunuci.

— De ce nu sunt aprinse lampioanele? se arată el nemulţumit. Apoi mă vede prin fereastră. Cu un zâmbet umil pe chip, eunucul-şef Shim se lasă în genunchi şi zice: Doamnă Yehonala, sclavul Shim la dispoziţia dumneavoastră.

— Ridică-te, te rog.

Ies afară în curte.

— Sclavii s-au prezentat, doamnă Yehonala? întreabă Shim, aflat tot în genunchi.

— Nu încă, îi răspund.

— Ar trebui să fie pedepsiţi, atunci. Este datoria lor.

Se ridică şi pocneşte din degete.

Apar doi eunuci vânjoşi, fiecare ţinând în mână un bici din piele mai lung decât un om.

Sunt derutată. Nu ştiu ce are de gând să facă eunucul-şef Shim.

— Cei vinovaţi, aliniaţi-vă! ordonă el.

Servitorii mei se aliniază tremurând.

Se aduc două găleţi cu apă. Eunucii cei robuşti îşi înmoaie bicele în ele.

— Shim, strig eu. Te rog să înţelegi că nu este vina servitorilor mei că nu s-au prezentat. Eu nu am fost pregătită pentru asta până acum.

— Vă iertaţi sclavii? întreabă eunucul-şef Shim, cu un zâmbet răutăcios brăzdându-i chipul. Ar trebui să nu vă aşteptaţi la mai puţin decât perfecţiune din partea sclavilor voştri, doamnă Yehonala. Sclavii trebuie pedepsiţi. Tradiţia Oraşului Interzis poate fi rezumată în expresia: respectul se învaţă cu biciul.

— Îmi pare rău, Shim. Nu mă pot vedea biciuind pe cineva care nu a greşit.

Regret că mi-a scăpat asta, dar e prea târziu.

— Sunt sigur că servitorii s*unt* vinovaţi.

Shim este de-a dreptul enervat. Se întoarce şi îl loveşte pe un tânăr eunuc.

Eu mă simt tulburată şi mă retrag în camera mea.

Eunucul-şef Shim nu se grăbeşte să-mi dezvăluie scopul vizitei sale. Ne aflăm în salonul meu, de faţă cu mai bine de douăzeci de servitori şi eunuci. Cu un aer răbdător, însă preocupat, el îmi explică felul în care este condus Oraşul Interzis. Îmi prezintă diversele departamente şi ateliere meşteşugăreşti, dintre care mare parte pare să se afle sub autoritatea sa. El conduce departamentele care se ocupă de tezaurul de lingouri din aur şi argint, de pivniţele cu blănuri, porţelan, mătase şi ceai. De asemenea, răspunde şi de cele care aprovizionează Curtea cu animale de sacrificiu, grâne şi fructe pentru ceremoniile religioase. El îi controlează pe eunucii care au grijă de coteţele în care sunt crescuţi câinii pechinezi. Se află peste serviciul de întreţinere a

palatelor, templelor, grădinilor şi culturilor de plante medicinale.

Stau cu spatele drept şi cu bărbia uşor ridicată. Chiar dacă Shim nu face decât să îşi arate propria-i putere, sunt bucuroasă să fiu informată. Pe lângă situarea curţilor şi şcolilor în care sunt educaţi prinţii, îmi spune şi despre armurăria imperială care serveşte drept poliţia palatului.

— Îndatoririle mele cuprind şi atelierul imperial în care se face untul, atelierele imperiale de ţesut şi vopsit, precum şi birourile care au grijă de ambarcaţiunile, garderoba, vânatul, tiparniţele, bibliotecile, crescătoriile de viermi de mătase şi stupinele împăratului.

Dintre toate departamentele, cel mai mult mă interesează acela de teatru imperial, precum şi atelierele meşteşugăreşti, în care se realizează operele celor mai talentaţi artişti şi meşteşugari din China.

— Am multe responsabilităţi, încheie eunucul-şef Shim. Dar mai presus de toate, eu mă aflu aici pentru a păzi autenticitatea succesorilor împăratului Hsien Feng.

Îmi dau seama că se aşteaptă ca eu să-i recunosc puterea.

— Îndrumă-mă, te rog, Shim, încep eu, căci sunt o fată naivă de la ţară, din Wuhu, şi îţi voi fi recunoscătoare pentru sfaturile şi protecţia ta.

Satisfăcut de manierele mele, îmi dezvăluie că se află aici pentru a îndeplini două ordine din partea soacrei mele. Primul este să-mi dăruiască o pisică.

— Zilele vă vor fi lungi trăind în Oraşul Interzis, zice eunucul-şef Shim făcându-i semn unui servitor să aducă o cutie. Pisica vă va servi drept companion.

Deschid cutia şi zăresc o minunată creatură albă.

— Ce nume are? întreb.

— Zăpada, răspunde Shim. Este o ea, desigur.

Ridic uşurel pisica. Are nişte ochi minunaţi, de tigru. Pare înspăimântată.

— Bine ai venit, Zăpada.

În al doilea rând, eunucul-şef Shim mă înştiinţează de alocaţia mea anuală:

— Va fi de cinci lingouri de aur, o mie de *tael*-i de argint, treizeci de suluri de satin, mătase şi bumbac, cincisprezece bucăţi de piele de bivol, oaie, şarpe şi iepure şi o sută de nasturi din argint. Pare mult, dar le veţi termina până la sfârşitul anului, deoarece sunteţi

răspunzătoare de plata salariilor celor şase eunuci, şase doamne de onoare, patru servitoare şi trei bucătari pe care îi aveţi. Servitoarele se ocupă de nevoile dumneavoastră personale, în timp ce eunucii fac curăţenie, se ocupă de grădină şi transmit mesaje. Eunucii sunt responsabili şi de paza somnului dumneavoastră. În primul an, ei vor face cu schimbul, cinci în afara dormitorului şi unul înăuntru. Nu veţi avea voie să vă alegeţi eunucul care va dormi în camera dumneavoastră, decât atunci când Marea Împărătească va crede că sunteţi pregătită pentru asta.

Servitorii se uită la mine fără nicio expresie. Habar nu am ce e în mintea lor.

— V-am desemnat cei mai buni servitori, zâmbeşte strâmb eunucul-şef Shim. Pe cei care sforăie i-am dat doamnei Mei, iar pe cei leneşi l-am dat doamnei Hui. I-am desemnat pe cei răi doamnei Yun şi…

Îmi aruncă o privire şi face o pauză, de parcă s-ar aştepta să spun ceva.

E o tradiţie tacită a Curţii de a răsplăti un eunuc pentru manifestarea unei astfel de loialităţi. Bineînţeles că ştiu asta, însă neîncrederea mea în Shim mă împiedică să profit de ocazie. Mă întreb ce va spune despre mine în faţa lui Nuharoo şi a doamnelor Yun, Li, Soo, Mei şi Hui. Sunt sigură că are suficiente trucuri în mânecă pentru a prosti pe toată lumea.

— Pot să ştiu ce tratament li se oferă celorlalte soţii ale Majestăţii Sale? întreb eu. Ele unde vor locui?

— Păi, împărăteasa Nuharoo îşi va petrece restul săptămânii cu împăratul Hsien Feng în Palatul Seninătăţii Pământeşti, după care se va muta în Palatul Primirii în Rai. Doamnei Yun i s-a dat Palatul Moştenirii Universale. Doamnei Li – Palatul Păcii Eterne, doamnei Mei – Palatul Milei Profunde, iar doamnei Hui – Palatul Fericirii îndelungate.

— Şi lui Soo?

— Doamna Soo a fost trimisă înapoi la părinţii ei, în sud. Sănătatea ei necesită îngrijire. Palatul Plăcutei Străluciri a Soarelui îi este rezervat pentru momentul când se va întoarce.

— De ce palatele celorlalte doamne sunt situate toate în partea de est a Oraşului Interzis? Cine altcineva în afară de mine locuieşte în partea de vest?

— Sunteţi singura care locuieşte în partea de vest, doamnă Yehonala.

— Aş putea să ştiu de ce?

Eunucul-şef Shim îşi coboară vocea până la o şoaptă:

— Doamnă, aţi putea să daţi de necaz punând prea multe întrebări. Totuşi, sunt dornic să-mi risc pierderea limbii pentru a vă face pe plac. Însă mai întâi am nevoie de absoluta dumneavoastră încredere. Îmi daţi cuvântul?

Ezit şi apoi dau din cap.

Shim se apleacă spre mine şi îşi apropie buzele de urechea mea:

— Ideea de a vă plasa acolo unde sunteţi ar putea aparţine fie împăratului Hsien Feng, fie Marii Împărătese. Vedeţi, dacă a fost ideea Marii Împărătese... Iertaţi-mă, mă nelinişteşte că vă spun asta... Majestatea Sa Împărăteasa are obiceiul de a-şi plasa preferatele lângă ea, în partea de est, pentru a-i fi mai uşor să le cheme ori de câte ori are nevoie de un companion.

— Vrei să spui că nu mă place şi nu mă vrea aproape?

— Nu am spus asta. Aţi făcut singură deducţia.

— Nu-i adevărat?

— Nu pot răspunde la această întrebare.

— Şi dacă a fost ideea împăratului Hsien Feng?

— Dacă ideea a venit de la Majestatea Sa Împăratul, e un semn că vă adoră – şi prin urmare vă vrea cât mai departe posibil de mama sa. Cu alte cuvinte, el face în aşa fel încât să fie dificilă spionarea lui de către Marea Împărătească, în caz că se hotărăşte să vă viziteze. Puteţi să vă felicitaţi, doamnă.

Curând după plecarea lui Shim, trimit un servitor cu două sute de *tael*-i de argint să-i ducă drept cadou. E mult, dar simt că e necesar. Fără eunucul-şef Shim, aş fi ca o oarbă ce merge pe o cărare aşternută cu capcane. Asta nu înseamnă că nu ştiu că e un bărbat de care trebuie să mă tem.

Se apropie seara. Cerul se întunecă. Frunzele copacilor devin negre, de parcă verdele ar fi fost stropit cu cerneală. Marginile norilor se încreţesc, închipuind forme felurite. Ciorile se întorc la cuiburile lor de pe crengile înalte, iar croncănitul lor ascuţit pare să anunţe că au avut o zi grea.

Îi chem pe servitori şi le spun că aş vrea să iau cina. Eunucii şi doamnele de onoare se înclină şi transmit ordinul meu la bucătărie. Ultimul eunuc din şir nu se ridică: stă în genunchi, cerând atenţie. Sunt enervată şi îi spun să plece, însă atunci când îşi ridică privirea, îl recunosc. E tânărul eunuc pe care l-am întâlnit în ziua alegerii mele. Cel care mi-a adus apă.

— An-te-hai? îi zic, aproape entuziasmată.

— Da, doamnă, îmi răspunde cu acelaşi entuziasm. An-te-hai, sclavul dumneavoastră credincios.

Mă ridic şi îi ofer ambele mele braţe. Se dă repede înapoi câţiva paşi, amintindu-mi de statutul meu. Mă aşez la loc şi zâmbim amândoi.

— Ei, An-te-hai. Ce doreşti?

— Doamnă Yehonala, înţeleg că puteţi să ordonaţi moartea mea oricând, dacă vă supără vorbele mele. Dar e ceva ce trebuie să vă spun.

— Ai permisiunea mea.

El ezită şi apoi îşi ridică privirea ca să se uite din nou în ochii mei.

— Sunt bun pentru Domnia Voastră, îmi zice.

— Asta ştiu deja.

— Vreţi să mă faceţi întâiul dumneavoastră slujitor?

Mă ridic:

— Cum îndrăzneşti să faci o asemenea cerere când de-abia am sosit?

An-te-hai se dă cu fruntea de pământ:

— Pedepsiţi-mă, doamnă Yehonala.

Îşi ridică mâna şi începe să se plesnească peste ambii obraji.

Nu ştiu ce să fac. El o ţine tot aşa, de parcă cea pe care o plesneşte e faţa altcuiva, nu a sa.

— Destul! ţip eu.

Eunucul se opreşte. Se uită la mine cu un dor straniu, iar ochii lui se umplu de lacrimi de veneraţie.

— Ce te face să crezi că mă poţi sluji mai bine decât alţii?

An-te-hai ridică ochii din pământ şi răspunde:

— Pentru că eu ofer ceea ce alţii nu oferă.

— Ce anume?

— Sfaturi, doamnă. După umila mea părere, timpul şi norocul nu sunt neapărat de partea dumneavoastră în acest moment. Sfaturile mele pot să vă ajute să avansaţi în acest loc. Sunt expert în eticheta imperială, de exemplu.

— Eşti foarte sigur pe tine, An-te-hai.

— Sunt cel mai bun din Oraşul Interzis.

— Cum să mă asigur de asta?

— Testaţi-mă, doamnă. Veţi afla.

— Câţi ani sunt de când ai venit în Oraşul Interzis?

— Patru ani.

— Ce ai dobândit?

— O convingere, doamnă.

— O convingere?

— Aceea că pepenele ăsta mare pe care îl port între umeri e unul zdravăn. M-am înarmat cu cunoştinţe despre societatea imperială. Ştiu numele constructorilor Oraşului Interzis, Palatului de Vară şi Marii Grădini Rotunde. Le cunosc situarea chiar şi pe harta astrologică. Pot să explic de ce nu există copaci plantaţi între Palatul Armoniei Supreme, Palatul Armoniei Centrale şi Palatul Păstrător al Armoniei.

— Continuă, An-te-hai.

— Concubinele tatălui şi bunicului împăratului Hsien Feng sunt prietenele mele. Ele locuiesc în Palatul Seninătăţii Binefăcătoare. Cunosc povestea fiecăreia şi relaţia fiecăreia cu Majestatea Sa. Pot să vă spun cum palatul este încălzit iarna şi cum rămâne răcoros vara. Pot să vă spun de unde provine apa dumneavoastră de băut. Sunt familiarizat cu crimele şi fantomele Oraşului Interzis, cu poveştile din spatele misterioaselor izbucniri de foc şi ale neaşteptatelor dispariţii de oameni. Cunosc santinelele de la porţi şi sunt prietenul apropiat al multora dintre gărzi, ceea ce înseamnă că pot să intru şi să ies din palate ca o pisică.

Încerc să nu arăt că sunt impresionată. Îmi povesteşte că împăratul Hsien Feng are două paturi în dormitor. În fiecare noapte ambele paturi sunt făcute şi sunt trase perdelele, astfel încât nimeni să nu ştie în care pat se culcă Majestatea Sa. An-te-hai îmi dă de ştire că priceperea sa merge dincolo de casa imperială, la curtea exterioară şi la felul în care se desfăşoară guvernarea. Secretul său pentru obţinerea informaţiilor e să facă pe toată lumea să creadă că este inofensiv.

— Aşadar eşti un spion înnăscut.

— Pentru dumneavoastră, doamnă, sunt dornic să fiu orice.

— Câţi ani ai cu exactitate?

— Împlinesc şaisprezece peste câteva luni.

— Care e adevărul din spatele acestei propuneri, An-te-hai?

Eunucul face o pauză pentru o clipă şi apoi răspunde:

— Vreau o şansă. Caut de multă vreme un stăpân de ispravă. Ca eunuc, înţeleg că nu am voie să mă gândesc la viitorul meu. Căci nu există unul. Însă nu vreau să trăiesc în iad pentru tot restul vieţii. Tot ce vă rog, doamnă, este să mi se dea ocazia să-mi

dovedesc loialitatea.

— Ridică-te, îi zic. Pleacă acum, An-te-hai.

Se ridică şi păşeşte repede către uşă cu spatele. Observ că şchiopătează un pic şi îmi aduc aminte că el este cel pe care eunucul-şef Shim l-a lovit în curte.

— Aşteaptă, îi strig. De acum înainte, An-te-hai, vei fi întâiul meu slujitor.

Înainte să fiu condusă la scaunul meu mă schimb într-o rochie bej. Masa unde voi lua cina e la fel de mare precum poarta. Sculpturile de pe tăblia şi picioarele ei sunt remarcabile. În timp ce aştept să fiu servită, aflu numele eunucilor mei şi ale doamnelor de onoare.

Eunucii mei au nume ieşite din comun: ei sunt Ho-tung, Râul Estului; Ho-nan, Râul Sudului; Ho-tz'u, Râul Vestului; Ho-pei, Râul Nordului; Ho-yuan, Izvorul Râului; Ho-wei, Sfârşitul Râului. Deşi numele lor încep cu *ho*, care înseamnă „râu", ei nu sunt în niciun fel rude. Numele câtorva dintre doamnele mele de onoare încep cu *chun,* care înseamnă „primăvară". Ele sunt Chun-cheng, Răsărit de Primăvară; Chun-hsia, Apus de Primăvară; Chun-yueh, Lună de Primăvară; Chun-meng, Vis de Primăvară. Toate sunt plăcute la înfăţişare şi curate. Răspund prompt chemărilor mele şi nu afişează nicio caracteristică anume. Părul lor este aranjat la fel. În vreme ce eunucii poartă cozi, doamnele au cocuri strânse la ceafă. În prezenţa mea, îşi ţin mâinile pe lângă trup şi ochii aţintiţi în pământ.

Aştept atât de mult aşezată la imensa masă, înconjurată de eunuci şi de doamne de onoare, încât stomacul meu începe să protesteze. Cina nu se vede încă nicăieri. Îmi îndrept atenţia spre sală: e mare şi lipsită de căldură, cu excepţia peretelui din faţa mea, unde atârnă o pictură înfăţişând o familie de la ţară. În colţul din dreapta sus e scris un minunat poem:

Acoperişul de stuf în jos se povârneşte,
Colo, lângă pârâu, verde iarba creşte.
Cine oare cu glas molcom şi dulce-n depărtări grăieşte?
Un om cărunt şi soaţa-i în casa ce-i adăposteşte.

La est de pârâu, fiul cel mare buruieni pliveşte;

Cel mijlociu, la păsările pe care le hrăneşte o cuşcă meşteşugeşte.

Îmi place-al lor mezin fiu, care nimic având a face,

Întins lângă pârâu, la seminţe de lotus stă şi desface.

Cine o fi trăit aici înaintea mea? mă întreb. Trebuie să fi fost una dintre concubinele imperiale ale răposatului împărat Tao Kuang. Sigur îi plăceau la nebunie picturile. Stilul e simplu, revigorant. Mă minunez de contrastul dintre decorul impresionant şi imaginea umilă.

Pictura îmi aminteşte de căldura propriei mele familii. Îmi aduc aminte când eu, sora şi fratele meu ne strângeam la masa de seară şi aşteptam sosirea tatălui nostru. Îmi vine în minte un moment când tata a făcut o glumă: când am izbucnit cu toţii în râs, orezul ne-a ţâşnit afară din gură. Rong s-a înecat cu supa de tofu, iar fratele meu a căzut sub masă şi şi-a spart castronul de ceramică. Mama nu a reuşit nici ea să rămână serioasă. A izbucnit în râs şi l-a făcut pe soţul ei „bârnă strâmbă care face casa să se prăbuşească”.

— A sosit cina, doamnă.

Vocea lui An-te-hai mă trezeşte din visare. Ca într-o închipuire, văd venind din bucătărie o paradă. Un şir de eunuci, fiecare ţinând un vas aburind, se îndreaptă graţios spre mine. Oalele şi castroanele sunt acoperite cu capace din argint. În curând, masa se umple cu vase.

Le număr. Sunt nouăzeci şi nouă!

Nouăzeci şi nouă de feluri de mâncare doar pentru mine?

An-te-hai anunţă ce mi se serveşte:

— Tocăniţă din labă de urs, legume cu ficat de căprioară, homar prăjit cu sos de soia, melci cu castravete şi usturoi, prepeliţă marinată friptă cu sos dulce-acrişor, clătite umplute cu fâşii din carne de tigru, sânge de căprioară cu ginseng şi plante aromatice, piele crocantă de raţă în sos de ceapă condimentat, carne de porc, de vită, de pui, fructe de mare…

Sunt feluri de mâncare pe care nu le-am văzut niciodată sau de care nici măcar n-am auzit.

Parada continuă. Expresia de pe feţele servitorilor mei îmi spune că asta e ceva obişnuit. Încerc să-mi ascund uimirea. După ce farfuriile sunt aşezate, îmi flutur mâna. Servitorii se retrag şi stau în picioare, în tăcere, lângă pereţi.

Mă simt ciudat să privesc masa asta monstruoasă.

— Vă dorim poftă bună! cântă servitorii într-un singur glas.

Îmi ridic beţişoarele.

— Nu încă, doamnă.

An-te-hai se repede lângă mine. Eunucul face înconjurul mesei cu o pereche de beţişoare şi o farfurioară. Ia câte o bucăţică din fiecare fel de mâncare şi şi-o îndeasă în gură.

În timp ce îl privesc pe An-te-hai mestecând, îmi vine în minte povestea pe care mi-a spus-o Fann Sora cea Mare despre mama împăratului Hsien Feng, Chu An, care a încercat să-l otrăvească pe prinţul Kung. Gândul îmi taie pofta de mâncare.

— Acum puteţi lua cina în siguranţă.

An-te-hai se şterge la gură şi se îndepărtează de masă.

— Trebuie să mănânc toate astea de una singură? întreb.

— Nu trebuie, doamnă. Este eticheta Curţii să vi se servească nouăzeci şi nouă de feluri la fiecare masă.

— Dar e o risipă atât de mare!

— Nu, nu veţi risipi nimic, doamnă. Puteţi întotdeauna să le dăruiţi mâncarea slujitorilor. Sclavilor le este foame şi nu li se dă niciodată să mănânce suficient.

— Se vor supăra?

— Nu, se vor simţi onoraţi.

— Bucătăria nu prepară mâncare şi pentru voi?

— Noi mâncăm ce mănâncă şi caii, numai că, prin comparaţie, cantitatea e mai mică. Raţia mea e de trei igname pe zi.

Mănânc cât pot. Aud sunetul pe care-l fac fălcile mele care ronţăie castraveţi, mestecă tendoane de urs şi rod coaste de porc. Servitorii continuă să privească în pământ. Mă întreb ce le trece prin minte. Când mă satur, îmi pun jos beţişoarele şi iau desertul, un chec dulce făcut din fasole roşie şi susan negru.

An-te-hai se apropie, ca şi cum ar şti că am ceva să-i spun.

— Nu-mi place să se holbeze oamenii la mine când mănânc, îi zic. E vreo modalitate prin care pot să scap de ei?

— Nu, doamnă, mă tem că nu.

— Stăpânele celorlalte palate sunt servite la fel?

— Da.

— De aceeaşi bucătărie?

— Nu, de propriile lor bucătării. Fiecare palat îşi are bucătăria şi bucătarii săi.

— Te rog să iei un taburet şi să vii să-mi ţii companie cât

mănânc.

An-te-hai se supune.

Când iau o ceaşcă, An-te-hai se întinde după ceainicul aflat în celălalt colţ al mesei. Îmi toarnă ceai de crizantemă.

Nu-mi ia mult timp să înţeleg că An-te-hai are darul de a-mi anticipa nevoile. Cine e? mă întreb. Ce a făcut ca un băiat drăguţ şi isteţ ca el să ajungă eunuc? Cum era familia lui? Cum a crescut?

Când termin ultima înghiţitură din chec, An-te-hai se apleacă spre mine. Vocea lui e şoptită:

— Doamnă, ar putea fi o idee bună să trimiteţi un mesaj împăratului Hsien Feng şi împărătesei Nuharoo prin care să le uraţi o cină plăcută.

— Oare Nuharoo nu doreşte ca timpul petrecut cu împăratul Hsien Feng să nu-i fie tulburat? îl întreb.

Din răspunsul tăcut al lui An-te-hai îmi dau seama că mai bine i-aş urma sfatul.

— Nu e vorba de trimiterea unei urări, îmi explică An-te-hai în scurt timp. E pentru a face impresie. Şi pentru ca numele dumneavoastră să apară pe una dintre plăcuţele din bambus pentru mesaje ale împăratului Hsien Feng. E pentru a-i aduce aminte Majestăţii Sale împăratul de existenţa dumneavoastră. Celelalte doamne, în palatele lor, fac la fel.

— De unde ştii?

— Am fraţi de cruce care îmi raportează din toate palatele.

Îmi clătesc gura cu o ceaşcă de ceai verde. Potrivit obiceiului, ar trebui să dorm un pic după masă, dar mintea mea nu vrea să se relaxeze. Văd cu ochii minţii o luptă în care fiecare concubină e un soldat deghizat. Din ce mi-a spus An-te-hai, rivalele mele au început deja să-şi construiască apărarea. Multe dintre ele i-au oferit Marii Împărătese daruri mici, dar bine gândite, mulţumindu-i pentru faptul că le-a ales.

Sper că împăratul Hsien Feng e un bărbat corect. La urma urmei, e numit cel mai înţelept om din univers. Aş fi mulţumită dacă m-ar convoca o dată pe lună. Nu m-aş aştepta niciodată să-l am doar pentru mine. M-aş simţi mândră să-l ajut să construiască dinastia, precum femeile virtuoase expuse în galeria de portrete imperiale. A-i asigura Majestăţii Sale un cămin armonios e o idee mai mult decât atrăgătoare. Mi-ar plăcea să ne văd pe noi şapte unite împotriva restului populaţiei de doamne de la Curte. Ca soţii alese, ne văd respectându-ne şi ajutându-ne una pe cealaltă, în scopul de

a construi un cămin pentru noi toate la Curtea imperială.

An-te-hai nu zice că nu e de acord cu mine. Dar încep să ştiu ce simte din felul în care se loveşte cu capul de pământ. Dacă sunetul loviturii este *tac, tac, tac,* ceea ce înseamnă un uşor dezacord, vom avea o discuţie. Dar dacă e *poc, poc, poc,* înseamnă că mai bine l-aş asculta, fiindcă habar n-am despre ce vorbesc. De data asta sunetul este *poc, poc, poc.* An-te-hai încearcă să mă convingă că doamnele din celelalte palate sunt duşmanii mei naturali.

— E ca şi cu gândacii pentru plante – trebuie să le mănânce ca să supravieţuiască. Îmi sugerează să mă pun pe treabă pentru a câştiga poziţia dominantă. Chiar în acest moment cineva se gândeşte să vă stranguleze, îmi zice el.

Abia de mă mai pot mişca atunci când eunucii vin să strângă masa. Cum somnul meu e dat uitării, următorul lucru pe care trebuie să-l fac e baia. Cada este aşezată la trei picioare deasupra podelei, ca o scenă, şi e înconjurată de găleţi de apă fierbinte şi rece şi de teancuri de prosoape. E atât de mare, că în satul meu ar putea trece cu uşurinţă drept un iaz. Făcută din lemn de calitate, are forma unei gigantice frunze de lotus, iar picturile de pe ea sunt minunate, cu detaliile florii de lotus reproduse uimitor de viu.

Nu am obiceiul de a mă îmbăia zilnic. În Wuhu, mă spălam o dată la două luni în timpul iernii, iar vara înotam în lac. Îl întreb pe An-te-hai dacă aş putea să înot în lacul imperial atunci când se va face cald.

— Nu, răspunde eunucul. Majestatea Sa doreşte ca trupurile doamnelor sale să fie acoperite tot timpul.

Doamnele de onoare mă anunţă că baia e pregătită.

An-te-hai îmi spune că am de ales între a fi îmbăiată de eunuci sau de slujitoare. Bineînţeles că de slujitoare, îi răspund. Ar fi stânjenitor să-mi expun trupul în faţa eunucilor. După înfăţişare, ei nu par cu nimic diferiţi de bărbaţii obişnuiţi. Nu mi-i pot închipui atingându-mi corpul. O să-mi ia ceva timp să mă obişnuiesc ca An-te-hai să doarmă la piciorul patului meu.

Mă întreb dacă An-te-hai are nevoile unui bărbat. Părea să fie indiferent în timp ce mă schimbam. Se prefăcea? Dacă da, atunci cu siguranţă că e foarte disciplinat. Ceea ce a început să-mi placă la el e că reuşeşte să se ridice deasupra tragediei personale. Poate că îmi răsfăţ eunucii, o slăbiciune pe care mulţi o consideră dăunătoare. Dar nu mă pot abţine să nu-mi pară rău pentru

suferinţa lor. Adevărul e că eu însămi tânjesc după aceeaşi compasiune.

Femeile din China visează să fie în locul meu, fără să ştie însă suferinţa mea. Identificându-mă cu eunucii, mă îngrijesc de rana din inima mea. Durerea eunucilor stă scrisă pe chipurile lor: au fost castraţi şi toată lumea le înţelege nenorocirea. Dar a mea e ascunsă.

Mi se pare ciudat să fiu atinsă de atât de multe mâini. Oamenii ăştia mă imploră să nu mişc un deget: ar fi considerată o insultă dacă aş face ceva eu însămi.

Apa e caldă şi alinătoare. Mă întind în cadă, iar slujnicele se lasă în genunchi. Trei dintre ele îşi îndreaptă mâinile spre mine în acelaşi timp. Mă masează şi mă spală bine. Ar trebui să-mi placă asta, însă în minte îmi tot apare imaginea unei găini care e băgată în apă fierbinte şi apoi jumulită de pene. Mâinile slujnicelor se mişcă în sus şi în jos pe corpul meu. Deşi o fac în mod delicat, trupul meu suferă din cauza asaltului. Încerc să-mi amintesc ce mi-a spus An-te-hai, cum că eu trăiesc să-i fac plăcere împăratului Hsien Feng, nu mie însămi. Mi-aş dori ca împăratul să înţeleagă asta. Mă întreb când o să-şi facă apariţia.

Corpul îmi e înfierbântat precum un chec aburind. Slujnicele transpiră. Îmi masează umerii, degetele de la mâini şi de la picioare. Robele lor sunt ude, iar părul le este dezordonat. Numai să le privesc şi mă oboseşte îngrozitor: de-abia aştept să se termine. An-te-hai m-a prevenit că nu trebuie să le mulţumesc slujnicelor. A subliniat faptul că nu-mi este îngăduit să-mi exprim sentimentele, pentru a nu le aminti oamenilor că sunt la fel de obişnuită ca şi ei.

După ce mă şterg şi mă îmbracă într-o cămaşă de noapte roşie, slujnicele se retrag. Apoi intră eunucii, care mă înfăşoară în pături calde şi mă conduc înapoi în dormitor.

Palatul meu e împărţit în trei zone. Prima e pentru locuit şi cuprinde trei camere mari, cu ferestre care dau spre sud. Camerele comunică între ele, formând un imens dreptunghi. Încăperea din mijloc e o sală de primire, cu un mic tron pentru soţul meu, pe care are să stea atunci când va veni. În spatele tronului, la perete, se înalţă un altar, deasupra căruia atârnă o pictură mare reprezentând un peisaj chinezesc. Camera din stânga se numeşte camera vestică. Acolo voi dormi eu. Lângă fereastră se află o masă cu două

scaune, iar lângă scaune doi bambuşi verzi. În partea dreaptă se află camera estică: acesta este budoarul meu, cu un pat în care să dorm dacă Majestatea Sa se hotărăşte să rămână peste noapte. Regula spune că, pentru a avea un somn corespunzător, el nu trebuie să împartă patul cu niciuna dintre soţiile sale în timpul nopţii. Patul din camera estică e întotdeauna pregătit, răcorit sau încălzit, în funcţie de anotimp. După aceste încăperi urmează sufrageria, baia, camera de zi şi cămările.

În a doua parte a palatului se întinde grădina, care va deveni locul meu preferat. Cuprinde pajişti şi pârâiaşe naturale, precum şi un iaz micuţ numit Lacul Ceresc. Voi lăsa intenţionat plantele acvatice să crească nestânjenite în el, deoarece îmi doresc să-mi amintească de Wuhu. Întotdeauna am adorat plantele şi sunt un grădinar pasionat. Îmi voi umple grădina cu splendoarea naturii. Pe lângă copaci mari cu flori, ca hibiscul roşu şi magnolia, am bujori cu flori cât castroanele, de toate culorile imaginabile. Am şi trandafiri de un roşu intens, cu mijlocul violet, crini albi în formă de copită, flori de ceai de munte de culoarea focului şi flori galbene de prun de iarnă, pe care le-am botezat „invitaţie la plimbare”. Florile de prun au petale cerate şi înfloresc numai în zilele cu zăpadă, ca nişte iubitoare ale frigului. Parfumul lor puternic pluteşte în dormitorul meu atunci când An-te-hai deschide fereastra dimineaţa. Ele mă „invită la plimbare” în grădină şi nu mă pot abţine să nu le admir frumuseţea, cât rămân încă în cămaşa de noapte. Ca să mă ferească de răceală în zilele geroase, An-te-hai taie o creangă de prun înainte de a mă trezi sau pune doar o floare într-o vază, lângă gustarea mea de dimineaţă.

Preferinţele mele în materie de flori sunt vaste. Îmi plac cele elegante la fel de mult ca şi cele pe care îmi place să le numesc „oamenii simpli”. Îmi plac florile în formă de fluture ale volburei, care acoperă pământul cu pete purpurii, semănând cu modelul de pe faţa unui tigru. Sunt o adevărată expertă în bujori şi crizanteme. Deşi societatea regală consideră crizantemele potrivite numai pentru ţărani, eu le cultiv cu entuziasm. Am toate felurile de crizanteme. Cea pe care o preţuiesc cel mai mult e „gheara de aur”. Florile sale se deschid precum mâinile unor dansatori ce ţin lumina soarelui de dimineaţă în palmele lor. Nimeni nu a mai văzut această varietate în altă parte decât în grădina mea. Toamna târziu, plantele îmi ajung până la umăr. Şi nu mă plictisesc niciodată să le privesc.

Când nu pot dormi noaptea, îmi vizitez grădina, unde merg să ascult sunetele copilăriei mele. Aud cum vorbesc peştii în apă. Ador să hoinăresc printre tufe, mângâind cu mâinile frunzele şi florile. Îmi place la nebunie să simt roua pe vârful degetelor.

Mulţi ani mai târziu, se va spune o poveste despre un eunuc care a văzut cândva o zână la miezul nopţii în grădina mea. „Zâna” probabil că eram eu. A existat o perioadă în care nu m-am simţit în stare să mai trăiesc. Se poate să fi fost una dintre acele nopţi când plănuiam să-mi pun capăt zilelor.

A treia parte a palatului meu e constituită din încăperile situate de o parte şi de alta a camerelor principale şi este destinată eunucilor, doamnelor de onoare şi slujnicelor. Ferestrele lor dau spre curte, ceea ce înseamnă că m-ar zări negreşit dacă m-aş îndrepta spre poartă şi că, de asemenea, pot vedea pe oricine ar vrea să intre. Eunucii patrulează prin palat în schimburi, astfel încât întotdeauna este cineva treaz.

An-te-hai doarme adânc pe jos. Eunucul-şef Shim m-a minţit când mi-a spus că mi-a dat oameni care nu sforăie. An-te-hai sforăie ca un ceainic care dă în clocot. Însă lucrurile se vor schimba mai târziu, când, după ani de izolare, agonie şi teamă, sforăitul lui An-te-hai va deveni cântecul Cerului pentru mine. Dacă nu-l auzeam, nu puteam să dorm.

În timp ce stau trează, gândurile mi se îndreaptă spre împăratul Hsien Feng. Mă întreb dacă el şi Nuharoo se bucură unul de celălalt. Mă întreb când mă va chema. Îmi e un pic frig şi îmi aduc aminte că An-te-hai mi-a spus că a avut probleme cu încălzirea patului meu. Încălzitorul de sub *kang* nu funcţionează cum trebuie. El e convins că e mâna lui Shim, că eunucul-şef îmi trimite în acest fel un mesaj: fie voi trăi o viaţă confortabilă dându-i lui bacşiş în mod regulat, fie îmi va fi frig iarna şi cald vara. Uşor sau dificil, Shim îmi spune că e alegerea mea.

— Atâta vreme când sunteţi una dintre cele trei mii de concubine, nu puteţi scăpa de el, mi-a spus An-te-hai.

Nu găsesc o dificultate în a dormi într-un pat care nu e încălzit conform standardelor imperiale. Însă e important să lucrez la îndeplinirea ţelului de a deveni favorita împăratului Hsien Feng. Este singura modalitate prin care îmi pot câştiga respectul. Nu am vreme de pierdut. Împlinesc optsprezece ani. În grădina imperială a frumuseţii, vârsta de optsprezece ani e considerată o floare pe cale să se ofilească.

Încerc să nu mă gândesc la ceea ce doresc cu adevărat de la viaţă. Mă ridic şi copiez nişte versuri dintr-o carte de poezie:

Braţul de est al fluviului Yangtze curge necurmat,
Sămânţa iubirii ce noi am sădit-o cândva va creşte ne-ncetat.
Chipul tău se pierde în ale viselor treceri,
Trează-am rămas în noapte s-ascult zvonuri de păsări.
Primăvara nu-i încă verde.
Dar părul meu cărunt se vede.
Despărţirea noastră e prea lungă ca inima mea s-o mai plângă.

Trecutul apare iarăşi şi iarăşi
În noaptea fabulosului Festival al Lampioanelor.

7

Prima lună trece repede. În fiecare dimineaţă, când razele soarelui ating perdeaua camerei mele, mă trezesc şi îmi găsesc pisica, pe Zăpada, lângă mine. M-am ataşat de această fiinţă blândă. Ştiu cum îmi va trece timpul. Va fi o altă zi de aşteptare în speranţa că Majestatea Sa mă va vizita.

An-te-hai zice că ar trebui să-mi găsesc ceva de făcut ca să-mi ocup timpul. Sugestiile lui sunt brodatul, pescuitul şi jocul de şah.

Aleg şahul, dar după câteva jocuri îmi pierd interesul. Eunucii mă lasă să câştig de fiecare dată. Îmi simt inteligenţa insultată, dar lor le este prea frică să joace la acelaşi nivel cu mine.

Devin fascinată de ceasurile imperiale, care în Oraşul Interzis fac parte din mobilă, la fel ca şi vitrinele de perete. Preferatul meu e ciocănitoarea. Trăieşte într-un trunchi de copac din ceramică şi iese afară doar ca să anunţe ora exactă. Îmi plac la nebunie sunetele sale. Lui An-te-hai îi place mişcarea sa, pentru că îi aduce aminte de un cap care se înclină. Când poate, încearcă să fie de faţă ca să primească „plecăciunile”.

Celălalt ceas preferat al meu are o formă ciudată. Seamănă cu o familie de rotiţe care se îmbrăţişează. Se află într-o cutie din sticlă transparentă, care îmi permite să mă uit la componentele sale interne. Întocmai ca într-o familie armonioasă, fiecare rotiţă îşi îndeplineşte datoria şi îşi transmite energia, astfel încât ora fixă să poată fi anunţată.

Studiez ceasurile şi mă gândesc la locurile din care provin. Majoritatea sunt din ţări îndepărtate. Sunt daruri oferite de regi şi prinţi străini împăraţilor chinezi din dinastiile anterioare. În modelele lor se simte dragostea de viaţă a celor care le-au făcut, ceea ce mă face să mă întreb dacă toate poveştile care mi s-au spus despre barbarii sălbatici sunt adevărate.

Entuziasmul meu pentru ceasuri se stinge repede. Încep să mă irite limbile lor ca nişte ace. Felul atât de molcom în care se târăsc mă face să vreau să le împing înainte. Îi spun lui An-te-hai să le acopere cu o ţesătură.

— Gata cu plecăciunile, îl aud spunând către ciocănitoare.

Astăzi sunt plictisită încă dinainte de a mă da jos din pat.

— Doamna a dormit bine? se aude vocea lui An-te-hai din curte.

Mă ridic în capul oaselor şi nu mă ostenesc să-i răspund.

— Bună dimineaţa! Eunucul păşeşte înăuntru cu un zâmbet blând. Sclavii dumneavoastră sunt gata să vă asiste la spălat, doamnă.

Spălatul meu de dimineaţă e un adevărat eveniment. Înainte ca eu să mă dau jos din pat, eunucii şi slujnicele fac o paradă a rochiilor. Eu trebuie să aleg una din trei duzini. Sunt atât de multe rochii frumoase, însă jumătate dintre ele nu sunt pe gustul meu.

Apoi trebuie să-mi aleg pantofii, pălăriile şi bijuteriile. După ce mă dau jos din pat, merg într-o cameră să folosesc vasul de toaletă. Sunt urmată de şase servitoare. Nu foloseşte la nimic să le cer să fiu lăsată singură: oamenii ăştia au fost antrenaţi de eunucul-şef Shim să fie surzi şi muţi în astfel de situaţii.

Camera e mare şi nemobilată. În mijloc se află un vas galben frumos sculptat şi pictat. Seamănă cu un pepene mare. În colţurile încăperii sunt lampioane micuţe, iar pereţii sunt împodobiţi cu draperii brodate cu flori albastre şi albe.

Am mare nevoie, dar nu pot să fac. Nu există fereastră care să lase mirosul să iasă. Servitoarele stau în jurul meu, fixându-mă cu privirea. Le spun iar şi iar să mă lase singură, dar ele refuză. Mă imploră să le îngădui să mă slujească. Una dintre ele ţine un prosop umed ca să mă şteargă după aceea, o alta ţine un vas cu săpun, a treia are o tavă cu hârtie de mătase, iar a patra un lighean de argint. Ultimele două duc câte o găleată plină cu apă, una cu apă caldă şi cealaltă cu rece.

— Lăsaţi totul pe jos, le zic. Sunteţi libere.

Toată lumea murmură:

— Da, doamnă, dar nu se mişcă niciuna.

Ridic vocea:

— O să put.

— Nu, nu puţiţi, răspund ele la unison.

— Făceţi-mi pe plac, ţip eu. Afară!

— Nu ne deranjează. Noi iubim mirosul dumneavoastră.

— An-te-hai!

An-te-hai se năpusteşte înăuntru.

— Da, doamnă.

— Du-te imediat la eunucul-şef Shim şi spune-i că servitorii mei nu-mi dau ascultare.

— N-o să ţină, doamnă. An-te-hai îşi pune mâinile pâlnie la urechea mea şi îmi şopteşte: Mă tem că eunucul-şef Shim nu va face nimic în legătură cu asta.

— De ce?

— Regula este ca soţiile împăratului să fie slujite în acest fel.

— Indiferent cine a inventat regula asta e cu siguranţă un idiot.

— Vai, nu, doamnă, să nu mai spuneţi aşa ceva! An-te-hai e şocat. Majestatea Sa Marea Împărătească e cea care a inventat regulile.

Mi-o închipui pe Marea Împărătească şezând pe vasul ei de toaletă, asistată de servitoarele care umplu camera.

— În mod sigur ea crede că rahaţii ei sunt diamante şi pârţurile ei sunt parfum. Majestatea Sa are reguli despre mărimea, forma, lungimea, culoarea şi mirosul scaunelor?

— Vă rog, doamnă. An-te-hai începe să devină neliniştit. Doar nu vreţi să aduceţi necazuri asupra Domniei Voastre şi a mea.

— Necazuri? Tot ce vreau este să pot să mă cac de una singură!

— Aici nu e vorba de căcare, doamnă, şopteşte An-te-hai de parcă ar avea gura plină de mâncare.

— Dar despre ce e vorba atunci?

— E vorba despre graţie, doamnă.

— Graţie? Cum poate cineva să se cace graţios?

Să mi se machieze faţa, să mi se aranjeze părul şi să mi se pună rochia pe mine, iar apoi să-mi fie strânsă în jurul pieptului, doar pentru a fi dată jos după-amiaza devine nu doar plictisitor, ci şi obositor. Eunucii şi doamnele de onoare poartă tăvi şi mărşăluiesc încoace şi încolo prin faţa mea cu rochii, lenjerie de corp, accesorii, ornamente, curele şi ace de păr. De-abia aştept ca ritualul să se termine. Aş fi preferat ca el să-mi spună unde sunt lucrurile astea şi să mi le iau singură. Dar nu am dreptul să schimb regulile. Încep să înţeleg că viaţa imperială nu e nimic altceva decât o sumă de detalii elaborate. Cea mai mare problemă a mea e răbdarea.

An-te-hai îmi ţine companie cât timp mi se aranjează părul. Mă amuză cu povestioare şi glume. Stă în spatele meu, în vreme ce eu stau cu faţa la oglindă.

Cel care îmi coafează părul mi-l netezeşte mai întâi cu apă parfumată, apoi îl dă cu ulei din extract de floarea-soarelui de munte. După ce îl piaptănă, mi-l răsuceşte în sus. În această dimineaţă, încearcă să-i dea forma unei lebede.

Toată treaba asta mă enervează şi devin iritată. Pentru a mai linişti apele, An-te-hai mă întreabă dacă aş vrea să aflu detalii despre cureaua împăratului Hsien Feng. Îi spun că nu mă

interesează.

— Cureaua are, desigur, culoarea imperială, galben strălucitor, începe An-te-hai fără să mă ia în seamă. E opera veritabilei arte meşteşugăreşti manciuriene. Funcţională, dar minunat de frumoasă. Văzând că nu obiectez, el continuă: Este întărită cu păr de cal şi ornamentată cu panglici plisate din mătase albă. A fost transmisă din generaţie în generaţie de strămoşii Majestăţii Sale şi e purtată în timpul ceremoniilor importante. Astrologul Curţii are indicaţii precise despre felul în care Majestatea Sa ar trebui să poarte astfel de obiecte. De obicei, împăratul Hsien Feng poartă şi un cilindru din fildeş cu scobitori, un cuţit aşezat într-o teacă din corn de rinocer şi doi săculeţi cu pudră parfumată brodaţi cu perle foarte mici. Iniţial, aceştia erau făcuţi dintr-o pânză tare folosită pentru a înlocui frâiele rupte.

Zâmbesc, apreciind intenţia eunucului. An-te-hai ştie întotdeauna cum să-mi stârnească dorinţa de cunoaştere.

— Nuharoo ştie ce ştii tu? îl întreb pe An-te-hai.

— Da, doamnă, ştie.

— Ăsta e, în parte, motivul pentru care a fost aleasă?

An-te-hai rămâne tăcut. Îmi dau seama că nu vrea să mă jignească. Las baltă subiectul şi îi spun:

— An-te-hai, de acum înainte eşti răspunzător cu împrospătarea cunoştinţelor mele privind viaţa imperială.

Evit să spun cuvintele „să mă înveţi”. Îmi dau seama că An-te-hai ar fi mult mai în largul său şi mi-ar oferi informaţii mai bune dacă m-aş purta precum o stăpână şi nu ca o elevă.

— Vreau să-mi sugerezi ce să port în timpul sărbătorii Anului Nou Chinezesc.

— Păi, mai întâi trebuie să vă asiguraţi să nu vă îmbrăcaţi niciodată deasupra rangului Domniei Voastre. Şi totuşi, nu vreţi să păreţi lipsită de imaginaţie. Asta vrea să însemne că trebuie să fiţi capabilă să prevedeţi ce ar putea să poarte Marea Împărătească şi împărăteasa Nuharoo.

— Da, are sens.

— Eu aş presupune că pandantivele lor din jadeit vor fi în formă de frunză de lotus, iar celelalte podoabe din perle şi turmalină roz. Ele vor avea grijă să nu îl întreacă pe împăratul Hsien Feng. Pandantivul lui este o figurină cu trei capre, un semn de bun augur pe care îl poartă numai în ajunul Anului Nou Chinezesc.

— Cum ar trebui să fie pandantivul meu?

— Orice semn sau simbol doriţi, atâta timp cât nu le eclipsaţi pe cele două doamne. Dar cum ziceam, nu vreţi nici să fiţi îmbrăcată mai prost, căci nu vreţi să nu vă bucuraţi de atenţia Majestăţii Sale Împăratul. Trebuie să faceţi tot ce vă stă în putere să ieşiţi în evidenţă printre miile de concubine. S-ar putea să nu apucaţi să-l vedeţi deloc pe soţul dumneavoastră, cu excepţia unor asemenea ocazii.

Aş vrea să-l pot invita pe An-te-hai să mi se alăture la micul dejun în loc să mă servească, să se uite la mine cum mănânc şi apoi să meargă în camera lui să mănânce igname reci.

El apreciază sentimentele mele şi e fericit să se înrobească. Ştiu că îşi ţese viitorul în jurul meu. Dacă devin favorita lui Hsien Feng, poziţia lui va creşte. Numai că eu nu obţin deloc atenţia Majestăţii Sale. Cât timp trebuie să aştept? O să am vreodată ocazia? De ce nu am nicio veste de la eunucul-şef Shim?

Au trecut şapte săptămâni de când am intrat în Palatul Frumuseţii Esenţiale. Nu mă mai uit la acoperişurile smălţuite în galben. Strălucirea lor s-a ofilit în ochii mei. Sarcina de a-mi alege rochiile dimineaţa mă plictiseşte până la lacrimi. Îmi dau seama încă din zori că o să mă gătesc doar ca să nu mă vadă nimeni. Nici măcar eunucii şi doamnele de onoare nu vor fi aici ca să fie martori la perfecţiunea frumuseţii mele. Au fost instruiţi să se ascundă când nu sunt chemaţi. De obicei, ajung să rămân singură după ce sunt complet îmbrăcată.

În fiecare zi mă pomenesc stând în mijlocul palatului splendid, dar gol, iar gâtul îmi stă întins şi ţeapăn de dimineaţă până la prânz. Visez de nenumărate ori la vizita împăratului Hsien Feng. În fanteziile mele, el vine, mă ia de mână şi mă îmbrăţişează cu pasiune.

În ultimul timp am tot stat lângă heleşteul meu. Îmbrăcată de gală ca o paiaţă, mă uit la ţestoase şi la broaşte. Dimineaţa, soarele zăboveşte deasupra grădinii şi două ţestoase înoată alene. Plutesc o vreme la suprafaţa apei şi apoi se caţără pe o piatră netedă ca să se odihnească. Încet, una se urcă peste cealaltă şi stau nemişcate, în aceeaşi poziţie, ore întregi, iar eu stau cu ele.

Frumoşii ochi larg deschişi par morţi, deşi ţinuta ei e dreaptă, iar costumu-i e magnific – versurile dintr-o operă veche mi se repetă în cap.

An-te-hai apare dintre copaci, aducând pe o tavă o ceaşcă cu

ceai.

— Doamna are o zi bună?

An-te-hai lasă tava în faţa mea.

Oftez şi îi spun că nu am chef de ceai. An-te-hai zâmbeşte. Se apleacă şi împinge uşurel ţestoasele înapoi în apă.

— Sunteţi prea nerăbdătoare, doamnă. Nu fiţi.

— Viaţa e prea lungă în Oraşul Interzis, An-te-hai. Până şi secundele trec greu.

— Va veni ziua, spune An-te-hai. Expresia lui arată o credinţă sinceră. Majestatea Sa o să vă cheme, doamnă.

— Oare?

— Trebuie să credeţi că o va face.

— De ce ar face-o?

— De ce ar face-o?

An-te-hai se ridică din genunchi.

— Nu mai vorbi de speranţe deşarte, An-te-hai!

— Nu vă puteţi permite să vă pierdeţi încrederea, doamnă. Ce altceva posedaţi în afară de speranţă? Majestatea Sa v-a dat locuinţă în partea vestică a palatului său. Am convingerea că e semnul unui interes puternic. Toţi prezicătorii pe care i-am consultat spun că o să vă cheme.

Starea mea de spirit devine mai puţin apăsătoare şi ridic ceaiul.

— Îmi permiteţi să întreb – eunucul zâmbeşte de parcă el însuşi s-ar simţi mai bine – dacă doamna e pregătită în caz că în seara asta ar veni chemarea? Cu alte cuvinte, este doamna familiară cu ritualul de împerechere?

Jenată, îi răspund:

— Bineînţeles că sunt.

— Dacă doriţi vreo explicaţie, sunt aici să vă ajut.

— Tu? Nu mă pot împiedica să nu râd. Fii atent la purtarea ta, An-te-hai.

— Numai Domnia Voastră ştie dacă mă port sau nu cum trebuie, doamnă.

Rămân tăcută.

— Voi fi bucuros să beau otrava pe care mi-o daţi, zice An-te-hai încetişor.

— Fă-ţi datoria şi nu irosi vorbe.

Zâmbesc.

— Aşteptaţi-mă, doamnă. O să vă arăt ceva.

An-te-hai ia repede serviciul de ceai şi pleacă. Se întoarce în

câteva clipe cu o cutie din hârtie în mână. Înăuntru e o pereche de fluturi de viermi de mătase.

— Am asta din grădina Palatului Seninătăţii Binefăcătoare, zice An-te-hai. Acolo locuiesc concubinele mai în vârstă – douăzeci şi opt la număr – rămase în urma tatălui şi bunicului împăratului Hsien Feng. Acestea sunt animalele lor de casă.

— Ce fac ele cu fluturii? întreb eu. Credeam că îşi petrec timpul brodând.

— Ei bine, doamnele se uită la fluturi şi se joacă cu ei. La fel cum împăraţii şi prinţii se distrează cu greierii. Singura diferenţă e că între fluturii de viermi de mătase nu există niciun concurs.

— Ce distracţie e în a te uita la fluturi?

— Nici nu ştiţi, doamnă. De parcă ar fi revelat un mister, An-te-hai se entuziasmează: Doamnelor le place la nebunie să privească fluturii cum se împerechează şi să îi despartă în toiul ritualului lor. Aţi vrea să vă arăt?

Închipuindu-mi ce o să facă An-te-hai, îmi ridic mâinile în aer:

— Nu! Ia cutia înapoi. Nu mă interesează!

— Prea bine, doamnă, nu o să vă arăt astăzi. Dar într-o zi o să vreţi să vedeţi asta. Atunci veţi înţelege care este distracţia, exact ca şi celelalte doamne.

— Ce se întâmplă când desparţi fluturii? îl întreb.

— Sângerează de moarte.

— Şi asta e „distracţia” de care vorbeşti?

— Exact.

An-te-hai zâmbeşte, fiind pentru prima oară când îmi citeşte gândurile greşit.

— Oricine face asta are cu siguranţă o minte bolnavă, zic eu întorcându-mi capul spre munţii îndepărtaţi.

— Ei bine, pe aceia aflaţi în disperare îi ajută să se vindece, zice eunucul încet.

Mă întorc şi mă uit fix în cutia deschisă. Doi fluturi devin unul singur. Jumătate din trupul masculului e înăuntrul celui al femelei.

— Doriţi să iau cutia, doamnă?

— Pleacă, An-te-hai. Şi lasă-mi fluturii.

— Da, doamnă. Fluturii sunt uşor de hrănit. În caz că aveţi nevoie de mai mult de o pereche, vânzătorul de viermi de mătase vine la palat în cea de-a patra zi a fiecărei luni.

Perechea se odihneşte liniştită pe un covor de paie. Lângă ea sunt doi coconi desfăcuţi. Cele două corpuri mici şi albe au aripile

acoperite cu o pudră groasă de culoarea cenuşii. Când şi când, aripile lor tremură. Se distrează?

Soarele şi-a schimbat poziţia. Piatra netedă e acum în umbră, iar în grădină e cald şi plăcut. Îmi observ imaginea în apă: obrajii îmi sunt de culoarea unei flori de piersic, iar părul reflectă lumina.

Încerc să-mi împiedic mintea de la a călători mai departe. Nu vreau să distrug clipa închipuindu-mi viitorul. Însă ştiu că invidiez perechea de fluturi şi ţestoasele. Tinereţea mea îmi spune că nu-mi pot nimici dorinţa, la fel cum nu pot forţa soarele să nu strălucească sau vântul să nu bată.

Se face după-amiază. O căruţă şubredă trasă de un măgar apare în raza privirii mele. E o căruţă ruginită pentru cărat apă. Un bătrân cu un bici păşeşte în spatele ei. În vârful giganticului butoi din lemn se află un steguleţ galben. Bătrânul vine să umple vasele de apă din palatul meu. Potrivit lui An-te-hai, căruţa are peste cincizeci de ani vechime. Se află în serviciu de pe vremea împăratului Chien Lung. Ca să facă rost de cea mai bună apă de izvor, împăratul a ordonat experţilor să vină la Peking pentru a studia şi compara calitatea mostrelor strânse de la izvoare din toată ţara. Împăratul a dirijat personal măsurarea şi cântărirea apei şi a analizat conţinutul mineral al fiecărei mostre.

Apei de la Izvorul Muntelui de Jad i s-a acordat cel mai bun calificativ. De atunci încoace, izvorul a fost păstrat pentru uzul exclusiv al rezidenţilor din Oraşul Interzis. Porţile Pekingului se închid la zece seara şi nimic nu are voie să intre pe ele, cu excepţia căruţei de apă cu steguleţ galben. Măgarul merge pe mijlocul bulevardului. Se zice că până şi un prinţ călare trebuie să-i facă loc.

Îl privesc pe sacagiu cum îşi termină treaba şi apoi dispare în spatele porţii. Ascult sunetul din ce în ce mai estompat al paşilor măgarului. Mă simt din nou învăluită în întuneric, iar nefericirea mi se strecoară în suflet, precum umezeala în anotimpul ploios.

Când deschid din nou cutia cu viermi de mătase, descopăr că fluturii au dispărut. În locul lor, peste tot pe paie, sunt sute de puncte maronii.

— Copilaşii! Copilaşii fluturilor! strig eu ca o femeie nebună.

Trece încă o săptămână şi veştile întârzie să apară. Şi nici nu mă vizitează nimeni. Tăcerea din palatul meu devine din ce în ce mai apăsătoare. Când Zăpada vine la mine în braţe sunt mişcată până la lacrimi. Pe parcursul zilei hrănesc pisica, îi fac baie şi mă joc cu

ea până mă plictisesc. Citesc cărţi şi copiez alte poeme din vechime. De asemenea, mă apuc de pictat. Picturile reflectă starea mea de spirit. Au întotdeauna un singur copac în peisaj sau o singură floare pe o imensă întindere de zăpadă.

În sfârşit, în cea de-a cincizeci şi opta zi după sosirea mea în Oraşul Interzis, împăratul Hsien Feng mă cheamă. Nu-mi pot crede ochilor atunci când An-te-hai îmi aduce invitaţia Majestăţii Sale prin care mă roagă să-l însoţesc la o operă.

Studiez invitaţia: semnătura şi sigiliul sunt mari şi frumoase. O ţin sub pernă şi o ating iarăşi şi iarăşi înainte de a adormi. A doua zi dimineaţă mă trezesc înainte de ivirea zorilor. Suport ritualul machierii şi îmbrăcatului simţindu-mă vie şi plină de avânt. Îmi închipui cum o să fiu apreciată de Majestatea Sa. Până la răsăritul soarelui totul e gata. Mă rog ca frumuseţea mea să-mi aducă noroc.

An-te-hai îmi spune că împăratul Hsien Feng va trimite un palanchin, iar eu îl aştept arzând de nerăbdare. An-te-hai îmi descrie unde voi merge şi pe cine voi întâlni, subliniind faptul că reprezentaţiile teatrale sunt un mod de petrecere a timpului preferat la Curte de generaţii. Ele au fost cele mai populare în prima perioadă a dinastiei Ch’ing, în anii 1600. În vilele regale erau construite scene imense. Numai în Palatul de Vară, unde voi merge eu azi, există patru scene. Cea mai grandioasă are o înălţime cât trei etaje. Se numeşte Marea Scenă Changyi a Magnificului Sunet.

După spusele lui An-te-hai, au loc reprezentaţii numai de Anul Nou Lunar şi de zilele de naştere ale împăratului şi împărătesei. Spectacolele sunt de o extravaganţă fără seamăn, şi de obicei durează de dimineaţa devreme până târziu în noapte. Împăratul invită prinţi şi înalţi oficiali şi se consideră o mare onoare să fii printre aceştia. La cea de-a optzecea aniversare a Împăratului Chien Lung s-au jucat zece opere, iar cel mai popular spectacol a fost *Regele Maimuţă.* Personajul Maimuţei a fost adaptat dintr-un roman clasic din dinastia Ming. Împăratului îi plăcea opera atât de mult, încât a epuizat toate variantele poveştii. A fost cea mai lungă operă pusă vreodată în scenă: a durat zece zile. Prezentarea unui eden imaginar oglindind existenţa ataşată de pământ a umanităţii a aruncat o vrajă asupra publicului, care nu s-a răspândit până la sfârşit. Chiar şi atunci, se zice că unii au dorit ca trupa să repete imediat anumite scene.

Îl întreb pe An-te-hai dacă membrii familiei imperiale erau cunoscători adevăraţi sau doar admiratori entuziaşti.

— Aş zice că majoritatea erau falşi cunoscători, răspunde el. Cu excepţia împăratului Kang Hsi, stră-străbunicul lui Hsien Feng. Potrivit registrului, Kang Hsi supraveghea scenariile şi partiturile, iar Chien Lung a supervizat scrierea a destul de multe librete. Majoritatea oamenilor, însă, vin pentru mâncare şi privilegiul de a sta cu Majestatea Sa. Desigur că este întotdeauna important să demonstrezi o sensibilitate cultivată. E la modă să-ţi etalezi gusturile pentru o cultură a delicateţii.

— Ar îndrăzni cineva să se dea mare cu priceperea sa de faţă cu împăratul?

— Există întotdeauna cineva care nu pricepe că va fi considerat de ceilalţi un guguştiuc care face tumbe, arătându-şi posteriorul elegant.

Ca să îmi dea un exemplu, An-te-hai îmi povesteşte o întâmplare care a avut loc în Oraşul Interzis în timpul domniei împăratului Yung Cheng. Împăratul se bucura de spectacol, o poveste despre guvernatorul unui orăşel care şi-a depăşit slăbiciunea şi şi-a adus fiul răsfăţat pe calea cea bună, pedepsindu-l. Actorul care juca rolul guvernatorului era atât de talentat, încât împăratul i-a acordat o audienţă privată după reprezentaţie. Omul a fost răsplătit cu *tael*-i şi daruri, iar Majestatea Sa a fost foarte darnic cu laudele. Actorul s-a lăsat dus de val şi l-a întrebat pe Majestatea Sa dacă ştie numele adevărat, din istorie, al guvernatorului. „Cum îndrăzneşti să pui întrebări!”, îl imită An-te-hai pe împărat, mâna sa dreaptă fluturând o robă imperială imaginară. „Ai uitat cine eşti? Dacă mi-aş permite să mă las provocat de un cerşetor ca tine, cum aş conduce ţara?” A fost emis un edict şi actorul a fost târât afară şi bătut până la moarte, în costumul său de guvernator.

Povestea mă face să înţeleg adevărata faţă a splendidului Oraş Interzis. Mă îndoiesc că execuţia nechibzuitului actor a făcut vreun bine imaginii Majestăţii Sale. O asemenea pedeapsă nu inspiră decât teroare, iar teroarea nu face decât să crească distanţa dintre împărat şi inimile supuşilor săi. Teroarea îi aduce, în final, cea mai mare pierdere. Cine să stea alături de tine, dacă singurul lucru pentru care eşti cunoscut e acela că inspiri frică?

Privind retrospectiv, îmi dau seama că povestea mi-a influenţat atitudinea într-un incident mai degrabă minor care s-a întâmplat în timpul domniei mele. Un incident de care sunt deosebit de mândră. Mă aflam în Marea Scenă Changyi a Magnificului Sunet, la sărbătorirea celei de-a şaizecea aniversări a zilei mele de naştere.

Opera se numea *Sala Yu-Tang.* Renumitul actor Chen Yi-chew juca rolul domnişoarei Shoo. Cânta: *Venind în sala judecătorului privesc în sus/ De ambele părţi stau călăi care au cuţite lungi cât un braţ/ Eu sunt precum oaia care se trezeşte în gura leului...* Însă la cuvântul „oaie”, Chen s-a oprit brusc. Şi-a dat seama că semnul meu zodiacal e oaia şi că, dacă ar continua versul, alţii ar putea crede că mă blestemă. Cheng a încercat să înghită cuvântul, dar era prea târziu – toată lumea îl auzise deja, căci era o operă celebră şi versurile erau cunoscute. Sărmanul om a încercat să se salveze jonglând cu silabele cuvântului. A tras de voce şi a menţinut sunetul final până când a rămas complet fără suflu. Orchestra era nedumerită, iar toboşarii loveau instrumentele pentru a acoperi greşeala. Apoi însă, Chen Yi-chew s-a dovedit a fi un veteran al scenei – a inventat pe loc un vers, care înlocuia „oaia care se trezeşte în gura leului” cu „peştele care ajunge în plasa pescarului”.

Înainte de a avea Curtea ocazia să raporteze că a avut loc un „accident” şi că actorul trebuie să fie pedepsit, eu l-am lăudat pe Chen pentru strălucirea sa. Bineînţeles că nimeni nu a menţionat modificarea versurilor. În amintirea bunătăţii mele, artistul a hotărât să păstreze pentru totdeauna în textul său noul vers. În opera *Sala Yu-Tang* de astăzi veţi găsi „peştele care ajunge în plasa pescarului" în loc de „oaia care se trezeşte în gura leului”.

În timp ce aşteptăm în continuare palanchinul Majestăţii Sale, îl întreb pe An-te-hai care este genul de operă popular în Oraşul Interzis.

— Opera din Peking. Ochii lui An-te-hai se luminează. Principalele sale melodii provin din operele *Kun* şi *Yiyang.* Fiecare împărat sau împărătească şi-a avut preferata sa. Stilurile de operă evoluează în timp, însă libretele rămân în cea mai mare parte cele din opera *Kun.*

Îl întreb care sunt operele favorite ale familiei imperiale, sperând să fie ceva ce ştiu. An-te-hai numără pe degete:

— Povestea de dragoste a Primăverii şi Toamnei, Frumoasa din dinastia Shang, Literatura pe timp de pace, Băiatul-minune care trece examenul imperial, Bătălia stegarilor de fier... Numeşte aproape treizeci de opere.

Îl întreb pe An-te-hai care dintre ele s-ar putea să fie jucată azi. Bănuiala lui e că va fi *Bătălia stegarilor de fier.*

— Este preferata împăratului Hsien Feng, explică el. Majestăţii Sale nu-i prea plac operele clasice. Le consideră plictisitoare. Le preferă pe acelea care conţin arte marţiale şi acrobaţii.

— Şi Marii Împărătese îi plac tot acestea?

— A, nu. Majestatea Sa Împărăteasa preferă vocile stilate şi actorii-vedetă. Ea însăşi ia lecţii de operă şi este considerată o expertă. Există posibilitatea ca împăratul Hsien Feng să aibă dispoziţia de a-i face o plăcere mamei sale. Am auzit că Nuharoo l-a făcut să aibă gânduri de pietate. S-ar putea ca Majestatea Sa Împăratul să ordone trupei să joace opera favorită a Marii Împărătese, *Vremuri fericite timp de zece mii de ani.*

Menţionarea de către An-te-hai a numelui lui Nuharoo alături de acela al împăratului Hsien Feng îmi tulbură gândurile şi îmi stârneşte gelozia. Nu-mi place să fiu meschină, dar nu-mi pot împiedica simţămintele. Mă întreb cum se împacă alte concubine cu invidia lor. Oare au împărţit deja patul cu Hsien Feng?

— Povesteşte-mi despre visurile tale, An-te-hai.

Mă aşez. Dintr-odată îmi dau seama că drumul spre salvare îmi e inaccesibil. Mă macină disperarea. Simt că am fost împinsă într-o cameră închisă ermetic, unde însăşi respiraţia devine dificilă. Nu a fost nimic adevărat în ideea că voi fi fericită odată ce voi avea stomacul plin. Nu pot să nu fiu ceea ce sunt, adică o femeie care simte că trăieşte pentru a iubi. Iar statutul de soţie imperială îmi oferă totul, mai puţin asta.

Eunucul se aruncă la pământ şi imploră iertare:

— Sunteţi supărată, doamnă, îmi dau seama. Am zis ceva greşit? Pedepsiţi-mă, căci altfel mânia va distruge sănătatea Majestăţii Voastre.

Mă cuprinde un sentiment de umilinţă, iar frustrarea se transformă în tristeţe. Ce să fac mai departe? *Dar tot vreau să încerc să cultiv roşii în august, chiar dacă e prea târziu,* cântă o voce în capul meu.

— N-ai spus nimic nepotrivit, îi zic lui An-te-hai. Şi acum să auzim visurile tale.

După ce se asigură că nu sunt supărată pe el, eunucul începe:

— Am două visuri, doamnă, însă şansa de a le realiza e precum prinderea unui peşte viu în apa care fierbe.

— Povesteşte-mi.

— Primul meu vis e să îmi capăt înapoi membrul.

— Membrul?

— Ştiu exact cine are penisul meu şi unde îl ţine, zice An-te-hai.

În timp ce vorbeşte, se transformă într-un tânăr pe care nu l-am mai văzut niciodată. Ochii lui sunt plini de lumină şi obrajii îi sunt îmbujoraţi. Vocea lui are o anumită stranietate. E încărcată de speranţă şi hotărâre.

— Bărbatul care m-a măcelărit a colecţionat o mulţime de penisuri. Le păstrează conservate în borcane şi le ţine ascunse. Aşteaptă ca noi să avem succes, astfel încât să ne poată vinde penisurile înapoi în schimbul unei sume uriaşe. Când o să mor, vreau să fiu îngropat întreg, doamnă. Toţi eunucii vor asta. Dacă nu reuşesc să fiu îngropat întreg, mă voi întoarce în viaţa următoare handicapat.

— Crezi cu adevărat asta?

— Da, Majestatea Voastră.

— Şi celalalt vis?

— Celălalt vis al meu e să-mi onorez părinţii. Vreau să le demonstrez că am reuşit. Părinţii mei au paisprezece copii, dintre care opt au murit de foame. Bunica mea, care m-a crescut, n-a mâncat în viaţa ei o masă completă. Nu ştiu dacă o voi mai vedea vreodată… E foarte bolnavă şi mi-e teribil de dor de ea. An-te-hai face un efort să zâmbească în timp ce încearcă să-şi stăpânească lacrimile. Vedeţi, doamnă, sunt o veveriţă cu ambiţie de dragon.

— Asta e ceea ce-mi place la tine, An-te-hai. Mi-aş dori ca fratele meu, Kuei Hsiang, să aibă ambiţia ta.

— Sunt flatat, doamnă.

— Bănuiesc că ştii de acum care este visul meu, îi spun.

— Un pic, doamnă, îndrăznesc să recunosc asta.

— Pare la fel de irealizabil ca şi ale tale, nu-i aşa?

— Răbdare şi credinţă, doamnă.

— Dar împăratul Hsien Feng nu m-a chemat în patul său. Şi am trecut dincolo de durere şi ruşine.

Nu mă mai obosesc să-mi şterg lacrimile, care acum îmi curg şiroaie pe obraji.

— Mi-am croit drum în Oraşul Interzis, numai că pare să nu fi existat niciodată o distanţă mai mare între patul meu şi Majestatea Sa. Nu ştiu ce să fac.

— Pe zi ce trece deveniţi tot mai slabă, doamnă. Mă doare să văd cum vă daţi la o parte cina.

— Spune-mi, An-te-hai, în ce vezi că mă transform?

— Într-un bujor care înfloreşte, doamnă?

— Asta am fost. Dar acum mă ofilesc şi în curând primăvara va dispărea, iar bujorul va fi mort.

— Există şi un alt mod de a privi lucrurile, doamnă.

— Explică-mi.

— Păi, după mine, nu sunteţi o floare moartă, ci mai degrabă o cămilă.

— Cămilă?

— Aţi auzit vreodată proverbul „O cămilă moartă e mai mare decât un cal viu"?

— Ce vrea să însemne asta?

— Înseamnă că încă aveţi şanse mai bune decât oamenii mai mici.

— Dar adevărul este că nu am nimic.

— Mă aveţi pe mine.

Se apropie în genunchi, îşi ridică privirea şi se uită lung la mine.

— Tu? Ce poţi tu să faci?

— Pot să aflu care concubine au împărţit patul cu Majestatea Sa şi cum au ajuns acolo.

8

Primul lucru care îmi atrage privirea la Marea Scenă Changyi a Sunetului Magnific nu e nici împăratul Hsien Feng, nici oaspeţii săi, nici fabuloasele decoruri de operă şi actorii în costume, ci diadema de pe capul lui Nuharoo, care e făcută din perle, coral şi pene de pescăruş aranjate sub forma caracterului *shou,* simbolul longevităţii. Sunt nevoită să privesc în altă parte pentru a reuşi să îmi păstrez zâmbetul pe chip.

Sunt condusă printr-o poartă bine păzită şi printr-un hol, apoi intru în teatrul în aer liber situat într-o curte. Locurile sunt deja ocupate, iar publicul e îmbrăcat cu mare pompă. Eunucii şi doamnele de onoare se plimbă încoace şi încolo pe intervale, ducând tăvi cu ceai şi mâncare. Opera a început, gongurile şi clopoţeii au sunat, însă mulţimea continuă să se agite. Abia mai târziu voi afla că se obişnuieşte ca publicul să continue să vorbească în timpul spectacolului. Mie mi se pare că asta distrage atenţia, însă e tradiţia imperială.

Mă uit în jurul meu. Împăratul Hsien Feng e aşezat lângă Nuharoo la mijlocul rândului întâi. Amândoi poartă robele imperiale din mătase galbenă, brodate cu motive reprezentând dragoni şi păsări phoenix. Coroana lui are o perlă manciuriană imensă şi încrustaţii din argint împodobite cu panglici şi ciucuri. Cureluşa cu care se prinde sub bărbie e din samur.

Hsien Feng urmăreşte reprezentaţia cu mare interes. Nuharoo are o poză elegantă însă atenţia ei nu e îndreptată spre scenă. Aruncă priviri în jur fără a-şi întoarce capul. În dreapta ei se află soacra noastră, Marea Împărătească. E îmbrăcată într-o rochie din mătase purpurie brodată cu fluturi albaştri şi violet. Machiajul ei e mai dramatic decât cel al actorilor de pe scenă. Sprâncenele vopsite îi sunt atât de negre şi de groase, încât par două bucăţi de cărbune. Fălcile i se mişcă dintr-o parte în alta în timp ce mestecă nuci, iar gura dată cu roşu îmi aminteşte de o curmală japoneză stricată. Privirea sa mătură peste cei aflaţi în public. În spatele ei se află nurorile imperiale, doamnele Yun, Li, Mei şi Hui. Toate splendid îmbrăcate, stau cu feţele împietrite. În spate şi pe laterale stau prinţii regali, familiile lor şi alţi invitaţi.

Eunucul-şef Shim vine să mă întâmpine. Îmi cer scuze pentru întârziere, chiar dacă nu a fost din vina mea – palanchinul nu a venit la timp. Îmi spune că atâta vreme cât merg la locul meu fără

să-mi deranjez soţul şi soacra, nu e nicio problemă:

— Majestatea Sa Împăratul nu pretinde niciodată cu adevărat prezenţa concubinelor sale, zice Shim.

Asta mă face să îmi dau seama, cu o dezamăgire zdrobitoare, că mă aflu aici numai datorită unei simple formalităţi.

Eunucul-şef mă ajută să îmi găsesc locul, între doamnele Li şi Mei. Îmi cer scuze că le deranjez, iar ele îmi întorc politicos plecăciunile, fără să spună nimic.

Ne îndreptăm atenţia spre operă. Se numeşte *Cele trei bătălii dintre regele Maimuţă şi Vulpea Albă.* Sunt uimită de talentul actorilor, despre care doamna Mei îmi spune că sunt eunuci. Mă cucereşte mai ales Vulpea Albă. Vocea „ei” e unică şi minunată, iar dansul îi este atât de senzual, încât uit că „ea” este de fapt un el. Pentru a atinge un asemenea grad de pricepere şi flexibilitate, actorii şi-au început cu siguranţă pregătirea încă de când erau mici copii.

Spectacolul ajunge la punctul său culminant. Maimuţele îşi etalează îndemânarea acrobatică, învârtindu-se şi făcând tumbe, regele Maimuţă execută un salt peste umerii maimuţelor mai mici. La sfârşit, se aruncă mult în aer şi apoi aterizează cu uşurinţă pe o creangă de copac, un element de decor făcut din lemn vopsit.

Mulţimea aclamă.

Regele Maimuţă sare pe un nor, o scândură agăţată cu funii din tavan. O bucată mare de material alb, care reprezintă cascada cerească, e aruncată în sus. Norul e ridicat şi actorul îşi face ieşirea de pe scenă.

— *Shang!* Dă-i bacşiş! *Shang!* ţipă şi bate din palme împăratul Hsien Feng.

Mulţimea îi urmează exemplul, strigând:

— *Shang! Shang! Shang!*

Capul lui Hsien Feng se leagănă precum toba unui comerciant. La fiecare bătaie a gongului, el loveşte din picioare, râzând:

— Excelent! ţipă el, arătând înspre actori. Sunteţi buni! Foarte buni!

Marea Împărătească ordonă aducerea platourilor cu nuci şi cu preparate din fructe de sezon. Pentru că nu am mâncat de aseară, îmi iau găluşte umplute cu fructe de pădure, curmale, dovleac dulce şi nuci. În afară de Marea Împărătească, se pare că sunt singura doamnă care gustă cu adevărat opera. Restul doamnelor par plictisite. Nuharoo se chinuie să arate interesată. Doamna Li

cască, iar doamna Mei sporovăieşte cu doamna Hui.

Ca pentru a le dezmorţi pe nurorile sale, Majestatea Sa oferă evantaie din hârtie.

Noi ne ridicăm şi ne înclinăm în direcţia Majestăţii Sale, după care ne aşezăm la loc şi deschidem evantaiele.

E vremea scenei de acţiune. Maimuţele, în patru labe, sunt conduse de regele lor în timp ce îşi împresoară duşmanul. Vulpea Albă, care e pe moarte şi care cântă spre public:

De-i vrea să-mi asculţi sfatul, prietene.
De bogăţii să nu-ţi pese.
Ci cât eşti încă tânăr
Cruţă clipa preţioasă.
De-s florile bune de cules,
Strânge-le cât încă poţi.
O, nu aştepta până-i floarea ofilită
Ca să rupi o rămurea.

Audienţa aplaudă şi doamna Yun se ridică. Presupun că are nevoie să meargă în camera de toaletă. Însă ceva din felul în care se mişcă îmi atrage privirea. Îşi leagănă fundul, iar burta ei pare uşor umflată.

E însărcinată! Nuharoo, Li, Mei, Hui şi toate celelalte rostesc aceleaşi cuvinte.

După o privire pătrunzătoare, Nuharoo îşi întoarce faţa. Îşi ia evantaiul şi scutură cu vigoare din încheietură. Restul soţiilor imperiale îi urmează exemplul.

Mă simt copleşită de o adâncă nefericire. Diadema lui Nuharoo şi burta doamnei Yun sunt precum două vergele fierbinţi înfipte în pielea mea.

Împăratul Hsien Feng nici măcar nu s-a obosit să mă salute. La pauză se ridică şi pleacă. Îl privesc ieşind, urmat de eunuci şi de doamnele de onoare care duc ligheane, scuipători, evantaie, platouri cu pişcoturi, supiere şi tăvi.

Eunucul-şef Shim ne spune că soţul nostru se va întoarce în scurt timp. Aşteptăm, însă Majestatea Sa nu revine. Asistenţa îşi îndreaptă din nou atenţia la operă. Mintea mea e ca un cazan în care fierb gânduri moarte. Stau până la final, cu urechile zumzăindu-mi de zgomotul tobelor.

Marea Împărătească se arată încântată de spectacol.

— E mult mai bun decât *Regele Maimuţă* original! îi zice ea conducătorului trupei. Versiunea cea veche mă adormea. Aceasta, însă, m-a făcut să râd şi să plâng.

Ea laudă jocul actorilor şi îi spune lui Shim să-şi desfacă baierele pungii cu bani.

Majestatea Sa cere să îi cunoască pe actorii din rolurile principale, tânărul care l-a jucat pe regele Maimuţă şi cel care a interpretat-o pe Vulpea Albă. Actorii vin din culise având încă machiajul pe faţă. Chipurile lor arată de parcă ar fi fost înmuiate în sos de soia.

Marea Împărătească îl ignoră pe regele Maimuţă şi îi vorbeşte cu efuziune Vulpii Albe:

— Îmi place la nebunie vocea ta! Scoate o pungă cu bani şi i-o pune în mână: Mă face să simt beţia fericirii! Îi ţine mâna şi nu vrea să-i dea drumul: O adevărată pasăre măiastră! Pasărea mea măiastră! Se uită fix la actor cu ochii unei tinere îndrăgostite, murmurând: Minunat băiat! Drăgălaşă fiinţă!

După părerea mea, actorul nu are decât o înfăţişare obişnuită, deşi admir foarte mult felul în care cântă şi dansează. Interpretarea pe care a dat-o Vulpii Albe posedă esenţa frumuseţii feminine. N-am mai văzut niciodată un bărbat care să joace atât de poetic rolul unei femei. E uimitor ce poate face arta, căci Marea Împărătească e cunoscută ca fiind o persoană care urăşte eunucii. Se întoarce spre noi:

— Vouă cum vi s-a părut opera?

Pricepem aluzia: e rândul nostru să ne oferim partea. Soţiile şi concubinele imperiale, printre care şi eu, îşi strecoară mâinile în săculeţii pe care îi poartă fiecare.

Actorii îşi fac plecăciunile şi se retrag.

Majestatea Sa se ridică de pe scaun, şi înţelegem că e vremea să plecăm.

Ne lăsăm în genunchi şi spunem:

— Până când ne vom revedea, vă dorim un anotimp liniştit!

Soacra noastră iese fără ca măcar să încline din cap.

— Palanchinele imperiale! strigă eunucul-şef Shim şi cărăuşii vin cu litierele noastre.

În tăcere, ne înclinăm spre Nuharoo şi apoi unele către altele.

Perdeluţa palanchinului meu e trasă în jos. Mă lupt din greu cu amărăciunea şi sunt ruşinată de slăbiciunea mea. Nu foloseşte la nimic când îmi spun că a fost alegerea mea să intru în Oraşul

Interzis şi că nu am niciun drept să mă plâng sau să mă simt nefericită.

Imaginea lui An-te-hai apare în oglindă în timp ce îmi înlătur machiajul de pe faţă. Mă întreabă dacă am nevoie de cameristă ca să mă ajute să mă dezbrac. Înainte să apuc să răspund, îmi zice că m-ar putea asista el, dacă nu mă deranjează.

Îl las.

El ia un pieptene şi începe să-mi scoată cu atenţie podoabele din păr.

— Doamnă, aţi vrea să mergeţi mâine în grădina de la răsărit? mă întreabă. Am descoperit nişte plante interesante…

Îl opresc, căci simt cum mânia mea e pe cale de a izbucni.

An-te-hai tace din gură. Degetele-i se plimbă cu fermitate prin părul meu. Trage o floare de jad şi apoi îmi scoate colierul de diamante. Una după alta, pune bijuteriile pe măsuţa de toaletă.

Incapabilă să îmi stăpânesc sentimentele, încep să plâng.

— Mintea ce cunoaşte este suficient de puternică pentru a salva pe cineva de la dezastru, zice încetişor An-te-hai, ca pentru el însuşi.

Digul din sufletul meu se sparge şi valurile mâniei ies la suprafaţă:

— Pentru mine, însă, cunoaşterea înseamnă suferinţă.

— Suferinţa e începutul vindecării, doamnă.

— Hai, dă-i înainte, adânceşte-mi rana, An-te-hai. Adevărul e că am eşuat lamentabil.

— Nicio doamnă din locul acesta nu poate face ca lucrurile să se întâmple, fără a plăti un preţ pentru asta.

— Nuharoo a făcut-o, şi la fel a făcut şi doamna Yun!

— Numai că acesta nu e întregul adevăr, doamnă. Perspectiva dumneavoastră are nevoie să fie ajustată.

— Despre ce perspectivă vorbeşti? Viaţa mea a fost smulsă din rădăcini de o tornadă, am fost aruncată în aer şi acum mă prăbuşesc. Ce mai pot face, decât să renunţ?

An-te-hai se uită fix la mine în oglindă:

— Nimic, doamnă, nimic nu e mai groaznic decât să renunţaţi.

— Şi atunci, cum voi merge mai departe?

— Studiind felul în care tornada îşi urmează cursul.

Ia o perie şi începe să-mi pieptene părul.

— Ce curs?

— O tornadă are putere numai la marginile sale. Eunucul îmi ţine părul ridicat cu o mână şi îl perie cu o mişcare rapidă a celeilalte. Vântul are puterea să ia pe sus vaci şi căruţe şi să le azvârle înapoi la pământ. Însă centrul tornadei este liniştit… Se opreşte şi ochii lui măsoară lungimea părului meu. Minunat păr, doamnă. E de un negru mătăsos, ceea ce promite o sănătate deplină. Aceasta înseamnă speranţă în cel mai profund sens.

— Ce e cu tornada?

— A, tornada… da… centrul liniştit. Este relativ calm. Acesta e locul în care ar trebui să fiţi, doamnă. Trebuie să evitaţi anumite cărări, unde ştiţi că oportunităţile sunt puţine, şi să vă concentraţi pe cărări noi, unde nu a mai păşit nimeni şi unde spinii sunt în mod aparent deşi.

— Te-ai gândit bine, An-te-hai.

— Vă mulţumesc, doamnă. M-am gândit la o modalitate prin care să vă creaţi o operă adevărată, cu Domnia Voastră în rolul principal.

— Să o aud, An-te-hai.

Precum un sfetnic care îi oferă generalului său o strategie, An-te-hai îmi dezvăluie planul său. E simplu, dar pare promiţător. Voi îndeplini o ceremonie imperială de sacrificiu – o îndatorire care aparţine împăratului Hsien Feng.

— Cred că ar trebui să mergeţi să o îndepliniţi în numele Majestăţii Sale, doamnă, spune An-te-hai închizând casetele cu bijuteriile mele. Se aşază jos şi îşi îndreaptă faţa spre mine: Sacrificiul se va adăuga pietăţii Majestăţii Sale şi îi va fi de folos în rai.

— Eşti sigur că asta e ceea ce doreşte Majestatea Sa?

— Foarte sigur, răspunde eunucul. Şi nu doar Majestatea Sa, ci şi Marea Împărătească.

An-te-hai îmi explică faptul că datele la care trebuie să fie cinstiţi strămoşii sunt numeroase şi că familia imperială e în urma programului.

— Majestatea Sa are rareori energia să participe la ceremonii.

— Asta au făcut şi Marea Împărătească şi celelalte concubine?

— Au făcut-o, dar nu sunt interesate deloc să o facă în fiecare an. Împăratul se teme să nu-şi supere strămoşii, aşa că i-a cerut lui Shim să le trimită pe Nuharoo şi doamna Yun. Însă ele au refuzat rugămintea lui cu scuze legate de starea de sănătate.

— De ce nu m-a trimis Shim pe mine?

— Păi, nu vrea să vă dea ocazia să îi faceţi pe plac Majestăţii Sale.

— Dar am încercat tot ce-am putut ca să-l mulţumesc!

— Ei bine, e dreptul Domniei Voastre să îndepliniţi ceremonia în locul soţului dumneavoastră.

— Pregăteşte-mi palanchinul mâine-dimineaţă la prima oră.

— Da, doamnă.

— Aşteaptă, An-te-hai. Cum va afla împăratul de fapta mea?

— Eunucul răspunzător de templu vă va nota numele. Este îndatorirea lui să îl informeze pe Majestatea Sa de fiecare dată când cineva îşi aduce omagiile în numele lui strămoşilor săi.

Nu ştiu cum se onorează strămoşii imperiali. După spusele lui An-te-hai, tot ce am de făcut e să mă arunc la pământ şi să mă plec în faţa a diverse portrete şi statui. Nu sună prea greu.

Dimineaţa în zori mă aflu în palanchin, cu An-te-hai păşind alături de mine. Intrăm prin Loja Parfumului Proaspăt şi apoi pe Poarta Valorii Spirituale. Ajungem la Templul Păcii Eterne într-o oră. În faţa mea se află o clădire spaţioasă, cu sute de păsări care şi-au făcut cuib sub streşini.

Sunt primită de un călugăr tânăr care este şi eunuc. Are obrajii roşii şi o aluniţă între sprâncene. An-te-hai îmi anunţă numele şi titlul, iar călugărul aduce un registru imens, ia o pensulă, o înmoaie în cerneală şi îmi scrie numele cu majuscule.

Sunt condusă în templu. După ce trecem de câteva intrări arcuite, călugărul spune că are o îndatorire de îndeplinit şi dispare în spatele unui şir de coloane. An-te-hai îl urmează.

Privesc în jur. Sala imensă, înaltă de câteva etaje, e plină cu statui de culoarea aurului. Totul e vopsit în nuanţe de auriu. Înăuntrul templului se află mai multe temple mici, ce se potrivesc cu arhitectura celui principal.

Un călugăr în vârstă îşi face apariţia printr-o arcadă laterală. Are o barbă albă precum zăpada, care-i ajunge aproape până la genunchi. Fără să vorbească, îmi dă o sticlă plină cu beţişoare parfumate cu tămâie. Mă conduce spre un şir de altare.

Aprind tămâia, mă las în genunchi şi fac plecăciuni în faţa statuilor. Habar nu am ce strămoş venerez. Deplasându-mă prin templu, repet asta de multe ori. După ce îmi aduc omagiul unei duzini de strămoşi, mă simt obosită. Călugărul stă într-un colţ, cu ochii închişi. Incantează, în timp ce mâna lui loveşte instrumentul

de incantaţie, un *mooyu*, adică un peşte din lemn. Cu cealaltă mână ţine stângaci un şirag de mătănii. Incantaţia sa lipsită de ton îmi aminteşte de bocitoarele de profesie pe care le angajam în sat la înmormântări.

În templu e foarte cald. Cum nu se uită nimeni, îmi permit ca plecăciunile mele să devină mai puţin adânci. Treptat, plecăciunile sunt înlocuite de înclinări ale capului. Mă asigur din priviri că fapta mea nu e descoperită de călugăr. Mă tot uit la el, până când sunetul *mooyu*-lui său se transformă în tăcere. Cu siguranţă a adormit. Îmi şterg broboanele de transpiraţie, dar rămân prosternată, pentru orice eventualitate. Ochii mei privesc dintr-un colţ în celălalt. Templul e plin cu zeităţi de toate soiurile. Pe lângă zeul manciurian oficial, care se numeşte Shaman, există zei taoşti, budişti şi zeul popular chinez, Kuan Kong.

— A fost odată un prinţ care în timpul rugăciunii a descoperit că armăsarul din argilă al zeului chinez transpira, vorbeşte pe neaşteptate călugărul, de parcă m-ar fi spionat tot timpul. Prinţul a ajuns la concluzia că în mod sigur zeul muncea din greu călărindu-şi calul ca să patruleze prin toate palatele. De atunci, Kuan Kong a devenit o figură importantă pentru credincioşii din Oraşul Interzis.

— De ce fiecare zeu stă în propria-i nişă? îl întreb eu.

— Deoarece merită atenţie pentru ceea ce este, răspunde călugărul. De exemplu, venerabilul Tsongkapa a fost părintele fondator al Sectei Galbene budiste. Este cel care stă pe un jilţ de aur pe peretele acela, împreună cu o sută de exemplare mai mici ale lui însuşi. La picioarele sale e o sutra budistă în manciuriană.

Privirea mea se îndreaptă spre capătul îndepărtat al sălii, unde este expusă o pictură verticală din mătase. E portretul împăratului Chien Lung într-o robă budistă. Îl întreb pe călugăr dacă Chien Lung, bunicul meu prin alianţă, a fost credincios. Călugărul mă informează că acesta era nu numai un budist fervent, ci şi un adept al religiei Mee Tsung, care iniţial a fost o ramură a budismului.

— Majestatea Sa vorbea tibetana şi citea, de asemenea, sutre în tibetană, zice el, după care se întoarce la lovirea *mooyu*-lui său.

Sunt epuizată. Acum înţeleg de ce nu vor să vină celelalte concubine.

Călugărul se ridică de pe covoraşul său de incantaţii şi spune că e timpul să merg mai departe. Îl urmez la un altar dintr-o curte deschisă. Mă conduce să îngenunchez în faţa unui bloc de marmură şi începe să incanteze din nou.

E amiază şi soarele îmi bate direct în spate. Mă rog ca ceremonia să se sfârşească.

După spusele lui An-te-hai, acesta ar trebui să fie ultimul act. Călugărul se află în genunchi lângă mine şi barba lui atinge pământul. După trei plecăciuni adânci, se ridică. Deschide un manuscris în care sunt înregistrate faptele strămoşilor şi începe să citească, în mandarină, numele acestora, urmate de descrierea vieţilor lor. Descrierile sunt aproape la fel, toate numai laude şi nicio critică. Cuvinte precum „virtute” şi „onoare” sunt în fiecare paragraf. Călugărul îmi spune să ating pământul cu capul de câte cinci ori pentru fiecare nume. Îi urmez instrucţiunile.

Numele de pe lista călugărului par să nu se mai termine, şi fruntea începe să mă doară. Puterea de a continua vine numai din încredinţarea că sfârşitul e aproape.

Numai că mă înşel.

Călugărul continuă să citească. Nasul meu se află la foarte mică distanţă de picioarele lui şi pot să-i văd bătăturile. Cu siguranţă că fruntea-mi sângerează de-acum, mă gândesc. Îmi muşc buzele. În cele din urmă termină cu lista, însă atunci zice că trebuie să repet aceeaşi ceremonie în manciuriană.

Mă rog ca An-te-hai să mă salveze. Unde o fi?

Călugărul începe în manciuriană. Îi dă înainte pe acelaşi ton monoton, şi tot ce înţeleg sunt numele împăraţilor. Sunt pe cale să îmi pierd cunoştinţa. Însă îl zăresc pe An-te-hai. Se repede spre mine şi mă ajută să mă ridic.

— Îmi pare rău, doamnă. N-am ştiut că acest călugăr o să tot citească până când victima sa va leşina. Am crezut că fraţii mei au glumit când mi-au povestit despre el.

— Acum putem pleca?

— Mă tem că nu, doamnă. Fapta cea bună nu va fi înregistrată decât dacă e îndeplinită aşa cum trebuie.

— Nu voi supravieţui!

— Nu vă faceţi griji, îmi şopteşte An-te-hai. Tocmai l-am mituit cu o sumă frumuşică. M-a asigurat că restul ceremoniei va dura puţin.

Zei de piatră stau aliniaţi pe marginea curţii – un spaţiu deschis cu un zid în partea de vest. La sud-est, se înalţă un catarg de vreo 50 de picioare, în vârful căruia se află o platformă pentru hrănit păsările. Se spune că păsările duc mesajele împăratului la spirite. De perete atârnă un obiect ciudat şi pe măsură ce mă apropii, îmi

dau seama că e un sac de bumbac de culoarea ţărânei. Călugărul explică:

— Sacul i-a aparţinut părintelui-fondator al dinastiei, regele Nurhachi. Înăuntru sunt osemintele tatălui şi bunicului regelui, care au fost răpuşi de duşmani. Nurhachi le-a dus înapoi tribului, ca să fie îngropate.

Călugărul bate din palme şi apar două femei, ale căror chipuri sunt acoperite cu nămol. Le prezintă:

— Vrăjitoarele triburilor Shaman.

Robele femeilor sunt înţesate cu imagini reprezentând păianjeni negri. Pălăriile le sunt acoperite cu solzi de peşte făcuţi din cupru, iar pe cap, urechi şi gât au mărgele din sâmburi de fructe, ce zornăie. Au clopoţei legaţi de mâini şi de picioare. De gât şi de pe mijloc le atârnă tobe de diferite mărimi. Fiecare are la spate o „coadă" lungă de trei picioare făcută din fâşii de piele împletite. Când încep să danseze, fac cerc în jurul meu. Gura le miroase a usturoi. Cântă imitând sunete de animale.

N-am mai văzut niciodată un dans atât de răvăşitor. Femeile se află mai tot timpul în poziţie ghemuită, iar „cozile" lor seamănă cu nişte excremente înşirate.

— Nu cumva să te mişti! strigă călugărul când observă că încerc să-mi dezmorţesc picioarele.

Dansatoarele ţâşnesc într-o parte şi merg să încercuiască stâlpul. Se rotesc ca nişte pui decapitaţi. Cu braţele fluturând spre cer. Ţipă:

— Porc! Porc!

Patru eunuci aduc un porc legat fedeleş, care guiţă de mama focului. Dansatoarele sar încoace şi încolo peste el. După care porcul e luat. Apoi este adus un platou de aur având pe el un peşte care se zbate. Călugărul îmi spune că peştele a fost prins în heleşteul din apropiere. Călugărul tânăr revine şi leagă cu îndemânare peştele cu o panglică roşie.

— În picioare!

Călugărul bătrân mă trage în sus şi mă apucă de mâna dreaptă. Înainte de a-mi da seama ce se petrece, mi se pune un cuţit în mână şi sunt forţată să despic peştele.

An-te-hai şi călugărul cel tânăr mă sprijină cu genunchii şi cu braţele ca să nu mă prăbuşesc.

Un cap galben de porc e adus pe o tavă mare. Călugărul bătrân îmi spune că aparţine porcului care guiţa mai devreme.

— Numai un porc proaspăt omorât şi fiert va garanta magia.

Îmi închid ochii şi respir adânc. Cineva mă apucă de mâna stângă şi încearcă să-mi desfacă degetele încordate. Deschid ochii şi le văd pe dansatoare, care îmi oferă un castron din aur.

— Ţine-l! îmi ordonă călugărul în vârstă.

Sunt prea slăbită ca să mai protestez.

În faţa mea e adus un cocoş. Mi se dă din nou un cuţit, care îmi tot alunecă printre degete. Călugărul ia castronul în propriile-i mâini şi îmi spune să apuc cocoşul:

— Taie-i gâtul şi toarnă sângele în castron!

— Nu… nu pot.

Simt că sunt cât pe ce să leşin.

— Ţineţi-vă tare, doamnă, zice An-te-hai. E sfârşitul!

Ultimul lucru pe care mi-l amintesc e că am turnat vin peste bolovanii de pavaj pe care zăceau însângeraţi peştele, capul porcului şi cocoşul.

În drum spre palanchin, vomit. An-te-hai îmi spune că în fiecare zi pe Poarta Tunetului şi Furtunii e adus un porc, care e sacrificat până la amiază. Porcii fără cap ar trebui să fie aruncaţi după ceremonie, dar nu sunt. Eunucii templului îi ascund, îi tranşează şi îi vând la un preţ bun.

— De mai bine de două sute de ani, zeama din cazanul uriaş în care sunt fierţi porcii nu a fost schimbată niciodată, îmi spune An-te-hai. Focul din sobă nu a fost niciodată lăsat să se stingă. Eunucii vând carnea de porc răspândind zvonuri: „Asta nu e carne de porc obişnuită. A fost scufundată în supa cerească! Îţi va aduce ţie şi familiei tale noroc şi multă bogăţie!”.

Nimic nu s-a schimbat după vizita mea la templu. Până la sfârşitul toamnei, speranţa mea de a câştiga atenţia împăratului Hsien Feng e complet zdrobită. Ascult cât e noaptea de lungă cântecul greierilor. Greierii din grădina imperială nu sună la fel ca aceia din Wuhu, care cântau melodii scurte, cu trei bătăi între fiecare interval. Greierii imperiali cântă fără odihnă.

An-te-hai îmi spune că au fost crescuţi de concubinele bătrâne care locuiesc în Palatul Seninătăţii Binevoitoare. Când afară e cald, greierii încep să cânte de cum se lasă întunericul. Mii de astfel de insecte trăiesc în *yoo-hoo-loos* – tărtăcuţe în formă de sticlă făcute de concubine.

Anotimpul furtunilor începe devreme anul acesta şi florile sunt

scuturate. Petale albe acoperă pământul, şi parfumul lor e atât de puternic, încât îmi umple camera. Rădăcinile bujorilor mei sunt înecate de ploile care ţin toată ziua şi încep să putrezească. Tufele sunt bolnave, au pete maronii pe toată suprafaţa frunzelor. Peste tot sunt bălţoace. Renunţ să mă mai plimb pe afară după ce An-te-hai calcă pe un scorpion de apă. Călcâiul lui s-a umflat cât o ceapă.

Petrec fiecare zi după aceeaşi rutină. Mă machiez şi mă îmbrac dimineaţa, pentru ca apoi să dau totul jos seara. Îl aştept pe Majestatea Sa şi nu fac nimic altceva. Sunetul greierilor devine din ce în ce mai trist în urechile mele. Încerc să nu mă gândesc la familia mea.

An-te-hai a mers la Palatul Seninătăţii Binevoitoare şi s-a întors cu un coş de *yoo-hoo-loos* minunat sculptate. Vrea să îmi arate cum să cultiv şi să sculptez tărtăcuţele. Promite că asta o să-mi alunge singurătatea, aşa cum o face pentru multe alte concubine. Tărtăcuţa, subliniază el, e un semn de bun augur, ce simbolizează dorinţa de a avea „numeroşi descendenţi”.

— Iată seminţele de anul trecut. An-te-hai îmi oferă o mână plină de seminţe asemănătoare cu cele negre de susan. Se plantează primăvara. După ce înfloresc, încep să se formeze tărtăcuţele. Se poate concepe un înveliş care va forţa tărtăcuţa să crească în forma dorită – rotundă, dreptunghiulară, pătrată sau asimetrică. E coaptă atunci când coaja se întăreşte. Se culege de pe vrej. Se goleşte de seminţe şi se sculptează într-un obiect de artă.

Analizez tărtăcuţele aduse de An-te-hai: modelele şi culorile lor sunt bogate şi complexe. Motivul primăverii e folosit în mod repetat. Mă mişcă în chip deosebit unul care reprezintă copii ce se joacă într-un copac.

După cină, An-te-hai mă duce să vizitez Palatul Seninătăţii Binevoitoare. Amândoi ducem în braţe tărtăcuţe. În loc să chemăm palanchinul, mergem pe jos, traversând mai multe grădini. Pe măsură ce ne apropiem de palat, se simte un miros puternic de tămâie, iar noi păşim prin nori de fum. Aud sunete de jale şi îmi închipui că sunt călugări care cântă psalmodii.

An-te-hai sugerează să ne oprim mai întâi la Pavilionul Pâraielor, ca să dăm înapoi tărtăcuţele. Când trecem de poartă şi intrăm în grădină, mă simt copleşită de imaginea templelor mari care acoperă dealurile. Peste tot sunt statui ale lui Buddha. Cele mici sunt de mărimea unui ou. În cazul celor mari, pot să mă aşez pe

laba piciorului statuii. Numele templelor sunt cioplite pe scânduri aurite: Palatul Sănătăţii Excelente, Palatul Păcii Eterne, Sala Milei, Casa Norului Norocos, Casa Calmului Veşnic. Unele au fost construite din pavilioane deja existente, altele din încăperi şi grădini. Fiecare locşor e înţesat cu pagode şi altare.

— Concubinele în vârstă şi-au transformat locuinţele în temple, îmi şopteşte An-te-hai. Îşi petrec viaţa nefăcând nimic altceva decât să psalmodieze. Fiecare dintre ele are un pat micuţ în spatele statuii lui Buddha.

Vreau să ştiu cum arată concubinele, aşa că urmăresc sunetul psalmodiilor: cobor pe o cărare care duce la Sala Tinereţii Debordante. An-te-hai îmi spune că e cel mai mare dintre aceste temple. Când intru, văd că pardoseala e acoperită cu siluete care se roagă. Fumul de tămâie e gros. Credincioasele se ridică şi se lasă în genunchi precum valurile oceanului. Psalmodiază fără voce, cu mâinile ocupate de mătăniile înşirate pe aţă cerată.

Îmi dau seama că An-te-hai nu e cu mine. Am uitat că eunucii nu au voie în anumite zone religioase.

Sunetul psalmodierii devine din ce în ce mai puternic. Uriaşul Buddha din mijlocul sălii zâmbeşte ambiguu. Pentru o clipă, simţul realităţii mă părăseşte: devin una cu concubinele de pe jos. Mă văd sculptând tărtăcuţe, simt cum mi se încreţeşte pielea, cum se boţeşte şi se pliază. Părul mi se albeşte şi simt cum îmi cad dinţii.

— Nu! ţip eu.

Yoo-hoo-loos îmi cad din mână şi se împrăştie pe jos.

Psalmodierea încetează şi sute de capete se întorc spre mine.

Sunt incapabilă să mă mişc, în timp ce concubinele se holbează la mine. Maxilarele lor fără dinţi se deschid sumbru. Părul le este atât de rar, încât par chele.

N-am mai văzut nicicând femei cu o înfăţişare atât de gravă. Au spinările cocoşate, iar membrele lor îmi amintesc de copacii strâmbi şi noduroşi de pe crestele munţilor. Nici urmă din frumuseţea trecută nu a rămas pe aceste chipuri. Nu mi-o pot închipui pe niciuna dintre ele ca fiind obiectul pasiunii unui împărat.

Femeile îşi ridică spre cer braţele subţiri ca nişte beţe. Mâini în formă de gheare fac mişcări ce par să zgârie aerul.

Mă cuprinde un copleşitor sentiment de milă pentru aceste femei şi mă aud spunând:

— Eu sunt Orhideea. Îmi pare bine să vă cunosc.

Ele se ridică, mijindu-şi ochii. Expresia de pe chipurile lor

seamănă cu a unor animale de pradă.

— Avem o intrusă! se aude o voce tremurătoare, de femeie foarte bătrână. Ce să facem cu ea?

— Să o ciupim până moare! e răspunsul ascuţit al mulţimii.

Mă arunc la pământ şi fac plecăciuni repetate. Le explic că am greşit deranjându-le. Îmi cer scuze şi promit că nu mă vor mai vedea niciodată, însă femeile sunt hotărâte să mă sfâşie. Una mă trage de păr, alta îmi dă un pumn în bărbie. Le implor să mă ierte, în timp ce încerc să mă trag cu spatele spre poartă. Femeile râd isteric, lovindu-mă, împingându-mă şi aruncându-mă de colo-colo. Sunt ţintuită la perete. Mai multe mâini puternice mă apucă de gât: simt degetele cu unghii lungi care mă strâng şi mă împiedică să respir. Chipurile bătrâne s-au îngrămădit asupra mea precum norii negri care alunecă pe cer.

— Târfă! înjură ele. Acum roagă-te lui Buddha înainte de a muri!

Deodată, atenţia gloatei este distrasă. An-te-hai s-a căţărat pe poartă şi aruncă de acolo cu tărtăcuţe umplute cu pietre.

— Fantome fără dinţi! urlă el. Înapoi! Înapoi în sicriele voastre!

9

Îl trimit pe An-te-hai după eunucul-şef Shim. Când acesta soseşte, îl primesc în ţinuta mea oficială de Curte, complet machiată şi purtând podoaba pentru cap. Este surprins:

— Doamnă Yehonala! Shim se lasă în genunchi şi îşi pironeşte ochii în podea. Nu trebuie să fiţi atât de formală. Ca sclav al Domniei Voastre, Shim nu merită un asemenea respect. Face o pauză şi îşi ridică ochii spre genunchii mei. Pupilele care se văd doar pe jumătate îl fac să semene cu o şopârlă. Nu vreau să critic, însă ar trebui să fiţi atentă, doamnă Yehonala. Ne puteţi provoca necazuri amândurora.

— Sunt disperată, Shim, îi zic. Te rog, ridică-te şi ia loc.

În timp ce vorbesc îi fac semn lui An-te-hai, care aduce o cutie aurie sculptată.

— Shim, am pentru tine un umil dar.

Deschid cutia şi scot *ruyi*-ul pe care împăratul Hsien Feng mi l-a dăruit mie.

La vederea acestuia, Shim mai că sare de la locul său. Ochii îi sunt atât de măriţi, încât am impresia că o să-i cadă din orbite.

— Este… este darul de logodnă al Majestăţii Sale pentru dumneavoastră, doamnă Yehonala. El este autentificat, e un angajament. Dacă nu-i cunoaşteţi valoarea, permiteţi-mi să…

— Mă bucur că îi recunoşti valoarea, îi zâmbesc. Însă eu tot aş vrea să-l iei.

— De ce, doamnă Yehonala? De ce?

— Aş vrea să-l dau în schimbul unui favor, Shim. Îl fac să se uite în ochii mei: Ca să-ţi spun drept, acest *ruyi* este ultimul lucru pe care îl posed. Vreau să ţi-l dau ţie deoarece înţeleg valoarea ajutorului tău.

— Doamnă Yehonala, vă rog. Eu… nu-l pot accepta.

Se ridică în picioare, numai ca să se prăbuşească din nou în genunchi.

— Ridică-te, Shim!

— Nu îndrăznesc!

— Insist!

— Dar… doamnă Yehonala!

Aştept până se ridică în picioare şi rostesc răspicat fiecare cuvânt:

— *Ruyi*-ul va fi mult mai valoros când voi deveni mama copilului

împăratului Hsien Feng.

Chipul eunucului-şef Shim încremeneşte. El pare să fie paralizat de gândul acestei posibilităţi.

— Da, doamnă Yehonala.

Se loveşte cu fruntea de podea. Îl las să continue o vreme şi apoi îi spun:

— Îţi mulţumesc pentru ajutor.

Eunucul-şef Shim se ridică încet. Îşi scutură mânecile şi respiră adânc. O clipă mai târziu e din nou el însuşi. Pare însă a fi încântat şi înspăimântat în acelaşi timp. Ia *ruyi*-ul din mâna mea şi îl duce la piept.

— Pe ce dată aţi vrea să vă programez cu Majestatea Sa, doamnă? mă întreabă, punându-şi *ruyi*-ul în buzunarul interior al robei.

— Are vreo importanţă data?

Nu eram pregătită pentru o reacţie atât de rapidă din partea lui.

— O mare importanţă, doamnă. Vreţi să-l vedeţi pe Majestatea Sa în zilele cele mai fertile ale Domniei Voastre, nu-i aşa?

— Aşa este.

Calculez repede datele.

— Şi atunci, care să fie?

— A paisprezecea zi după următoarea lună plină.

— Perfect, doamnă. Voi nota imediat data în registrul meu. Dacă nu primiţi nicio veste de la mine, rămâne stabilit. Dacă totul merge bine cu Majestatea Sa, veţi fi chemată în a paisprezecea zi după următoarea lună plină. Ne revedem atunci, doamnă. Face un pas înapoi, după care se îndreaptă spre uşă.

— Aşteaptă! Nu am încredere în el: cum poate fi aranjată atât de uşor o întâlnire la o anumită dată cu împăratul Hsien Feng? Shim, te rog să ai răbdare şi să-mi răspunzi la întrebări. Dacă Majestatea Sa va vrea să vadă alte doamne în ziua aceea? Cum poţi să fii sigur că îl vei face să mă vrea pe mine?

— Nu vă faceţi griji, doamnă, zâmbeşte el. Am eu metodele mele de a influenţa cum bate vântul în Oraşul Interzis.

— Şi asta vrea să însemne că…

— Asta înseamnă că dacă împăratul Hsien Feng îşi exprimă dorinţa de a vedea vreo altă doamnă – de exemplu, pe doamna Li – îi voi spune: „Majestatea Voastră, doamna Li este în acea perioadă a lunii”.

— Păi, şi doamna Mei?

— „Îmi pare rău, Majestatea Voastră, şi doamna Mei este în acea perioadă a lunii.“

— Aşadar, toată lumea o să aibă menstruaţie, cu excepţia aceleia care vrei tu să se culce cu împăratul?

— Da. Am reuşit de multe ori.

— Mă bazez pe tine să faci asta şi pentru mine, Shim.

— Nu trebuie să vă faceţi griji, doamnă. Voi stârni apetitul Majestăţii Sale spunându-i cât de delicioasă sunteţi.

Însă eu îmi fac griji, pentru că acum nu au mai rămas decât douăsprezece zile ca să mă pregătesc. Habar nu am cum să mulţumesc un bărbat în pat. Trebuie să fiu instruită numaidecât. M-am gândit la Fann Sora cea Mare, pentru că aş vrea să pot vorbi cu ea, dar nu există nicio modalitate să pot ieşi din Oraşul Interzis: ca să obţin permisiunea de a pleca, sunt nevoită să mint. L-am trimis pe An-te-hai la reşedinţa imperială să spună că mama mea e bolnavă şi că aş vrea să merg acasă. În numai două zile mi se acordă permisiunea de a pleca pentru zece zile. An-te-hai îmi spune că sunt norocoasă. Cu doar câteva săptămâni în urmă, doamna Li a făcut aceeaşi cerere – mama ei era cu adevărat bolnavă – şi a fost refuzată. Împăratul Hsien Feng se gândea numai la plăcerea lui şi nu a vrut să o lase să plece. Mama doamnei Li a murit.

— Asta arată cât de neimportantă sunt pentru Majestatea Sa, îi spun lui An-te-hai cu amărăciune.

Sosesc acasă la prânz şi îl trimit imediat pe An-te-hai să o aducă pe Fann Sora cea Mare. Mama, Rong şi Kuei Hsiang sunt încântaţi la culme să mă vadă. Mama plănuieşte să mă ducă la cumpărături, însă eu o implor să stea acasă şi să nu se dea jos din pat cât timp durează vizita mea. Îi explic că l-am minţit pe împărat şi că aş putea să fiu decapitată dacă se află lucrul acesta.

Mama e şocată şi consideră purtarea mea de neiertat, îi trece însă imediat ce îi descriu situaţia în care mă aflu. Zice că se simte rău şi o roagă pe Rong să pună nişte prosoape lângă patul ei. Rong pune pe sobă un vas cu plante medicinale puternic mirositoare, pentru cazul în care Oraşul Interzis şi-ar trimite spioni.

Soseşte Fann Sora cea Mare:

— Impresionant, Orhideea! Impresionant! Eşti precum un ardei iute toamna – pe zi ce trece mai roşie şi mai picantă! Nu are timp să-mi spună cât de dor îi este de mine. Am un loc unde poţi învăţa

ceea ce trebuie să faci, dar trebuie să te deghizezi.

Fac schimb de haine cu Rong, în timp ce Fann Sora cea Mare îi dă lui An-te-hai un rând de haine femeieşti.

— O duc pe Orhideea să viziteze o prietenă, îi spune Fann mamei.

Suntem deja în stradă când Fann îmi zice că ne îndreptăm spre Casa Lotusului.

— Fann!

Cunosc natura casei şi de aceea ezit.

— Aş vrea să avem de ales, Orhideea, zice ea pe un ton de scuză.

Stau în mijlocul drumului, incapabilă să iau o hotărâre.

— La ce te gândeşti, Orhideea?

— Să câştig inima Majestăţii Sale, sunt cuvintele care îmi ies din gură.

— Atunci vino, Orhideea. Vom folosi casa numai pentru ceea ce ne poate învăţa – modalităţile de a satisface bărbaţii.

Închiriem o căruţă trasă de un măgar. După o jumătate de oră, ajungem în colţul vestic al Pekingului, unde străzile se îngustează şi aerul miroase urât. Coborâm din căruţă în spatele unei străzi aglomerate, unde proprietarii de magazine şi-au aşezat unele peste altele coşurile cu fructe şi legume stricate. Îmi ascund faţa în spatele unei eşarfe şi păşesc repede alături de Fann Sora cea Mare şi An-te-hai. Ne oprim în faţa unei clădiri vechi. De la etajul al doilea atârnă un lampion pe care scrie Casa Lotusului.

Intrăm toţi trei într-un hol slab luminat. Interiorul e acoperit cu picturi murale înfăţişând dormitoare sofisticate în care oameni îmbrăcaţi opulent se desfată în toate modurile imaginabile. Personajele sunt desenate cu stil. După ce ochii mi se obişnuiesc cu lumina, încep să văd semnele dărăpănării – peste tot, vopseaua e sărită şi tencuiala căzută. Locul are un miros ciudat, un amestec de parfum şi tutun rânced.

De după o tejghea îşi face apariţia o femeie cu faţă de broască şi cu o pipă aprinsă în gură. O salută pe Fann Sora cea Mare cu un zâmbet larg:

— Ce vânt te aduce aici, prietenă?

— Vântul de sud, patroană, răspunde Fann. Sunt aici ca să-ţi cer o favoare.

— Nu fi modestă în legătură cu intenţia ta. Patroana loveşte uşurel cu mâna umărul lui Fann. Ştiu că eşti cu spiritul zeului

banilor, căci altfel nu ai fi aici. Templul meu este prea mic pentru un credincios atât de mare ca tine.

— Nu fi modestă dumneata, patroană, zice Fann. Micul dumitale templu are întâmplător zeul cu care am nevoie să vorbesc. Vino! mă trage ea şi mă prezintă drept nepoata ei de la ţară, iar pe An-te-hai drept sora mea.

Patroana se uită la mine de sus până jos. Se întoarce spre Fann:

— Mă tem că nu pot să ofer mult. Fata asta e prea slabă. Cum poţi să te aştepţi ca un păianjen să ţească dacă nu are fund? O să mă coste foarte mulţi bani doar ca să o îngraş.

— A, nu-ţi face griji. Fann Sora cea Mare se apleacă spre patroană, o trage de ureche şi îi şopteşte: Nepoata mea se află aici doar pentru o consultaţie.

— Nu mă mai ocup de afaceri mărunte, îmi pare rău. Patroana ia o scobitoare de pe un raft din spatele tejghelei şi începe să şi-o treacă printre dinţi: Ştii, piaţa a fost cam proastă.

Fann Sora cea Mare îmi face cu ochiul. Îmi dreg glasul. An-te-hai păşeşte înainte şi îmi dă un săculeţ. Mă duc la tejghea şi scot ceea ce se află în el – acul meu de păr în formă de libelulă, încrustat cu pietre preţioase şi perle străluceşte în lumină. Îl pun pe tejghea.

— O, Cerule! Patroana inspiră adânc şi încearcă să nu-şi arate surpriza. Acoperindu-şi gura cu ambele mâini, ea studiază acul de păr şi, ridicându-şi bărbia, mă priveşte cu suspiciune: Ai furat ăsta.

— Nu, nu l-am furat, îi răspund calm. L-am moştenit.

— Aşa este, întăreşte Fann Sora cea Mare. Cei din familia ei sunt bijutieri de secole.

— Nu mă îndoiesc că este adevărat, zice patroana în timp ce ochii ei mă cercetează în continuare. Mă întreb doar cum de o astfel de comoară rară se află în afara Oraşului Interzis.

Pentru a evita privirea stăruitoare a patroanei, mă întorc să privesc picturile murale.

— E suficient pentru consultaţia ta? întreabă Fann Sora cea Mare.

— Eşti mult prea amabilă. Patroana îşi ia pipa şi o umple cu frunze uscate. Singura mea problemă e că nu sunt sigură dacă e înţelept să îl păstrez. Dacă e un lucru furat…

Face o pauză. Mâna ei trasează în aer o funie pentru spânzurat.

— Hai să mergem la altă casă, mătuşă.

Mă întind să iau acul de păr.

— Aşteaptă! Patroana îşi pune mâna peste a mea. Cu delicateţe,

dar ferm, ea ridică acul de păr, în timp ce chipul ei se transformă într-un trandafir zâmbitor: Vai, draga mea copilă, să nu îndrăzneşti să o faci de râs pe mătuşa ta. N-am zis că nu-l vreau, nu-i aşa? E bine că ai fost adusă la mine, deoarece eu sunt singura femeie din oraş care îţi poate oferi ceea ce vrei. Copila mea, îţi voi da o lecţie pentru o viaţă. Îmi voi merita nepreţuitul tău ac de păr.

Stăm în iatacul principal. Are un pat mare, cu stâlpi decorativi înalţi până în tavan. Patul e făcut din lemn roşu şi e sculptat cu bujori, vinete, roşii, banane şi cireşe, care sugerează organele sexuale bărbăteşti şi femeieşti. Draperiile sunt albe şi parfumate. Pereţii laterali au rafturi încastrate pe care sunt expuse sculpturi în miniatură, majoritatea zeităţi budiste în toiul împerecherii. Acţiunea este înfăţişată măiestrit, iar pozele sunt elegante. Femeile stau deasupra bărbaţilor în poziţii de meditaţie. Ochii amanţilor sunt fie doar pe jumătate deschişi, fie închişi. Între membrii fiecărui cuplu sunt aşezate farfurii cu câte un bujor roz şi vinete: bujorii au pistiluri întunecate, asemănătoare cu părul, iar vinetele au vârfuri vopsite în purpuriu deschis.

— Totul se reduce la a aţâţa mintea, comentează patroana în timp ce serveşte ceaiul. Când fetele vin pentru prima oară la mine în stabiliment, le învăţ o artă care se numeşte dansul evantaiului.

Patroana deschide un cufăr şi scoate o serie de articole: o pernuţă rotundă, un teanc de bani de hârtie şi o duzină de ouă aşezate pe o tavă de bambus.

— Aşez aceste obiecte unul peste altul, cu banii jos, perna la mijloc şi ouăle deasupra. Fata stă pe aranjament. Are la dispoziţie un minut să facă teancul de bani să ia forma unul evantai. Regula e ca ouăle să nu fie sparte.

Cum e asta posibil?

Patroana pocneşte din degete.

Pe o uşă laterală intră două fete. Au în jur de nouăsprezece ani şi sunt îmbrăcate în robe subţiri de brocart. Deşi au trăsături plăcute, nu arată niciun fel de ospitalitate. Scuipă seminţe de floarea-soarelui, îşi aruncă papucii şi se urcă în pat. Desfăcându-şi picioarele, se ghemuiesc deasupra ouălor ca două găini.

Patroana pocneşte iarăşi din degete şi fetele încep să-şi legene fundul.

Priveliştea e de un comic insuportabil şi nu reuşesc să-mi înăbuş dorinţa de a chicoti.

Fann Sora cea Mare mă împunge cu cotul.

Îmi cer scuze, însă nu mă pot controla.

— N-o să mai râzi când o să începi să exersezi tu însăţi, crede-mă, zice patroana. E nevoie de mult efort ca să stăpâneşti trucul.

O întreb pentru ce e această mişcare.

— E ca să te ajute să câştigi putere şi control asupra corpului tău, răspunde patroana. Şi ca să mărească sensibilitatea buzelor tale de jos.

Buzele de jos?

— Urmează-mi sfatul şi exersează, şi atunci vei înţelege pentru ce e. Odată stăpânită această artă, îl vei îmbăta de plăcere pe bărbatul de sub tine, iar el îşi va aminti cu siguranţă numele tău.

Cuvintele ei m-au vrăjit. Da, aş vrea să-l fac pe împăratul Hsien Feng să-şi aducă aminte de numele meu. Aş vrea ca Majestatea Sa să-şi amintească atât plăcerea, cât şi pe cea care i-a oferit-o.

Privesc la fundurile ivorii care se leagănă în faţa mea şi încerc să mi le închipui pe fete nu singure în pat, ci cu bărbaţi. Obrajii încep să-mi ardă. Nu de ruşine, ci pentru că ştiu că urmează să încerc eu însămi.

— Suntem în afaceri de multă vreme, zice patroana, încercând să-mi înlăture dubiile. Bărbaţii vin cu orice preţ. Noi le redăm viaţa. Noi eliberăm bestia din bărbaţii mai tineri şi îi facem pe cei mai în vârstă să cunoască din nou tinereţea.

Ochii mei sunt îndreptaţi spre fete, care acum se balansează pe membre.

— Aceasta este o poziţie care a trecut proba timpului. Patroana zâmbeşte misterios: Vezi tu, fetele din familiile bune sunt învăţate să îmi dispreţuiască stabilimentul. Asemenea fete nu ştiu că tocmai din cauza lor eu am o afacere. Fetele cuminţi nu ştiu niciodată ceea ce ştiu fetele mele; prin urmare, ele ajung să-şi ţină gospodăriile, iar fetele mele pe soţii şi banii lor.

— De cât timp e nevoie pentru a stăpâni… dansul? o întreb, doritoare să ies de aici cât mai repede cu putinţă.

— Trei luni.

Patroana trage un scaun şi se aşază.

Eu nu am decât zece zile!

— În fiecare zi, te ghemuieşti deasupra ouălor şi îţi legeni fundul. Patroana îşi aprinde pipa şi trage din ea. După trei luni, buzele tale de jos vor deveni un pic mai groase şi mai pline decât cele ale unei femei obişnuite. Când un bărbat se va afla între acele buze, va fi

orbit de plăcere. Va vrea să moară pentru tine, iar tu vei putea să-i goleşti buzunarele.

Încerc să uit unde mă aflu, dar este greu.

Fann Sora cea Mare îmi aruncă o privire care parcă vrea să spună „Eu n-am auzit”.

An-te-hai se uită fix, cu îndrăzneală. E vrăjit de ceea ce vede. Fetele se ridică de pe ouă, iar trupurile lor lucesc de transpiraţie.

— Ia uită-te la ce au făcut.

Patroana îmi face semn cu mâna. Mă duc să văd.

Patroana dă la o parte tava cu ouă şi pernuţa. Se iveşte un evantai perfect – teancul de bancnote a fost mişcat în forma dorită.

— Acum încearcă şi tu, zice patroana, punând jos tava şi perna.

Nu pot să mă mişc.

— Ai face mai bine să înfrunţi asta, zice patroana. Este o lume a bărbaţilor.

Fetele se oferă să mă ajute să-mi scot hainele.

Mă simt ciudat şi corpul îmi e încordat.

— Viitorul tău depinde de performanţa ta. Vocea patroanei e plată, lipsită de emoţie. Trebuie să-l faci pe bărbat să te considere magică, altfel nu te va mai chema.

— Da, răspund eu cu voce slabă.

— Atunci încetează să te mai împotriveşti şi dă-i drumul. O viaţă bună nu vine pe gratis. Patroana mă conduce la pat şi mă îndeamnă să mă ghemuiesc. Adevărul e că viaţa nu e uşoară pentru nimeni.

Jenată, le spun lui An-te-hai şi Fann Sora cea Mare să părăsească încăperea, iar cei doi ies fără un cuvânt. Mă las în jos şi mă ghemuiesc ca o găină. Poziţia e atât de incomodă, încât picioarele mă dor aproape imediat. Îmi mişc posteriorul în cercuri, iar atingerea ouălor aduce cu ea o senzaţie ciudată. Mă lupt cu genunchii şi gleznele pentru a rămâne în poziţia care trebuie.

— Continuă. Patroana se întinde şi echilibrează tava cu ouă de sub mine. E nevoie de timp pentru a ajunge la perfecţiune.

— Eu nu am timp. Îmi legăn fundul şi încep să gâfâi: Zece zile e tot ce am la dispoziţie.

— Trebuie să fi nebună să crezi că poţi stăpâni trucul în zece zile.

— Nu m-aş afla aici dacă n-aş fi nebună.

— Numai o nebună s-ar aştepta să poată bea terci fierbinte dintr-o singură înghiţitură.

— Înţeleg, dar eu trebuie să reuşesc înainte…

Până să-mi termin propoziţia, un sunet ascuţit se face auzit de sub fundul meu. Sunt ouăle: le-am spart. Patroana ia un prosop pentru a împiedica gălbenuşurile să se scurgă. Înlocuieşte rapid ouăle sparte cu altele noi. Aşezându-mă înapoi în poziţia indicată, mă balansez pe ambele mâini. Îmi simt corpul ca pe un obiect străin. Mă legăn, îndurând durerea musculară care începe să se facă simţită.

— Zece zile e în mod sigur o tortură. Patroana îmi admiră acum puterea. Ai nevoie de pauze. Nu vrei să zdrobeşti ouăle din nou.

— Nu, nu vreau, însă nu-mi pot permite să nu continui.

— Există un alt mod de a atrage bărbaţii.

Patroana se ridică de pe scaun. Îşi scoate pipa din gură şi o loveşte de talpă ca s-o golească de scrum.

— Vrei să auzi?

Clatin din cap în semn că da.

Fetele vin şi îmi dau un prosop fierbinte.

Mă dau jos din pat şi mă şterg la fund.

— Nu te pot învăţa să-ţi învingi soarta. Patroana îşi reumple pipa cu frunze uscate şi o aprinde. Face un zgomot în timp ce inhalează fumul. Pentru că nu poţi. Dar ajută mult dacă ai o idee în ceea ce-i priveşte pe bărbaţi ca fiinţe. Trebuie să ajungi să înţelegi de ce „trandafirii din grădina proprie nu miros la fel de frumos ca trandafirii din sălbăticie”.

— Continuaţi, doamnă, vă rog, îi zic.

— Eşti o fată drăguţă, da. Însă atunci când se stinge lampa, o fată frumoasă sau o urâţenie de fată nu constituie nicio diferenţă pentru un bărbat. De-a lungul anilor am văzut foarte mulţi bărbaţi lăsându-şi nevestele frumoase pentru concubine urâte, iar apoi lăsându-şi concubinele pentru prostituate şi mai urâte.

— Cum poate o femeie să schimbe asta?

— Ţi-am spus, totul stă în jocul minţii. Adevărul e că bărbaţii au nevoie de încurajare, indiferent cât de puternici ar părea că sunt, zice patroana.

În timp ce se uită la o pictură erotică în care un bărbat priveşte intens sânii unei femei, patroana continuă:

— Fii oarbă la înfăţişarea şi la obiceiurile sale. Încearcă, de asemenea, să-i ignori manierele. Fii pregătită. Se poate ca el să aibă trăsăturile unui panda, mirosul unui grajd, instrumentul său solar poate să fie mic precum o nucă ori prea mare, în loc să fie ca un morcov. S-ar putea să pretindă ore de muncă înainte de a atinge

satisfacţia. Trebuie să te concentrezi asupra muzicii din capul său. Trebuie să menţii oala în fierbere. Trebuie să-ţi aminteşti picturile din casa mea: ele te vor ajuta să creezi magia. Uită-te la domnul acesta care ţine sânii iubitei lui ca şi cum ar fi două piersici dulci. Laudă-l cu sunetele tale. Fără cuvinte. Doar sunete. Lasă-le să curgă asupra lui precum mierea. Creează sortimente. Transformă *ah* în *oh* şi invers. Fă-l să ştie că este fantastic.

— Nu ştie asta deja? Dorinţa mea nu-i spune asta? Îi voi fi spus-o de o mie de ori până să fiu în pat cu el. Nu?

— Vei fi surprinsă, tânără doamnă.

— Cum aşa?

— N ai vorbit cu buzele tale de jos, nu-i aşa?

— Ă… ă… ă… aşa este.

— Pune-ţi arta la treabă.

— Da, desigur.

Jena mea se transformă în amuzament.

— Ai putea ajunge să îţi faci plăcere chiar şi ţie, zâmbeşte patroana.

— Dar dacă… Fac o pauză, căci nu ştiu dacă pot să-mi fac întrebarea înţeleasă. Mă hotărăsc să întreb totuşi: Dacă lui nu-i place ce fac?

— Nu există aşa ceva. Bărbaţilor le place, zice patroana cu încredere. Însă sincronizarea contează foarte mult şi de asemenea, starea sănătăţii sale.

— Şi dacă mie nu-mi place de el?

— Nu ţi-am spus deja? Acordă atenţie numai afacerii. Tu nu după el umbli, ci după buzunarul lui.

— Dacă mă insultă şi-mi spune să plec din patul său? Dacă nu reuşesc să-mi ascund sentimentele de dezgust?

— Ascultă, afacerea asta nu are legătură cu sentimentele. N-a avut niciodată, nu are şi nici n-o să aibă vreodată. Asta este soarta unei femei. Trebuie să faci mâncare, indiferent ce ai în bucătărie. Nu poţi să visezi doar la legumele proaspete din piaţă.

— Cum pot să pretind că sunt excitată când nu sunt?

— Prefă-te! E un afurisit de rol! Partea cea mai proastă e că atunci când ajungi la perfecţiune eşti deja prea bătrână. Tinereţea se evaporă precum roua care se naşte dimineaţa şi moare după-amiaza.

Patroana se aruncă într-un scaun. Pieptul ei saltă ca şi cum ar fi fost pe punctul de a se îneca, iar acum îşi trage suflarea.

Cele două fete stau deoparte cu chipurile imobile.

Îmi pun hainele înapoi şi mă pregătesc să plec.

— Un ultim lucru, zice patroana de pe scaun. Să nu dai niciodată glas dezamăgirii tale, indiferent cât de rănită sau furioasă eşti. Nu încerca să te cerţi cu el.

— Nici măcar nu ştiu dacă va fi vreo conversaţie.

— Unora dintre bărbaţi le place să sporovăiască după aceea.

— Ei bine, atâta timp cât el este interesat, intenţionez să-mi continui rolul.

— Bine.

— Aş vrea, de asemenea, să… adică dacă situaţia o permite… să-i pun întrebări. Pot?

— Să pui numai întrebări prosteşti.

— Întrebări prosteşti? De ce?

— Fără excepţie, o femeie care încearcă să arate că are creier e abandonată.

— De ce?

— De ce? Bărbaţii urăsc să fie provocaţi la întrecere. Este pur şi simplu înjositor pentru ei.

— Aşadar ar trebui să mă port ca o proastă?

— Îţi vei face un favor.

— Dar… Nu mă pot imagina purtându-mă ca o proastă în mod intenţionat. Nu-mi stă în fire.

— Fă în aşa fel încât să-ţi stea!

Patroana mă fixează cu ochii larg deschişi. Pielea ei pare mult mai albă în lumina lămpii, apoi devine palidă, aproape vineţie.

— Vă mulţumesc, doamnă, îi spun.

Scoţând acul de păr din buzunarul interior, îl şterge cu mâneca:

— Vorbim despre supravieţuire. Cum ziceam, vreau să merit acul tău de păr.

— A fost o lecţie bună. La revedere şi mulţumiri, îi spun patroanei, înclinându-mă uşor.

Ea linge acul de păr:

— Cu ce fel de bărbat o să te vezi, dacă nu te superi că te întreb?

— Asta aş vrea şi eu să ştiu.

Păşesc către uşă şi ridic draperia.

10

De pe acoperiş atârnă în cascadă glicine purpurii, iar în tufişuri cântă păsările, greieri şi alte insecte. A sosit momentul mult aşteptat: împăratul Hsien Feng a trimis după mine.

Pentru a-mi potoli emoţiile, merg în grădina de bujori. Terasele constituie cel mai frumos decor arhitectural din palatul meu. Lângă malul heleşteului sunt plantate flori de o culoare mai închisă. Pe măsură ce grădina urcă pe panta dealului, florile sunt din ce în ce mai deschise la culoare, creând iluzia unui peisaj care se estompează în depărtare. Priveliştea mă inspiră, fiind un exemplu nemaipomenit al minunăţiilor pe care le poate oferi viaţa.

La prânz cer să mi se facă mâncarea preferată, tăiţei *Jang-chou.* Eu şi An-te-hai sărbătorim ocazia ce mi se oferă. Scriu o poezie intitulată *Tăiţeii Jang-chou.*

O frunză cade în ceaun, altele dansează-n aer
Şi astfel ţâşnesc de pe al bucătarului vârf de cuţit
Acum văd peşti argintii săltând în albe valuri.
În clipa următoare frunze de salcie plutesc pe-ale vântului aripi.

Pregătirile oficiale durează mai multe ore. De la palatul împăratului sunt trimişi eunuci ca să dea o mână de ajutor. Eunucii mei şi doamnele de onoare mă îmbăiază şi mă parfumează. Goală, sunt înfăşurată într-o bucată de mătase albă şi purtată într-o litieră de patru eunuci. Sunt în drum spre iatacul împăratului Hsien Feng, situat în Sala Dezvoltării Spirituale, la trei palate mai la sud de Palatul Frumuseţii Esenţiale, în care locuiesc eu.

Trecem de Palatul Marii Armonii şi de Palatul Virtuţii Luminoase şi ne deplasăm prin imensele holuri ale Palatului Păcii şi Longevităţii. Cum s-a lăsat seara, a scăzut şi temperatura, iar mie îmi este frig doar cu ţesătura subţire de pe mine. An-te-hai a fost îndeajuns de prevăzător încât să ia o pătură în plus şi mă acoperă cu ea.

În clipa în care ajungem la camerele private ale Majestăţii Sale, lui An-te-hai i se ordonă să se retragă. Mă întâmpină eunucul şef Shim şi îi conduce în tăcere pe cărăuşi înăuntru. După ce cotim de câteva ori, intru într-o cameră luminată de uriaşe lumânări roşii, cu draperii din mătase galbenă din perete în perete. În mijlocul încăperii se află patul Majestăţii Sale.

Eunucii care m-au adus pleacă şi sunt înlocuiţi de un grup de eunuci de-ai lui Hsien Feng, îmbrăcaţi în robe frumoase din mătase galbenă. Scot repede aşternuturi brodate, pături şi cuverturi. După ce fac patul, mă ridică uşurel pe marginea imensei sale suprafeţe şi mă lasă singură în cameră.

Intră un alt grup de eunuci. Fiecare ţine în mâini vase fierbinţi din cupru, cu ajutorul cărora încălzesc aşternuturile. Apoi mă desfăşoară din ţesătura care mă acoperă. Mă aşază pe partea de pat cea mai apropiată de perete şi mă învelesc cu cearşafuri calde. În tot acest timp, chipurile lor rămân lipsite de orice expresie. Când îmi ating trupul cu mâinile lor, mă simt ca şi cum aş fi o pernă oarecare. După ce totul e aranjat, ei lasă în jos draperiile şi se retrag.

În cameră se aşterne o linişte de mormânt. Mirosul beţişoarelor parfumate devine din ce în ce mai puternic. Analizez încăperea prin draperie. E plină cu lucrări de caligrafie şi picturi. Cel mai mare tablou înfăţişează un Buddha, pictat cu aur pur, care traversează râul. E un uriaş cu o burtă enormă şi stă călare pe o frunză de lotus. Nu se arată deloc îngrijorat cu privire la posibilitatea de a se scufunda, căci ochii îi sunt complet închişi, iar gura sa zâmbeşte uşor. Are în mâini celebra cupă a înţelepciunii. În dreapta tabloului se află un raft albastru pentru cărţi, plin până la refuz. Din tavan atârnă până la pământ două lampioane decorate cu caligrafii. Totul e sculptat şi îmbrăcat cu aur. Prin toată încăperea sunt imagini cu dragoni şi cocori, iar pe panouri aflate de o parte şi de alta a ferestrelor stă scris: *Noroc an după an* şi *Pace în toate domeniile.* Pe un raft din spatele patului se află un *qin* – un instrument cu şapte corzi din lemn lustruit.

Mi se face sete şi în acelaşi timp îmi dau seama că nu am mâncat nimic. În ultima vreme, am avut probleme cu mâncatul şi somnul. Toată energia mea s-a consumat închipuindu-mi cum va fi să mă culc cu Majestatea Sa. Mă întreb cum o să înceapă, ce parte a corpului meu va explora mai întâi şi dacă va fi îndeajuns de mulţumit de mine, cu totul. Mă întreb dacă o să mă compare cu alte femei. Ce se va întâmpla dacă nu mă va găsi pe gustul său? Îmi va ordona să plec? Mă va părăsi?

Eunucul-şef Shim mi-a spus limpede că odată ce voi fi considerată necorespunzătoare, voi purta în întregime răspunderea pentru abandonarea mea. Se spune că în ultimul timp firea Majestăţii Sale a căzut pradă capriciilor. An-te-hai a auzit de la un

alt eunuc că într-o seară împăratul a chemat şase concubine, una după alta, şi tuturor le-a găsit cusur. Le-a dat afară şi i-a spus lui Shim că nu vrea să le mai vadă niciodată. Cuvântul „niciodată” spus de împărat are o mare greutate – femeile au fost mutate din palatele lor şi alungate în cel mai îndepărtat colţ al Oraşului Interzis, unde vor sculpta *yoo-hoo-loos* pentru tot restul vieţii.

Oare mi se va întâmpla şi mie la fel în seara asta? Ce voi face, sau ce aş putea face, dacă va fi aşa? Îmi amintesc că Fann Sora cea Mare mi-a spus că Majestatea Sa le consideră pe concubine drept mâncare ce i-a fost băgată pe gât cu forţa. Gândul mă tulbură atât de tare, că nu reuşesc să mă rog Cerului să mă binecuvânteze. Stau întinsă în pat, cu faţa la perete. Mi-e frig din cap până-n picioare.

Lumânările roşii emană un parfum dulce de iasomie. Epuizarea mă apasă, precum o pleoapă grea. De ce să mai adaug o greutate în plus la cea deja existentă? Tinereţea din sufletul meu se deşteaptă şi mă tachinează, numindu-mă „baston făcut din gheaţă”. Mă dojenesc pentru a-mi fi creat propria vreme rea. *Simte lumina soarelui!* strigă înţelepciunea-mi tinerească. *De ce să-ţi trădezi curajul, Orhideea? De când a murit tatăl tău, nu ai găsit nicio potecă fără* să *calci pe buruieni!*

Aud o voce de bărbat. Vine din partea dreaptă a holului de legătură. Nu poate fi decât a Majestăţii Sale, împăratul Hsien Feng.

Mă cuprinde un sentiment puternic de teamă. Vocea îi sună neplăcut, ca şi cum Majestatea Sa s-ar certa cu cineva. Vorbele îi par încordate, şi starea de spirit posacă. Urmează un moment de linişte, apoi vocea înjură: „Zadarnică mizerie imperială!”.

Aud paşi care se apropie. Mă acopăr cu pături şi perne, încercând să îmi găsesc curajul de a-mi saluta soţul pentru prima dată. Sincer, nu-mi pot aminti înfăţişarea lui. Eunucul-şef Shim m-a instruit să nu îmi salut soţul. Goliciunea nu face decât să îmi sporească nervozitatea. Cămaşa mea de noapte zace pe un taburet lângă pat. Alături e cămaşa din mătase albastră a Majestăţii Sale, în care se va schimba pentru noapte.

— Nu! Cine cred ei că sunt eu? La dracu’! Nu voi permite asta! ţipă în camera alăturată bărbatul care acum sunt sigură că e împăratul Hsien Feng. Ei, dacă nu ar fi venit cu trupe. Ce au făcut britanicii şi francezii? M-au obligat să plătesc cu opt sute de mii de *tael*-i mai mult decât mi se impusese deja. Iar acum vor să deschid Tietsinul. Pentru numele Cerului, Tietsinul e poarta Pekingului! Mă

sugrumă cu o sfoară… Ce înţeleg ei prin amendarea tratatului? E o scuză barbară! Am deschis deja porturi în Canton, Shanghai, Foochow şi Taiwan. Nu mai am altele de deschis…

Vocea sa devine din ce în ce mai slabă, după care cedează. Plânge:

— Îmi este atât de ruşine… Demnitatea Chinei a fost sacrificată. Nu mai am onoare să merg la altar. De ce nu poţi face ceva? Mi-a devenit imposibil să dorm. Da, am băut. Cum altfel să scap de coşmaruri? Cum adică ţinea de mine?

Urmează o pauză, după care se aude un zgomot de porţelan care se sparge.

Vântul de nord şuieră pe la ferestre. După o lungă tăcere, îl aud pe Hsien Feng suflându-şi nasul. Se aude apoi un târşâit de picioare. Zăresc umbra Majestăţii Sale, care s-a apropiat de pat şi trage pătura de pe capul meu. Se aşază pe marginea patului şi oftează adânc, în timp ce îşi dă roba jos.

— Ceai, Majestatea Voastră? se aude glasul eunucului-şef Shim de pe coridor.

— O să-mi beau propria urină! e replica Majestăţii Sale.

— Vă dorim o noapte excelentă, Majestatea Voastră!

Paşii din curte se îndepărtează.

Nu sunt sigură dacă împăratul Hsien Feng ştie că mă aflu în patul său. În mod sigur, nu vreau să-l iau prin surprindere. Să fac ceva zgomot ca să-i dau de ştire că nu e singur?

Majestatea Sa îşi azvârle cizmele şi împinge deoparte brâul cu pandantiv din perle şi amulete norocoase. Poartă o cămaşă albă, iar coada neagră i se răsuceşte în jurul gâtului precum un şarpe. Fără a se schimba în cămaşa de noapte, se strecoară în pat şi se sprijină de o pernă.

Îşi întoarce capul, şi în acest moment privirile noastre se întâlnesc.

Nici cea mai mică umbră de surpriză nu se zăreşte în ochii lui. A avea o fată în pat e pentru el ca şi cum ar avea o cuvertură în plus. Nu întrezăresc nicio scânteie de interes în ochii lui mari şi oblici. Abia acum încep să-mi amintesc înfăţişarea împăratului din prima zi în care l-am întâlnit, şi realizez că e la fel de frumos ca atunci – bărbia rasă, nasul drept, manciurian, gura în formă de barcă, buzele ferme. N-am mai văzut niciodată un bărbat cu trăsături atât de perfecte şi o piele atât de delicată.

Continuăm să ne fixăm unul pe celălalt cu privirea, şi simt cum

sângele îmi pulsează în vene.

— Fie ca Majestatea Voastră să trăiască mulţi, mulţi ani şi fie să aveţi urmaşi cu sutele! recit eu ceea ce am fost instruită să spun.

— Încă un papagal! Se întoarce şi îşi freacă faţa cu ambele mâini. Papagali antrenaţi toţi de aceiaşi eunuci... Voi toate mă plictisiţi de moarte.

— Majestatea Voastră...

— Să nu îndrăzneşti să vii lângă mine!

Ce să fac? Şansa mea s-a risipit înainte de a putea începe.

Îmi dau lacrimile. Mi-e teamă să mă mişc.

Bărbatul de lângă mine e absorbit de propriile-i gânduri, şi tot ce văd în el nu e decât o imensă suferinţă şi mânie.

Hotărăsc să renunţ la gândul de a-i părea atrăgătoare. Ce ar mai putea face o singură mutare a unei piese de şah, dacă partida a fost deja pierdută? În ultimele nouă zile am stat trează în fiecare noapte să exersez dansul evantaiului. De asemenea, am luat de la An-te-hai lecţii de cântat la *qui.* Am reuşit să învăţ destul ca să mă acompaniez la câteva cântece. Nu am o voce de privighetoare, dar e de la natură plăcută şi dulce. Nu mi-a lipsit niciodată încrederea în vocea mea. Dacă m-ar fi lăsat părinţii, aş fi urmat o carieră în operă. Când aveam vreo zece ani, o cântăreaţă care a dat spectacol la mine acasă mi-a spus că am potenţial, dacă aş fi dispusă să muncesc din greu.

Ce i-aş spune tatei? Cât de des nu zicea: „Pentru a lua puii, trebuie să fii curajos şi să intri în peştera tigrului”? *Eu sunt în peştera tigrului, dar aici nu sunt pui.* Îmi amintesc o altă poveste pe care mi-a spus-o. E despre o familie de maimuţe care încearcă să prindă reflecţia lunii în apă. Maimuţele se adună într-un copac mare şi formează un lanţ care să ajungă de la copac până la apă. Maimuţa aflată cel mai jos încearcă să pescuiască luna cu un coş. E un plan ingenios, dar tata vrea să sublinieze că există lucruri care sunt pur şi simplu imposibil de obţinut şi că e o dovadă de înţelepciune să îţi recunoşti propriile limite.

Ţine oare ceva de mine în acest moment? Perna de mătase îmi pare moale şi rece pe obraz.

Nu îmi mai pot îndruma gândurile pe această cărare. Aud în minte o arie: *Precum o piatră de râu care se rostogoleşte în susul dealului, precum un cocoş căruia îi cresc dinţi...*

Mă trezeşte o atingere pe umăr.

— Cum îndrăzneşti să adormi când Majestatea Sa e trează!

Mă ridic în capul oaselor. Nu reuşesc să-mi dau prea bine seama unde sunt.

— Pe unde-ai fost? mă ironizează bărbatul din faţa mea. La Soochow sau la Hangchow?

Sunt şocată.

— Iertaţi-mă, Majestatea Voastră, că nu am fost în apele mele. Nu am vrut să vă supăr. Eram obosită şi am adormit fără voie.

— Asta nu are niciun sens!

Mă ciupesc de coapsă, încercând să îmi pun mintea la treabă.

— Cum se poate să fii obosită? mârâie împăratul Hsien Feng. Ce altceva mai faci în afară de brodat?

Păstrez tăcerea, dar mintea mea lucrează cu febrilitate.

— Răspunde la întrebarea mea! Majestatea Sa se ridică din pat şi începe să meargă de colo-colo, cu cămaşa desfăcută în faţă. Dacă ai făcut o broderie, povesteşte-mi despre asta. Am nevoie de distracţie.

Îmi dau seama că Majestatea Sa nu e interesat să mă audă vorbind despre brodat sau despre orice altceva. Mi-aş căuta-o cu lumânarea, indiferent ce aş spune. Împăratul e precum o colibă fumegândă. Aş vrea să-i spun că mă aşteptam să facem dragoste, nu conversaţie.

Majestatea Sa se uită la mine. Realizând că sunt dezbrăcată, se duce la taburet cu intenţia de a-mi aduce cămaşa de noapte. Loveşte taburetul şi cămaşa cade pe jos.

— Nu ţi-ar plăcea să nu-ţi mai porţi masca o vreme?

Îl privesc, uimită de cuvintele sale. Vocea lui îmi aminteşte de unii dintre băieţii pe care i-am cunoscut în sat, băieţi aflaţi în ultimii ani ai adolescenţei, care încă mai aveau vocile asemănătoare cu ale unor cocoşi tineri.

— Mie mi-ar plăcea, răspunde Fiul Cerului la propria-i întrebare. S-ar putea chiar să fiu fericit pentru o clipă.

Sunt copleşită de curiozitate şi mă hotărăsc să îmi asum riscul:

— Majestatea Voastră, îmi acordaţi permisiunea de a pune o întrebare?

— Da, poţi să-mi ceri orice, în afară de sămânţa mea.

Înţeleg ce vrea să spună şi mă simt insultată, îmi piere cheful de a mai vorbi.

— Hai. Dă-i drumul, sclavo, ţi-am dat permisiunea mea.

Îmi piere glasul. Disperarea îmi inundă inima. Mă gândesc la ce

am făcut ca să obţin această şansă unică. Parcă aud cum se scurge timpul şi vocea lui Shim spunând: „Timpul Domniei Voastre a expirat, doamnă Yehonala!”.

Încerc să mă conving singură că trebuie să mă împac cu pierderea, însă sufletul meu refuză să se supună. Fiecare nerv din trupul meu se revoltă împotriva voinţei mele de a executa ceea ce am fost învăţată.

— Voi trimite după cineva care să te înlocuiască. Majestatea Sa se apleacă. Miroase a coajă de portocală. Am chef să fiu satisfăcut. Respiraţia sa îmi atinge obrazul şi pare să-i placă ameninţarea. Vreau un papagal. Cuu-cuu! Cuu-cuu! Cântă sau dispari! Cuu-cuu!

Deznădejdea mă împresoară şi eu tot nu îmi găsesc cuvintele.

— Eunucul-şef Shim aşteaptă chiar în spatele uşii, continuă Majestatea Sa. Îl voi chema să te ia de aici.

Face o mişcare spre uşă.

Îi permit firii mele să preia controlul. Disperarea mi-a aţâţat dorinţa de a lupta, şi teama mă părăseşte brusc. Văd cu ochii minţii o sfoară de spânzurătoare care atârnă de un căprior din palatul meu imperial, dansând precum mânecile fluturânde ale zeiţei lunii. Bucuria de a deţine controlul e neaşteptată, dar reală. Mă dau jos din pat şi mă strecor în cămaşa de noapte.

— Să aveţi parte de o noapte excelentă, Majestatea Voastră! rostesc şi apoi mă îndrept spre uşă.

Dacă aş fi mai în vârstă sau mai experimentată, mi-aş regreta purtarea, dar sunt tânără şi sângele îmi fierbe în vene. Cum înţeleg că voi fi decapitată pentru comportamentul meu, doresc să joc ultimul act aşa cum vreau eu.

— Stai pe loc! strigă din spatele meu împăratul Hsien Feng. Tocmai l-ai insultat pe Fiul Cerului.

Mă întorc şi zăresc surâsul batjocoritor de pe chipul său.

— Dacă vreţi să ordonaţi pedepsirea mea, îi spun ţinându-mi capul sus, singura mea dorinţă e să aveţi milă şi să-mi oferiţi o moarte rapidă.

În timp ce vorbesc îmi strâng dantelele cămăşii de noapte. Ce aş mai putea obţine? De când m-am mutat în Oraşul Interzis am încetat să mai fiu o persoană obişnuită. Care va fi reacţia lui Fann Sora cea Mare când va afla că m-am adresat Fiului Cerului ca de la un suflet la altul? Zâmbesc numai când mă gândesc la ce faţă va face. Va răspândi povestea „legendarei Orhideea” până când va face băşici la buze.

Îi spun aproape cu elan Majestăţii Sale că sunt pregătită să fiu luată de eunuci.

Hsien Feng nu face nicio mişcare. Pare să fie surprins de situaţie. Însă ceea ce simte el nu mai contează pentru mine. S-a sfârşit cu toată aşteptarea mea după norocul ce va să vină. Sufletul meu s-a eliberat.

— Mă interesezi, zice împăratul, şi pe buzele sale pecetluite se zăreşte un zâmbet.

Acesta pare a fi stilul imperial de tortură.

— Spune-mi că simţi remuşcări pentru ceea ce ai făcut. Vine spre mine, până când chipul său se află foarte aproape de al meu. Tandreţea i se citeşte în priviri. E prea târziu, chiar dacă ar exista vreun regret; nu foloseşte la nimic să implori iertare. Nu sunt în dispoziţia de a acorda îndurare. Nici măcar o fărâmă. Nu mai am milă de oferit.

Tocmai de aceea îmi este milă de tine. Îi azvârl aceste cuvinte din priviri. Mă bucur că nu sunt în locul lui. El poate ordona moartea mea, dar nu o poate ordona şi pe a lui însuşi. Şi atunci, ce fel de putere mai e asta? E propriul său prizonier.

Majestatea Sa ţine morţiş să-mi afle gândurile. După un moment de ezitare, decid să i le dezvălui, îi spun că îmi este milă de el, cu toate că el pare să fie puternic. Îi spun că nu sunt impresionată de faptul că a ales pentru a pedepsi nu un egal, ci pe mine, o sclavă lipsită de apărare. Îi spun că nu-l voi urî că mă pedepseşte, pentru că îmi dau seama că trebuie să găsească şi el pe cineva asupra căruia să-şi verse frustrarea. Şi că nimic nu este mai la îndemână pentru asta decât decapitarea unei concubine.

În timp ce vorbesc, mă aştept să se înfurie. Mă aştept să cheme eunucii să mă târască afară, pentru ca apoi gărzile să mă înjunghie cu săbiile lor. Însă Majestatea Sa face exact pe dos. În loc să izbucnească de mânie, devine calm. Pare să fie cu adevărat afectat de vorbele mele. Expresia i se aseamănă cu opera unui sculptor în lut lipsit de pricepere, care intenţionează să facă o faţă veselă, dar face în schimb una posomorâtă.

Majestatea Sa se aşază încetişor pe marginea patului şi îmi face semn cu mâna să vin lângă el. Mă supun. Sunetele care vin din *yoo-hoo-loos* de afară sunt puternice, dar nu neplăcute. Lumina lunii aruncă pe podea umbra unei magnolii. Mă simt ciudat de liniştită.

— Ce zici de o simplă conversaţie? mă întreabă el.

Nu mă simt în stare să răspund, aşa că păstrez tăcerea.

— Nu mai ai nimic de spus?
— Am spus totul, Majestatea Voastră.
— Tu… zâmbeşti!
— Sunteţi jignit?
— Nu. Îmi place. Zâmbeşte în continuare… Ai auzit ce am spus?
Simt cum îmi îngheaţă expresia de pe chip la auzul ordinului său.
— Ce s-a întâmplat? Ţi-a dispărut zâmbetul. Adu-l înapoi! Vreau să văd din nou surâsul acela pe faţa ta! Pune-l la loc. Acum!
— Mă străduiesc, Majestatea Voastră.
— Nu e acolo! Mi-ai luat zâmbetul! Cum îndrăzneşti…
— Ce părere aveţi de ăsta, Majestatea Voastră?
— Nu. Ăsta nu e zâmbet, e un rânjet. Unul urât. Ai nevoie de ajutor?
— Da.
— Atunci spune-mi cum să te ajut.
— Majestatea Voastră ar putea să-mi spună pe nume.
— Pe nume?
— Ştiţi cum mă cheamă?
— Ce întrebare nemaipomenită! Nu, normal că nu ştiu.
— Sunt soţia Majestăţii Voastre. Sunt consoartă de rangul al patrulea.
— Da?
— Cum mă cheamă, Majestatea Voastră?
— Ai vrea să fii amabilă să-mi reaminteşti?
— Dacă vreau? A mai avut cineva de pe acest tărâm norocul să-l audă pe Fiul Cerului spunând „Ai vrea să fii amabilă”?
— Haide! Cum te cheamă?
— La ce bun osteneala?
— Majestatea Sa vrea să se ostenească.
— Ar fi mai bine să nu o facă. O să-i dea coşmaruri.
— Cum aşa?
— Habar nu am dacă mă voi transforma într-o fantomă bună. Iar o fantomă rea îi bântuie pe cei vii. Presupun că ştiţi asta.
— Înţeleg. Se ridică şi merge desculţ spre o tavă de aur de pe biroul său. Pe tavă se află plăcuţa de bambus cu numele meu. Ridică plăcuţa şi o ţine în căuşul palmei: doamna Yehonala. Cum îţi spun cei din familia ta, Yehonala?
— Orhideea.
— Orhideea. Dă din cap şi murmură de mai multe ori numele în timp ce lasă plăcuţa să cadă la loc pe tavă. Ei bine, Orhideea, poate

că ai dori să mă rogi să îţi îndeplinesc o ultimă dorinţă.

— Nu, aş vrea să o termin cu viaţa cât mai repede cu putinţă.

— Cu siguranţă voi onora această dorinţă. Altceva?

— Nu.

— Păi atunci, zice împăratul, poate că înainte de a muri ai vrea să ştii cum de ai ajuns să fii aici în seara asta.

Efortul împăratului de a părea neînduplecat nu poate ascunde umbra unui zâmbet.

— Da. Nu m-ar deranja să aflu, reuşesc eu să răspund.

— Ei bine, totul a început cu eunucul-şef Shim. Care mi-a spus o poveste… Vino, Orhideea, întinde-te lângă mine. Nu are ce rău să-ţi facă, nu? Poate că asta o să te transforme într-o fantomă bună.

În timp ce mă urc în pat, mă încurc în cămaşa de noapte.

— Jos, jos cu aia.

Împăratul arată cu degetul spre cămaşa mea.

Îmi dezgolesc trupul cu jenă. Ce piesă ciudată în care să joci un rol!

— Era o poveste despre împăratul Yuan Ti din dinastia Han. Timbrul Majestăţii Sale e cald şi încărcat cu energie: Ca şi mine, deţinea mii de concubine pe care nu le vedea niciodată. Avea timp să le aleagă doar după portretele lor, care erau pictate de artistul Curţii, Mao Yen-shou. Concubinele îl copleşeau pe pictor cu daruri, în speranţa că el le va face să pară cât mai atrăgătoare cu putinţă. Cea mai frumoasă dintre concubine era o fată de optsprezece ani, pe nume Wang Ch’ao-chun. Ea avea un caracter puternic şi nu credea în mită. Credea că va fi foarte bine dacă artistul o va picta aşa cum era ea în realitate. Numai că, bineînţeles, Mao Yen-shou i-a pictat un portret groaznic. Pictura nu reda deloc frumuseţea ei. Drept rezultat, împăratul Yuan Ti nu a cunoscut-o niciodată. În acele vremuri, mulţi demnitari veneau să-şi prezinte omagiile la Curte, iar printre ei s-a numărat şi Shang Yu, marele han care domnea asupra turcmenilor tătari. Dorind să întărească legăturile de prietenie cu acest vecin puternic, împăratul Yuan Ti i-a oferit ca soţie pe una dintre concubinele sale. Şi împăratul i-a dat-o pe Wang Ch’ao-chun, pe care nu o văzuse niciodată. Când mireasa, care venise să-şi ia adio, a apărut în faţa lui Yuan Ti, împăratul a rămas ca trăsnit de frumuseţea ei. Nu ştiuse că în haremul său era o fată de o asemenea splendoare nepământeană. Dori să îşi exercite drepturile asupra ei pe loc, însă era prea târziu – Wang Ch’ao-chung nu mai era a lui. De îndată ce cuplul a plecat, Yuan Ti a

ordonat decapitarea lui Mao Yen-shou. Chiar şi aşa, împăratul a fost pentru totdeauna bântuit de amintirea fetei şi de regretul pentru fericirea ce ar fi putut să fie a sa.

Împăratul Hsien Feng se uită la mine:

— Am trimis după tine deoarece nu am vrut să sufăr regretul lui Yuan Ti. Eşti la fel de frumoasă cum te-a descris eunucul-şef Shim. Tu eşti întruparea lui Wang Ch'ao-chun. Însă Shim a omis să-mi spună că eşti şi o femeie cu caracter. Eşti mai bună decât ceaiul din coajă de lămâie, pe care ei mă obligă să-l beau. E delicios, dar nu găsesc nicio plăcere în gustul său. Sunt toate la fel, în vremurile astea. Nu aş fi în stare să mă bucur de Wang Ch'ao-chun, chiar dacă ea ar exista. Şi sunt curios în ceea ce te priveşte. Mă tem însă că singurul lucru la care mă pot gândi e harta Chinei, care devine tot mai mică. Duşmanii vin din toate direcţiile. M-au apucat de gât şi mă scuipă în faţă. Sunt bătut şi împuşcat. De ce aş... cum aş putea dormi cu tine sau cu orice altă concubină? Ca să trec mai departe cel mai groaznic coşmar al unui om în viaţă? Sunt incapabil să aduc pe lume un moştenitor. Nu sunt cu nimic mai diferit faţă de un eunuc.

Începe să râdă. În tristeţea dureroasă din vocea şi comportamentul său e ceva care mă mişcă. Cunosc harta despre care vorbeşte: e aceeaşi hartă pe care mi-a arătat-o tata. Bărbatul din faţa mea îmi aminteşte de tatăl meu. Şi el dorea cu disperare să reînvie onoarea manciurienilor şi cu toate astea, a ajuns să dezerteze din postul său. Simt ruşinea pe care o îndură Majestatea Sa. E aceeaşi ruşine care mi-a omorât tatăl.

Mă uit la Hsien Feng şi mă gândesc că e un stegar adevărat. Ar putea să stea liniştit şi să se bucure de grădină şi de festinul oferit de concubine, dar el alege să se îngrijoreze până la impotenţă.

O dorinţă imperioasă de a-l alina îmi învinge teama. Mă aşez în genunchi. Îmi desfac braţele şi îl trag la pieptul meu, aşa cum ar face o mamă cu un copil. Nu se opune, şi îl ţin aşa multă vreme. Oftează şi se trage înapoi ca să mă privească. Mă întind după cearşaf pentru a-mi acoperi sânii expuşi.

— Lasă-l, zice el trăgând de cearşaf. Îmi place ce văd.

— Şi condamnarea mea la moarte?

El rânjeşte sarcastic:

— Vei avea şansa să trăieşti, dacă mă vei ajuta să dorm bine noaptea.

Lumina soarelui se strecoară în camera întunecată a inimii mele

şi zâmbesc.

— Zâmbetul s-a întors! ţipă el fericit, ca un copil care descoperă o stea căzătoare.

— E vremea ca Majestatea Voastră să doarmă?

— Nu mai este o treabă uşoară, oftează el.

— Ar ajuta dacă aţi renunţa la gânduri.

— Imposibil, Orhideea.

— Majestăţii Voastre îi plac jocurile?

— Nu mă mai interesează jocurile.

— Majestatea Voastră ştie „Bucurie la întâlnire”?

— Asta e un cântec vechi. De Chu Tun-Ju din dinastia Sung?

— Ce memorie excelentă are Majestatea Voastră!

— Dă-mi voie să te previn, Orhideea, ca niciun doctor nu a reuşit să mă ajute să dorm.

— Pot să iau *qin*-ul Domniei Voastre?

Se întinde după instrument şi mi-l dă.

Ciupesc corzile şi încep să cânt.

Mă sprijin de grilajul vestic al zidului oraşului
Din Ching-ling toamna.
Revărsându-şi razele peste pământ, soarele atârnă jos
Ca să privească cum curge fluviul măreţ.
Câmpia centrală e un dezastru, oficialii se împrăştie neputincioşi.
Când să ne redobândim frontierele?
Vânturile din Yang-chou au venit să-mi usuce lacrimile.

Împăratul Hsien Feng ascultă în tăcere şi începe să plângă. Mă roagă să cânt alt cântec.

— Dacă ai fi actor în trupa imperială, te-aş răsplăti cu trei sute de *tael*-i, îmi zice el, luându-mă de mână.

Cânt. Nu vreau să mă gândesc la întorsătura ciudată pe care au luat-o lucrurile. După ce termin *Adio, Fluviu Negru* şi *Concubina beată,* Majestatea Sa mai vrea să audă şi altele. Îmi cer iertare şi îi explic că nu sunt pregătită.

— Un singur cântec. Mă ţine strâns: Orice îţi vine în minte.

Degetele mi se plimbă la întâmplare pe corzi. O clipă mai târziu, îmi vine în minte o melodie.

— Se numeşte *Nemuritor la podul Magpie,* compus de Ch’in Kuan.

Îmi dreg vocea şi încep.

— Stai puţin, Orhideea. *Nemuritor la podul Magpie?* De ce nu am auzit niciodată de cântecul ăsta? E popular?

— A fost.

— Nu e corect, doamna Yehonala. Împăratul Chinei ar trebui să fie informat despre tot.

— Păi de-asta sunt eu aici, Majestatea Voastră. Pentru mine, acest cântec eclipsează toate celelalte poeme de dragoste. El spune străvechea legendă a Păstorului şi a Fecioarei, două stele despărţite de Calea Lactee. Ele trebuiau să se întâlnească pe podul Magpie o dată pe an, în cea de-a şaptea zi a celei de-a şaptea luni după calendarul lunar, când vântul toamnei îmbrăţişează roua.

— Durerea separării e cunoscută multora, zice împăratul încetişor. Povestea îmi aminteşte de mama mea. S-a spânzurat când eram copil. Era o femeie frumoasă, iar noi suntem despărţiţi de Calea Lactee.

Sunt mişcată să-l aud spunând asta. Dar reuşesc să mă abţin de la a spune ceva. În schimb, cânt.

Precum opere de artă norii plutesc.
Stelele cu durere în inimă se prăbuşesc.
În Calea Lactee, Păstorul şi Fecioara se întâlnesc
Când al toamnei vânt de aur îmbrăţişează roua de jad.
Toate iubirile de pe pământ, oricât de multe, pălesc.
Pasiunea lor se scurge-ntr-o clipită.
Un vis numai le pare lor ziua fericită.
Îndura-vor oare un alt drum către casă?
Dacă iubirea lor mereu poate dura.
Atunci de ce tânjesc noapte şi zi împreună să stea?

Înainte ca ultima notă să se sfârşească, împăratul Hsien Feng adoarme. Pun instrumentul jos lângă pat, dorindu-mi ca această clipă să ţină o veşnicie. Însă e timpul ca eu să plec. Potrivit obiceiului, la miezul nopţii trebuie să fiu trimisă înapoi în palatul meu. Eunucii vor veni în curând să mă ia. Voi mai fi chemată din nou? E foarte probabil ca împăratul Hsien Feng să uite de mine când se va trezi.

Mă năpădeşte un sentiment de melancolie. Norocul nu a dus la intimitate. Încerc să nu mă gândesc la *ruyi*-ul meu şi la acul de păr pierdut, nici la energia şi speranţa cu care m-am pregătit. Nu mi s-a acordat şansa de a executa dansul evantaiului. Dacă împăratul

Hsien Feng m-ar fi dorit, simt că l-aş fi putut face fericit.

Întinsă lângă el, privesc cum lumânările din lampioanele roşii se sting una după alta. Încerc să nu mă simt înfrântă. La ce mi-ar folosi dacă mi-aş da voie să cedez? Împăratul nu ar fi decât mâniat.

Mâhnirea mă cufundă în tăcere. Inima îmi pluteşte pe un ocean strangulat de alge. Lumânarea din ultimul lampion pâlpâie şi se stinge: în cameră se face întuneric. N-am băgat de seamă până acum că norii au acoperit complet luna. Cântecul din *yoo-hoo-loos* e însoţit de acela al altor insecte. Simfonia acestei nopţi este minunată. Stau în întuneric şi îl privesc pe împăratul Hsien Feng cum respiră liniştit în somn. Ca un penel, ochii mei trasează conturul trupului său.

O rază de lună străbate podeaua. E albă, cu o uşoară nuanţă de galben. Îmi aminteşte de pielea mamei atunci când îl veghea pe tata, care era pe moarte. În fiecare zi ridurile mai ştirbeau un pic din fermitatea ei, muşcând mai adânc în piele. Apoi, brusc, într-o zi, ridurile au schimbat întregul peisaj al chipului ei. Pielea îi atârna de parcă ar fi fost trasă spre pământ. Mama nu mai era o femeie tânără.

În tăcere, mă dau uşurel jos din pat. Pun *qin*-ul pe masa de lângă perete. Mă îmbrac cu cămaşa şi mă uit pe fereastră. Privesc fix la lună şi mă văd pe mine însămi reflectată în ea – un chip spălat de lacrimi.

Hsien Feng stă ghemuit în somn: un bărbat cu vise de bărbat. Ca toată lumea în China, îl consideram pe Fiul Cerului un fel de zeitate, dragonul care penetrează universul. Azi, văd un bărbat ai cărui umeri fragili duc cu greu povara naţiunii; văd un bărbat care suspină la cântecele mele, un bărbat care a crescut fără iubirea mamei. Ce altceva e nefericirea, dacă nu asta? Cât de îngrozitor trebuie să fi fost pentru el atunci când mama lui s-a spânzurat de ruşine şi toată lumea l-a minţit, în timp ce el a ştiut tot timpul adevărul! Ironia este că nu va putea fi niciodată omul simplu care doreşte să fie. Mâine-dimineaţă, în faţa publicului său, va trebui să se prefacă.

Noaptea asta a meritat *ruyi*-ul şi acul de păr. Sunt bucuroasă de ceea ce am obţinut. Dacă Majestatea Sa mă va uita mâine, el nu va putea să şteargă din amintirea mea noaptea asta. Ea îmi aparţine mie. De-ar fi să merg în mormânt mâine, voi lua cu mine această noapte.

Lumina lunii se mută şi străluceşte acum prin cadrul sculptat al

ferestrei. Umbrele par o broderie care se revarsă pe podea. Îmi lipesc obrazul de cearşaful moale, mătăsos al patului imperial şi îmi ating pielea de trupul Fiului Cerului. Vreau să-i mulţumesc că ne-a dezbrăcat de titlurile noastre şi a permis să ne atingem aşa cum o fac sufletele obişnuite. Mă relaxează acest gând, deşi teama încă mă bântuie. Mă pregătesc să părăsesc Sala Dezvoltării Spirituale şi să nu mai revin niciodată.

Împăratul Hsien Feng se întoarce. Braţul său stâng este expus. În lumina lunii, pare la fel de subţire ca braţul unul băiat. O să-l las să doarmă. Acum e cu faţa la mine. Sprâncenele lui nu mai sunt încruntate: cu siguranţă visul său e dulce.

Cântecul din *yoo-hoo-loos* devine strident. E semn (aşa mi-a spus An-te-hai) că masculii au încheiat împerecherea şi se luptă acum să părăsească trupurile femelelor. Sunetele ascuţite, acelea ale femelelor, sunt deranjante. Cu cât stau mai mult, cu atât mi se par mai greu de suportat. Sunt silită să recunosc că m-am îndrăgostit de momentul prezent şi că urăsc faptul că trebuie să ia sfârşit. Mă simt cuprinsă de durere şi devin din ce în ce mai disperată cu fiecare clipă care trece în zbor.

Aş putea să-l sărut, mă gândesc. Aş putea să-l sărut aşa cum am învăţat la Casa Lotusului. Aş vrea ca Majestatea Sa să fie aidoma clienţilor care vizitează casa aia, căci ei cunosc plăcerea şi o caută cu fiecare ocazie. Mă întreb dacă împăratul Hsien Feng a trăit vreodată plăcerea adevărată. Am impresia că nu. Nu pare a fi familiar cu afecţiunea. Dar cum aş putea să-l învinuiesc? El trebuie să conducă o ţară, şi în fiecare noapte e de datoria lui să-şi depoziteze sămânţa în pântec după pântec. Cine nu s-ar simţi impotent?

Aud paşi îndreptându-se în tăcere. Eunucii vin după mine.

Împăratul Hsien Feng rămâne nemişcat. Îmi iau un adio tăcut, când se aude un ciocănit uşor în uşă.

Stau în lumina lunii.

Uşa se deschide încet şi silueta eunucului-şef Shim îmi răpeşte imaginea lunii. Se aruncă la pământ şi se înclină spre împăratul care doarme:

— E timpul să o iau pe doamna Yehonala, Majestatea Voastră.

Din pat nu vine niciun răspuns.

Eunucul-şef Shim îşi repetă vorbele, însă sforăitul este singurul răspuns al împăratului.

Fără nicio ezitare, Shim le face semn altor patru eunuci să intre

înăuntru. Ei se apropie de mine cu lectica. Mă apucă de braţe, mă aşază în ea şi mă scot afară.

Chiar când Shim e pe cale să închidă uşa, un neaşteptat „Nu!”, rostit pe un ton aproape tânguit, rupe tăcerea din încăpere. Făcând semn oamenilor săi să se oprească, Shim se întoarce, îşi strecoară capul în dormitor:

— Majestatea Voastră?

Nu primeşte niciun răspuns.

Ezită o clipă, şi apoi le face semn eunucilor să îmi dea drumul.

Mă dau jos din lectică şi mă strecor desculţă înapoi în camera Majestăţii Sale.

Eunucul-şef Shim închide uşa. Simt cum mă învăluie un sentiment de bucurie.

Majestatea Sa se strânge în spatele meu. Atingerea pielii sale e incitantă. Este încă adâncit în somn. Mai rămân trează o oră înainte de a adormi şi eu. În vis sunt înghiţită de un dragon cu gură de rechin. Norii se rostogolesc în jurul meu, iar eu mă zbat să scap de monstru. Mi-a prins umerii şi îmi apasă cu putere pe piept. Dragonul mă ţine în ghearele sale şi îmi şopteşte: „Sunt potent”.

Mă trezesc şi împăratul Hsien Feng mă atinge. Am aceeaşi senzaţie pe care o încercam când şedeam pe ouă. Mâinile îi sunt reci. Însă trupul său e cald şi mişcările tandre. Explorează.

Mă înfăşor în jurul lui ca o viţă în jurul unui copac.

El bâjbâie, iar respiraţia îi devine mai rapidă. Pare să fie surprins de propria-i excitare. Acum mă dă deoparte, ca în clipa următoare să se năpustească din nou asupra mea.

Încerc să-mi amintesc paşii pe care i-am învăţat la Casa Lotusului, însă mintea mea e o oală care fierbe şi în care gândurile se transformă în păstăi moi.

— Ia-o, şopteşte el. Eşti pregătită?

— Pregătită… pentru ce, Majestatea Voastră?

— Nu mă dezgusta. Ridică-ţi fundul. Nu asta urmăreşti, sămânţa mea?

— Ce se aşteaptă Majestatea Sa să spun?

— Spune-ţi replicile.

— Replici? Ce replici? Am… am uitat replicile. Nu vreţi să fiţi plictisit cu ceva ce aţi mai auzit spunându-se de sute de ori.

— De dragul strămoşilor mei, taci!

Hsien Feng se trage deoparte.

Îl privesc şi îl găsesc atrăgător în goliciunea sa. Aş face bine să

mă bucur de asta, mă gândesc, de vreme ce nu mi se va mai da voie să văd un alt bărbat dezbrăcat în viaţa mea.

Îmi cere să-i spun gândurile pe care le am. Aşa că i le împărtăşesc cu sinceritate.

— Ce spirit nemaipomenit! zice el încet. Eşti calmă şi netemătoare. Te uiţi la Fiul Cerului de parcă ar fi un copac.

Hotărăsc să nu-l întrerup.

— Uite ce e, sunt obligat să dau afurisitul de cearşaf. Shim aşteaptă să-l la. Trebuie să-l dea oficialilor Curţii pentru a fi examinat şi înregistrat. Apoi vor aştepta semnul unui moştenitor. Vor calcula datele pe degete. Doctorii vor fi chemaţi să stea pe aproape, zi şi noapte, pentru a surprinde orice semn de graviditate.

Explicaţia sa monotonă mă aţâţă întru câtva, şi devin netemătoare.

— Veniţi în hoardă, continuă el. Nu vă pasă ce simt. Veniţi să-mi umpleţi dormitorul şi să mă jefuiţi de esenţă. Lupoaice egoiste, lacome, dornice de sânge!

— Mie mi-ar plăcea cu adevărat.

Cuvintele îmi ies din piept ca împinse de o forţă străină.

El e uluit:

— Ţi-ar… plăcea?

— Nu-mi este frică să-mi ridic fundul. Vocea îmi cere să o eliberez: Sunt aici pentru a fi iubita Majestăţii Voastre. Am plătit scump pentru acest moment. M-a costat nu doar *ruyi*-ul şi acul meu de păr, dar m-a şi luat de lângă familia mea. Mă podidesc lacrimile şi nu am nicio dorinţă să le ţin în frâu: Nu mi-am dat voie să-mi fie dor de mama şi de fraţii mei. Dar acum îmi este. Şi încă foarte mult! Nu am plâns, în ciuda faptului că a trebuit să îmi petrec zilele în singurătate, dar acum o fac. Poate că sunt egoistă, dar nu sunt un lup lacom sau însetat de sânge! Nu umblu după esenţa nimănui, dar sunt însetată după afecţiune!

— Tu… Împăratul vine mai aproape şi mă trage cu delicateţe spre el: Astea nu sunt replicile oficiale. Cine ţi-a pregătit replicile? Tu? Tu singură? Mai ai şi altele?

Înăuntrul meu, nevoia de a oferi plăcere devine de nestăpânit:

— Majestatea Voastră, scutiţi-mă de a da răspuns la întrebare. Mă gândeam… dacă vreţi, sunt nişte dansuri pe care le ştiu.

Împotriva voinţei mele, mintea mă poartă către o pereche de viermi de mătase care se împerechează – momentul când jumătate din trupul masculului e înghiţit de cel al femelei. Stau întinsă, pe

jumătate excitată, pe jumătate dezgustată.

El geme deasupra mea, murmurând cuvinte pe care nu le înţeleg. Nu-mi vine să cred că durerea aşteptată nu se face deloc simţită. Corpul meu îşi întâmpină bucuros intrusul.

Împăratul Hsien Feng se luptă de parcă ar îndeplini o sarcină dificilă. Şi eu sunt stângace. A-mi ridica fundul nu face parte din dansul evantaiului. Suntem ca două maimuţe care explorează modalităţi noi de a se aşeza. În cele din urmă, mă simt epuizată şi mă întind pe spate, însă faţa lui apare de îndată deasupra mea: transpiraţia sa îmi picură în gură. Îmi arcuiesc cutia toracică şi îmi scot sânii înainte.

— Continuă, ţipă el, în timp ce respiraţia i se opreşte.

Pot să-mi aud propriul gând: *Aplică ce ai învăţat la Casa Lotusului!* Numai că sunt incapabilă să-mi unduiesc fundul. Mă mişc stângaci, mă răstorn şi mă trezesc aşezată pe burtă.

Hsien Feng se întinde peste mine ca o pătură. Mă simt bine într-un mod atât de surprinzător, încât plâng.

Mişcările lui au ritm, iar mie îmi vin în minte replicile dintr-o operă: *„Încetează să mai tânjeşti după viitor, iubirea mea, căci soarele nu va fi mai strălucitor şi zilele nu vor fi mai fericite...”.* Plăcerea creşte şi mă cuprinde treptat.

Fiul Cerului şopteşte printre gâfâieli. Nu sunt sigură dacă aud cuvântul „sămânţă”.

Înainte de ivirea zorilor mă vrea din nou, şi am ocazia să-mi încerc dansul evantaiului. Sunt curioasă în legătură cu efectul. Da, e cel scontat. Majestatea Sa mă laudă, spunându-mi că sunt magică. Apreciază în mod deosebit faptul că îi spun „iubitule” în toiul pasiunii, în loc de „Majestatea Voastră”.

În următoarele câteva nopţi sunt chemată din nou. Iubitul meu e într-adevăr uimit de faptul că e capabil să îşi planteze sămânţa în mod repetat. Răsfăţându-se, mă imploră să explorez. Devin neliniştită în ceea ce o priveşte pe Marea Împărătească. Mă va acuza că îl ţin numai pentru mine, că o privez de nepoţi „care să se numere cu sutele”. Plăcerea dragostei ne ţine treji toată noaptea, timp în care Majestatea Sa mă strânge în braţe. Energia mea pare să fie inepuizabilă, aşa că mă las purtată de pasiune iarăşi şi iarăşi.

Dimineaţa ne privim unul pe celălalt de parcă am fi amanţi de ani de zile.

— „Podul Magpie”, zice Majestatea Sa într-o zi. E cea mai

frumoasă poveste pe care am auzit-o vreodată. Profesorii particulari imperiali nu mi-ar fi predat-o niciodată: mi-au împuiat capul numai cu prostii. Studiile mele s-au limitat doar la imaginile unui imperiu destrămat. Lecţiile nu au avut niciodată sens pentru mine. Cum se poate să fie totul pierdut, dacă fiecare împărat a fost înţelept? Profesorii nu au putut niciodată să-mi explice cum de am ajuns să le datorăm atât de mult acelora care au furat de la noi.

El mă face să mă simt de parcă aş fi prietena lui, şi nu o simplă concubină. Apoi, într-o noapte, mă întreabă:

— Ce ai dori să-ţi ofer?

— N-aş vrea să spun „să te văd curând”, însă mă tem că asta e ceea ce încep să-mi doresc.

Încerc să mă stăpânesc, dar lacrimile mă trădează.

— Orhideea, nu fi supărată. Am puterea de a-ţi da orice.

Promisiunea lui îmi alină inima, însă mintea mă avertizează să nu mă încred în vorbe rostite într-un moment de pasiune. Îmi spun că mâine îi va fi trimisă o altă concubină, care este la fel de disperată ca şi mine. O altă concubină care şi-a oferit şi ea toată averea eunucului-şef Shim.

Înainte ca soarele să răsară, mă aflu înapoi în Palatul Frumuseţii Esenţiale. După ce mă spăl, ies din cameră în grădină.

Vremea e senină şi soarele strălucitor. Trandafirii şi magnoliile încep să înflorească. În curte, de crengile copacilor atârnă zeci de căsuţe pentru păsări. La ora asta, eunucii vin ca să dreseze păsările imperiale, care provin din întreaga ţară. După o perioadă de dresaj, cele mai bune vor fi trimise împăratului Hsien Feng, iar acesta le va trimite la rândul său ca daruri concubinelor răposatului său tată, la palatele lor.

Eunucii le învaţă să cânte, să vorbească şi să facă giumbuşlucuri. Majoritatea sunt păsări exotice şi au nume caraghioase, precum Învăţatul, Poetul, Doctorul sau Preotul Tang. Acelea care execută ceea ce sunt învăţate primesc drept răsplată greieri şi viermi. Cele care nu execută sunt lăsate să rabde de foame. Sunt şi porumbei. Aceştia sunt toţi de culoare albă şi li se dă voie să zboare nestingheriţi. Ocupaţia preferată a lui An-te-hai e dresarea porumbeilor. Leagă fluiere şi clopoţei de picioarele păsărilor şi le dă drumul să plece. Ele se rotesc în cercuri deasupra palatului meu, învăluindu-l cu sunete minunate. Când e vânt puternic, sunetele mă fac să mă gândesc la muzica străveche.

Există un papagal foarte inteligent pe care An-te-hai l-a botezat

Confucius. Pasărea poate recita fraze lungi de trei caractere din *San Tzu Ching.* Poate, de exemplu, să spună: „Oamenii erau buni din fire atunci când s-au născut”. An-te-hai i-l oferă pe Confucius, drept cadou de ziua de naştere, eunucului-şef Shim. Iar acesta, la rândul său, îl oferă drept cadoul său de ziua de naştere împăratului, şi apoi împăratul mă răsplăteşte pe mine cu pasărea. Între timp, aceasta nu mai ştie despre ce vorbeşte: greşeşte un cuvânt, ceea ce schimbă întreg sensul. Papagalul Confucius spune acum: „Oamenii erau răi din fire atunci când s-au născut”. Mă întreb dacă aici nu e mâna Majestăţii Sale. Îi spun lui An-te-hai să nu corecteze pasărea.

Îmi plac la nebunie şi păunii pe care-i creşte An-te-hai. Păunii cutreieră peste tot în palatul meu, şi An-te-hai îi dresează să se ţină după mine. Îi numeşte „doamnele mele imperiale”. Păunii trăiesc şi se înmulţesc în grădina mea. Când mă vede că ies afară, An-te-hai suflă într-un fluier, şi păunii se strâng să mă întâmpine. E minunat. Păsările scot un soi de cloncănit, care parcă ar psalmodia. Dacă se află în toane bune, îşi desfac „rochiile” verzi-albastre şi se iau la întrecere în a se grozăvi cu frumuseţea lor.

— Fie ca norocul să vă fie alături mereu, doamnă! mă salută An-te-hai cu adânci plecăciuni în dimineaţa asta.

— Fie ca norocul să vă fie alături mereu!

Alţi eunuci, doamnele de onoare, slujnicele, până şi bucătarii devin purtători ai sentimentului de bine în toate colţurile palatului – toată lumea ştie de-acum că eu am devenit favorita Majestăţii Sale.

— A trecut barca de dimineaţă? îl întreb pe An-te-hai. Aş vrea să vizitez templul de pe dealul Belvedere.

— Puteţi merge oriunde, oricând, doamnă, răspunde el. În această dimineaţă, împăratul Hsien Feng a ordonat să fiţi trimisă la el în fiecare noapte. Sunteţi pe culmile Oraşului Interzis, doamnă. Dacă aceasta vă este dorinţa, curtea poate face ca un copac împietrit să înflorească şi o viţă putrezită să se caţăre din nou.

Vârful dealului Belvedere e locul de unde se vede cel mai bine tainica, liniştita şi eleganta capitală imperială, Peking. Dealul este de fapt o movilă artificială ridicată ca obstacol pentru coborârea în Oraşul Interzis a spiritelor nocive şi nefavorabile din nord. De pe creasta sa, oraşul arată ca o pădure magică înţesată cu copaci şi tufe cu flori, mai verde chiar decât zonele de ţară. Prin frunziş se iţesc strălucind plăcile vechi, din ceramică galbenă ca aurul,

precum şi acoperişurile smălţuite ale templelor, gheretelor de pază şi palatelor. Pavilioane stacojii sau de un verde-smarald îşi expun streşinile răsucite în sus, magnific ornate.

Stând pe vârful dealului, mă simt copleşită de ideea că am fost binecuvântată de energia celestă. Am făcut dragoste cu Fiul Cerului. Mai mult, asta se întâmplă în continuare.

În timp ce respir adânc aerul proaspăt, îmi atrage atenţia acoperişul galben al Palatului Seninătăţii Binevoitoare. Îmi amintesc de concubinele în vârstă şi de felul în care s-au holbat la mine ca nişte vulturi înfometaţi. O poveste de-a lui An-te-hai nu vrea cu niciun chip să-mi iasă din minte: soarta unei concubine favorite din dinastia Ming după moartea împăratului. A fost atrasă într-o cursă pusă la cale de o conspiraţie a Curţii, orchestrată de alte concubine, şi a fost îngropată de vie.

Primesc un oaspete neaşteptat: Nuharoo. Nu m-a mai vizitat niciodată până acum. Sunt sigură că are legătură cu faptul că Hsien Feng îşi petrece nopţile cu mine. Nu am nicio îndoială că eunucii ei spionează pentru ea, aşa cum An-te-hai spionează pentru mine.

O întâmpin neliniştită, însă îmi păstrez calmul.

Semănând cu o superbă magnolie, îşi execută salutul, îndoindu-şi uşor genunchii. Nu mă pot abţine să nu-i admir frumuseţea. Dacă aş fi bărbat, aş dori-o fără încetare. Îmbrăcată într-o robă din satin de culoarea caisei, e la fel de graţioasă precum o zeiţă coborâtă dintre nori: simţul nobleţei pare a-i fi înnăscut. Păru-i negru, lucios ca lacul, e pieptănat pe spate în formă de gâscă. Foarte aproape de frunte i se leagănă un şirag de perle prins de acul de păr. În prezenţa ei, îmi pierd încrederea în propria-mi frumuseţe. Nu mă pot împiedica să nu mă gândesc că dacă împăratul ar mai privi-o o singură dată, i-aş pierde afecţiunea.

Potrivit obiceiului, trebuie să mă las în genunchi şi să execut plecăciunile de primire. Însă ea vine spre mine şi mă prinde de braţe înainte de a avea ocazia să fac lucrul acesta.

— Draga mea soră mai mică, îmi spune ea, după cum o cere rangul ei. De fapt, ea e mai tânără decât mine. Ţi-am adus nişte ceai bun din plante şi ciuperci sălbatice. Au fost trimise din Manciuria. Vei avea nevoie de ele acum.

Face un semn cu mâna, şi eunucii ei îmi aduc o cutie galbenă minunat împachetată.

Nu se întrevede niciun semn de gelozie, observ eu. Vocea ei nu e

deloc tulburată.

— Acesta este cel mai bun soi de *tang kuei,* explica Nuharoo, luând o rădăcină uscată. E cules de pe stâncile aflate sus, deasupra norilor. A crescut în cel mai proaspăt aer, cu cea mai curată ploaie. Fiecare rădăcină are treizeci de ani sau mai mult.

Se aşază şi ia ceaşca de ceai pe care i-o serveşte An-te-hai.

— Ai crescut în înălţime de când te-am văzut ultima dată. Îi zâmbeşte lui An-te-hai: Am şi pentru tine un dar.

Îşi flutură din nou mâna, şi eunucul ei aduce o cutiuţă albastră din mătase.

An-te-hai se aruncă la pământ şi îşi face plecăciunile înainte de a lua cutia. Nuharoo îl îndeamnă să o deschidă: înăuntru e un săculeţ cu *tael*-i. Sunt sigură că An-te-hai nu a mai avut niciodată atât de mulţi bani la un loc. Ţine cutia şi merge în genunchi spre Nuharoo:

— An-te-hai nu merită aşa ceva, Majestatea Voastră!

— Să te bucuri de ei! zâmbeşte Nuharoo.

Aştept ca ea să vorbească despre soţul pe care îl împărţim. Aştept să aud vorbele care-i exprimă frustrarea şi aproape că-mi doresc să spună ceva care să mă insulte. Însă nu aud nimic din toate astea. Ea stă liniştită, sorbind din ceai.

Mă întreb ce o face să se ţină atât de dreaptă şi de calmă. Dacă aş fi în locul ei, mi s-ar părea dificil să fac lucrul ăsta. Mi-aş urî rivala şi aş tânji să mă aflu în locul ei. Să fie doar un comportament de faţadă? Sau a pus deja la cale o strategie pentru a mă distruge, iar acum doar joacă teatru, ca să mă inducă în eroare?

Tăcerea ei mă deranjează şi simt că nu o mai pot îndura mult. Încep să mă confesez: îi spun că împăratul Hsien Feng îşi petrece nopţile cu mine. O implor pe Nuharoo să mă ierte, dar sunt îngrijorată de faptul că vocea mea ar putea părea lipsită de sinceritate.

— Nu ai greşit cu nimic, rosteşte ea pe un ton egal.

Nedumerită, continui:

— Ba am greşit. Nu ţi-am cerut sfatul, îmi este greu să-mi duc vorbele mai departe, căci nu sunt obişnuită să mă prefac: Mi-a fost… teamă. Nu ştiam cum aş putea să-ţi spun: nu am experienţă în eticheta de la Curte. Ar fi trebuit să te ţin la curent. Sunt gata să primesc mustrarea ta.

Mi s-a uscat gura, aşa că îmi iau ceaiul şi-l dau pe gât. Nuharoo îşi pune ceaşca jos şi se şterge uşor la gură cu batista:

— Yehonala, îţi faci griji din motive cu totul neîntemeiate. Nu

sunt aici ca să-l cer înapoi pe împăratul Hsien Feng. Se ridică şi îmi ia mâinile în ale ei. Am venit din două motive. Mai întâi, desigur, ca să te felicit.

O voce îmi şopteşte: *Nuharoo, nu se poate să fi venit să-mi mulţumeşti că ţi l-am luat pe Hsien Feng. Nu cred că eşti sinceră.*

De parcă mi-ar fi citit gândurile, Nuharoo dă din cap:

— Mă bucur pentru tine şi pentru mine însămi.

Aşa cum cere eticheta, îi mulţumesc, însă expresia de pe chip mă trădează. Mă tem că spune *Nu te cred,* susceptibilitate pe care se poate ca ea să o fi intuit, dar la care alege să nu răspundă. Vocea lui Nuharoo e moale şi blândă:

— Vezi tu, sora mea, în calitate de împărătească, preocuparea mea e mai largă decât ţi-ai putea imagina. Am fost învăţată că, odată ce am intrat în palat, voi fi căsătorită nu doar cu Majestatea Sa, ci cu întreaga societate imperială. Binele dinastiei este singura mea grijă. Este datoria mea să veghez ca soţul meu să îşi îndeplinească obligaţiile. Şi o astfel de obligaţie este aceea de a produce cât mai mulţi moştenitori cu putinţă. Face o pauză şi îmi spune din priviri: *Yehonala, acum îţi dai seama că am venit să-ţi mulţumesc?*

Mă înclin spre ea. Cred că joacă acest rol pentru a-şi ascunde suferinţa. Ar trebui să-i ofer, dacă nu altceva, măcar cuvinte de înţelegere.

De parcă ar fi ştiut ce am de gând să zic, îşi ridică mâna dreaptă:

— Al doilea motiv al vizitei mele este acela de a-ţi da vestea că doamna Yun a născut.

— Da? Ce… minunat!

— E fată, oftează Nuharoo. Curtea e dezamăgită. Şi Marea Împărătească de asemenea. Mi-a părut rău pentru doamna Yun, dar şi mai rău pentru mine. Cerul nu mi-a dat norocul de a concepe un copil.

Ochii i se umezesc şi îşi scoate batista ca să se şteargă uşor.

— Ei, lasă, mai e timp, o liniştesc eu, luând-o de mână. La urma urmei, împăratul e căsătorit doar de un an.

— Asta nu înseamnă că nu i s-au oferit femei încă de când era adolescent. La douăzeci şi doi de ani, vârsta pe care o are Hsien Feng, împăratul Tao Kuang avea şaptesprezece copii. Ceea ce mă îngrijorează – priveşte în jur şi face un gest pentru a-i concedia pe eunuci – este că Majestatea Sa e impotent. Nu spun asta doar din experienţa mea, ci şi din cea a doamnelor Li, Mei şi Hui. Nu ştiu

cum a fost în cazul tău. Ai vrea să-mi spui?

Mă priveşte cu nerăbdare şi simt că nu va renunţa până când curiozitatea nu-i va fi satisfăcută. Nu vreau să destăinui ce s-a întâmplat, aşa că dau din cap în tăcere, în semn de confirmare a stării împăratului. Uşurată, Nuharoo se lasă pe spate:

— Dacă împăratul rămâne fără fii, va fi răspunderea şi nenorocul meu. Nu-mi pot imagina ca din această cauză tronul să treacă în mâinile unui alt clan. Ar fi un dezastru pentru amândouă. Îmi dă drumul la mână şi se ridică: Aş vrea să mă bazez pe tine să-i faci un moştenitor Majestăţii Sale, Yehonala.

Nu mă simt deloc dornică să mă încred în vorbele ei. Pe de o parte, vrea să fie ceea ce i-ar plăcea să fie – o împărătească care să intre în istorie drept o femele de mare virtute. Pe de altă parte, nu şi-a putut ascunde uşurarea atunci când a aflat că împăratul Hsien Feng a fost impotent şi cu mine. Ce s-ar fi întâmplat dacă i-aş fi spus adevărul?

În noaptea de după vizita lui Nurahoo, somnul îmi este invadat de coşmaruri. Dimineaţa, An-te-hai mă trezeşte cu o veste îngrozitoare:

— Zăpada, doamnă! Pisica Domniei Voastre a dispărut!

11

I-am povestit împăratului Hsien Feng despre dispariţia pisicii mele, Zăpada, şi despre faptul că nu am reuşit să dezleg misterul.

— Ia-ţi altă pisică, a fost răspunsul lui.

I-am relatat incidentul numai după ce am realizat că eram prea neliniştită ca să-i îndeplinesc cererea de a cânta pentru el.

— Nu poate fi Nuharoo, îmi zise el. Poate că nu e foarte inteligentă, dar nu este rea.

Sunt de acord cu el. Nu o dată m-a surprins Nuharoo cu purtarea sau remarcile ei. După o audienţă de săptămâna trecută, împăratul ne-a spus că o mare parte din ţară se confruntă cu o secetă gravă. Oamenii din provinciile Hupeh, Hunan şi Anhwei mor de foame.

— Patru mii de noi decese de astă-iarnă. Majestatea Sa se plimba de colo-colo între fântâna decorativă şi tron. Patru mii! Ce altceva pot face în afară de a ordona decapitarea guvernatorilor? Ţăranii au început să vandalizeze şi să jefuiască. În curând va fi o revoltă la scară naţională.

Nuharoo îşi scoase colierul, brăţările şi acele de păr:

— Majestatea Voastră, vă aparţin de acum înainte. Vindeţi-le la licitaţie pentru ca ţăranii să poată avea ce să mănânce, spuse ea cu o strălucire nobilă pe chip.

Mi-am dat seama că Hsien Feng nu vrea să-i rănească sentimentele. O rugă pe Nuharoo să-şi păstreze lucrurile. Apoi se întoarse spre mine:

— Ce ai face în locul meu?

Mi-am adus aminte o idee pe care o auzisem cândva la tata, în timp ce discuta cu prietenii lui:

— Aş mări impozitele pentru proprietarii de pământuri bogaţi, pentru negustori şi funcţionari guvernamentali. Le-aş spune că este vorba de o situaţie critică şi că ţara are nevoie de sprijinul lor.

Deşi împăratul Hsien Feng nu a lăudat sugestia mea de faţă cu Nuharoo, el m-a răsplătit mai târziu. În noaptea aceea am purtat o discuţie lungă. Mi-a spus că se simte binecuvântat de strămoşii săi că are o concubină care nu este doar frumoasă, ci şi inteligentă. Am fost încântată, deşi mă simţeam un pic timorată. Am hotărât că trebuie să mă străduiesc să mă ridic la înălţimea laudelor Majestăţii Sale.

Aceea a fost prima noapte în care nu a mai trebuit să execut dansul evantaiului. Am stat de vorbă în pat. Împăratul a vorbit

despre mama sa, iar eu despre tatăl meu. Am vărsat lacrimi împreună. M-a întrebat ce îmi aminteam în mod special din viaţa mea de copil de la ţară. I-am povestit o experienţă care mi-a schimbat felul în care-i priveam pe ţărani. Când aveam unsprezece ani, am participat la o acţiune organizată de tata, în calitatea sa de *taotai*, pentru a salva recoltele de invazia lăcustelor.

— Vara era caniculară şi umedă. Cât vedeai cu ochii, totul era verde. Culturile erau înalte până la brâu: orezul, grâul şi meiul se împlineau cu fiece zi. Vremea recoltei nu era departe. Tata era fericit, căci ştia că, dacă totul mergea cum trebuie până se recoltau culturile, ţăranii care locuiau în aproape cinci sute de sate vor putea să supravieţuiască până la sfârşitul anului. Şi atunci s-a auzit dintr-odată sunetul roiurilor de lăcuste. S-au lăsat asupra culturilor tocmai când acestea începeau să se coacă. Peste noapte, întreaga regiune a fost năpădită. A fost ca şi cum veniseră din nori sau din adâncurile pământului. Aceste rude cafenii ale greierilor aveau lângă aripi două tobe micuţe în formă de scoică: când fâlfâiau din aripi şi loveau tobele, produceau un sunet asemănător cu cel făcut de degetele care bat darabana pe tablă. Năpasta a venit în nori negri care au acoperit cerul. Lăcustele au roit deasupra culturilor şi au mestecat frunzele cu dinţi precum ferăstraiele. În câteva zile, câmpurile verzi au dispărut. Tata şi-a adunat toţi oamenii pentru a-i ajuta pe ţărani să sape tranşee: i-a poziţionat în calea lăcustelor care înaintau prin culturi. Când o tranşee era gata, tata ordona unui grup de ţărani să gonească insectele. „Ridicaţi-vă hainele în sus şi fluturaţi-le”, le-a zis. Ideea era ca ei să împingă lăcustele spre tranşee, în spatele cărora era un alt grup ce urma să le umple până sus cu paie uscate. Mii de ţărani dădeau din mâini şi ţipau cât îi ţineau plămânii, şi eu eram printre ei. Am gonit lăcustele în tranşee. Odată ce au fost prinse acolo, tata a ordonat ca paiele să fie aprinse: lăcustele au fost prăjite. Le-am lovit cât de repede am putut, ca să le împiedicăm să zboare. Ne-am luptat cinci zile şi cinci nopţi şi am reuşit să salvăm jumătate din recoltă. Când tata a declarat victoria, era de-acum acoperit de insecte şi de carapacele lor sparte. Până şi din buzunare i-am scos lăcuste.

Împăratul Hsien Feng m-a ascultat cu fascinaţie. Mi-a spus că şi-l putea închipui pe tatăl meu şi că şi-ar fi dorit să-l fi cunoscut.

A doua zi mi s-a ordonat să mă mut cu Majestatea Sa. Urma să stau cu el tot restul anului. M-a instalat într-un apartament de lângă sala de audienţe şi venea la mine în timpul pauzelor şi între

audienţe.

Nu îndrăznesc să-mi doresc ca norocul meu să dureze o veşnicie. Încerc din răsputeri să nu am niciun fel de aşteptări. Însă în adâncul meu îmi doresc să păstrez ceea ce am făcut să încolţească.

Când împăratul Hsien Feng mă părăseşte pentru alte treburi, mi se face imediat dor de el. Mă plictisesc uşor şi sunt nerăbdătoare să se întoarcă. Când mă plimb prin grădină, nu mă pot gândi la nimic altceva, decât la ceea ce s-a întâmplat cu o noapte în urmă. Mă hrănesc cu amănunte din timpul pe care îl petrecem împreună.

Însemnez fiecare zi din calendar pentru a-mi reaminti că am mai câştigat încă o zi norocoasă. Luna mai a anului 1854 este cea mai bună perioadă a vieţii mele. Totul e prea frumos pentru a fi adevărat pentru o fată ca mine. Cu toate acestea, nu am lăsat niciodată ca adoraţia împăratului să-mi altereze simţul realităţii. Ori de câte ori mă las purtată de val, îmi revin în clipa în care le zăresc pe Nuharoo şi pe celelalte concubine. Îmi spun că nu trebuie să uit că norocul meu s-ar putea sfârşi într-o clipită. Încerc să mă bucur cât mai mult de această perioadă.

Când se schimbă anotimpul, Majestatea Sa se mută la Yuan Ming Yuan, Marea Grădină Rotundă, şi mă ia cu el. Este cel mai frumos dintre multele sale palate de vară. Generaţii de împăraţi au venit aici pentru a-şi hrăni solitudinea. Locul este el însuşi o legendă. E situat la nord-vest de Oraşul Interzis, la optsprezece mile de Peking. Aici se află grădini în grădini, lacuri, pajişti, văi acoperite de ceaţă, pagode, temple şi palate minunate. Ai putea colinda de la răsăritul până la apusul soarelui fără a vedea aceeaşi privelişte de două ori. Îmi ia ceva timp să-mi dau seama că Yuan Ming Yuan se întinde pe douăzeci de mile!

Grădinile principale au fost construite de împăratul Kang Hsi, în 1709. Există o poveste despre felul în care Kang Hsi a descoperit acest loc: aflându-se într-o zi la o plimbare călare, a dat peste o ruină misterioasă. A fost fermecat de sălbăticia şi imensitatea sa, fiind convins că locul nu era unul obişnuit. Şi a avut dreptate. Era un parc străvechi, care fusese îngropat în nisipul adus de vânturi din deşertul Gobi. A descoperit că îi aparţinuse unui prinţ din dinastia Ming şi că fusese parcul de vânătoare al acestuia.

Entuziasmat de descoperirea sa, împăratul a hotărât să construiască pe ruine un palat-grădină. Mai târziu, acesta a devenit refugiul său preferat şi a trăit acolo până la sfârşitul vieţii. De

atunci, succesorii săi au continuat să îl împodobească şi să-i sporească minunăţiile. În mulţii ani care au urmat de atunci, au fost adăugate alte şi alte pavilioane, palate, temple şi grădini.

Ceea ce mă uimeşte e că niciun palat nu seamănă cu altul. Cu toate acestea, întregul nu creează deloc sentimentul lipsei de armonie. A făuri ceva atât de perfect încât să pară accidental este ţelul artei şi arhitecturii chineze. Yuan Ming Yuan ilustrează dragostea taoistă pentru spontaneitatea naturală şi credinţa confucianistă în capacitatea omului de a îmbunătăţi natura.

Cu cât învăţ mai multe despre arhitectură şi meşteşuguri, cu atât sunt mai atrasă de operele de artă individuale. În curând, salonul meu se transformă într-o galerie. E înţesat cu obiecte frumoase, care variază de la vase pentru pardoseală la sculpturi pe boabe de cereale – sculpturi cioplite dintr-un singur bob de orez. În camera mea sunt şi vase aşezate pe suporturi cu picioare lungi, decorate cu diamante. Dulăpioare de perete sunt asemenea unor vitrine pline cu şuviţe de păr norocoase, ceasuri elegante, cutii de creioane şi sticluţe decorative de parfum. An-te-hai înrămează fiecare piesă, pentru a oferi plăcere ochilor mei. Preferata mea este o măsuţă de ceai încrustată cu perle de mărimea mărgelelor de sticlă.

Împăratul Hsien Feng s-a îmbolnăvit din cauza solicitării pe care o presupune guvernarea. După audienţe, vine la mine cu faţa tristă. Dispoziţia sa e din nou mohorâtă. Urăşte să se trezească dimineaţa şi ar vrea să evite îndatorirea de a acorda audienţe. E lipsit de tragere de inimă, mai ales când trebuie să-şi aştearnă semnătura pe decrete şi edicte.

Când piersicii înfloresc, dorinţa de intimitate a Majestăţii Sale începe să pălească. Ţăranii au început să se răscoale, mă informează el. E ruşinat de incapacitatea sa de a schimba situaţia. Cel mai îngrozitor coşmar al său a devenit realitate – ţăranii au început să se alăture răscoalei din Taiping. Din toate părţile vin relatări despre jafuri şi distrugeri. Pe deasupra, cel mai îngrijorător dintre toate necazurile, puterile străine continuă să-i ceară să deschidă alte porturi pentru comerţ. China e în urmă cu plăţile despăgubirilor pentru războaiele opiului şi e ameninţată de alte invazii.

Acum, împăratul Hsien Feng e mult prea deprimat ca să mai iasă din cameră. Singura ocazie cu care vine la mine e ca să mă roage

să îl însoţesc la locurile imperiale de rugăciune. În zilele senine, facem excursii în afara Pekingului. Petrec ore în şir în palanchin, şi nu pot să mănânc decât un regim cu frunze amare – ceremoniile cer „un trup necontaminat”. Când ajungem la locurile de rugăciune, implorăm ajutorul strămoşilor imperiali. Îmi urmez soţul şi mă arunc la pământ, prosternându-mă până când mi se învineţesc genunchii.

Majestatea Sa se simte întotdeauna mai bine pe drumul înapoi spre palat. Are credinţa că rugăciunile sale vor fi auzite şi că în curând va avea veşti bune. Însă strămoşii săi nu reuşesc să-l ajute – i se raportează că navele barbarilor se apropie de porturile Chinei cu arme capabile să şteargă armata noastră de pe suprafaţa pământului în timpul necesar pentru a lua o masă.

Temându-se pentru sănătatea lui Hsien Feng, Marea Împărătească îi ordonă să se liniştească:

— Părăseşte-ţi biroul, fiule. Rădăcinile bolnave ale fiinţei tale trebuie revigorate.

— Vrei să vii cu mine la culcare, Orhideea?

Majestatea Sa lasă să-i cadă roba grea şi mă duce la culcare. Însă nu mai este cel de altădată. Simţul plăcerii l-a părăsit, iar eu nu mai pot să-l excit.

— N-a mai rămas niciun element *yang* în mine. Oftează şi arată spre el însuşi: Ăsta e un sac din piele. Uite cât de jalnic se întinde de la gât.

Încerc totul. Fac dansul evantaiului şi transform patul într-o scenă erotică. Inventez în fiecare noapte o altă zeiţă. Mă dezbrac şi fac acrobaţii de dormitor – poziţiile sunt împrumutate dintr-o carte imperială de iatac pe care mi-a găsit-o An-te-hai – însă nimic din ceea ce fac nu are efect. Majestatea Sa renunţă. Expresia de pe chipul său îmi frânge inima.

— Sunt un eunuc.

Zâmbetele lui sunt mai grave decât lacrimile.

După ce adoarme, mă duc să-i instruiesc pe bucătari. Vreau ca Majestatea Sa să aibă o dietă mai sănătoasă, mai hrănitoare. Insist asupra legumelor proaspete şi a cărnii preparate după reţete ca la ţară, în loc de alimente prăjite şi conservate. Îl conving pe Majestatea Sa că modalitatea cea mai bună de a-mi face pe plac e să-şi ia beţişoarele. Însă el nu are poftă de mâncare. Se plânge că totul înăuntrul său îl doare. Doctorii îi spun: „Focul interior vă arde atât de rău, încât aveţi băşici care cresc de-a lungul tractului digestiv”. Majestatea Sa stă în pat toată ziua.

— N-o mai duc mult, Orhideea, sunt sigur, zice el cu ochii fixaţi în tavan. Poate că aşa e cel mai bine.

Îmi amintesc că tata a făcut la fel, după ce a fost îndepărtat din funcţie. Aş vrea să-i pot spune împăratului Hsien Feng cât de egoist şi nemilos e faţă de poporul său. „A muri e uşor, dar a trăi e nobil”. Gem precum o femeie beată.

Încercând să-l înveselesc, dau poruncă să fie jucate operele sale preferate. Trupele dau reprezentaţii în salonul nostru, astfel că săbiile, beţele actorilor şi caii de recuzită sunt la o aruncătură de piatră de nasul Majestăţii Sale. Asta îi captează atenţia: pentru câteva zile, e distras în mod plăcut de la propriile gânduri. Într-o zi însă, iese în mijlocul spectacolului. Gata cu opera.

Împăratul trăieşte cu supă de ginseng. E lipsit de chef şi adesea adoarme adânc în jilţ. Se trezeşte în miez de noapte şi stă singur pe întuneric. De teama coşmarurilor, nu mai aşteaptă cu nerăbdare venirea somnului. Îi este teamă să închidă ochii. Când nu mai poate îndura, se duce la mulţimea de documente, care îi sunt aduse în fiecare seară de eunuci: lucrează până la epuizare. Noapte după noapte, îl aud cum plânge de disperare.

În grădină a fost adus un cocoş frumos, ca să-l trezească în zori. Hsien Feng preferă cântatul păsării în locul soneriei ceasurilor. Cocoşul are creasta mare şi roşie, penajul negru şi o coadă cu pene de un verde ca smaraldul. Are înfăţişarea unui bătăuş, cu ochi răi şi ciocul ca un cârlig, iar ghearele-i sunt la fel de mari ca ale unui vultur. Strigătul lui îmi aminteşte de cineva care ovaţionează: *Cu-cu-ri-guuuuuuuu… cu-cu-ri-guuuuuu!* E drept că îl deşteaptă pe Majestatea Sa cu cântatul său, însă împăratul nu are şi energia de a se ridica din pat.

Într-o noapte, Hsien Feng aruncă un teanc de documente pe pat şi mă roagă să arunc o privire. Se loveşte peste piept şi urlă:

— Orice copac poate susţine o funie pentru mine. De ce aş ezita?

Mă apuc de citit. Educaţia limitată de care am avut parte nu-mi permite să merg mai departe de înţelesul de bază al cuvintelor. Cu toate astea, problemele nu sunt greu de priceput. Toate documentele se referă la ceea ce e pe buzele tuturor de când am intrat în Oraşul Interzis.

Nu-mi amintesc când a început împăratul Hsien Feng să îmi ceară cu regularitate să-i citesc documentele. Sunt atât de mânată de dorinţa de a-l ajuta, încât ignor regula potrivit căreia unei concubine îi este interzis să afle despre treburile Curţii. Împăratul e

mult prea obosit şi bolnav ca să-mi pese de restricţii.

— Tocmai am ordonat decapitarea a doisprezece eunuci care au devenit dependenţi de opiu, îmi spune într-o seară Majestatea Sa.

— Ce au făcut? îl întreb.

— Aveau nevoie de bani ca să-şi cumpere drogul, aşa că au furat din vistierie. Nu pot să cred că boala asta a invadat propria-mi ogradă! Îţi dai seama ce face naţiunii!

Se dă jos din pat şi se duce la birou. Răsfoieşte paginile unui document voluminos şi zice:

— Sunt în toiul examinării unui tratat pe care britanicii ni l-au impus şi sunt în permanenţă distras de lucruri care se ivesc pe neaşteptate.

Îl întreb cu delicateţe dacă aş putea fi de ajutor. Îmi azvârle tratatul:

— Te vei îmbolnăvi şi tu de moarte dacă citeşti prea mult din el.

Citesc documentul pe nerăsuflate. Întotdeauna m-am întrebat ce le dă străinilor puterea de a constrânge China să facă ceea ce vor ei. Cum ar fi să deschidă porturi sau să vândă opiu. De ce, m-am întrebat, nu putem pur şi simplu să spunem nu şi să-i alungăm? Acum încep să înţeleg: nu au niciun fel de respect pentru împăratul Chinei. Li se pare de la sine înţeles ca Hsien Feng să fie slab şi lipsit de apărare. Totuşi, ceea ce nu are niciun sens pentru mine este felul în care Curtea noastră tratează situaţia. Acelea care se presupune că sunt cele mai luminate minţi ale ţării nu fac decât să susţină pur şi simplu că civilizaţia de aproape cinci mii de ani a Chinei e o putere în sine. Ei cred că ţara noastră e sacră şi intangibilă. Îi tot aud cum repetă în scrisori: „China nu poate pierde, deoarece ea reprezintă morala şi principiile Cerului!”.

Şi totuşi, adevărul e atât de limpede, că până şi eu pot să-l văd: China a fost în mod repetat atacată, şi împăratul ei făcut de ocară. Aş vrea să urlu la ei. Au decretele împăratului Hsien Feng puterea de a opri invazia străină sau de a-i uni pe ţărani? Nu a acordat Majestatea Sa destul timp pentru ca planurile magice ale sfetnicilor săi să dea rezultate?

Îmi privesc soţul zile şi nopţi la rând, în timp ce el analizează tratatele. Fiecare propoziţie îi provoacă suferinţă. Muşchii feţei şi degetele i se contractă, şi îşi apasă stomacul cu mâinile, de parcă ar vrea să-şi scoată măruntaiele. Mă roagă să-i încălzesc ceaiul până la punctul de fierbere, apoi îşi toarnă apa opărită pe gât.

— O să te frigi! ţip eu.

— Mă ajută, îmi zice cu o expresie obosită în privire.

De câte ori fierb ceaiul lui Hsien Feng, mă ascund în camera de toaletă şi plâng. Văd cum suferinţa lui revine în clipa în care se întoarce la lucru.

— Ce mă fac cu epava în care m-am transformat? spune el în fiecare noapte înainte de a se culca.

— Mâine-dimineaţă cocoşul va cânta din nou şi razele soarelui vor face lucrurile mai uşoare, îl ajut eu să se bage în aşternut.

— Nu mai suport cântatul cocoşului. De fapt, nu l-am mai auzit de ceva vreme. Aud sunetele trupului meu care se stinge. Aud cum îmi trosneşte gâtul când îl întorc şi îmi simt degetele de la mâini şi de la picioare ca şi cum ar fi de lemn. Cu siguranţă, orificiile din plămânii mei se fac mai mari, căci mă simt de parcă prin ei mi-ar fi trecut proiectile.

Cu toate astea, trebuie să păstrăm aparenţele. Atâta timp cât împăratul e în viaţă, el trebuie să participe la audienţe. Sar peste mese şi somn, ca să citesc documentele şi să-i ofer rezumatul lor. Vreau să fiu gâtul, inima şi plămânii săi. Vreau să audă din nou cântatul cocoşului şi să simtă căldura soarelui. Când sunt cu Majestatea Sa, şi se întâmplă ca el să fie odihnit, îi pun întrebări.

Îl întreb despre originea opiului. Mie îmi pare că declinul dinastiei Ch’ing a început odată cu importul acestuia. Unele părţi ale acestei istorii le ştiu bine, altele deloc.

Majestatea Sa îmi spune că flagelul a început în timpul celui de-al şaisprezecelea an al domniei tatălui său, Tao Kuang.

— Deşi tatăl meu a interzis opiul, miniştrii şi negustorii corupţi au reuşit să desfăşoare afacerile în secret. La 1840, situaţia scăpase atât de mult de sub control, încât jumătate din Curte era alcătuită din persoane care fie erau ele însele dependente, fie erau partizanele unei politici care să legalizeze opiul. Sau erau şi una, şi alta. De furie, tata a poruncit să se termine cu opiul o dată pentru totdeauna. L-a însărcinat pe cel mai de încredere ministru al său să se ocupe de chestiunea aceasta… Majestatea Sa se uită la mine: îi ştii numele?

— Împuternicitul Lin?

Majestatea Sa mă priveşte cu adoraţie, în timp ce eu îi povestesc partea mea favorită din povestea lui Lin Tse-shu, care a arestat sute de traficanţi de opiu şi a confiscat mai mult de o sută de mii de livre de marfă de contrabandă. Şi nu că Majestatea Sa n-ar şti asemenea detalii, ci pur şi simplu simt că i-ar face plăcere să

retrăiască momentul.

— În numele împăratului, Lin a stabilit un termen şi le-a ordonat tuturor negustorilor străini să predea opiul. Vocea îmi este la fel de clară ca a unui povestitor de profesie: Numai că el nu a fost luat în seamă. Refuzând să cedeze, împuternicitul Lin a strâns opiul cu forţa. Pe 22 aprilie 1840, Lin a dat foc la douăzeci de mii de cutii cu opiu. El a anunţat că din acel moment China va înceta relaţiile comerciale cu Marea Britanie.

Împăratul Hsien Feng aprobă din cap:

— După spusele tatălui meu, groapa în care ardea opiul era mare cât un lac. Ce erou a fost Lin!

Rămas brusc fără suflare, Majestatea Sa se loveşte peste piept, tuşeşte şi se prăbuşeşte pe pernă, cu ochii închişi. Când şi-i deschide din nou, întreabă:

— S-a întâmplat ceva cu cocoşul? Shim mi-a povestit cum gărzile au văzut ieri nevăstuici.

Îl chem pe An-te-hai şi sunt şocată să aflu că şi cocoşul a dispărut.

— L-a înhăţat o nevăstuică, doamnă. Am văzut-o şi eu azi-dimineaţă. O nevăstuică mare cât un purcel.

Îi spun Majestăţii Sale despre cocoş şi chipul i se întunecă.

— Semnele Cerului sunt toate aici. Atingerea unui deget va curma existenţa dinastiei. Îşi muşcă buza de jos atât de tare, că începe să sângereze, iar din plămânii săi se aude un şuierat. Vino, Orhideea, îmi zice. Vreau să-ţi spun ceva. Mă aşez tăcută lângă el. Trebuie să ţii minte lucrurile pe care ţi le-am spus. Dacă vom avea un fiu, vreau ca tu să-i transmiţi vorbele mele.

— Da, aşa voi face. Apuc picioarele Majestăţii Sale şi i le sărut. Dacă vom avea un fiu.

— Să-i spui asta. Se chinuie să rostească următoarele cuvinte: După acţiunea împuternicitului Lin, barbarii au declarat război Chinei. Au trecut oceanele cu şaisprezece nave de război, care aveau la bord patru mii de soldaţi.

Nu vreau să-l las să continue, aşa că îi spun că ştiu toate astea. Cum nu mă crede, decid să-i dovedesc:

— Navele străine au intrat pe gura de vărsare a fluviului Zhu Jiang[2] şi au tras în gărzile noastre din Canton, zic eu, aducându-mi

[2] Al treilea fluviu din China ca lungime (după Yangtze şi Fluviul Galben) şi al doilea ca debit (după Yangtze). Este cunoscut şi sub denumirile de Yue Jiang Canton (denumire rar utilizată) şi Fluviul Perlei. Se varsă în Marea

aminte ce mi-a povestit tata.

Majestatea Sa priveşte în gol, pupilele sale fixând capul de dragon sculptat care atârnă din tavan.

— 27 iulie… cea mai tristă zi din viaţa tatălui meu, articulează el. A fost ziua în care… barbarii au distrus forţele noastre navale şi au cucerit Kowloon.

Împăratul îşi trage umerii şi tuşeşte fără să se poată stăpâni.

— Odihniţi-vă, vă rog, Majestatea Voastră!

— Lasă-mă să termin, Orhideea. Copilul nostru trebuie să ştie asta… în următoarele câteva luni, barbarii au cucerit porturile Amoy, Chou Shan, Ningpo şi Tinghai… Fără să se oprească…

Sfârşesc eu fraza în locul lui:

— Fără să se oprească, barbarii s-au îndreptat spre nord către Tientsin şi au cucerit oraşul.

Împăratul Hsien Feng dă din cap:

— Ai redat foarte bine faptele, Orhideea. Însă vreau să-ţi mai povestesc un pic despre tatăl meu. Avea vreo şaizeci şi ceva de ani. Se bucura de o sănătate bună. Dar veştile proaste l-au distrus, aşa cum nicio boală nu ar fi putut să o facă. Lacrimile sale nu au mai avut timp să se usuce… Tata nu a închis ochii atunci când a murit. Sunt un fiu foarte puţin pios şi nu i-am adus nimic altceva decât şi mai multă ruşine…

— E târziu, Majestatea Voastră.

Mă ridic din pat, în încercarea de a-l face să se oprească.

— Orhideea, mă tem că din păcate s-ar putea ca noi să nu mai avem o altă şansă. Mă apucă de mâini şi le pune pe pieptul său: Trebuie să mă crezi când îţi spun că sunt cu un picior în groapă. De la o vreme, îl văd pe tatăl meu mai des ca oricând. Ochii îi sunt roşii şi umflaţi, mari ca nişte sâmburi de piersică. Vine să-mi reamintească obligaţiile pe care le am… Încă de când eram copil, tata mă lua cu el când ţinea audienţele. Îmi amintesc mesagerii care veneau la el, cu robele ude de transpiraţie. Caii pe care-i călăreau mureau din cauza oboselii, atât de multe veşti proaste erau. Îmi amintesc sunetul puternic al vorbelor mesagerilor. Strigau de parcă ar fi fost ultimele cuvinte din viaţa lor: „A căzut Shanghaiul!”. „Chiang Nin a căzut! ”, „A căzut Hangchow! ”. Copil fiind, am compus o poezie cu versuri care rimau cu „căzut”. Tata n-a putut decât să zâmbească amar. Când nu mai putea îndura, se retrăgea în mijlocul unei audienţe. A îngenuncheat zile întregi în

---

Chinei de Sud printr-o deltă, între porturile Hong Kong şi Macao.

faţa portretului bunicului meu. Ne-a strâns pe noi toţi, copiii, soţiile şi concubinele sale, în Sala Dezvoltării Spirituale. Apoi şi-a recunoscut ruşinea. Asta s-a întâmplat după ce a semnat tratatul în care erau incluse primele despăgubiri de război ale Chinei faţă de Marea Britanie. Suma era de douăzeci şi unu de milioane de *tael*-i. Din acel moment, negustorii străini au început să vină şi să plece după voia lor. Tata a murit în dimineaţa zilei de 5 ianuarie 1850. Doamna Jin de-abia a putut să-i închidă pleoapele. Un călugăr mi-a spus că sufletul tatei era tulburat şi că nu-şi va găsi niciodată pacea dacă onoarea nu-i va fi răzbunată.

Pe jumătate adormit, soţul meu îşi continuă trista istorisire. Vorbeşte despre răscoala din Taiping, care a început la o lună după încoronarea sa. O descrie drept un pârjol care s-a întins de la o provincie la alta, cuprinzând ţara şi ajungând până în îndepărtatul Chihli:

— O rană îngrozitoare care nu vrea să se vindece. Asta e ceea ce am moştenit eu de la tata. O rană urâtă. Nici nu mai ţin minte câte bătălii am ordonat şi câţi generali am decapitat pentru că nu au fost în stare să-mi aducă victoria.

Cât e noaptea de lungă, soţul meu se zvârcoleşte de pe o parte pe alta şi strigă:

— Cerule, ajută-mă!

Dorm puţin şi mă tem să nu fiu alungată. Locuiesc cu Majestatea Sa de luni de zile şi i-am fost singurul companion. A transformat dormitorul nostru într-un birou unde redactează edicte şi scrisori la orice oră. Eu îi pregătesc cerneala şi mă asigur că ceaiul lui e fierbinte. E atât de slăbit, încât adoarme în timp ce scrie. Când văd că îi cade bărbia, îi iau pana din mână, ca să nu strice documentul. Uneori însă ajung prea târziu, şi atunci găsesc pe hârtia de orez o pată de cerneală care se întinde. Pentru a salva lucrul irosit, iau o foaie curată şi copiez cuvintele sale. Îi imit stilul de caligrafie şi ajung să fiu foarte bună la asta. Când se trezeşte, nu bagă de seamă că pagina de pe biroul său nu este originalul. Nu vrea să mă creadă, până ce nu-i arăt pagina pe care el a stricat-o.

Reuşim să împărţim intimitatea, iar el e atent şi implicat. Însă odată ce se termină cu viaţa noastră amoroasă, devine din nou frustrat. Zice că nici măcar o singură veste bună nu a mai ajuns la Curtea lui de un an întreg. Devine din ce în ce mai acru. E convins că, indiferent de cât de mult ar lucra, China nu mai poate fi salvată. „Soarta îi este pecetluită”, afirmă el. Începe să anuleze audienţele.

Retrăgându-se în sine însuşi, petrece din ce în ce mai mult timp închipuindu-şi că e un împărat din alte vremuri. O expresie visătoare, plină de tristeţe melancolică îi cuprinde privirea atunci când îşi descrie reveriile.

Devin neliniştită când văd documentele urgente care se strâng în teancuri. Nu pot să mă bucur de atenţia lui când ştiu că miniştrii şi generalii săi îi aşteaptă instrucţiunile. Mă tem că voi fi făcută răspunzătoare – o concubină care l-a sedus pe împărat – aşa că îl implor pe Hsien Feng să-şi reia îndatoririle.

Când eforturile mele nu mai dau niciun rod, mă hotărăsc să iau documentele şi încep să i le citesc. Reiau cu voce tare întrebările din scrisori, iar Hsien Feng trebuie să se gândească la un răspuns, după care eu îl scriu pe decret în stilul său, folosind o pană cu cerneală roşie. *Lan* înseamnă „am revizuit”. *Chi-tao-le* înseamnă „îmi este clar”. *Kai-pu-chih-tao* – „sunt lămurit în această privinţă”, iar *Yi-yi* – „ai permisiunea mea să continui”. El revede ce am scris şi îşi pune semnătura deasupra.

Ajunge să se bucure de situaţia asta şi îmi laudă capacităţile şi mintea ageră. În câteva săptămâni, devin secretara neoficială a împăratului Hsien Feng. Revizuiesc tot ce ajunge pe biroul său. Mă familiarizez cu modul de gândire şi cu stilul de dezbatere. În cele din urmă, reuşesc să redactez scrisori care sună atât de asemănător cu ale lui, încât nici măcar el nu le poate deosebi.

În timpul zilelor de vară, îmi e destul de greu să îi evit pe miniştrii care trec pe aici, de vreme ce lăsăm uşa deschisă pentru a intra aer răcoros. Ca să evit suspiciunile, Hsien Feng îmi spune să mă deghizez în băiatul care se ocupă de cerneala şi pensulele lui de scris.

Îmi ascund părul lung sub o căciulă şi mă îmbrac într-o robă simplă, dându-mă drept eunucul care prepară cerneala. Nimeni nu-mi acordă atenţie; într-adevăr, mintea miniştrilor e atât de preocupată, că mă ignoră cu uşurinţă.

Înainte de sfârşitul verii, plecăm din Yuan Ming Yuan şi ne mutăm înapoi în Oraşul Interzis. În urma perseverenţei mele, împăratul reuşeşte din nou să se trezească înainte de ivirea zorilor. După ce ne spălăm şi ne îmbrăcăm, bem o ceaşcă de ceai şi mâncăm un castron de terci făcut din fasole roşie, susan şi seminţe de lotus. Ne deplasăm după aceea în palanchine separate la Sala Dezvoltării Spirituale. Curtea şi-a dat seama de gravitatea bolii lui

Hsien Feng – ei ştiu că are inima şi plămânii slabi, şi că dispoziţia sa îl secătuieşte de puteri – şi acceptă propunerea lui ca eu să-l însoţesc la lucru.

De la dormitorul nostru până în birou e doar o jumătate de minut de mers pe jos. Însă eticheta trebuie respectată – un împărat nu merge niciodată pe propriile-i picioare. Pentru mine, e o pierdere de timp, însă înţeleg curând cât de important e ritualul în mintea miniştrilor şi a concetăţenilor noştri. Bazându-se pe ideea că distanţa creează un mit, iar mitul evocă putere, efectul e acela de a separa nobilii de mase.

Ca şi tatăl său, Hsien Feng e strict în legătură cu punctualitatea miniştrilor săi, dar nu şi cu a sa. Ideea că toată lumea din Oraşul Interzis trăieşte pentru a-i sta lui la dispoziţie i-a fost inoculată de mic. Se aşteaptă la devoţiune şi e foarte puţin sensibil la nevoile altora. Îşi programează întâlnirile în zori, uitând sau nepăsându-i că persoana convocată trebuie să călătorească noaptea. Nu se acordă niciodată o promisiune cu privire la ora exactă a întâlnirilor. Adevărul e că nu sunt respectate toate programările. Când chestiunile se complică şi orarul iniţial e decalat sau anulat, funcţionarii sunt lăsaţi în neştiinţă şi trebuie să aştepte la nesfârşit. Uneori aşteaptă săptămâni la rând numai pentru a li se spune să se întoarcă acasă.

Când Majestatea Sa îşi dă seama că emulează prea multe întâlniri, îi răsplăteşte pe cei dezamăgiţi cu daruri şi autografe. Odată, când ploua cu găleata şi cei convocaţi au ajuns uzi până la piele după nopţi în şir de călătorie, iar întrevederile lor au fost contramandate, Hsien Feng i-a răsplătit pe toţi cu câte un cupon de mătase şi satin ca să-şi facă haine noi.

Stau întotdeauna lângă Majestatea Sa în timp ce lucrează. Încăperea este de fapt zona de odihnă din capătul sălii tronului, însă acum este numită bibliotecă, datorită rafturilor cu cărţi care acoperă pereţii de sus până jos. Deasupra capului meu se află o tăbliţă gravată cu caracterele chinezeşti ce înseamnă *integru* şi *cinstit.* De afară e greu să-ţi dai seama de adevărata dimensiune a clădirii: este mult mai mare decât mi-am imaginat-o eu. Construită în secolul XV, este situată în apropiere de Palatul Seninătăţii Binevoitoare, dar încă în perimetrul alcătuit de Poarta Justiţiei Imperiale, Poarta Virtuţii Glorioase şi Poarta Norocului Păstrat. Aceasta din urmă duce la un grup de clădiri mari ce adăpostesc

birourile imperiale.

Locul este aproape şi de sediul Marelui Consiliu, a cărui importanţă a crescut în ultimii ani. De aici împăratul îşi poate convoca la orice oră consilierii pentru a discuta afaceri de stat. Majestatea Sa preferă să îşi primească miniştrii în încăperea principală din Sala Dezvoltării Spirituale. Ca să citească, să scrie sau să primească funcţionari înalţi ori prieteni de încredere, se duce în aripa vestică. Cea estică a fost reamenajată în timpul verii şi a devenit noul nostru dormitor.

Pentru mulţi, a le fi acordată o audienţă la împărat e cea mai importantă onoare din viaţa lor, iar Hsien Feng trebuie să se ridice la înălţimea aşteptărilor lor. Detaliile ceremoniale sunt aproape fără de sfârşit. În noaptea de dinaintea audienţei, eunucii trebuie să facă o curăţenie exemplară în palat. O muscă poate fi motiv de decapitare. Sala tronului este parfumată cu esenţe şi tămâie, iar covoraşele pentru îngenuncheat trebuie aşezate corespunzător. Înainte de miezul nopţii, gărzile vin să verifice fiecare colţişor. La două dimineaţa, miniştrii sau generalii chemaţi sunt escortaţi prin Poarta Purităţii Celeste şi trebuie să meargă pe jos o distanţă destul de mare pentru a ajunge la Sala Dezvoltării Spirituale. Înainte de a fi conduşi în sala tronului, aceştia sunt primiţi în camerele de oaspeţi din aripa vestică: funcţionarul registraturii Curţii are datoria de a se ocupa de ei. Se serveşte numai ceai. Când împăratul se urcă în palanchin, cel convocat este anunţat şi i se spune să se ridice şi să stea cu faţa spre est până soseşte Majestatea Sa.

Înainte ca împăratul Hsien Feng să coboare din palanchin, se pocneşte de trei ori din bici – chemarea la linişte desăvârşită. În clipa în care plesneşte biciul, toată lumea trebuie să se lase în genunchi: oamenii se aliniază în funcţie de rang. Marii consilieri, prinţii şi alte persoane de spiţă regală ocupă primul rând. Când împăratul se aşază, toţi trebuie să facă nouă plecăciuni, cu fruntea coborând până la pământ.

Împăratului nu-i place să lucreze în sala tronului, deoarece jilţul nu este confortabil: spătarul este o magnifică operă de sculptură în lemn, alcătuită din numeroase mănunchiuri de dragoni. Cum audienţele pot dura ore în şir, Hsien Feng a început să aibă dureri de spate.

Sala tronului seamănă, nici mai mult, nici mai puţin, cu o galerie, toate obiectele fiind aşezate ca la o expoziţie. Tronul stă pe o scenă ridicată, cu scări pe fiecare latură. În spate se află trei rânduri de

panouri din lemn sculptat, fiecare decorat cu dragoni din aur. Scena îi oferă împăratului posibilitatea să se uite în ochii a mai mult de o sută de funcţionari. Audienţa începe când prima persoană convocată urcă treptele dinspre est şi îi dă împăratului un registru cu însemnări.

Împăratul Hsien Feng nu atinge niciodată registrul: secretarul său îl ia şi îl pune pe o cutie galbenă de lângă tron. Împăratul se poate uita în registru, dacă acest lucru este necesar. Cel convocat se îndepărtează apoi, coborând pe treptele dinspre vest ca să se întoarcă la covoraşul său. Are acum voie să spună ce doleanţe are. Când acesta îşi termină petiţia, împăratul îşi expune părerile.

De obicei, Hsien Feng iniţiază o discuţie între marii consilieri, prinţii şi membrii de vază ai clanului. Ei îşi spun opiniile, fiecare străduindu-se să prezinte cea mai bună opţiune. Uneori, vorbele lor devin tăioase şi spiritele se încing. Odată a avut loc un incident în care un ministru a murit de infarct în toiul unei dispute. Cel convocat trebuie să rămână tăcut până în momentul când este întrebat: atunci poate să răspundă, însă întotdeauna cu deferenţă şi rezervat. După ce se ajunge la o concluzie, împăratul Hsien Feng este gata să emită decretul pe care un învăţat al Curţii de cel mai înalt rang îl redactează atât în chineză, cât şi în manciuriană. Apoi este chemat la rând următorul. Procedura se repetă până la prânz.

Eu sunt mult mai interesată să aflu ce se întâmplă în ţară, decât să-i ascult pe miniştrii care nu au pus niciodată piciorul afară din Peking. Majoritatea discuţiilor mi se par plictisitoare. Iar soluţiile – lipsite de raţiune. Sunt uimită de diferenţele dintre prinţii regali, cei din clanul manciurian, şi guvernatorii şi generalii, în majoritate chinezi han, care miros a praf de puşcă. Mă simt însă impresionată de chinezi, deoarece ei dau pur şi simplu o notă de realitate. Ofiţerilor de origine manciuriană le place la nebunie să se certe în legătură cu ideologia: ţipă sloganuri patriotice precum copiii de şcoală. Ofiţerii han preferă să rămână tăcuţi atunci când se declanşează un conflict în partea manciuriană a Curţii. Atunci când doresc să expună o idee, o susţin fără pasiune, oferindu-le împăratului şi Curţii doar fapte.

După ce am stat la câteva audienţe, am observat că niciodată chinezii nu fac vreo încercare de a-l contrazice pe împărat. Dacă propunerea lor e respinsă, ei o acceptă umili. Adesea, ei obişnuiesc să ducă la îndeplinire ordinul Majestăţii Sale, chiar dacă ştiu că va fi lipsit de rezultat. După ce se pierd mii de vieţi, chinezii se întorc cu

cifrele morţilor, sperând că împăratul va reconsidera propunerea lor. Atunci când el o face, se simt atât de uşuraţi, că încep să plângă. Sunt foarte mişcată de loialitatea lor, şi îmi doresc ca Hsien Feng să îi asculte mai puţin pe nobilii manciurieni şi mai mult pe chinezi.

Totuşi, am început să înţeleg de ce împăratul se poartă aşa cum se poartă. Mi-a spus nu o dată convingerea sa că numai un manciurian e capabil de devotament pur faţă de dinastia Ch’ing. Înclină întotdeauna spre ofiţerii manciurieni, atunci când are loc un diferend de opinii. Onorează privilegiul rasei conducătoare şi face în aşa fel încât să fie limpede pentru Curte că un ministru de origine manciuriană va fi cel în care va avea mai întâi încredere. După atâtea secole, miniştrii chinezi au reuşit să se ridice deasupra umilinţei. Sunt cu adevărat uluită de tăria şi răbdarea lor.

12

Asistându-l pe împăratul Hsien Feng, m-am familiarizat cu doi oameni care au o mare greutate la Curte, însă ale căror păreri sunt diametral opuse acesteia. Unul este Su Shun, conducătorul Marelui Consiliu, iar celălalt prinţul Kung, fratele vitreg al împăratului.

Su Shun e un manciurian ambiţios şi arogant în vârstă de peste patruzeci de ani: un bărbat înalt, cu o constituţie viguroasă, ai cărui ochi mari şi nas subţire, uşor coroiat, mă duc cu gândul la o bufniţă. Sprâncenele-i stufoase sunt inegale, una fiind mai sus decât cealaltă. E cunoscut pentru inteligenţa şi temperamentul său exploziv. El reprezintă partea conservatoare a Curţii, iar soţul meu îl numeşte „comerciantul care vinde idei fantastice”. Admir talentul lui Su Shun de a elabora discursuri impresionante: dă exemple din istorie, filosofie, chiar şi din opere clasice. M-am surprins adesea gândindu-mă: *Există ceva ce omul ăsta să nu ştie?*

Specialitatea lui Su Shun constă în precizia detaliilor, fiind un povestitor nemaipomenit: are un simţ al dramaticului ce sporeşte efectul. Numai auzindu-i vocea, în timp ce stăteam în spatele draperiei mele, eram adesea cucerită de cuvintele sale, chiar dacă nu eram de acord cu ideile sale politice.

Pentru Curte, Su Shun reprezintă cartea vie a cinci mii de ani de civilizaţie a Chinei. Amploarea cunoştinţelor sale e fără egal, şi el este singurul ministru care vorbeşte fluent manciuriana, mandarina şi chineza veche. Su Shun se bucură de o mare popularitate printre clanurile manciuriene, unde opiniile sale antibarbare primesc un sprijin semnificativ.

Fiind al şaptelea nepot al unui nobil şi descendent al lui Nurhachi, fondatorul dinastiei Ch’ing, Su Shun are parte de relaţii sus-puse. Puterea sa se sprijină, de asemenea, şi pe prietenia cu oameni influenţi, dintre care mulţi sunt chinezi bogaţi, dar care nu fac prea mare vâlvă. Încă din tinereţe a călătorit mult. Gusturile sale vaste îi permit să comunice eficient cu societatea în ansamblul său. E cunoscut ca având un interes deosebit pentru arta antică şi deţine mai multe morminte străvechi în Hsian, acolo unde se crede că este îngropat primul împărat al Chinei.

Su Shun este considerat un om generos şi loial. Există o poveste despre vremea când a început să lucreze pentru Curte ca asistent al unui ofiţer inferior: a vândut bijuteriile mamei sale ca să poată organiza banchete pentru prietenii săi. Am aflat mai târziu că Su

Shun folosea aceste mese sofisticate pentru a strânge informaţii din toate sferele vieţii – de la bârfe despre cei mai populari actori din Peking, până la numele celui care ascunde cel mai mult aur în propria grădină, de la reforme militare la căsătorii încheiate din raţiuni politice.

Recenta promovare a lui Su Shun ca mâna dreaptă a împăratului Hsien Feng a reuşit să domolească frustrarea Majestăţii Sale legată de birocraţia Curţii. Curtea este atât de coruptă, încât majoritatea oficialilor nu fac nimic altceva decât să se împăuneze cu titlurile şi să îşi ia salariile. Mulţi sunt descendenţi de viţă nobilă care au luptat sub comanda unor prinţi puternici; alţii sunt manciurienii bogaţi, dar de origine umilă, care şi-au cumpărat posturile cu „donaţii” făcute guvernatorilor de provincii. Împreună, ei alcătuiesc elita care conduce Curtea. De-a lungul anilor, ei au golit vistieria imperială. Când ţara suferea din punct de vedere economic, aceşti oameni continuau să se îmbogăţească. Iar în momentul în care împăratul Hsien Feng şi-a dat seama de profunzimea problemei, l-a promovat pe Su Shun ca să „măture molozul”.

Su Shun este eficient şi nemilos: s-a concentrat pe un singur caz foarte vizibil de corupţie, care are legătură cu examenul imperial pentru funcţiile publice. Examenul se dă anual şi influenţează viaţa a mii de oameni din toată ţara. În raportul său pentru împăratul Hsien Feng, Su Shun a acuzat cinci judecători de rang înalt de luare de mită. De asemenea, a prezentat în raport nouăzeci şi unu de cazuri în care rezultatele testelor au fost măsluite şi l-a contestat pe câştigătorul locului întâi de anul trecut. Pentru a restabili reputaţia funcţiei publice, împăratul a ordonat decapitarea tuturor celor cinci judecători şi a câştigătorului locului întâi. Oamenii au aclamat acţiunea, iar Su Shun a devenit un nume de marcă.

Un alt lucru pe care l-a făcut Su Shun i-a adus o onoare şi mai mare. El i-a adus în faţa justiţiei pe bancherii care produceau *tael*-i falşi. Unul dintre falsificatorii cei mai importanţi s-a întâmplat să fie cel mai bun prieten al său, Huang Shan-li. Huang îl salvase cândva pe Su Shun de la a fi omorât de un creditor necruţător, aşa că toată lumea a prezis că Su Shun va găsi o modalitate de a-l exonera pe prietenul său. Însă Su Shun a arătat că loialitatea sa faţă de împărat este mai presus de orice.

Celălalt bărbat a cărui opinie este preţuită de împăratul Hsien Feng este prinţul Kung. Odată, împăratul a recunoscut cu durere faţă de mine că propriul său talent nici nu se compară cu cel al

prinţului Kung. Nici ceilalţi fraţi vitregi ai săi, prinţul Ts’eng şi prinţul Ch’un, nu se ridică la înălţimea prinţului Kung. Ts’eng e cunoscut ca fiind „un ratat care se crede învingător”, iar Ch’un – „onest, dar nu foarte deştept”.

La început, nu am fost de acord cu soţul meu. Seriozitatea şi firea logică a prinţului Kung puteau avea efecte negative. Însă când am ajuns să-l cunosc pe Kung, părerea mea despre el s-a schimbat treptat. Îi plac provocările, spre deosebire de împăratul Hsien Feng, care e prea delicat, sensibil şi, mai ales, profund nesigur. Totuşi, nu toată lumea vede asta, căci de obicei îşi ascunde teama sub o mantie de aroganţă şi hotărâre. Când vine vorba să se împace cu pierderea, mintea lui Hsien Feng se ancorează în fatalism. Fratele său are însă o viziune mai optimistă.

Mi se pare ciudat să petrec timp cu amândoi. Ca milioane de alte fete din China, am crescut auzind poveşti despre viaţa lor privată: încă dinainte ca Fann Sora cea Mare să îmi istorisească totul de-a fir a păr, ştiam în linii generale despre moartea tragică a împărătesei Chu An. Când Hsien Feng mi-a descris-o cu cuvintele sale, povestea mi-a sunat plat, şi chiar fals. El nu îşi amintea scena în care şi-a văzut mama pentru ultima oară. „Niciun eunuc nu a stat afară ţinând funia de mătase albă, ca să o îndemne să se grăbească.” Tonul Majestăţii Sale era simplu şi netulburat: „Mama m-a adormit, iar când m-am trezit mi-au spus că e moartă. N-am mai văzut-o niciodată”.

Pentru împăratul Hsien Feng, tragedia e un mod de viaţă, în timp ce pentru mine e o operă tristă. Copilul Hsien Feng a suferit, cu siguranţă, cumplit şi a continuat să sufere şi ca bărbat. Însă nu îşi dă voie să simtă asta cu adevărat; probabil că nu mai poate.

Împăratul mi-a spus cândva că Oraşul Interzis nu e nimic altceva decât o colibă de paie care arde în mijlocul imensei sălbăticii.

Cărăuşii ce poartă palanchinul urcă încet dealurile. În spatele nostru, eunucii cară o vacă, o capră şi o căprioară, legate fedeleş cu funii. Poteca e alunecoasă. Uneori suntem nevoiţi să coborâm şi să mergem pe jos. După ce ajungem la locul strămoşesc, eunucii ridică un altar, pe care aşază tămâie, mâncare şi vin. Împăratul Hsien Feng se înclină spre cer şi spune acelaşi monolog pe care l-a mai spus de nenumărate ori înainte.

Îngenunchind lângă el, mă dau cu fruntea de pământ şi mă rog ca tatăl său să arate îndurare. Nu demult, Hsien Feng a vrut să

folosească porumbeii lui An-te-hai pentru a-i trimite mesaje în Ceruri tatălui său. I-a pus pe eunuci să înlocuiască fluierele cu bileţele adresate tatălui său, pe care le-a compus el însuşi cu grijă. Evident, efectele au întârziat să apară.

Sper că împăratul va fi capabil să-şi îndrepte energia spre modalităţi mai practice. Întorcându-ne de la templu, îmi spune că ar vrea să-şi viziteze fratele, pe prinţul Kung, la reşedinţa acestuia, Grădina Discernământului, cam la vreo două mile distanţă. Aproape că-mi vine să cred în intervenţia spiritului tatălui său. Întreb dacă aş putea să merg mai departe cu el şi simt că sunt în al nouălea cer în momentul în care îmi spune că da. L-am mai văzut pe prinţul Kung, dar n-am vorbit niciodată cu el.

Palanchinul lui Hsien Feng e mare cât o cameră: laturile sale sunt făcute din satin de culoarea soarelui, iar înăuntru pătrunde o lumină de un galben stins. Mă întorc spre Majestatea Sa:

— La ce te uiţi? mă întreabă el.

Zâmbesc:

— Mă întreb ce e în mintea Fiului Cerului.

— O să-ţi arăt ce e în mintea mea, îmi răspunde, în timp ce mâinile lui mă pipăie între coapse.

— Nu aici, Majestatea Voastră.

Îl dau la o parte.

— Nimeni nu-l opreşte pe Fiul Cerului.

— Cărăuşii îşi vor da seama.

— Şi ce?

— Se va naşte un zvon şi se va răspândi ca vântul. Mâine-dimineaţă Majestatea Sa Marea Împărătească va scuipa când îmi va menţiona numele la micul dejun.

— Ea nu a făcut la fel cu tatăl meu?

— Nu, Majestatea Voastră, eu nu am de gând să o fac cu Domnia Voastră.

— O să te oblig.

— Aşteptaţi până ajungem la palat, vă rog!

Mă trage spre el. Mă zbat şi încerc să scap.

— Nu mă vrei, Orhideea? Ia gândeşte-te. Îţi ofer sămânţa mea.

— Vorbiţi despre sămânţa cea stricată? Sămânţa despre care mi-aţi spus că nu va încolţi?

Palanchinul începe să se clatine şi să se legene. Încerc să rămân nemişcată, dar este imposibil: împăratul Chinei nu e obişnuit să se

abţină. Şeful cărăuşilor şi eunucul-şef Shim încep să discute. Se pare că şeful cărăuşilor e îngrijorat pentru siguranţa Majestăţii Sale şi vrea să se oprească şi să verifice, însă Shim ştie exact ce se petrece. Cărăuşul şi eunucul se ceartă.

Îmi cade un pantof. Se rostogoleşte din palanchin şi eunucul-şef Shim îl ridică, ţinându-l în faţa şefului cărăuşilor, care în sfârşit înţelege. Cearta încetează. În acest moment, împăratul Hsien Feng atinge culmea plăcerii. Întregul palanchin se zgâlţâie, iar Shim îmi pune delicat pantoful înapoi în picior.

Sunt fericită că escapada noastră l-a scos pe împărat din depresie. Mă complimentează pentru farmecul meu, însă eu nu sunt întru totul aşa cum par. La suprafaţă sunt plăcută, puternică şi sigură pe mine, dar în spatele măştii mă simt izolată, încordată şi într-un fel vag, dar foarte real, nemulţumită. Teama mă însoţeşte permanent şi mă gândesc în mod constant la rivalele mele. Mă întreb cât timp va mai dura până ce o alta îmi va lua locul. Chipurile lor schimonosite de gelozie îmi năpădesc gândurile, precum ceţurile iernii.

Sunt sigură că rivalele mele au trimis spioni să mă supravegheze: „ochiul” ar putea fi chiar unul dintre slujitorii împăratului. Dacă este aşa, el va raporta cu siguranţă activităţile noastre din palanchin. Un cât de mic scandal poate lua proporţii uriaşe. Pentru cele trei mii de femei din Oraşul Interzis, eu sunt hoaţa care a furat singurul armăsar, eu sunt cea care le-a jefuit de singura lor şansă la maternitate şi fericire.

Dispariţia pisicii mele, Zăpada, a fost un avertisment. An-te-hai a găsit-o într-un puţ, nu departe de palatul meu. Frumoasa ei blană albă fusese smulsă. Nimeni nu a ieşit în faţă să dea în vileag numele făptaşului, şi nici nu şi-a exprimat cineva compasiunea. Printr-o stranie coincidenţă, curând după aceea s-au jucat trei opere pe Marea Scenă Changyi. A fost asta expresia unei victorii? O sărbătorire a răzbunării? Am fost singura concubină care nu a fost invitată să participe. Am stat singură în grădină şi am ascultat muzica ce plutea dincolo de zidul meu.

An-te-hai mi-a relatat o altă bârfă. Un ghicitor a vizitat palatul şi a prezis că mi se va întâmpla ceva groaznic înainte de sfârşitul iernii: voi fi sugrumată de moarte în somn de mâinile unei fantome. Ori de câte ori trecem unele pe lângă altele, expresiile de pe chipurile celorlalte doamne îmi spun gândurile lor, întrebându-mă din priviri: „Când?”.

Ştiu exact ce se vrea de la mine. Însă mă voi retrage voluntar din faţa afecţiunii Majestăţii Sale? Înainte de a-l mitui pe eunucul-şef Shim, patul meu a fost rece multe luni. Refuz să mă târăsc din nou, de bunăvoie, sub acele cearşafuri.

La audienţe am descoperit că adesea cele mai bune soluţii pot fi aflate chiar în cuvintele acelora care raportează problemele. Ei acordă mult timp subiectului respectiv şi sunt capabili să vină cu sugestii. Ceea ce mă deranjează e că miniştrii ţin adesea pentru ei adevăratele lor păreri. Se încred în ideea că Fiul Cerului vede lucrurile „prin ochii unui zeu”.

Mă uimeşte însă faptul că împăratul Hsien Feng chiar crede că *este* ochiul zeului. Rareori se îndoieşte de propria-i înţelepciune şi caută semne pentru a dovedi izvorul divin al acesteia. Poate fi vorba de un copac lovit de fulger din grădina sa ori de o stea căzătoare care traversează cerul nopţii. Su Shun încurajează fascinaţia lui Hsien Feng pentru el însuşi, convingându-l că e protejat de Ceruri. Însă când lucrurile din afara Oraşului Interzis nu merg cum vrea el, Hsien Feng se poartă precum o saca găurită – încrederea lui în sine dispare pe dată.

Împăratul a ajuns într-o stare deplorabilă. Când adevărul şi înţelegerea îi sunt de nepătruns, dispoziţia lui se schimbă, cu şi mai multă violenţă. Acum e hotărât să-i înfrângă pe barbari şi porunceşte deportarea unui ambasador străin, în clipa următoare disperarea pune stăpânire pe el şi consimte să semneze un tratat care nu face decât să adâncească dezastrul economic din China. În public, fac tot posibilul să păstrez iluzia puterii soţului meu. Însă pe mine însămi nu mă pot păcăli. Pe sub rochia mea aurie sunt Orhideea, fata din Wuhu. Ştiu că recoltele sunt lipsite de apărare când lăcustele dau năvală.

Atunci când audienţele se desfăşoară fără incidente, împăratul Hsien Feng îmi spune că eu l-am ajutat să-şi redobândească puterile magice. Tot ceea ce fac, însă, este să-i ascult pe oameni ca Su Shun şi prinţul Kung. Dacă aş fi bărbat şi aş putea să pun piciorul afară din palat, m-aş duce până la graniţă şi m-aş întoarce cu propriile mele strategii.

Din palanchin nu se văd decât dealuri golaşe. După ce lasă perdeaua jos, Majestatea Sa se reazemă de pernă şi continuă să-mi vorbească despre viaţa sa:

— Răsculaţii din Taiping au provocat distrugeri peste tot. Nu am pe nimeni pe care să mă bazez, în afară de fratele meu. Dacă prinţul Kung nu poate să reuşească, nimeni nu poate, ştiu sigur asta. L-am umilit în trecut, cu sau fără intenţie. Acum, profit de fiecare ocazie ca să repar relaţia noastră. Tata nu şi-a ţinut promisiunea, iar eu sunt vinovat în locul lui. I-am acordat prinţului Kung cel mai înalt titlu, în ziua în care am fost încoronat împărat. Apoi i-am oferit cea mai bună locuinţă din afara Oraşului Interzis, după cum vei vedea tu însăţi. I-am dat o avere în *tael*-i, şi el a folosit-o pentru a redecora palatul. I-am neglijat pe ceilalţi fraţi şi veri ai mei. Grădina Discernământului nu e cu nimic mai prejos decât oricare dintre palatele din Oraşul Interzis.

Nu sunt la curent cu ceea ce a făcut împăratul Hsien Feng pentru fratele său. Pentru a-l face pe prinţul Kung să se simtă bine, Hsien Feng a nesocotit tradiţia potrivit căreia unui prinţ manciurian nu-i este permis să deţină o funcţie militară. L-a numit pe Kung consilier-şef al cabinetului militar imperial. Puterea prinţului Kung este egală cu cea a lui Su Shun. Fără să ia în seamă protestele acestuia din urmă, Majestatea Sa i-a acordat prinţului Kung şi dreptul de a-şi alege drept asistent pe oricine doreşte. Inclusiv pe socrul său, Marele Secretar Kuei Liang, care se întâmplă să fie duşmanul lui Su Shun.

Ajungem la Grădina Discernământului cu puţin timp înainte de prânz. Prinţul Kung şi a lui *fujin* – cuvântul manciurian pentru „soţie” – au fost anunţaţi şi ne aşteaptă la poartă. Kung pare să fie încântat să-şi vadă fratele. În vârstă de douăzeci şi doi de ani, el e cu doi ani mai tânăr decât Hsien Feng. Au amândoi cam aceeaşi înălţime. Sesizez privirea ageră pe care mi-o aruncă prinţul Kung. Mă analizează, înlăturând orice fel de sentiment. Îi simt suspiciunea şi neîncrederea. Fără îndoială, se întreabă de ce mă ţine fratele lui, dată fiind mai ales asprimea zvonurilor care circulă.

Respectând tradiţia, prinţul Kung execută un ritual de bun venit. Mie mi se pare mai degrabă lipsit de cordialitate. Cei doi nu se poartă ca nişte fraţi care au crescut împreună. Seamănă mai mult cu ritualul unui supus care-şi aduce omagiul stăpânului său.

Împăratul Hsien Feng îi mulţumeşte fratelui său pentru gest, grăbindu-se să încheie cu formalităţile şi repezindu-şi răspunsul. Înainte ca *fujin* să-şi isprăvească plecăciunea şi urarea: „Îi doresc Majestăţii Voastre zece mii de ani de viaţă”, el îşi ia fratele de braţ.

Îmi execut plecăciunile şi apoi mă dau deoparte, ca să ascult şi să observ. Descopăr asemănări în modul de comportament al fraţilor: elegant şi arogant deopotrivă. Au amândoi trăsături manciuriene tipice: ochi oblici cu o singură pleoapă, nas drept şi gură bine conturată. Iată şi diferenţa, decid eu repede: prinţul Kung are ţinuta unui călăreţ mongol. Păşeşte cu spatele drept, dar are picioarele încovoiate. Mişcările împăratului Hsien Feng seamănă mai mult cu cele ale unui discipol antic.

Facem schimb de daruri. Îi ofer lui *fujin* o pereche de pantofi cu care An-te-hai tocmai s-a întors. Au perle şi mărgele din jad verde cusute într-un minunat model floral. *Fujin* e încântată. Ea îmi dă la rândul ei o pipă din cupru. N-am mai văzut nicicând ceva asemănător. Pe micuţa pipă e reprezentată o scenă sofisticată de bătălie, cu nave, soldaţi şi valuri. Micile siluete sunt gravate cu precizie, iar suprafaţa e lustruită la fel de fin ca porţelanul. *Fujin* îmi spune că a fost confecţionată cu ajutorul unei maşini inventate de un englez. A fost un dar de la un angajat de-al prinţului Kung, un britanic pe nume Robert Hart.

După încheierea saluturilor, servitorii aduc covoraşe şi le aşază la picioarele noastre. Prinţul Kung se aruncă pe al său şi îi face din nou plecăciuni fratelui său. Soţia lui îi urmează exemplul. După ce el este scutit, îşi cheamă copiii şi concubinele, care aşteaptă, gătiţi cu toţii, chemarea lui. *Fujin* are grijă ca toţi copiii să îşi facă perfect plecăciunile de salut.

Sunt uşurată când în sfârşit ritualul se încheie şi suntem conduşi în salon. *Fujin* se scuză şi iese. Înainte de a mă aşeza, prinţul Kung mă întreabă dacă aş dori ca *fujin* să-mi arate grădina.

Îi răspund că aş prefera să rămân, dacă asta nu-l deranjează.

Se arată surprins, dar nu zice nimic.

Cu permisiunea împăratului Hsien Feng, rămân la locul meu. Fraţii încep să converseze: prinţul Kung se concentrează complet asupra fratelui său, de parcă eu nici n-aş fi în cameră.

Nu am mai văzut niciodată pe cineva care să vorbească atât de direct şi de pasionat ca prinţul Kung. Rosteşte cuvintele în mare grabă, de parcă ar lua casa foc dacă nu ar vorbi suficient de repede.

Înainte ca împăratul să aibă ocazia de a-şi bea prima înghiţitură de ceai, prinţul Kung îi pune în faţă o scrisoare:

— Vestea a ajuns la mine ieri, cu un timbru de prioritate de şase sute de mile. E de la guvernatorul provinciei Shantung. După cum

puteţi vedea, e adresată atât mie, cât şi lui Su Shun, şi este extrem de îngrijorătoare.

Împăratul Hsien Feng lasă ceaiul jos:

— Ce s-a întâmplat?

— Digurile de pământ din jurul Fluviului Galben s-au prăbuşit în apropiere de graniţa dintre provinciile Shantung şi Kiangsu. Au fost inundate douăzeci de sate. Patru mii de oameni au murit.

— Cineva va fi pedepsit!

Împăratul pare mai mult enervat decât preocupat.

Prinţul Kung pune jos documentul şi oftează:

— E foarte uşor să decapitezi doi-trei primari şi guvernatori. Însă cei morţi nu mai pot fi aduşi înapoi. Avem nevoie ca autorităţile locale să se îngrijească de cei rămaşi fără adăpost şi să organizeze operaţiuni de salvare.

Hsien Feng îşi acoperă faţa cu palmele:

— Să nu mai aud veşti proaste! Lasă-mă în pace!

Ca şi cum nu ar fi avut timp să insiste asupra suferinţei fratelui său, prinţul Kung continuă:

— Am de asemenea nevoie de sprijinul Domniei Voastre pentru a înfiinţa un *tsungli yamen.*

— Ce e ăsta? întreabă împăratul. N-am mai auzit de o asemenea titulatură.

— Un oficiu naţional pentru afaceri externe.

— A, problema externă. Păi dă-i drumul, dacă crezi că ţi-e necesar.

— Nu pot.

— Cine te împiedică?

— Su Shun, Curtea, oamenii de vază din clan. Întâmpin o puternică opoziţie. Oamenii spun că strămoşii noştri nu au avut aşa ceva. Aşa că noi de ce să avem?

— Toată lumea aşteaptă ca spiritul tatălui nostru să facă o minune, se încruntă împăratul.

— Da, Majestatea Voastră. Între timp, vin şi mai mulţi străini. Cea mai bună soluţie e să instaurăm nişte restricţii, pentru ca în mod treptat să dobândim controlul asupra situaţiei. Poate că vom fi chiar în stare să-i izgonim într-o zi. Dar mai întâi trebuie să ne comportăm cu ei potrivit regulilor pe care amândoi le convenim. Străinii numesc asemenea reguli „legi”. În linii mari un termen echivalent cu ceea ce noi numim „principii”. *Tsungli yamen* se va ocupa de facerea legilor.

— Şi atunci ce vrei de la mine? întreabă împăratul pe un ton nu prea entuziast.

— Voi lua iniţiativa dacă îmi veţi acorda un fond pentru operaţiuni. Oamenii mei trebuie să înveţe limbi străine. Şi, desigur, trebuie să angajez străini ca profesori. Străinii…

— Nu pot să sufăr cuvântul „străini"! îl întrerupe împăratul. Urăsc să recunosc invadatorii. Tot ce ştiu e că au venit în China ca să-mi impună mie punctele lor de vedere şi obiceiurile lor.

— Câştigă şi China ceva din asta, Majestatea Voastră. Comerţul liber va ajuta la dezvoltarea economiei noastre.

Împăratul Hsien Feng ridică mâna pentru a-l reduce pe prinţul Kung la tăcere:

— Nu voi oferi daruri când sunt ofensat.

— Înţeleg şi sunt de acord cu Domnia Voastră, zice prinţul Kung cu delicateţe. Dar nici nu ştiţi ce umilinţe am îndurat eu. Sunt presat din ambele părţi, şi din exterior, şi din interior. Am fost numit „linguşitorul diavolului" de către propriii mei ofiţeri şi funcţionari.

— O meriţi.

— Ei bine, e uşor să ne închidem ochii, însă va dispărea realitatea astfel? Prinţul Kung face o pauză, apoi se hotărăşte să termine ce voia să spună: Adevărul e că suntem atacaţi şi nu avem nicio apărare. Mă tem ca nu cumva aroganţa ignorantă a Curţii să ne coste dinastia.

— Sunt obosit, zice Hsien Feng după un moment de tăcere.

Prinţul Kung sună după servitori, care aduc înăuntru un scaun din răchită cu spătarul lăsat în jos. Ajutat, împăratul se aşază pe el. Cu faţa palidă şi ochii înceţoşaţi, rosteşte către fratele său:

— Gândurile mele zboară precum fluturii. Nu mă mai obliga să gândesc, te rog.

— Am permisiunea Domniei Voastre să deschid *tsungli yamen,* atunci? Vă veţi ocupa să fie alocate fondurile necesare?

— Sper că asta este tot ce-mi ceri.

Hsien Feng închide ochii.

Prinţul Kung clatină din cap şi un zâmbet amar îi brăzdează chipul. Încăperea e învăluită într-o tăcere adâncă. Văd pe geam slujnicele care aleargă după copii, în timp ce aceştia ţopăie peste pietrele dintr-un heleşteu.

— Am nevoie de un decret imperial, Majestatea Voastră. Vocea prinţului Kung sună de parcă ar cerşi: Frate, nu ne permitem să mai

amânăm.

— Bine.

Cu ochii tot închişi, Hsien Feng îşi întoarce faţa spre perete.

— În decretul Domniei Voastre trebuie să i se acorde puteri depline acestui *tsungli yamen.*

— Bine, dar în schimb trebuie să-mi promiţi – împăratul face un efort să se ridice în capul oaselor – că oricine ia un salariu trebuie să îşi facă treaba, sau îşi pierde capul.

Prinţul Kung pare uşurat:

— Vă pot asigura că pe primul loc va sta calitatea oamenilor mei. Însă lucrurile sunt mai complicate. Cel mai serios obstacol pe care îl au de înfruntat ofiţerii mei este Curtea. Nu am parte de niciun fel de respect din această zonă. Ei se bucură în secret când localnicii hărţuiesc ambasadori străini şi omoară misionari. Nici nu pot să vă spun cât de periculoasă e o astfel de purtare. Ea poate duce la izbucnirea unui război. Oamenii de vază din clan sunt orbi din punct de vedere politic.

— Luminează Curtea, atunci, spune împăratul, deschizându-şi ochii.

Pare cu adevărat obosit.

— Am încercat, Majestatea Voastră. Am convocat şedinţe şi nu şi-a făcut apariţia nici măcar un membru al clanului. L-am trimis chiar pe socrul meu să-i invite personal, sperând că vârsta lui va impune respect. Însă fără rezultat. Primesc scrisori în care sunt insultat în tot felul şi mi se spune să mă spânzur. Aş vrea să vă rog să participaţi la următoarea şedinţă, dacă s-ar putea. Vreau să se ştie la Curte că am sprijinul împăratului.

Hsien Feng nu dă niciun răspuns. A adormit. Cu un oftat, prinţul Kung se lasă pe spate. Pare înfrânt. Soarele bate deasupra acoperişului şi aerul din cameră s-a încălzit. Parfumul dulce de iasomie de la plantele aşezate în colţuri se răspândeşte în încăpere. Treptat, lumina soarelui modifică forma umbrelor aruncate de plante pe podea.

Împăratul Hsien Feng începe să sforăie. Prinţul Kung îşi freacă mâinile şi se uită în jur. Servitorii vin şi strâng ceştile de ceai, după care aduc farfurioare cu prune japoneze.

Nu am poftă de mâncare. Nici prinţul Kung nu se atinge de fructe. Ne uităm fix la împăratul care doarme. Încet, privirile noastre se întâlnesc şi eu mă hotărăsc să profit de acest răstimp:

— Mă întrebam, Al Şaselea Frate, dacă aţi putea să fiţi amabil să-

mi povestiţi, vă rog, despre omorârea misionarilor străini. Îmi este foarte greu să cred aşa ceva.

— Aş vrea ca şi Majestatea Sa să fi avut dorinţa de a afla despre asta, zice prinţul Kung. Ştii cum se spune: „Un ţurţure lung nu se formează într-o singură noapte de ninsoare”. Păi, rădăcinile incidentelor pot fi găsite în timpul domniei împăratului Kang Hsi. În acea vreme, când Marea Împărătească Hsiao Chuang a ajuns în toamna vieţii sale, ea s-a împrietenit cu un misionar german pe nume Johann Adam Schall von Bell. El a fost cel care a convertit-o pe Majestatea Sa la catolicism.

— Cum a fost posibil aşa ceva? Mă refer la convertirea Majestăţii Sale.

— Nu peste noapte, desigur. Schall von Bell era un învăţat, om de ştiinţă şi preot. Era un bărbat atrăgător, şi i-a fost prezentat Marii Împărătese de către savantul Curţii, Hsu Kuang-chi. Schall preda sub conducerea lui Hsu la Academia Imperială Hanlin[3].

— Ştiu despre Hsu. Nu a fost el cel care a prezis corect eclipsa?

— Ba da. Prinţul Kung zâmbeşte. Hsu a fost. Însă nu a făcut asta singur. Părintele Schall era profesorul şi asociatul său. Împăratul l-a însărcinat să reformeze calendarul lunar. Când Schall a reuşit, împăratul l-a numit consilierul său militar. Schall a ajutat la confecţionarea armelor care au facilitat înăbuşirea unei mari răscoale ţărăneşti.

— Cum a ajuns Marea Împărătească să-l cunoască pe Schall?

— Păi, Schall a prezis că fiul el, prinţul Shih Chung, va urca pe tron, de vreme ce copilul supravieţuise variolei, în timp ce alţi copii ai împăratului nu. Desigur că la acea vreme nimeni nu înţelegea ce e variola şi nimeni nu l-a crezut pe Schall. După câţiva ani, fratele lui Shih Chung, Shih Tsu, a murit de variolă. Acum Majestatea Sa a fost convinsă că Schall avea o legătură specială cu universul şi l-a rugat să o convertească la religia lui. A devenit o credincioasă ferventă şi i-a primit călduros pe misionarii străini.

— Necazurile au început când misionarii au construit biserici? îl întreb.

— Da, când ei au ales locurile pe care localnicii le considerau ca având cel mai bun *feng shui.* Sătenii credeau că umbrele aruncate de biserici peste cimitirele lor strămoşeşti îi vor deranja pe morţi.

[3] Academia Hanlin din China a fost întemeiată în secolul VIII, în timpul dinastiei Tang. Ea a funcţionat fără întrerupere până la închiderea ei în 1911, în urma Revoluţiei Chineze (n. t.).

De asemenea, catolicii au denigrat religia chineză, ceea ce i-a jignit pe localnici.

— De ce nu au fost străinii mai înţelegători?

— Ei susţineau că Dumnezeul lor este singurul zeu.

— Oamenii de la noi nu ar accepta niciodată aşa ceva.

— E adevărat, dă prinţul Kung din cap. Au început lupte între noii convertiţi şi aceia care ţineau la vechile lor credinţe. Oameni de reputaţie dubioasă, infractori chiar, s-au alăturat catolicilor. Mulţi au comis crime în numele Dumnezeului lor.

— Şi asta a dus la declanşarea numeroaselor violenţe.

— Într-adevăr. Când misionarii au încercat să îi apere pe criminali, localnicii s-au adunat cu miile. Au ars bisericile şi i-au omorât pe misionari.

— De asta tratatele stipulează limpede că ţara noastră va fi amendată usturător dacă nu reuşeşte să controleze revoltele?

— Amenzile ne duc la faliment.

Se aşterne liniştea, iar prinţul Kung se întoarce să se uite la împărat, care doarme profund.

— De ce nu le spunem misionarilor să plece? întreb eu, dorindu-mi să mă pot stăpâni şi să nu o fac. Să le spunem să revină când situaţia va fi mai stabilă aici?

— Majestatea Sa a făcut-o. Le-a dat chiar şi un termen.

— Care a fost răspunsul?

— Ameninţări de război.

— De ce străinii ne impun cu forţa obiceiurile lor? Ca manciurieni, noi nu impunem obiceiurile noastre chinezilor. Nu le spunem să nu mai înfăşoare strâns picioarele femeilor lor ca să fie mai mici.

Prinţul Kung râde sarcastic:

— Poate un cerşetor să pretindă respect?

Se întoarce să se uite la mine, aşteptând parcă un răspuns.

În cameră începe să se răcorească. Privesc cum ne sunt umplute din nou ceştile cu ceai.

— Fiul Cerului a fost ofensat, îi spun eu. China a fost ofensată. Tuturor le e prea ruşine să recunoască asta!

Prinţul Kung îmi face semn să vorbesc încet. Lui Hsien Feng i s-au îmbujorat obrajii în somn. Mai mult ca sigur că are din nou febră. Respiraţia îi este greoaie, de parcă în plămânii săi nu ar intra destul aer.

— Fratele Domniei Voastre crede în *pa kua* – cele opt diagrame –

şi în *feng shui,* îi spun prinţului Kung. Crede cu tărie că este protejat de zei.

Kung ia o gură de ceai şi remarcă:

— Fiecare crede ce vrea să creadă. Însă realitatea e precum mirosul unei pietre de pe fundul gropii de gunoi: groaznică!

— Cum de-au ajuns occidentalii atât de puternici? întreb. Ce ar trebui să ştim despre ei?

— De ce vrei să te osteneşti? zâmbeşte el.

Se gândeşte cu siguranţă că acesta nu e un subiect de discuţie pentru o femeie.

Îi spun prinţului Kung că împăratul Hsien Feng e interesat să afle. Şi că eu aş putea să fiu de folos.

Ne privim intens preţ de o clipă, de parcă prin minte ne trece acelaşi gând. Se pare că înţelege:

— Acesta nu e un subiect restrâns. Dar ai putea să începi prin a citi scrisorile mele către Majestatea Sa. Trebuie să scăpăm din capcana autoamăgirii şi…

Îşi ridică privirea şi tace brusc.

Prinţul Kung e cel prin care am aflat de cel de-al treilea om important, generalul Armatei Nordice şi viceregele provinciei Anhwei. Îl cheamă Tseng Kuo-fan.

I-am auzit numele pentru prima oară de la împăratul Hsien Feng. Se spune că Tseng Kuo-fan este un chinez încăpăţânat cu scaun la cap, în vârstă de peste cincizeci de ani. S-a ridicat dintr-o familie de ţărani săraci şi a fost numit în 1852 la comanda armatei din Hunan, de unde este el de origine. E cunoscut pentru metodele sale meticuloase de instruire a oamenilor. A supus fortăreţele din Taiping de pe fluviul Yangtze, ceea ce i-a adus laude din partea capitalei neliniştite şi nerăbdătoare. A continuat să-şi călească oamenii, care au ajuns să fie cunoscuţi sub numele de Vitejii Hunan. Ei sunt cea mai eficientă forţă de luptă din imperiu.

Datorită sprijinului prinţului Kung, împăratul i-a acordat generalului Tseng o audienţă privată.

— Orhideea, mă strigă împăratul Hsien Feng în timp ce îşi pune roba imperială. Vino cu mine în dimineaţa asta, ca să-mi spui ce impresie îţi face Tseng Kuo-fan.

Îmi urmez soţul în Sala Dezvoltării Spirituale. Generalul se ridică din genunchi şi îl salută pe Majestatea Sa. Bag de seamă că este prea neliniştit ca să-şi ridice privirea. Asta nu e însă ceva neobişnuit

în timpul unei prime audienţe imperiale. Se întâmplă mai adesea printre cei de origine chineză. Umili din cale-afară, lor nu le vine să creadă că sunt primiţi de conducătorul lor.

De-adevăratelea, nu chinezii, ci manciurienii sunt cei cărora le lipseşte încrederea. Poate că strămoşii noştri au cucerit ţara prin forţă acum două secole, dar n-am stăpânit niciodată arta de a conduce. Am venit fără noţiuni fundamentale, cum e filosofia confucianistă, care unifică naţiunea prin morală şi spiritualitate, şi fără un sistem care să centralizeze puterea în mod eficace. De asemenea, ne lipseşte o limbă care să-i permită împăratului să comunice cu supuşii săi, dintre care optzeci la sută sunt chinezi.

În mod înţelept, strămoşii noştri au adoptat obiceiurile chineze. După părerea mea, asta a fost probabil inevitabil. Cultura e atât de elegantă şi de vastă, încât ne-a acceptat şi ne-a servit deopotrivă. Concepţiile confucianiste continuă să domine naţiunea. Pentru mine însămi, prima limbă e chineza, obiceiurile de a mânca sunt chinezeşti, sumara mea educaţie e de sorginte chineză, iar forma favorită de distracţie o constituie operele din Peking!

Am ajuns să-mi dau seama că sentimentul manciurian de superioritate ne-a trădat. Manciurienii de astăzi sunt la fel de putrezi precum un lemn infestat cu termite. Bărbaţii sunt în general răsfăţaţi şi nu mai ştiu cum să câştige bătălii pe spinarea calului. Majoritatea au devenit propriii lor duşmani: sub exteriorul lor mândru, ei sunt nesiguri şi leneşi. Îi creează dificultăţi soţului meu ori de câte ori acesta doreşte să promoveze pe cineva cu adevărat talentat care se întâmplă să fie chinez.

Din păcate, ei rămân forţa politică dominantă: opiniile lor îl influenţează pe împăratul Hsien Feng. Tseng Kuo-fan este cel mai bun general din imperiu şi cu toate astea Majestăţii Sale îi este teamă să-l promoveze. Însă lucrul acesta nu-i ceva neobişnuit. Orice chinez cu rang înalt se poate trezi oricând retrogradat pe loc. Nu există niciodată o explicaţie.

Prinţul Kung l-a sfătuit în mod repetat pe împărat să elimine discriminarea din administraţia sa, argumentând că până ce Majestatea Sa nu va demonstra dreptate absolută, el nu va beneficia de loialitate adevărată, iar Tseng Kuo-fan reprezintă ilustrarea întocmai a acestui argument. Renumitului general nu-i vine să creadă că se află aici pentru a fi onorat şi cedează în momentul când împăratul Hsien Feng încearcă să facă o glumă nevinovată:

— Te cheamă Tseng Tăietorul de Capete?

Tseng Kuo-fan se dă cu fruntea de pământ şi tremură violent. Încerc să nu chicotesc când aud clinchetul bijuteriilor lui Tseng.

Împăratul e fascinat:

— De ce nu-mi răspunzi la întrebare?

— Ar trebui să fiu pedepsit şi să mor de zece mii de ori înainte de a murdări urechile Majestăţii Voastre cu acest nume, răspunde omul.

— Nu, nu m-am supărat. Împăratul Hsien Feng zâmbeşte. Ridică-te, te rog. Îmi place numele Tseng Tăietorul de Capete. Vrei să-mi explici cum l-ai dobândit?

Respirând adânc, omul zice:

— Majestatea Voastră, numele mi-a fost dat mai întâi de către duşmani, şi apoi oamenii mei l-au adoptat.

— Cu siguranţă oamenii tăi sunt mândri să se afle sub comanda ta.

— Da, într-adevăr sunt.

— M-ai onorat, Tseng Kuo-fan. Aş vrea să am mai mulţi tăietori de capete ca generali!

Când împăratul Hsien Feng îl invită pe Tseng să i se alăture la prânz, omul e mişcat până la lacrimi. Zice că acum ar putea să moară şi să-şi întâlnească strămoşii cu mândrie, deoarece le-a făcut mare cinste.

După un pic de lichior, generalul Tseng devine relaxat. Când îi sunt prezentată drept concubina favorită a împăratului, Tseng cade în genunchi şi se înclină. Sunt foarte încântată.

Peste mulţi ani, după moartea soţului meu, când Tseng Kuo-fan şi cu mine eram amândoi bătrâni, l-am întrebat ce a crezut despre mine când ne-am întâlnit prima oară. M-a flatat şi a spus că a fost atât de uluit de frumuseţea mea, încât a devenit incapabil să mai gândească. M-a întrebat dacă îmi amintesc cum a băut un castron cu apă murdară – cea folosită ca să ne spălăm degetele în timpul mesei.

Sunt aşadar bucuroasă că împăratul Hsien Feng se osteneşte să mă prezinte prietenilor săi de rang înalt. În ochii lor nu sunt decât o concubină, chiar dacă una favorită. Fără îndoială însă, faptul că le sunt prezentată reprezintă un pas crucial pentru dezvoltarea şi maturizarea mea politică. A cunoaşte personal pe cineva ca Tseng Kuo-fan îmi va fi cu siguranţă de mare folos în viitor.

În timp ce ascult discuţia dintre împăratul Hsien Feng şi general, îmi amintesc de zilele cele mai plăcute din copilăria mea, când tata îmi spunea poveşti din trecutul Chinei.

— Tu însuţi eşti un învăţat, îi zice Hsien Feng lui Tseng. Am auzit că preferi să angajezi ofiţeri care sunt ştiutori de carte.

— Majestatea Voastră, eu am credinţa că oricine a fost învăţat preceptele lui Confucius are o mai bună înţelegere a loialităţii şi dreptăţii.

— Am mai auzit şi că nu recrutezi foşti soldaţi. De ce?

— Ei bine, experienţa m-a făcut să-mi dau seama că soldaţii de profesie au obiceiuri proaste. Primul lor gând când începe o bătălie e să îşi salveze propria piele. Dezertează din posturile lor fără nicio ruşine.

— Cum recrutezi soldaţi de calitate?

— Cheltui *tael*-i ca să recrutez ţărani din regiunile sărace şi din munţii îndepărtaţi. Aceşti oameni au caractere mai pure. Îi instruiesc eu însumi şi încerc să le insuflu un sentiment de frăţie.

— Am auzit că mulţi dintre ei sunt din Hunan.

— Da. Eu însumi sunt de acolo. Le este mai uşor să se identifice cu mine. Şi unii cu alţii. Vorbim acelaşi dialect. E ca o mare familie.

— Şi tu eşti tatăl, desigur.

Tseng Kuo-fan zâmbeşte, mândru şi jenat în acelaşi timp. Împăratul Hsien Feng dă din cap:

— Mi s-a raportat că ţi-ai echipat armata cu arme foarte bune – mai bune decât ale armatei imperiale. Este adevărat?

Tseng Kuo-fan se ridică de pe scaun, îşi ridică roba şi se lasă în genunchi:

— E adevărat. Totuşi, e important ca Majestatea Voastră să înţeleagă că eu fac parte din armata imperială. Nu pot fi perceput altfel.

Se înclină şi rămâne la pământ pentru a-şi sublinia spusele.

— Te rog, ridică-te, zice împăratul Hsien Feng. Dă-mi voie să îmi reformulez cuvintele astfel încât să nu existe nicio neînţelegere. Ceea ce vreau să spun e că armata imperială, mai ales acele divizii conduse de războinici manciurieni, a devenit un vas cu viermi. Ei se hrănesc cu sângele dinastiei şi nu-şi aduc nicio contribuţie. Acesta e motivul pentru care îmi petrec mai mult timp să aflu despre tine.

— Da, Majestatea Voastră. Tseng Kuo-fan se ridică şi revine la locul său. Eu cred că este important ca şi minţile soldaţilor să fie echipate.

— Ce vrei să spui?

— Ţăranii nu sunt instruiţi să lupte înainte de a deveni soldaţi. Ca majoritatea oamenilor, nu suportă să vadă sânge. Pedeapsa nu schimbă acest comportament, însă există şi alte metode. Nu-mi pot lăsa oamenii să se resemneze cu înfrângerea.

— Înţeleg. Eu însumi sunt obişnuit cu înfrângerea, zice împăratul cu un zâmbet sarcastic.

Nici Tseng Kuo-fan, nici eu nu putem fi siguri dacă Majestatea Sa glumeşte sau îşi dezvăluie adevăratele sentimente. Tseng rămâne cu gura deschisă şi cu beţişorul în aer.

— Îndur aceeaşi ruşine, continuă împăratul, încercând parcă să-şi justifice spusele. Diferenţa este că eu nu pot să dezertez.

Generalul este afectat de tristeţea Fiului Cerului şi se lasă din nou în genunchi:

— Jur pe viaţa mea să vă readuc onoarea, Majestatea Voastră. Armata mea este gata să moară pentru dinastia Ch’ing.

Împăratul Hsien Feng îşi părăseşte scaunul şi îl ajută pe Tseng Kuo-fan să se ridice în picioare.

— Cât de mari sunt efectivele aflate sub comanda ta?

— Am treisprezece divizii de forţe terestre şi treisprezece divizii de forţe navale, plus Vitejii Hunan. Fiecare divizie are cinci sute de oameni.

Participând astfel la audienţe, reuşesc să pătrund în visul împăratului. Lucrând împreună, devenim mai mult decât prieteni adevăraţi şi iubiţi. Veştile proaste continuă să vină, însă Hsien Feng a devenit suficient de calm ca să înfrunte dificultăţile. El se află la apogeu în această perioadă, care din păcate se va dovedi a fi foarte scurtă. Îi duc dorul atunci când treburile îl ţin departe de mine.

13

— Aud bătăi de inimă promiţătoare, se aude vocea doctorului Sun Pao-tien prin perdea. Asta îmi spune că aveţi un *sheemai.*

— Ce înseamnă asta? îl întreb neliniştită.

Între mine şi doctor se află perdeaua despărţitoare. Cum sunt întinsă pe pat, nu pot să-i zăresc chipul, ci doar umbra proiectată pe perdea de lumina lumânărilor. Mă holbez la mâna lui, care e dincoace de perdea. E aşezată pe încheietura mâinii mele, pe care degetul său arătător şi cel mijlociu o apasă uşor. Este o mână cu aspect delicat şi cu degete uimitor de lungi, mirosind vag a leacuri din ierburi medicinale. Pentru că niciun bărbat nu are voie să vadă femeile din Oraşul Interzis, medicul imperial îşi bazează diagnosticul pe pulsul pacientei.

Mă întreb ce poate oare să examineze, când perdeaua îi blochează privirea; şi totuşi, numai pulsul i-a ghidat pe medicii chinezi timp de mii de ani să descopere problemele trupului. Sun Pao-tien e cel mai bun doctor din ţară. Se trage dintr-o familie cu cinci generaţii de medici. E celebru pentru faptul că a descoperit o piatră cât un sâmbure de piersică în măruntaiele Marii împărătese Jin. Împărăteasa suferea de dureri cumplite; nu l-a crezut pe doctor, dar a avut suficientă încredere în el încât să bea medicamentul din plante pe care i l-a prescris. Trei luni mai târziu, o slujnică a găsit piatra în scaunul Majestăţii Sale.

Glasul doctorului Sun Pao-tien e blând şi plăcut:

— *Shee* înseamnă „fericire”, iar *mai* înseamnă „puls”. *Sheemai* – puls de fericire. Doamnă Yehonala, sunteţi însărcinată.

Înainte ca mintea mea să priceapă spusele doctorului, acesta îşi retrage mâna.

— Poftim?!

Mă ridic în capul oaselor şi mă întind să trag de perdea. Din fericire, An-te-hai a prins-o bine. Nu sunt sigură dacă am auzit într-adevăr cuvântul „însărcinată”. Am tot suferit de greţuri matinale în ultimele săptămâni. Însă tot nu-mi vine să-mi cred urechilor.

— An-te-hai! îl strig. Adu-mi mâna înapoi!

După ceva agitaţie de cealaltă parte a perdelei, umbra doctorului revine. Mai mulţi eunuci îl conduc la scaun, şi mâna îi este împinsă dincoace de perdea, în mod evident nemulţumită. Stă pe marginea patului meu cu degetele încovoiate înspre înăuntru, ca un păianjen. Nici c-ar putea să-mi pese mai puţin. Vreau să aud din nou cuvântul

„însărcinată”. Ridic mâna şi o aşez pe încheietura mea:

— Asiguraţi-vă că este aşa, doctore! pledez eu.

— Succesul este în toate părţile corpului dumneavoastră. Vocea doctorului Sun Pao-tien nu e grăbită, şi fiecare cuvânt e rostit cu claritate: Venele şi arterele Domniei Voastre strălucesc. Elemente minunate vă acoperă dealurile şi văile...

— Ce...? Ce înseamnă asta? întreb, scuturându-mi mâna.

Umbra lui An-te-hai se contopeşte cu cea a doctorului, şi eunucul îmi traduce cuvintele acestuia. Entuziasmul din vocea lui nu poate fi interpretat greşit:

— Doamnă, sămânţa dragonului a încolţit!

Dau drumul mâinii lui Sun Pao-tien şi de-abia aştept ca An-te-hai să desfacă perdeaua. Îi mulţumesc Cerului pentru binecuvântarea sa. Tot restul zilei mănânc aproape continuu. An-te-hai e atât de bucuros, că uită să-şi hrănească păsările. Se duce la crescătoria imperială de peşte şi cere o găleată cu peşti vii.

— Haideţi să sărbătorim, doamnă!

Mergem cu peştii la lac şi eu îi eliberez unul câte unul. Ritualul, numit *fang sheng,* e un gest de milă: cu fiecare peşte căruia i s-a dat o şansă de a trăi, cel care l-a eliberat îşi mai adaugă încă o faptă bună la rezerva sa.

A doua zi dimineaţă mă trezesc în sunetul muzicii din văzduhul verii târzii. Sunt porumbeii lui An-te-hai, care zboară în cercuri deasupra acoperişului. Sunetul fluierelor mă transportă înapoi în Wuhu, unde aveam astfel de fluiere din trestie, pe care le legam de păsările mele şi, de asemenea, de zmeie. În funcţie de grosimea lor, trestiile produceau sunete diferite. Odată, un sătean bătrân a legat două duzini de fluiere de un zmeu mare: le-a aranjat în aşa fel încât să reproducă ritmul unui cântec popular cunoscut.

Mă scol, merg în grădină şi sunt întâmpinată de păuni. An-te-hai e ocupat cu hrănirea papagalului Confucius. Pasărea îşi încearcă noua replică, pe care tocmai a învăţat-o: „Felicitări, doamnă!”. Sunt încântată. Orhideele de prin grădină sunt încă în floare. Lujerii lungi şi subţiri ai florilor se apleacă elegant, iar frunzele au poza graţioasă a dansatorilor care îşi ţin mânecile ridicate. Petale albe şi albastre se întind în afară, sărutând parcă lumina soarelui. Catifelatele inimi negre ale orhideelor îmi amintesc de ochii pisicii mele, Zăpada.

An-te-hai mi-a spus că doctorul Sun Pao-tien a sugerat să păstrez vestea graviditǎţii mele până în luna a treia. Îi urmez sfatul. De

câte ori este posibil, mă desfăt în grădină, iar aceste ore plăcute mă fac să-mi fie dor de familia mea: mă frământă dorinţa de a-i împărtăşi mamei această veste.

În ciuda „secretului” meu, nu după multă vreme soţiile şi concubinele imperiale află despre sarcină. Sunt copleşită cu flori, sculpturi din jad şi felicitări. Toate concubinele fac efortul de a mă vizita. Cele care nu se simt bine îşi trimit eunucii cu şi mai multe daruri.

În camera mea, cadourile se strâng în grămezi până la tavan. Însă în spatele feţelor zâmbitoare zace invidia şi gelozia: ochii umflaţi sunt dovada plânsului şi a nopţilor de nesomn. Ştiu exact cum se simt celelalte concubine. Îmi aduc aminte propria-mi reacţie faţă de sarcina doamnei Yun. Nu-i dorisem ghinionul, însă nici binele. Am fost uşurată în sinea mea când Nuharoo mi-a spus că a născut o fată, şi nu un băiat.

Nu aştept cu nerăbdare ceea ce o să urmeze, pentru că mă tem de numeroasele capcane care îmi vor fi întinse. E cât se poate de natural să fiu urâtă de celelalte concubine.

Pe măsură ce burta mea începe să se umfle, îmi sporeşte teama. Mănânc foarte puţin de acum, pentru a micşora riscul de a fi otrăvită. Visez trupul fără blană al pisicii, care pluteşte în puţ. An-te-hai mă avertizează să fiu atentă de fiecare dată când beau un castron de supă sau fac o plimbare în grădină. E convins că rivalele mele şi-au pus eunucii să slăbească bolovani sau să sape gropi în drumul meu pentru a mă face să mă împiedic. Când îi atrag atenţia că exagerează, An-te-hai îmi spune o istorie despre o concubină geloasă care şi-a instruit eunucul să desfacă o placă de ceramică din acoperişul palatului rivalei sale, astfel încât să alunece şi s-o lovească pe aceasta în cap, lucru care s-a şi întâmplat!

Înainte de a mă urca în palanchin, An-te-hai verifică întotdeauna să nu fie vreun ac ascuns în perna mea. E convins că rivalele mele ar face orice ca să-mi provoace o pierdere de sarcină.

Înţeleg cauza unei asemenea răutăţi, dar nu aş fi capabilă să iert pe cineva care ar încerca să-mi distrugă copilul. Dacă nasc în siguranţă, statutul meu se va ridica în detrimentul celorlalte: numele meu ar intra în registrul imperial. Dacă bebeluşul ar fi un băiat, m-aş înălţa la rangul de împărătească, împărţind titlul cu Nuharoo.

Noaptea e adâncă, iar eu şi Majestatea Sa stăm întinşi unul lângă

celălalt. De când a aflat de sarcina mea, e mai tot timpul vesel. Ne-am petrecut nopţile în Palatul Frumuseţii Esenţiale, la nord de Sala Dezvoltării Spirituale. Dorm mai bine în palatul meu, pentru că nu vine nimeni să ne trezească din cauza unor chestiuni urgente. Majestatea Sa locuieşte în ambele palate, în funcţie de cât de târziu e reţinut de treburi. Avertismentele lui An-te-hai mă neliniştesc, şi îl rog pe Majestatea Sa să întărească paza de noapte la poarta mea:

— Pentru orice eventualitate, îi spun. M-aş simţi mai în siguranţă.

Majestatea Sa oftează:

— Orhideea, îmi destrami un vis.

Sunt uimită şi îl rog să-mi explice.

— Visurile mele de a făuri o Chină prosperă au fost sfărâmate de multe ori. Din ce în ce mai mult, nu mă pot împiedica să mă îndoiesc de capacitatea mea de conducător. Însă puterea mea nu întâmpină nicio rezistenţă în Oraşul Interzis. Concubinele şi eunucii sunt supuşii mei credincioşi. Nu încape nicio îndoială în această privinţă. Mă aştept ca voi să mă iubiţi şi să vă iubiţi între voi. Doresc pace. Mai ales între tine şi Nuharoo. Oraşul Interzis e poezie în cea mai pură formă. Este grădina mea spirituală, unde pot să stau întins între florile mele şi să mă odihnesc.

Este însă posibil să iubeşti aici? Atmosfera din grădina asta a fost de mult timp otrăvită.

— Seara aceea minunată când tu şi Nuharoo v-aţi plimbat împreună prin grădină… spune Majestatea Sa pe un ton visător. Îmi aduc limpede aminte ziua aia. Eraţi scăldate în lumina apusului, amândouă în rochii de primăvară. Culeseseraţi flori. Aţi păşit spre mine cu braţele pline de bujori, zâmbind şi pălăvrăgind ca două surori. Asta m-a făcut să uit de necazuri. Nu voiam decât să sărut florile din mâinile voastre…

Aş vrea să-i pot spune că eu nu am făcut parte din acest vis. Imaginea lui despre frumuseţe şi armonie cu mine şi Nuharoo nu a existat în realitate, ci e rodul fanteziei sale. Poate că Nuharoo şi cu mine ne-am fi îndrăgit una pe cealaltă şi am fi fost prietene, dacă supravieţuirea noastră nu ar fi depins de afecţiunea lui.

— Mai nou, când văd ceva frumos, vreau să opresc clipa. Ridicându-se de pe pernă, Majestatea Sa se întoarce spre mine şi mă întreabă: Înainte, tu şi Nuharoo ţineaţi una la alta – de ce nu şi acum? De ce trebuie să distrugeţi asta?

În luna a treia de sarcină, astrologilor Curţii li se porunceşte să

realizeze un *pa kua.* Pe pardoseala de marmură sunt aruncate vergele din lemn, metal şi aur, după care se aduce o găleată cu sânge de la mai multe animale. Pe pereţi se împrăştie apă şi nisip colorat, pentru a crea imagini. În robele lor lungi, din ţesături înfăţişând stele, astrologii se ghemuiesc în genunchi. Cu nasurile aproape atingându-li-se de pardoseală, ei studiază vergelele şi interpretează imaginile fantomatice de pe pereţi. În cele din urmă, se pronunţă că bebeluşul pe care-l port în pântec posedă echilibrul corespunzător de aur, lemn, apă, foc şi pământ.

Ritualul continuă. Spre deosebire de prezicătorii de la ţară, astrologii imperiali evită să-şi exprime adevăratele opinii. Observ că tot ce se spune e menit să fie pe placul împăratului Hsien Feng, care va oferi recompense. Încercând să pară ocupaţi, astrologii se învârt cât e ziua de lungă în jurul pereţilor pătaţi. Seara, ei se aşază şi îşi mişcă în cercuri globii oculari. Inventez un pretext şi plec. Pentru a mă pedepsi, astrologii îi spun Marii Împărătese o previziune cumplită: dacă nu voi sta întinsă, perfect liniştită, după apusul soarelui, cu ambele picioare ridicate, voi pierde copilul. Sunt legată de pat şi sub picioare mi se pun scăunele. Sunt necăjită, dar nu pot să fac nimic. Soacra mea crede foarte mult în astrologia *pa kua.*

— Doamnă, mă întreabă An-te-hai băgând de seamă că sunt într-o dispoziţie posacă, de vreme ce aveţi timp, n-aţi vrea să aflaţi câte ceva despre *pa kua*? Puteţi afla dacă veţi avea un copil de tip munte sau de tip ocean.

Ca de obicei, An-te-hai îşi dă seama exact de ceea ce am nevoie. Îmi aduce un expert.

— E cel mai renumit din Peking, îmi spune eunucul. A reuşit să treacă de porţi, pentru că l-am deghizat în gunoier.

Ne închidem toţi trei în camera mea şi omul, care are un singur ochi, citeşte desenele de nisip pe care le-a trasat pe o tavă. Ceea ce-mi spune mă nedumereşte şi încerc din răsputeri să înţeleg.

— *Pa kua* nu va da rezultate dacă este explicată, zice el. Filosofia stă în simţuri.

An-te-hai e nerăbdător şi îi cere bărbatului să „termine cu prostiile”, astfel că expertul se transformă într-un prezicător de la ţară. Îmi spune că sunt şanse foarte mari să am un băiat.

Îmi pierd imediat interesul de a afla mai multe despre *pa kua.* Previziunea îmi face inima să bată nebuneşte. Reuşesc să stau liniştită şi îi poruncesc omului să continue.

— Copilul are totul perfect, în afară de metal, ceea ce înseamnă că va fi încăpăţânat. Omul răscoleşte pietrele şi vergelele pe care le-a împrăştiat pe tavă: Cea mai mare calitate a băiatului este aceea că e foarte probabil să-şi urmeze visurile.

În acest punct, omul face o pauză. Îşi ridică bărbia spre tavan şi îşi încruntă sprâncenele. Se strânge de nas şi clipeşte. Din orbita-i goală se scutură o crustă gălbuie. Nu mai zice nimic.

An-te-hai se trage mai aproape de el:

— Iată răsplata pentru sinceritatea ta, îi zice eunucul meu, punându-i un săculeţ cu *tael*-i în mâneca largă.

Bărbatul reîncepe imediat să vorbească:

— Întunericul înseamnă că venirea sa pe lume va arunca un blestem asupra unui membru apropiat din familie.

— Blestem? Ce fel de blestem? îl întreabă An-te-hai înainte ca eu să apuc să fac asta.

— Ea va muri, răspunde omul.

Respir adânc şi îl întreb de ce trebuie să fie o ea. Bărbatul nu are un răspuns pentru asta şi îmi dau seama că el doar a citit semnele. Îl implor să-mi ofere un indiciu:

— Această „ea” voi fi eu? Voi muri la naştere?

Omul scutură din cap şi spune că imaginea e prea neclară în acest moment. Nu poate să-mi spună mai mult.

După ce omul cu un singur ochi pleacă, încerc să uit previziunea. Îmi spun că el nu poate dovedi ceea ce mi-a spus. Spre deosebire de Nuharoo, care e o budistă fervent, eu nu sunt o persoană religioasă, şi niciodată nu am luat în serios superstiţiile. Toată lumea în Oraşul Interzis pare a fi obsedată de ideea vieţii de după moarte, punându-şi toate speranţele în viaţa următoare. Eunucii vorbesc despre revenirea ca „bărbaţi întregi”, în vreme ce concubinele abia aşteaptă să aibă propriii lor soţi şi copii. Viaţa de apoi face parte din studiile budiste ale lui Nuharoo. E o cunoscătoare în privinţa a ceea ce ni se va întâmpla după moarte. Ea spune că după ce va ajunge pe tărâmul de dincolo, fiecare persoană va fi interogată şi judecată. Cei ale căror vieţi au fost pătate de păcat vor fi trimişi în iad, unde vor fi fierţi, prăjiţi, tăiaţi sau ciopârţiţi. Cei consideraţi fără de păcat vor putea să înceapă o nouă viaţă pe pământ. Totuşi, nu toată lumea se întoarce să trăiască viaţa pe care o doreşte. Cei norocoşi se nasc din nou ca oameni, cei nenorocoşi ca animale – un câine, un porc, o muscă.

Concubinele din Oraşul Interzis, mai ales cele în vârstă, sunt

foarte superstiţioase. În afară de confecţionarea de *yoo-hoo-loos* şi de psalmodii, îşi petrec zilele îndeletnicindu-se cu tot felul de vrăjitorii. Pentru ele, credinţa în viaţa de apoi este ea însăşi o armă. Au nevoie de această armă pentru a arunca blesteme asupra rivalelor lor. Sunt foarte inventive în legătură cu variatele destine pe care le doresc inamicelor.

Nuharoo mi-a arătat o carte numită *Calendarul fantomelor chineze,* cu ilustraţii bizare, pline de viaţă. Conţinutul ei nu-mi este străin. Am auzit fiecare poveste şi am văzut în Wuhu un exemplar copiat de mână. Cartea e folosită de povestitorii de la ţară. Nuharoo este fascinată, mai ales de *Pantofii roşii brodaţi,* un basm vechi despre o pereche de pantofi purtaţi de o fantomă.

Când eram copil, am văzut prezicători care făceau predicţii false, distrugând astfel multe vieţi. Însă An-te-hai nu vrea să riscăm nimic. Ştiu că este îngrijorat ca nu cumva acea „ea” cu soartă nefericită să fiu eu.

În următoarele câteva zile, îngrijorarea lui creşte. Devine melodramatic până la limita prostiei.

— Fiecare zi ar putea fi ultima zi a Domniei Voastre, bălmăjeşte el într-o dimineaţă.

Mă serveşte cu atenţie, observându-mi fiecare mişcare. Adulmecă aerul precum un câine şi noaptea refuză să închidă ochii. Când trag câte un pui de somn, el pleacă din Oraşul Interzis şi se întoarce să-mi raporteze că şi-a petrecut timpul cu burlacii mai în vârstă din sat. Oferindu-le bani, el îi întreabă pe burlaci dacă ar vrea să adopte copilul meu nenăscut.

Îl întreb de ce face asta.

An-te-hai îmi explică faptul că de vreme ce băiatul meu va atrage un blestem, este datoria noastră să răspândim blestemul asupra altor oameni. Potrivit *Cărţii superstiţiilor,* dacă sunt suficient de mulţi oameni care să poarte blestemul, acesta îşi va pierde efectul.

— Burlacii sunt dornici să aibă pe cineva care să ducă mai departe numele familiei lor, susţine An te-hai. Nu vă faceţi griji, doamnă. Nu am dezvăluit cine e băiatul, iar adopţia este doar un contract verbal.

Laud loialitatea lui An-te-hai şi îi spun să înceteze, însă el refuză. În ziua următoare îl văd cum se înclină în faţa unui câine şchiop care trece prin grădină. În altă zi îngenunchează şi face plecăciuni unui porc legat fedeleş, care e dus la templu pentru a fi sacrificat.

— Trebuie să desfacem blestemul, zice An-te-hai. A arăta respect câinelui şchiop înseamnă recunoaşterea suferinţei sale. Cineva l-a bătut şi i-a rupt oasele. Astfel de animale servesc drept substitut, reducând puterea blestemului, dacă nu chiar transferând-o asupra altora. După ce porcul e omorât, An-te-hai crede că voi fi eliberată, căci eu, sub forma spiritului porcului, am devenit o fantomă.

Într-o dimineaţă, o nouă veste se răspândeşte prin toată reşedinţa imperială: Marea Împărătească Jin a murit.

Eu şi An-te-hai nu ne putem împiedica să nu tragem concluzia că trebuie să fie ceva adevăr în *pa kua.* În dimineaţa aceasta are loc un alt incident straniu: când bate ora nouă, cutia din sticlă care adăposteşte ceasul din Sala Dezvoltării Spirituale se face fărâme. Astrologul Curţii explică moartea doamnei Jin ca fiind atrasă de ea însăşi, prin dorinţa de a investi în longevitatea sa. Iubea cifra 9. Îşi sărbătorise cea de-a patruzeci şi noua zi de naştere decorându-şi patul cu sfori roşii şi cearşafuri albe brodate cu patruzeci şi nouă de reprezentări chinezeşti ale cifrei 9.

— Era bolnavă, dar nu se aştepta nimeni să moară până la nouăzeci de ani, zice astrologul.

Când palanchinul meu ajunge la palatul doamnei Jin, descopăr că trupul ei e a fost deja spălat. A fost mutată din dormitor în *lin chuang,* un „pat al sufletului”, care e în formă de barcă. Picioarele i-au fost legate cu şnur roşu şi a fost îmbrăcată cu o robă de Curte argintie, lungă, brodată cu tot felul de simboluri: roţi ale norocului, reprezentând principiile universului; cochilii în care se poate auzi glasul lui Buddha; umbrele din hârtie de mătase care protejează anotimpurile de inundaţii şi secetă; sticluţe care conţin fluidul înţelepciunii şi magiei; flori de lotus, care reprezintă pacea; peştişori aurii pentru echilibru şi graţie; şi în sfârşit, X, care înseamnă „infinit”. De la piept până la genunchi, e înfăşurată într-o foiţă de aur tipărită cu scripturi budiste.

Pe pieptul Majestăţii Sale a fost pusă o oglindă cât palma. Se zice că ea protejează mortul de la a fi tulburat de fantomele rele: oglinda reflectă imaginea fantomelor şi deoarece majoritatea acestora habar nu au cum arată, ele se aşteaptă să se vadă aşa cum arătau atunci când erau în viaţă, numai că, în loc de asta, se văd aşa cum au fost transformate de lucrurile rele pe care le-au făcut în trecut: schelete, monştri groteşti sau chiar mai rău. Oglinda le provoacă un şoc ce le face să se retragă.

Capul doamnei Jin seamănă cu o grămadă mare de aluat, din cauza pudrei de pe faţă. An-te-hai îmi spune că în ultimele ei zile i-au erupt furuncule pe toată faţa. În registru, doctorul ei a scris că „mugurii" de pe trupul Majestăţii Sale au „înflorit" şi au produs „nectar”. Furunculele erau negre şi verzi, precum un cartof putrezit care încolţeşte. Tot Oraşul Interzis bârfeşte că trebuie să fi fost mâna fostei ei rivale, împărăteasa Chu An.

Faţa doamnei Jin a fost netezită şi peticită cu pudră de perle pisate. Totuşi, dacă cineva s-ar uita mai îndeaproape, ar mai putea zări încă umflăturile. În dreapta capului Majestăţii Sale se află o tavă cu un castron de ceramică aurită. El conţine ultima ei masă pământească – orez. În stânga, e o lampă mare cu ulei care arde, „lumina veşnică”.

Mă duc cu Nuharoo şi celelalte soţii ale împăratului Hsien Feng să ne luăm rămas-bun de la trupul Marii Împărătese. Toate suntem îmbrăcate în rochii din mătase albă. Nuharoo este machiată, dar fără punctul de ruj de pe buza de jos. Izbucneşte în lacrimi când o vede pe doamna Jin. Îşi smulge o bucată de dantelă din păr şi îşi înfige dinţii în ea ca să îşi stăpânească emoţiile. Tristeţea ei mă mişcă şi îi ofer mâna: stăm umăr lângă umăr în faţa împărătesei moarte.

Soseşte un grup de bocitoare, care jelesc în diverse stiluri. Sună mai mult a cântat decât a plâns. Îmi aduce aminte de muzica stridentă a unei trupe săteşti, poate şi din cauza felului în care mă simt – ştiu că tocmai am scăpat de blestem. Starea mea de spirit s-a mai îmbunătăţit şi nu simt niciun dram de tristeţe.

Doamnei Jin nu i-a plăcut niciodată de mine. A spus deschis, după ce a aflat că sunt însărcinată, că şi-ar fi dorit ca această veste să-i fi venit de la Nuharoo. Considera că i l-am furat lui Nuharoo pe împăratul Hsien Feng.

Îmi amintesc de ultima dată când m-am întâlnit cu doamna Jin. Sănătatea ei era în declin, dar refuza să recunoască asta. Fără să ţină cont de faptul că toată lumea ştia de piatra ei cât sâmburele de piersică, susţinea sus şi tare că nu s-a bucurat nicicând de o sănătate mai înfloritoare. Îi răsplătea pe doctorii care o minţeau că longevitatea sa nu poate fi pusă la îndoială, însă trupul îi trăda boala. Atunci când a arătat cu degetul spre mine, spunându-mi că sunt rea, mâna îi tremura, făcând-o să pară că era pregătită să mă lovească. Încerca să-şi stăpânească tremuratul, dar, până la urmă, a căzut pe spate şi nu s-a mai putut ridica în capul oaselor fără

ajutorul eunucilor ei. Asta nu a împiedicat-o să mă înjure: „Inculto!”, mi-a strigat. Nu am înţeles de ce a ales acest epitet: niciuna dintre celelalte doamne, poate cu excepţia lui Nuharoo, nu era mai citită decât mine.

Încerc să evit ochii lipsiţi de viaţă ai doamnei Jin. Atunci când trebuie să mă uit direct la ea, privesc deasupra sprâncenelor. Fruntea ei lată, plină de riduri, îmi aduce aminte de un tablou cu deşertul Gobi pe care l-am văzut cândva. Sub bărbie îi atârnă pliuri de piele. Pierderea dinţilor pe partea dreaptă îi face chipul să stea povârnit precum un pepene stricat.

Doamna Jin avea o pasiune pentru magnolii. Chiar şi bolnavă, purta o rochie brodată cu flori mari, roz de magnolie, care acopereau toată ţesătura. „Magnolia” fusese numele din copilărie al împărătesei. Nu pot să cred că a putut cândva să atragă privirile împăratului Tao Kuang.

Cât de înspăimântător e felul în care poate îmbătrâni o femeie. Ar putea cineva să îşi închipuie cum voi arăta eu când voi muri?

În ziua aceea, doamna Jin a ţipat la mine:

— Nu-ţi face griji în legătură cu frumuseţea ta! Să te preocupe, în schimb, decapitarea ta!

Se forţa să scoată cuvintele din piept, chinuindu-se să respire:

— Să-ţi spun eu cu ce mi-am făcut griji din ziua în care am devenit consoartă imperială! Voi continua să-mi fac griji până în ziua în care voi muri!

Luptându-se să-şi ţină firea, s-a ridicat cu ajutorul eunucilor. Cu ambele braţe ridicate în aer, părea un vultur ce-şi întinde aripile ca să-şi ia zborul de pe marginea unei stânci.

Noi nu îndrăzneam să ne mişcăm. Nurorile – Nuharoo, eu, doamnele Yun, Li, Mei şi Hui – îi înduram discursul gălăgios şi aşteptam momentul în care ne va permite să plecăm. Îngustându-şi ochii, ne-a întrebat:

— Aţi auzit de istoria din ţara aia îndepărtată în care oamenii parcă au ochii albiţi şi părul de culoarea paielor? Peisajul alcătuit de fruntea-i ridată s-a modificat din dealuri în văi adânci: Întreaga familie a unui rege a fost omorâtă după ce a fost răsturnat imperiul. Toţi, inclusiv copiii!

Fusese satisfăcută să observe că suntem speriate de vorbele ei:

— Şleahtă de analfabete, a urlat ea.

Pe neaşteptate, din gâtul ei au răsunat o serie de „Ooohhha, haahaaha! Ohhha, hahaha!”. Mi-a luat ceva timp să-mi dau seama

că râdea:

— Frica e bună! Ooohaha! Frica vă chinuie şi vă face să vă purtaţi cum trebuie! Nu puteţi dobândi nemurirea fără ea. Iar treaba mea e să bag frica în voi! Oooh, haha! Oooh, hahaha!

Încă îi mai aud râsul. Mă întreb ce ar fi zis doamna Jin dacă ar fi ştiut că va fi victima copilului meu. A blestemului nepotului ei. Mă simt binecuvântată că doamna Jin mă considera incultă. Ar fi ordonat să fiu decapitată dacă ar fi ştiut despre dragostea mea pentru cunoaştere sau s-ar fi deranjat să afle sursa blestemului.

Privind-o pe patul de moarte, sunt lipsită de remuşcări. Nu văd compasiune nici în ochii celorlalte, cu excepţia lui Nuharoo. Toată lumea are o expresie îmbietrită. Eunucii tocmai au terminat de ars hârtia de orez din hol, şi acum mulţimea e condusă afară pentru a arde şi mai multă hârtie. În curte se instalează palanchine, cai, trăsuri, mese şi vase de toaletă în mărime naturală, cu figurine confecţionate din hârtie, reprezentând oameni şi animale. Acestea sunt îmbrăcate în mătase şi ţesături scumpe, la fel ca şi mobilierul. Respectând tradiţiile manciuriene de înmormântare pe care le adoptase, ea însăşi s-a ocupat de toate pregătirile cu ani în urmă. Figurina din hârtie care o reprezintă pe ea pare adevărată, deşi e aşa cum arăta Marea Împărătească pe vremea când era tânără. Figurina poartă o rochie cu magnolii.

Înainte de a începe ceremonia, este ridicat un catarg de treizeci de picioare. În vârful lui e urcat un pergament pe care scrie *tien,* „în memoria”. Este pentru prima oară când am ocazia să fiu martoră la acest ritual. Cu secole în urmă, manciurienii locuiau pe câmpii vaste, astfel că era greu să-şi anunţe rudele despre o moarte în familie. Când un membru al familiei murea, în faţa cortului familiei era ridicat un catarg cu pergament roşu, astfel încât călăreţii şi păstorii aflaţi în trecere să se oprească şi să-şi aducă omagiul în locul rudelor absente.

Potrivit obiceiului, în Oraşul Interzis s-au ridicat trei corturi mari. Unul e folosit pentru a pune corpul neînsufleţit, al doilea îi adăposteşte pe călugării, lama şi preoţii care au venit de departe, iar ultimul e pentru primirea rudelor şi a oaspeţilor de rang înalt. Alte corturi, mai mici, au fost ridicate în curte pentru primirea vizitatorilor. Corturile au cam zece picioare înălţime, iar stâlpii din bambus care le susţin sunt decoraţi cu magnolii albe confecţionate din mătase. În calitate de nurori, fiecăreia dintre noi i s-a dat o duzină de batiste, ca să ne ştergem lacrimile. O tot aud în minte pe

doamna Jin: „Inculto!” – şi vreau să râd în loc să plâng. Sunt nevoită să-mi acopăr faţa cu mâinile.

Printre degete, îl zăresc sosind pe prinţul Kung. E îmbrăcat într-o robă albă, cu cizme asortate. Când se uită la sicriu pare lovit de durere. Rudele femei trebuie să îşi evite verii şi cumnaţii, aşa că ne retragem în camera alăturată. Din fericire, eu pot să văd prin ferestre. Capacul sicriului este ridicat pentru prinţul Kung: pe pieptul doamnei Jin sunt aşezate bijuterii sclipitoare, aur, jad, perle, smaralde, rubine şi cristale. Pe lângă oglinjoară, ea îşi ţine şi trusa de machiaj.

Prinţul Kung stă solemn lângă mama sa, durerea făcându-l să arate mai în vârstă decât este în realitate. Se lasă în genunchi şi execută o plecăciune: fruntea lui rămâne multă vreme lipită de pământ. Când se ridică, un eunuc merge şi desface cu grijă buzele doamnei Jin: îi pune în gură o perlă mare, prinsă pe o aţă roşie. Apoi îi închide gura, lăsând capătul aţei să atârne pe bărbie. Perla e simbolul esenţei vieţii şi reprezintă puritatea şi nobleţea. Aţa roşie, care va fi legată de către fiul ei, simbolizează dorinţa lui de a nu se despărţi de ea.

Prinţul Kung leagă aţa de primul nasture de la roba mamei sale. Un eunuc îi dă o pereche de beţişoare, care prind între ele un ghemotoc de bumbac ud: prinţul Kung şterge cu delicateţe pleoapele mamei sale.

Oaspeţii aduc înăuntru cutii cu chifle aburinde, decorate cu diverse modele. Farfuriile din faţa altarelor trebuie să fie schimbate la fiecare câteva minute pentru a se primi alte cutii. Sunt aduse, de asemenea, sute de pergamente, care dau impresia unui festival de caligrafie. Distihuri rimate şi poeme atârnă pe toţi pereţii, fiind chiar nevoie de mai multe sfori pentru a lega altele de căpriori. Bucătăria pregăteşte un banchet pentru mai bine de două mii de oaspeţi.

Grupul de bocitoare începe să se jeluiască atunci când prinţul Kung îngenunchează din nou. Psalmodierea se înalţă într-un crescendo, iar trompetele devin de-a dreptul asurzitoare. Sper din tot sufletul ca acesta să fie sfârşitul ceremoniei, însă din păcate nu este decât începutul.

Cea de-a şaptea zi reprezintă momentul ceremoniei arderii figurinei. S-a dat foc la trei palate şi doi munţi din hârtie. Palatele au douăsprezece picioare înălţime, fiecare având în vârf o pagodă

aurită. Un munte e vopsit în auriu, iar celălalt în argintiu. Ceremonia se desfăşoară în afara Oraşului Interzis, lângă Podul de Nord. Mulţimea care s-a adunat e mai numeroasă decât la o sărbătoare de Anul Nou. Palatele de hârtie au fost făcute după modele de arhitectură din dinastia Sung, iar ţiglele acoperişului tradiţional sunt vopsite în albastru ca oceanul. Din locul în care mă aflu, pot să trag cu ochiul în palatele complet mobilate. Învelitorile scaunului sunt vopsite cu linii şi modele care imită broderia. Pe o masă plină cu flori din hârtie sunt aşezate frumos beţişoare din argint şi cupe de vin din aur.

Munţii sunt acoperiţi cu stânci, pâraie, magnolii şi iarbă vălurită, toate făcute la scară. Ceea ce mă uimeşte şi mai mult e că pe ramurile magnoliilor se odihnesc cicade, fluturi stau pe bujori şi greieri în iarbă. Le-a luat ani de zile la sute de meşteşugari ca să realizeze această lume din hârtie, iar în câteva minute ea are să fie transformată în cenuşă.

Cântările au început şi focul a fost aprins. Pe măsură ce flăcările se înalţă, călugării, lama şi preoţii aruncă chifle peste capetele mulţimii ce ovaţionează. Chiflele urmează să fie consumate, chipurile, de fantomele fără adăpost. E un gest al mărinimiei doamnei Jin.

Împăratul Hsien Feng a lipsit de la început până la sfârşit, susţinând că e bolnav. Ştiu că o urăşte pe femeia asta şi nu îl învinovăţesc. Doamna Jin a fost cea care a provocat sinuciderea mamei lui naturale. Neparticipând la funeralii, împăratul face o declaraţie.

Oaspeţii şi concubinele nu sunt nişte bocitoare prea grozave. Mănâncă, beau şi pălăvrăgesc unii cu alţii. Pe unii i-am auzit chiar vorbind despre sarcina mea.

Nu există nicio modalitate să-l pot convinge pe împăratul Hsien Feng că rivalele mele complotează împotriva mea. I-am spus Majestăţii Sale că îmi mor peştii în heleşteu şi că mi se scuturã orhideele în grădină în toiul înfloririi. An-te-hai a descoperit că rozătoare cărora le plac orhideele au mâncat rădăcinile plantelor. Cu siguranţă cineva le-a băgat pe ascuns înăuntru.

Plângerile mele îl irită pe soţul meu. El o crede pe Nuharoo zeiţa milei şi îmi spune să încetez să-mi mai fac griji. Raţionamentul meu este că aş putea să mă descurc cu o Nuharoo, dar nu cu trei mii. S-ar putea întâmpla orice, de vreme ce ele au făcut o ţintă din

pântecul meu. Am aproape douăzeci şi unu de ani şi deja am auzit despre prea multe crime.

Îl implor pe împăratul Hsien Feng să ne mutăm înapoi la Yuan Ming Yuan până nasc. Majestatea Sa se înduplecă. Ştiu că trebuie să învăţ să-mi ascund fericirea, precum un şoarece care îşi ascunde mâncarea. În ultimele săptămâni am încercat să evit să vorbesc despre sarcina mea când m-au vizitat alte concubine. Dar a fost dificil, mai ales când mi-au adus daruri pentru bebeluş. Împăratul mi-a mărit de curând alocaţia, şi folosesc banii în plus pentru a cumpăra daruri cu aceeaşi valoare pe care să li le ofer. Sunt sătulă să mă prefac că mă bucură vizitele lor.

An-te-hai păstrează ca prioritate pântecul meu. Pe măsură ce acesta creşte, el devine din ce în ce mai implicat. E în fiecare zi cu nervii întinşi la maximum, entuziasmat şi înspăimântat în acelaşi timp. În loc să mă salute pe mine dimineaţa, el îmi salută pântecul:

— Bună dimineaţa, Tânăra Voastră Majestate. Solemn, face o plecăciune adâncă: Ce pot să vă aduc la micul dejun?

Încep să studiez manuscrise budiste. Mă rog ca pruncul meu să fie mulţumit şi fericit înăuntrul meu. Mă rog ca dezvoltarea să nu-i fie tulburată de coşmarurile mele. Chiar dacă voi face o fată, tot am să mă simt fericită şi binecuvântată. Dimineţile stau în camera scăldată de soare şi citesc. După-amiaza îmi exersez caligrafia, parte a unui antrenament budist de cultivare a echilibrului şi armoniei. Încep treptat să simt revenirea liniştii. De vreme ce eu am captat atenţia Majestăţii Sale, el a vizitat-o pe Nuharoo doar de două ori. O dată – cu prilejul morţii doamnei Jin. Apoi, după înmormântare, el s-a dus la Nuharoo pentru ceai. Potrivit spionilor lui An-te-hai, Majestatea Sa a discutat cu ea doar despre ceremonie, nimic altceva.

A doua oară când Majestatea Sa a vizitat-o pe Nuharoo s-a întâmplat la rugămintea ei. Şi asta mi-a spus însăşi Nuharoo. A făcut ceea ce credea că-i aduce mulţumire Majestăţii Sale – a cerut permisiunea de a adăuga o aripă mormântului doamnei Jin. Nuharoo i-a spus că strânsese *tael*-i de la toată lumea şi că ea însăşi contribuise cu bani.

Împăratul Hsien Feng nu a fost mulţumit, dar a lăudat-o pe Nuharoo pentru devotamentul ei. Pentru a-i demonstra afecţiunea şi aprecierea sa, a emis un edict prin care a adăugat încă un titlu la numele lui Nuharoo. Ea e acum Virtuoasa Doamnă a Marii Pietăţi. Însă nu asta îşi dorea Nuharoo. Eu ştiu ce vrea ea: îl vrea pe Hsien

Feng înapoi în patul ei. Însă el nu este interesat de asta. Majestatea Sa stă în camera mea în fiecare noapte până dimineaţa, neţinând cont de reguli. Ar fi necinstit din partea mea să spun că aş fi dornică să-l împart pe Hsien Feng cu altcineva, însă înţeleg suferinţa lui Nuharoo. În viitor, mă voi trezi eu însămi în locul ei. Pentru moment, încerc să iau ce pot. Mă gândesc la ziua de mâine ca la un mister căruia îi dau voie să se dezvăluie singur. Cuvântul „viitor" mă face să mă gândesc la războiul lăcustelor pe care l-a purtat tatăl meu în Wuhu, atunci când câmpurile de primăvară au dispărut peste noapte.

Nuharoo reuşeşte să afişeze zâmbete superbe în public, însă bârfele eunucilor şi ale doamnelor ei de onoare dezvăluie că este nefericită. Se adânceşte tot mai mult în credinţa budistă şi vizitează temple de trei ori pe zi, ca să psalmodieze cu maestrul ei.

Împăratul Hsien Feng mă sfătuieşte „să nu mă uit la oameni prin gaura acului de cusut”, însă instinctul îmi spune să nu iau în joacă gelozia ascunsă a lui Nuharoo. Yuan Ming Yuan nu e defel un loc sigur. La suprafaţă, eu şi Nuharoo suntem prietene. E implicată în pregătirile pentru sosirea bebeluşului, a vizitat atelierul imperial de croitorie pentru a inspecta hăinuţele şi a vizitat depozitele imperiale, pentru a fi sigură că sunt fructe şi nuci proaspete. La sfârşit, a verificat crescătoria de peşte. De vreme ce se spune că acesta favorizează lactaţia, Nuharoo se asigură că există suficient peşte pentru a hrăni doicile.

Alegerea doicilor devine cea mai importantă grijă pentru Nuharoo. Ea analizează o armată de femei însărcinate ai căror copii urmează să se nască odată cu fiul Majestăţii Sale. Face apoi tot drumul până la Yuan Ming Yuan cu trăsura, ca să discute cu mine despre această chestiune.

— Am verificat istoricul sănătăţii lor de trei generaţii încoace, zice ea.

Cu cât Nuharoo devine mai entuziasmată, cu atât mai profundă devine şi teama mea. Aş vrea ca ea să fi avut propriul ei copil. Toată lumea din Oraşul Interzis, cu excepţia împăratului, înţelege presiunea în care trăieşte Nuharoo după atâţia ani de căsătorie şi fără niciun semn de fertilitate. Ca o astfel de presiune să ducă la un comportament ciudat în cazul unei femei fără copii e un lucru obişnuit. Obsesia pentru *yoo-hoo-loos* e o manifestare, a sări în fântâni o alta. În cazul lui Nuharoo, încă nu-mi dau seama care este

intenţia ei adevărată.

Imediat după ce doctorul Sun Pao-tien m-a examinat şi a declarat că voi duce sarcina la termen, Majestatea Sa şi-a chemat astrologul. S-au dus amândoi la Templul Cerului, unde Hsien Feng s-a rugat ca bebeluşul să fie băiat. După aceea, s-a dus la Nuharoo pentru a o felicita.

Dar nu ea este mama copilului *tău!* ţipam eu în gând.

Nuharoo şi-a jucat bine rolul. Şi-a arătat fericirea cu lacrimi adevărate. Mă gândeam: *Oare să mă înşel în privinţa ei?* Poate că era vremea să îmi schimb părerea. Poate că Nuharoo se transformase într-o adevărată budistă.

Când eram însărcinată în cinci luni, Nuharoo i-a sugerat împăratului Hsien Feng să fiu mutată înapoi în Palatul Frumuseţii Esenţiale.

— Doamna Yehonala are nevoie de linişte absolută, i-a zis Nuharoo. Trebuie să stea departe de orice stres, inclusiv de veştile proaste de la Majestatea Voastră privind ţara.

Mi-am permis luxul de a crede că Nuharoo se gândea la binele meu, şi am fost de acord să fiu mutată. Însă în clipa în care am ieşit din dormitorul Majestăţii Sale am simţit că făcusem o greşeală. Destul de curând, adevărul avea să iasă la suprafaţă şi n-am mai reuşit niciodată să ajung înapoi în acel dormitor.

Ca pentru a adăuga încă o doză de nefericire vieţii mele, eunucul-şef Shim mi-a spus că nu mi se va permite să-mi cresc propriul copil. Eram considerată „una dintre mamele prinţului”, dar nu singura.

— Aceasta este tradiţia imperială, mi-a spus Shim cu răceală.

Nuharoo avea să fie responsabilă de îngrijirea şi educaţia zilnică a copilului meu şi avea dreptul să mi-l ia dacă refuzam să cooperez cu ea. Clanul manciurian şi împăratul Hsien Feng aveau convingerea că sângele imperial al lui Nuharoo o califica pentru a fi mama principală a viitorului prinţ. Nimeni nu m-a acuzat vreodată că sunt o concubină dintr-o clasă inferioară, dar originea mea de fată de la ţară şi statutul tatălui meu de guvernator de rang inferior au fost o ruşine pe care Curtea şi împăratul n-au uitat-o niciodată.

14

La o lună după ce nu m-am mai aflat sub privirile sale, împăratul Hsien Feng şi-a luat patru concubine noi. Sunt de origine chineză han. Cum regulile imperiale nu permit femei nemanciuriene în palat, Nuharoo a făcut în aşa fel încât să le introducă ilegal.

Mi-e greu să vorbesc despre durerea pe care mi-a provocat-o acest lucru. E ca o înecare lentă: aerul îmi iese din plămâni şi nu pot decât să-mi aştept moartea.

— Picioarele lor micuţe în formă de lotus l-au subjugat pe Majestatea Sa, mi-a raportat An-te-hai. Doamnele au fost un dar de la guvernatorul din Soochow.

Bănuiesc că lui Nuharoo nu i-a fost greu să-i sugereze guvernatorului că sosise momentul ca acesta să-i facă o plăcere conducătorului lor. An-te-hai a descoperit că Nuharoo le instalase pe noile concubine în oraşul imperial în miniatură din Soochow, în cea mai mare grădină de la Palatul de Vară, situat la mai multe mile de Yuan Ming Yuan. Palatul de Vară, cu micuţul său Soochow, fusese construit în jurul unui lac şi era alcătuit din mai mult de trei mii de clădiri, pe o suprafaţă de aproape şapte sute de acri.

Oare eu aş fi fost altfel dacă eram în locul ei? De ce mă plâng? Nu m-am dus eu fără nicio jenă la un bordel ca să învăţ trucuri ce aduc plăcere bărbaţilor?

Împăratul nu m-a mai vizitat de când am plecat. Dorul de el mă face să mă gândesc la funiile de mătase albă. Însă micile lovituri dinăuntrul pântecului mă obligă să-mi revin şi îmi întăresc voinţa de a supravieţui. Reflectez acum la viaţa mea, luptându-mă să-mi păstrez firea. Din capul locului, Hsien Feng nu a fost niciodată al meu. Lucrurile sunt exact ceea ce par a fi. Ironia e că împăratul trebuie să rămână sobru şi să se abţină de la a face dragoste timp de trei luni după moartea mamei sale. Respectă numai tradiţiile care îi convin. Nu-mi pot închipui ca fiul meu să fie crescut aşa cum a fost crescut tatăl său. Trebuie să o conving pe Nuharoo că nu voi fi o ameninţare pentru ea, astfel încât să fiu întotdeauna aproape de copilul meu.

Zvonurile despre obsesia Majestăţii Sale pentru femeile lui chineze au ajuns în toate colţurile Oraşului Interzis. Am început să am vise groaznice. Se face că dorm şi că cineva încearcă să mă tragă jos din pat. Mă zbat, însă fără succes, şi sunt târâtă afară din cameră. Între timp, pot vedea clar că trupul meu e încă în pat,

nemişcat. De asemenea, văd în vise fructe roşii căzând prematur din copaci. Le pot auzi chiar cum cad – *poc, poc, poc.*

Superstiţia spune că acesta e un semn de pierdere a sarcinii. Într-un acces de panică, l-am trimis pe An-te-hai afară să verifice dacă e adevărat că au început să cadă fructele din copacii din spatele palatului meu. An-te-hai s-a întors şi mi-a spus că nu a găsit nici urmă de fruct pe jos.

Zi după zi, aud în somn zgomotele făcute de fructele care cad. Am bănuit că ar fi putut să se prindă între ţiglele acoperişului. Pentru a mă linişti, An-te-hai s-a căţărat pe o scară şi a verificat împreună cu alţi eunuci printre ţigle, dar din nou nici urmă de fructe.

Nu am niciun semn de la Majestatea Sa, până într-o dimineaţă când Nuharoo soseşte la mine, cu un zâmbet larg fluturându-i pe buze. Sunt surprinsă când îl văd în spatele ei pe împăratul Hsien Feng.

Iubitul meu pare un pic stânjenit, dar curând îşi vine în fire. Nu-mi pot da seama dacă i-a fost dor de mine. Bănuiesc că nu. A fost crescut astfel încât nu poate înţelege suferinţa altora. Oricum, ar fi o greşeală din partea lui să-şi petreacă timpul cu o singură concubină. Mă întreb dacă i-au plăcut femeile lui. Ele s-or fi plimbat umăr lângă umăr, „scăldate în lumina apusului”? A dorit Majestatea Sa să „sărute florile din mâinile lor”?

Nu-mi pasă de unde vin femeile astea. Le urăsc. Mi se umplu ochii de lacrimi când îmi închipui cum le-o fi atins iubitul meu.

— Sunt bine, mulţumesc, îi spun împăratului Hsien Feng încercând să zâmbesc.

Nu o să-l las niciodată să ştie cât de groaznică este durerea mea.

Nu vreau să-i spun că am refuzat să merg acasă atunci când mi s-a acordat permisiunea de a pleca zece zile, drept răsplată pentru faptul că sunt însărcinată. Deşi mi-este foarte dor de familia mea, nu aş fi în stare să-mi ascund sentimentele. Sănătatea şubredă a mamei nu ar îndura frustrarea mea, şi ea i-ar face rău lui Rong, care se bazează pe mine să-i găsesc un pretendent. Rong ar fi dezamăgită dacă i-aş spune că nu mai sunt favorită şi că ajutorul pe care i-l pot da e limitat.

Majestatea Sa rămâne tăcut o vreme. Când deschide gura, vorbeşte despre ţânţari, cum îl scot din minţi. Îi învinovăţeşte pe eunuci şi se plânge că doctorul Sun Pao-tien nu a reuşit să-i vindece mâncărimea de sub bărbie. Nu întreabă de mine şi se

poartă de parcă pântecul meu mare nici nu ar exista.

— Am tot jucat un joc cu astrologul meu. Se numeşte „Palatele pierdute”, zice Majestatea Sa, ca pentru a rupe tăcerea dintre noi. Are multe capcane care te-ar putea duce la raţionamente greşite. Sfatul maestrului a fost să stau unde sunt şi să nu mă chinui să-mi găsesc calea, până când nu soseşte vremea şi cheia rezolvării problemei nu apare singură.

M-ar asculta Hsien Feng dacă i-aş explica ce a făcut Nuharoo? Nu ar da niciun rezultat, trag eu concluzia. E ştiut de toată lumea faptul că atunci când se plimbă prin grădină, ea seamănă cu un beţiv. De fapt, asta e din cauză că se teme să nu care cumva să calce pe furnici. Atunci când le calcă din greşeală, îşi cere scuze. Eunucii au fost martori la asta. Răposata noastră soacră o numea „cea mai blajină fiinţă”.

Stăm şi ne bem ceaiul, în timp ce conversaţia dintre Nuharoo şi Majestatea Sa continuă. În numele grijii pe care mi-o poartă, Nuharoo propune să-mi trimită patru dintre slujnicele ei:

— E pentru a-mi arăta aprecierea faţă de doamna Yehonala, faţă de contribuţia pe care o aduce *mei-mei* dinastiei. Mă numeşte acum în mod oficial *mei-mei,* „sora mai mică”. Norişor este cea mai bună dintre toate patru, zice Nuharoo. O să-mi fie greu să mă despart de ea. Dar tu eşti prioritatea mea. Speranţa de renaştere a dinastiei stă în pântecul tău.

Împăratul Hsien Feng este încântat. O laudă pe Nuharoo pentru bunătatea ei şi apoi se ridică să plece. Evită să mă privească atunci când îşi ia la revedere. Îmi murmură pe un ton uscat:

— Multă sănătate.

Sunt incapabilă să-mi ascund tristeţea. Inima mea continuă să caute un semn al căldurii pe care noi am împărtăşit-o. Însă nu e aici. E ca şi cum nu ne-am fi cunoscut niciodată. Aş vrea ca pântecul meu să nu fie aici, atât de ieşit în afară, cerând atenţie şi atingere. Aş vrea să pot şterge amintirile.

Îi privesc pe împărat şi pe Nuharoo cum pleacă. Aş vrea să mă arunc la picioarele iubitului meu, să i le sărut, să cerşesc iubire. An-te-hai vine lângă mine şi mă ţine strâns:

— Fructele se coc, doamnă, îmi şopteşte el. Vor fi gata în curând.

Ramurile chiparoşilor se întind în jos ca nişte evantaie uriaşe, acoperind lumina lunii. În noaptea aceasta va veni furtuna. Aud cum crengile mătură şi zgârie pământul. A doua zi dimineaţă An-te-hai îmi spune că sunt fructe roşii peste tot:

— Seamănă cu nişte pete de sânge. V-au acoperit grădina, iar unele au rămas între ţiglele acoperişului.

O primesc pe Norişor, o servitoare în vârstă de cincisprezece ani, cu ochi mici şi obrajii împliniţi. Cum trebuie să mă supun dorinţei primei soţii, îi ofer lui Norişor o sumă frumuşică, pe care fata o primeşte cu un „Vă mulţumesc” dulce. Îi spun lui An-te-hai să stea cu ochii pe ea. După câteva zile, fata e prinsă spionând.

— Am prins-o! strigă An-te-hai, târând-o pe Norişor în faţa mea. Sclava asta de nimic trăgea cu ochiul în scrisorile Majestăţii Voastre!

Norişor neagă acuzaţia. Când o ameninţ că o bat dacă nu mărturiseşte, ea îşi dă arama pe faţă. Ochii săi mici se scufundă în chipul gras atunci când urlă la An-te-hai:

— Animal fără coadă ce eşti! Apoi începe să mă insulte pe mine: Stăpâna mea a intrat pe Poarta Purităţii Celeste când a venit, pe când tu ai intrat pe o uşă lăturalnică.

Îi spun lui An-te-hai să o scoată afară şi să o priveze de trei mese.

De parcă mânia mea îi face plăcere, Norişor continuă:

— Mai bine te-ai gândi în al cui câine dai! Şi ce dacă te-am spionat? Ai citit documentele Curţii în loc să brodezi! Te simţi vinovată? Îţi este frică? Îţi spun eu, e prea târziu să te gândeşti să mă mituieşti, doamnă Yehonala! Îi voi raporta stăpânei mele tot ce am văzut. Eu voi fi răsplătită pentru loialitatea mea, iar tu vei sfârşi fără membre, să trăieşti într-un borcan.

— Biciul! strig eu. Pedepseşte-o pe fata asta până tace din gură!

Nu a fost deloc intenţia mea ca An-te-hai să îmi ia cuvintele în sensul lor literal. Din păcate, asta s-a întâmplat. El şi alţi eunuci au târât-o pe Norişor la Sala Pedepsei. Au bătut-o şi au încercat în toate felurile să o facă să tacă, însă fata era prea încăpăţânată.

După o oră, An-te-hai îmi raportează că Norişor e moartă. Sunt şocată.

— Tu… An-te-hai, nu ţi-am dat ordin să o omori în bătaie!

— Dar nu voia să tacă, doamnă!

În calitate de responsabilă a gospodăriei imperiale, Nuharoo mă convoacă să apar în faţa ei. Sper să am destulă forţă să îndur cele ce urmează. Mă preocupă copilul pe care-l port.

Înainte de a apuca să-mi schimb hainele, un grup de eunuci de la

Sala Pedepsei dau buzna în palatul meu. Nu vor să spună cine i-a trimis, îmi arestează eunucii şi servitoarele şi cotrobăie prin sertare şi dulapuri. An-te-hai mă ajută să-mi pun roba de Curte şi îmi zice:

— Mai bine m-aţi trimite să-l înştiinţez de îndată pe Majestatea Sa. Au de gând să vă chinuie până când pierdeţi „sămânţa dragonului”.

Simt contracţii. Înspăimântată, mă ţin de burtă şi îi zic lui An-te-hai să nu irosească nicio clipă. El ia un lighean şi iese prin camera din spate, prefăcându-se că se duce după apă.

Aud afară o voce care strigă să mă grăbesc cu îmbrăcatul:

— Majestatea Sa Împărăteasa aşteaptă!

Nu ştiu dacă sunt eunucii mei sau oamenii care au venit să-mi distrugă palatul. Zăbovesc cât de mult pot, ca să câştig timp pentru An-te-hai. Două dintre doamnele mele de onoare intră la mine: una îmi verifică dantelele şi nasturii, cealaltă părul. Stau în faţa oglinzii şi arunc o ultimă privire. Nu îmi dau seama dacă emoţia e cea care mă face să arăt ca o bolnavă sau de vină e machiajul. Roba mea e brodată cu orhidee negre şi aurii. Mă gândesc că dacă mi se va întâmpla ceva, aş vrea să părăsesc această lume purtând rochia asta.

Mă duc spre uşă şi doamnele de onoare ridică draperia. Când ies la lumină, îl zăresc în curte pe eunucul-şef Shim. E îmbrăcat formal, într-o robă purpurie, cu căciulă asortată. Nu-mi răspunde la salut.

— Ce se întâmplă, Shim? îl întreb.

— Regulile îmi interzic să vă vorbesc, doamnă Yehonala. Încearcă să pară umil în glas. Dar în tonul său se simte o bucurie ascunsă. Vă rog, daţi-mi voie să vă ajut să urcaţi în palanchin.

Simt cum în jurul gâtului mi se înfăşoară o sfoară nevăzută.

Aşa cum priveşte în jos de pe tronul ei, Nuharoo este într-adevăr maiestuoasă. Mă las în genunchi şi îi fac o plecăciune. Nu au trecut decât câteva săptămâni de când ne-am văzut ultima dată, şi frumuseţea ei pare din ce în ce mai orbitoare. E îmbrăcată într-o robă aurie, brodată cu păsări phoenix şi e machiată din abundenţă. Pe buza de jos are pictat un punct roşu, iar ochii ei mari cu pleoape duble par mai luminoşi decât de obicei. Nu-mi dau seama dacă e de la umezeala lacrimilor sau un simplu efect al creionului negru de ochi.

— Nu-mi place faptul că mă obligi să fac aşa ceva, îmi spune ea. Fără a-mi oferi permisiunea de a mă ridica, vorbeşte mai departe:

Oricine ştie că nu-s făcută să îndur un astfel de moment, însă asta e ironia vieţii. Cum eu sunt responsabilă de treburile domestice, nu am de ales. Îndatoririle mele îmi impun să fac dreptate. Regula a fost limpede pentru toţi cei din Oraşul Interzis: nimeni nu are voie să maltrateze o slujnică, şi cu atât mai puţin să-i ia viaţa.

Brusc, îşi lasă bărbia în jos. Îşi muşcă buza şi începe să plângă. În curând suspină.

— Majestatea Voastră, zice eunucul-şef Shim. Bicele au fost înmuiate şi servitorii sunt gata să îşi îndeplinească sarcina.

Nuharoo dă aprobator din cap.

— Doamnă Yehonala, să mergem.

Luând un bici lung şi subţire de la ajutorul său, Shim îi face o plecăciune adâncă împărătesei, după care părăseşte încăperea.

Din patru părţi, apar gărzi care îşi pun mâinile pe mine.

Mă împotrivesc.

— Port copilul împăratului Hsien Feng!

Eunucul-şef Shim se întoarce şi îmi răsuceşte braţele la spate. Mi se împleticesc genunchii şi cad. Pântecul meu se izbeşte de podea. Mă târăsc în genunchi la Nuharoo şi o implor:

— Îmi pare foarte rău pentru ce i s-a întâmplat lui Norişor, Majestatea Voastră, dar a fost un accident. Dacă trebuie să mă pedepsiţi, vă rog să faceţi asta după ce nasc. Voi accepta orice fel de condiţii de încarcerare.

Nuharoo schiţează un zâmbet. Expresia aceasta mă înspăimântă, căci zâmbetul ei îmi spune că este dorinţa sa ca eu să pierd acest copil şi că numai cu acest preţ poate restaura armonia dintre noi. Sunt sigură că ştie că nu voi ceda, că va trebui să mă oblige, la fel de bine cum ştie că e sprijinită de toate concubinele. Vrea ca eu să aflu că voinţa sa e puternică şi că ea nu poate fi trecută cu vederea. Ne uităm fix una la alta. Înţelegem perfect ce gândeşte cealaltă.

— Eu joc cinstit, doamnă Yehonala, nimic mai mult, zice Nuharoo aproape cu delicateţe. Pot să te asigur că nu e nimic personal.

— Pe cadru! strigă eunucul-şef Shim.

Gărzile mă iau pe sus ca pe o găină.

— Majestatea Voastră, ţip eu, zbătându-mă să mă eliberez. Ca sclavă a Domniei Voastre, îmi cunosc crima. Deşi nu merit, vă implor milă. Am început să-i spun copilului pe care-l port că sunteţi adevărata lui mamă. Sunteţi destinul lui. Motivul pentru care acest prunc va veni prin intermediul meu e ca să ajungă la Domnia

Voastră. Aveţi milă de acest copil, împărătească Nuharoo, căci vă va aparţine! Mă lovesc cu fruntea de pământ. Gândul de a-mi pierde copilul mi se pare mai rău decât pierderea propriei mele vieţi: Nuharoo, te rog, acordă-i şansa de a te iubi, sora mea mai mare. Mă voi întoarce în viaţa viitoare să fiu orice doreşti: voi fi pielea de pe toba ta, hârtia cu care îţi ştergi dosul, un vierme pentru cârligul tău de pescuit...

Eunucul-şef Shim şopteşte ceva la urechea lui Nuharoo. Expresia ei se schimbă. Shim trebuie să-i fi spus că dacă îi supără pe strămoşii imperiali, i se vor lua titlurile şi va fi lovită de trăsnet. Aşa cum face An-te-hai cu mine, Shim e aici ca să apere nu numai viitorul lui Nuharoo, ci şi pe al său.

— Să continui? întreabă el.

Nuharoo aprobă din cap.

— *Zah!* Eunucul face un pas înapoi în timp ce îşi termină plecăciunea. Mă ia de guler şi le ordonă oamenilor săi: în stilul Woo Hua, Floarea – funie!

Sunt târâtă afară. Pe neaşteptate, simt un lichid cald picurându-mi dintre picioare. Mă ţin de burtă şi ţip. Aud atunci un urlet puternic ce vine din celălalt capăt al sălii.

— Nu clintiţi şi linişte!

Împăratul Hsien Feng se aruncă între mine şi eunucul-şef Shim. E în roba sa de mătase galben deschis. Nările îi freamătă, iar ochii îi sunt plini de mânie. An-te-hai stă în spatele lui, abia răsuflând. Eunucul-şef Shim îl salută pe Majestatea Sa, dar nu primeşte niciun răspuns.

Nuharoo se ridică de pe jilţul ei:

— Majestatea Voastră, vă mulţumesc foarte mult că aţi venit să mă eliberaţi. Se aruncă la picioarele împăratului: Nu mai pot îndura asta. Nu mă pot sili să poruncesc pedepsirea doamnei Yehonala, când ştiu că poartă copilul Majestăţii Voastre.

Împăratul rămâne nemişcat pentru o clipă, apoi se apleacă spre ea, cu ambele braţe întinse:

— Împărăteasa mea, o cheamă el încetişor. Ridică-te, te rog.

Nuharoo nu vrea să se ridice:

— Nu sunt o împărătească bună şi merit să fiu pedepsită, zice ea, cu lacrimile curgându-i şiroaie pe obraji. Vă rog să mă iertaţi că nu mi-am îndeplinit îndatorirea.

— Eşti cea mai miloasă persoană pe care o cunosc, răspunde împăratul. Orhideea e foarte norocoasă că te are drept soră.

Eu zac la pământ. An-te-hai mă ajută să mă ridic. Lichidul cald dintre picioarele mele pare să nu mai curgă. Când împăratul Hsien Feng se uită la mine să vadă dacă sunt cu adevărat rănită, îmi dau seama că ajunge la concluzia că An-te-hai a exagerat.

Majestatea Sa îi spune lui Nuharoo că nu a greşit cu nimic. Îşi scoate batista şi i-o dă:

— Nu am intenţionat să te încarc cu responsabilităţi. Totuşi, trebuie să înţelegi că gospodăria imperială are nevoie de un conducător, şi acela eşti tu. Te rog, Nuharoo, să primeşti profunda mea încredere şi gratitudine.

Nuharoo se ridică şi se înclină. Îi dă batista înapoi şi ia un prosop de la eunucul-şef Shim. Se tamponează cu prosopul şi zice:

— Sunt îngrijorată ca nu cumva această întâmplare să-i fi făcut vreun rău copilului. Nu voi putea da ochii cu strămoşii noştri dacă a păţit ceva.

Izbucneşte din nou în lacrimi, drept care împăratul Hsien Feng se oferă să o însoţească după-amiază în parcul imperial ca să o ajute să-şi recapete liniştea.

Mi-e greu să-l văd cum îi oferă afecţiunea sa lui Nuharoo. Şi cu atât mai greu îmi e să-mi petrec noaptea singură, ştiind că Hsien Feng e cu ea. Posibilitatea a ceea ce s-ar fi putut întâmpla şi a ceea ce s-ar putea întâmpla în viitor mă sperie mai mult decât orice coşmar. Trăiesc într-o lume a haosului, unde tortura e un exerciţiu de rutină. Încep să înţeleg de ce atât de multe concubine devin obsedate de religie. Pentru că altfel ar înnebuni fără doar şi poate.

Îndur cea mai grea iarnă din viaţa mea. E mijlocul lunii februarie a anului 1856, şi pântecul meu e de-acum cât un pepene. Împotriva sfatului lui An-te-hai, am ieşit afară pe pământul îngheţat. Voiam să-mi vizitez grădina şi tânjeam să respir aer curat. Frumuseţea pavilioanelor şi pagodelor acoperite de zăpadă mi-a adus un sentiment plăcut de speranţă. În numai câteva luni, se va naşte copilul.

Am încercat să sap în pământ, dar e încă tare. An-te-hai mi-a adus un sac cu bulbi de flori de anul trecut şi mi-a spus:

— Plantaţi o dorinţă pentru bebeluş, doamnă.

Puteam să-mi dau seama că dormise adânc, căci obrajii îi erau roşii ca mărul.

— Desigur, i-am răspuns.

Ne-a luat o zi întreagă să plantăm bulbii. Mă gândeam la

fermierii de la ţară şi îmi închipuiam familiile care se căzneau să desţelenească solul îngheţat.

Punându-mi mâna pe burtă, am zis:

— De vei fi băiat şi de vei ajunge vreodată împăratul Chinei, îţi doresc să fii bun şi merituos.

— *A-ko!*

În clipa în care aud strigătul lui An-te-hai, mintea mi se transformă într-o grădină de primăvară în care florile se desfac toate deodată. Deşi epuizată, sunt în culmea fericirii. Înainte de a sosi Hsien Feng, vin la mine la palat Nuharoo şi toate celelalte soţii şi concubine ale Majestăţii Sale:

— Unde este fiul nostru nou-născut?

Toată lumea o felicită pe Nuharoo. În momentul în care ea îmi ia copilul din braţe şi îl arată mândră celorlalte, simt cum teama mă împresoară. Mă tot gândesc: *Acum, că au ratat ocazia de a-mi omorî pruncul în pântec, îl vor omorî oare în leagăn? Îi vor otrăvi mintea, răsfăţându-l?* De un lucru sunt însă sigură: nu vor renunţa niciodată la ideea de a se răzbuna pe mine.

Împăratul Hsien Feng îmi conferă un nou titlu: Mama Norocoasă. Sunt trimise daruri şi cufere cu *tael*-i pentru a-mi onora familia. Cu toate acestea, nu li se permite mamei şi surorii mele să vină să mă viziteze. Nici soţul meu nu vine. Se consideră că „murdăria” mea poate să aducă boala asupra Majestăţii Sale.

Mi se servesc zece mese pe zi, dar nu am poftă de mâncare, şi cea mai mare parte a bucatelor se iroseşte. Sunt lăsată singură, să plutesc pe rând între somn şi veghe. În vise, fugăresc oameni care vin pe ascuns să-i facă rău fiului meu.

Împăratul mă vizitează după câteva zile. Nu arată bine: roba pe care o poartă îl face să arate mai slab şi mai plăpând decât înainte. E preocupat de greutatea fiului său. De ce e atât de mic şi de ce doarme tot timpul?

— Cine ştie? îl tachinez eu.

Cum poate să fie atât de neştiutor Fiul Cerului?

— Am fost în parc ieri. Majestatea Sa îi dă copilul unei slujnice şi se aşază lângă mine. Privirea îi rătăceşte de la ochii mei la gură. Am văzut un copac uscat, zice el în şoaptă. În vârful coroanei sale creştea păr de om. Era foarte lung şi se lăsa în jos în falduri ca o cascadă neagră.

Mă uit fix la el.

— E un semn bun sau un semn rău, Orhideea?

Înainte să apuc să-i răspund, el continuă:

— De aceea am venit să te văd. Dacă există vreun copac uscat pe domeniul palatului tău, pune să fie înlăturat, Orhideea. Îmi promiţi asta?

Majestatea Sa şi cu mine petrecem ceva timp în grădină uitându-ne după copaci uscaţi. Nu e niciunul şi ajungem să privim împreună apusul de soare. Sunt atât de fericită, că plâng. Majestatea Sa îmi spune că a aflat de la grădinarul său că părul pe care-l zărise în parc e o specie rară de lichen care creşte în copacii uscaţi.

Nu vreau să discut despre copaci uscaţi, şi îl întreb ce mai face şi cum sunt audienţele. Are puţine de spus, aşa că ne plimbăm în tăcere un timp. Leagănă copilul până adoarme. E cel mai dulce moment din viaţa mea. Împăratul Hsien Feng nu rămâne peste noapte, şi nici eu nu îndrăznesc să-l implor să o facă.

Îmi spun în sinea mea că ar trebui să fiu bucuroasă că am născut cu bine. Aş fi putut să mor sub biciul eunucului-şef Shim sau într-o mie de alte feluri. Concubinele imperiale au pierdut, iar eu am recâştigat atenţia Majestăţii Sale, graţie copilului nou-născut.

Împăratul vine din nou a doua zi. Stă mult, ţinându-şi fiul în braţe. Fac o regulă din a nu-l întreba nimic. Începe să mă viziteze în mod regulat, întotdeauna după-amiaza. Treptat, începem din nou să stăm de vorbă. Pălăvrăgim despre copilul nostru, iar el îmi povesteşte ce se mai petrece la Curte. Se plânge de cât de mult timp durează totul şi de incapacitatea miniştrilor săi.

În cea mai mare parte a timpului, eu ascult. Lui Hsien Feng par să-i facă din nou plăcere discuţiile noastre şi începe să vină mai devreme. Nu suntem niciodată intimi, dar suntem apropiaţi.

Încerc să fiu mulţumită cu ceea ce am, însă o parte din mine vrea mai mult. După ce Majestatea Sa pleacă peste noapte, nu mă pot împiedica să mi-l închipui cu femeile lui chineze – în mod sigur ele execută trucuri mai bune decât dansul evantaiului. Devin nefericită încercând să înţeleg de ce nu mai e atras de mine. Poate din cauza faptului că mi s-a schimbat forma corpului? Ochii roşii? Sânii măriţi de lapte? De ce evită să vină în patul meu?

An-te-hai se străduieşte să mă convingă că lipsa de interes a Majestăţii Sale nu are nicio legătură cu mine:

— Nu are obiceiul să revină la femeile cu care s-a culcat. Nu contează cât de mult le preţuieşte frumuseţea sau cât de satisfăcut a fost în pat.

Vestea cea bună e că nu mi se raportează nicio altă sarcină.

Aflu din scrisorile prinţului Kung că împăratul Hsien Feng evită audienţele de când a semnat un nou tratat cu străinii, prin care se recunoaşte înfrângerea Chinei. Ruşinat şi umilit, Majestatea Sa îşi petrece zilele singur, în grădina imperială. Nopţile, îşi găseşte refugiul în plăcerile trupeşti.

Aşa bolnav cum este, pretinde distracţie zi şi noapte. An-te-hai află detalii de la un prieten nou, cameristul Majestăţii Sale, un eunuc pe nume Chow Tee, un băiat din oraşul de baştină al lui An-te-hai.

— Majestatea Sa bea mai tot timpul şi nu e capabil să-şi exercite bărbăţia, îmi spune An-te-hai. Se distrează privindu-şi femeile şi poruncindu-le să se atingă între ele în timp ce dansează. Petrecerile ţin toată noaptea, în timp ce Majestatea Sa doarme.

Îmi amintesc de ultima lui vizită. Hsien Feng nu se mai oprea din a vorbi despre prăbuşirea sa:

— Nu am nicio îndoială că voi fi sfâşiat în zece mii de bucăţi de către strămoşii mei atunci când îi voi întâlni. A râs nervos şi a tuşit. Pieptul îi suna ca un sac cu aer. Doctorul Sun Pao-tien mi-a prescris opiu pentru durere, mi-a spus el. Nu îmi prea pasă că mor, căci aştept cu nerăbdare să fiu eliberat de necazurile mele.

Pentru ţară nu mai e un secret că sănătatea împăratului este din nou în declin. Chipul lui palid şi ochii goi îngrijorează pe toată lumea. De când ne-am mutat înapoi în Oraşul Interzis, miniştrilor Curţii li s-a poruncit să-şi dea raportul cu privire la treburile de stat în dormitorul Majestăţii Sale.

Mi s-a rupt sufletul să-l văd pe Hsien Feng renunţând la speranţă. Înainte de a pleca din palatul meu, mi-a zis:

— Îmi pare rău. Şi ridicându-şi privirea din leagănul fiului său, mi-a zâmbit trist: De acum, nu mai depinde de mine.

M-am uitat cum tatăl copilului meu îşi pune pe el roba de dragon. Nu mai are forţa de a-şi ridica mânecile. Are nevoie de trei respiraţii adânci ca să-şi pună pantofii.

Trebuie să-l rog înainte de a fi prea târziu să-mi acorde dreptul de a-l creşte eu pe fiul nostru! Acest gând mi-a venit în timp ce ţineam copilul şi îl priveam pe Hsien Feng urcând în palanchin. Am mai menţionat această dorinţă şi înainte, dar nu a existat niciun răspuns. După părerea lui An-te-hai, împăratul nu o va jigni niciodată pe Nuharoo luându-i dreptul de a fi prima mamă.

Fiului meu, care s-a născut pe 1 mai 1856, i se va pune oficial numele de Tung Chih. *Tung* înseamnă „laolaltă”, iar *Chih* „conducere” – adică a conduce împreună. Dacă aş fi superstiţioasă, aş crede că numele în sine e o previziune.

Celebrarea a început a doua zi după ce s-a născut şi va dura o lună întreagă. Oraşul Interzis s-a transformat peste noapte într-o sărbătoare. De toţi copacii atârnă lampioane roşii, toată lumea e îmbrăcată în roşu şi verde, iar la palat sunt invitate cinci trupe de operă pentru a da spectacole. Tobele şi muzica inundă aerul. Reprezentaţiile se ţin lanţ zi şi noapte. Beţia e ca acasă printre bărbaţii şi femeile de toate vârstele, cea mai frecventă întrebare fiind: „Unde este camera de toaletă?”.

Din nefericire, toată veselia asta nu împiedică să apară veştile proaste. Indiferent de câte simboluri de noroc şi victorie purtăm, la masa tratativelor pierdem în faţa barbarilor. Ministrul Chi Ying şi Marele Secretar Kuei Liang, socrul prinţului Kung, sunt trimişi să reprezinte China. Ei se întorc cu un alt tratat umilitor: treisprezece naţiuni, incluzând Anglia, Franţa, Japonia şi Rusia, au format o alianţă împotriva Chinei: ele cer insistent ca noi să deschidem şi mai multe porturi pentru opiu şi comerţ.

Am trimis un mesager prin care îl invit pe prinţul Kung să vină să-l viziteze pe nepotul său nou-născut, dar în secret sper, de asemenea, că el va reuşi să-l convingă pe Hsien Feng să îşi ţină audienţele.

Prinţul Kung vine de îndată, însă pare tulburat. Îi ofer cireşe proaspete şi ceai Lung Ching din Hangchow, pe care îl bea cu înghiţituri mari, de parcă ar fi apă chioară. Simt că am ales un moment nepotrivit pentru a-l invita. Însă în clipa în care prinţul îl vede pe Tung Chih, îl ia pe micuţ în braţe. Copilul zâmbeşte, şi unchiul său este complet cucerit. Ştiu că ar vrea să mai stea, însă un mesager intră cu un document pentru semnat şi prinţul este nevoit să-l lase pe Tung Chih jos.

Eu continui să îmi beau ceaiul şi să legăn pătuţul copilului. După ce mesagerul pleacă, prinţul Kung dă semne de oboseală. Îl întreb dacă noul tratat este lucrul care îl apasă. El dă din cap şi zâmbeşte:

— Nu mă simt de douăzeci şi trei de ani, asta-i sigur.

Îl întreb dacă ar putea să-mi spună un pic despre tratat:

— Este într-adevăr atât de groaznic cum am auzit?

— Nici nu vrei să ştii, îmi răspunde el.

— Mi-am făcut deja o idee despre el, mă aventurez eu să spun. L-am ajutat pe Majestatea Sa cu documentele Curţii.

Prinţul Kung ridică privirea şi se uită la mine.

— Îmi cer scuze că v-am surprins, îi zic.

— Nu întru totul. Aş vrea doar ca şi Majestatea Sa să arate un mai mare interes.

— De ce nu vorbiţi cu el din nou?

— Pare să nu mai aibă urechi pentru aşa ceva, oftează prinţul. Nu pot să-l clintesc.

— Poate că aş reuşi să-l influenţez eu pe Majestatea Sa, dacă m-aţi pune un pic la curent. La urma urmei, trebuie să aflu, de dragul lui Tung Chih.

Vorbele mele par să aibă sens pentru prinţul Kung, căci începe să vorbească. Sunt contrariată să aflu că tratatul le permite străinilor să deschidă consulate la Peking.

— Fiecare ţară şi-a ales propria locaţie, nu departe de Oraşul Interzis. Tratatul permite vaselor comerciale străine să navigheze de-a lungul coastelor chineze, iar misionarilor le este acordată protecţie guvernamentală.

Tung Chih începe să plângă în timp ce îl ţin în braţe. Probabil că trebuie schimbat. Îl legăn uşor şi se linişteşte.

— De asemenea, trebuie să fim de acord să angajăm inspectori străini pentru a conduce vămile noastre şi, cel mai rău dintre toate – prinţul Kung face o pauză, după care continuă – nu ni se dă nicio posibilitate de alegere în privinţa legalizării opiului.

— Majestatea Sa nu va permite aşa ceva, îi zic, închipuindu-mi-l pe prinţul Kung ducându-se la fratele său pentru semnătură.

— Aş vrea să fie după el. Realitatea este că negustorii străini sunt sprijiniţi de forţele militare ale ţărilor lor.

În tăcere, ne îndreptăm privirile spre fereastră.

Tung Chih începe din nou să plângă. Vocea lui nu e nici zgomotoasă, nici puternică, ci seamănă mai degrabă cu cea a unui pisoiaş. O slujnică vine să îl schimbe, după care îl legăn până adoarme.

Mă gândesc la sănătatea lui Hsien Feng şi la probabilitatea ca fiul meu să crească fără tată.

— La asta se reduce o civilizaţie de cinci mii de ani, oftează prinţul Kung în timp ce se ridică de pe scaun.

— Eu nu l-am mai văzut pe Majestatea Sa de destul de multă vreme, îi spun, aşezându-l pe Tung Chih la loc în leagăn. Cu

dumneavoastră a ţinut legătura?

— Nu vrea să mă vadă. Atunci când ne cheamă, ne face pe mine şi pe miniştrii mei proşti. Ameninţă să-i decapiteze pe Chi Ying şi pe socrul meu, pe care îi bănuieşte de trădare. Înainte ca Chi Ying şi Kuei Liang să plece să negocieze cu barbarii, ei au ţinut ceremonii de adio cu familiile lor. Se aşteaptă să fie executaţi, căci văd puţine şanse ca Majestatea Sa să obţină ceea ce-şi doreşte. Familiile noastre au băut şi au cântat în cinstea noastră, în semn de rămas-bun. Soţia mea e înnebunită de durere. Mă învinuieşte că l-am implicat pe tatăl ei şi mă ameninţă că o să se spânzure dacă i se va întâmpla ceva.

— Ce s-ar întâmpla dacă Hsien Feng ar refuza să semneze tratatul?

— Majestatea Sa nu are de ales. Trupe străine staţionează deja în Tientsin, ţinta lor directă fiind Pekingul. Suntem cu baioneta la gât. Uitându-se la Tung Chih, prinţul Kung rosteşte: Din păcate, acum trebuie să merg înapoi la treabă.

În timp ce-l privesc îndepărtându-se pe coridor, mă simt norocoasă că Tung Chih îl are pe acest bărbat drept unchi.

15

După numai trei săptămâni de la naşterea sa, Tung Chih trebuie să participe la prima sa ceremonie. Se numeşte *Shih-san*, „cele trei băi”. Potrivit credinţei strămoşilor noştri, ritualul va asigura locul lui Tung Chih în univers. În noaptea de dinaintea evenimentului, palatul îmi este decorat de către eunuci, care înfăşoară căpriorii şi streşinile cu ţesături vopsite în roşu şi verde. Până la ora 9 dimineaţa totul este aranjat. În faţa porţilor şi pe holuri sunt agăţate lampioane roşii în formă de dovleac.

Sunt foarte bucuroasă, căci mama, sora mea, Rong, şi fratele meu, Kuei Hsiang, au primit permisiunea de a-mi fi alături. E prima lor vizită de când am intrat în Oraşul Interzis. Îmi închipui ce încântată va fi mama când i-l voi da pe Tung Chih să-l ţină în braţe. Sper ca el să zâmbească. Mă întreb ce mai face Rong, căci există un tânăr căruia plănuiesc să i-o prezint.

Kuei Hsiang a fost nu demult onorat cu titlul tatălui meu. A avut de ales între a sta la Peking şi a trăi din suma sa anuală de *tael*-i sau a călca pe urmele tatei şi a-şi croi drum, prin muncă, spre o carieră în Curtea imperială. Kuei Hsiang a ales prima variantă, ceea ce nu m-a surprins deloc; îi lipseşte hotărârea pe care o avea tata. Însă nu este mai puţin adevărat că pentru mama va fi o alinare să-l aibă aproape pe fiul ei.

Când soarele a încălzit grădina, răspândind parfumul florilor în tot locul, au început să sosească şi oaspeţii. Printre ei se află şi concubinele în vârstă ale bunicului lui Tung Chih, Tao Kuang. Mi le amintesc bine pe aceste femei decrepite din Palatul Seninătăţii Binevoitoare. An-te-hai îmi zice:

— Ar trebui să consideraţi prezenţa lor o onoare, doamnă. Ele se aventurează rareori în public, căci budiştii trebuie să cultive solitudinea.

Doamnele sosesc în grupuri, îmbrăcate în bumbac subţire, de culoarea pământului. Cutiile lor de cadouri nu sunt roşii, ci galbene, împachetate în frunze uscate. Mai târziu voi descoperi că toate conţin acelaşi lucru, o statuetă a lui Buddha sculptată în lemn sau jad.

Îmbrăcată în frumoasa mea robă de culoarea piersicii, stau la poartă şi întâmpin musafirii. Înfăşat în ţesătură aurie, Tung Chih e ţinut de o doamnă de onoare. Tocmai şi-a deschis ochii şi e într-o dispoziţie veselă – se uită lung la vizitatori, cu privirea unui înţelept.

Când soarele ajunge deasupra acoperişului, sosesc rudele imperiale care trăiesc în afara Oraşului Interzis, printre care prinţul Kung, prinţul Ts'eng şi prinţul Ch'un, însoţiţi de *fujin*-ele şi de copiii lor.

La prânz îşi fac apariţia împăratul Hsien Feng şi Nuharoo. Sosirea lor este anunţată de un şir dublu de eunuci îmbrăcaţi în culori vii, care se întinde pe o lungime de o jumătate de milă. Jilţul de dragon al lui Hsien Feng şi cel de phoenix al lui Nuharoo avansează spre poarta palatului între rândurile de eunuci.

Împăratul a venit la mine şi aseară, la ora ceaiului. I-a adus un dar lui Tung Chih: propria-i centură, cea făcută din păr de cal şi panglici plisate de mătase albă. Mi-a mulţumit că i-am dăruit un fiu.

Făcându-mi curaj, i-am spus că mă simt singură. Că, deşi îl am pe Tung Chih, mă simt confuză şi pierdută. L-am implorat să rămână peste noapte:

— A trecut prea mult timp, Hsien Feng.

El a înţeles, dar nu a rămas. În ultimele câteva luni, a umplut toate dormitoarele disponibile din Palatul de Vară cu frumuseţi din toată ţara. Mi-a zis:

— Nu mă simt bine. Doctorul m-a sfătuit să dorm singur pentru ca esenţa mea să nu se risipească.

Încep să le înţeleg pe Nuharoo, pe doamnele Yun, Li, Mei şi Hui şi pe acelea pe care Fiul Cerului nu le-a mai dorit sau nu şi le-a mai amintit.

Ridicându-se să plece, soţul meu mi-a zis:

— Am semnat un edict prin care ţi se acordă un nou titlu. Va fi anunţat mâine şi sper că vei fi bucuroasă. De acum înainte, vei avea acelaşi rang şi titlu ca Nuharoo.

Ceremonia *Shih-san* e gata să înceapă. Concubinele s-au împrăştiat prin toată grădina de îndată ce Nuharoo le-a dat voie să se aşeze. Doamnele sunt îmbrăcate în rochii cu teme de sărbătoare, de parcă ar lua parte la un spectacol de operă. Se uită în jur şi critică totul.

Nuharoo îmi zice:

— Te rog să iei loc, soră mai mică.

Privirea i se îmblânzeşte, deşi liniile negre, puternice ale machiajului îi păstrează duritatea trăsăturilor.

Mă aşez pe un scaun lângă ea.

Mulţimea simte că Nuharoo e pe cale să spună ceva, aşa că oamenii se strâng mai aproape şi îşi întind gâturile pentru a arăta

cât de dornici sunt să asculte. Nuharoo le vorbeşte:

— Compătimiţi-mă ca femeie, căci sunt vinovată faţă de Majestatea Sa. Faptul de a nu-i putea dărui copii este neîmplinirea mea. Tung Chih este însă şansa mea să-mi dovedesc loialitatea. Am simţit că sunt deja mama lui Tung Chih atunci când pântecul doamnei Yehonala a început să se mărească. Zâmbeşte la propriile-i cuvinte: Sunt îndrăgostită de fiul meu.

Nu e nici urmă de ironie în vocea ei şi aş vrea din tot sufletul să mă înşel în legătură cu intenţiile pe care le are. Dacă numai sentimentul de dragoste ar apropia-o de Tung Chih, atunci aş lăsa-o bucuroasă să facă cum vrea ea. Dar instinctele mele materne sunt profunde şi simt că ar fi greşit să am încredere în ea.

— Veniţi cu toţii să împărtăşiţi fericirea mea! declamă cu bucurie Nuharoo. Faceţi cunoştinţă cu băiatul meu ceresc, Tung Chih!

Concubinele încearcă din răsputeri să pară entuziasmate. Chipurile lor sunt acoperite cu vopseluri şi au capetele bogat împodobite cu ornamente. Se lasă în genunchi şi ne urează lui Nuharoo şi mie „zece mii de ani de longevitate”. Nu mă simt în largul meu atunci când doamnele înconjoară leagănul şi îl sărută pe Tung Chih pe obraji. Buzele lor date cu roşu mă fac să mă gândesc la nişte lupi înfometaţi care sfâşie un iepure în bucăţi.

Când doamna Yun trece pe lângă mine, simt mirosul unei plante neobişnuite. E îmbrăcată într-o rochie de mătase de un galben pal, brodată cu crizanteme albe. Cerceii ei sunt ca două globuri cât nucile, care i se leagănă până la umeri. Când se aşază şi zâmbeşte, i se văd gropiţele din obraji:

— Bebeluşul doarme toată noaptea? întreabă ea. Nu încă?

Nuharoo mă priveşte neliniştită.

— Aş fi recunoscătoare pentru nişte cuvinte de noroc, îi spune ea doamnei Yun.

— Aţi observat că prunii au înflorit? De parcă nici nu ar fi auzit-o pe Nuharoo, doamna Yun continuă: Azi-dimineaţă s-a întâmplat un lucru foarte ciudat la mine la palat.

— Ce anume? întreabă celelalte doamne, întinzându-şi gâturile spre doamna Yun ca nişte gâşte.

— În colţul dormitorului meu, îşi coboară ea glasul, şoptind, am descoperit o ciupercă uriaşă. Mare cât capul unui om!

Văzând că şi-a uluit audienţa, doamna Yun zâmbeşte:

— Lucruri şi mai ciudate se vor întâmpla. Astrologul meu a citit un semn de moarte într-o pânză de păianjen dintr-un măslin dulce.

Desigur, mă pricep eu însămi la astfel de lucruri. Împăratul Hsien Feng mi-a spus de multe ori că el se transformă în somn într-o bucată de pânză şi e purtat de vântul de sud direct în paradis. Majestatea Sa nu doreşte nicio ceremonie de adio. Este hotărârea sa ca noi toate să fim văduve.

Nuharoo stă dreaptă precum un pin. Clipeşte din ochi şi hotărăşte să o ignore pe doamna Yun. Îşi ia ceşcuţa de ceai, ridică de pe ea capacul şi bea.

Restul doamnelor îi urmează exemplul. La unison, fiecare îşi ascunde nasul în propria ceaşcă.

Mă întreb dacă doamna Yun are mintea teafără. Pe măsură ce o observ, judecata ei pare să se înceţoşeze. Totuşi, simt că este un sâmbure de adevăr în cuvintele ei, atunci când începe să cânte *Ţărână în vânt*:

Mă întrebi când vin.
Vai, nu încă, nu încă...
Cum mai umplea ploaia iazurile în noapte când ne-am întâlnit!
Oh, oare vom mai sufla vreodată din nou în lumânări
Şi ne vom aminti orele fericite ale acelei ploi de seară?

Palanchinul mamei ajunge în sfârşit la intrarea laterală a Porţii Purităţii Celeste. În clipa în care o văd coborând, izbucnesc în lacrimi. A îmbătrânit şi acum se sprijină neputincioasă pe braţele lui Rong şi ale lui Kuei Hsiang. Înainte ca eu să termin ceremonia de salut, mama izbucneşte:

— Felicitări, Orhideea! Nu credeam că voi apuca ziua să-mi văd nepotul.

— Momentul fericit a sosit! se aude strigătul eunucului-şef Shim de pe hol. Muzică şi artificii!

Condusă de eunuci special antrenaţi pentru ritual, mă deplasez prin mulţime. Îl întreb pe împăratul Hsien Feng dacă mama poate sta lângă mine, şi el îmi îndeplineşte dorinţa. Cei din familia mea sunt atât de fericiţi, că încep să plângă. Mama se apleacă şi îl atinge pe Tung Chih pentru prima oară:

— Acum pot să-l întâlnesc împăcată pe tatăl tău, îmi zice.

După ce ne aşezăm, Rong şi Kuei Hsiang îmi povestesc că au dus-o pe mama la cei mai buni doctori din Peking. Mie îmi pare slăbită, şi îi iau mâinile într-ale mele. Potrivit obiceiului, familia mea nu va putea rămâne peste noapte în Oraşul Interzis, aşa că va

trebui să ne despărţim când ceremonia va lua sfârşit. Gândul că s-ar putea să nu o mai văd niciodată pe mama mă tulbură atât de mult, încât nu dau atenţie rugăminţii lui Nuharoo de a-i întâmpina alături de ea pe membrii Curţii.

— Gândeşte-te altfel, Orhideea, îmi zice mama, încercând să mă aline. Va fi o uşurare pentru mine să mor, de vreme ce durerile mele sunt atât de mari.

Îmi las capul pe umărul ei, nefiind în stare să mai spun vreun cuvânt.

— Încearcă să nu strici momentul, Orhideea, zâmbeşte mama.

Fac un efort să par veselă. Mi se pare ireal că toată lumea a venit aici pentru fiul meu.

Kuei Hsiang a început să se amestece prin mulţime şi îl aud cum râde. Îmi dau seama că vinul de orez şi-a făcut efectul.

Rong e mult mai frumoasă, însă mai slabă decât ultima dată când am văzut-o.

— Viitorul lui Rong nu e aranjat încă, şi asta mă îngrijorează, îmi zice mama cu un oftat. Ea nu a fost la fel de norocoasă ca tine. Nu a primit nici măcar o singură cerere în căsătorie ca lumea, şi are peste douăzeci de ani.

— E un bărbat la care m-am gândit pentru Rong, îi spun mamei.

— Abia aştept să-i aud numele.

— E prinţul Ch’un, rămas de curând văduv. Este cel de-al şaptelea frate al lui Hsien Feng.

Mama e în culmea fericirii.

— Însă „văduv” nu înseamnă că prinţul Ch’un nu are soţii sau concubine, o previn eu. Doar că poziţia de primă soţie nu este încă ocupată.

— Înţeleg, dă mama din cap. Totuşi, prinţul Ch’un ar fi o şansă excelentă pentru Rong. Ea ar fi o Nuharoo în gospodăria lui Ch’un, nu?

— Da, mamă. Dar asta numai dacă reuşeşte să-i stârnească interesul.

— Ce-ar putea cere mai mult o familie cu originea noastră? O viaţă care să nu cunoască foamea – asta e tot ce am vrut pentru copiii mei. Căsătoria mea cu tatăl tău a fost una aranjată. Nu ne-am întâlnit niciodată înainte de nunta noastră. Cu toate astea, s-a dovedit a fi una reuşită, nu?

— Mai mult decât atât, mamă.

Rămânem tăcute un timp, cu degetele strânse laolaltă. Apoi

mama spune:

— Mă gândesc că tu şi Rong aţi putea deveni apropiate dacă această logodnă ar avea loc. Ultima mea dorinţă în această viaţă ar fi ca voi să aveţi grijă una de alta. Pe lângă asta, Rong ar fi un ochi în plus pentru tine, în ceea ce priveşte siguranţa lui Tung Chih.

Aprob din cap înţelepciunea mamei.

— Du-te la sora ta acum, Orhideea, îmi zice mama, şi lasă-mă să petrec câteva clipe singură cu nepotul meu.

Mă duc la Rong şi o conduc în spatele grădinii. Ne aşezăm într-un micuţ pavilion de piatră. Îi explic gândurile mele şi dorinţa mamei, şi sora mea e cu adevărat încântată că mi-am ţinut promisiunea de a-i găsi un pretendent.

— O să-i placă prinţului Ch'un de mine? mă întreabă ea. Cum să mă pregătesc?

— Să vedem mai întâi dacă va fi interesat de tine. Întrebarea mea este – şi asta e foarte important – vei putea să înduri greutăţile pe care le-am îndurat eu?

— Greutăţi? Glumeşti, nu-i aşa?

Un sentiment de nesiguranţă îmi năvăleşte în minte. Rong habar nu are despre ce vorbesc.

— Rong, viaţa mea nu este cum pare a fi. Trebuie să ştii asta. Nu vreau să fiu cauza regretelor tale. Pur şi simplu, nu vreau să pun la cale o tragedie.

Rong roşeşte:

— Dar, Orhideea, nu am visat decât să am aceeaşi şansă ca şi tine. Vreau să fiu invidiată de femeile din toată China.

Îmi zâmbeşte larg.

— Răspunde-mi la întrebare, te rog. Rong, poţi suporta să-ţi pierzi soţul pentru altele?

Rong se gândeşte puţin şi apoi îmi răspunde:

— Dacă aşa stau lucrurile de sute de ani, nu văd de ce ar trebui să fiu eu cea care să aibă probleme cu asta.

Respir adânc şi îi dau ultimul avertisment:

— Când vei iubi un bărbat, te vei schimba. Îţi spun din experienţă, suferinţa este insuportabilă. Vei simţi cum inima îţi e prăjită pe toate părţile într-o tigaie încinsă.

— În cazul ăsta, mai bine o să am grijă să nu mă îndrăgostesc.

— S-ar putea să nu poţi controla lucrurile.

— De ce?

— Păi, pentru că a trăi înseamnă să iubeşti – cel puţin asta este

valabil în cazul meu.

— Şi ce să fac atunci, Orhideea?

Ochii lui Rong se măresc de nedumerire.

Tristeţea îmi apasă pieptul, şi ştiu că trebuie să rămân tăcută pentru a mă putea stăpâni. Rong îşi pune cu delicateţe obrazul lângă al meu:

— Te-ai îndrăgostit, cu siguranţă, de împăratul Hsien Feng.

— A fost o… prostie din partea mea.

— Voi ţine minte lecţia ta, Orhideea. Ştiu că trebuie să fie greu. Dar eu tot o invidiez pe sora mea mai mare. Nu a existat nici măcar un bărbat decent în viaţa mea. Asta mă face să cred că nu sunt atrăgătoare.

— Ştii bine că asta e o prostie, Rong. Cât de neatrăgătoare poţi fi, când sora ta este consoartă imperială, chipul Chinei?

Rong zâmbeşte şi aprobă din cap.

— Este adevărat, te-ai făcut mai frumoasă. Îmi pun un braţ în jurul umerilor ei: Vreau să fii conştientă de frumuseţea ta în fiecare minut de acum înainte.

— Ce înseamnă „minut”?

— E un ac pe cadranul ceasului.

— Şi un „ceas” ce e?

— Ei bine, o să-ţi arăt. Ceasurile sunt jucăriile împăratului. Ele arată timpul. Se ascund în cutii de metal, precum melcii în cochiliile lor, şi fiecare cutie are înăuntru o inimioară care ticăie.

— Ca o fiinţă vie?

— Da, numai că ele nu sunt vii. Majoritatea au fost făcute de oameni din ţări străine. Vei avea multe atunci când te vei căsători cu prinţul Ch’un. Îmi scot pensula de pudră şi îi spun: Ia aminte, Rong, ca soră a concubinei favorite a lui Hsien Feng, ar trebui să ştii că bărbaţii abia aşteaptă să te aibă. Dar s-ar putea ca ei să nu aibă îndeajuns de mult curaj ca să vină la tine şi să-ţi spună ce e în mintea lor. Voi vorbi cu Majestatea Sa despre ideea mea de a-ţi face cunoştinţă cu fratele lui. Dacă obţin aprobarea lui, restul va fi uşor.

Când eu şi Rong ne întoarcem la mama şi la Kuei Hsiang, aflăm că muzica şi artificiile s-au încheiat. Eunucul-şef Shim anunţă că prima parte a ceremoniei a luat sfârşit şi că acum începe a doua parte, „baia în aur”. La porunca lui, patru eunuci scot afară o cadă din aur, o aşază în mijlocul curţii, sub o magnolie înflorită, şi o

umplu cu apă. În jurul ei sunt aşezate încălzitoare cu cărbuni.

Un grup de servitoare îngenunchează lângă cadă, în timp ce două doici îmi aduc fiul afară. Servitoarele îl dezbracă pe Tung Chih şi îl scufundă în cadă. El ţipă, dar protestele nu-i sunt luate în seamă. Servitoarele îl ţin de picioruşe şi de braţe aşa cum ar face-o dacă ar jupui de blană un iepure. Tuturor li se pare amuzant, însă pe mine mă doare fiecare scâncet al fiului meu. Mi-e greu să stau liniştită, dar ştiu că trebuie să suport. Există un preţ care trebuie plătit pentru poziţia lui Tung Chih – fiecare ceremonie îl va aduce mai aproape de statutul de moştenitor legitim.

Sub privirile a sute de ochi, lui Tung Chin i se face prima baie, însă copilul devine din ce în ce mai agitat.

— Priviţi, are o pată întunecată la subsuoara dreaptă!

Nuharoo se ridică de pe jilţ şi aleargă spre mine. S-a schimbat între timp într-o a doua rochie pentru această ocazie.

— E un semn de rău augur?

— E un semn din naştere, îi răspund. L-am consultat pe doctorul Sun Pao-tien şi mi-a spus să nu-mi fac griji.

— Eu n-aş avea încredere în Sun Pao-tien. N-am mai văzut niciodată un astfel de semn din naştere – e prea mare şi prea întunecat. Trebuie să-mi consult de îndată astrologul. Întorcându-se spre cadă, Nuharoo le admonestează pe slujnice: Nu încercaţi să-l opriţi pe Tung Chih din plâns. Lăsaţi-l! Aşa trebuie, să se simtă inconfortabil! Despre asta e vorba în această ceremonie. Cu cât plânge mai tare, cu atât sunt mai mari şansele să ajungă puternic.

Mă forţez să plec de acolo, ca să nu o pocnesc pe Nuharoo în piept.

Bate vântul şi din copaci plouă cu petale roz dintre care câteva ajung în cadă. Servitoarele adună petalele şi i le arată lui Tung Chih în încercarea de a-l linişti. Această imagine a îmbăierii sub magnolie ar fi fost minunată, dacă bebeluşul nu ar fi chinuit. Habar nu am cât timp va mai trebui să stea în apă. Mă uit în sus la soare şi mă rog să rămână pe cer.

— Hainele! cântă eunucul-şef Shim în stilul lui afectat.

Servitoarele îl şterg repede pe Tung Chih şi îl îmbracă. Însă copilul e atât de obosit, încât adoarme imediat. Arată ca o păpuşă din cârpe. Dar ceremonia e departe de a se fi încheiat. După ce cada este golită de apă, Tung Chih e pus înapoi, fără însă a fi trezit. Câţiva lama îmbrăcaţi în robe de culoarea soarelui se aşază jos, în cerc, în jurul copilului şi încep să psalmodieze.

— Darurile! strigă eunucul-şef Shim.

În frunte cu împăratul Hsien Feng, oaspeţii vin să-şi ofere omagiile. Pe măsură ce cutiile sunt deschise una câte una, eunucul-şef anunţă ceea ce conţin:

— De la Majestatea Sa, patru lingouri de aur şi două bucăţi de argint!

Eunucii desfac ambalajul, dând la iveală o cutie sculptată din lac roşu. Shim continuă:

— De la Majestatea Sa, împărăteasa Nuharoo, opt lingouri din aur şi argint, opt ruyi purtătoare de noroc, patru bani de aur şi argint, patru pături din bumbac pentru iarnă, patru cuverturi şi cearşafuri din bumbac, patru haine de iarnă, patru perechi de pantaloni, patru perechi de şosete şi două perne!

Restul oaspeţilor se prezintă cu darurile potrivit rangului şi vârstei. Cadourile sunt mai mult sau mai puţin asemănătoare, cu excepţia cantităţii şi calităţii. Nimeni nu trebuie să dea mai mult decât perechea imperială şi nimeni nu foloseşte, de fapt, darurile. Totul e împachetat şi trimis în depozitele imperiale în numele lui Tung Chih.

A doua zi mă trezesc înainte de ivirea zorilor, ca să petrec puţin timp cu fiul meu. Apoi, ritualul *Shih-san* continuă. Tung Chih e din nou băgat în cadă.

Stă în apă de o oră şi cincisprezece minute. Soarele străluceşte, însă luna mai e o lună răcoroasă. Fiul meu ar putea foarte uşor să răcească, dar nimănui nu pare să-i pese. După ce Tung Chih strănută de două ori, îi spun lui An-te-hai să aducă un cort ca să-l ferească de briză. Însă Nuharoo respinge ideea. Ea zice că acesta i-ar îndepărta norocul lui Tung Chih:

— Scopul băii este de a-l expune pe Tung Chih puterilor magice ale universului.

De această dată, refuz să cedez în faţa ei:

— Cortul rămâne! insist eu.

Nuharoo nu mai spune nimic, însă atunci când plec să folosesc camera de toaletă cortul este înlăturat. Ştiu că sunt nebună să mă gândesc că intenţia lui Nuharoo e să-mi îmbolnăvească fiul. Dar nu mă pot împiedica să stărui în această idee.

Nuharoo susţine că nu avem dreptul să modificăm tradiţia:

— Din împărat în împărat, fiecare moştenitor a fost îmbăiat în acelaşi mod.

— Însă strămoşii noştri erau altfel de oameni, o contrazic eu. Trăiau pe spinarea calului şi umblau pe jumătate dezbrăcaţi.

Îi reamintesc lui Nuharoo că tatăl lui Tung Chih e un om cu sănătatea şubredă şi că pruncul nu a avut o greutate normală la naştere.

Nuharoo e redusă la tăcere, dar nu se predă.

Tung Chih începe să strănute.

Incapabilă să mă mai stăpânesc, mă duc la cadă şi le împing la o parte pe servitoare. Îl iau pe Tung Chih şi alerg înăuntru.

Ceremoniile şi festivităţile continuă la nesfârşit. În toiul lor, un grădinar descoperă o păpuşă fetiş îngropată la mine în grădină. Pe pieptul acesteia sunt inscripţionate două caractere negre care înseamnă „Tung Chih”.

Împăratul Hsien Feng le convoacă pe soţiile şi pe concubinele Majestăţii Sale – vrea să rezolve problema personal. Mă îmbrac şi merg la palatul doamnei Yun, deşi nu ştiu de ce trebuie să ne întâlnim acolo. Pe drum mă întâlnesc cu Nuharoo, care vine din alt palat – nici ea nu are habar despre ceea ce se petrece.

Când ne apropiem de palat, auzim suspine. Ne grăbim să intrăm pe hol şi îl descoperim pe împărat, furios. Hsien Feng e în cămaşă de noapte, iar lângă el stau doi eunuci, fiecare ţinând câte un bici. Numeroşi eunuci şi servitori sunt în genunchi pe jos, iar printre ei, în primul rând, se află doamna Yun. E într-o rochie din mătase roz şi ne dăm seama că ea este cea care suspină.

— Încetează cu plânsul, zice Hsien Feng. Cu rangul pe care îl deţii, cum ai putut să te cobori într-atât?

— Nu am făcut-o eu, Majestatea Voastră! Doamna Yun îşi lasă capul pe spate, pentru a-l privi în ochi. Am fost bucuroasă peste poate de naşterea lui Tung Chih şi nu am contenit nicio clipă cu celebrarea micuţului. Nu voi închide ochii dacă voi fi spânzurată din cauza asta!

— Toată lumea în Oraşul Interzis îţi recunoaşte scrisul! Împăratul ridică glasul: Cum ar putea toată lumea să se înşele?

— Caligrafia mea nu este un secret, protestează doamna Yun. Sunt cunoscută pentru arta mea. Ar fi foarte uşor pentru oricine să-mi copieze stilul.

— Numai că una dintre slujnicele tale te-a surprins când confecţionai păpuşa.

— Vorbiţi cu siguranţă despre Dee. A inventat asta deoarece mă urăşte.

— De ce te urăşte Dee?

Doamna Yun se întoarce. În acest moment, ochii ei o zăresc pe Nuharoo:

— Dee mi-a fost dăruită de Majestatea Sa, împărăteasa Nuharoo. Nu am vrut-o niciodată. Am pedepsit-o de mai multe ori pentru că îşi băga nasul unde nu-i fierbea oala…

— Dee are numai treisprezece ani, o întrerupe Nuharoo. Să acuzi o nevinovată ca să-ţi acoperi crima este ruşinos. Se întoarce la mine, ca şi cum ar fi căutat sprijin: Dee e cunoscută pentru drăgălăşenia ei, nu-i aşa?

Nefiind pregătită să răspund, îmi las capul în jos. Nuharoo se întoarce spre Hsien Feng:

— Majestatea Voastră, îmi acordaţi permisiunea de a-mi îndeplini datoria?

— Da, împărăteasa mea.

Auzind acestea, doamna Yun ţipă:

— Bine. Voi mărturisi! Ştiu exact cine a pus asta la cale. E o vulpe diabolică în trup de om. A fost trimisă de demon să distrugă dinastia Ch'ing. Însă există mai multe vulpi în Oraşul Interzis. Vulpea cea rea şi-a chemat haita. Tu – arată ea spre Nuharoo – eşti una dintre ele. Şi tu – arată înspre mine – la fel. Majestatea Voastră, e vremea să mă răsplătiţi cu funia de mătase albă ca să am onoarea de a mă spânzura.

Aceste vorbe provoacă agitaţie în sală. Zgomotul se potoleşte când doamna Yun vorbeşte din nou:

— Vreau să mor. Viaţa mea a fost un iad. Ţi-am dăruit o prinţesă, arată ea spre împăratul Hsien Feng, şi ai tratat-o ca pe un gunoi. De îndată ce va împlini treisprezece ani, o vei da. O vei mărita cu vreunul dintre sălbaticii de la graniţă pentru a încheia pace. Îţi vei vinde propria fiică…

Doamna Yun cedează. Cele două gropiţe alcătuiesc un rânjet bizar:

— Să nu crezi că sunt surdă. Te-am auzit pe tine şi pe miniştrii tăi discutând despre asta. Nu mi s-a dat voie să vorbesc despre nefericirea mea. Însă azi, de-ţi place sau nu, vei auzi tot ce am de spus. Bineînţeles că sunt geloasă pe felul în care e tratat Tung Chih. Bineînţeles că plâng ghinionul fiicei mele, Jung, şi că întreb Cerul de ce nu mi-a fost dat să am un fiu… Dă-mi voie să te întreb, Hsien Feng, ştii când e ziua de naştere a fiicei tale? Ştii câţi ani are? Cât a trecut de când ai vizitat-o ultima oară? Pun pariu că nu ai

niciun răspuns la întrebările mele. Inima ţi-a fost mâncată de vulpi!

Nuharoo îşi scoate batista şi începe să-şi tamponeze faţa:

— Mă tem că doamna Yun nu-i lasă de ales Majestăţii Voastre.

— Încheie această afacere în locul meu, Nuharoo.

Împăratul Hsien Feng se ridică şi iese din hol în picioarele goale.

Doamna Yun s-a spânzurat în noaptea aceea. Vestea mi-a fost adusă de An-te-hai a doua zi dimineaţa, la micul dejun. Mi s-a întors stomacul pe dos. Tot restul zilei am zărit chipul doamnei Yun după fiecare uşă şi la fiecare fereastră. L-am rugat pe An-te-hai să stea pe aproape, în timp ce eu aveam grijă de leagănul lui Tung Chih. M-am întrebat ce se va întâmpla cu fiica doamnei Yun, prinţesa Jung. Aş fi vrut să o pot invita pe copilă să stea la mine o vreme şi să petreacă timpul cu fratele ei vitreg. An-te-hai mi-a zis că fetei i s-a spus că mama ei a plecat într-o lungă călătorie, iar eunucilor şi servitoarelor li s-a poruncit să păstreze secretă moartea doamnei Yun. Fata va afla adevărul în cel mai crud mod cu putinţă: din bârfe de la rivalele doamnei Yun care doresc să o vadă pe copilă suferind.

Nuharoo vine neanunţată la miezul nopţii. Eunucii ei bat la poarta mea atât de tare, încât aproape că o dărâmă. Nuharoo se repede la mine în clipa în care îi ies în întâmpinare pentru a o saluta. Pare bolnavă şi suspină în timp ce vorbeşte:

— Mă urmăreşte!

— Cine te urmăreşte? o întreb.

— Doamna Yun!

— Trezeşte-te, Nuharoo! Trebuie să fi avut un coşmar.

— Stătea lângă patul meu, îmbrăcată într-o rochie verzuie transparentă, suspină Nuharoo. Avea sânge pe tot pieptul. Gâtul îi era tăiat dinspre faţă, ca de un topor, iar capul îi atârna pe spate, prins de gât doar printr-o bucată subţire de piele. Nu puteam să-i văd faţa, dar îi auzeam vocea. Zicea: „Trebuia să fiu spânzurată, nu decapitată!”. Zicea că a fost trimisă de judecătorul lumii de dincolo ca să găsească un înlocuitor. Pentru a se întoarce pentru viaţa următoare, trebuia să facă în aşa fel ca înlocuitorul ei să moară la fel ca ea.

O liniştesc pe Nuharoo, dar sunt eu însămi speriată. Se întoarce la ea la palat şi devorează toate cărţile cu fantome pe care le are. Peste câteva zile mă vizitează şi îmi spune că a descoperit ceva ce ar fi bine să ştiu şi eu:

— Cea mai cruntă pedeapsă pentru o femeie fantomă este să fie aruncată în „cazanul cu sânge murdar”. Nuharoo îmi arată o carte cu ilustraţii sângeroase reprezentând „Bolgia Osândelor” din lumea de dincolo. Capete tăiate cu părul lung pluteau într-un bazin cu sânge întunecat – seamănă cu nişte găluşte în apă fiartă. Vezi? Despre asta voiam să vorbesc cu tine, zice Nuharoo. Sângele din bazin provine de la murdăria tuturor femeilor. În bazin sunt, de asemenea, şerpi veninoşi şi scorpioni care se hrănesc cu cei morţi de curând. Ei sunt reîncarnările acelora care au comis fapte rele în timpul vieţii.

— Şi ce se întâmplă dacă nu comit fapte rele foarte grave? o întreb.

— Orhideea, judecata lumii de dincolo e pentru toate femeile. De aceea avem nevoie de religie. Budismul ne ajută să ne căim pentru faptele pe care le comitem prin simplul fapt că suntem femei şi că trăim o viaţă materială. Trebuie să renunţăm la toate plăcerile pământeşti şi să ne rugăm pentru Iertarea Cerului. Trebuie să facem tot ce putem pentru a dobândi virtute. Doar atunci am putea avea o şansă de a scăpa de cazanul cu sânge murdar.

16

Cu ocazia aniversării primei sale zile de naştere, fiului meu i se va pune în faţă o tavă plină cu diverse obiecte. El va trebui să aleagă unul dintre ele, care va da familiei imperiale un indiciu cu privire la caracterul său în viitor. Ritualul se numeşte *Chua-tsui-p'an,* „citirea viitorului în tavă". Au fost invitaţi importanţi membri ai Curţii.

Eunucii lui Tung Chih au fost ocupaţi toată săptămâna cu pregătirile pentru eveniment. Pereţii, coloanele, uşile şi ramele ferestrelor din palatul meu au fost proaspăt vopsite în purpuriu. Căpriorii şi consolele au fost scoase în relief cu albastru, verde şi auriu. Pe cerul luminos al nordului, acoperişul din ţigle galbene de ceramică străluceşte ca o uriaşă coroană de aur. Exuberantele sculpturi de marmură albă ale teraselor vibrează.

Ceremonia se deschide în Sala Milei Trupeşti, în colţul estic al palatului, unde s-a ridicat un altar deasupra căruia este o foaie mare prin care se explică ritualul. În mijlocul sălii se află o masă mare, pătrată, din lemn roşu. Pe masă e o tavă de mărimea unei frunze mature de lotus, mai mare decât cădiţa unui copil. Pe tavă sunt aşezate obiecte simbolice: un sigiliu imperial, o carte de Confucius, *Despre toamnă şi primăvară*, o pensulă de scris făcută din păr de capră, un lingou de aur şi unul de argint, o ghicitoare, o sabie în miniatură, o sticluţă de băutură, o cheie de aur, zaruri din fildeş, o tabacheră de argint, un ceas, un bici din piele, un vas de ceramică albastră pictat cu peisaje, un evantai antic cu un poem scris de un poet celebru din dinastia Ming, un ac de păr din jad verde cu fluturi sculptaţi, un cercel în formă de pagodă şi un bujor roz.

Copilul mi-a fost luat de dimineaţă, pentru a se asigura faptul că el va acţiona din proprie voinţă. În ultimele câteva săptămâni am încercat să-l ghidez spre „alegerile bune". I-am arătat o hartă a Chinei, picturi cu peisaje pline de culoare şi desigur, obiectul pe care trebuie să-l aleagă, sigiliul imperial – unul fals, bineînţeles, ca să exerseze. L-a confecţionat An-te-hai, dintr-o bucată de lemn. Am ştampilat cu „sigiliul" pe tot felul de bucăţi de lemn, ca să-i atrag atenţia lui Tung Chih. Însă el a fost interesat mai mult de acele din părul meu.

Oaspeţii stau în linişte în sală şi aşteaptă ca Tung Chih să îndeplinească ritualul. În faţa a sute de oameni, îngenunchez

dinaintea altarului şi aprind tămâie.

Împăratul Hsien Feng şi Nuharoo stau pe jilţurile din centrul sălii. Ne rugăm, în timp ce fumul de tămâie începe să umple încăperea. Se servesc ceai şi nuci. Când soarele ajunge deasupra sălii, Tung Chih este adus înăuntru de doi eunuci. E îmbrăcat într-o robă aurie brodată cu dragoni şi se uită în jurul său cu ochi mari. Eunucii îl aşază pe masă, însă el se mişcă necontenit, fără să poată sta locului. Eunucii reuşesc cumva să-l facă să se încline spre Majestatea Sa, spre mamele sale şi spre portretele strămoşilor.

Mă simt teribil de slabă şi de singură, şi aş vrea ca mama sau Rong să fi fost aici. Acest ritual nu a fost luat prea în serios în trecut, când oamenii veneau doar ca să gângurească şi să chicotească în jurul unui copilaş. Însă în vremurile de acum astrologii sunt cei care dictează – monarhii manciurieni nu mai sunt siguri pe ei înşişi. Totul ţine de „voinţa Cerului”.

Dacă Tung Chih va alege floarea sau un ac de păr în loc de sigiliul imperial? Va spune oare lumea că fiul meu va ajunge un filfizon? Dacă va alege ceasul? Oare nu va fi atras de ticăitul acestuia?

Baveta lui Tung Chih e udă toată. Când eunucii îi dau drumul, el merge de-a buşilea spre tavă. E atât de strâns în haine, că mişcările lui sunt lipsite de agilitate. Aplecându-se înainte, toată lumea priveşte cu nerăbdare. Simt privirea lui Nuharoo îndreptată în direcţia mea şi încerc să par sigură pe mine. Am răcit aseară şi acum mă doare capul. Am băut pahar după pahar de apă în încercarea de a mă calma.

Tung Chih se opreşte şi se întinde spre tavă. Mă simt de parcă eu aş fi pe masă, şi nu obiectele. Am brusc nevoie să merg în camera de toaletă. Ies în mare grabă din sală şi izgonesc servitoarele înainte ca ele să mă poată urma. Aşezată pe vasul de toaletă, respir adânc de câteva ori. Durerea din partea dreaptă a capului s-a întins acum şi în cea stângă. Mă ridic şi îmi clătesc mâinile şi faţa cu apă rece. Când intru din nou în sală, văd că Tung Chih îşi roade baveţica.

Mulţimea stă încă răbdătoare. Aşteptările lor mă devastează. *E o greşeală să faci un copil să poarte povara Chinei!* Însă ştiu că fiul îmi va fi luat pentru totdeauna dacă îndrăznesc să rostesc o astfel de afirmaţie.

Tung Chih e cât pe ce să alunece de pe masă. Eunucii îl iau şi îl întorc. Îmi vine în minte scena în care vânătorii eliberează o

căprioară, doar pentru a o ucide cu săgeţile lor. Mesajul pare să fie: dacă nu e în stare să scape, căprioara merită să moară.

Împăratul Hsien Feng a promis că voi fi răsplătită dacă Tung Chih va face o „figură bună”. Cum aş putea oare să-l ghidez?

Cu cât citesc mai mult de pe foaia de deasupra altarului, cu atât mi se face mai teamă:

…Dacă prinţul alege sigiliul imperial, va deveni un împărat miluit cu toată virtutea Cerului. Dacă alege pensula de scris, aurul sau sabia, va domni cu inteligenţă şi voinţă puternică. Însă dacă alege floarea, cercelul sau acul de păr, va ajunge un mare iubitor de plăceri. Dacă atinge vasul cu băutură, va fi beţiv; în cazul în care alege zarurile, va pierde dinastia…

Tung Chih „studiază” fiecare obiect, dar nu ia niciunul. În sală e atât de linişte, că pot să aud susurul apei care curge în grădină. Încep să transpir şi gulerul mi se pare strâmt.

Tung Chih îşi bagă un deget în gură. *Sigur îi e foame!* Şansa ca el să aleagă sigiliul din piatră păleşte.

Îşi reia mersul târâş. De data asta, pare oarecum motivat. Eunucii îşi pun mâinile de jur-împrejurul mesei pentru a preveni căderea lui Tung Chih.

Împăratul Hsien Feng se apleacă din jilţu-i de dragon – îşi ţine capul cu ambele mâini, ca şi cum ar fi prea greu, şi îşi mută greutatea de pe un cot pe celălalt.

Tung Chih se opreşte şi îşi fixează ochii pe bujorul roz. Zâmbeşte, iar mâna lui se îndreaptă de la gură spre floare.

Închid ochii, însă îl aud pe împăratul Hsien Feng oftând.

Dezamăgire? Amărăciune?

Când redeschid ochii, observ că Tung Chih s-a îndepărtat de floare.

Îşi aminteşte oare că l-am pedepsit când a luat floarea? L-am plesnit, plângând eu însămi. Mi-am lăsat urma degetelor pe funduleţul lui şi m-am urât pentru asta.

Fiul meu îşi ridică bărbia micuţă. Ce caută? Se uită după mine? Uitând de bunele maniere, trec prin mulţime şi mă opresc în faţa lui. Îi zâmbesc şi trasez o linie cu privirea între nasul lui şi sigiliul imperial.

Micuţul reacţionează. Cu o mişcare hotărâtă, apucă sigiliul.

— Felicitări, Majestatea Voastră! aclamă mulţimea.

Ţipând de bucurie, An-te-hai aleargă în curte.

Spre cer se trage cu rachete şi în aer se deschid o sută de mii de flori din hârtie.

Împăratul Hsien Feng sare de la locul său şi anunţă:

— Potrivit registrelor istorice, de la începutul dinastiei Ch'ing în 1644, doar doi prinţi au luat sigiliul imperial. S-au dovedit a fi cei mai de succes împăraţi ai Chinei: Kang Hsi şi Chien Lung. Este foarte posibil ca fiul meu, Tung Chih, să fie următorul!

A doua zi după ceremonie, îngenunchez în faţa altarului dintr-un templu. Deşi sunt epuizată, simt că nu trebuie să-i neglijez pe zeii care m-au ajutat. Aduc ofrande ca să-mi arăt recunoştinţa. An-te-hai a adus un peşte viu pe un platou de aur. A fost pescuit din lac şi legat cu panglică roşie. Grăbită, torn vin pe lespezi, căci peştele trebuie să fie dus viu înapoi în lac. An-te-hai aşază cu grijă platoul cu peştele într-un palanchin, de parcă ar fi vorba de o persoană. Când ajungem la lac, dau drumul peştelui şi acesta sare în apă.

Pentru a asigura viitorul fiului meu şi a spori binecuvântările din partea tuturor zeilor, An-te-hai îmi aduce zece colivii cu păsări preţioase, ca să le eliberez. Le ofer păsărilor libertatea în numele lui Tung Chih.

La întoarcerea în palat, mă întâmpină veşti bune: Rong şi Ch'un s-au logodit. Mama e în culmea fericirii.

După spusele împăratului Hsien Feng, fratele său nu are mare talent sau ambiţie. Când i s-a prezentat lui Rong, prinţul Ch'un s-a descris drept „adorator al învăţăturilor lui Confucius", ceea ce înseamnă că urmăreşte o viaţă în care să primeze libertatea minţii. Deşi se bucură de beneficiile poziţiei sale imperiale, crede că „prea multă apă face ca o ceaşcă să dea pe dinafară" şi „prea multe ornamente fac ca o podoabă pentru cap să pară de prost gust".

Niciuna dintre noi nu şi-a dat seama că retorica prinţului Ch'un este un paravan care îi ascunde defectele de caracter. În curând se va dovedi că „modestia" şi „exilul spiritual autoimpus" vin din lenea sa.

Am prevenit-o pe Rong să nu se aştepte la o viaţă ca în poveşti în ceea ce priveşte căsătoria imperială.

— Uită-te la mine, i-am spus. Sănătatea Majestăţii Sale e distrusă fără putinţă de refacere, iar eu mă pregătesc să devin văduvă imperială.

Nu sunt singura îngrijorată de sănătatea împăratului. Nuharoo împărtăşeşte acelaşi sentiment. La ultima ei vizită, ne-am înţeles

pentru prima oară ca două prietene – ne leagă teama de a-l pierde pe Hsien Feng. A început să accepte faptul că am devenit egale. Aerul ei de superioritate s-a înmuiat şi a început să folosească „ai vrea să…” în loc de „Majestatea Sa împărăteasa crede că…”. Ştim amândouă din istorie ce s-ar putea întâmpla cu soţiile şi concubinele unui împărat după moartea acestuia. Şi amândouă ne dăm seama că nu ne putem bizui decât una pe cealaltă.

Eu am motivele mele să o vreau pe Nuharoo ca aliată. Simt că soarta fiului meu va fi în mâinile unor miniştri ambiţioşi ai Curţii, cum este Marele Consilier Su Shun. El pare să se bucure de toată încrederea împăratului. În plus, e bine ştiut de toată lumea că până şi prinţul Kung se teme de Su Shun.

Su Shun conduce treburile statului şi ţine audienţele în timpul bolii Majestăţii Sale – el acţionează cu din ce în ce mai multă independenţă faţă de poruncile împăratului. Puterea lui Su Shun mă îngrijorează şi îl consider şiret şi capabil de manipulare. Când îl vizitează pe împăratul Hsien Feng, el discută rareori despre chestiuni de stat. În numele grijii faţă de sănătatea Majestăţii Sale, îl izolează pe Hsien Feng şi îşi întăreşte propria poziţie. După părerea prinţului Ch’un, Su Shun îşi construieşte cu grijă, de ani de zile, propriul fundament politic, prin intermediul numirii prietenilor şi diverşilor săi parteneri în funcţii importante.

O conving pe Nuharoo că trebuie să insistăm ca documentele importante să-i fie trimise împăratului Hsien Feng. Poate că Majestatea Sa e prea bolnav ca să le analizeze, dar noi am putea să-l ajutăm să fie la curent. Cel puţin nu am mai fi ţinute la distanţă şi am putea să ne asigurăm că Su Shun nu abuzează de puterea sa.

Nuharoo nu vrea să se deranjeze:

— Se cuvine ca o doamnă înţeleaptă să-şi petreacă viaţa apreciind frumuseţea naturii, păstrându-şi elementul *yin* şi preocupându-se de longevitatea sa.

Însă instinctul îmi spune că, dacă refuzăm să luăm parte la guvernare, am putea pierde şi puţinul control pe care îl avem.

Nuharoo e de acord că am şi eu dreptate, dar nu îmbrăţişează în totalitate planul meu. Cu toate acestea, astă-seară îi vorbesc Majestăţii Sale, pentru ca mâine să se emită un decret: toate documentele trebuie să treacă mai întâi pe la biroul împăratului Hsien Feng.

Nu mă surprinde faptul că Su Shun ignoră decretul. El le porunceşte mesagerilor care aduc documentele „să urmeze ruta

iniţială”. Pretextul său este, din nou, starea de sănătate a împăratului. Suspiciunea şi neîncrederea mea se adâncesc.

— Simt cum mă îmbătrâneşte lupta ta de a controla ambiţia lui Su Shun, îmi zice Nuharoo, rugându-mă să o scutesc de efort. N-ai decât să faci ce vrei în legătură cu Su Shun, atâta timp cât respecţi faptul că „soarele răsare la est şi apune la vest”, spune ea, referindu-se la noi două.

Mă uimeşte că Nuharoo consideră lucrul ăsta important, însă îi dau cuvântul meu. Se calmează pe loc şi spune:

— De ce nu te ocupi tu de asta şi pe mine doar să mă informezi din când în când? Urăsc să stau în aceeaşi încăpere cu bărbaţi ale căror răsuflări miros urât.

La început, suspectez că Nuharoo îmi pune la încercare loialitatea. Cu timpul, însă, ea mă face să-mi dau seama că îi fac un favor, căci e genul de femeie care şi-ar pierde somnul din cauza celui mai mic cusur în broderia ei, dar nu şi dacă cedăm o clauză importantă într-un tratat.

Lumina soarelui trasează pe umerii înguşti ai lui Nuharoo un contur minunat. Niciodată nu neglijează să se pregătească în vederea unei posibile apariţii a Majestăţii Sale. Cu siguranţă durează o jumătate de zi ca să i se facă machiajul. Pentru accentuarea genelor ei se foloseşte o pastă neagră făcută din petale de flori parfumate. Ochii îi seamănă cu două fântâni adânci. Îşi vopseşte buzele cu altă culoare în fiecare zi. Culoarea de azi e roz cu o nuanţă de purpuriu. Ieri a fost trandafiriu, alaltăieri purpuriu. Se aşteaptă să i se facă complimente şi înţeleg că este foarte important pentru relaţia noastră să fac şi eu acest lucru.

— Nu aş vrea să te văd îmbătrânind, Yehonala, îmi spune Nuharoo ţinându-şi degetele ridicate. Are unghiile lungi de cinci centimetri vopsite cu auriu şi argintiu, cu detalii delicate din natură. Ascultă sfatul meu şi pune-l pe bucătar să-ţi prepare zilnic supă *tang kuei.* Să pună în ea viermi de mătase uscaţi şi curmale negre. O să aibă un gust groaznic, dar te vei obişnui cu el.

— Trebuie să discutăm despre Su Shun şi cabinetul său, Nuharoo. Lucrurile pe care nu le cunosc mă fac să devin nervoasă.

— O, dar nu le vei cunoaşte niciodată pe toate. E o neorânduială care datează de o sută de ani. Îmi acoperă privirea cu unghiile ei ca nişte ţepuşe: O voi trimite la tine la palat pe manichiurista mea, dacă nu pui tu însăţi să-ţi fie făcute.

— Nu sunt obişnuită să am unghii lungi, Nuharoo. Se rup foarte

repede.

— Nu sunt eu cea care conduce gospodăria imperială? se încruntă ea.

Îmi pecetluiesc buzele, amintindu-mi de importanţa păstrării armoniei dintre noi.

— Unghiile lungi sunt simbol al nobleţii, doamnă Yehonala.

Dau din cap, deşi mintea mea e din nou la Su Shun. Lui Nuharoo îi revine zâmbetul:

— Exact cum o doamnă chineză îşi leagă picioarele şi nu munceşte niciodată, ci trăieşte doar pentru a fi plimbată peste tot în palanchine. Cu cât sunt mai lungi unghiile noastre, cu atât ne îndepărtăm mai mult de oamenii de rând. Te rog să încetezi să te mai lauzi că munceşti în grădină cu mâinile tale. Te pui într-o situaţie jenantă nu doar pe tine, ci întreaga familie imperială.

Continui să dau din cap, prefăcându-mă că sunt recunoscătoare pentru sfaturile ei.

— Evită mandarinele. Se apleacă spre mine atât de mult, că-i simt răsuflarea de iasomie. Prea multe elemente condimentate duc la apariţia coşurilor. O să pun un eunuc să-ţi aducă un castron cu supă de ţestoasă ca să stingă focul din tine. Te rog să-mi arăţi respectul tău acceptându-l.

Sunt sigură că ea simte că şi-a atins scopul în momentul în care împăratul a încetat să mai împartă patul cu mine. Acum are un motiv şi mai bun să se simtă în siguranţă în ceea ce mă priveşte: Hsien Feng nu se va mai întrema niciodată ca să vină înapoi în dormitorul meu.

— Ei, atunci te las să-ţi vezi de durerile de cap, zâmbeşte ea şi se ridică.

Pentru a-i oferi şi mai multă pace sufletească, îi spun că nu am experienţă în privinţa Curţii, şi nici nu am relaţii.

— Aici sunt sigură că pot să fiu de ajutor, zice Nuharoo. Se apropie ziua mea de naştere şi am dat poruncă să se organizeze un banchet pentru a o sărbători. Vreau să-i inviţi pe toţi cei care crezi că ţi-ar fi de folos. Nu-ţi face griji. Oamenii abia aşteaptă să se numere printre cunoştinţele noastre.

— În cine mai putem avea încredere, în afară de prinţul Kung?

Ea se gândeşte o clipă şi apoi răspunde:

— Ce zici de Yung Lu?

— Yung Lu?

— Comandantul-şef al Gărzii Imperiale, subalternul lui Su Shun.

Este un bărbat foarte capabil. Am mers la reuniunea de familie organizată de ai mei cu ocazia sărbătorii prăjiturii de orez şi numele lui era pe buzele tuturor.

— Tu l-ai cunoscut?

— Nu.

— Vrei să-i trimiţi o invitaţie?

— I-aş trimite, dacă aş putea. Problema e că nu are un rang suficient de înalt pentru a-i da dreptul să participe la un banchet imperial.

Parfumul de dafin umple curtea şi sala de recepţie. Îmbrăcată ca un pom în floare, Nuharoo e surprinsă să afle că Su Shun a trimis vorbă în ultima clipă că nu va participa. Pretextul lui a fost că „doamnele împăratului sunt numai pentru ochii Majestăţii Sale”. Nuharoo nu-şi mai încape în piele.

Gâtul ei se pleacă sub greutatea atâtor coliere din aur bătut, pietre preţioase şi brocart. Ea e aşezată pe tronul din sala de est a Palatului Sporirii Esenţei. Tocmai şi-a schimbat al doilea rând de haine şi acum poartă o robă din mătase fină galbenă, brodată cu o mulţime de simboluri imperiale.

Toţi ochii sunt fixaţi asupra ei, mai puţin cei ai împăratului Hsien Feng, care, deşi foarte bolnav, a făcut efortul să vină. E îmbrăcat într-o robă asortată cu cea a lui Nuharoo, gest prin care Majestatea Sa îi aduce un omagiu împărătesei sale. Însă simbolurile de pe roba lui sunt uşor diferite: dragoni în loc de păsări phoenix, munţi în loc de râuri.

— Aniversare fericită la douăzeci şi doi de ani, Majestatea Voastră! cântă eunucul-şef Shim.

Mulţimea îi urmează exemplul şi închină pentru longevitatea lui Nuharoo.

Beau din vinul de orez şi mă gândesc la ce mi-a spus Nuharoo despre metoda ei de a atinge armonia interioară: „Să stai întinsă în patul pe care alţii l-au făcut şi să mergi cu pantofi pe care alţii i-au reparat”. Ideea asta nu are sens pentru mine, căci, până acum, viaţa mea a fost o broderie în care fiecare cusătură a fost făcută de propriile mele mâini.

Felurile de mâncare de la banchet sunt nenumărate. Când lumea oboseşte de atâta mâncat, se mută în aripa de vest, unde lui Nuharoo i se oferă cadourile. Stă precum un Buddha care-şi primeşte adoratorii.

Darul împăratului Hsien Feng este adus primul: o cutie imensă împachetată în mătase roşie şi legată cu panglici galbene. Cadoul este adus în sală pe o masă de fildeş purtată de şase eunuci.

Ochii lui Nuharoo strălucesc ca aceia ai unui copil curios.

După şase straturi de ambalaj, apare şi darul. E o piersică enormă cioplită din lemn, mare cât o tigaie.

— De ce o piersică? întreabă Nuharoo. E o glumă?

— Deschide-o! o îndeamnă împăratul.

Nuharoo se ridică din jilţ şi dă ocol piersicii.

— Dă la iveală sâmburele, îi spune Majestatea Sa.

În sală se lasă liniştea.

După ce Nuharoo se învârte de câteva ori tot atingând, ciupind şi scuturând piersica, aceasta se deschide, desfăcându-se în două. În mijlocul ei se află o operă care ar putea fi numită însăşi esenţa frumuseţii şi care îi face pe spectatori să rămână muţi de admiraţie – o pereche de pantofi minunaţi.

Dacă nu a suferit în copilărie, a suferit din greu şi mult timp în calitate de soţie neglijată, ca să câştige dreptul la această răsplată. Pantofii manciurieni cu tocuri înalte sunt de un bun gust desăvârşit, iar aceştia sunt acoperiţi cu nestemate care sclipesc ca roua de pe petalele unui bujor de primăvară. Nuharoo plânge de fericire. În perioada lunilor în care împăratul Hsien Feng şi cu mine pierduserăm şirul zilelor, Nuharoo devenise precum o fantomă ambulantă. Chipul ei trebuie să fi avut, cu siguranţă, culoarea razelor de lună, şi trebuie să fi psalmodiat rugăciuni budiste ca să adoarmă. Gelozia ei s-a potolit acum, că nu mai sunt în graţiile împăratului şi am devenit o concubină asemenea ei.

Îi fac complimente lui Nuharoo pentru frumuseţea şi norocul ei şi o întreb dacă îi vin bine pantofii. Răspunsul ei mă surprinde:

— Majestatea Sa le-a asigurat prin testament chinezoaicelor sale palate, pensii şi servitori.

Mă uit în jur, temându-mă ce s-ar întâmpla dacă Majestatea Sa ar auzi asta, însă el a adormit.

Nuharoo împachetează la loc pantofii în piersică şi trimite un eunuc să pună cutia la păstrare.

— Fără să ţină cont de propria-i sănătate, Majestatea Sa nu are nicio intenţie de a renunţa la femeile cu picioarele legate, de aceea sunt supărată.

— Într-adevăr, Majestatea Sa ar trebui să aibă grijă de sine însuşi, repet eu cu glas scăzut, ca un ecou. Nuharoo, de dragul zilei

tale de naştere, uită de asta pentru o clipă.

— Cum? mă întreabă ea cu lacrimi în ochi. Le ascunde pe târfe în Palatul de Vară. A cheltuit mulţi *tael*-i ca să construiască un canal în jurul micului său „oraş din Soochow”. Toate atelierele de-a lungul râului au fost mobilate şi decorate, casele de ceai prezintă acum cele mai bune opere, iar galeriile – pe cei mai celebri artişti. A adăugat tarabe pentru meşteşugari şi prezicători, exact ca într-un oraş adevărat – numai că nu există clienţi! Majestatea Sa le-a dat până şi nume târfelor! Pe una o cheamă Primăvara, pe alta Vara şi mai există şi Toamna şi Iarna. „Frumuseţi pentru toate anotimpurile”, le numeşte el. Doamnă Yehonala, Majestatea Sa e sătul de noi, femeile manciuriene. Într-una din zilele astea o să se prăbuşească în toiul activităţilor sale deja ştiute de toată lumea şi ruşinea va fi prea mare să o putem îndura.

Îmi scot batista şi i-o dau lui Nuharoo ca să-şi şteargă lacrimile.

— Nu putem să luăm asta personal, îi spun. Sentimentul meu este că Majestatea Sa nu e sătul de noi, ci de responsabilităţile faţă de ţara sa. Poate că prezenţa noastră îi aminteşte prea mult de obligaţiile sale. La urma urmei, noi îi spunem întruna că îşi dezamăgeşte strămoşii.

— Întrezăreşti vreo speranţă ca Majestatea Sa să îşi revină?

— Veştile bune de la graniţă ar îmbunătăţi dispoziţia Majestăţii Sale şi i-ar limpezi gândurile, îi răspund. În informările Curţii de azi-dimineaţă am citit că generalul Tseng Kuo-fan a lansat o campanie pentru a-i face pe rebelii din Taiping să se întoarcă la Nanking. Să sperăm că va avea succes. Forţele lui ar trebui să fie acum în apropiere de Wuchang.

Nuharoo mă opreşte:

— O, Yehonala. Nu mă face să trec prin tortura asta. Nu vreau să ştiu!

Mă aşez pe un scaun şi iau ceaiul pe care mi-l dă An-te-hai.

— Ei bine, eu sunt împărăteasa şi trebuie să ştiu, nu-i aşa? îşi vine Nuharoo în fire. Prea bine, spune-mi ce ai de spus. Dar să fie pe înţeles.

Cu răbdare, încerc să îi dau o idee despre chestiunea în discuţie. Bineînţeles că nu are cum să nu ştie că rebelii din Taiping sunt ţărani, că au adoptat creştinismul şi că liderul lor, Hong Hsiu-chuan, pretinde că este cel mai mic fiu al lui Dumnezeu, fratele lui Iisus. Însă Nuharoo nu ştie cât de victorioşi au fost ei în lupte. Deşi Hsien Feng nu a recunoscut în mod public, rebelii au cucerit sudul,

regiunea agricolă a ţării, şi au început să forţeze spre nord.

— Ce vor? întreabă ea clipind din ochi.

— Să răstoarne dinastia noastră.

— Asta e de neconceput!

— La fel de neconceput cum sunt tratatele pe care ni le-au impus străinii.

Expresia lui Nuharoo îmi aminteşte de cea a unei copile care a descoperit un şobolan în cutia ei cu bomboane.

— Comerţul liber plus creştinismul, aşa ne vor „civiliza” străinii.

— Ce insultă!

— Sunt întru totul de acord. Britanicii au vândut în China, numai anul acesta, mărfuri în valoare de nouă milioane de lire. Dintre care şase milioane provin din opiu.

— Nu-mi spune că propria noastră Curte nu face nimic, doamnă Yehonala!

— Păi, aşa cum zicea prinţul Kung, China e la pământ şi nu are de ales. Trebuie să facă ce i se spune.

Nuharoo îşi acoperă urechile:

— Opreşte-te! Eu nu pot să fac nimic în legătură cu asta! strigă ea, apucându-mă de mâini: Te rog, lasă treburile astea în seama bărbaţilor!

Yung Lu, comandantul-şef al Gărzii Imperiale, este convocat de Nuharoo. Ea e convinsă că atâta vreme cât are pe cineva care să păzească porţile Oraşului Interzis, e în siguranţă. Nu pot să o contrazic. Acum câteva zile, Nuharoo a dirijat ceremonia de nuntă pentru Rong şi prinţul Ch’un. A fost un eveniment care a ţinut mult şi care pe mine m-a epuizat. Însă Nuharoo a fost plină de spirit şi energie. În timpul ritualului, şi-a schimbat rochia de treisprezece ori, mai des decât mireasa.

O urmez într-o cameră liniştită din aripa de vest, unde Lu ne aşteaptă deja. Când intrăm, zăresc un bărbat viguros, care se ridică de pe scaun.

— Yung Lu, la dispoziţia Majestăţilor Voastre.

Manierele bărbatului sunt umile şi vocea îi este fermă. Se lasă în genunchi şi se înclină adânc, încheind ritualul prin tradiţionalele plecăciuni, cu fruntea lovind pământul.

— Ridică-te, îi zice Nuharoo şi le face semn eunucilor să aducă ceai.

Yung Lu are spre treizeci de ani. Ochii lui sunt arzători, şi pielea îi e tăbăcită de intemperii. Are sprâncenele ca nişte săbii şi nasul

unui taur, maxilare mari şi colţuroase, iar gura are forma unui lingou. Umerii săi laţi şi felul în care stă îmi amintesc de un războinic străvechi.

Nuharoo începe să pălăvrăgească despre lucruri mărunte. Face remarci despre vreme, în timp ce el întreabă de sănătatea Majestăţii Sale. Când este însă întrebat despre rebelii din Taiping, Yung Lu răspunde cu răbdare şi exactitate.

Sunt impresionată de comportamentul său, care este rezervat şi sincer. Îi studiez îmbrăcămintea. Poartă o uniformă de brigadă de cavalerie alcătuită din trei piese – o fustă acoperită cu o robă de Curte fără mâneci, prinsă cu bride şi noduri. Este căptuşită şi încrustată cu ţinte, ţesătura simplă indicând rangul.

— Îmi daţi voie să mă uit la arbaleta dumneavoastră? îl întreb.

Yung Lu îşi scoate arbaleta de la centură şi i-o înmânează lui Nuharoo, care apoi mi-o dă mie. Analizez tolba, care este confecţionată din satin, piele, puf de lebădă, argint şi safire, cu pene de vultur la săgeţi.

— Şi sabia dumneavoastră?

El îmi dă sabia. E grea. Când îmi trec vârful degetelor de-a lungul tăişului, simt că mă priveşte. Roşesc în obraji. Sunt ruşinată de felul în care acord atenţie unui bărbat, deşi nu pot numi natura interesului meu.

An-te-hai m-a informat că Yung Lu s-a remarcat pe scena politică a Chinei prin propriile sale merite.

Trebuie să-mi stăpânesc dorinţa de a-i pune întrebări. Mai mult, trebuie să fiu atentă la ce spun, deşi intenţionez să-l impresionez.

Mă întreb dacă Yung Lu are idee cât de rar se întâmplă ca cineva ca mine şi Nuharoo să aibă o întâlnire de acest fel. Cât de preţios este să poţi petrece timp cu cineva care îşi trăieşte viaţa în afara Oraşului Interzis.

— Palatul interior este atât de izolat, încât adesea simţim că existăm doar cu numele pentru restul ţării – dau glas, involuntar, gândurilor mele. Arunc o privire fugară spre Nuharoo, care zâmbeşte şi dă din cap. Uşurată, continui: Vieţile minuţios construite pe care le trăim servesc doar pentru a ne confirma nouă înşine că suntem posesorii puterii, că suntem cine credem că suntem, că nu trebuie să ne temem de nimic. Adevărul este nu numai că ne e teamă, dar ne este frică şi că împăratul Hsien Feng moare din cauza grijilor. El însuşi se teme cel mai mult de acest lucru.

Ca şi cum ar fi contrariată de dezvăluirea mea, Nuharoo mă apucă de mână şi îşi înfige unghiile în palma mea. Numai că nu mă poate opri:

— Nu trece o zi fără să îmi fie frică pentru fiul meu, continui eu, după care mă opresc brusc, profund jenată. Privesc în jos şi observ sabia magnifică din mâna mea: Sper că într-o zi Tung Chih se va îndrăgosti de o sabie frumoasă ca asta.

— Într-adevăr.

Nuharoo pare bucuroasă că am revenit la un subiect potrivit de discuţie. Alăturându-se conversaţiei, ea laudă arma ca fiind o capodoperă.

Recunosc simbolurile de pe mânerul săbiei, care sunt specifice pentru împărat. Surprinsă, îl întreb:

— Acesta este un dar de la Majestatea Sa?

— De fapt, este un dar de la împărat făcut superiorului meu, Su Shun, răspunde Yung Lu, care la rândul lui mi l-a dăruit mie, cu permisiunea Majestăţii Sale.

— Cu ce ocazie? întrebăm, aproape în acelaşi timp, Nuharoo şi cu mine.

— Am fost îndeajuns de norocos ca să fiu în stare să salvez viaţa lui Su Shun într-o luptă din zona muntoasă Hupei. Şi acest pumnal l-am primit tot ca răsplată pentru isprava mea.

Yung Lu se apleacă spre genunchiul stâng şi scoate pumnalul din cizmă. Mi-l întinde. Mânerul este făcut din jad încrustat cu pietre. În clipa în care degetele mele ating arma, o senzaţie ciudată îmi străbate trupul.

E deja amiază când Nuharoo ne anunţă că trebuie să plece în camera dedicată lui Buddha, ca să psalmodieze şi să numere mătănii. Pentru ea, ceea ce discutăm Yung Lu şi cu mine este neinteresant. Mă uimeşte că ei i se pare important să psalmodieze la nesfârşit. Am întrebat-o o dată dacă ar putea să mă lumineze în ceea ce priveşte budismul, şi ea mi-a spus că se referă la „existenţa nonexistenţei” sau „şansa care nu este fructificată”. Când am insistat să-mi dea mai multe explicaţii, ea a spus că este imposibil. „Nu pot descrie relaţia mea cu Buddha într-un limbaj pământesc.” Mi-a aruncat o privire gravă şi tonul ei era plin de milă când mi-a zis: „Vieţile noastre sunt predestinate să se realizeze”.

După ce Nuharoo pleacă, îmi reiau discuţia cu Yung Lu. Pare ca începutul unei călătorii fascinante, de care mă bucur, în ciuda

sentimentului de vinovăţie. Yung Lu e de origine manciuriană şi provine din nord. Ca nepot al unui general, s-a alăturat Stegarilor Albi la vârsta de paisprezece ani şi şi-a croit drum în sus, urmând calea academică imperială şi instrucţia militară avansată.

Îl întreb despre relaţia sa cu Su Shun.

— Marele Consilier se ocupa de un caz în care eu eram reclamant, răspunde Yung Lu. Era în cel de-al optulea an al domniei Majestăţii Sale, şi eu dădeam examenul pentru funcţiile publice.

— Am citit despre aceste examene, îi spun, dar nu am cunoscut pe nimeni care le-a dat.

Yung Lu zâmbeşte şi îşi strânge buzele.

— Scuză-mă, n-am vrut să te întrerup.

— A, nu, îşi cere el scuze.

— Şi ai obţinut o funcţie în urma examenului?

— Nu, răspunde el. S-a întâmplat ceva ciudat. Oamenii îl bănuiau pe câştigător, un trântor bogat, că a trişat şi au dat vina pe corupţia la nivel înalt. Cu ajutorul celorlalţi studenţi, am contestat Curtea şi am cerut recalcularea notelor. Propunerea mea a fost respinsă, dar nu m-am dat bătut. Am investigat eu însumi cazul. După o lună, prin intermediul unui membru mai în vârstă al clanului, i-am prezentat împăratului Hsien Feng un raport detaliat, iar acesta i-a înaintat cazul lui Su Shun.

— Aşa e, zic eu, aducându-mi aminte că aflasem despre caz.

— Lui Su Shun nu i-a luat mult să descopere adevărul, zice Yung Lu. Totuşi, cazul nu a fost unul uşor de rezolvat.

— De ce?

— Era implicată una dintre rudele apropiate ale Majestăţii Sale.

— L-a convins Su Shun pe Majestatea Sa să ia măsurile adecvate?

— Da. Ca rezultat, conducătorul Academiei Imperiale a fost decapitat.

— Puterea lui Su Shun stă în limba lui flexibilă, ne întrerupe Nuharoo. S-a întors în tăcere şi s-a aşezat ţinându-şi mătăniile de rugăciune. Îşi ţine ochii închişi atunci când vorbeşte: Su Shun poate convinge un mort să cânte.

Yung Lu îşi drege glasul, fără să aprobe sau să dezaprobe.

— Ce i-a spus Su Shun împăratului Hsien Feng? îl întreb.

— I-a dat Majestăţii Sale exemplul unei revolte care a răsturnat imperiul în timpul celui de-al paisprezecelea an al domniei împăratului Shun Chih, în 1654, răspunde Yung Li. A fost organizată

de un grup de studenţi care au fost trataţi incorect la examenul pentru funcţiile publice.

Îmi iau ceaiul şi beau din el:

— Şi cum ai ajuns să lucrezi pentru Su Shun?

— Am fost aruncat în puşcărie pentru că tulburam apele.

— Şi Su Shun te-a salvat?

— Da, el a fost cel care a ordonat eliberarea mea.

— Te-a recrutat şi te-a promovat?

— Da, de la locotenent la comandant-şef al Gărzii Imperiale.

— În câţi ani?

— Cinci ani, Majestatea Voastră.

— Impresionant.

— Sunt foarte recunoscător şi întotdeauna îi voi datora loialitatea mea Marelui Consilier.

— Aşa şi trebuie, îi zic. Însă ţine minte că împăratul Hsien Feng este cel care i-a permis lui Su Shun să aibă puterea asta.

— Da, Majestatea Voastră.

Mă gândesc un moment şi hotărăsc să dezvălui o informaţie pe care a descoperit-o An-te-hai, şi anume că liderul Academiei Imperiale era inamicul lui Su Shun.

Yung Lu e surprins. Mă aştept la un răspuns, la o întrebare, însă nu primesc nimic.

— Su Shun a reuşit să pună capăt în mod inteligent unei duşmănii personale, adaug eu. El şi-a eliminat rivalul prin mâna împăratului Hsien Feng şi a făcut asta în numele dreptăţii pe care ţi-a făcut-o *ţie.*

Yung Lu rămâne tăcut. Văzând că aştept, zice:

— Iertaţi-mă, Majestatea Voastră, nu-mi găsesc cuvintele.

— Nu trebuie să spui nimic. Îmi pun ceaiul jos. Mă întrebam doar dacă ştii.

— Da, de fapt… puţin, îşi coboară el privirea.

— O astfel de iscusinţă nu-ţi spune ceva despre Su Shim?

Neîndrăznind să-şi dezvăluie gândurile cu prea multă libertate sau îndoindu-se probabil de motivele mele, Yung Lu îşi ridică privirea să mă analizeze. În ochii lui văd un stegar adevărat.

Mă întorc spre Nuharoo. Mătăniile stau nemişcate în poala ei, iar degetele parcă i-ar fi încremenit. Nu ştiu dacă e în comunicare cu spiritul lui Buddha sau a aţipit.

Oftez. Împăratul e prea slab. Su Shun e prea şiret, iar prinţul Kung e mult prea departe, în vreme ce noi avem nevoie de un

bărbat aproape.

— Timpul îl va pune la încercare pe Su Shun, spun eu. Ceea ce ne interesează pe noi este loialitatea dumneavoastră. Cine va beneficia de ea, Su Shun sau Maiestatea Sa, împăratul Hsien Feng?

Yung Lu se aruncă la pământ şi face plecăciuni:

— Bineînţeles că Majestatea Sa! El va beneficia de devotamentul meu veşnic – nu există nicio îndoială în legătură cu asta.

— Şi noi, soţiile şi copilul Majestăţii Sale?

Yung Lu îşi îndreaptă spatele. Privirile noastre se întâlnesc.

Precum cerneala care atinge hârtia de orez, momentul s-a întipărit în mintea mea ca o imagine pe care nu o voi uita niciodată. El s-a trădat întru câtva prin expresia sa, care îmi spune că în această clipă mă analizează, mă cântăreşte, mă evaluează. Simt că vrea să ştie dacă sunt demnă de angajamentul său.

Susţinându-i privirea, îi răspund în tăcere că îl voi răsplăti în schimbul onestităţii şi prieteniei sale. Nu aş face asta dacă aş avea vreun avertisment cu privire la cursul evenimentelor viitoare. Sunt prea încrezătoare că am controlul asupra voinţei şi emoţiilor mele şi că nu voi fi niciodată cu nimic mai puţin decât concubina credincioasă a împăratului Hsien Feng.

Mai târziu îmi voi da seama că nu fac decât să neg adevărul. Refuz să recunosc că ceea ce îmi doresc e mai mult decât protecţia fizică din partea lui Yung Lu. Sufletul meu tânjeşte să înflăcăreze şi să fie înflăcărat. Când am atins tăişul săbiei lui, dreapta mea judecată şi-a luat zborul.

Eunucul se întoarce cu ceai proaspăt. Yung Lu dă ceaşca pe gât de parcă tocmai s-ar fi întors din deşert. Dar nu este suficient ca să-şi înfrângă nervozitatea. Privirea lui îmi aminteşte de un om care tocmai s-a hotărât să se arunce de pe o stâncă. Ochii i se măresc şi disconfortul lui creşte. Când îşi ridică din nou privirea, îmi dau seama că suntem amândoi descendenţi ai celor mai puternici stegari manciurieni. Suntem capabili să supravieţuim atât luptelor exterioare, cât şi celor interioare. Şi asta datorită capacităţii noastre de a raţiona, datorită capacităţii de a trăi în frustrare pentru a ne păstra virtutea. Purtăm măşti zâmbitoare în timp ce murim pe dinăuntru.

Mă simt condamnată în clipa în care îmi dau seama că talentul meu este nu de a conduce, ci de a simţi. Un astfel de talent îmi îmbogăţeşte viaţa, dar în acelaşi timp distruge fiecare moment de pace pe care l-am câştigat. Mă simt neajutorată faţă de ceea ce mi

se întâmplă – sunt peştele de pe platoul de aur, legat cu panglică roşie. Şi totuşi, nimeni nu mă va duce înapoi în lacul căruia îi aparţin.

Încercarea de a păstra aparenţele mă epuizează, şi Yung Lu simte asta. Chipul său îşi schimbă culoarea. Îmi aminteşte de zidurile trandafirii ale oraşului.

— Audienţa s-a încheiat, spun eu sfârşită.

Yung Lu se înclină, se întoarce şi iese afară.

17

În mai 1858, prinţul Kung aduce vestea că soldaţii noştri au fost bombardaţi în timp ce se aflau în barăcile lor. Forţele franceze şi engleze au atacat cele patru forturi din Taku de la gura de vărsare a răului Peiho. Îngrozit de colapsul apărării noastre pe mare, împăratul Hsien Feng declară legea marţială. Îl trimite pe Kuei Liang, socrul prinţului Kung, acum Mare Secretar şi cel mai înalt funcţionar manciurian de la Curte, să negocieze pacea.

În dimineaţa următoare, Kuei Liang caută să obţină o audienţă de urgenţă. S-a întors în mare grabă, călătorind noaptea din oraşul Tientsin. Împăratul e din nou bolnav şi ne trimite pe mine şi pe Nuharoo să-i ţinem locul. Majestatea Sa promite că, de îndată ce se va simţi mai bine, ni se va alătura.

Când eu şi Nuharoo intrăm în Sala Dezvoltării Spirituale, Curtea deja ne aşteaptă. Sunt de faţă mai mult de trei sute de miniştri şi funcţionari. Noi suntem îmbrăcate în robele aurii de Curte. Ne aşezăm la locurile noastre, umăr lângă umăr, în spatele tronului.

Câteva minute mai târziu soseşte împăratul Hsien Feng. Se târăşte pe platformă şi se prăbuşeşte fără suflare pe tron. Pare atât de fragil, încât o adiere de vânt l-ar putea face să cadă. Roba îi este încheiată în neorânduială. Nu s-a bărbierit, şi pe faţă pare că i-au crescut nişte buruieni.

Kuei Liang este chemat să vină în faţă. Înfăţişarea lui mă nelinişteşte. Expresia sa obişnuită, calmă şi binevoitoare, e înlocuită acum cu o stare de agitaţie exagerată. Pare să fi îmbătrânit mult. Spatele îi este încovoiat şi nu pot să-i văd chipul. Prinţul Kung a venit cu el. Umbrele întunecate de sub ochii lor îmi spun că niciunul dintre ei nu a dormit.

Kuei Liang îşi începe raportul. Îmi amintesc expresia sa ca fiind una plină de inteligenţă, însă acum vorbele îi sunt nearticulate, mâinile îi tremură, iar privirea îi este confuză. Zice că a fost primit fără respect de către negociatorii străini. Ei au folosit incidentul *Săgeata* – în care piraţi chinezi au fost prinşi navigând sub pavilion britanic – ca pretext pentru a-l evita. Nu a fost adusă nicio dovadă pentru a susţine afirmaţiile lor. Este foarte posibil ca totul să fie o conspiraţie împotriva Chinei.

Împăratul Hsien Feng ascultă, pe chip aşternându-i-se o expresie sumbră.

— Cu scopul de a ne da o lecţie, continuă Kuei Liang, britanicii au

lansat un asalt asupra Cantonului şi întreaga provincie a fost înfrântă. Având împreună douăzeci şi şase de nave cu tunuri, britanicii şi francezii, ajutaţi de americani – „observatori imparţiali”, zic ei – şi de ruşi, care s-au alăturat pentru jafuri, au sfidat-o pe Majestatea Voastră.

Nu am o vedere completă asupra chipului soţului meu, dar îmi pot imagina expresia sa.

— E împotriva clauzelor tratatului anterior ca ei să navigheze în amonte spre Peking, declară împăratul Hsien Feng pe un ton categoric.

— Mă tem că, din păcate, învingătorii fac regulile, Majestatea Voastră. Kuei Liang clatină din cap: Ei nu aveau nevoie de niciun alt pretext după atacarea forturilor din Taku. Se află acum la doar o sută de mile de Oraşul Interzis!

Curtea este uluită. Kuei Liang izbucneşte în lacrimi pe măsură ce oferă mai multe amănunte. În timp ce ascult, în faţa ochilor îmi apare o imagine de pe vremea când am văzut cum un băiat din sat chinuia o vrabie. Băiatul era vecinul meu şi găsise vrabia într-o groapă de gunoi. Se părea că micuţa creatură tocmai învăţa să zboare, însă căzuse şi îşi rupsese aripa. Când băiatul a ridicat pasărea, din pene picura apă murdară. A pus vrabia pe o piatră de şters picioarele din faţa casei sale şi ne-a chemat să venim să ne uităm. Am văzut cum inima micuţă bătea înăuntrul trupului păsării. Băiatul a răsucit vrabia încoace şi încolo, trăgând-o de picioare şi de aripi. A continuat să facă asta până când pasărea nu s-a mai mişcat.

— M-ai dezamăgit, Kuei Liang! mă trezeşte strigătul lui Hsien Feng. Îmi pusesem credinţa în succesul tău!

— Majestatea Voastră, mi-am prezentat în mod patetic sentinţa la moarte reprezentanţilor ruşi şi americani, plânge Kuei Liang. Le-am zis că dacă renunţ la încă un punct, îmi voi pierde viaţa. Le-am spus că predecesorului meu, viceregele Cantonului, i s-a ordonat de către împăratul Hsien Feng să se sinucidă pentru că a eşuat în misiunea sa. Am zis că împăratul mi-a ordonat să ajung la o pace rezonabilă şi reciproc avantajoasă şi că i-am promis că nu voi fi de acord cu nimic care să fie în detrimentul Chinei, însă ei au mârâit şi au râs de mine, Majestatea Voastră. Bătrânul se prăbuşeşte în genunchi, suspinând de ruşine: Eu… eu… merit să mor.

Îmi sfâşie inima să fiu martora lacrimilor respectabilului Kuei Liang. Francezii şi englezii pretind despăgubiri şi scuze pentru

războaie pornite împotriva noastră pe pământul nostru. Potrivit prinţului Kung, ei au declarat că recentele evenimente au făcut ca acordurile precedente să fie declarate nule, şi deci, lipsite de efect. Marele Consilier Su Shun, care este îmbrăcat într-o robă roşie de Curte, avertizează că acesta este pretextul pentru următoarea mişcare a barbarilor, şi anume să pună o armă la tâmpla împăratului Hsien Feng.

— Am înşelat aşteptările mele, ale ţării şi ale strămoşilor mei, plânge Hsien Feng. Din cauza caracterului meu necorespunzător, barbarii ne-au umilit... China a fost cotropită şi vina trebuie s-o îndur doar eu.

Ştiu că trebuie să cer permisiunea ca să vorbesc, dar mânia mă copleşeşte şi spun:

— Străinii trăiesc în China prin bunăvoinţa împăratului, şi totuşi ei ne-au făcut rău în mai multe moduri decât putem găsi cuvinte să le exprimăm. Ei fac ca guvernul nostru să-şi piardă prestigiul în ochii poporului nostru. Nu ne dau nicio altă alternativă decât să-i dispreţuim.

Vreau să continui, însă mă înec în propriile-mi lacrimi. Doar cu câteva săptămâni în urmă stăteam în spatele lui Hsien Feng în timp ce el tuna despre război şi poruncea „moarte barbarilor”. Ce rost au şi mai multe cuvinte? Aşa cum se desfăşoară evenimentele, împăratul Chinei va fi în curând forţat să-şi ceară scuze pentru „trădarea trupelor sale care au apărat anul trecut forturile din Taku împotriva britanicilor”. China va fi obligată să le plătească invadatorilor săi o sumă enormă de bani drept despăgubiri.

Împăratul are nevoie să se odihnească. După o scurtă pauză, Kuei Liang vorbeşte din nou:

— Ruşii au venit să se alăture hoţiei, Majestatea Voastră.

Hsien Feng respiră adânc şi apoi întreabă:

— Ce vor?

— Să retrasăm graniţa de nord pe râurile Amur şi Ussuri.

— Prostii! urlă Hsien Feng. Începe să tuşească şi eunucii se reped la el să îi şteargă fruntea şi gâtul. El îi împinge la o parte. Kuei Liang, tu ai permis să se întâmple asta... tu!

— Majestatea Voastră, nu merit nicio scuză şi nu vă rog să-mi acordaţi vreuna. Sunt pregătit să mă spânzur. Mi-am luat deja adio de la familia mea. Soţia şi copiii mei m-au asigurat că vor înţelege. Vreau doar să vă spun că am făcut tot ce am putut şi că nu am reuşit să-i fac pe barbari să negocieze. Ei doar au ameninţat cu

războiul şi…

Kuei Liang face o pauză şi se întoarce spre ginerele său. Prinţul Kung face un pas înainte şi termină fraza în locul lui Kuei Liang:

— Ruşii au tras ieri cu tunurile. De teamă că ei ar putea să ameninţe capitala, ministrul Yi Shan a semnat tratatul şi a acceptat condiţiile ruşilor. Iată, Majestatea Voastră, un exemplar al tratatului.

Împăratul Hsien Feng ia încet documentul:

— La nord de râul Amur şi la sud de zona muntoasă Wai-hsin-an, nu-i aşa?

— Corect, Majestatea Voastră.

— E o regiune întinsă.

Oamenii de la Curte ştiu foarte bine cât de mare este această pierdere. Unii încep chiar să plângă.

— Su Shun! strigă împăratul Hsien Feng, prăbuşindu-se în jilţul său.

— Aici sunt, Majestatea Voastră.

Su Shun vine în faţă.

— Scurtează-l de cap pe Yi Shan şi îndepărtează-l pe Kuei Liang din toate funcţiile.

Inima mea e alături de Kuei Liang în momentul în care gărzile îl escortează afară din sală. În timpul pauzei următoare, prind un moment să vorbesc cu prinţul Kung. Îl rog să facă ceva pentru a opri decretul. El îmi spune să nu-mi fac griji. Mă face să înţeleg că Su Shun e la conducere şi că el nu va îndeplini ordinul lui Hsien Feng. A răspuns „da” numai ca să-l calmeze pe Majestatea Sa. Curtea avea încredere că Su Shun îl va face pe împărat să se răzgândească – toată lumea ştie că Kuei Liang e imposibil de înlocuit.

În lunile care au trecut, împăratul Hsien Feng a devenit şi mai dependent de Su Shun şi de cei şapte mari consilieri ai săi. M-am rugat ca Su Shun să fie în stare să ţină Cerul pentru Majestatea Sa. Deşi nu-mi place Su Shun, nu intenţionez să-l duşmănesc. N-aş fi visat niciodată să-l ofensez, şi cu toate astea într-o zi acest lucru va deveni inevitabil.

Ninge de trei zile şi în faţa porţii sunt troiene înalte. Deşi încălzitoarele cu cărbuni ard, e totuşi prea frig pentru a fi confortabil. Degetele îmi sunt la fel de ţepene ca nişte beţe. Îngropat în haina sa de blană, Hsien Feng stă tolănit pe un jilţ din

Sala Dezvoltării Spirituale. Ochii îi sunt închişi.

Stau la birou, făcând rezumatele documentelor pentru el. De câteva luni am devenit din nou secretara împăratului. El rămăsese pur şi simplu fără energie şi m-a rugat să-l ajut alegându-i cele mai urgente scrisori la care să răspundă. Majestatea Sa rosteşte cuvintele, iar eu le aştern pe hârtie.

Nu e uşor, dar sunt încântată să îl ajut. Dintr-odată, nu mai sunt o concubină abandonată. Nu mai trebuie să brodez nefericirea în cercuri. Mi se dă şansa să împărtăşesc visul Majestăţii Sale de reînviere a Chinei. Mă face să mă simt bine – energia mea e inepuizabilă. Pentru prima dată după multă vreme văd afecţiune adevărată în ochii săi. Târziu într-o noapte, când Hsien Feng s-a trezit în jilţul său, mi-a oferit mâna lui. Voia să ştiu că preţuieşte ajutorul meu. Nu o mai cheamă pe Vara, una dintre concubinele sale chineze, nici pe Nuharoo, şi o refuză chiar şi atunci când îl imploră să se plimbe cu ea.

O vizitez pe Nuharoo ca să-mi petrec timpul cu Tung Chih, care doarme în apropiere cu doicile. O pun la curent cu ceea ce lucrez cu Majestatea Sa, iar ea e încântată de umilinţa mea.

În fiecare zi înainte de ivirea zorilor mă îmbrac şi merg într-un palanchin la Sala Dezvoltării Spirituale. Încep imediat să sortez documentele oficiale în mai multe cutii. De obicei, împăratul Hsien Feng încă doarme în camera alăturată. Aranjez cutiile în ordinea importanţei. Când răsare soarele şi împăratul vine la mine, sunt pregătită să îl informez. El se consultă cu sine însuşi şi îşi cântăreşte deciziile. Uneori poartă o discuţie cu mine, după care eu trebuie să redactez edictele necesare.

Fac sugestii care sper să completeze gândurile Majestăţii Sale. Într-o zi a venit târziu şi o cutie necesita atenţia sa imediată. Pentru a economisi timp am redactat o propunere în stilul său. Când i-am citit-o ca s-o aprobe, el nu a făcut nicio modificare. Edictul a fost trimis cu sigiliul său pus pe el.

După această întâmplare, încrederea mea a crescut. De atunci încolo, Hsien Feng m-a rugat să redactez singură edictele şi să-l informez mai târziu. La început am fost neliniştită – voiam să-i consult pe prinţul Kung sau pe Su Shun, însă ştiam că nu pot.

Într-o dimineaţă, am terminat de redactat ciorna pentru şapte documente şi l-am început pe al optulea. Este unul greu, despre un articol dintr-un tratat pe care nu-l cunosc prea bine. Hotărăsc să aştept. Când îl aud pe Majestatea Sa că s-a trezit, îi duc ciorna.

Hsien Feng e pe jumătate întins, cu ochii închişi, într-un scaun din răchită. Un eunuc îi dă de mâncare cu lingura dintr-un castron cu supă din sânge de căprioară. Are cu siguranţă un gust groaznic, căci Majestatea Sa are o expresie care-mi aminteşte de un copil ale cărui degete s-au tăiat în cioburile unui pahar spart. Supa îi picură din gură. Nici nu încep bine să-i citesc ciorna, că aud vocea eunucului-şef Shim:

— Bună dimineaţa, înălţimea Voastră. Su Shun este aici.

— Majestatea Sa este aici? se aude glasul lui Su Shun. Chestiunea nu mai poate aştepta.

Înainte ca eu să mă pot retrage, Su Shun merge direct spre împăratul Hsien Feng. Majestatea Sa deschide ochii pe jumătate şi îl zăreşte pe Su Shun în genunchi. Eu stau la perete şi sper că acesta nu mă va observa.

— Ridică-te, articulează împăratul. Eunucul îl şterge repede de resturile de pe bărbie şi îl aşază în capul oaselor. Tot despre ruşi e vorba?

— Da, din nefericire, răspunde Su Shun ridicându-se. Ambasadorul Ignatiev refuză să negocieze în condiţiile noastre şi a anunţat data atacului.

Împăratul se apleacă spre dreapta, în timp ce se scarpină într-o parte cu mâna:

— L-ai auzit pe Su Shun, Orhideea? Aruncă spre mine cu ciorna. Rupe-l! La ce bun să mai emit edicte? Ce mai pot face? Mi-a fost supt tot sângele din mine şi lupii nu vor să mă lase în pace!

Su Shun e uimit să mă vadă. Ochii lui se îngustează. Îşi tot întoarce capul încoace şi încolo, de la Majestatea Sa la mine.

Ştiu că l-am ofensat prin simpla mea prezenţă. Se holbează la mine şi-mi strigă din priviri: *„Du-te la broderiile tale!”.*

Numai că sunt obligată să-i dau lui Hsien Feng un răspuns. Sper ca Su Shun să presupună că împăratul are motivele sale să aibă încredere în mine şi că ajutorul meu e valoros.

De bună seamă că, dacă Su Shun ar întreba ceva, Majestatea Sa m-ar lăuda. Luna trecută a venit un raport despre o inundaţie în provincia Szechuan. Sute de ţărani şi-au pierdut casele, iar hrana era puţină. Când Hsien Feng a auzit că multe familii îşi mănâncă odraslele moarte pentru a supravieţui, a emis un decret ca guvernatorii din Kiangsu şi Anhwei să-şi deschidă hambarele. Însă nu mai erau grâne. Depozitele fuseseră golite de multă vreme pentru a finanţa luptele împotriva rebelilor din Taiping şi străinilor.

I-am sugerat Majestăţii Sale să-i oblige pe funcţionarii corupţi să dea bani. Am propus ca el să le poruncească oficialilor guvernamentali din toată ţara să-şi declare veniturile, iar între timp Majestatea Sa să trimită inspectori care să le controleze registrele pentru a verifica dacă declaraţiile lor corespund într-adevăr cu ceea ce s-a câştigat în realitate.

— Asta ar putea provoca nemulţumiri, a zis Majestatea Sa.

— Nu şi dacă adăugăm o clauză la decret care să prevadă că nu va fi nimeni acuzat de delapidare dacă, în caz de vinovăţie, îşi donează banii câştigaţi necinstit victimelor catastrofei provocate de inundaţie.

Decretul a avut rezultate nemaipomenite. Împăratul m-a răsplătit cu permisiunea de a-mi vizita familia. De atunci înainte, Majestatea Sa mi-a încredinţat emiterea majorităţii decretelor. Am devenit şi mai sigură pe mine. Prin vocea împăratului, am încurajat criticile şi sugestiile venite de la toţi guvernatorii. Am avut de câştigat mult de pe urma comentariilor şi propunerilor lor.

Deşi mă simt împlinită şi satisfăcută, sunt, de asemenea, îngrijorată de lipsa crescândă de interes a lui Hsien Feng faţă de munca sa. E greu să nu fiu afectată de pesimismul său tot mai mare. Suferă acum de o groaznică durere fizică şi e mai tot timpul deprimat. Când i-l aduc pe Tung Chih, nu are nici măcar energia să se joace cu el. Îl înlătură după numai câteva minute. Nu mai verifică edictele pe care le redactez. Când sosesc rapoarte de stat, vrea ca eu să mă ocup de ele. Nici măcar nu mai vrea să-l consult. Când i le dau pe acelea de care consider că trebuie să ştie, îmi împinge mâinile la o parte şi spune:

— Gângăniile din capul meu şi-au construit atât de multe cuiburi, că nu mai pot să gândesc.

Viaţa Majestăţii Sale se apropie de sfârşit. De dragul lui Tung Chih, am nevoie ca el să trăiască, de aceea muncesc fără răgaz. Mi-am redus mesele de la cinci la două pe zi. Uneori mănânc doar o dată în tot decursul unei zile. Ca să se asigure că mănânc cum trebuie, An-te-hai a angajat un bucătar nou din satul meu natal, Wuhu, a cărui specialitate este preferata mea din copilărie: supa de roşii, ceapă şi varză. An-te-hai foloseşte un vas special din bambus ca să păstreze cald castronul cu supă.

Adesea, când mă trezesc, descopăr că am adormit cu capul pe birou, sprijinită pe braţele-mi încrucişate. Nu mă mai ostenesc să pun să mi se coafeze părul. Aş vrea să petrec mai mult timp cu

Tung Chih, însă trebuie să-l las în întregime în grija lui Nuharoo. Continui să lucrez la documentele Curţii, uneori până în zori. An-te-hai aşteaptă lângă mine, ţinând pregătită o pătură în caz că i-o cer. Adoarme stând pe scaun. Din când în când, îl aud murmurând în somn: „Gata cu felicitările, Confucius!“.

— Ce altceva mai pot face?

Spre exasperarea lui Su Shun, îi răspund Majestăţii Sale:

— Eu nu aş ceda în faţa ruşilor, rostesc încet, dar cu hotărâre. Ruşii profită de problemele noastre cu francezii şi britanicii. China nu ar trebui să dea impresia că este o pradă uşoară, un os numai bun de ros pentru oricine.

— Sper că asculţi cu atenţie, zice Hsien Feng. Arată... forţa noastră.

Su Shun dă din cap:

— Da, Majestatea Voastră.

— Du-te mâine înapoi la ruşi şi să nu te întorci până când misiunea nu este îndeplinită.

Cu un oftat adânc, împăratul Hsien Feng îi întoarce spatele lui Su Shun. Nevenindu-i a crede, Su Shun îşi ia rămas-bun de la Majestatea Sa. Înainte de a ieşi, îmi aruncă o privire răutăcioasă. E limpede că priveşte respectul lui Hsien Feng pentru mine ca pe un afront personal.

Lui Su Shun nu-i ia prea multă vreme să răspândească tot felul de zvonuri despre mine. Avertizează Curtea cum că aş avea ambiţii de preluare a tronului, şi reuşeşte să-i provoace pe bătrânii clanului, care ies în faţă pentru a protesta. Ei îl îndeamnă pe Majestatea Sa să mă îndepărteze din reşedinţa sa.

Prinţul Kung îmi ia apărarea. Lui îi este mai mult decât limpede starea mentală a fratelui său – Majestatea Sa nici măcar nu ar veni în Sala Dezvoltării Spirituale dacă nu aş fi şi eu acolo. După părerea prinţului Kung, Su Shun este acela ale cărui ambiţii sunt nelalocul lor.

Doctorul Sun Pao-tien recomandă linişte totală pentru sănătatea Majestăţii Sale, aşa că ne mutăm înapoi la Yuan Ming Yuan. Se face iarnă. Buruieni lungi, ofilite zac, cafenii şi galbene, ca nişte valuri nemişcate. Vântul continuă să fie aspru. Gârlele şi pâraiele care şerpuiesc prin grădini sunt acum îngheţate şi seamănă cu nişte funii murdare. Împăratul Hsien Feng spune că îi amintesc de măruntaiele căzute din burta unui animal ucis.

Liniştea e întreruptă atunci când Su Shun şi prinţul Kung sosesc cu treburi urgente. Ei stau lângă patul din lemn negru, ornamentat al Majestăţii Sale şi îi raportează că britanicii şi francezii au cerut o audienţă.

Împăratul Hsien Feng se ridică în capul oaselor:

— Nu pot accepta faptul că ei vor să revizuiască şi să amendeze tratatele. Ce e de revizuit şi de amendat? Creează un pretext pentru un alt atac!

— Şi totuşi, aţi vrea să vă gândiţi să le acordaţi o audienţă? întreabă prinţul Kung. Este important să menţinem comunicarea. *Tsungli yamen*-ul meu poate păstra legătura până când Majestatea Voastră se simte confortabil cu…

— Prostii! Nu avem nevoie de împăciuitorii ăia! intervine Su Shun, arătând cu degetul spre prinţul Kung.

Hsien Feng îşi ridică mâna pentru a-l reduce la tăcere pe Su Shun. Este conştient că membrii Curţii s-au împărţit în privinţa felului în care să fie abordată situaţia, iar Su Shun şi prinţul Kung sunt liderii taberelor aflate în opoziţie.

— E prea mult din partea lor să ceară o audienţă, zice Hsien Feng. Nu le voi permite barbarilor să vină la Peking.

Obişnuita procesiune de eunuci şi servitoare intră cu ceaiul. Sunt cu toţii îmbrăcaţi magnific. De câte ori mă plimb prin grădină, nu simt decât puterea şi gloria care mă înconjoară. Până şi greierii de pe aleile grădinii au ceva nobil în ei; sunt graşi, verzi şi mai robuşti decât aceia pe care i-am văzut la ţară. Totuşi, e foarte posibil ca toate acestea să ia sfârşit.

— Străinii vin cu trupe, îi aminteşte prinţul Kung fratelui său după o lungă tăcere.

— Moarte lor! răsună glasul emoţionat al lui Su Shun. Majestatea Voastră, e vremea să emiteţi un mandat pentru luarea ca ostatic a ambasadorului britanic.

— Şi dacă refuză? întreabă prinţul Kung.

— Să-i tăiem capul, răspunde Su Shun. Credeţi-mă, când conducătorul duşmanului va fi capturat, restul se vor preda. Atunci îl vom trimite pe generalul Seng-ko-lin-chin cu stegarii ca să strângă capetele celorlalţi barbari.

— Ai înnebunit? îl contracarează prinţul Kung. Ambasadorul britanic nu este decât un mesager. Ne vom pierde poziţia de superioritate morală în ochii lumii. Asta le va da adversarilor noştri pretextul perfect pentru a declanşa o invazie.

— Poziţia morală? mârâie Su Shun. Dar barbarii ce poziţie au privind comportamentul lor în China? Ei au pretenţii de la Fiul Cerului! Cum îndrăzneşti să le ţii partea barbarilor?! Reprezinţi pe Majestatea Sa, împăratul Chinei, sau pe regina Angliei?

— Su Shun! Chipul prinţului Kung a devenit roşu, iar mâinile i se încleştează. E de datoria mea să o slujesc pe Majestatea Sa cu bună-credinţă!

Su Shun se apropie de împăratul Hsien Feng:

— Majestatea Voastră, prinţul Kung trebuie oprit. El a înşelat Curtea. El şi socrul lui s-au ocupat de toate negocierile, în baza rezultatelor tratatelor şi a informaţiilor obţinute de investigatorii mei. Avem motive să suspectăm că prinţul Kung a profitat de poziţia sa. Su Shun face o pauză, iar trupul său se răsuceşte spre prinţul Kung, ca şi cum ar vrea să-l încolţească. N-ai încheiat târguri cu duşmanii noştri? Nu ţi-au promis barbarii că atunci când vor pătrunde în Oraşul Interzis, te vei alege cu şi mai mult?

Prinţului Kung i se umflă venele de pe gât şi sprâncenele i se încruntă, semănând, răsucite cum sunt, cu o rădăcină de ghimbir. Sare la Su Shun, trântindu-l la pământ, şi începe să-l lovească cu pumnii încleştaţi.

— Unde vă sunt manierele? strigă împăratul Hsien Feng. Su Shun avea permisiunea mea să se exprime.

Vorbele împăratului îl copleşesc pe prinţul Kung. Îşi lasă mâinile în jos şi se aruncă în genunchi:

— Fratele meu imperial, nu se va obţine nimic prin capturarea ambasadorului lor. Îmi pun capul zălog pentru asta. Situaţia creată nu va fi decât împotriva noastră. În loc să dea înapoi, ei îşi vor trimite flotele la ţărmul nostru. I-am studiat îndeajuns de mult ca să le cunosc modul de comportament.

— Bineînţeles. Su Shun se ridică în picioare, cu mânecile-i lungi fluturând în aer. Îndeajuns de mult ca să îţi faci relaţii şi îndeajuns de mult ca să uiţi cine eşti.

— Un singur cuvânt în plus, Su Shun, şi-ţi scot limba din gură! scrâşneşte din dinţi prinţul Kung.

În ciuda avertismentelor lui Kung, se emite edictul de capturare a ambasadorului Marii Britanii. În următoarele câteva zile Oraşul Interzis e liniştit. Când soseşte vestea că ambasadorul a fost arestat, Pekingul sărbătoreşte, iar Su Shun este aclamat ca un erou. Aproape imediat însă, entuziasmul este risipit de rapoartele privind atacurile străine de-a lungul liniei de coastă. Documentele

trimise de la graniţă Majestăţii Sale au miros de fum şi sânge. Actele se strâng curând în grămezi înalte lângă pereţi. Nu am nicio posibilitate de a le sorta. Situaţia se desfăşoară exact cum a anticipat prinţul Kung.

1 august 1860 a fost cea mai groaznică zi pentru împăratul Hsien Feng.

Nimic nu i-a putut opri pe barbari. Oficiile prinţului Kung au fost denunţate şi *tsungli yamen*-ul său dizolvat. Spunându-şi „Aliaţii”, britanicii au venit cu 173 de nave de război şi 10.000 de soldaţi, iar francezii cu 33 de nave şi 6.000 de soldaţi. Apoi li s-au alăturat şi ruşii. Împreună, cele trei ţări au debarcat un efectiv militar de 18.000 de oameni pe ţărmurile Golfului Chihli.

Luând cu asalt imensele metereze de pământ care se întind între gura de vărsare a Fluviului Galben şi litoral, Aliaţii s-au târât pe mal cufundaţi până la genunchi în mâl şi şi-au croit drum cu puşca până pe teren uscat. Apoi au început să se deplaseze spre Peking. Generalul Seng-ko-lin-chin, comandantul forţelor armate imperiale, i-a trimis vorbă împăratului că este pregătit să moară – cu alte cuvinte, toate speranţele de apărare ale capitalei se risipeau.

Alte rapoarte descriau acte de bravură şi patriotism care îmi umpleau inima de tristeţe. Modalitatea demodată a Chinei de a purta războaie devenise un impediment – nimic altceva decât bariere din ţepuşe de bambus apărau forturile noastre şi complexul lor de tranşee şi valuri de pământ. Soldaţii noştri nu aveau nicio şansă să îşi arate măiestritele deprinderi de luptă din artele marţiale. Cădeau împuşcaţi înainte chiar de a-şi zări inamicul.

Cavaleria mongolă era celebră pentru invincibilitatea sa. Trei mii au pierit într-o singură zi. Au fost măturaţi de tunurile şi puştile occidentalilor precum frunzele uscate de vântul toamnei târzii.

Împăratul Hsien Feng era ud de transpiraţie. Febra mare îl secătuise atât de mult de energie, încât nici nu mai putea să mănânce. Curtea se temea că va ceda în faţa bolii. Când i-a mai scăzut febra, m-a rugat să redactez cinci edicte care să-i fie imediat trimise generalului Seng-ko-lin-chin. Aşa cum îmi dictează Majestatea Sa, îl informez pe general că din întreaga ţară se strâng trupe şi că în cinci zile va avea loc o operaţiune de salvare condusă de legendarul general Sheng Pao. Aproape douăzeci şi ceva de mii de oameni, inclusiv şapte mii de cavalerişti, vor merge şi se vor

alătura contraofensivei.

În următorul edict, am scris aşa cum Majestatea Sa vorbea poporului său:

> Barbarii trădători doresc să sacrifice credinţa noastră în umanitate. Ei au avansat spre Tungchow. Fără ruşine, şi-au anunţat intenţia de a mă convinge să-i primesc în audienţă. Au ameninţat că orice altă abţinere din partea noastră va fi o abandonare a îndatoririlor faţă de Imperiu. Deşi sănătatea mea este într-o stare gravă, nu mă văd făcând nimic altceva decât să lupt până la ultima suflare. Mi-am dat seama că nu mai putem obţine pacea şi armonia fără folosirea forţei. Vă poruncesc acum, armatelor noastre şi cetăţenilor de toate rasele, să vă alăturaţi luptei. Îi voi răsplăti pe aceia care arată curaj. Pentru fiecare cap de barbar negru (soldaţii britanici Sikh[4]) voi da o recompensă de 50 de *tael*-i. Iar pentru fiecare cap de barbar alb voi da o recompensa de 100 de *tael*-i. Cetăţenii altor state supuse nu trebuie agresaţi, iar atunci când britanicii şi francezii vor arăta căinţă şi vor renunţa la relele lor obiceiuri, voi fi bucuros să le permit să facă din nou comerţ, ca pe vremuri. Fie ca ei să regrete, cât încă mai e vreme.

În Sala Virtuţii Luminoase era umezeală din cauza zilelor cu ploi puternice. Parcă ne-am fi aflat într-un sicriu gigantic. În jurul patului împăratului Hsien Feng, care fusese ridicat pe o platformă temporară, s-a construit un tron provizoriu. Tot mai mulţi miniştri veneau să obţină audienţe de urgenţă. Toţi arătau ca şi cum ar fi fost deja înfrânţi. Eticheta era neglijată, iar lumea se certa şi dezbătea cu voci zgomotoase. Nişte bătrâni au murit în toiul certurilor în care erau implicaţi. La graniţă, gloanţele şi obuzele cădeau dese ca grindina. Întins în jilţul său, împăratul citea rapoartele de ultimă oră. Febra îi revenise. Pe faţă şi pe corp i s-au pus prosoape reci, iar foile îi alunecau printre degetele tremurânde.

După două zile a sosit vestea înfrângerii. Primul a fost fortul de nord, cucerit după o luptă crâncenă sub un bombardament intens de ambele părţi. Aliaţii au înaintat cu hotărâre. Seng-ko-lin-chin a

[4] Sikh – adept al religiei Sikh, ai cărei membri sunt originari din regiunea Punjab din India, ţară care la acel moment era o colonie a Marii Britanii (n.t.).

susţinut că obuzele care i-au lovit depozitele cu praf de puşcă din forturile de nord i-au paralizat apărarea.

Pe 21 august, Seng-ko-lin-chin a cedat, şi forturile din Taku s-au predat. Drumul spre Peking era acum deschis.

S-a anunţat că Aliaţii se află la numai douăsprezece mile de capitală. Trupele generalului Sheng Pao au ajuns, dar s-au dovedit a nu fi de niciun ajutor: cu o zi înainte, generalul şi-a pierdut ultima divizie.

Lumea intră şi iese zorită din sala de audienţă precum nişte figurine din hârtie tăiată care se agită convulsiv. Cuvintele prin care toţi îi urează Majestăţii Sale longevitate sună ca nişte vorbe goale. În această dimineaţă, norii sunt atât de joşi, că pot să simt cu degetele umezeala din aer. Peste tot prin curte ţopăie broaşte. Par a fi disperate să se mişte. Le-am poruncit eunucilor să le îndepărteze acum o oră, dar ele s-au întors.

Generalul Seng-ko-lin-chin se află în genunchi dinaintea împăratului. Imploră să fie pedepsit, şi rugămintea îi este îndeplinită. I se iau toate titlurile şi i se ordonă să plece în exil. Întreabă dacă îi poate oferi Majestăţii Sale un ultim serviciu.

— De acord, murmură Hsien Feng.

Seng-ko-lin-chin începe:

— Se apropie luna plină…

— Treci la subiect.

Împăratul îşi întoarce capul spre tavan.

— Eu…

Cu mâinile bâjbâind, generalul scoate din buzunarul adânc al robei un sul micuţ de pergament şi i-l dă eunucului-şef Shim.

Shim desface sulul, pentru ca împăratul să-l poată vedea. Pe el scrie „Mergi la Jehol”.

— Ce vrei să spui? întreabă împăratul Hsien Feng.

— Vânătoare, Majestatea Voastră, răspunde Seng-ko-lin-chin.

— Vânătoare? Tu crezi că am chef să merg la vânătoare?

Cu grijă, Seng-ko-lin-chin explică: e timpul să se plece din Peking; e timpul să se uite de aparenţe. El îi sugerează împăratului să folosească domeniul de vânătoare de la Jehol drept pretext pentru a fugi. După părerea generalului, situaţia este ireversibilă – China e pierdută. Inamicul e pe cale de a-l aresta şi de a-l detrona pe Fiul Cerului.

— Pieptul meu, Orhideea. Majestatea Sa se chinuie să rămână pe locul său. Mă simt de parcă înăuntru ar creşte buruieni şi lujeri. Aud

cum bate vântul printre ele atunci când respir.

Masez uşor pieptul lui Hsien Feng.

— Acesta este un „da” pentru vânătoare? întreabă Seng-ko-lin-chin.

— Dacă nu mă crezi, poţi să-mi atingi burta cu mâna, îmi zice Majestatea Sa, ignorându-l pe Seng-ko-lin-chin. Hai, bate în pieptul meu. O să auzi că sună a gol.

Mi-e milă de Hsien Feng – nu are nici cuvinte, şi nici nu înţelege ceea ce simte. Mândria l-a părăsit, şi cu toate acestea nu se poate abţine să nu se privească pe el însuşi drept conducătorul universului. Pur şi simplu nu poate trăi altfel.

— Voi pune să se pregătească domeniul de vânătoare, în acest caz, lasă Seng-ko-lin-chin cuvintele să cadă şi se retrage în linişte.

— O mamă şobolan întră în chinurile facerii! izbucneşte Majestatea Sa într-un ţipăt isteric. Naşte puii pe o grămadă de zdrenţe într-o gaură din spatele patului meu. Palatul mi se va umple de şobolani. Ce mai aştepţi, doamnă Yehonala? Nu ai de gând să mergi cu mine să vânăm la Jehol?

Gândurile mele o iau razna. Să părăsim capitala? Să ne cedăm ţara barbarilor? Ne-am pierdut porturile, forturile şi litoralul, dar nu ne-am pierdut poporul. În mod sigur ar trebui să rămânem în Peking, căci chiar şi când vor sosi barbarii, vom avea o şansă să luptăm, dacă poporul nostru e cu noi.

Dacă împăratul Hsien Feng ar fi fost un bărbat puternic, ar fi acţionat altfel. S-ar fi dat pe sine drept exemplu şi ar fi condus poporul în luptă. Ar fi mers el însuşi la graniţă. Iar dacă ar fi murit, ar fi păstrat onoarea Chinei şi şi-ar fi salvat propriul nume. Însă el este un bărbat slab.

Tung Chih e adus de Nuharoo la cină. În ciuda vremii, el arată ca un bulgăre de zăpadă, fiind înfăşurat într-o haină de blană albă. I se dă să mănânce carne de porumbel cu o felie de pâine aburindă. Pare vesel şi joacă cu An-te-hai un joc cu o sfoară, care se numeşte „Leagă-mă, dezleagă-mă”. Întins în pat, Hsien Feng îşi priveşte fiul. Zâmbeşte şi îl încurajează pe copil să se ia la întrecere cu eunucul. Simt un moment prielnic pentru a vorbi:

— Majestatea Voastră? încep eu, încercând să nu par dornică de o dispută. Nu credeţi că moralul poporului se va prăbuşi dacă împăratul său… este absent? Evit cuvântul „dezertează”. Continui: Un dragon are nevoie de cap. O capitală goală va încuraja jafurile şi

distrugerile. Împăratul Chou Wen-wang din dinastia Han a ales să fugă în timpul crizei de pe vremea Domniei Sale, iar rezultatul a fost pierderea respectului în faţa supuşilor săi.

— Cum îndrăzneşti să faci această comparaţie?! Împăratul Hsien Feng scuipă frunze de ceai pe jos. Eu am decis să plec pentru siguranţa familiei mele, inclusiv a ta.

— Cred că a demonstra poporului puterea Curţii este esenţial pentru supravieţuirea Chinei, zic eu cu calm.

— Nu am chef să vorbesc despre asta acum.

Majestatea Sa îşi cheamă fiul şi începe să se joace cu el. Tung Chih aleargă fericit, în cele din urmă ascunzându-se sub un scaun.

Nu o iau în seamă pe Nuharoo, care îmi face semne din mâini să încetez. Spun mai departe:

— Bunicul şi străbunicul lui Tung Chih ar fi rămas dacă s-ar fi confruntat cu această situaţie.

— Dar lor nu le-a fost dat să treacă prin această situaţie! explodează Hsien Feng. Nu pot să-i sufăr. Ei sunt cei care mi-au lăsat acest dezastru. Când s-a pierdut primul război al opiului, în 1848, eu nu eram decât un băieţel. Am moştenit numai necazuri. Singurul lucru la care mă pot gândi în prezent sunt despăgubirile pe care sunt forţat să le plătesc. Opt milioane de *tael*-i fiecărei ţări! Cum aş putea să îndeplinesc asta?

Ne certăm până când îmi ordonă să merg în camera mea. Ultimele lui vorbe îmi răsună în minte cât e noaptea de lungă:

— Încă un cuvânt şi vei fi răsplătită cu o funie ca să te spânzuri!

Nuharoo m-a invitat la o plimbare prin grădina ei. Spune că tufele, pălite de o brumă îngheţată, au atras o specie rară de fluturi. Îi spun că nu am chef de fluturi.

— S-ar putea să fie molii. Oricum, sunt frumoşi. Fără să-mi acorde atenţie, ea continuă: Hai să mergem să prindem fluturi. Uită de barbari.

Ne urcăm în palanchine diferite. Aş vrea să mă pot bucura de invitaţia lui Nuharoo, dar pe drum mă răzgândesc şi le poruncesc cărăuşilor să mă ducă la Sala Virtuţii Luminoase. Îi trimit un mesager lui Nuharoo şi îi cer iertare, spunându-i că decizia împăratului de a părăsi capitala îmi apasă prea tare mintea.

Pe hol îi întâlnesc pe toţi cumnaţii mei: prinţul Kung, prinţul Ch’un şi prinţul Ts’eng. Prinţul Ch’un îmi spune că au venit să-l convingă pe Majestatea Sa să rămână în Peking. Sunt bucuroasă să

aud asta şi îmi recapăt speranţa.

Aştept în grădină până se serveşte ceaiul, şi apoi intru. Mă aşez lângă împăratul Hsien Feng. Îi observ şi pe ceilalţi oaspeţi: în afară de prinţi, mai sunt prezenţi Su Shun şi fratele său vitreg, Tuan Hua. De două zile, Su Shun şi Tuan Hua fac pregătirile necesare pentru plecarea împăratului la Jehol. Dincolo de ziduri, zgomotul căruţelor se aude permanent.

— Am renunţat la Peking deoarece nu am nicio veste de la generalul Sheng Pao! motivează Hsien Feng. Se zvoneşte că a fost capturat. Dacă e aşa, barbarii vor ajunge în ograda mea foarte repede.

— Majestatea Voastră! se aruncă prinţul Kung la pământ. Vă rog să nu plecaţi!

— Majestatea Voastră! spune prinţul Ts'eng, al cincilea frate, care se aşază şi el în genunchi lângă prinţul Kung. Nu vreţi să mai staţi câteva zile? Îi voi conduce eu însumi pe stegari în luptă. Daţi-ne şansa de a vă face cinste. Fără Domnia Voastră – Ts'eng e atât de copleşit că trebuie să se oprească un moment – nu va exista niciun fel de avânt.

— Împăratul s-a hotărât, anunţă cu răceală Hsien Feng.

Prinţul Ch'un merge şi îngenunchează între prinţul Kung şi prinţul Ts'eng:

— Majestatea Voastră, părăsirea tronului va încuraja nebunia barbarilor. Va face ca negocierile viitoare să fie şi mai dificile.

— Cine zice că părăsesc tronul? Merg doar la o vânătoare.

Prinţul Kung râde cu amărăciune:

— Orice copil de pe stradă va spune: „Împăratul fuge".

— Cum îndrăzneşti?!

Împăratul îl loveşte pe eunucul care vine să-i dea medicamentul.

— De dragul sănătăţii Majestăţii Voastre, iertaţi-ne. Prinţul Ts'eng îl apucă pe împărat de picior. Permiteţi-mi să-mi iau adio, atunci. Mă voi duce să mă pun eu însumi în faţa tunurilor.

— Încetează cu prostiile. Hsien Feng îşi părăseşte tronul şi îl ajută pe prinţul Ts'eng să se ridice de jos. Frate, odată ce voi fi departe, la adăpost, voi putea să duc o politică mult mai logică pe câmpul de bătălie. Se întoarce spre Su Shun: Să plecăm înainte de a se lumina cerul.

Hotărârea lui Kung, Ch'un şi Ts'eng mă face să fiu mândră că sunt manciuriană. Nu mă surprinde laşitatea lui Hsien Feng.

Pierderea forturilor din Taku l-a dărâmat, iar acum nu vrea decât să se strecoare de aici şi să se ascundă.

În camera de îmbrăcat a lui Hsien Feng intră Su Shun:

— Trebuie să ne grăbim, Majestatea Voastră. O să dureze mai multe zile să ajungem la Jehol.

Intră şi Tuan, fratele vitreg al lui Su Shun. E un bărbat slab, cu nasul lung şi gâtul strâmb, ceea ce-i face capul să stea aplecat într-o parte:

— Majestatea Voastră, zice el, iată lista cu lucrurile pe care le-am împachetat pentru dumneavoastră.

— Unde-mi sunt sigiliile? întreabă împăratul.

— Au fost luate din Sala Unirii Marilor Forţe Creatoare şi puse la adăpost.

— Orhideea, du-te şi verifică sigiliile.

— Majestatea Voastră, nu este nevoie, zice Su Shun.

Neluându-l în seamă pe Su Shun, împăratul Hsien Feng se întoarce spre prinţul Kung, care tocmai a intrat în încăpere:

— Frate Kung, nu eşti îmbrăcat de călătorie. Vii cu mine, nu-i aşa?

— Nu, mă tem că nu, răspunde prinţul Kung. E îmbrăcat într-o robă oficială albastră, cu garnitură galbenă la mâneci şi guler. Cineva trebuie să rămână în capitală şi să trateze cu Aliaţii.

— Dar Ts'eng şi Ch'un?

— Au hotărât să rămână cu mine în Peking.

Împăratul se aşază, şi eunucii încearcă să-i pună cizmele.

— Prinţul Ch'un va trebui să îmi asigure paza în călătoria la Jehol.

— Majestatea Voastră, vă implor pentru ultima oară să luaţi în considerare rămânerea în Peking.

— Su Shun, strigă nerăbdător împăratul Hsien Feng, pregăteşte un decret pentru a-l autoriza pe prinţul Kung drept purtătorul meu de cuvânt.

Ce să iau la Jehol constituie o problemă pentru mine. Aş vrea să iau totul, deoarece habar nu am când mă voi întoarce. Totuşi, cele mai valoroase lucruri nu pot fi transportate. Trebuie să las în urmă tablourile, broderiile cât peretele, sculpturile şi vazele. Fiecare concubină are dreptul la o căruţă pentru lucrurile de valoare, iar a mea e deja plină. Am ascuns restul obiectelor dragi mie peste tot pe unde am putut – în vârful unui căprior de pe acoperiş, în spatele

vreunei uşi sau le-am îngropat în grădină. Sper să nu le descopere nimeni până la revenirea mea.

Nuharoo a refuzat să lase în urmă vreunul dintre lucrurile care-i aparţin. Ca împărătească principală, ea are dreptul la trei căruţe, dar s-au dovedit a nu fi de ajuns. A încărcat restul lucrurilor ei în căruţele lui Tung Chih. El are zece, şi Nuharoo a ocupat şapte dintre ele.

Mama mea e prea bolnavă pentru a călători, aşa că am făcut preparativele necesare ca să se mute într-un sat liniştit din afara Pekingului. Kuei Hsiang urmează să stea cu ea, alături de Rong.

La ora zece dimineaţa, roţile imperiale au început să se învârtească. Împăratul Hsien Feng nu a vrut să plece fără o ceremonie. A sacrificat animale şi a făcut plecăciuni zeilor din Cer. Când palanchinul său a trecut de ultima poartă a Marii Grădini Rotunde, Yuan Ming Yuan, funcţionarii şi eunucii s-au aruncat în genunchi, salutând de bun-rămas. Împăratul şedea înăuntru cu fiul său. Tung Chih mi-a spus mai târziu că tatăl lui a plâns.

Convoiul imperial se întinde pe trei mile. Seamănă cu o paradă de sărbătoare. În aer s-au aruncat pocnitori pentru „a speria duhurile rele”. Gărzile de ceremonie poartă steaguri galbene cu dragoni, în timp ce cărăuşii cară palanchinele familiilor imperiale. Nobilii merg în coloane. În spatele nostru sunt vase pentru ars tămâia, călugări, lama, eunuci, doamne de onoare, servitori, gărzi şi animale imperiale. Mulţimea e urmată de o fanfară cu tobe şi gonguri şi de întreaga bucătărie. Aproape de coada şirului sunt camere-garderobă şi camere de toaletă ambulante. Pedestraşi ghidează caii şi măgarii care transportă lemn de foc, carne, orez şi legume în coşuri adânci, alături de ustensile de bucătărie, oale şi tigăi. La coadă se află şapte mii de cavalerişti, conduşi de Yung Lu.

Când trecem de ultima poartă, ochii mi se înceţoşează de lacrimi. Magazinele de-a lungul străzilor sunt abandonate. Familii întregi fug precum nişte găini fără cap, cărându-şi bunurile pe măgari sau în spinare. Vestea fugii împăratului Hsien Feng a aruncat oraşul în haos.

După câteva ore, cer să-mi fie adus fiul. Mi-l pun în poală şi îl ţin strâns în braţe. Pentru el, asta nu e decât o altă plimbare. În timp ce palanchinul se leagănă, adoarme liniştit. Îmi trec degetele prin părul lui moale şi negru şi îi aranjez coada. Îmi doresc să-l pot învăţa pe Tung Chih să fie puternic. Vreau să ştie că pacea nu

trebuie luată niciodată ca pe ceva de la sine înţeles. El e dezmierdat de servitoare, obişnuit să vadă lângă patul său femei frumoase. Mă doare să-l aud pe Tung Chih spunând că vrea să ajungă la fel ca tatăl său când va fi mare – cu frumuseţi drept tovarăşi de joacă.

Cu câteva zile în urmă, s-a raportat un caz de furt în Oraşul Interzis. Nimeni nu a mărturisit fapta şi nu au existat suspecţi evidenţi. Ancheta mi s-a încredinţat mie. Simţeam că eunucii au un amestec, deoarece cineva trebuia să mute lucrurile. Servitoarele nu puteau ieşi dincolo de porţi fără permisiune. Am suspectat, de asemenea, membri ai familiei imperiale. Ei ştiau unde erau bunurile.

Pe măsură ce investigaţiile avansau, bănuiala mea s-a dovedit corectă: concubinele se înţeleseseră cu eunucii să împartă profitul. S-a dovedit implicarea doamnelor Mei, Hui şi Li. Hsien Feng a fost furios şi a ordonat ca ele să fie date afară din palatele lor. Eu şi Nuharoo am fost cele care i-am calmat mânia şi l-am făcut să se răzgândească, spunându-i: „Sunt vremuri grele ca să vă aşteptaţi de la toată lumea să dea dovadă de nobleţe. Nu am avut parte de destulă umilire?”.

Încheieturile încep să mă doară din cauză că stau în palanchin toată ziua. Mă gândesc la oamenii care merg pe jos, făcând bătături. După ce am ieşit din Peking, drumul a devenit mai accidentat şi mai plin de praf. Ne oprim peste noapte într-un sat şi mă întâlnesc cu Nuharoo. Sunt surprinsă de felul în care e îmbrăcată. Arată de parcă se duce la o petrecere. Roba ei e confecţionată din satin auriu brodat cu simboluri budiste.

Cât a ţinut călătoria, Nuharoo a purtat aceeaşi robă. Mi-a luat ceva timp să-mi dau seama că era mai mult decât înspăimântată. „În caz că suntem atacaţi, mi-a spus ea, vreau să fiu sigură că voi intra în viaţa viitoare în rochia potrivită.”

Pentru mine acest lucru era lipsit de sens. Dacă eram atacaţi, rochia ei ar fi fost primul lucru pe care l-ar fi furat cineva. Putea să ajungă în viaţa viitoare complet dezbrăcată. Auzisem că în Wuhu jefuitorii de morminte tăiau capul persoanei moarte pentru a-i lua ce avea în jurul gâtului, şi mâinile pentru ce avea pe degete.

Eu, una, m-am asigurat că mă îmbrac cât mai simplu cu putinţă. Nuharoo mi-a spus că rochia mea, pe care o luasem de la o servitoare bătrână, mă făcea să arăt dizgraţios. Vorbele ei m-au făcut să mă simt mai în siguranţă. Când am încercat să-l îmbrac şi

pe Tung Chih la fel, Nuharoo s-a supărat: „Pentru numele lui Buddha, este Fiul Cerului! Cum îndrăzneşti să-l îmbraci ca pe un cerşetor!”. I-a dat jos lui Tung Chih haina simplă din bumbac şi l-a schimbat într-o robă cu dantele din fir de aur, cu simboluri care se potriveau cu ale ei.

Sătenii nu ştiau ce se întâmplă; veştile proaste de la Peking nu ajunseseră la ei. Cu siguranţă, nu şi-ar fi putut da seama că dezastrul e aproape din felul în care erau îmbrăcaţi Nuharoo şi Tung Chih. Erau pur şi simplu onoraţi că am ales să ne oprim peste noapte în satul lor şi ne-au servit cu pâinici fierbinţi din grâu şi supă de legume.

Mesageri trimişi de prinţul Kung veneau şi plecau. A existat o singură veste bună printre toate cele rele. Un influent ofiţer străin, pe nume Parkes, împreună cu altul, pe nume Loch, fuseseră capturaţi. Prinţul Kung îi folosea ca monedă de schimb pentru negocieri. Ultimul mesager a raportat că Aliaţii cuceriseră Oraşul Interzis, Palatul de Vară şi Yuan Ming Yuan. „Comandantul Aliaţilor locuieşte în palatul Majestăţii Voastre cu o prostituată chineză”, a raportat mesagerul.

De pe chipul palid al Majestăţii Sale picura transpiraţia. Şi-a deschis gura, dar nu a fost în stare să scoată un cuvânt. Câteva ore mai târziu a scuipat un cheag de sânge.

18

— Vorbeşte! îi ordonă împăratul Hsien Feng eunucului care se ocupă cu paza în Yuan Ming Yuan.

Eunucul a fost trimis de superiorul său, care s-a sinucis după ce a dat greş în misiunea sa.

— A început pe 5 octombrie. Eunucul face un efort să îşi stăpânească vocea tremurândă. Era o dimineaţă înnorată. Palatul era liniştit şi nu exista niciun semn cum că ar fi ceva neobişnuit. La prânz a început să plouă. Gărzile m-au întrebat dacă pot să intre înăuntru şi le-am dat permisiunea. Eram toţi foarte obosiţi... Şi atunci am auzit tunurile. Am crezut că visez, şi aşa au crezut şi gărzile. Unul chiar a afirmat că a auzit tunetul. Însă într-o clipă am simţit miros de fum. La scurt timp după aceea, un paznic a alergat să ne spună că barbarii sunt la Poarta Înaltei Virtuţi şi la Poarta Păcii. Superiorul meu m-a întrebat ce se întâmplase cu trupele generalului Seng-ko-lin-chin. Paznicul i-a răspuns că barbarii îl prinseseră... Ştiam acum că eram fără apărare. Superiorul meu mi-a ordonat să păzesc Grădina Fericirii, Grădina Apelor cu Unde Limpezi, Grădina Lunii Nemişcate şi Grădina Luminii Strălucitoare a Soarelui, în timp ce el însuşi mergea să păzească Grădina Veşnic Verde şi Grădina de lunie. Ştiam că nu voi fi în stare să fac asta. Cum puteau mai puţin de o sută de oameni să apere grădini care se întind pe douăzeci de mile? În timp ce ne grăbeam să ascundem mobilierul, barbarii au apărut în grădină. Mi-am instruit oamenii să lase bunurile mai puţin valoroase şi să le îngroape pe cele importante. Dar nu puteam să săpăm suficient de repede. Eu am îngropat tot ce-am putut, inclusiv ceasul cel mare şi universul mişcător, iar alţii au aruncat înăuntru sulurile de pergamente. În timp ce târâm sacii, ne-am trezit faţă în faţă cu barbarii. Au tras asupra noastră. Gărzile au căzut una după alta. Aceia care nu au fost împuşcaţi au fost capturaţi, iar mai târziu aruncaţi în lac. Barbarii m-au legat de cocorul de bronz de lângă fântână. Au tăiat sacii şi au fost încântaţi să descopere comoara. Buzunarele lor erau prea mici ca să încapă tot, aşa că au scos robele Majestăţii Voastre şi le-au transformat în saci. I-au umplut şi i-au agăţat în jurul umerilor şi la brâu. Au înhăţat tot ce-au putut să ia şi au distrus ce nu puteau duce. S-au luptat între ei pentru pradă. Barbarii care au sosit mai târziu au încercat să ia ce a rămas. Au demontat animalele astrologice de bronz ale Majestăţii Voastre, dar nu şi

giganticul vas din aur, care era prea greu ca să fie mişcat. Au jupuit tot aurul decorativ de pe coloane şi bârne cu cuţitele. Jafurile au continuat vreme de două zile. Barbarii au spart pereţii şi au săpat în pământ.

— Ce au găsit? îl întreb.

— Totul, doamnă. Am văzut un barbar trecând pe lângă fântână îmbrăcat în roba dumneavoastră de ceremonie.

Încerc să nu îmi imaginez scena în timp ce eunucul continuă să descrie jefuirea a ceea ce mai rămăsese din Yuan Ming Yuan. Însă cu ochiul minţii văd aievea barbarii mărşăluind în Satul Caisa, Pavilionul Bujor şi Casa de Ceai „Frunză de Lotus”. Pot să le văd chipurile strălucind în timp ce se năpustesc prin holurile aurite, bogat sculptate ale clădirilor centrale. Pot să-i văd intrând în camera mea şi cotrobăind prin sertare. Îi văd forţând intrarea de la camera mea de depozitare în care îmi ascunsesem jadul, argintul şi vasele smălţuite, tablourile, broderiile şi fleacurile.

— Erau prea multe de luat, aşa că barbarii au scos perlele de pe robele împărătesei Nuharoo şi au golit cutiile cu diamante ale Majestăţii Sale…

— Unde era prinţul Kung?

Împăratul Hsien Feng alunecă de pe jilţ şi încearcă din răsputeri să se împingă înapoi.

— Prinţul Kung lucra în afara Pekingului. A încheiat un acord cu barbarii, eliberându-le ofiţerii capturaţi, pe Parkes şi Loch. Însă era prea târziu ca să se pună capăt jafurilor. Pentru a-şi acoperi crima, diavolii străini… Majestatea Voastră, nu pot… să o spun…

Eunucul se prăbuşeşte la pământ de parcă ar fi rămas dintr-odată fără şira spinării.

— Spune!

— Da, Majestatea Voastră. Diavolii… au dat foc.

Împăratul Hsien Feng închide ochii. Se chinuie să respire. Gâtul lui se răsuceşte de parcă ar fi în strânsoarea unei fantome.

Pe 13 octombrie, barbarii au dat foc la mai mult de două sute de pavilioane, săli şi temple şi la terenurile a cinci palate. Flăcările au mistuit totul. Fumul şi cenuşa au fost purtate de vânt peste ziduri. Un nor des, înţepător spânzura deasupra oraşului, în cele din urmă aşezându-se în părul, ochii, hainele, paturile şi holurile oamenilor. Nimic nu a supravieţuit în Yuan Ming Yuan cu excepţia pagodei din marmură şi a podului de piatră. Printre miile de acri de grădini, singura clădire rămasă în picioare a fost Pavilionul Norilor Preţioşi,

sus pe un deal deasupra lacului.

Aveam să aflu mai târziu de la prinţul Kung despre „sunetul ca de tunet” descris de oameni. Nu era sunetul tunetului, ci al explozibilelor. Inginerii regali britanici puseseră încărcături de dinamită în multe dintre pavilioanele noastre.

Pentru tot restul vieţii, mintea îmi va reveni la această scenă de splendoare transformată brusc în mormane sfărâmicioase de zidărie. Miile şi miile de flăcări înghiţind şase mii de locuinţe – palatul meu de suflet, împreună cu comorile şi operele de artă colecţionate de generaţii de împăraţi.

Hsien Feng a trebuit să poarte ruşinea care în cele din urmă l-a măcinat. La bătrâneţe, ori de câte ori am obosit de atâta muncă sau m-am gândit să renunţ, m-am dus să vizitez ruinele de la Yuan Ming Yuan. În clipa în care am păşit printre pietrele sfărâmate, i-am putut auzi pe barbari chiuind. Imaginea mă îneca, de parcă fumul încă mai plutea în aer.

Un soare de bronz priveşte cercetător în jos peste festivalul în mişcare. Ne continuăm lunga călătorie spre Jehol. Sunt tristă şi amărâtă când mă gândesc la pretextul „vânătorii” soţului meu. Miniştrii şi prinţii, în haine minunate, sunt purtaţi în palanchine bogat decorate pe umerii cărăuşilor care înaintează cu greu, în timp ce gărzile patrulează pe ponei mongoli.

Psalmodiul cărăuşilor a fost înlocuit de o tăcere adâncă şi chinuitoare. Nu mai aud târşâitul picioarelor în sandale peste pietrele instabile. În schimb, văd durerea provocată de bătături întipărită pe chipurile posomorâte şi pline de sudoare. Deşi am intrat în ţinutul sălbatic, toată lumea e încă îngrijorată în legătură cu posibila urmărire de către barbari. Procesiunea devine din ce în ce mai lungă în fiecare zi, precum un şarpe colorat ţipător care se târăşte de-a lungul unei cărări înguste.

Noaptea sunt ridicate corturi şi se aprind focuri de tabără. Oamenii dorm precum o armată de morţi. Împăratul Hsien Feng îşi petrece cea mai mare parte a timpului în tăcere. Ocazional, când febra sa creşte, vorbeşte lucruri fără înţeles.

— Cine poate garanta că toate seminţele din natură vor fi pure şi sănătoase şi că florile lor vor crea o imagine a armoniei în grădină? întreabă el.

Incapabilă să-i răspund, mă uit lung la el.

— Vorbesc despre seminţele rele, continuă Majestatea Sa.

Seminţe care, în taină, au fost înmuiate în otravă. Ele zac dormind în solul fertil până când le trezeşte ploaia de primăvară. Cresc de dimensiuni uriaşe şi cu o repeziciune uimitoare, acoperind pământul şi luând apa şi soarele de la celelalte. Le văd florile grase. Crengile lor se întind împrăştiind otravă. Să nu-l scapi pe Tung Chih din ochi, Orhideea.

Când dormim, îl ţin pe Tung Chih în braţe. Aud în vise caii care muşcă din frâu. Teama mă trezeşte ca un straniu atac. Cămaşa mi se udă de transpiraţie, în timp ce pielea capului îmi este în permanenţă umedă. Simţurile mi se ascut faţă de anumite lucruri, cum ar fi respiraţia lui Tung Chih şi zgomotele din jurul cortului, şi îmi amorţesc faţă de altele, cum ar fi foamea. Deşi stăm în corturi separate, împăratul Hsien Feng îşi face apariţia în faţa mea în toiul nopţii, ca o fantomă. Stă acolo, cu ochii goi de nefericire. Mă întreb dacă îmi pierd şi eu minţile.

E aproape seară, şi hotărâm să facem o pauză pentru masă. În după-amiaza asta, Majestatea Sa a avut o criză îngrozitoare de tuse. I s-a scurs sânge din colţurile gurii. Doctorul zice că nu-i face bine să meargă în palanchin, însă nu avem de ales. Până la urmă, ne-am oprit ca să i se potolească tusea.

În zori privesc afară din cort. Suntem aproape de Jehol şi peisajul e de o frumuseţe extraordinară. Pământul e acoperit de trifoi şi flori sălbatice, iar dealurile domoale sunt împânzite cu tufe dese. Căldura toamnei e suportabilă în comparaţie cu cea din Peking. Parfumul păpădiilor de munte e dulce. După masa de dimineaţă pornim din nou la drum şi traversăm câmpuri unde iarba e înaltă până la brâu.

De câte ori Tung Chih e cu mine, încerc să fiu puternică şi veselă. Dar nu este uşor. Când vechile palate din Jehol se ivesc la orizont, ne dăm cu toţii jos din palanchine şi ne lăsăm în genunchi. Îi mulţumim Cerului că am ajuns în acest loc de refugiu temporar. În clipa în care Tung Chih e ridicat de pe scaun, o şterge după iepuri de câmp şi veveriţe, care se împrăştie, fugind din calea lui.

Ne grăbim să ajungem la porţile imense. E ca şi cum am pătrunde pe un tărâm de vis, o scenă dintr-o pictură ştearsă de timp. Chien Lung, bunicul lui Hsien Feng, a construit Jehol în secolul XVIII. Palatul se înalţă azi ca o femeie frumoasă îmbătrânită, al cărei machiaj s-a întins. Am auzit atât de multe despre locul ăsta, că priveliştea îmi este deja familiară. Jehol este, într-o mai mare măsură decât Oraşul Interzis, o operă a naturii. De-a lungul anilor,

copacii şi tufişurile au crescut înghesuite unele în altele. Iedera s-a întins pe toate zidurile şi a urcat pe copacii înalţi până la cer, de unde se leagănă în viţe luxuriante. Mobila din palate e făcută din esenţe tari, piese minunat sculptate încrustate cu jad şi pietre preţioase. Dragonii de pe lambriurile tavanului sunt din aur pur, iar pereţii lucesc în mătasea plină de splendoare.

Ador sălbăticia. Nu m-ar deranja să locuiesc în Jehol. Mă gândesc că ar fi un loc bun ca să-l cresc pe Tung Chih. Ar putea învăţa arta stegarilor şi ar învăţa să vâneze. Aş vrea atât de mult ca el să crească pe spinarea calului, aşa cum o făceau strămoşii săi. Aş vrea să nu fiu nevoită să-mi aduc aminte că suntem în exil.

Jehol e un loc măreţ şi tăcut. Lumina albicioasă a soarelui se reflectă uşor de pe acoperişurile sale din ţiglă smălţuită. Curţile sunt pavate cu lespezi de piatră, iar uşile sunt flancate de ziduri groase. De la moartea lui Chien Lung, acum o jumătate de veac, cea mai mare parte a palatelor au stat goale şi miros a mucegai. Atacate fără cruţare decenii la rând de vânturi şi ploi, exterioarele par să se estompeze în peisaj. Culoarea originală era nisipiul. Acum este cafeniul şi verdele. Înăuntru, mucegaiul acoperă tavanele şi a înnegrit colţurile încăperilor spaţioase.

Familiile imperiale intră grăbite în Jehol şi locul prinde viaţă. Sălile, curţile şi clădirile adormite sunt deşteptate de ecoul glasurilor şi paşilor. Uşile se deschid cu scârţâit de lemn şi metal, închizătorile ruginite ale ferestrelor se rup când încercăm să le deschidem. Eunucii fac tot ce pot pentru a îndepărta mucegaiul şi murdăria adunate de ani de zile.

Mi se dă un apartament, lângă cel al lui Nuharoo, pe o latură a palatului principal. Împăratul ocupă, desigur, dormitorul cel mai mare, chiar în mijloc. Biroul său, care se numeşte Sala Interesului Literar, se află lângă apartamentele lui Su Shun şi ale altor mari consilieri. În cealaltă parte a palatului, Nuharoo se ocupă de Tung Chih, în timp ce eu îl ajut pe Hsien Feng. Programul şi responsabilităţile noastre se desfăşoară acum după nevoile tatălui şi ale fiului.

De când Majestatea Sa a încetat să mai acorde audienţe, nu i se mai prezintă documente pentru revizuire sau semnare. Treburile Curţii continuă să fie rezolvate doar de Su Shun. Datoria mea a devenit aceea de a fierbe ierburi pentru Hsien Feng. Mirosul amărui e atât de puternic, încât el se plânge din cauza asta. Sunt nevoită să le spun servitorilor să ducă vasele la bucătărie, care este situată

în capătul cel mai îndepărtat al palatului. Lucrez alături de specialistul în plante şi doctorul Sun Pao-tien, ca să mă asigur că medicamentul este preparat cum trebuie. Nu e deloc uşor. Una dintre prescripţii cere ca supa să fie amestecată cu sânge proaspăt de căprioară, iar acesta se strică repede. Personalul de la bucătărie trebuie să taie o căprioară la două zile, să prepare imediat medicamentul şi să spere apoi că Majestatea Sa nu va vomita imediat după ce i-l turnăm pe gât.

Spre sfârşitul lui octombrie, arţarii arată de parcă soarele le-ar fi dat foc. Într-o dimineaţă, când Nuharoo şi cu mine îl scoatem pe Tung Chih la o plimbare, descoperim că apa izvorului din apropiere este surprinzător de caldă. Un eunuc care toată viaţa lui a păzit palatul ne spune că în zonă există câteva izvoare termale. De la ele îşi trage Jehol numele, care înseamnă „râu fierbinte”.

— Izvoarele devin şi mai fierbinţi când ninge, spune eunucul. Puteţi încerca apa cu mâna.

Tung Chih este curios şi stăruie să facă baie în izvor. Nuharoo e cât pe ce să cedeze, însă eu mă opun acestei idei. Tung Chih nu ştie să înoate şi, în plus, abia i-a trecut răceala. Urând disciplina mea, se duce bosumflat la Nuharoo. Fiul meu ştie că Nuharoo e mai mare în rang decât mine şi că eu nu am voie să nu mă supun ei. Însă cel mai rău este că aceste neînţelegeri au devenit un lucru obişnuit, care mă tulbură şi mă face să mă simt fără apărare. Bucătăria a devenit locul meu de refugiu.

Sănătatea lui Hsien Feng pare să se fi echilibrat un pic. De îndată ce e în stare să stea în capul oaselor, prinţul Kung îi trimite proiectele tratatelor. Sunt chemată să îl ajut.

— Fratele Domniei Voastre nădăjduieşte că veţi fi de acord cu clauzele, îi spun, făcându-i Majestăţii Sale un rezumat al scrisorii prinţului Kung. Zice că acestea sunt documentele finale. Pacea şi ordinea vor fi restabilite după ce semnaţi.

— Barbarii îmi cer să îi răsplătesc pentru că m-au scuipat în faţă, spune Hsien Feng. Acum înţeleg de ce tatălui meu nu i se închideau ochii când a murit – nu a putut înghiţi jignirea.

Aştept să se calmeze înainte de a relua lectura. Unele dintre condiţii îl supără pe Majestatea Sa atât de tare, încât i se taie răsuflarea. În astfel de momente, din gât îi ies sunete bolborosite, după care izbucneşte în accese de tuse.

Pete mici de sânge acoperă pardoseala şi păturile. Nu vreau să

citesc mai departe, dar documentele trebuie să fie trimise înapoi în zece zile. Dacă nu, spune prinţul Kung, Aliaţii vor distruge capitala.

Împăratului Hsien Feng nu-i este de niciun folos să se lovească peste piept şi să ţipe că „Toţi străinii sunt nişte bestii sălbatice!”. De asemenea, nu sunt de folos nici edictele care îndeamnă armata să lupte cu şi mai multă înverşunare. Situaţia este ireversibilă.

Tung Chih priveşte cum tatăl său se târăşte jos din pat şi îngenunchează ca să implore ajutor de la Ceruri. Iarăşi şi iarăşi, Hsien Feng îşi doreşte să aibă curajul de a-şi lua singur viaţa.

Sala Interesului Literar este cea în care s-a pus sigiliul pe tratatele cu Franţa şi Marea Britanie. Ambele recunosc în continuare anteriorul tratat de la Tientsin, dar cu unele clauze adăugate. Este pentru prima dată în mai multe mii de ani când China îndură o astfel de ruşine.

Împăratul Hsien Feng este obligat să deschidă oraşul Tientsin ca nou port comercial. Din punctul lui de vedere, acest lucru nu numai că le permite barbarilor să facă negoţ în ograda lui, ci le facilitează şi accesul militar pe mare spre capitală. Majestatea Sa este forţată să „închirieze” Kowloon britanicilor, drept despăgubire de război. Tratatele stipulează că misionarilor străini li se va acorda libertate totală şi protecţie pentru a-şi desfăşura activitatea în China, clauză ce include şi construirea de biserici. Străinilor nu li se vor aplica legile chineze, iar încălcarea tratatelor de către chinezi va fi pedepsită cu promptitudine. China e silită să plătească despăgubiri de opt milioane de *tael*-i britanicilor şi francezilor.

Ca şi cum asta nu ar fi de ajuns, ruşii au trimis un nou proiect al tratatului sino-rus de la Peking. Reprezentantul diplomatic rus a încercat să-l convingă pe prinţul Kung că incendierea palatelor imperiale indică faptul că ţara noastră are nevoie de protecţie militară din partea Rusiei. Deşi e perfect conştient de ceea ce pun ruşii la cale, prinţul Kung nu a putut să spună nu. China nu se află în poziţia de a se apăra singură şi nu îşi poate permite luxul de a-şi face din Rusia un duşman.

Prinţul Kung scrie în epistola către împărat: „Când o haită de lupi e pe urmele unei căprioare bolnave, ce mai poate să facă bietul animal decât să cerşească milă?”. Ruşii vor regiunea Amur din nord, pe care deja au pus mâna. Ei s-au şi instalat de-a lungul fluviului Ussuri, la est de graniţa cu Coreea. Au revendicat importantul port chinez din Haishenwei, care în curând va fi

cunoscut sub numele de Vladivostok.

Nu voi uita niciodată momentul când împăratul Hsien Feng se decide să semneze tratatele. E ca o repetiţie pentru moarte. Pensula de scris pe care o ţine în mână pare să cântărească mii de livre. Nu-şi poate stăpâni tremurul mâinilor şi nu reuşeşte să-şi scrie numele. Ca să-i fixez coatele, i-am mai pus încă două perne la spate. Eunucul-şef Shim a pregătit cerneala şi îi aşază în faţă, pe un suport din hârtie de orez, paginile tratatelor.

Durerea mea pentru Hsien Feng şi pentru ţara mea nu poate fi exprimată în cuvinte. La colţurile buzelor violet ale Majestăţii Sale se strânge salivă. Plânge fără lacrimi. De zile întregi tot ţipă şi urlă. În cele din urmă, glasul i s-a stins. Fiecare răsuflare este acum un chin.

Degetele-i sunt ca nişte beţişoare fragile, iar trupul lui nu e decât un schelet. A început călătoria transformării într-o palidă fantomă. Strămoşii săi nu i-au răspuns la rugăciuni, nici Cerul nu s-a îndurat de fiul său. Totuşi, în neajutorarea sa, Hsien Feng îşi arată demnitatea de împărat al Chinei. Lupta sa este eroică – bărbatul pe moarte, care se agaţă de pensula lui de scris, refuzând să cedeze China printr-o semnătură.

O rog pe Nuharoo să îl aducă pe Tung Chih. Vreau ca el să fie martor la chinul tatălui său de a-şi îndeplini datoria. Nuharoo respinge ideea mea, spunând că Tung Chih ar trebui să fie expus gloriei, nu ruşinii.

Aş putea să mă cert cu Nuharoo, şi aproape că o fac. Aş vrea să-i spun că a muri nu este ruşinos, cum nu este ruşinos nici să ai curajul de a înfrunta realitatea. Că educaţia lui Tung Chih ar trebui să înceapă lângă patul de moarte al tatălui său. Că ar trebui să privească semnarea tratatelor, să ţină minte şi să înţeleagă de ce plânge tatăl lui.

Nuharoo îmi aduce aminte că ea este împărăteasa de la Răsărit, cea ale cărei cuvinte fac legea în casa imperială, aşa că mă văd nevoită să bat în retragere.

Eunucul-şef Shim îl întreabă pe Majestatea Sa dacă doreşte să încerce cerneala înainte de a scrie. Hsien Feng dă aprobator din cap. Îi aranjez hârtia de orez.

În clipa în care vârful pensulei atinge hârtia, mâna lui Hsien Feng tremură violent. Tremurul începe cu degetele, apoi se întinde la braţ, la umăr şi la întregul corp. Transpiraţia îi trece prin robă, iar ochii i se dau peste cap în timp ce trage adânc aer în piept.

Este chemat doctorul Sun Pao-tien. Vine înăuntru şi îngenunchează lângă Majestatea Sa. Îşi pune capul pe pieptul lui Hsien Feng şi ascultă.

Mă uit fix la buzele lui Sun Pao-tien, care sunt pe jumătate ascunse de barba-i lungă şi albă. Mă tem de ceea ce ar putea spune.

— S-ar putea să intre în comă, ne anunţă doctorul în timp ce se ridică. Se va trezi, dar nu pot spune cu precizie cât timp i-a mai rămas.

Aşteptăm ca Hsien Feng să-şi recapete cunoştinţa. Când o face, îl implor să termine de semnat. Dar el nu rosteşte niciun cuvânt.

Am ajuns într-un mare impas – împăratul refuză să ia pensula de scris. Eu pregătesc întruna cerneala. Mi-aş dori ca prinţul Kung să fie aici.

Simţindu-mă neajutorată, încep să plâng.

— Orhideea… se aude vocea Majestăţii Sale. Nu voi putea să mor în pace dacă semnez.

Înţeleg. Nici eu nu aş vrea s-o fac dacă aş fi în locul lui. Însă prinţul Kung are nevoie de semnătură pentru a continua negocierile. Împăratul o să moară, dar naţiunea trebuie să trăiască mai departe. China trebuie să se pună din nou pe picioare.

După-amiază, Hsien Feng se hotărăşte să cedeze. Dar numai după ce îi spun că semnătura sa nu va fi o acceptare a invaziei, ci o tactică pentru a câştiga timp.

— Ghidează-mi mâna, Orhideea, zice el şi încearcă să se ridice în capul oaselor, dar se prăbuşeşte.

Toţi trei – eunucul-şef Shim, An-te-hai şi eu – îl aşezăm pe spate. Pun hârtia lângă mâna lui şi îi spun că acum îşi poate aşterne semnătura.

Cu ochii aţintiţi în tavan, împăratul Hsien Feng mişcă din pensulă. Îi conduc cu atenţie liniile, pentru a împiedica semnătura să semene cu mâzgălitura unui copil. Până să-i acoperim numele cu pecetea roşie imperială, Hsien Feng scapă pensula din mână şi îşi pierde cunoştinţa. Piatra pentru cerneală cade şi îmi stropeşte rochia şi pantofii.

În iulie 1861, sărbătorim cea de-a treizecea aniversare a lui Hsien Feng. Majestatea Sa zace la pat, într-o stare incertă de pierdere şi recăpătare a cunoştinţei. Ceremonia de aniversare include o adevărată paradă de feluri de mâncare, însă acestea

rămân neatinse. Toată lumea simte că moartea împăratului se apropie.

O lună mai târziu, Hsien Feng pare să fi ajuns la fundul prăpastiei. Doctorul Sun Pao-tien estimează că decesul Majestăţii Sale va avea loc într-o săptămână, poate chiar în câteva zile. Tensiunea la Curte creşte, deoarece împăratul nu şi-a numit încă succesorul.

Lui Tung Chih nu i se permite să stea cu tatăl său, deoarece Curtea consideră că acest lucru ar fi prea răscolitor pentru copil. Mă supără hotărârea lor. Eu cred că orice strop de afecţiune arătată de către Majestatea Sa lui Tung Chih i-ar rămâne copilului în amintire pentru tot restul vieţii.

Nuharoo mă acuză de faptul că, spunându-i lui Tung Chih că tatăl său va muri, pun un blestem asupra lui Hsien Feng. Astrologul ei crede că numai refuzând să-i acceptăm moartea lui Hsien Feng, acesta ar putea fi salvat de un miracol.

E greu să te pui cu Nuharoo când îi intră ceva în cap. Tot ce reuşesc să fac este să-l pun pe An-te-hai să-l strecoare pe Tung Chih la căpătâiul tatălui său atunci când Nuharoo se duce cu budiştii să psalmodieze sau se bucură de momentul de operă de la vremea ceaiului, de care s-a ocupat Su Shun şi care se desfăşoară în apartamentul lui Nuharoo.

Spre dezamăgirea mea, Tung Chih nu vrea să fie cu tatăl său. Se plânge de privirea înfricoşătoare „şi de răsuflarea mirositoare”. E nefericit când îl împing spre patul bolnavului. Îşi numeşte tatăl o pacoste şi o dată îndrăzneşte chiar să-i strige: „Hei, om gol pe dinăuntru!”. Trage de cearşafurile lui Hsien Feng şi aruncă în el cu perne. Vrea să se joace de-a „călăreşte căluţul” cu cel aflat pe moarte. Nu există nici măcar o fărâmă de compasiune în trupul lui micuţ.

Îl plesnesc pe Tung Chih. Timp de o săptămână, în loc să-l las cu Nuharoo, îmi petrec timpul cu el, observându-l. Descopăr cauza relei sale purtări.

Eu aranjasem ca Tung Chih să ia lecţii de călărie cu Yung Lu, însă Nuharoo a găsit pretexte pentru ca acesta să lipsească. În loc să exerseze cu cai adevăraţi, Tung Chih călăreşte pe eunuci. Mai mult de treizeci de eunuci trebuie să meargă în patru labe prin curte ca să-l facă pe el fericit. „Calul” lui preferat este An-te-hai. Acesta este felul copilului de a se răzbuna, căci An-te-hai e cel care are poruncă de la mine să-l disciplineze. Tung Chih îi biciuieşte fesele şi îl obligă

să meargă de-a buşilea până când îi sângerează genunchii.

Şi mai rău decât tratamentul pe care i-l aplică lui An-te-hai e faptul că i-a ordonat unui eunuc în vârstă de şaptezeci de ani, numit Bătrânul Wei, să-i înghită excrementele. Când îl iau la întrebări, Tung Chih îmi răspunde:

— Mamă, am vrut doar să aflu dacă Bătrânul Wei a spus adevărul.

— Ce adevăr?

— Că pot să fac orice vreau. I-am cerut doar să o dovedească.

Mă uit la feţişoara fiului meu şi mă minunez cum de-a putut să ajungă capabil de asemenea trucuri răutăcioase. E deştept şi ştie pe cine să pedepsească şi pe cine să răsplătească. Dacă An-te-hai nu mi-ar fi loial mie, ar ceda la toate dorinţele lui Tung Chih. Cu o ocazie, Tung Chih a afirmat că ştie care sunt felurile de mâncare preferate ale lui Nuharoo. Nu mi-a trecut prin cap că acesta e felul lui de a o răsplăti. Chiar l-am lăudat când i-a trimis lui Nuharoo favoritele ei, fursecuri în formă de lună. M-am gândit că era un gest de pietate cât se poate de potrivit şi m-am bucurat că fiul meu se înţelege bine cu ea. Atunci Tung Chih s-a lăudat cum îl încurajează Nuharoo să îşi neglijeze şcoala. I-a spus că „există în istorie împăraţi care nu au petrecut nici măcar o zi în sala de clasă, dar care nu au avut nicio problemă în a-şi duce ţara la propăşire”.

Mă confrunt cu Nuharoo şi îi subliniez pericolul ce poate apărea dacă Tung Chih nu este disciplinat. Îmi zice că exagerez:

— Nu are decât cinci ani. Când ne vom întoarce la Peking şi Tung Chih îşi va relua şcoala în mod normal, totul va fi bine. Să se joace este în firea unui copil, şi noi nu trebuie să ne amestecăm în intenţia Cerului. Ieri a cerut papagalii, iar An-te-hai a refuzat să îi aducă. Sărăcuţul Tung Chih… a cerut şi el un papagal!

De data asta decid să nu cedez. Insist ca el să meargă la ore. Îi spun lui Nuharoo că voi ţine legătura cu profesorii cu privire la temele lui Tung Chih. Însă sunt dezamăgită. Profesorul mă imploră să-l eliberez din funcţie.

— Tânăra Sa Majestate a aruncat cu ghemotoace din hârtie şi mi-a dat jos ochelarii, îmi raportează profesorul cu dinţi de iepure. Nu vrea să asculte. Ieri m-a obligat să mănânc o prăjitură cu gust ciudat. După aceea mi-a spus că o înmuiase în propria-i dejecţie.

Sunt şocată de felul în care Tung Chih conduce în sala de clasă. Însă ceea ce mă preocupă şi mai mult este interesul său pentru cărţile cu fantome ale lui Nuharoo. Stă noaptea până târziu să-i

asculte poveştile despre lumea de dincolo. Ajunge să fie atât de speriat, încât uneori face în pat noaptea. Şi totuşi, e atât de atras de poveştile astea, încât prezenţa lor îi oferă un soi de dependenţă. Când intervin şi îi iau cărţile cu poze, se înfurie şi se ceartă cu mine.

Tung Chih este foarte dornic să facă orice ca să scape de mine. Întâi pretinde că e bolnav, ca să chiulească de la ore. Când îl prind, Nuharoo vine în apărarea lui. Ea merge până într-acolo încât să îi poruncească în taină doctorului Sun Pao-tien să mintă în legătură cu „febra” care-l împiedică pe băiat să meargă la şcoală.

Dacă ăsta e modul în care îl pregătim noi pe Tung Chih să fie următorul împărat, dinastia este de pe-acum condamnată. Hotărăsc să mă ocup eu însămi de această chestiune. În ochii mei, situaţia e de o importanţă naţională. Şi tot ce ştiu e că timpul mi se scurge printre degete.

Îmi escortez în fiecare zi fiul la profesorii săi, şi apoi aştept afară până se termină orele. Nuharoo s-a supărat pe mine că nu am încredere în ea, dar eu sunt prea mânioasă ca să mă mai îngrijorez în legătură cu sentimentele ei. Vreau să-l schimb pe Tung Chih înainte de a fi prea târziu.

Băiatul însă ştie cum să ne joace pe degete, pe Nuharoo şi pe mine, ca să ne întărâte una împotriva celeilalte. Ştie că nu-i pot interzice să o viziteze pe Nuharoo, aşa că merge la ea cât de des poate, ca să mă facă geloasă. Din nefericire, cad în cursa lui. Iar el continuă să facă probleme şi la şcoală. Într-o zi, smulge din sprâncenele profesorului cu dinţi de iepure cele mai lungi două fire de păr. Ştia foarte bine că omul le privea ca pe un „semn de longevitate”. Bărbatul e atât de copleşit de necaz, că suferă un infarct şi este trimis definitiv acasă. Nuharoo priveşte incidentul ca pe o glumă, însă eu nu sunt de acord şi intenţionez să-l pedepsesc pe fiul meu pentru cruzime.

Curtea îl înlocuieşte pe vechiul profesor cu unul nou, dar el este concediat de elevul său încă din prima zi. Tung Chih prezintă ca motiv faptul că omul scotea vânturi în timpul lecţiilor. L-a acuzat pe profesor de „lipsă de respect pentru Fiul Cerului”, iar bărbatul a fost biciuit. Auzind aceasta, Nuharoo l-a lăudat pe Tung Chih pentru că „a acţionat ca un adevărat conducător”, în vreme ce eu mă simt copleşită de durere.

Cu cât insist mai mult, cu atât mai puternic se revoltă Tung Chih. În loc să mă susţină, Curtea o roagă pe Nuharoo să „supravegheze

comportamentul meu exagerat”. Mă întreb dacă Su Shun se află în spatele acestei cereri. Acum, Tung Chih nu mai are nicio problemă să-mi răspundă de faţă cu eunucii şi servitoarele. E priceput la cuvinte. Uneori vorbeşte foarte sofisticat pentru un copil de cinci ani. Zice: „Ce josnic din partea ta să-mi negi firea!”, sau „Sunt un animal înzestrat!”, ori „E o greşeală că mă pui la culcare ca să te joci tu de-a dresorul!”.

Vorbe asemănătoare am auzit şi din partea lui Nuharoo: „Dă-i voie lui Tung Chih să călătorească mai departe, doamnă Yehonala”, „El e un călător care înţelege Universul. Nu se gândeşte la el însuşi, ci la călătoria, la visurile şi la sufletul spiritualităţii lui Buddha” sau „Aruncă-ţi cheile în vânt şi lasă colivia deschisă!”.

Încep să mă îndoiesc de intenţiile ei. A existat întotdeauna ceva neliniştitor în felul în care s-a purtat cu Tung Chih. Indiferent ce face el, ea este întotdeauna cea iubitoare. Îmi dau seama că dacă nu o opresc pe Nuharoo, nu voi fi în stare să-l opresc nici pe Tung Chih. Pentru mine, lupta s-a transformat într-o bătălie pentru a-mi salva fiul. Petrec zile în şir gândindu-mă cum să vorbesc cu ea. Vreau să fiu fermă în legătură cu intenţiile mele, însă fără a-i răni mândria. Vreau ca ea să înţeleagă că sunt recunoscătoare pentru afecţiunea ei pentru Tung Chih, dar că trebuie să înveţe să-l disciplineze.

Spre surprinderea mea, Nuharoo vine la mine înainte de a apuca eu să fac pasul acesta. E îmbrăcată obişnuit, într-o rochie de culoarea fildeşului, şi îmi aduce în dar flori proaspete de lotus. Se plânge de restricţiile mele privind dieta lui Tung Chih – insistă că e prea slab. Îi explic că nu am nimic împotrivă să mănânce mai mult, dar că dieta lui trebuie să fie echilibrată. Îi spun că Tung Chih stă ore în şir în camera de toaletă fără nici cel mai mic rezultat.

— Nu văd nicio problemă în asta, zice Nuharoo. Copiii nu se prea grăbesc când vine vorba de oliţa lor.

— Copiii de ţărani nu au niciodată această problemă, o contrazic eu. Ei mănâncă din belşug hrană simplă.

— Însă Tung Chih nu e copil de ţăran. Este jignitor să faci o astfel de comparaţie. Expresia lui Nuharoo e plină de răceală acum: E normal ca Tung Chih să respecte dieta imperială, căci aşa se cuvine.

Angajasem personal un bucătar care să-i prepare mâncarea, însă Tung Chih i s-a plâns lui Nuharoo că bucătarul i-a servit creveţi stricaţi, provocându-i crampe. Nimeni în afară de ea nu a crezut

minciuna. Cu toate acestea, pentru a-i face pe plac lui Tung Chih, Nuharoo a concediat bucătarul.

Trebuie să depun eforturi serioase pentru a nu mă certa cu Nuharoo. Am luat decizia de a mă concentra în primul rând asupra studiilor lui Tung Chih. În fiecare dimineaţă, iau un bici şi-l escortez pe băiat la profesorul său.

I se predă despre globul ceresc[5], aşa că îi cer profesorului un exemplar al textului şi îi spun fiului meu că-l voi testa eu însămi după ce se va termina lecţia.

Aşa cum mă aşteptam, Tung Chih nu poate să-şi aducă aminte un cuvânt din ceea ce a învăţat. Tocmai s-a întors de la şcoală şi ne pregătim de cină. Poruncesc ca mâncarea să-i fie luată şi îl apuc de mână. În timp ce ieşim, iau biciul. Îl duc într-o magazie mică din fundul grădinii, departe de sălile şi apartamentele principale. Îi spun lui Tung Chih că nu i se va da drumul până când nu va recita tot textul.

Scoate un ţipăt puternic, pentru a vedea dacă vine cineva să-l salveze, însă eu m-am pregătit pentru asta. I-am spus lui An-te-hai să ţină profesorii departe şi am ordonat ca nimeni să nu o anunţe pe Nuharoo unde este Tung Chih.

— În vremurile de început… zic eu ca să-l îndemn să vorbească. Haide!

Tung Chih suspină şi se preface că nu aude. Iau biciul şi-mi ridic braţul, astfel încât şfichiul să danseze prin faţa lui. În acest moment, Tung Chih începe să recite:

— În vremurile de început, erau patru modele uriaşe de astre pe cerul înstelat. De-a lungul Fluviului Galben erau figuri de animale…

— Continuă. Un dragon…

— Un dragon, o ţestoasă cu un şarpe, un tigru şi o pasăre, care răsăreau şi apoi apuneau…

Clatină din cap şi spune că nu-şi aminteşte rândul următor.

— Ia-o de la capăt şi citeşte din nou!

Îşi deschide manualul, dar se încurcă în cuvinte. Îi citesc eu:

— „…una după alta, arcuindu-se în jurul polului nord ceresc, se întind stelele unei constelaţii numite Carul Mare.“

— E prea greu, se plânge el şi aruncă textul.

Îl apuc de umeri şi-l zgâlţâi:

— Asta o să fie pentru un băiat răsfăţat care trăieşte fără reguli şi fără să se gândească la consecinţe!

[5] Machetă a sferei cereşti pe care sunt reprezentate constelaţiile (n.t.).

Îl ridic de la pământ şi îi scot roba. Îmi înalţ braţul şi las biciul să cadă: pe funduleţul lui rămâne o dungă roşie. Tung Chih ţipă. Îmi curg lacrimi, dar lovesc din nou. Trebuie să mă forţez să continui. L-am lăsat de capul lui prea multă vreme. Asta e deopotrivă pedeapsa şi ultima mea şansă.

— Cum îndrăzneşti să mă loveşti!? îmi strigă el, nevenindu-i să creadă. Micile-i sprâncene se unesc în mijlocul feţei sale înspăimântate. Nimeni nu dă în fiul împăratului!

Îl biciuiesc şi mai tare:

— Asta e ca să te facă să auzi sunetul tunurilor străine! Ca să te facă să citeşti tratatele! Simt cum în mine se rupe ceva, şi o săgeată invizibilă îmi străpunge capul. Înecându-mă, continui: Asta… e… ca să te facă să-ţi priveşti în faţă tatăl… Vreau să ştii cum de s-a transformat el într-un om gol pe dinăuntru.

De parcă biciul ar avea o voinţă proprie, el îşi schimbă direcţia. În loc să aterizeze pe Tung Chih, mă loveşte pe mine. Sunetul e puternic şi ascuţit. Precum un şarpe înfuriat, biciul se înfăşoară în jurul trupului meu, lăsându-şi după fiecare lovitură urma însângerată. Ameţit de spectacol, Tung Chih rămâne mut.

Mă copleşeşte oboseala, mă prăbuşesc şi îmi strâng genunchii la piept. Plâng pentru că Hsien Feng nu va fi în viaţă ca să-şi educe fiul; plâng pentru că nu mă pot vedea crescându-l pe Tung Chih cum trebuie, având-o pe Nuharoo între noi, şi pentru că aud cum fiul meu ţipă că mă urăşte şi zice că de-abia aşteaptă ca Nuharoo să mă pedepsească; şi plâng pentru că în străfundul fiinţei mele sunt dezamăgită de mine însămi şi încă mai îngrozitor, pentru că nu ştiu ce să mai fac.

Continui lecţia, ţinând biciul ridicat:

— Răspunde-mi, Tung Chih! Ce semnifică dragonul?

— Dragonul semnifică o transformare, răspunde copilul înspăimântat.

— A ce?

— Cum adică „a ce”?

— O transformare a…

— Transformare a unui peşte. Este vorba despre capacitatea peştelui de a sări peste un baraj.

— Corect. Asta este ceea ce l-a făcut pe peşte dragon. Pun biciul deoparte. E vorba despre efortul pe care-l face împotriva unui obstacol uriaş şi despre acţiunea eroică pe care a făcut-o sărind. Oasele lui s-au frânt şi i s-au zdrelit solzii. Ar fi putut muri din cauza

efortului, dar nu s-a lăsat. Asta l-a făcut deosebit faţă de peştii obişnuiţi.

— Nu înţeleg asta. E foarte greu!

Nu mă mai poate urmări, chiar dacă îi citesc aceeaşi frază la nesfârşit. Mintea lui pare să se fi blocat. L-am speriat. În viaţa lui de până acum, nimeni nu a ridicat vreodată vocea la el. A făcut întotdeauna cum a vrut, şi i s-a făcut pe plac, indiferent cât de înjositor putea fi pentru alţii.

Sunt hotărâtă să continui:

— Ascultă cu atenţie şi o să pricepi. Tigrul este spiritul animalelor, ţestoasa este spiritul cochiliilor, iar phoenixul este o pasăre care este capabilă să renască din propria-i cenuşă…

Tung Chih începe să mă urmărească, încet şi cu eforturi dureroase.

La uşa magaziei se aude un ciocănit puternic.

Ştiu cine e. Ştiam că are un spion în palatul meu.

Loviturile continuă, iar Nuharoo ţipă:

— O să raportez cruzimea ta Majestăţii Sale! Nu ai niciun drept să îl pedepseşti pe Tung Chih. El nu-ţi aparţine! Doar a venit pe lume prin intermediul tău! Ai fost doar o casă care l-a adăpostit cândva! Dacă descopăr că e rănit, vei fi spânzurată!

Am citit mai departe, cu voce clară şi răspicată:

— „În filosofia chineză antică, cele cinci culori corespund celor cinci direcţii. Galbenul este pentru centru. Albastrul pentru est, albul pentru vest, roşul pentru sud, negrul pentru nord…”

19

Iarba sălbatică din Jehol a îngălbenit de când Curtea aşteaptă ca împăratul să moară. Hsien Feng nu mai poate să înghită. Supa din ierburi pe care i-o prepar continuă să-i fie adusă de către eunuci, dar nu se mai atinge de ea. Se dă comandă pentru roba de dragon de înmormântare, iar sicriul Majestăţii Sale e aproape gata.

Cu toate astea, fiul meu nu a fost numit încă succesor, iar Majestatea Sa nu a articulat niciun cuvânt cu privire la această chestiune. De fiecare dată când vreau să-mi văd soţul, eunucul-şef Shim mă împiedică, spunând fie că Majestatea Sa doarme, fie că are o întrevedere cu consilierii săi. Mă face să aştept la nesfârşit. Tulburată, mă întorc în apartamentul meu. Nu am nicio îndoială că Shim acţionează la ordinele lui Su Shun.

Mă îngrijorează că Hsien Feng ar putea să dispară, lăsându-mă fără puterea de a-l ajuta pe Tung Chih. Când An-te-hai îmi raportează că Su Shun a încercat să-l recruteze pentru a mă spiona, intenţiile Marelui Consilier îmi devin limpezi.

Mulţumesc Cerului pentru loialitatea lui An-te-hai. Din pricina refuzului său, numele lui a ajuns pe lista duşmanilor lui Su Shun.

— Su Shun de-abia aşteaptă să lovească în câinele tău, îmi spune Nuharoo în timpul unei vizite. Mă întreb ce l-o fi făcut să-l urască pe An-te-hai atât de mult.

Ridicându-şi ochii de pe broderia la care lucrează, îmi cercetează chipul în căutarea unui răspuns.

Nu vreau să-i împărtăşesc gândurile mele, pentru că nu vreau să o lămuresc că Su Shun nu pe An-te-hai îl vânează, ci pe mine. Dacă i-aş dezvălui sentimentele mele, Nuharoo va vrea să intervină şi să încerce să obţină scuzele lui Su Shun. Ea se consideră o apărătoare a dreptăţii, însă bunătatea ei ar putea face mai mult rău decât bine.

Lui Nuharoo îi face plăcere să fie cunoscută pentru amabilitatea, bunăvoinţa şi corectitudinea ei. Însă nu ar fi în stare să rezolve problema asta. Nu ar ajunge decât să-i deschidă calea lui Su Shun să scape de mine. El s-ar folosi de mâna împăratului Hsien Feng, şi nu ar fi pentru prima oară. Istorisirea lui Yung Lu despre soarta cruntă a unui anumit ministru care nu i-a fost loial Marelui Consilier nu e decât un exemplu. S-ar putea, de asemenea, ca Su Shun să-i propună lui Nuharoo să devină aliata lui. Ea e o pradă uşoară, atunci când e măgulită cu cuvinte dulci. Maestrul trucurilor ar putea să o aibă la degetul mic. Nuharoo trăieşte ca să-şi glorifice numele,

şi orice atenţie din partea lui Su Shun i-ar fi cât se poate de plăcută. La urma urmei, supravieţuirea mea nu prea ar fi prioritatea lui Nuharoo.

An-te-hai intră, împiedicându-se de prag. Îmi raportează că s-a hotărât ca eu să fiu „onorată să îl însoţesc pe Hsien Feng când se va întoarce la izvorul său”, ceea ce înseamnă că voi fi îngropată de vie atunci când împăratul va muri.

Nu cred asta. Nu pot să cred. Din trei mii de concubine, eu sunt singura care i-a dăruit un fiu. Hsien Feng ştie că Tung Chih are nevoie de mine.

Făcând un efort ca să rămân calmă, îl întreb pe An-te-hai de unde are această informaţie. Îmi spune că i-a parvenit de la prietenul său Chow Tee, slujitorul împăratului.

— Chow Tee a venit la mine azi-dimineaţă, rosteşte An-te-hai cu voce tremurândă. Mi-a spus să fug imediat. L-am întrebat ce s-a întâmplat. Îmi zice: „Zilele tale sunt numărate”. Îi zic: „Termină cu gluma, nu e amuzant”. El zice că vorbeşte serios. Auzise din întâmplare conversaţia lui Su Shun cu Majestatea Sa, şi Su Shun i-a sugerat Majestăţii Sale „să o ia pe doamna Yehonala cu el”.

An-te-hai face o pauză ca să răsufle şi îşi şterge sudoarea de pe faţă cu mâneca.

— Eşti sigur că Chow Tee a înţeles bine? întreb eu, cutremurată.

— Chow Tee l-a auzit pe Su Shun spunând că „doamna Yehonala nu e genul care să rămână credincioasă şi să aibă grijă în linişte de grădină”.

— Majestatea Sa a răspuns?

— Nu. De aceea a şi insistat Su Shun. I-a zis că el nu ar fi surprins dacă v-aţi lua alt bărbat după moartea sa. De asemenea, i-a mai spus că veţi căuta putere prin intermediul lui Tung Chih. Su Shun i-a zis că l-aţi biciuit pe băiat pentru că a refuzat să facă ce voiaţi dumneavoastră. La final, Majestatea Sa a fost de acord să vă ia cu el.

Îmi închipui cum sunt comandate de către Su Shun rochia mea veşnică şi sicriul. Mă şi văd cu mătasea în jurul gâtului şi pe Su Shun împingând scăunelul cu piciorul. Înainte ca trupul meu să se răcească, mi-ar turna pe gât argint lichid, ca să mă modeleze în postura pe care o doreşte.

— Doamnă, faceţi ceva până nu e prea târziu!

An-te-hai se aruncă la pământ şi nu vrea să se mai ridice.

N-am visat niciodată că voi sfârşi prin a fi sacrificată. Poveştile lui Fann Sora cea Mare sunt banale în comparaţie cu ceea ce mi se întâmplă mie. Nu e timp nici de vărsat lacrimi, nici de căutat alinare în sânul familiei mele. Su Shun se prea poate să pregătească deja focul pentru a topi lingourile de argint.

Îl întreb pe An-te-hai de ce ar trebui să mă încred în vorbele lui Chow Tee.

— Noi, eunucii, suntem ca nişte joarde de viţă-de-vie, zice el. Trebuie să găsim un copac puternic pentru a ne căţăra sus. Eu şi Chow Tee înţelegem că numai dacă ne ajutăm unul pe celălalt vom supravieţui şi vom putea avansa. Ne-am legat prin jurământ încă de când aveam doisprezece ani. O muscă de-ar fi în camera împăratului Hsien Feng, Chow Tee mi-ar da de ştire. În ultimul timp, Chow Tee e îngrijorat în legătură cu viitorul său după ce împăratul va muri. Dacă va fi destul de norocos să fie cruţat de la a merge cu Majestatea Sa, va avea nevoie să-şi găsească un nou stăpân pe care să-l slujească. Ştia că această informaţie este preţioasă şi a dorit să v-o ofere dumneavoastră. A fost, desigur, sugestia mea.

Îi spun lui An-te-hai că trebuie să vorbesc cu Chow Tee. A doua zi, în urma sforilor trase de An-te-hai, Chow Tee vine să mă vadă, sub pretextul de a împrumuta o lampă.

Are în jur de douăzeci de ani şi pare simplu şi umil. Roba sa din bumbac e albă. N-am mai văzut niciodată o faţă tânără cu atât de multe riduri. Originea şi trecutul lui sunt similare cu ale lui An-te-hai, şi trăieşte în Oraşul Interzis de la nouă ani. E foarte atent cu cuvintele. Îmi confirmă ceea ce mi-a spus An-te-hai.

După ce îi spun lui Chow Tee să plece, îl primesc pe fiul meu. Tung Chih se caţără în poala mea şi zice că e gata să-şi recite textul. De data asta e foarte bun. Îl laud cât de mult pot, dar trebuie să fac un efort să-mi stăpânesc lacrimile. Nu pot scăpa de închipuirea sicriului meu care tocmai se pregăteşte. Aproape că pot auzi zgomotul făcut de ciocanul care bate cuiele în lemn.

În ciuda comportamentului său, Tung Chih s-a făcut un băiat frumos. De la mine are ochii luminoşi şi pielea fină. Restul trăsăturilor sunt de la tatăl său. Are o frunte plină, un nas manciurian drept şi o gură frumoasă. Expresia lui este de obicei serioasă, însă când zâmbeşte e foarte dulce. Nu pot să suport gândul că Tung Chih îşi va pierde şi tatăl şi mama în acelaşi timp.

După cum văd eu lucrurile, doi oameni vor fi distruşi dacă Hsien Feng mă ia cu el: unul ar fi fiul meu, iar celălalt mama mea. Lui

Tung Chih nu i s-ar oferi nicio disciplină – ceea ce Nuharoo ar face în mod inocent, Su Shun ar face în mod intenţionat. Rezultatul ar fi acelaşi – când Tung Chih va creşte, el nu va fi potrivit pentru a conduce. Cât despre mama, ea nu ar putea suporta lovitura. Moartea mea ar aduce-o cu sine şi pe a ei.

Su Shun ar minţi fără să clipească, dacă Tung Chih ar avea întrebări privind moartea mea. I-ar demonstra că am fost o mamă rea, iar fiul meu ar fi învăţat să mă urască. Nu şi-ar da niciodată seama că este victima lui Su Shun, care ar face tot ce i-ar sta în puteri pentru a-l seduce pe Tung Chih, iar fiul meu l-ar privi ca pe un salvator.

Ce-ar putea fi mai diabolic decât a deforma mintea unui copil? Tung Chih ar fi jefuit de dreptul său din naştere, iar Su Shun şi-ar realiza în cele din urmă propriile ambiţii prin intermediul său. Ar conduce imperiul în numele lui Hsien Feng pentru fiul său. Ar scoate în evidenţă slăbiciunea lui Tung Chih şi apoi ar crea un pretext pentru a-l detrona şi a se proclama pe el însuşi conducător. Cu cât îmi devine mai clară imaginea viitorului, cu atât mai adânc mă cufund în disperare. Vestea morţii lui Hsien Feng ar putea sosi în orice clipă, iar aceasta ar putea fi ultima mea şansă să fiu cu Tung Chih. Îmi îmbrăţişez fiul atât de strâns, încât el se plânge că îl doare.

— Plânsul nu poate decât să vă facă să pierdeţi mai mult timp, doamnă.

An-te-hai se ridică de jos, unde stătuse în genunchi. Ochii lui, de obicei blânzi, au devenit duri.

— De ce nu fugi, An-te-hai? îi zic neliniştită. Ai fost bun cu mine şi te voi binecuvânta.

— Eu trăiesc pentru dumneavoastră, doamnă, spune An-te-hai, dându-se tare cu capul de pământ. Nu vă daţi bătută încă!

— Cine mă poate salva, An-te-hai? Împăratul este plecat prea departe, iar spionii lui Su Shun sunt peste tot.

— Există doi oameni care s-ar putea să vă poată salva, doamnă.

Rong şi soţul ei, prinţul Ch’un, sunt cei doi oameni la care se gândeşte An-te-hai. El crede că prinţul Ch’un ar putea găsi o modalitate de a ajunge la patul Majestăţii Sale. El ar lua-o pe Rong cu el, pentru ca ea să poată vorbi în numele meu.

Sugestia are sens. Rong este acum însărcinată, ceea ce i-a întărit statutul în ochii familiei imperiale. Prinţul Ch’un are patru

fiice, dar niciun fiu încă, şi ar face orice pentru a-şi vedea soţia fericită. An-te-hai se oferă să se strecoare afară din Jehol şi să o contacteze pe sora mea.

Peste o săptămână, dis-de-dimineaţă, Rong se află lângă mine. Burta ei e cât un lampion, şi o strălucire sănătoasă i se oglindeşte pe chip. Ne aruncăm una în braţele celeilalte şi plângem. Rong îmi spune că a reuşit în misiunea ei.

— La început, Su Shun nu a vrut să ne lase să intrăm, evocă ea. Ch'un era gata să se retragă după câteva ore de aşteptare. L-am implorat. I-am zis că trebuie să vorbesc cu Majestatea Sa personal în legătură cu sacrificarea surorii mele. Că dacă nu voi putea reuşi să-l fac să se răzgândească, copilul pe care îl port va fi afectat de suferinţa mea şi voi pierde sarcina.

Rong îmi ia mâinile într-ale ei şi zâmbeşte:

— Soţul meu nu a putut suporta ideea pierderii unui posibil fiu. Aşa că şi-a croit drum cu forţa înăuntru şi l-a văzut pe Majestatea Sa zăcând în pat. L-am urmat pe Ch'un înăuntru şi i-am dorit amândoi Majestăţii Sale sănătate. Burta mea era prea mare ca să fac plecăciuni, dar pentru a-i arăta disperarea care mă apasă m-am forţat să mă înclin. Nu a trebuit să mă prefac – eram cu adevărat speriată. Majestatea Sa m-a scuzat şi mi-a spus să mă ridic. Am refuzat şi am stat în genunchi până când soţul meu a deschis gura. I-a spus fratelui său că am coşmaruri, că nu-mi mai revin din tristeţe, că s-ar putea ca el să rămână fără fiu din cauza unei pierderi de sarcină.

— Care a fost reacţia lui Hsien Feng?

— Majestatea Sa arăta groaznic şi de-abia putea să vorbească. M-a întrebat ce griji am şi soţul meu i-a răspuns: „Soţia mea a visat că ai emis un decret pentru a o lua pe Orhideea cu tine. Vrea să ştie că nu-i adevărat. Are nevoie să audă cuvintele de pe buzele tale cereşti".

— Ce a zis Majestatea Sa?

— Majestatea Sa a arătat spre Su Shun şi a spus că a fost ideea lui.

— Ştiam eu!

— Su Shun a părut furios, dar n-a zis nimic.

Rong îşi îndeasă batista înapoi în buzunar.

Chiar în acest moment, An-te-hai se năpusteşte înăuntru:

— Majestatea Sa a ordonat anularea imediată a decretului. Chow Tee mi-a spus că împăratul i-a ordonat lui Su Shun să nu mai

menţioneze niciodată ideea asta.

Când i-am prezentat-o pe Rong prinţului Ch’un, nici prin gând nu mi-a trecut că ei se vor dovedi a fi zeii mei protectori. Rong m-a avertizat că pericolul nu a trecut încă şi că ar trebui să fiu atentă. Ştiu că Su Shun nu va pune armele jos, pentru a deveni un Buddha. Lupta de a mă distruge de-abia a început.

Trei zile trec în linişte. În dimineaţa celei de-a patra, doctorul Sun Pao-tien estimează că Hsien Feng nu va mai apuca zorii zilei următoare. Su Shun emite în numele împăratului o convocare urgentă: o audienţă finală urmează să se ţină târziu în după-amiaza aceasta, când Curtea ar trebui să se aştepte să audă ultimele dorinţe ale Majestăţii Sale.

Nu ştiu că eu am fost omisă, până la prânz, când merg în vizită la Nuharoo. Ea nu e acasă. Eunucul îmi spune că a fost luată de un palanchin trimis de Su Shun. Mă întorc spre An-te-hai şi îi spun să afle ce se întâmplă. An-te-hai primeşte un mesaj de la Chow Tee: ultima audienţă imperială a început şi Su Shun tocmai a anunţat că absenţa mea se datorează stării proaste de sănătate.

Intru în panică şi nu ştiu ce să fac. În câteva ore, soţul meu ar putea respira pentru ultima dată, şi şansa mea de a acţiona s-ar pierde pentru totdeauna.

Alerg în camera de studiu a lui Tung Chih. Fiul meu joacă şah cu un eunuc şi refuză cu încăpăţânare să vină cu mine. Împing tabla de joc, făcând piesele să zboare prin încăpere. Îl târăsc tot drumul până la Sala Ceţii Fantastice, în timp ce îi explic situaţia. Îi spun să-l roage pe împărat să-l numească succesor.

Tung Chih e înspăimântat. Imploră să fie trimis înapoi la jocul său de şah, însă îi spun că trebuie să vorbească cu tatăl său, că este singura modalitate prin care îşi poate salva viitorul. Tung Chih nu poate să înţeleagă – ţipă şi se zbate. În încercarea de a-l opri, mi se rupe colierul şi perlele se împrăştie pe hol.

Gărzile ne blochează intrarea în sală, deşi par să aibă un aer de veneraţie faţă de Tung Chih.

— Trebuie să o văd pe Majestatea Sa, zic eu tare.

Eunucul-şef Shim îşi face apariţia:

— Majestatea Sa nu doreşte să îşi cheme concubinele acum, spune el. Când va dori, vă voi anunţa.

— Sunt sigură că Majestatea Sa va vrea să îşi vadă fiul pentru ultima oară.

Eunucul-şef Shim clatină din cap:

— Am ordin de la Marele Consilier Su Shun să vă închid, dacă insistaţi să intraţi nechemată, doamnă Yehonala.

— Tung Chih are dreptul de a-şi lua rămas-bun de la tatăl său! ţip eu, sperând că împăratul Hsien Feng mă va auzi.

— Îmi pare rău. Întâlnirea cu Tung Chih nu ar face decât să-l tulbure pe Majestatea Sa.

Disperată, încerc să-l împing pe Shim la o parte, însă el stă neclintit ca un zid:

— Va trebui să mă omorâţi ca să mă faceţi să-mi încalc îndatorirea.

Cad în genunchi şi îl rog:

— Vrei cel puţin să-i dai voie lui Tung Chih să-şi vadă tatăl de la distanţă? îl implor şi îl împing pe fiul meu în faţă.

— Nu, doamnă Yehonala.

Le face semn gărzilor, care mă ţintuiesc de podea.

Ceva trebuie să se fi declanşat în căpşorul lui Tung Chih – poate că nu i-a plăcut felul în care sunt tratată. Când Shim se îndreaptă spre el purtând un zâmbet fals şi cerându-i să se ducă înapoi în camera lui de joacă, fiul meu răspunde folosind pentru prima oară limbajul rezervat unui împărat:

— *Zhen* doreşte să fie lăsat în pace ca să vadă ce se întâmplă aici.

Cuvântul *zhen* îl face pe eunucul-şef Shim să încremenească pe loc.

Tung Chih profită de moment şi aleargă înăuntru, în sală.

Imensul pat negru de dragon al lui Hsien Feng se află în mijlocul platformei tronului. Conduşi de Su Shun şi de membrii cabinetului său, miniştrii şi oficialii Curţii înconjoară silueta palidă de sub plapumă. Soţul meu arată de parcă ar fi murit deja. Zace nemişcat, fără a arăta vreun semn de vitalitate.

Nuharoo e în genunchi lângă pat, îmbrăcată într-o robă bej. Suspină în tăcere.

Toţi ceilalţi se află şi ei în genunchi. Timpul pare să se fi oprit în loc.

Nu există nimic glorios în plecarea cerească. Împăratul s-a împuţinat vizibil. Trăsăturile i s-au lăsat, ochii şi gura sunt trase spre urechi. Moartea lui nu mi se pare reală. Parcă abia ieri a fost noaptea în care a trimis pentru prima oară după mine. Îmi amintesc

ziua când m-a tachinat cu curaj în faţa Marii Împărătese, şi îmi vine în minte expresia lui obraznică, dar fermecătoare. Îmi amintesc sunetul făcut de plăcuţele de bambus când căzeau în tavă şi degetele lui atingându-le pe ale mele când mi-a dat *ruyi*-ul. Amintirile mă întristează şi simt că trebuie să îmi spun din nou care este motivul pentru care mă aflu aici.

Din şoaptele miniştrilor aflu că suflarea lui Hsien Feng s-a stins pentru puţină vreme de mai multe ori în cursul zilei, doar ca să îşi revină cu un hârâit cavernos din adâncul pieptului. Fiul Cerului este sprijinit de două perne. Ochii îi sunt deschişi, dar nu se mişcă. Curtea aşteaptă ca el să vorbească, însă împăratul nu pare să fie în stare.

Deşi Tung Chih este moştenitorul natural, în legea dinastiei Ch'ing nu este specificat că tronul se transmite după dreptul primogeniturii. Ultimele cuvinte ale împăratului sunt şi singurele care contează. Există o cutie oficială care conţine testamentul. Totuşi, cuvintele sale anulează orice ar fi scris. Mulţi oameni cred că finalitatea morţii schimbă percepţia unei persoane, şi de aceea dorinţele sale din cutie ar putea să nu fie cele adevărate. Mă îngrijorează însă ceea ce ar putea să facă Su Shun. Cu viclenia sa răutăcioasă, el ar putea să îl manipuleze pe împăratul Hsien Feng în a spune ceea ce nu vrea cu adevărat să spună.

Trec câteva ore, şi aşteptarea continuă. În curte se serveşte masa. Sute de oameni stau pe vine, luând orez din castroane şi holbându-se în gol. Tung Chih e plictisit şi nervos. Ştiu că a făcut tot ce a putut ca să fie ascultător, însă până la urmă se satură. Când îi spun că trebuie să stea, îşi iese din fire şi loveşte castroanele din mâinile oamenilor. Îl înşfac de guler şi îl ameninţ:

— Încă un singur act de distrugere şi voi pune să te închidă într-un stup de albine.

Tung Chih se calmează.

Se face noapte. Peste tot e întuneric, cu excepţia Sălii Ceţii Fantastice, care este luminată la fel de strălucitor ca o scenă.

Curtea se adună din nou. Câteva dintre sigiliile împăratului sunt aduse din camerele lor şi aşezate pe o masă lungă. Sunt minunat sculptate şi montate. În încăpere este atât de linişte, încât pot auzi sunetul făcut de lumânările care ard.

Marele secretar şi învăţat Kuei Liang, socrul prinţului Kung, e îmbrăcat într-o robă gri. A sosit de la Peking în dimineaţa asta şi trebuie să se întoarcă înapoi de îndată ce înregistrează ultimele

cuvinte ale Majestăţii Sale. Barba albă a lui Kuei Liang îi atârnă pe piept. Stă în genunchi, ţinând o pensulă de scris gigantică. Din când în când, înmoaie pensula în cerneală ca să o menţină umedă. În faţa lui se află un teanc de hârtie de orez. Chow Tee, care stă lângă el, ia un băţ pentru cerneală, la fel de gros ca braţul unui copil, şi îl freacă de piatră.

Ochii lui Su Shun fixează sigiliile. Mă întreb ce e în mintea lui. În China, toate documentele Imperiale, de la Majestatea Sa în jos, sunt valide numai dacă sunt ştampilate cu un sigiliu oficial peste o semnătură personală. Un sigiliu înseamnă autoritate legală. Cel mai important le-ar putea face pe toate celelalte lipsite de valoare. Disperarea mea se datorează faptului că Tung Chih nu a primit promisiunea tatălui său de a deţine aceste sigilii.

Oare Hsien Feng se află deja în drumul său spre Ceruri? A uitat de fiul său? Se află Su Shun aici pentru a vedea sfârşitul lui Tung Chih? Su Shun se plimbă încet pe lângă masa unde sunt aliniate sigiliile. Arată ca şi cum ar fi deja stăpânul lor. Ridică fiecare sigiliu şi îşi trece degetele peste suprafeţele din piatră.

— Sunt multe modalităţi de a schimba destinul cuiva, zice Su Shun, aplecându-şi bărbia în faţă ca un înţelept. Cu siguranţă, Majestatea Sa păşeşte prin coridoarele întunecate ale sufletului său. Mi-l imaginez ţinându-se pe lângă un zid roşu, făcând paşi înceţi. El nu moare de-adevăratelea, ci trece printr-o renaştere. Nu un sprijin de oase uscate caută spiritul său, ci lumina purpurie a nemuririi.

Trupul lui Hsien Feng se contractă brusc. Mişcarea durează câteva secunde şi apoi încetează. Aud vaietul lui Nuharoo şi o văd cum îşi duce mâna în robă după un şirag de mătănii.

Potrivit superstiţiei, acesta ar putea fi momentul în care spiritul celui pe moarte intră în faza de meditaţie.

Mă rog ca Majestatea Sa să-l cheme pe Tung Chih. Dacă nici singurul său fiu nu îi ocupă ultimele gânduri, atunci la ce ar putea medita?

Miniştrii încep să plângă. Câţiva bătrâni leşină în curte şi eunucii vin cu scaune să-i scoată afară.

Mă duc spre patul lui Hsien Feng, trăgându-l pe Tung Chih după mine.

— Nimeni nu are voie să tulbure spiritele! îmi blochează eunucul-şef Shim calea.

La semnalul său, gărzile ne apucă pe Tung Chih şi pe mine de

braţe.

Mă zbat ca să mă eliberez.

Lovind şi muşcând, Tung Chih se luptă şi el. Gărzile îi răsucesc braţele la spate şi îl pun cu faţa la pământ.

— Te rog! îl implor pe eunucul-şef Shim.

— Majestatea Sa este în toiul reflecţiei, refuză Shim să cedeze. Puteţi merge la el când spiritele sale se liniştesc.

— Tati! Tati! ţipă tare Tung Chih.

Ar fi câştigat simpatia oricui, dacă ar fi fost oriunde în altă parte. Dar Curtea pare să nu mai fie capabilă să se comporte cum trebuie faţă de cel pe care ar trebui să-l slujească. A devenit Curtea lui Su Shun. Toţi îşi pun propriile nevoi înaintea celor ale împăratului Hsien Feng şi ale fiului său. Toată lumea l-a auzit pe Tung Chih, dar nimeni nu s-a oferit să-l ajute.

Dacă Majestatea Sa doreşte să-i spună ceva fiului său, nu poate decât să spere ca Su Shun să aibă milă, căci e foarte uşor pentru acesta să îl ignore pe împărat şi să scape nepedepsit pentru asta. Dacă Hsien Feng ar fi mânios, nimeni nu şi-ar da seama. Orice regrete ar putea să aibă, în câteva minute ele vor merge cu el în mormânt.

Nu mai simt niciun pic de teamă. Măsor distanţa dintre eunucul-şef şi mine şi ţintesc spre stomacul său. Privirea mi se concentrează pe cocorul de pe roba sa. Nu-mi pasă dacă mă rănesc sau dacă păţesc ceva mai rău. Povestea va ieşi la lumină. Va fi protestul meu împotriva tiraniei lui Su Shun, iar Tung Chih va câştiga simpatie din partea poporului.

Împingându-mi capul înainte asemenea unui berbec, atac.

În loc să se ferească, Shim mă respinge şi mă dă la o parte.

Pierzându-mi echilibrul, sunt incapabilă să mă opresc şi mă îndrept direct spre o coloană laterală.

Închid ochii şi mă gândesc că acesta este sfârşitul, însă capul meu nu se sparge. Nu am lovit o coloană, ci un bărbat în uniformă cu armură.

În timp ce mă prăbuşesc la pământ, îl văd pe fiul meu alergând către tatăl său. Când privesc în sus să văd de cine m-am izbit, chipul care mă întâmpină este cel al comandantului Gărzii Imperiale, Yung Lu.

— Tati, tati!

Fiul îşi scutură tatăl.

Împăratul Hsien Feng e pe jumătate ridicat, fixând tavanul.

Nuharoo vine şi îşi pune braţele în jurul lui Tung Chih. Mă ridic şi mă reped lângă băiat. Cuprins de mânie, Su Shun îl împinge înapoi, înainte ca el să-şi poată atinge din nou tatăl.

Copilul îşi scoate braţul din strânsoarea lui Su Shun şi se eliberează:

— Tati, tati!

Ochii împăratului Hsien Feng clipesc, iar buzele lui se mişcă încet:

— Tung Chih, fiule…

În sală se aşterne liniştea şi toată lumea îşi ţine răsuflarea. Secretarul imperial îşi ia pensula de scris.

— Vino la mine, Tung Chih!

Braţele muribundului se întind de sub plapumă.

— Majestatea Voastră – înaintez, asumându-mi riscul că aş putea fi pedepsită – vreţi să-l anunţaţi Curţii pe succesorul Domniei Voastre?

Este prea târziu ca Su Shun să ordone îndepărtarea mea. Hsien Feng pare să mă fi auzit şi încearcă să vorbească, dar nu are glas. După ce se chinuie o vreme, braţele îi alunecă peste aşternut. Ochii i se dau peste cap, şi împăratul începe să respire întretăiat.

— Majestatea Voastră! cad în genunchi lângă el, şi mâinile mele apucă cearşafurile de satin galben. Aveţi milă de fiul Vostru, vă rogi

Gura împăratului se deschide.

— Tati, tati, te rog, trezeşte-te!

Îl împiedic pe Tung Chih să-şi zgâlţâie tatăl. Hsien Feng îşi deschide din nou ochii şi brusc se împinge şi se ridică în capul oaselor. O secundă mai târziu, se prăbuşeşte înapoi în perne şi ochii i se închid.

— Părăseşte-ţi fiul fără un cuvânt, Hsien Feng! Gândindu-mă că acesta este sfârşitul, simt că toate speranţele mele au murit odată cu împăratul. Aşa că nu îmi mai pasă ce spun: Uite-ţi nenorocitul de fiu ceresc. Părăseşte-l pur şi simplu! Du-te pe drumul tău şi distruge-ne! Voi considera că ăsta e destinul meu, dacă asta este ceea ce vrei. Tung Chih te merită. Eşti un tată nemilos.

Plângând, Tung Chih îşi îngroapă faţa la pieptul tatălui său.

— Tung Chih, deschide din nou ochii Hsien Feng. Vocea lui, deşi slabă, este clară: Fiule… lasă-mă… să mă uit la tine. Ce mai faci? Ce pot să-ţi ofer?

— Majestatea Voastră, zic eu, Tung Chih vă va urma la tron?

Hsien Feng zâmbeşte cu afecţiune:

— Da, desigur. Tung Chih îmi va urma la tron.

— Aveţi un titlu pentru Domnia Lui?

— *Ch'i Hsiang,* rosteşte Majestatea Sa cu ultima suflare.

— Fericire de bun augur, spune secretarul imperial în timp ce notează cuvintele.

Mulţi au spus că iniţiativa mea în acel moment ilustra un principiu important: pentru o femeie de la Curtea manciuriană, supravieţuirea impunea cutezanţă. Au avut dreptate.

La scurt timp după ce doctorul Sun Pao-tien a declarat decesul Majestăţii Sale, eu şi Nuharoo ne-am retras din sală. Ne-am dus în budoar şi ne-am îndepărtat machiajul. Tremuram atât de tare, că mâinile mele nu puteau să ţină cârpa de şters. Am plâns când mi-am amintit ultimele cuvinte ale lui Hsien Feng. Efortul pe care l-a făcut pentru a le rosti îmi spune că în inima lui trebuie să fi fost loc şi pentru iubire.

Când ne-am întors, eu şi Nuharoo eram îmbrăcate în pânză de sac, aspră şi albă, iar părul ne era înfăşurat în fâşii de ţesătură albă. Înfăţişarea noastră schimbată semnala tuturor că naţiunea noastră intrase în prima etapă de doliu după împăratul ei.

Su Shun a cerut imediat o întrevedere cu Nuharoo şi cu mine. Nu a fost de niciun folos când am spus că preferăm să aşteptăm până ne mai liniştim. Su Shim a insistat că trebuie să-şi îndeplinească o promisiune pe care i-o făcuse soţului nostru.

Discutasem în budoar cu Nuharoo felul în care ar trebui să ne purtăm cu Su Shun. Ea era distrată şi îmi spusese că nu poate gândi în acel moment, însă eu ştiam că Su Shun era pregătit. Avea să profite de confuzia care urma pentru a-şi impune controlul asupra Curţii. Eram în pericol de a fi date la o parte.

Când el a venit spre mine, am vorbit direct şi am sugerat ca înainte de orice altceva să deschidem cutia cu testamentul Majestăţii Sale.

Obişnuit numai cu supunerea din partea femeilor, Su Shun a rămas fără cuvinte.

Curtea a fost de acord cu mine.

Era aproape de miezul nopţii atunci când cutia a fost deschisă. Marele Secretar Kuei Liang a citit testamentul, care era la fel de confuz ca şi modul de viaţă al Majestăţii Sale. Pe lângă numirea lui Tung Chih ca noul împărat, el a stabilit un Consiliu de Regenţi, care să fie condus de Su Shun, pentru a se ocupa de guvernare până la

majoratul lui Tung Chih. Ca şi cum i-ar fi lipsit încrederea în propria-i decizie sau ar fi intenţionat să limiteze puterea regenţilor, ori doar să înfiinţeze consiliul sub forma unei regenţe tradiţionale, împăratul Hsien Feng ne-a încredinţat mie şi lui Nuharoo o pereche de sigilii importante: *tungtiao,* „parteneriat”, şi *yushang*, „voinţa imperială”. Ni se acorda puterea de a valida edictele lui Su Shun concepute în numele lui Tung Chih. Nuharoo trebuia să ştampileze cu sigiliul *tungtiao* la început, iar eu urma să ştampilez cu *yushang* la sfârşit. Nemulţumirea lui Su Shun a fost evidentă. Cu sigiliile lui Hsien Feng în mâinile noastre, i se pusese un lanţ în jurul gâtului. Mai târziu, Su Shun va face totul pentru a ignora această constrângere.

Ceea ce m-a surprins a fost că Hsien Feng şi-a exclus de la putere toţi fraţii, inclusiv pe prinţul Kung. Acest fapt încălca precedentul istoric şi i-a înfiorat pe învăţaţi şi pe membrii clanului. Ei stăteau într-un colţ al sălii, vizibil supăraţi, în timp ce ascultau testamentul.

Am bănuit că aici era mâna lui Su Shun. Potrivit spuselor lui Chow Tee, Su Shun îi menţionase Majestăţii Sale că prinţul Kung pierdea vremea negociind cu străinii. În mod evident, Su Shun l-a convins pe Majestatea Sa că Kung îşi vânduse sufletul barbarilor, dovada oferită fiind aceea că prinţul angajase străini pentru a-i instrui propriul personal în toate domeniile guvernării chineze, inclusiv în cel militar şi economic. Su Shun i-a arătat Majestăţii Sale planul de reformă al prinţului Kung, care era menit să apropie sistemul politic chinez de modelele de guvernare occidentale.

În seara zilei de 22 august 1861, Jehol e învăluit în ceaţă. Crengile lovesc în geamurile Sălii Ceţii Fantastice, dând naştere unor zgomote neliniştitoare.

Tung Chih a adormit în braţele mele. Nu se trezeşte când doctorul Sun Pao-tien îl ia, pentru ca eu şi Nuharoo să putem spăla faţa soţului nostru cu prosoape ude din mătase. Îl atingem uşor pe Hsien Feng. Pare eliberat în moarte.

— E timpul ca Majestatea Sa să fie îmbrăcat, zice eunucul-şef Shim. E mai bine să se facă asta acum, înainte ca trupul Majestăţii Sale să devină rigid.

Eunucii vin cu roba veşnică, iar noi ne înclinăm spre soţul nostru şi apoi ne retragem. An-te-hai îl poartă în braţe pe Tung Chih, care doarme, şi ieşim afară din Sala Ceţii Fantastice. Plâng, gândindu-mă cât de groaznic e că Hsien Feng a trebuit să moară atât de

tânăr. Nuharoo îmi întrerupe gândurile:

— Nu ar fi trebuit să deranjezi. M-ai făcut de râs în faţa Majestăţii Sale.

— Îmi pare rău. Nu am intenţionat asta, îi răspund.

— M-ai făcut de ruşine neavând încredere că mă voi ocupa de această chestiune.

— Tung Chih avea nevoie să audă cuvintele tatălui său, şi nu mai era vreme de aşteptat.

— Dacă trebuie să vorbească cineva pentru Tung Chih, eu sunt aceea. Acţiunea ta a fost cel puţin necugetată, doamnă Yehonala.

Sunt enervată, dar prefer să nu spun nimic. Ştiu că voi avea nevoie de Nuharoo ca să câştig războiul împotriva lui Su Shun.

Îmi port fiul în braţe în timp ce merg la culcare. Lui Su Shun trebuie să îi fie greu să suporte gândul că, pe lângă faptul că am fost exonerată de la a fi îngropată de vie, mi s-a dat şi puterea de a-l împiedica să-şi împlinească ambiţiile.

Sunt epuizată, dar nu mă pot relaxa. Regretul pentru moartea lui Hsien Feng a început să mă copleşească. Însă grija pentru siguranţa fiului meu răzbate prin tristeţea adâncă. Îmi amintesc ajutorul neaşteptat al lui Yung Lu. Veghea el oare asupra lui Tung Chih şi a mea? Nu trebuie să uit că Su Shun este superiorul său. Însă face parte Yung Lu din conspiraţia lui Su Shun?

Stând întinsă pe pat, trec în revistă lista regenţilor, unul câte unul. Chipurile bărbaţilor îmi sunt clare în minte. Pe lângă Su Shun, sunt învăţaţi care au dobândit cele mai înalte grade academice şi miniştri care slujesc de multă vreme la Curte, inclusiv Tuan Hua – fratele vitreg al lui Su Shun, şi prinţul Yee – un fanfaron care este văr de gradul întâi cu împăratul Hsien Feng şi comisar imperial. Chiar dacă ştiu puţine despre ei, ştiu suficient ca să-mi dau seama că sunt la fel de însetaţi de putere şi la fel de periculoşi ca Su Shun.

Îl analizez mai ales pe prinţul Yee. El este singura rudă căreia Hsien Feng i-a încredinţat putere. Su Shun trebuie să-i fi şoptit împăratului la ureche, dar întrebarea este de ce? Datorită sângelui imperial al prinţului Yee, mă gândesc. Su Shun are nevoie de el pentru a-şi masca intenţiile diabolice.

A doua zi ne vizitează regenţii, pe care Nuharoo i-a numit „Grupul celor Opt”. Este limpede că Su Shun deţine cheile gândirii celor din grup. La recepţie sunt evitate discuţiile despre problemele imperiului, şi se pare că educaţia lui Tung Chih şi grija pentru el sunt o responsabilitate suficientă pentru mine şi Nuharoo. Grupul

propune să uşureze povara noastră scutindu-ne de la afacerile Curţii, idee faţă de care Nuharoo îşi exprimă, prosteşte, recunoştinţa.

Su Shun este ultimul care soseşte, justificând că a fost extrem de ocupat cu evenimentele de la graniţă. Îl întreb dacă are vreo veste de la prinţul Kung şi îmi răspunde că nu. Minte. An-te-hai mi-a raportat că prinţul Kung a trimis patru documente urgente pentru aprobare, dintre care niciunul nu a primit atenţie.

Îl contrazic pe Su Shun cu privire la documente. Mai întâi neagă că le-ar fi primit, însă la sugestia mea de a-l convoca pe prinţul Kung, el recunoaşte că documentele s-au rătăcit pe undeva prin biroul său. Îmi cere să nu mă deranjez cu chestiuni care nu mă privesc, subliniind că interesul meu pentru treburile Curţii este „un act lipsit de respect faţă de împăratul decedat”.

Îi amintesc lui Su Shun că niciun edict nu va fi valid fără cele două sigilii pe care le avem Nuharoo şi cu mine. Dacă cererile prinţului Kung sunt îndeplinite, refuzate sau susţinute, eu şi Nuharoo trebuie să fim informate. Îi sugerez că sunt conştientă de ceea ce face în legătură cu promovarea şi retrogradarea de capul său a guvernatorilor provinciali.

Pe măsură ce zilele trec, tensiunea dintre noi devine atât de intensă, încât trebuie să ne evităm unul pe celălalt, deşi înţeleg cât se poate de clar că aceasta nu este o modalitate de a conduce ţara. Su Shun a inventat şi a răspândit felurite zvonuri pentru a zugrăvi o imagine diabolică despre mine. Pentru a mă izola, el încearcă să o atragă de partea sa pe Nuharoo, şi îmi dau seama că reuşeşte. Mă tulbură neputinţa mea de a o convinge pe Nuharoo de intenţiile lui Su Shun.

Cam în această perioadă am observat că începuse să-mi cadă părul. Într-o zi, An-te-hai a ridicat câteva smocuri de pe jos după ce a plecat eunucul care se ocupa cu coafatul şi m-am alarmat. Era acesta simptomul vreunei boli?

Nu-mi mai tăiasem părul de când intrasem în Oraşul Interzis, şi acum era lung până la genunchi. Coaforul venea în fiecare dimineaţă şi, indiferent cât de tare mă peria, părul meu nu căzuse niciodată. Acum peria lui se umplea cu smocuri, de parcă ar fi dărăcit lână. Nu m-am considerat niciodată vanitoasă, dar îmi spuneam că, dacă lucrul acesta va continua, în scurt timp voi rămâne cheală.

An-te-hai mi-a sugerat să schimb coaforul şi mi-a recomandat un tânăr eunuc talentat de care auzise el, Li Lien-ying. Numele iniţial al lui Li fusese Al Paisprezecelea – părinţii săi aveau atât de mulţi copii, că au renunţat la numele tradiţionale. Numele Li Lien-ying, însemnând „frumoasă frunză de lotus”, i-a fost dat de către un budist după ce a fost castrat. Budiştii cred că frunza de lotus este scaunul lui Kuan Ying, zeiţa milei, care a fost iniţial bărbat, dar a luat forma unei femei. Kuan Ying e una dintre preferatele mele, aşa că am fost înclinată să-l plac pe Li Lien-ying încă de la început.

Am sfârşit prin a-l păstra. Ca şi An-te-hai, Li era vesel şi îşi ţinea nefericirea pentru el. Spre deosebire de An-te-hai însă, era sfrijit şi înfăţişarea lui nu era tocmai frumoasă. Avea faţa în formă de dovlecel, pielea deloc fină, ochi de peşte, nas turtit şi gura strâmbă. La început nu-mi dădeam seama dacă zâmbeşte sau se încruntă. În ciuda înfăţişării sale neplăcute, blândeţea şi bunătatea sa mi-au cucerit inima.

Lui An-te-hai îi plăcea la nebunie să-l privească pe Li Lien-ying aranjându-mi părul. Li ştia un număr incredibil de stiluri: coada de gâscă, pasărea înclinată, şarpele încolăcit, viţa căţărătoare. Când peria, mâinile sale erau în acelaşi timp ferme şi blânde. Era cât se poate de uimitor, dar n-am găsit niciodată păr pe jos după ce termina. Făcuse minuni. I-am spus lui An-te-hai că-l voi lua ca ucenic. An-te-hai l-a învăţat manierele cuvenite şi Li Lien-ying s-a dovedit a prinde repede.

Mulţi ani mai târziu, Li mi-a mărturisit că mă păcălise.

— Ascundeam părul căzut al Majestăţii Voastre în mâneci, mi-a zis el.

Însă nu se simţea vinovat; mă înşelase pentru binele meu, căci s-a gândit că părul îmi cădea din cauza neliniştii din viaţa mea şi era convins că mă voi vindeca în timp. A avut dreptate. Însă era prea tânăr atunci ca să înţeleagă riscul pe care şi l-a asumat minţindu-mă.

— Ai fi putut să-ţi pierzi capul dacă descopeream, i-am spus.

A dat din cap şi a zâmbit. Însă s-a întâmplat ca Li Lien-ying să devină preferatul meu de o viaţă, după An-te-hai, şi m-a slujit patruzeci şi ceva de ani.

20

A sosit un mesaj de la prinţul Kung, prin care acesta cere permisiunea de a veni la Jehol pentru ceremonia de doliu. Potrivit tradiţiei, prinţul Kung trebuie să facă o cerere oficială, aprobată de tron. Deşi Kung e unchiul lui Tung Chih, îi este subordonat acestuia prin rang. Băiatul a devenit împărat, iar prinţul Kung este ministrul său. Spre uluirea mea, cererea este respinsă.

Legea casei imperiale interzice văduvelor lui Hsien Feng să se întâlnească, pe durata ceremoniei de doliu, cu vreo rudă masculină. Este evident că Su Shun se află în spatele acestui refuz – cu siguranţă se teme să nu-i fie ameninţată propria putere.

Eu şi Nuharoo suntem, practic, prizoniere în apartamentele noastre. Nu mi s-a dat voie nici măcar să-l duc pe Tung Chih la izvorul termal. Şi ori de câte ori ies, eunucul-şef Shim se ţine după mine. Simt că prinţul Kung trebuie să afle cum stau lucrurile.

Însă prinţul îşi retrage pur şi simplu cererea. Nu are de ales. Dacă insistă să vină, Su Shun are dreptul de a-l pedepsi pentru nesupunere faţă de voinţa împăratului.

Cu toate astea, sunt dezamăgită că prinţul Kung a cedat atât de uşor. Peste mult timp îmi va fi dat să aflu că el căuta de fapt altă cale. Ca şi mine, îl percepe pe Su Shun ca pe un pericol. Sentimentele lui sunt împărtăşite şi sprijinite de către mulţi membri ai clanului – supuşi credincioşi ai imperiului, reformişti, învăţaţi şi studenţi – care ar fi dorit să vadă puterea mai degrabă în mâinile liberalului prinţ Kung, decât în cele ale lui Su Shun.

Tung Chih arată foarte puţin interes când îi povestesc despre strămoşii săi. Abia aşteaptă să termine lecţia ca să poată sta cu Nuharoo, ceea ce mă face geloasă. După moartea tatălui său, mă transform într-o mamă severă. Tung Chih nu poate citi o hartă a Chinei şi nu îşi aduce aminte nici măcar numele celor mai multe dintre provincii. E deja un conducător, dar cele mai mari interese ale sale sunt să mănânce fructe învelite în zahăr şi să se prostească. Habar nu are cum e lumea reală şi nici nu vrea să înveţe. Şi de ce ar face-o, când în permanenţă este făcut să se simtă ca şi cum ar fi deasupra întregului Univers?

Faţă de ceilalţi, susţin ideea că fiul meu de cinci ani este un geniu care va scoate ţara la liman. Sunt nevoită să fac asta pentru a supravieţui. Cu cât sunt mai mulţi cei care cred în împărat, cu

atât mai stabilă este societatea. Speranţa este moneda noastră. În spatele uşilor închise însă, îl împing de la spate pe Tung Chih ca să se ridice la înălţimea rolului său. Trebuie să conducă el însuşi cât mai curând posibil, căci altfel puterea lui Su Shun nu va face decât să crească în continuare.

Încerc să îl învăţ cum să ţină o audienţă, cum să asculte, ce fel de întrebări să pună şi, cel mai important, cum să ia decizii bazate pe opiniile, criticile şi ideile colective.

— Trebuie să înveţi de la consilierii şi miniştrii tăi, îl previn, pentru că tu nu eşti…

— Cine cred eu că sunt, mi-o retează Tung Chih. În ochii tăi, sunt la fel de bun ca un pârţ ud.

Nu ştiu dacă să râd sau să-l pocnesc, aşa că nu reacţionez în niciun fel.

— Tu de ce nu spui niciodată „Da, Majestatea Voastră” ca toţi ceilalţi? mă întreabă fiul meu.

Am observat că nu îmi mai spune mamă. Când trebuie să mi se adreseze, îmi zice *Huang-ah-pa,* un nume formal care înseamnă „mamă imperială”. Însă îi spune mamă lui Nuharoo, şi asta cu o voce plină de căldură şi afecţiune.

Dacă Tung Chih ar accepta regulile mele, aş înghiţi insulta, căci tot ce doresc este ca el să fie un conducător bun. N-are decât să-mi interpreteze intenţiile cum vrea. Sentimentele mele nu ar fi rănite nici măcar dacă m-ar urî la început, deoarece ştiu că în viitor mi-ar mulţumi.

Se pare însă că subestimez puterea mediului. E ca şi cum Tung Chih ar fi o bucată de lut care a fost modelată şi băgată la cuptor înainte ca eu să apuc să o ating. Ia note mici la examene şi îi este greu să se concentreze. Când profesorul lui l-a închis în bibliotecă, el şi-a trimis eunucii la Nuharoo, care a venit în ajutorul lui. Profesorul a fost cel pedepsit, şi nu elevul. Când am protestat, Nuharoo mi-a reamintit de statutul meu inferior.

An-te-hai este cel care mă lămureşte că nimic din ceea ce se petrece nu are legătură cu calitatea de părinte:

— Aveţi de-a face cu împăratul Chinei, nu cu copilul dumneavoastră, doamnă. Vă puneţi împotriva întregii culturi a Oraşului Interzis.

Urăsc ideea de a-mi păcăli fiul. Dar când onestitatea dă greş, ce îmi mai rămâne de făcut?

Când Tung Chih îmi aduce tema neterminată, încetez să îl mai

critic, îi spun cu voce calmă că atâta timp cât a făcut tot ce-a putut, în ce mă priveşte e în regulă. Este uşurat şi se simte mai puţin îndemnat să mintă. Treptat, Tung Chih devine dornic să-şi petreacă timpul cu mine. Ne jucăm de-a audienţa, sala de judecată şi bătăliile. Cu grijă, pe nesimţite, încerc să îl influenţez. Dar în clipa în care îşi dă seama care sunt adevăratele mele motive, o ia la fugă.

— Sunt oameni care încearcă să-l facă prost pe Fiul Cerului, zice odată Tung Chih în toiul unui joc.

Nuharoo şi profesorul principal, Chih Ming, vor ca Tung Chih să înveţe exclusiv „limba împăratului”. De asemenea, ei concep lecţiile în aşa fel încât Tung Chih să se concentreze asupra retoricii chineze, poeziei antice Tang şi versurilor Sung, „ca să poată vorbi cu eleganţă”. Când mă opun acestei idei şi vreau să se adauge ştiinţele naturii, matematica şi strategia militară de bază, ei se supără.

— Se consideră a fi de mare prestigiu să ai în proprietate o limbă, îmi explică înfocat maestrul Chih Ming. Numai un împărat îşi poate permite aşa ceva, şi tocmai aceasta e şi ideea noastră.

— De ce vrei să-l privezi de asta pe copilul nostru? mă întreabă Nuharoo. Nu a fost Tung Chih, în calitate de Fiu al Cerului, privat de destule lucruri?

— Este o pierdere de timp să înveţe o limbă pe care nu o poate folosi pentru a comunica, o contrazic eu. Lui Tung Chih trebuie să i se prezinte imediat adevărul despre China! Nu mă preocupă cât de bine se îmbracă, mănâncă sau spune *zhen* în loc de eu. Le sugerez ca scrisorile prinţului Kung şi proiectele tratatelor să fie textele de bază ale lui Tung Chih: Trupele străine nu vor pleca din China de bunăvoie. Tung Chih trebuie să le alunge.

— E o idee groaznică să faci aşa ceva unui copil! clatină Nuharoo din cap, făcând să-i zornăie clopoţeii ornamentali din inelul pentru păr. Tung Chih va fi atât de înspăimântat, că nu va vrea niciodată să conducă.

— Tocmai de aceea suntem aici – ca să-l sprijinim, îi spun. Noi muncim cu el, pentru ca el să înveţe arta războiului militând împotriva războiului.

Nuharoo îmi aruncă o privire dură:

— Yehonala, doar nu-mi ceri să încalc regulile şi să nu iau în seamă învăţăturile strămoşilor noştri, nu-i aşa?

Mi se rupe inima când văd cum fiul meu este învăţat să

interpreteze greşit realitatea. Noţiunile false îngrămădite în creierul său îl fac vulnerabil. El crede cu convingere că poate să spună cerului când să plouă şi soarelui când să strălucească.

Împotriva sfatului maestrului Chih Ming, a amestecului repetat al lui Nuharoo şi a înclinaţiei lui Tung Chih, eu mi-am forţat fiul să facă după voia mea, ceea ce l-a îndepărtat şi mai mult de mine. Consider că acest lucru e de mare importanţă. În jocurile noastre de-a Curtea, Tung Chih joacă rolul împăratului, iar eu pe cel al ministrului său periculos. Îl imit pe Su Shun fără a-i folosi numele, dar preiau până şi accentul său nordic. Vreau să-l învăţ pe Tung Chih să nu fie intimidat de duşman.

Când lecţiile iau sfârşit, nu rosteşte niciodată „mulţumesc” sau „la revedere”, iar când îmi desfac braţele şi spun „te iubesc, fiule”, el mă dă la o parte.

Ceremonia care marchează urcarea oficială pe tron a lui Tung Chih începe atunci când trupul lui Hsien Feng este pus în sicriu. La Curte se emite un decret pentru a proclama noua eră, iar Tung Chih trebuie să emită, la rândul lui, un decret în onoarea mamelor sale. Ca de obicei, primim o mulţime de omagii şi cadouri nefolositoare.

Sunt conştientă că Su Shun a conceput acest decret, însă mi se interzice să aflu ce e scris în el până când acesta nu va fi anunţat. Sunt încordată şi nervoasă, dar nu pot să fac nimic.

Când decretul e anunţat, aflu că Nuharoo este onorată cu titlul de „Împărăteasa Marii Milostenii Tzu An”, iar eu cu cel de „Împărăteasa Evlavioasei Bunătăţi Tzu Hsi”. Pentru oricine cunoaşte subtilităţile limbii chineze, diferenţa este clară: „mare milostenie" este mai puternic decât „evlavioasă bunătate”. Om fi noi onorate ca împărătese de acelaşi rang, însă mesajul către naţiune e că poziţia mea nu este egală cu cea a lui Nuharoo.

Evidenţierea prestigiului ei asupra mea o încântă pe Nuharoo. Deşi a fost numită împărătească în timpul domniei lui Hsien Feng, asta nu garanta că ea îşi va păstra acelaşi titlu când era avea să se schimbe. La urma urmei, eu sunt mama moştenitorului. Neajunsul noului meu titlu e că poporul este făcut să creadă că Tung Chih o consideră pe Nuharoo deasupra mea – Su Shun a obţinut ceea ce a dorit.

Şi mai alarmant e că Su Shun a emis din nou un decret fără să obţină ambele sigilii de semnătură de la mine şi de la Nuharoo. Ea nu vrea să ridice această problemă, de vreme ce a obţinut ceea ce şi-a dorit. Însă în ochii mei aceasta este încălcarea unui principiu –

Su Shun nu respectă executarea corespunzătoare a testamentului împăratului Hsien Feng. Am tot dreptul să contest decretul. Însă dacă voi lupta, asta îi va da lui Su Shun ocazia să strice relaţia mea cu Nuharoo. Analizez situaţia şi decid să nu acţionez, cel puţin pentru un timp.

După anunţarea onorurilor, eu şi Nuharoo avem privilegiul de a fi tratate la fel. Mă mut din apartamentul meu în aripa de vest a Sălii Ceţii Fantastice, numită Camera Vestică a Căldurii, ceea ce îi face pe miniştri să mă numească împărăteasa din Camera Vestică. Nuharoo se mută în Camera Estică a Căldurii, şi astfel ea este cunoscută drept împărăteasa din Camera Estică.

Pe 2 septembrie 1861, se publică în mod formal primul decret oficial. El anunţă poporului noua eră şi venirea la conducere a micului împărat. Decretul include onorurile acordate de acesta mamelor sale. Se declară o sărbătoare de zece zile pentru a celebra evenimentul.

În timp ce ţara află despre mine şi Nuharoo, Su Shun convoacă de unul singur Consiliul de Regenţi şi cere ca de acum înainte Nuharoo şi cu mine să ştampilăm obligatoriu şi fără niciun fel de întrebare decretele pe care el le concepe.

De data asta, Su Shun o ofensează şi pe Nuharoo, drept care izbucneşte o ceartă de faţă cu Tung Chih şi cu întreaga Curte.

— Femeile nu se bagă în treburile Curţii – aceasta este tradiţia imperială.

Su Shun subliniază că este în interesul ţării ca administraţia sa să ne ocolească pe noi două. El îi creează Curţii impresia că noi suntem răspunzătoare pentru încetinirea procedurilor şi că eu, mai ales, sunt cea care aduce necazuri.

— Dacă noi nu trebuie să luăm parte la treburile Curţii, se adresează Nuharoo audienţei, atunci de ce s-a mai ostenit Majestatea Sa, împăratul Hsien Feng, să pună sigiliile în mâinile noastre?

Înainte ca Su Shun să poată răspunde, intervin şi eu:

— Scopul împăratului Hsien Feng a fost mai mult decât limpede. Cele două sigilii importante reprezintă o judecată echilibrată. Majestatea Sa a dorit ca noi să lucrăm împreună. Sigiliile trebuie să prevină autocraţia şi – îmi ridic vocea, vorbind cât de tare şi de clar pot – pentru a evita posibila tiranie a vreunui regent. Dumneavoastră opt sunteţi bărbaţi înţelepţi, aşa că nu trebuie să

vă reamintesc lecţiile teribile ale trecutului. Sunt sigură că niciunul dintre domniile voastre nu doreşte să urmeze exemplul lui Ao Pai, care a rămas în istorie drept un ticălos, deoarece a permis ca setea sa de putere să-i corupă sufletul. Arunc o privire spre Su Shun înainte de a concluziona: împărăteasa Nuharoo şi cu mine am hotărât că atâta timp cât vom fi în viaţă, ne vom onora angajamentul faţă de soţul nostru.

Înainte de a apuca să rostesc ultimul cuvânt, Su Shun se ridică în picioare. Pielea lui măslinie s-a înroşit, iar ochii îi trădează mânia:

— Iniţial, nu am vrut să fac publice discuţiile mele private cu Majestatea Sa, dar nu-mi daţi de ales, doamnă Yehonala. Su Shun se îndreaptă spre oamenii săi şi vorbeşte tare: Împăratul Hsien Feng a văzut încă de când era în viaţă răutatea doamnei Yehonala. Mi-a vorbit de mai multe ori despre ideea de a o lua cu el. Dacă nu ar fi profitat de boala Majestăţii Sale şi nu l-ar fi manipulat ca să se răzgândească, astăzi am putea să ne facem datoria.

— Majestatea Sa ar fi trebuit să insiste! aprobă Grupul celor Opt.

Sunt atât de furioasă, că nici nu pot să vorbesc. Încerc din răsputeri să-mi reţin lacrimile. Su Shun continuă, cu pieptul tresăltând de emoţie:

— Unul dintre înţelepţii antici ai Chinei a prezis că ţara va fi distrusă de o femeie. Sper ca noi să nu grăbim ziua aceea.

Înspăimântat de expresia de pe chipul lui Su Shun, Tung Chih sare de pe tron. Se repede întâi la Nuharoo şi apoi la mine:

— Ce se întâmplă? Când observă că îmi tremură mâinile, Tung Chih mă întreabă: Ţi-e bine?

— Da, fiule, sunt bine.

Însă Tung Chih începe să plângă. Îl mângâi pe spate ca să-l calmez. Nu vreau să le dau fiului meu şi Curţii impresia că sunt slabă.

— Daţi-mi voie să vă împărtăşesc gândurile mele, domnilor, zic eu, venindu-mi în fire. Înainte de a vă forma o părere…

— Opreşte-te! mă întrerupe Su Shun şi se întoarce spre Curte. Doamna Yehonala tocmai a încălcat o regulă a casei.

Îmi dau seama unde bate. Foloseşte împotriva mea o regulă privind familia:

— Regula 174 stipulează: „O soţie imperială de rang inferior va fi pedepsită dacă vorbeşte fără permisiunea soţiei de rang mai înalt”. Aruncând o privire spre Nuharoo, care se uită în gol, Su Shun continuă: Mă tem că trebuie să îmi îndeplinesc datoria. Pocneşte

din degete: Gărzi!

Conduse de către eunucul-şef Shim, mai multe gărzi se năpustesc înăuntru.

— Puneţi mâna pe Împărăteasa Evlavioasei Bunătăţi şi luaţi-o ca să fie pedepsită!

— Nuharoo, sora mea mai mare! ţip eu, sperând că ea va interveni.

Tot ce trebuie să facă e să spună că am permisiunea ei de a vorbi.

Însă Nuharoo este confuză. Se uită de parcă n-ar înţelege ce se petrece. Gărzile mă apucă de braţe şi încep să mă târască afară.

— Cerule mare, zice Su Shun, implorând în stilul operei din Peking, ajută-ne să scăpăm de diabolica vulpe care a confirmat cele mai întunecate previziuni ale strămoşilor noştri.

— Nuharoo! strig, în timp ce mă zbat să împing gărzile la o parte. Spune-le că aveam permisiunea ta să vorbesc. Spune-le că eu sunt împărăteasa şi că nu pot să mă trateze aşa. Te rog, Nuharoo!

Su Shun se duce la Nuharoo, care a rămas precum o stană de piatră. Se apleacă şi îi şopteşte la ureche, în vreme ce mâinile lui trasează cercuri în aer. Statura lui robustă o împiedică pe Nuharoo să mă vadă. Sunt sigură de ce îi spune: cu cât sunt spânzurată mai repede, cu atât mai bună va fi viaţa ei. Îi descrie o viaţă fără rivale, o viaţă în care doar cuvântul ei contează. Nuharoo este prea speriată ca să gândească. Ştiu că nu are încredere în Su Shun, dar s-ar putea să nu fie în stare să reziste viziunii pe care el i-o expune despre viitorul ei.

Gărzile mă târăsc pe coridor. Toată lumea pare înmărmurită. Dacă există întrebări, nimeni nu le pune. Sunt pierdută şi ştiu că voi dispărea înainte ca oamenii să-şi poată veni în fire. Mă lupt ca să mă eliberez de gărzi. Mai întâi îmi obosesc braţele, apoi picioarele. În timp ce trupul îmi este aruncat la pământ, rochia mi se rupe şi acele din părul meu cad.

— Opriţi! străpunge aerul o voce de copil. Vorbeşte împăratul Tung Chih!

Sunt sigură că am halucinaţii. Fiul meu păşeşte în mijlocul încăperii ca un bărbat matur. Manierele sale îmi amintesc de tatăl său.

— Doamna Yehonala nu e mai puţin îndreptăţită să vorbească în această Curte decât tine, Su Shun, spune copilul meu. Voi ordona gărzilor să te îndepărteze, dacă nu poţi să-ţi îndrepţi purtarea.

Plin de admiraţie faţă de Fiul Cerului, eunucul-şef Shim cade în genunchi. Gărzile îi urmează exemplul, iar apoi şi Curtea, inclusiv Nuharoo şi cu mine.

În sală se aşterne o linişte de mormânt. Ceasurile de pe pereţi încep să bată. Mult timp, nimeni nu îndrăzneşte să se mişte. Razele soarelui pătrund prin draperii, transformând tapiseria în aur. Rămas singurul în picioare, Tung Chih nu ştie ce să spună în continuare.

— Ridicaţi-vă, rosteşte în cele din urmă copilul, ca şi cum şi-ar fi amintit o frază uitată dintr-o lecţie.

Mulţimea se ridică.

— Îmi dau demisia, Tânăra Voastră Maiestate! Su Shun este din nou el însuşi. Îşi scoate căciula cu pene de păun şi o pune jos în faţa sa. Cine mă va urma? rosteşte el, vrând să iasă din sală.

Restul membrilor din Regenţă se uită unul la altul. Se holbează la căciula lui Su Shun de parcă i-ar vedea nestematele şi perlele decorative pentru prima oară. Prinţul Yee, vărul primar al împăratului Hsien Feng, reacţionează. El aleargă ţipând după Su Shun:

— Mare Consilier, vă rog! Nu are niciun rost să vă coborâţi la capriciul unui copil.

În clipa în care cuvintele îi ies din gură, prinţul Yee îşi dă seama că a făcut o greşeală.

— Ce ai spus? Tung Chih bate din picior: L-ai insultat pe Fiul Cerului şi *Zhen* porunceşte decapitarea ta! Gărzi! *Gărzi!*

La cuvintele lui Tung Chih, prinţul Yee se aruncă la pământ, izbindu-se cu capul de pardoseală:

— Implor iertarea Majestăţii Voastre, căci sunt vărul tatălui vostru şi rudă de sânge.

Privind la bărbatul cu fruntea însângerată de pe jos, Tung Chih se întoarce spre mine şi Nuharoo.

— Ridică-te, prinţ Yee. De parcă în sfârşit şi-ar fi găsit locul, Nuharoo vorbeşte. Majestatea Sa te va ierta de data asta, dar nu va permite impoliteţea în viitor. Nădăjduiesc că ţi-ai învăţat lecţia. Aşa tânăr cum e, Tung Chih este, totuşi, împăratul Chinei. Ar trebui să ţii minte întotdeauna că tu eşti servitorul său.

Membrii Regenţei se retrag. De îndată ce Nuharoo îi dă înapoi lui Su Shun căciula „uitată”, Marele Consilier revine la lucru. Nu se mai spune niciun cuvânt despre incident.

Trupul împăratului Hsien Feng urmează să fie dus de la Jehol la

Peking pentru înmormântare. Repetiţiile pentru ceremonia deplasării sunt epuizante. În timpul zilei, eu şi Nuharoo ne îmbrăcăm în robe albe şi ne exersăm paşii în curte. Purtăm în păr coşuri cu flori albe. Facem nenumărate inspecţii: de la costumele purtate de zeii de hârtie, la accesoriile decorative pentru cai; de la funiile care vor lega sicriul, la cărăuşii care îl vor purta; de la steagurile de ceremonie, la alegerea muzicii de bocit. Analizăm porci de ceară, păpuşi din bumbac, maimuţe din lut, miei de porţelan, tigri din lemn şi zmeie din bambus. Seara inspectăm figurinele din piele care vor fi folosite în spectacolele de teatru.

Tung Chih este antrenat să îndeplinească datoria fiului. Îşi exersează paşii, plecăciunile şi saluturile în faţa unui public de cinci mii de oameni. În timpul pauzelor, se strecoară afară să privească marşul Gărzii Imperiale comandat de Yung Lu. În fiecare noapte, Tung Chih vine la mine, împărtăşindu-mi admiraţia sa pentru Yung Lu.

— Vreţi să veniţi cu mine data viitoare? întreabă el.

Sunt tentată, dar Nuharoo îl refuză:

— Ar fi nepotrivit să apărem în rochiile noastre de doliu, îi răspunde ea.

După desert, Nuharoo se scuză ca să meargă să psalmodieze. E tot mai puternic atrasă de budism, de la moartea lui Hsien Feng. Pereţii ei sunt acoperiţi cu tapiserii reprezentându-l pe Buddha. Dacă ar fi permis, ea ar ordona construirea unui Buddha gigantic în mijlocul sălii de audienţă.

Nu am odihnă. Într-o noapte, în vis, mă transform într-o albină prinsă în capcană înăuntrul unei inimi de lotus în formare. Cu fiecare sforţare pe care o fac, seminţele pocnesc. Mă trezesc şi descopăr că An-te-hai a pus în faţa mea un bol cu supă din seminţe de lotus şi că vaza mi-e plină cu flori de lotus proaspăt culese.

— De unde ai ştiut visul meu? îl întreb pe eunuc.

— Pur şi simplu ştiu.

— Ce e cu toţi lotuşii ăştia?

An-te-hai îmi aruncă o privire şi zâmbeşte:

— Se potrivesc cu culoarea chipului Majestăţii Voastre.

Sentimentele mele nu fac decât să se adâncească. Nu mai pot nega faţă de mine însămi că ele îşi au originea în figura lui Yung Lu. Mă incită să ascult veştile aduse de Tung Chih. Îmi tresaltă inima când este menţionat numele lui Yung Lu şi mă descopăr însetată după detalii când Tung Chih descrie măiestria lui în privinţa cailor.

— L-ai privit de la distanţă? îl întreb pe fiul meu.

— Am poruncit o demonstraţie, răspunde el. Comandantul a fost fericit când i-am dat dispoziţie. O, mamă, trebuia să vezi cum se poartă cu caii!

Încerc să nu-l întreb prea multe pe Tung Chih – îmi este teamă să nu trezesc suspiciunea lui Nuharoo. Pentru ea, până şi gândul la alt bărbat, altul decât soţul nostru mort, este un semn de neloialitate. Nuharoo le-a spus limpede văduvelor imperiale că nu va ezita să poruncească execuţia lor – prin dezmembrare – dacă va descoperi o infidelitate.

An-te-hai doarme cu mine în cameră şi e martor la tulburarea mea. Dar nu se referă niciodată la asta şi nici nu menţionează vreo vorbă de-a mea pe care să o fi auzit. Ştiu că adesea mă răsucesc şi mă zvârcolesc noaptea, în special când plouă.

Într-o astfel de noapte ploioasă, îl întreb pe An-te-hai dacă a observat schimbări la mine. Cu prudenţă, eunucul descrie „răsculările” din miez de noapte ale corpului meu. Îmi aduce la cunoştinţă că am ţipat în vis, implorând să fiu atinsă.

Iarna a venit devreme. Dimineţile sunt răcoroase şi aerul e proaspăt. Cum arţarii tocmai încep să-şi schimbe culoarea, m-am hotărât să fac o plimbare care să mă ducă în apropierea terenului de instrucţie al lui Yung Lu. Cu cât mă dojenesc mai mult pentru indecenţă, cu atât mă împinge mai tare dorinţa să înaintez. Pentru a masca intenţia plimbării mele, aseară i-am spus lui Tung Chih de un iepure cu ochi roşii pe care aş vrea să-l duc să-l vadă. Tung Chih m-a întrebat unde se ascunde, iar eu i-am răspuns că în tufişurile aflate nu departe de terenul de instrucţie.

Astăzi ne-am trezit înainte de ivirea zorilor. După micul dejun am pornit în palanchine, trecând pe lângă copacii de culoarea flăcărilor. În clipa în care am văzut gărzile lui Yung Lu, Tung Chih a luat-o din loc, iar eu l-am urmat.

Cărarea e accidentată şi cărăuşii fac tot posibilul să menţină palanchinul stabil. Ridic perdeaua şi privesc afară. Inima a început să-mi bată mai repede.

An-te-hai merge pe lângă mine. Expresia lui îmi spune că-mi ştie scopul şi că e curios şi nerăbdător. Mă umple de tristeţe să văd că An-te-hai încă mai are gândurile unui bărbat. Într-adevăr, dacă înfăţişarea ar fi etalonul, femeile l-ar considera pe An-te-hai mai atrăgător decât Yung Lu. Eunucul meu are fruntea ovală, un

maxilar perfect şi ochi mari şi strălucitori, ceea ce e neobişnuit pentru un manciurian. Foarte deprins cu manierele de la Curte, merge întotdeauna cu graţie. Împlinind douăzeci şi patru de ani săptămâna trecută, An-te-hai este acum cu mine de mai mult de opt ani. Spre deosebire de mulţi eunuci a căror voce sună precum cea a unor femei bătrâne, el vorbeşte cu un glas masculin. Nu sunt sigură dacă An-te-hai are încă nevoile trupeşti ale unui bărbat, însă e o fiinţă senzuală. Pe măsură ce timpul nostru împreună se prelungeşte, sunt din ce în ce mai uimită de curiozitatea pe care o arată în legătură cu ceea ce se petrece între un bărbat şi o femeie. Acesta are să devină blestemul lui An-te-hai.

Privesc prin ceaţa dimineţii cum sunt instruite gărzile imperiale. Sute de oameni mărşăluiesc peste noroiul bătătorit. Ei amintesc de nişte broaşte care sar pe un câmp de orez în timpul secetei. Aerul e rece şi soarele mai are puţin până să răsară complet.

— Aveţi grijă de Tung Chih, le spun cărăuşilor şi cer să fiu lăsată să cobor din palanchin.

Roua mi se aşază pe pantofi în timp ce păşesc încet de-a lungul unei poteci lăturalnice. Deodată, îl văd pe comandant călare. Îmi ofer un răgaz să-mi vin în fire.

El stă nemişcat pe cal, dar se uită în direcţia mea. Ceaţa dintre noi îl face să semene cu un războinic din hârtie.

Mă apropii de el, cu An-te-hai alături de mine.

Războinicul loveşte uşurel coastele animalului şi acesta vine în galop spre mine. Mă uit la el pe sub umbrele aruncate de soarele care răsare. În clipa în care mă recunoaşte, se dă jos de pe cal şi se aruncă la pământ:

— Majestatea Voastră, Yung Lu la dispoziţia dumneavoastră.

Ştiu că trebuie să spun „Ridică-te”, dar limba mea şovăie. Dau din cap şi An-te-hai interpretează:

— Poţi să te ridici.

Bărbatul din faţa mea se ridică. E mai înalt decât îmi amintesc. Lumina soarelui îi sculptează silueta, şi chipul său seamănă cu o secure.

Nu ştiu ce să spun.

— Tung Chih a vrut să meargă prin pădure, îi zic după o pauză, şi apoi adaug: Aleargă un iepure.

— Asta e foarte bine, îmi răspunde, pentru ca apoi să rămână şi el fără cuvinte.

Arunc o privire spre oamenii săi:

— Ce… fac trupele tale?

— Sunt aproape pregătite.

Pare uşurat să găsească un subiect de conversaţie.

— Ce încerci să obţii mai exact?

— Lucrez la formarea rezistenţei oamenilor mei. În prezent, ei sunt capabili să stea în formaţie cam jumătate de zi, însă marşul cu sicriul va dura cincisprezece zile.

— Pot să nădăjduiesc că nu-ţi vei suprasolicita oamenii sau pe tine însuţi? îl întreb.

În tonul meu se simte o urmă de blândeţe. Îmi dau seama că tocmai am pus o întrebare, ceea ce eticheta interzice.

El pare să fie conştient de asta. Se uită la mine şi apoi priveşte repede într-o parte. Aş vrea să-i pot spune lui An-te-hai să plece, dar nu ar fi înţelept. Ar fi periculos să fiu văzută singură cu Yung Lu.

— Îmi daţi permisiunea să văd ce face Tung Chih? mă întreabă An-te-hai citindu-mi gândurile.

— Nu.

Tung Chih e dezamăgit: nu a găsit iepurele. Când ne întoarcem la palat, îi promit să pun să i se facă unul din lemn. An-te-hai îi explică ideea mea celui mai bun meşteşugar de la Curte, şi bărbatul cere cinci zile pentru a realiza iepurele. Tung Chih aşteaptă cu nerăbdare.

În seara celei de-a cincea zile, lui Tung Chih i se aduce un iepure din lemn cu „blană” albă, minunat meşteşugit. În clipa în care îl vede, fiul meu se îndrăgosteşte. De aici înainte, nu se mai atinge de nicio altă jucărie, indiferent cât de frumoasă. Iepurele de lemn are ochi roşii minunaţi, din rubine şlefuite. Blana sa e făcută din bumbac şi mătase. Cea mai grozavă parte este că iepurele are picioare mobile, acţionate prin răsucirea unui arc. Când Tung Chih pune iepurele pe jos, acesta poate să sară ca unul adevărat.

În următoarele câteva zile, Tung Chih este total absorbit de noua jucărie, aşa că eu pot să lucrez cu Nuharoo la actele Curţii trimise de Su Shun. Podeaua mea e atât de încărcată cu teancuri de hârtii, încât n-am loc nici să mă mişc.

În curând, lui Nuharoo începe să îi displacă să vină să lucreze cu mine, şi născoceşte diverse pretexte pentru a nu îşi face apariţia. Vrea ca noi să rămânem fidele filosofiei chineze antice, potrivit căreia „cel mai înţelept om ar trebui să pară cel mai confuz”. Ea

crede că dacă facem aşa, Su Shun ne va lăsa în pace:

— Să-l păcălim şi să-l dezarmăm fără să folosim vreo armă, zâmbeşte ea, fermecată de propriile-i cuvinte.

Nu înţeleg ideea care i s-a năzărit lui Nuharoo. Pe alţii i-am putea păcăli, dar nu pe Su Shun. Când este obosită, are tot soiul de crize. Se plânge de toate – zgomotul greierilor, gustul supei, un ochi scăpat în broderia ei. Insistă să o ajut să rezolve problema. Nu am cum să nu fiu afectată, şi sunt nevoită să părăsesc lucrul, în cele din urmă. Sunt de acord să o scutesc, însă cu o condiţie – să citească informările mele şi să îşi pună sigiliul pe toate documentele pe care le voi concepe în numele lui Tung Chih şi pe care le voi ştampila cu sigiliul meu.

În fiecare seară, An-te-hai îmi prepara o oală cu ceai tare „dragonul negru” când lucram noaptea. Dându-mi foarte mult de lucru, Su Shun intenţiona să mă discrediteze în ochii Curţii. Mă oferisem să-mi pun gâtul în laţ, iar el era acum foarte ocupat cu a strânge nodul. Însă nu mă cunoştea. Voiam să reuşesc dintr-un motiv foarte practic – ca să-mi pot ajuta fiul. Dar calculasem greşit. În timp ce eu eram ocupată cu apărarea unui flanc, am lăsat descoperit altul. Habar nu aveam că profesorii imperiali responsabili de educaţia lui Tung Chih erau prietenii lui Su Shun. Neglijenţa mea nevinovată s-a dovedit a fi una dintre cele mai mari greşeli. Nu mi-am dat seama de răul care i se făcea lui Tung Chih, decât atunci când a fost prea târziu.

La acel moment, eram disperată să-mi lărgesc orizontul. Îmi lipsea încrederea şi mă simţeam slab informată. Subiectele actelor erau vaste, înţelegerea lor mi se părea precum căţăratul pe un stâlp unsuros. Cum ţineam foarte tare la rolul jucat de guvern, eram hotărâtă să pun capăt corupţiei din jurul meu. Am încercat să înţeleg schema de bază a lucrurilor, scheletul lor adevărat, şi să evaluez totul numai pe baza meritului. De asemenea, m-am concentrat asupra familiarizării cu cei care aveau puterea de a controla şi de a influenţa. Pe lângă citirea rapoartelor lor, le studiam caracterul, originea şi trecutul, relaţiile lor cu cei de acelaşi rang cu ei, dar şi cu noi. Bineînţeles că am acordat o atenţie deosebită răspunsurilor pe care le dădeau la întrebările şi cererile noastre, cel mai adesea oferite prin intermediul prinţului Kung. Întotdeauna îmi plăcuse foarte mult opera, dar treaba la care mă înhămam acum în fiecare zi era cu mult mai dramatică şi mai

bizară.

Am învăţat multe despre oameni. A sosit un document de la unul dintre angajaţii prinţului Kung, englezul Robert Hart, şeful vămilor din China. Acest bărbat avea vârsta mea şi era străin, dar el era responsabil de generarea unei treimi din venitul nostru anual. Hart raporta că întâmpinase de curând o puternică rezistenţă la colectarea venitului vamal intern. Mulţi oameni influenţi refuzau să se despartă de banii lor, inclusiv cel mai de încredere general al răposatului meu soţ, Tseng Kuo-fan – Tseng Tăietorul de Capete, eroul care i-a potolit pe răsculaţii din Taiping. Tseng pretindea că nevoile regiunii sale impuneau ca el să păstreze *tael*-ii, şi nu guvernul central. Hart descoperise că registrele sale contabile erau vagi şi cerea instrucţiuni de la împărat dacă să-l pună sub acuzaţie pe general.

Su Shun propunea pe coperta raportului lui Hart să se acţioneze. Voia ca Tseng Kuo-fan să fie anchetat şi învinuit. Eu nu m-am lăsat însă păcălită. De ceva vreme, Su Shun dorea să-l înlocuiască pe Tseng cu unul dintre credincioşii săi.

Am hotărât să păstrez raportul până când puteam să mă întâlnesc cu prinţul Kung şi să discut chestiunea. Tseng era prea important pentru stabilitatea situaţiei în imperiu, şi dacă atât avea să mă coste păstrarea lui, poate trebuia să închid ochii şi să plătesc preţul. Într-un fel, preferam să ţină Tseng Kuo-fan banii, ştiind că el îi va folosi pentru a-şi echipa armata, care tot pe mine mă proteja, decât să-i văd încăpând pe mâinile lui Su Shun, ca să fie cheltuiţi pe conspiraţii împotriva mea.

Raportul mi-a lăsat impresia că Tseng îi oferise lui Hart o mită substanţială pentru cooperarea lui. Însă Hart s-a dovedit de neclintit: nu a vrut să-şi compromită loialitatea faţă de angajatorul său, prinţul Kung. Ce îl făcuse să rămână atât de ferm? Cu ce principii şi valori fusese crescut? Nu mă aşteptasem ca un străin să fie loial faţă de dinastia noastră. Asta m-a învăţat o lecţie importantă. Voiam să-l cunosc pe acest bărbat. Dacă puteam, i l-aş fi prezentat lui Tung Chih.

Cererea mea de a îl întâlni pe Robert Hart a fost mai întâi tărăgănată, apoi amânată şi în cele din urmă refuzată. Curtea a votat în unanimitate că ar fi o insultă pentru China dacă eu „mă coboram” să mă întâlnesc cu el. Aveau să treacă mai mult de patru decenii înainte de a ne cunoaşte în sfârşit. Am spus atunci Curţii că nu voi putea să mor liniştită dacă nu-i mulţumesc bărbatului care

m-a ajutat să ţin cerul laolaltă.

Crizantemele sălbatice de culoarea sângelui înfloresc cu duiumul. Plantele atârnă peste garduri şi acoperă pământul din curtea mea. Încă zguduită de conţinutul unei scrisori recente trimise de prinţul Kung, nu am niciun chef să admir florile. În scrisoarea sa, prinţul descrie o zi din viaţa lui – a doua zi după ce a trimis tratatele semnate de fratele său muribund, împăratul Hsien Feng.

„Am fost escortat în Oraşul Interzis de generalul Sheng Pao, care nu mai era prizonier, şi de patru sute de călăreţi. Am luat apoi doar douăzeci de oameni şi am intrat în sala principală a Ministerului de Ceremonii pentru a mă întâlni cu omologul meu, lordul Elgin.” Printre cuvintele alese, îi sesizez mânia. „Aceasta era prima oară când intram pe domeniul ceresc după ce îl atacaseră străinii. Lordul Elgin a întârziat trei ore. A intrat cu două mii de oameni, cu mare pompă. Mergea într-un palanchin roşu aprins, purtat de şaisprezece bărbaţi, ştiind că acest privilegiu e rezervat numai împăratului Chinei. Am făcut eforturi pentru a fi amabil, deşi dezgustul meu era fără margini. M-am înclinat uşor şi i-am strâns mâinile lui Elgin în stilul chinez. M-am chinuit şi am reuşit să-mi ţin sentimentele în frâu.”

Admir înţelepciunea cuvintelor sale de încheiere adresate lui Su Shun şi Curţii: „Dacă nu învăţăm să ne stăpânim furia şi vom continua cu ostilităţile, ne expunem unei catastrofe neaşteptate. Trebuie să ne sfătuim oamenii din toată ţara să acţioneze în conformitate cu tratatele şi să nu le permită străinilor să le încalce nici măcar un pic. În exprimarea noastră exterioară ar trebui să fim sinceri şi amabili, dar în taină să încercăm să-i ţinem la locul lor. Aşa, în următorii câţiva ani, ei nu ne vor provoca o nenorocire imensă. Timpul este crucial pentru noi”.

Simt din nou că Tung Chih e binecuvântat să aibă un unchi cu capul pe umeri. S-ar putea ca Su Shun să-şi mărească propria popularitate contestându-l pe prinţul Kung şi făcându-l „sclavul diavolului”. Însă ce poate fi mai uşor decât să mârâi la cineva? Prinţul Kung are o misiune urâtă, dar necesară. Biroul său se află într-un templu budist distrus din nord-vestul Pekingului. Este un loc murdar, pustiu, lipsit de veselie. Prinţul munceşte necontenit, iar rezultatul negocierilor sale este aproape întotdeauna dinainte ştiut. Trebuie să fie de nesuportat. Cifrele cerute de străini ca

despăgubiri şi reparaţii sunt ridicole, cu mult peste orice pagube şi costuri militare reale. Zilele sale sunt cu siguranţă mai rele decât ale mele.

Când pun jos scrisoarea, sunt atât de obosită, încât adorm imediat. În vis, dau foc tuturor teancurilor de documente din camera mea.

Slăbiciunea mea era că tânjeam să mă sprijin pe umărul unui bărbat. Ştiam asta şi luptam împotriva ei, dar sentimentele mele continuau să iasă la iveală. Căutam să-mi distrag atenţia şi mă îngropam în muncă. Îi ceream lui An-te-hai să-mi facă ceaiul mai tare şi mestecam frunzele după ce beam lichidul. Până la urmă, am reuşit să curăţ podeaua de toate documentele. Nu ştiam dacă treburile Curţii încetiniseră pentru că Su Shun nu putea să ţină pasul cu mine sau dacă el îşi schimbase tactica şi încetase să-mi mai trimită documente.

Nemaiavând cu ce să-mi ocup serile, am devenit fără astâmpăr şi iritabilă. Existau alte lucruri la care aş fi putut să recurg – cititul, scrierea unui poem sau pictatul. Dar eram pur şi simplu incapabilă să mă concentrez. Mergeam la culcare şi mă holbam la tavan. În liniştea adâncă a nopţii, chipul lui Yung Lu şi felul în care se mişca pe cal îmi tot treceau prin faţa ochilor, şi mă întrebam cum ar fi fost să călăresc alături de el.

— Vreţi un masaj pe spate, doamnă? şopteşte An-te-hai în întuneric.

Îmi dau seama din vocea lui că era treaz.

Nu spun nimic şi el vine lângă mine. Ştie că nu mi-aş îngădui să spun da. Dar ştie şi că mă aflu într-un fel de agonie. Ca o forţă a naturii, dorinţa mea trebuie să-şi urmeze propriul drum, până când este sătulă şi consumată. Trupul meu este pregătit pentru eliberare.

În tăcere, An-te-hai mă ia în braţe. Îmi atinge încet şi delicat umerii, gâtul, spatele. Corpul meu este alinat. El continuă să maseze. Mâinile sale sunt peste tot. Ca într-un vis, el îmi rosteşte liniştitor la ureche versuri dintr-un cântec:

El a venit prin pădurea luxuriantă.
Crânguri de bambus apun printre dealuri
Un templu pe jumătate ascuns

Intrarea sa – o ruină.

Golul din mintea mea se dilată, şi flori de prun dansează în aer ca nişte pene albe.

An-te-hai devine mai viguros în clipa în care îmi descoperă excitarea. Respiră adânc, de parcă ar mirosi parfumul meu.

— Vă iubesc atât de mult, doamnă, şopteşte eunucul iar şi iar.

Ochii mei îl văd pe Yung Lu. Mă ia cu el pe cal. Precum soţia unui stegar din vechime, mă agăţ de pieptul lui, între oalele şi tigăile zornăitoare care se lovesc de şa. Ne mişcăm amândoi într-un ritm perfect. Mergem printr-o sălbăticie fără sfârşit.

Corpul meu se linişteşte ca oceanul după furtună.

Fără să aprindă lumânarea, An-te-hai se dă jos din pat.

O şuviţă de păr ud mi-a căzut pe faţă. Simt gustul transpiraţiei mele.

La lumina lunii, eunucul pregăteşte un lighean cu apă caldă. Mă îmbăiază cu tandreţe cu un prosop. O face mângâietor, de parcă ar fi făcut asta toată viaţa.

Alunec într-un somn liniştitor.

21

Mi-a fost trimisă copia unui decret scris de Su Shun în numele lui Tung Chih către prinţul Kung. Decretul îi interzice prinţului Kung să vină la Jehol şi a fost emis fără sigiliul lui Nuharoo şi al meu. La suprafaţă, prinţului Kung i s-a dat o misiune de mare onoare – aceea de a păzi capitala dar ceea ce reuşeşte edictul să realizeze în mod efectiv este împiedicarea contactului dintre el şi noi.

Merg la Nuharoo şi îi spun că trebuie să luăm legătura cu prinţul Kung. Sunt decizii pe care nu le-am putea lua fără să-l consultăm pe el mai întâi. În joc sunt vieţile noastre, de vreme ce acum Su Shun ne ignoră făţiş. Pentru a-mi dovedi punctul de vedere, îi citesc lui Nuharoo al doilea articol din decret, un ordin prin care se transferă mai mulţi generali loiali lui Su Shun de la Peking la Jehol:

— Asta îţi spune ce are Su Shun în minte? o întreb.

Nuharoo aprobă din cap. Spionul ei i-a raportat că prinţul Kung a trimis mesageri la Jehol, dar niciunul dintre ei nu a ajuns la noi.

În aceeaşi dimineaţă, sora mea, Rong, îmi aduce informaţii noi. Prinţul Ch'un a primit un ordin de la Curte, emis de Su Shun: nu mai are voie să călătorească liber între Jehol şi Peking. Acesta este motivul pentru care el nu este aici cu soţia sa. Prinţul Ch'un se află sub stricta supraveghere a lui Su Shun. Singura noastră legătură cu prinţul Kung a fost înlăturată.

„Urechile" din Peking ale lui An-te-hai raportează că prinţul Kung lucrează activ la organizarea unei armate pentru pregătirea contraatacului. Cu trei zile în urmă, el a organizat o întâlnire sub pretextul unei ceremonii de doliu pentru împăratul Hsien Feng. Pe lângă conducerea clanului imperial, prinţul Kung a invitat importanţi comandanţi militari, ca generalul Sheng Pao, războinicul mongol Seng-ko-lin-chin şi generalul Tseng Kuo-fan, care este acum şi viceregele provinciei Anhwei. De asemenea, prinţul Kung i-a invitat pe ambasadorii străini ai Angliei, Franţei, Germaniei, Rusiei, Italiei şi Japoniei. Ideea întâlnirii a fost iniţiată de Robert Hart. De ceva vreme, Hart îl consiliază pe prinţul Kung în probleme economice; el se află acum în rolul de consilier politic neoficial al lui Kung.

— Cred că ar trebui să aşteptăm, îmi zice Nuharoo. Ar trebui să lăsăm ca răutatea lui Su Shun să se dea singură în vileag. Avem nevoie de timp pentru a le dovedi cetăţenilor noştri că Su Shun nu merită respectul nostru. Pe de altă parte, nu ar trebui să uităm că

împăratul Hsien Feng este cel care l-a numit pe Su Shun. Situaţia s-ar putea întoarce împotriva noastră dacă acţionăm fără sprijinul Curţii.

Încerc să o fac pe Nuharoo să înţeleagă că acest ultim decret limitează drastic şansele de supravieţuire ale prinţului Kung. Dacă acesta îl va ignora pe Su Shun şi va veni la Jehol, el va fi acuzat de nerespectarea decretului, şi Su Shun îl va aresta în clipa în care păşeşte pe poartă, însă dacă Kung rămâne în Peking, Su Shun va câştiga timpul de care are nevoie pentru a lua întreaga Curte în mâinile sale. Este cât se poate de evident că el va găsi un pretext să ne pună sub acuzaţie.

— Eşti nebună, doamnă Yehonala, zice Nuharoo. Su Shun nu are niciun motiv legitim să ne acuze.

— Poate inventa unul. Dacă este capabil să emită decrete de unul singur, nu va ezita să ne îndepărteze când va veni timpul. Apoi îl va vâna pe prinţul Kung.

Nuharoo se ridică:

— Trebuie să merg la sicriul lui Hsien Feng şi să mă rog. Majestăţii Sale ar trebui să i se spună despre asta, astfel încât spiritul său să ne ajute din Ceruri.

Paznicul de noapte bate din tobă de trei ori. Este trei dimineaţa. Întunericul e încă adânc. Întinsă în pat, mă gândesc la ce a spus Nuharoo. Într-adevăr, Su Shun este alegerea soţului nostru: Hsien Feng avea încredere în el. Greşesc oare că am dubii în privinţa lui Su Shun? Ar ajuta să îmi exprim dorinţa de a lucra cu el fără a ţine cont de diferendele noastre? La urma urmei, amândoi suntem manciurieni. Nu încercăm să ţinem sus acelaşi cer?

Nu sunt în stare să mă conving. Nuharoo şi cu mine suntem regenţii de drept, numiţi de împăratul Hsien Feng. Însă Su Shun ne priveşte doar ca pe nişte marionete, regenţi numai cu numele. Nu avem niciun cuvânt de spus cu privire la edicte şi decrete. Acum câteva zile el chiar a refuzat să se uite pe un proiect pe care noi îl autorizaserăm după câteva modificări minore. Ordinele şi cererile noastre în numele lui Tung Chih îşi fac drum prin ierarhia Curţii şi se întorc fără răspuns, în timp ce ordinele lui Su Shun sunt imediat puse în practică.

Nuharoo sugerează ca noi să facem o ultimă ofertă de a ne înţelege cu Su Shun. Sunt de acord.

A doua zi, îmbrăcate în robele noastre oficiale, eu şi Nuharoo îl

convocăm pe Su Shun într-o audienţă în numele tânărului împărat. Mergem în sala în care sicriul lui Hsien Feng se odihneşte în spatele unui panou. Cât aşteptăm, Tung Chih se caţără pe sicriu şi se întinde pe burtă. Îl privesc pe fiul meu cum ciocăne în sicriu. Îi şopteşte tatălui său despre noul lui prieten, iepurele cu ochii roşii. Îşi invită tatăl să iasă şi să-l vadă:

— O să ţin eu capacul ridicat pentru tine.

— Explică de ce decretul către prinţul Kung a fost trimis fără sigiliile noastre, pretinde Nuharoo când Su Shun îşi face apariţia.

Su Shun stă plin de aroganţă, îmbrăcat în roba lungă de satin maro cu dungi aurii pe poale. Poartă o căciulă decorată cu un nasture roşu şi o pană de păun viu colorată. Îşi scoate căciula şi o ţine în mâini. Capul îi este ras şi coada e dată cu ulei. Bărbia îi este ridicată atât de sus, încât se uită practic spre tavan. Ne priveşte cu ochii pe jumătate închişi:

— Curtea are dreptul de a emite documente de natură urgentă fără sigiliile voastre.

— Dar asta încalcă înţelegerea noastră, zic eu încercând să-mi controlez mânia.

— În calitate de regenţi ai Tinerei Sale Majestăţi, zice Nuharoo, avem obiecţii faţă de conţinutul ultimului decret. Prinţul Kung are dreptul să vină la Jehol pentru a-şi jeli fratele.

— Ne-am dori să vedem îndeplinită dorinţa prinţului Kung, insist eu.

— Foarte bine! loveşte Su Shun din picior. Dacă vreţi slujba mea, e a voastră. Refuz să mai lucrez până nu veţi învăţa să nu-mi luaţi bunătatea drept un lucru de la sine înţeles!

Face o plecăciune neglijentă şi iese afară. În curte îl întâmpină restul membrilor consiliului său, care nu au fost invitaţi.

Documentele se îngrămădesc în camera mea, alcătuind teancuri înalte cât pereţii, toate cerând atenţie imediată. Nuharoo regretă că l-am provocat pe Su Shun.

Încerc să nu intru în panică. Analizez documentele aşa cum o făceam atunci când lucram pentru împăratul Hsien Feng. Trebuie să-i dovedesc lui Su Shun că fac faţă, însă respectul pe care trebuie să-l câştig nu este cel al lui Su Shun, ci al Curţii.

De îndată ce încep să lucrez, îmi dau seama că e mult mai mult decât pot duce. Su Shun mi-a întins o cursă.

Multe dintre cazuri sunt imposibil de soluţionat. Date fiind

circumstanţele, ar fi iresponsabil din partea mea să emit o judecată; nu aş obţine decât nedreptate şi suferinţă inutilă. Îmi lipsesc informaţiile necesare şi sunt împiedicată să le strâng. Într-unul din cazuri, un guvernator regional a fost acuzat de delapidare şi de mai mult de o duzină de omucideri. Trebuie să strâng probe şi să ordon o anchetă, dar nu primesc niciun raport. Săptămâni mai târziu, descopăr că ordinul meu nu a fost îndeplinit niciodată.

Îl chem pe Su Shun şi pretind o explicaţie. El neagă orice responsabilitate şi zice că nu el a fost cel care s-a ocupat de asta. Mă trimite la ministerul de justiţie. Când îl chestionez pe ministru, el pretinde că nu a primit niciodată ordinul.

Scrisori din toată ţara au început să conţină plângeri despre cât de încet lucrează Curtea. Este clar că Su Shun a sădit în mintea oamenilor ideea că eu sunt cea care ţine totul pe loc. Zvonurile se împrăştie precum o boală molipsitoare. Nu ştiu sigur cât de rău au ajuns lucrurile, până într-o zi, când primesc o scrisoare deschisă de la primarul unui mic orăşel care pune sub semnul întrebării pregătirea şi referinţele mele. Sub nicio formă omul nu ar fi îndrăznit vreodată să trimită o astfel de scrisoare, dacă în spatele lui nu s-ar fi aflat cineva ca Su Shun.

În timp ce mă plimb încoace şi-ncolo prin camera mea înţesată cu documente, An-te-hai se întoarce dintr-o vizită cu Tung Chih la sora mea. Este atât de nervos, că se bâlbâie când încearcă să-mi vorbească.

— O-oraşul Jehol b-bârfeşte despre o poveste cu fantome. Oamenii c-cred că sunteţi întruparea unei concubine malefice care este aici să distrugă imperiul. Se vorbeşte peste tot de sprijinirea acţiunii lui Su Shun împotriva dumneavoastră.

Dându-mi seama că nu îmi pot permite să mai aştept, mă duc la Nuharoo.

— Dar cum ar trebui să acţionăm? întreabă Nuharoo.

— Să emitem un decret urgent în numele lui Tung Chih care să-l convoace pe prinţul Kung la Jehol, răspund eu.

— Ar fi valabil? Nuharoo devine neliniştită: De obicei, Su Shun este cel care concepe ordinele şi pregăteşte edictele.

— Cu ambele sigilii ale noastre, este valabil.

— Cum ai trimite decretul prinţului Kung?

— Trebuie să ne gândim la o modalitate.

— Cu câinii de pază ai lui Su Shun peste tot, nimeni nu poate ieşi din Jehol.

— Trebuie să alegem o persoană de încredere pentru această misiune, zic eu. O persoană care să fie dispusă să moară pentru noi.

An-te-hai a cerut să i se acorde această onoare, în schimb, a vrut să-i promit că i se va permite să mă slujească tot restul vieţii sale. I-am dat cuvântul meu. L-am făcut să înţeleagă că dacă era prins de Su Shun, mă aşteptam din partea lui să înghită decretul şi să facă totul pentru a evita o mărturisire. Cu Nuharoo lângă mine, am pus la punct detaliile planului de fugă a lui An-te-hai. Primul pas a fost să-l punem să răspândească un zvon în cercul lui Su Shun. Ne-am fixat ca ţintă un om, pe nume Liu Jen-shou, un bârfitor notoriu. Am răspândit povestea cum ca am fi pierdut cel mai puternic sigiliu dintre toate, sigiliul lui Hsien Feng, pe care noi l-am ascuns cu grijă. Am creat impresia că ascundem adevărul, deoarece înţelegem că pedeapsa pentru pierderea sigiliului este moartea. Am născocit trei posibilităţi legate de această întâmplare. Prima – l-am pierdut pe drumul de la Peking la Jehol; a doua – l-am rătăcit pe undeva prin Palatul Marii Purităţi în Oraşul Interzis; a treia – l-am lăsat în cutia mea cu bijuterii la Yuan Ming Yuan, care, cel mai probabil, fusese furată de către barbari.

De asemenea, potrivit zvonului nostru, împăratul Hsien Feng a ştiut că sigiliul s-a pierdut înainte de a muri, dar a fost prea bun la suflet ca să ne pedepsească. Pentru a ne proteja, Majestatea Sa nu îi menţionase lui Su Shun dispariţia obiectului de mare preţ.

Aşa cum ne aşteptam, lui Liu Jen-shou nu i-a trebuit prea mult timp ca să aducă zvonul chiar la urechea lui Su Shun. Pentru acesta din urmă povestea avea sens, căci nimeni nu-şi putea aminti să fi văzut preţiosul sigiliu de la părăsirea Pekingului.

Su Shun nu a întârziat să-şi facă mişcarea. A cerut imediat o audienţă cu noi, la care a participat întreaga Curte. A declarat că tocmai terminase de redactat un nou decret care se adresa naţiunii, privind deplasarea sicriului, şi că avea nevoie să folosească sigiliul lui Hsien Feng.

Prefăcându-mă a fi neliniştită, mi-am scos batista şi mi-am şters fruntea:

— Cele două sigilii ale noastre sunt la fel de bune ca şi sigiliul lui Hsien Feng, am spus cu voce pierită.

Su Shun era în mod vizibil încântat. Trăsăturile chipului său dansau şi venele îi pulsau de entuziasm.

— Unde este sigiliul lui Hsien Feng? a cerut el să afle.

Sub pretextul că brusc mi s-a făcut rău, Nuharoo a cerut ca audienţa să ia sfârşit. Su Shun a insistat. A continuat până când am mărturisit că An-te-hai pierduse sigiliul.

An-te-hai a fost arestat şi târât afară, în timp ce el cerea iertare ţipând. A fost scos afară pentru pedeapsă – o sută de lovituri de bici.

Mi-a fost teamă că An-te-hai nu va fi în stare să îndure suferinţa. Din fericire, eunucul era sortit să trăiască – avea într-adevăr prieteni peste tot. Mai târziu, când a fost adus înapoi de gărzile lui Su Shun, roba lui era sfâşiată şi pătată cu sânge.

Eram conştientă că Su Shun mă observă, aşa că nu numai că am făcut în aşa fel încât să par netulburată, dar am şi spus pe un ton rece:

— Eunucul şi-o merita.

Pe faţa lui An-te-hai s-a turnat apă, şi el şi-a revenit. În faţa Curţii, Nuharoo şi cu mine am ordonat ca An-te-hai să fie azvârlit în închisoarea imperială din Peking.

Su Shun nu voia să-l scape pe An-te-hai din ochi, însă eu şi Nuharoo am insistat că trebuie să scăpăm de nerecunoscătoarea creatură. Când Su Shun a protestat, noi am argumentat că aveam dreptul să îl pedepsim pe propriul nostru eunuc de casă fără restricţie. Ne-am dus în spatele sălii, la sicriul lui Hsien Feng, şi am plâns zgomotos.

Presat de membrii în vârstă ai clanului să ne lase în pace, Su Shun s-a înduplecat. Dar a insistat ca oamenii săi să îl escorteze pe An-te-hai la Peking. Noi am fost de acord şi An-te-hai a plecat. Ascuns între straturile pantofilor lui se afla decretul pe care eu îl scrisesem.

La Peking, oamenii lui Su Shun l-au predat pe An-te-hai ministrului de justiţie, Pao Yun, împreună cu mesajul secret al lui Su Shun – asta am aflat mai târziu – ca An-te-hai să fie omorât în bătaie. Neştiind ce şi cum Pao Yun s-a pregătit să îndeplinească ordinul lui Su Shun, însă înainte ca biciurile să-şi înceapă misiunea, An-te-hai a cerut un moment în particular cu ministrul.

Atunci a scos decretul meu din ascunzătoare.

Pao Yun a fost uluit. El l-a contactat fără nicio întârziere pe prinţul Kung.

După citirea decretului, prinţul Kung şi-a strâns consilierii. Ei au ascultat relatarea lui An-te-hai despre situaţia din Jehol şi au

discutat până târziu în noapte despre ce era de făcut. Concluzia a fost unanimă: răsturnarea lui Su Shun.

Prinţul Kung a înţeles că dacă ezita să ne ajute pe mine şi pe Nuharoo, puterea ar fi putut să cadă repede în mâinile lui Su Shun. Recuperarea ei nu ar mai fi fost posibilă după o astfel de pierdere, de vreme ce el şi prinţul Ch'un fuseseră excluşi din testamentul împăratului Hsien Feng. Primul pas făcut de prinţul Kung a fost să aleagă pe cineva pentru a prezenta Curţii ideea sa în cel mai legal şi mai logic mod cu putinţă. Kung a apelat la şeful personalului imperial. L-a rugat să vină cu o propunere prin care să sugereze ca eu şi Nuharoo să fim numite regenţi executivi – singurii regenţi – ai lui Tung Chih, înlocuindu-l pe Su Shun, şi ca noi să conducem Curtea împreună cu prinţul Kung.

După ce propunerea a fost finalizată, un oficial local de încredere a fost ales pentru a o formula. Intenţia era să creăm impresia că ideea venise de la nivelul maselor, caz în care lui Su Shun i-ar fi fost imposibil să nu o ia în seamă. Folosind această metodă, propunerea urma, de asemenea, să fie dată mai departe şi analizată de fiecare guvernator din China înainte de a ajunge la destinaţia sa finală, biroul lui Su Shun.

Pe 25 septembrie, îmbrăcat din cap până în picioare în bumbac alb de doliu, prinţul Kung soseşte la Jehol. Se îndreaptă direct spre camera sicriului, unde este oprit de gărzi şi i se spune să aştepte până soseşte Su Shun. Când acesta apare – asta mi s-a povestit mai târziu – în spatele lui stă restul Grupului celor Opt.

Înainte ca prinţul Kung să aibă ocazia de a deschide gura, Su Shun ordonă arestarea sa. Acuzaţia este nerespectarea decretului.

— Mă aflu aici deoarece am fost convocat printr-un nou decret, explică prinţul Kung calm.

— Zău? Arată-l atunci, zâmbeşte Su Shun dispreţuitor.

— Fără ca noi să-l fi întocmit, cum ar putea să existe un decret? zice cineva din grup.

Prinţul Kung scoate din buzunarul interior decretul pe care i l-a dus An-te-hai.

Micul sul din mătase galbenă, cu sigiliul lui Nuharoo şi al meu, îi năuceşte pe Su Shun şi pe oamenii săi. Cu siguranţă îşi pun întrebarea: cum a ieşit ăsta de aici?

Fără niciun alt cuvânt, prinţul Kung îl dă la o parte şi păşeşte înăuntru.

La vederea sicriului, prinţul îşi pierde firea. Se dă cu capul de pământ şi plânge ca un copil. Nimeni nu a văzut pe cineva atât de sfâşiat de durere în faţa împăratului decedat. Kung jeleşte pentru că nu poate înţelege de ce Hsien Feng nu i-a acordat şansa de a-i spune adio.

Lacrimile îi curg pe obraji. Cu siguranţă îşi doreşte ca fratele lui să poată vedea ce greşeală a făcut. Prinţul Kung ştie ceea ce Nuharoo şi eu nu ştim, şi anume că Su Shun a eşuat deja în prima sa tentativă de a-l răsturna pe Tung Chih în ziua urcării sale pe tron. Marele consilier îl trimisese pe Chiao Yu-yin, un membru din Grupul celor Opt, să-i contacteze pe generalul Sheng Pao şi generalul Tseng Kuo-fan pentru sprijin militar. Când Chiao a scăpat informaţia în mod accidental, Su Shun a negat totul şi a anulat în secret complotul.

Îmi acopăr obrajii cu pudră din belşug şi apoi îmi pun rochia de doliu. Bag de seamă că faţa lui Nuharoo s-a umflat. Pielea ei, de obicei strălucitoare, s-a făcut de un alb tern, fără viaţă. Lacrimile i-au trasat două linii şerpuite sub ochi.

Suntem gata să ne întâlnim cu prinţul Kung, dar aflăm că nu poate să treacă de eunucul-şef Shim, care invocă legea casei potrivit căreia nu se cuvine ca văduvele imperiale să fie văzute de un prinţ de aceeaşi vârstă în timpul perioadei de doliu.

Prinţul Kung se aruncă la pământ şi îl imploră pe Su Shun să fie lăsat să-şi întâlnească nepotul, pe Tung Chih.

Îi sugerez lui Nuharoo să mergem în camera sicriului. Îl îmbrăcăm pe Tung Chih şi mergem acolo. În spatele unui paravan putem auzi vocile celor doi. Su Shun susţine că acţionează în numele împăratului Hsien Feng.

Prinţul, enervat la culme, îl blestemă:

— Cel care crede despre sine că are vântul în spate şi lumina lunii în mânecă nu e decât o păpuşă de lemn infestată de căpuşe.

Mă îngrijorează temperamentul prinţului Kung. Dacă îl mânie şi mai mult pe Su Shun, acesta ar putea să îl acuze de amestec în executarea testamentului imperial.

— E vorba de dreptul meu din naştere, Su Shun! urlă prinţul Kung.

Su Shun râde. Îşi cunoaşte avantajul şi nu se grăbeşte:

— Nu, nu este vorba despre dreptul prin lege, prinţe, ci despre dreptul celui mai puternic. Testamentul împăratului Hsien Feng lasă impresia că eşti o găină slabă care face ouă cu coaja subţire. Nu

ştiu ce îţi lipseşte, dar defectul este clar.

Curtea râde împreună cu Su Shun. Câţiva dintre membrii în vârstă ai clanului bat cu picioarele în podea.

— Imaginează-ţi oul cu coaja subţire, continuă Su Shun. Un gălbenuş galben înfăşurat într-o coajă albă subţire ca hârtia. Vai, curge! Nu poţi să-l vinzi, da' nu poţi nici să-l păstrezi. Trebuie să-l mâncăm în calitate de membri ai familiei.

Hohotele de râs răsună în toată încăperea.

— Su Shun! Vocea prinţului Kung este periculos de joasă. Nu-ţi cer mult. Te rog pentru ultima oară. Vreau să îmi văd cumnatele şi nepotul.

— Nu o să intri pe uşa aia.

Simt că prinţul Kung îşi pierde răbdarea. Mi-l închipui împingându-l la o parte pe Su Shun. Îl trag înspre mine pe Tung Chih şi îi şoptesc la ureche:

— Împăratul îl invită pe unchiul său… Fiul meu repetă ceea ce îi spun: Împăratul îl invită pe unchiul său, prinţul Kung, să intre în camera sicriului imperial. De asemenea, împăratul îi acordă prinţului Kung permisiunea de a-şi aduce omagiul Majestăţilor Lor Împărătesele.

După ce aude vocea lui Tung Chih, tânărul meu eunuc, Lien-ying, fuge afară. Se aruncă la pământ între prinţul Kung şi Su Shun:

— Onorate consilier, Majestatea Sa, împăratul Tung Chih, l-a convocat pe prinţul Kung!

— Doreşte vreunul dintre marii consilieri să mă însoţească pentru a le întâlni pe Majestăţile Lor? Prinţul Kung se întoarce spre Su Shun: Ca să vă asiguraţi că tot ce spunem sau facem este cuviincios?

Înainte ca Su Shun să poată răspunde, prinţul Yee, care trebuie să fi simţit că este rândul său să vorbească, rosteşte:

— Mergeţi, prinţe Kung, dumneavoastră sunteţi persoana pe care a convocat-o Majestatea Sa.

Rămânem fără cuvinte când ne vedem unii pe alţii în veşmintele albe. Tung Chih se repede la unchiul său, care îngenunchează şi salută. Privindu-i, Nuharoo şi cu mine plângem nestăpânit.

— Nu a fost dram de linişte aici, zice Nuharoo în cele din urmă. Ne temem…

O întrerup înainte de a vorbi mai departe. Îi dau de înţeles că Su Shun şi oamenii săi ascultă dincolo de perete. Nuharoo aprobă din

cap şi se sprijină de jilţ.

— Cheamă călugării, îi zic lui Li Lien-ying.

Sub acoperirea psalmodiilor călugărilor, eu şi prinţul Kung schimbăm informaţii şi discutăm despre planurile de viitor. Punem la cale un contraatac împotriva lui Su Shun, în vreme ce Nuharoo se ocupă să îl distreze pe Tung Chih. Sunt contrariată când prinţul Kung îmi spune că Su Shun a mituit armata. Amândoi suntem de acord că el trebuie să fie eliminat.

Întrebările mele sunt: Dacă îl arestăm pe Su Shun, vom avea sprijinul poporului? Vor profita străinii de haosul care va urma şi vor plănui o invazie?

Prinţul Kung se simte încrezător cu privire la primirea sprijinului necesar, mai ales dacă ţării i s-ar spune adevărul. Cât despre puterile occidentale, el a menţinut un contact permanent cu oficialii acestora. I-a anunţat că el are în vedere o societate mai liberă pentru viitorul Chinei, ceea ce a asigurat promisiunea lor de sprijin.

Îl rog pe prinţul Kung să-mi spună ce crede despre rebelii din Taiping. Cred că ei ar putea deveni cu uşurinţă o ameninţare serioasă, dacă noi am lăsa garda jos, chiar şi numai temporar. Îi spun că potrivit rapoartelor din Anhwei, rebelii s-au unit cu huligani locali şi îşi îndreaptă forţele spre provincia Shantung.

Prinţul Kung mă informează că generalii Sheng Pao şi Tseng Kuo-fan fac deja pregătiri cu privire la această problemă.

Cât de devotaţi sunt generalii, asta este ceea ce vreau eu să ştiu. Nu îndrăznesc să presupun că toată lumea se va purta aşa cum ar trebui, căci înţeleg puterea pe care o are mita lui Su Shun.

— Sheng Pao este pregătit, răspunde prinţul Kung. A cerut să colaboreze cu armata mongolă a lui Seng-ko-lin-chin, iar eu i-am dat permisiunea. Seng-ko-lin-chin e dornic să-şi dovedească loialitatea şi să-şi reabiliteze numele, iar aceasta va fi ocazia sa. Nu sunt sigur în legătură cu chinezii: generalii Tseng Kuo-fan şi Chou Tsung-tang consideră conflictul nostru cu Su Shun drept o ceartă între nobili manciurieni. Ei cred că este mai înţelept să nu se bage. Preferă să aştepte până va exista un câştigător.

— Îi dispreţuiesc pe oamenii care se întorc după cum bate vântul, zice Nuharoo, pe care nu am văzut-o când a intrat din nou în cameră. Majestatea Sa avea dreptate să nu se încreadă niciodată în chinezi!

— Se poate ca pentru Tseng Kuo-fan şi Chou Tsung-tang situaţia să fie mai complicată, zic eu. Trebuie să fim răbdători şi

înţelegători. Dacă aş fi în locul acelor generali, aş face exact ceea ce fac ei. La urma urmei, puterea lui Su Shun nu poate fi negată, iar a-l ofensa pe el înseamnă a-ţi risca viaţa. Le cerem oamenilor să-i întoarcă spatele lui Su Shun, aşa că ar trebui să le acordăm generalilor timp pentru a-şi cântări gândurile.

Prinţul Kung este de acord:

— Tseng şi Chou conduc lupta împotriva rebelilor din Taiping. Deşi nu şi-au exprimat niciun sprijin pentru noi, ei nici nu i-au promis ceva lui Su Shun.

— Vom aştepta atunci, zice Nuharoo. Pur şi simplu nu mă simt în siguranţă atâta timp cât puterea noastră militară se află în mâinile chinezilor. După ce vom fi obţinut pacea, ar trebui să-i îndepărtăm sau, cel puţin, să-i ţinem departe de poziţiile cele mai înalte.

Nu sunt de acord, dar nu zic nimic. Ca manciuriană, mă simt în mod natural mai în siguranţă cu manciurieni în poziţiile militare de vârf. Şi totuşi, există puţini oameni talentaţi printre prinţii şi membrii clanului. După două sute de ani de putere, noi am sfârşit în decadenţă. Nobilii manciurieni îşi petrec timpul delectându-se cu gloria trecutului. Tot ce ştiu cu adevărat este că au dreptul la prestigiu. Din fericire, chinezii au fost întotdeauna de acord cu asta. Ei i-au cinstit pe strămoşii noştri şi ne-au miluit cu binecuvântările lor. Întrebarea este cât va mai dura asta.

— Plec la noapte, ne anunţă prinţul Kung, deşi i-am spus lui Su Shun că voi sta până mâine-dimineaţă.

— Cine ne va proteja când vom transporta sicriul de la Jehol la Peking? întreabă Nuharoo.

Coborându-şi vocea, prinţul Kung spune:

— Eu mă voi ocupa de tot. Treaba voastră e să vă purtaţi cât mai normal posibil. Nu vă faceţi griji. Prinţul Ch’un va fi în preajmă.

Prinţul Kung ne avertizează să ne aşteptăm la o criză de furie din partea lui Su Shun. Vrea să fim pregătite pentru primirea unui document trimis de un inspector de justiţie provincial pe nume Tung Yen-ts’un. El va face publice defectele lui Su Shun şi ne va numi pe mine şi pe Nuharoo „alegerea poporului”. Prinţul Kung vrea să avem în vedere că atunci când Su Shun va primi documentul lui Tung, acesta va fi fost deja analizat de oamenii de stat din toată ţara. Prinţul Kung nu a dezvăluit niciun detaliu. Îmi dau seama că îi este teamă că Nuharoo nu va fi în stare să păstreze tăcerea dacă se întâmplă să o întrebe Su Shun.

Ne despărţim.

Înainte de cină, Nuharoo vine cu Tung Chih în apartamentul meu. Nu se simte în siguranţă şi vrea să ştie dacă am văzut ceva neobişnuit. Observ că vizita prinţului Kung l-a pus în gardă pe Su Shun. S-a întărit paza în curtea exterioară, înainte ca poarta să fie încuiată pentru noapte. Îi spun lui Nuharoo să iasă şi să miroasă parfumul dafinului în grădină sau să viziteze izvorul termal. Îmi spune că nu are dispoziţia pentru niciuna dintre ele. Pentru a-l linişti pe Tung Chih, iau o broderie şi o rog pe Nuharoo să pună mai multă lumină pe model. Coasem şi pălăvrăgim cu Tung Chih până adoarme.

Mă rog pentru siguranţa prinţului Kung. După ce îi trimit pe Nuharoo şi Tung Chih în camera mea de oaspeţi ca să doarmă, merg şi eu în pat. Îmi este teamă să închid ochii.

După câteva zile soseşte documentul lui Tung Yen-ts'un. Su Shun este foarte furios. Eu şi Nuharoo îl citim după ce acesta ni-l înmânează fără nicio tragere de inimă. În secret, suntem încântate.

În ziua următoare oamenii lui Su Shun lansează un contraatac. Sunt aduse exemple istorice pentru a convinge Curtea că eu şi Nuharoo ar trebui să ne retragem din Regenţă. La audienţă, oamenii lui Su Shun vorbesc unul după altul, încercând să ne sperie. Ei îl vorbesc de rău pe prinţul Kung şi îl acuză pe Tung Yen-ts'un de neloialitate, considerându-l o marionetă:

— Trebuie să tăiem mâna care trage sforile!

Prinţul Kung voia ca eu să nu vorbesc, dar portretul negativ pe care îl zugrăveşte Su Shun are efect printre membrii Curţii. Ar fi fatal să îi permit lui Su Shun să stăruie asupra faptului că împăratul Hsien Feng l-a exclus pe prinţul Kung din testamentul său. Oamenii sunt curioşi în legătură cu motivul, şi Su Shun le serveşte propria sa interpretare.

Cu permisiunea lui Nuharoo, amintesc Curţii că Su Shun l-ar fi oprit pe împăratul Hsien Feng de la a-l numi pe Tung Chih ca succesor, dacă nu m-aş fi apropiat eu însămi de patul de moarte. Su Shun este răspunzător pentru relaţiile tensionate care au existat între Hsien Feng şi prinţul Kung. Avem motive serioase să credem că Su Shun l-a manipulat pe împărat în ultimele sale zile. La vorbele mele, Su Shun ţâşneşte de pe scaun. Loveşte cu pumnul cea mai apropiată coloană şi rupe evantaiul pe care îl ţine:

— Aş vrea ca împăratul Hsien Feng să te fi îngropat cu el! urlă el

la mine. Ai înşelat Curtea şi ai exploatat bunătatea şi vulnerabilitatea împărătesei Nuharoo. I-am promis Răposatei Sale Majestăţi să fac dreptate. Aş vrea să o rog pe Majestatea Sa, împărăteasa Nuharoo, să-mi acorde sprijinul. Se întoarce spre ea: împărătească Nuharoo, chiar o cunoaşteţi pe femeia care stă lângă dumneavoastră? Credeţi că ea ar fi satisfăcută doar să împartă rolul de regent cu dumneavoastră? Ar fi oare mai fericită dacă n-aţi exista? Sunteţi în mare pericol, doamnă! Feriţi-vă de această femeie diabolică înainte ca ea să vă pună otravă în supă!

Tung Chih este speriat. Ne imploră pe mine şi pe Nuharoo să plecăm. Când îi spun că nu vom face asta, se scapă pe el.

Văzând urma care picură de pe tron, Nuharoo aleargă lângă Tung Chih.

Eunucii vin repede cu prosoape.

Un membru mai în vârstă al clanului se ridică şi începe să vorbească despre unitatea şi armonia familiei.

Tung Chih plânge şi ţipă când eunucii încearcă să îi schimbe roba.

Nuharoo plânge şi imploră să plece cu Tung Chih.

Membrul mai în vârstă din clan sugerează să încheiem audienţa.

Su Shun obiectează. Fără nicio altă discuţie, el anunţă că întrunirea va lua pauză numai dacă eu şi Nuharoo respingem propunerea lui Tung Yen-ts'un.

Hotărăsc să mă retrag. Fără prinţul Kung, nu am cum să-i fac faţă lui Su Shun. Am nevoie de timp pentru a-mi consolida relaţia cu Nuharoo, dar nu doresc alte amânări. Corpul lui Hsien Feng zace acolo de mai bine de o lună. Deşi bine sigilat, sicriul răspândeşte duhoarea descompunerii.

Su Shun şi grupul său sunt încântaţi. Ei dezaprobă propunerea lui Tung şi ne obligă să fim de acord să ne punem sigiliile pe un edict pe care l-a conceput privind acuzarea lui Tung Yen-ts'un.

Pe 9 octombrie 1861 are loc în Sala Ceţii Fantastice o audienţă pentru toţi miniştrii şi nobilii din Jehol. Eu şi Nuharoo stăm de o parte şi de alta a lui Tung Chih. Noaptea trecută am purtat o discuţie amândouă. Eu am sugerat ca de data asta să conducă Nuharoo. Ea a fost de acord, dar nu s-a putut hotărî ce să spună. Am repetat până când s-a simţit pregătită.

— În legătură cu transportarea trupului împăratului la locul său de naştere, începe Nuharoo, în ce stadiu suntem cu pregătirile? Dar

cu ceremonia de despărţire de spiritul Majestăţii Sale?

Su Shun iese în faţă:

— Totul este pregătit, Majestatea Voastră. Aşteptăm ca Tânăra Sa Maiestate, Tung Chih, să vină în camera sicriului pentru a începe ceremonia, şi după aceea palatul va fi gata să plece din Jehol.

Nuharoo aprobă din cap, aruncându-mi o privire să se asigure că o sprijin:

— Cu toţii aţi muncit din greu de la moartea soţului meu, mai ales Consiliul de Regenţi. Regretăm că Tung Chih este la o vârstă fragedă, iar eu şi Yehonala suntem copleşite de durere. Vă rugăm să ne înţelegeţi şi să ne iertaţi dacă nu ne-am îndeplinit datoria aşa cum se cuvenea.

Nuharoo se întoarce spre mine şi eu îi fac semn din cap, aprobator.

— Acum câteva zile, continuă Nuharoo, a existat o mică neînţelegere între Consiliul de Regenţi şi noi. Regretăm că a avut loc. Noi împărtăşim aceleaşi bune intenţii, şi asta este tot ce ar trebui să conteze. Haideţi să trecem peste asta şi să păzim sicriul imperial ca să ajungă în siguranţă înapoi la Peking. Când această sarcină va fi realizată, tânărul împărat va acorda recompense. Şi acum, împărăteasa Yehonala.

Ştiu că trebuie să iau Curtea prin surprindere:

— Aş vrea o dare de seamă cu privire la pregătirile legate de siguranţa călătoriei. Su Shun?

Fără tragere de inimă, dar obligat de formalităţi, Su Shun răspunde:

— Întreaga procesiune imperială va fi divizată în două părţi. Prima secţiune am numit-o Parada Fericirii. Am stabilit ca împăratul Tung Chih şi împărătesele să aibă jilţurile în această secţiune, pentru a sărbători numirea lui Tung Chih drept noul conducător. Paza va fi alcătuită din cincizeci de mii de stegari conduşi de prinţul Yee. El va fi urmat de alte două divizii. Una este formată din şapte mii de oameni, transferaţi din zonele din jurul Jeholului, care vor fi responsabili cu siguranţa Majestăţii Sale. Cealaltă divizie este alcătuită din trei mii de gărzi imperiale conduse de Yung Lu. Misiunea lor va fi să execute parada ceremonială. Eu însumi voi conduce procesiunea cu patru mii de oameni.

— Foarte bine.

Nuharoo este impresionată.

— Te rog, continuă cu a doua secţiune, ordon eu.

— Am numit a doua secţiune Parada Mâhnirii, continuă Su Shun. Sicriul împăratului Hsien Feng va face parte din aceasta. Zece mii de oameni şi cai au fost transferaţi din provinciile Fluviului Amur, Chihli, Shenking şi Hsian. Fiecare guvernator de provincie a fost anunţat să primească procesiunea de-a lungul drumului. Generalul Sheng Pao a fost convocat să asigure paza acelor zone pe care le considerăm nesigure, cum ar fi Kiangsi şi Miyun.

Sesizez o problemă. Cum ar putea oamenii prinţului Kung să atace, când Su Shun ar putea cu uşurinţă să ne ţină pe noi şi pe Tung Chih ca ostatici? Dacă ceva i-ar stârni suspiciunea lui Su Shun, el ar avea ocazia să ne facă rău. Cum aş putea să ştiu dacă un astfel de „accident” nu se pune deja la cale? Inima îmi bubuie în piept atunci când vorbesc din nou:

— Măsurile Marelui Cancelar par excelente. Mă preocupă un singur lucru. Parada Fericirii va fi însoţită de steaguri colorate, pocnitori, dansatori şi muzică răsunătoare?

— Da.

— Iar Parada Mâhnirii dimpotrivă?

— Întocmai.

— Spiritul împăratului Hsien Feng va fi tulburat de trompete, atunci, evidenţiez eu. Cântecele vesele le vor copleşi pe cele triste, de vreme ce paradele sunt atât de strâns legate.

— Într-adevăr, spune prinţul Yee, muşcând momeala. Grija împărătesei Yehonala e îndreptăţită. Ar trebui să separăm cele două parade, ceea ce nu ar fi o problemă. Se întoarce spre Su Shun, care se uită lung la el, cu ochii scăpărându-i de furie. Însă e prea târziu. Limba prinţului Yee nu se opreşte: Sugerez ca Parada Fericirii să meargă prima şi Parada Mâhnirii să o urmeze la câteva mile distanţă.

— Se aprobă. Pun capacul înainte ca Su Shun să aibă ocazia să miroasă ce gătesc în oală. Ce idee bună! Cu toate acestea, împărăteasa Nuharoo şi cu mine nu ne-am simţi în largul nostru ca Majestatea Sa să călătorească singur. Două săptămâni e o perioadă lungă pentru ca împăratul Hsien Feng să meargă fără să fie însoţit.

Neirosind nicio ocazie de a se da mare din nou, prinţul Yee sare cu altă sugestie:

— Sunt sigur că oricare dintre noi va fi fericit să o însoţească pe Răposata Sa Majestate. Mi se permite mie această onoare?

— Îl vreau pe Su Shun, zice Nuharoo şi îi dau lacrimile. El este omul cel mai de încredere al soţului nostru. Cu Su Shun alături de

Majestatea Sa, sufletul ceresc se va odihni în pace. Vrei să accepţi umila mea cerere, Su Shun?

— Este onoarea mea, Majestatea Voastră.

Su Shun este în mod evident nemulţumit.

Nu reuşesc să-mi stăpânesc încântarea.

Nuharoo nici nu ştie ce-a făcut. A creat situaţia perfectă de care să profite prinţul Kung.

— Vă mulţumim, prinţe Yee, spun eu. Veţi fi cu siguranţă răsplătit când ajungem la Peking.

Nu mă aştept să ni se ofere şansa de a îmbunătăţi şi mai mult situaţia, însă oportunitatea vine singură. Ca şi cum ar fi condus de dorinţa de a ne face pe plac în continuare, din lăcomie sau pur şi simplu datorită firii sale superficiale, prinţul Yee adaugă:

— Nu vreau să mă flatez singur, Majestatea Voastră. Voi merita răsplata Domniilor Voastre deoarece călătoria va fi dură pentru mine. Nu numai că am fost numit la comanda Curţii Interioare, dar am şi mari responsabilităţi militare. Trebuie să mărturisesc că sunt deja epuizat.

Mă folosesc de cuvintele lui şi spun:

— Ei bine, prinţe Yee, Nuharoo şi cu mine credem că Tânăra Sa Maiestate, Tung Chih, va găsi o altă cale. În niciun caz nu vrem să te suprasolicităm. De ce nu laşi altora obligaţiile militare, ca să conduci doar Curtea Interioară?

Prinţul Yee nu era pregătit pentru reacţia mea rapidă:

— Desigur, răspunde el. Dar aveţi în minte un înlocuitor pentru mine în acest moment?

— Nu ai de ce să-ţi faci griji, prinţe Yee.

— Dar cine va fi?

Îl văd pe Su Shun păşind înainte şi hotărăsc să pecetluiesc momentul:

— Prinţul Ch’un va prelua obligaţiile militare, spun eu, întorcându-mi privirea de la Su Shun. El pare disperat să vorbească şi îmi este teamă că-i va atrage atenţia lui Nuharoo. Prinţului Ch’un nu i s-a încredinţat vreo misiune. O ţintuiesc cu privirea pe Nuharoo: El va fi perfect pentru această treabă, nu crezi?

— Da, doamnă Yehonala, aprobă ea.

— Prinţe Ch’un! strig eu.

— Aici, vine răspunsul prinţului Ch’un dintr-un colţ al încăperii.

— Îţi convine această măsură?

— Da, Majestatea Voastră, se înclină prinţul Ch’un.

Expresia prinţului Yee se schimbă, pentru a-şi arăta regretul faţă de ceea ce şi-a făcut singur. Pentru a-i ridica din nou moralul, îi spun:

— Totuşi, am dori ca prinţul Yee să îşi reia deplina responsabilitate când vom ajunge la Peking. Tânăra Sa Majestate nu se poate descurca fără el.

— Da, desigur, Majestatea Voastră. Vă mulţumesc!

Prinţul Yee e din nou un om fericit.

Mă întorc spre Nuharoo:

— Cred că asta este tot pentru această audienţă?

— Aşa este, însă trebuie să-i mulţumim Marelui Consilier Su Shun că a făcut o treabă atât de bună cu pregătirile.

22

10 octombrie a fost o zi de bun augur, când sicriul împăratului Hsien Feng a fost ridicat pe umerii a o sută douăzeci şi patru de cărăuşi. La ceremonia de plecare, eu şi Nuharoo am purtat rochii de doliu sofisticate, cu ornamente din piatră. Cele de pe cap şi umeri, brâurile şi pantofii cântăreau mai mult de douăzeci şi cinci de livre. În faţa ochilor mi se legănau, ca o draperie, mărgele din aur, iar pe cerceii din jad era sculptat cuvântul *tien,* „în memoria”. Mă dureau urechile şi spatele de greutatea podoabelor. Deoarece rămăseserăm fără cărbuni, nu făcuserăm baie de săptămâni. Mă mânca pielea capului. Uleiul pe care îl foloseam pentru păr atrăgea praful şi sfârşea sub unghiile mele, de cât mă scărpinam. Era greu să arăţi graţie în astfel de împrejurări.

Lui Nuharoo îi părea rău pentru manierele mele necorespunzătoare, şi în mod intenţionat se dădea pe ea însăşi drept un exemplu pe care eu să-l urmez. Îi admiram rezistenţa când venea vorba de înfăţişarea ei. Eram sigură că stătea dreaptă chiar şi pe vasul de toaletă. Bănuiam că se comportase cu aceeaşi rigiditate şi în patul lui Hsien Feng. În ceea ce priveşte amorul, împăratul era un bărbat care aprecia creativitatea. Nuharoo probabil că-i oferise poza standard din *Programul de activitate în iatacul imperial* şi se aşteptase, totuşi, ca el să-i ofere sămânţa.

Întotdeauna puteai fi sigur că machiajul lui Nuharoo este pictat până la cel mai mic detaliu. Avea doi meşteşugari pentru unghii, pregătiţi în sculptura pe boabe de grâne, care puteau să redea peisaje întregi şi tablouri arhitecturale pe unghiile ei. Era nevoie de o lupă ca să apreciezi pe deplin măiestria. Nuharoo ştia exact ce voia. Pe sub roba de doliu ea continua să poarte rochia în care îşi propusese să moară. Era atât de murdară, încât marginea gulerului devenise gri.

Mergeam printr-o pădure de umbrele şi corturi din mătase în formă de pavilion. Am inspectat cortegiul şi am ars tămâie. La sfârşit am turnat vin, invitând sicriul să-şi urmeze drumul. Procesiunea a pornit pe drumurile sălbatice de la Jehol spre Marele Zid.

Sicriul fusese finisat cu patruzeci şi nouă de straturi de vopsea. Era de un roşu trandafiriu cu modele de dragoni din aur. Drumul era deschis de o divizie de gărzi ceremoniale. Sicriul era suspendat în aer pe un imens cadru roşu, în mijlocul căruia se afla un catarg

asortat, cu un steag de nouă pe optsprezece picioare, pe care era blazonul cu dragonul de aur ce scoate flăcări. De asemenea, erau şi clopoţei de vânt din cupru. În spatele steagului-dragon se aflau o sută de steaguri cu imaginea unor animale puternice, cum ar fi urşi şi tigri.

În urma steagurilor veneau palanchine goale pentru spirite. Jilţurile erau de diferite mărimi şi forme, şi erau decorate fabulos, fiind tapiţate cu piele de leopard. O imensă umbrelă galbenă decorată cu flori albe însoţea fiecare jilţ.

Eunuci în veşminte din mătase albă purtau vase pentru ars tămâia. În spatele lor urmau două orchestre, una cu instrumente de alamă, iar cealaltă cu instrumente cu coarde şi flaute. Când orchestrele începeau să cânte, în aer se aruncau bani din hârtie albă, care cădeau jos precum fulgii de zăpadă.

Nuharoo, Tung Chih şi cu mine am trecut, înainte de a urca în palanchinele noastre, pe lângă lama şi călugări, alături de care erau cai şi oi de ceremonie pictaţi. Sunetul trompetelor tibetane şi duduitul tobelor erau atât de puternice, că nu puteam să-mi aud vocea când vorbeam cu Tung Chih. Nu a vrut să stea singur, dar i-am spus că trebuie să o facă, de dragul etichetei. Tung Chih s-a bosumflat şi a cerut iepurele cu ochi roşii. Din fericire, Li Lien-ying îl avea la el. I-am promis lui Tung Chih că eu sau Nuharoo îl vom însoţi de îndată ce vom putea.

Procesiunea s-a împărţit în două părţi la poalele Marelui Zid. Parada Fericirii deschizând drumul şi Parada Mâhnirii venind după ea la mai multe mile în urmă.

După-amiază s-a schimbat vremea. A început să plouă şi apoi să toarne cu găleata. În următoarele câteva zile, procesiunea noastră s-a întins într-o coloană din ce în ce mai lungă. Înainta cu greu prin noroiul bătut de ploile repetate. Pentru prima oară în viaţa ei, Nuharoo a pierdut controlul asupra machiajului său. De furie, ea dădea vina pe slujnicele care cărau oglinda, prea obosite ca să o mai ţină nemişcată. Îmi era milă de servitoare. Oglinda cât o fereastră era prea mare şi prea grea pentru ele.

Potrivit iscoadelor, trecătorile mişunau de bandiţi. Mă îngrijoram în legătură cu ceea ce ar fi putut să aducă viitorul în ora următoare. Sub acoperirea ploii putea să atace oricine.

Deoarece astrologul imperial avea calculate toate datele, nici nu se punea problema să ne oprim, oricât de tare se udau cărăuşii.

Ploaia continua să toarne. Îmi închipuiam dificultăţile eunucilor care cărau mobila din lemn. Spre deosebire de cărăuşii sicriului, care erau căliţi fizic, eunucii erau precum plantele delicate de seră. Erau obişnuiţi cu viaţa din Oraşul Interzis, şi mulţi dintre ei se aflau încă în primii ani ai adolescenţei.

Am adormit în palanchin şi am avut un vis straniu. Intram în mare ca un peşte. Înotând, am intrat într-o gaură dintr-o peşteră îngropată adânc pe fundul mării. În jurul marginilor gropii erau spini deşi. Pielea îmi era zgâriată de spini şi apa din jurul meu se făcea roz. Înotam în sus şi în jos, chinuită de o durere groaznică, încercând să scap de spini. Atunci m-a trezit Li Lien-ying:

— S-a oprit ploaia, doamnă, şi astrologul a zis că acum putem să ne odihnim în siguranţă.

— Am fost în apă? l-am întrebat eu.

El făcu pauză o clipă, apoi răspunse:

— Dacă aţi fost peşte, doamnă, aţi supravieţuit.

Palanchinul fu lăsat jos şi eu am coborât, îmi simţeam trupul ca şi cum ar fi fost bătut:

— Unde ne aflăm?

— Un sat numit Freamătul Primăverii.

— Unde e Tung Chih?

— Tânăra Sa Majestate este cu împărăteasa Nuharoo.

M-am dus să-i caut. Rămăseseră în urmă cu vreo jumătate de milă. Nuharoo a insistat să schimbe cărăuşii palanchinului. În loc să dea vina pe drumurile alunecoase, ea i-a învinovăţit pe cărăuşi.

Nuharoo îmi spune că şi ea a avut un vis. A fost exact pe dos decât al meu. În visul ei, se făcea că este într-un regat liniştit, iar oglinda ei era cât peretele. Regatul era ascuns în cele mai adânci străfunduri ale unui munte. Un budist cu barbă albă până la pământ o condusese în acest loc. Ea era venerată şi toţi supuşii ei mergeau având pe capete porumbei albi.

După ceva tânguială, Tung Chih a fost de acord să părăsească palanchinul cât un cort al lui Nuharoo şi să vină să stea cu mine.

— Doar pentru scurtă vreme, zise el.

Am încercat să nu las să mă supere ataşamentul crescând al fiului meu faţă de Nuharoo. El era unul dintre puţinele lucruri rămase în viaţa mea care îmi putea aduce fericire adevărată. Mă schimbasem atât de mult de când intrasem în familia imperială. Nu mai spuneam „Mă simt bine azi” când mă trezeam dimineaţa. Cântecele vesele pe care le auzeam în mintea mea fuseseră toate

reduse la tăcere. Acum, în străfundul gândurilor mele locuia teama.

M-am convins pe mine însămi că aceasta nu era decât o parte din călătoria vieţii. Veselia aparţinea tinereţii şi ţi-o pierdeai în mod natural. Ceea ce aveam să câştig era maturitatea. Ca un copac, rădăcinile aveau să-mi crească mai puternice pe măsură ce îmbătrâneam. Abia aşteptam să ating pacea şi fericirea în chip esenţial.

Însă primăvara mea continua să fie lipsită de fluturi. Cel mai trist lucru era faptul că încă mă simţeam dornică de pasiune. Dacă Tung Chih mi-ar fi fost apropiat, fluturii s-ar fi întors. Aş fi putut să ignor orice altceva, până şi singurătatea şi dorul profund după un bărbat. Aveam nevoie de dragostea fiului meu pentru a suporta existenţa. Tung Chih era aproape, la o aruncătură de băţ, şi totuşi am fi putut foarte bine să fim despărţiţi de un ocean. Aş fi făcut orice să-i câştig afecţiunea, însă el era hotărât să nu-mi acorde nicio şansă.

Fiul meu mă pedepsea pentru principiile după care îi impuneam să trăiască. Avea două feluri de expresie când mă privea. Una era cea a unui străin, de parcă nu m-ar fi cunoscut şi nici nu îl interesa să mă cunoască. Cealaltă era una de uimire. Nu putea înţelege de ce trebuie să fiu eu singura care îl contestă. Privirea lui analiza propria mea existenţă. După ce ne certam, expresia sa afişa un rânjet sarcastic.

Eu eram micşorată în ochii fiului meu. Adoraţia mea pentru această mică fiinţă mă reducea la osul care dansa în supa imperială ce fierbea de două sute de ani.

Odată, i-am văzut pe Tung Chih şi pe Nuharoo jucându-se. Fiul meu studia harta Chinei. I-a plăcut la nebunie când Nuharoo a greşit localizarea Cantonului. Ea l-a implorat să o lase să abandoneze jocul, iar el i-a îndeplinit dorinţa şi i-a oferit braţele sale. Era atras de slăbiciunea ei. Să o protejeze de mine îl făcea să se simtă ca un erou.

Şi totuşi, nu puteam să nu-mi iubesc fiul. Nu mi-am putut niciodată nega afecţiunea pe care i-o purtam. Din clipa în care s-a născut Tung Chih, am ştiut că îi aparţin. Trăiam pentru binele lui. Nu exista nimic altceva decât el.

Dar trebuia să sufăr, şi m-am hotărât să accept asta. Eram pregătită să fac orice pentru a-l ajuta pe Tung Chih să evite soarta tatălui său. Cu toate că Hsien Feng fusese un împărat, el fusese privat de înţelegerea elementară a propriei sale vieţi. Nu fusese crescut în adevăr şi murise în confuzie.

Privind afară, zăresc pietrele imense, în formă de căpăţâni, înconjurate de un desiş de tufe sălbatice. Mile în şir fără niciun acoperiş. Parada noastră fastuoasă este doar pentru ochii Cerului. Ştiu că nu ar trebui să-mi displacă, dar nu mă pot abţine. Stând în palanchin, mă pătrunde umezeala şi mă dor toate cele. Cărăuşii sunt epuizaţi, uzi şi murdari. Muzica veselă nu face decât să mă deprime şi mai mult.

Li Lien-ying se plimbă de colo-colo între palanchinul meu şi al lui Nuharoo. E îmbrăcat într-o robă purpurie din bumbac, iar vopseaua de la căciulă i se scurge în şuviţe micuţe pe faţă. Li Lien-ying şi-a învăţat meseria de servitor imperial, şi este acum aproape la fel de bun ca An-te-hai. Sunt îngrijorată în legătură cu An-te-hai. Prinţul Ch'un mi-a spus că este în închisoarea din Peking. Pentru a-şi desăvârşi înşelăciunea, An-te-hai îl scuipase pe paznic, asigurându-şi o pedeapsă şi mai aspră: a fost pus într-o celulă cu apă în care pluteau fecale în jurul gâtului său. Mă rog ca el să reziste până ajung eu. Nu pot încă să spun dacă mă voi întoarce la Peking cu capul pe umeri, dar, dacă o voi face, voi desface eu însămi lanţurile lui An-te-hai.

Parada Fericirii rămâne în urmă. E greu să ţii aliniate animalele obosite. Cărăuşii au încetat să-şi mai intoneze îmbărbătările, şi nu mai aud decât zgomotul paşilor şi gâfâitul bieţilor nenorociţi. Tung Chih vrea să iasă din palanchin să se joace şi mi-aş dori să-i pot da voie. Aş vrea să-l văd că aleargă o milă cu Li Lien-ying. Însă este periculos. De mai multe ori am observat trecând chipuri ciudate în uniformele gărzilor noastre. Mă întreb dacă sunt spionii lui Su Shun. În fiecare zi, cărăuşii mei sunt înlocuiţi de oameni noi.

Când îl întreb pe cumnatul meu, prinţul Ch'un, despre schimbarea cărăuşilor, el îmi răspunde că e ceva normal. Cărăuşii sunt rotiţi, pentru ca băşicile de pe umerii lor să aibă timp să se vindece. Nu sunt convinsă.

Pentru a mă alina, Ch'un îmi vorbeşte despre Rong şi băieţelul lor. Sunt bine şi se află cu câteva mile în urmă. Sora mea nu a vrut să mi se alăture, deoarece se teme că s-ar putea întâmpla ceva cu palanchinul meu. „Un copac mare atrage un vânt mai puternic", a fost mesajul pe care mi l-a trimis, şi îmi sugerează să fiu cu băgare de seamă.

Ajungem la un templu situat pe un munte. S-a făcut întuneric şi burniţa s-a oprit. Trebuie să intrăm şi să ne rugăm la altare, iar apoi

să ne petrecem noaptea aici. În clipa în care Nuharoo, Tung Chih şi cu mine coborâm din palanchine, cărăuşii se îndepărtează cu ele. Mă grăbesc şi îl ajung din urmă pe ultimul cărăuş: îl întreb de ce nu rămân cu noi. Îmi răspunde că au fost instruiţi să nu lase palanchinele lângă templu.

— Şi dacă se întâmplă ceva şi trebuie să ne întoarcem la palanchine, iar voi nu sunteţi aici? îi întreb.

Cărăuşul se aruncă la pământ şi se ploconeşte ca un prost, însă nu-mi răspunde la întrebare, aşa că nu foloseşte la nimic să insist.

— Vino înapoi, Yehonala, ţipă Nuharoo. Sunt sigură că cercetaşii şi iscoadele noastre au verificat siguranţa templului.

Templul pare a fi bine pregătit pentru sosirea noastră. Acoperişul vechi a fost lustruit şi înăuntru s-a făcut curăţenie. Mai-marele călugărilor este un bărbat cu înfăţişare blândă, cu buze subţiri şi obraji rotofei.

— Zeiţa milei, Kuan Ying, a transpirat, zice el zâmbind. Am ştiut că acesta era mesajul Cerului care îmi spunea că Majestăţile Voastre veţi trece pe aici. Deşi templul este mic, urarea mea umilă de bun venit se întinde de la mâna lui Buddha către infinit.

La cină ni se serveşte supă fierbinte din rădăcină de ghimbir cu păinici din boabe de soia şi grâu. Tung Chih îşi îngroapă faţa în bol. Şi mie îmi este o foame de lup. Mănânc toată supa din farfurie şi mai cer. Nuharoo nu se grăbeşte. Îşi verifică fiecare nasture de la robă, asigurându-se că nu a pierdut vreunul, şi îşi îndreaptă florile ofilite din păr. Ia din supă cu linguri fără vârf, până când foamea ei nu mai poate fi ţinută în frâu. Ridică bolul şi bea precum un ţăran.

După masă, călugărul ne conduce politicos în camera noastră şi pleacă. Suntem foarte bucuroase să descoperim că lângă paturi sunt încălzitoare din ceramică, aşa că ne punem hainele la uscat. În clipa în care Tung Chih vede că ligheanele sunt pline cu apă, Nuharoo ţipă de bucurie, apoi oftează:

— Asta e, cred că va trebui să mă spăl fără servitoare.

Se dezbracă nerăbdătoare. Este prima oară când o văd goală. Trupul ei de culoarea fildeşului este o minunată operă a Cerului. Are un corp zvelt, cu sâni ca merele şi picioare lungi, netede ca jadul. Spatele drept se curbează într-un posterior rotund şi senzual. Mă face să mă gândesc că moda hainelor fără formă pentru femeile manciuriene este o adevărată crimă.

Precum o căprioară care stă lângă o stâncă, sub lumina lunii, Nuharoo se aşază lângă lighean. Se spală încet pe tot corpul.

Frumuseţea aceasta a fost numai pentru ochii lui Hsien Feng, mă gândesc eu.

Mă trezesc în toiul nopţii. Nuharoo şi Tung Chih dorm buştean. Suspiciunile mele revin. Îmi amintesc zâmbetul călugărului – îi lipsea sinceritatea. Ceilalţi călugări nu aveau expresiile liniştite pe care sunt obişnuită să le văd la budişti. Ochii lor priveau într-o parte, şi apoi, din nou, la mai-marele lor, de parcă aşteptau un semnal. În timpul mesei, l-am întrebat pe mai-marele călugărilor despre bandiţii din zonă, şi mi-a răspuns că nu a auzit niciodată de aşa ceva. Spunea oare adevărul? Iscoadele noastre ne anunţaseră că există bandiţi în această regiune. Mai-marele călugărilor trebuie să fi petrecut mulţi ani trăind aici – cum ar putea să nu ştie?

Călugărul a schimbat subiectul când l-am rugat să mi se arate templul. Ne-a dus în sala principală, astfel încât să putem aprinde tămâie pentru zei, şi apoi ne-a adus imediat înapoi în această cameră de dormit. Când l-am întrebat despre istoria sculpturilor de pe pereţi, el a schimbat din nou subiectul. Felului său de a vorbi îi lipsea, de asemenea, înţelepciunea unui preot, atunci când i-a spus lui Tung Chih povestea lui Buddha cel cu o mie de mâini. Nu părea să fie familiarizat cu stilurile de caligrafie elementare, ceea ce mi se pare greu de crezut, căci călugării trăiesc din copierea sutrelor. L-am întrebat câţi călugări adăposteşte în templu, şi el mi-a spus că opt. De unde am primi ajutor dacă ar ataca bandiţii?

Cu cât mă gândesc mai mult la acest bărbat dubios, cu atât devin mai neliniştită.

— Li Lien-ying, şoptesc eu.

Eunucul meu nu răspunde, iar lucrul ăsta e cât se poate de neobişnuit. Li Lien-ying are somnul uşor. Aude şi o frunză care cade din copacul din faţa ferestrei. Ce-o fi cu el? Îmi aduc aminte că mai-marele călugărilor l-a invitat să bea ceai după cină.

— Li! Li Lien-ying!

Mă ridic în capul oaselor şi îl zăresc în colţ. Doarme buştean. Se poate să fi fost ceva în ceaiul pe care i l-a servit călugărul?

Mă strecor în robă şi traversez încăperea. Zgâlţâi eunucul, dar el îmi răspunde cu un sforăit sonor. Poate că e doar foarte obosit.

Mă hotărăsc să ies afară şi să verific curtea. Îmi este teamă, dar mă înspăimântă şi mai mult îndoiala care mă cuprinde.

Luna străluceşte, iar curtea pare acoperită cu un strat de sare. Vântul poartă parfumul dafinului. În clipa când mă gândesc la

liniştea profundă din curte, zăresc o umbră ascunsă după o arcadă. Lumina lunii îmi joacă feste? Sau poate nervii mei?

Merg înapoi în cameră şi închid uşa. Mă urc în pat şi trag cu ochiul pe fereastră. În faţa mea se află un copac cu trunchiul gros. În întuneric, trunchiul îşi tot schimbă forma. Acum pare că îi creşte o burtă, pentru ca în clipa următoare să-i crească un braţ.

Ochii nu mă înşală: chiar sunt oameni în curte şi se ascund pe după copaci.

O trezesc pe Nuharoo şi îi explic ce am văzut.

— Tu vezi soldaţi şi în spatele firelor de iarbă, se plânge Nuharoo punându-şi hainele.

În timp ce îl îmbrac pe Tung Chih, Nuharoo se duce să-l trezească pe Li Lien-ying.

— Sclavul e sigur beat, zice ea. Nu se trezeşte.

— Ceva nu e în regulă, Nuharoo.

Îl plesnesc pe Li peste faţă şi în cele din urmă se trezeşte. Însă când încearcă să se ridice, picioarele i se împleticesc. Rămânem înmărmuriţi.

— Pregăteşte-te de fugă, zic eu.

— Unde putem să mergem? se agită Nuharoo.

Nu cunoaştem zona deloc. Chiar dacă am reuşi să ieşim din templu, am putea să ne rătăcim cu uşurinţă pe munte. Dacă n-am fi prinşi, am putea muri de foame. Dar ce s-ar întâmpla dacă am rămâne aici? Acum nu mai am niciun dubiu că mai-marele călugărilor e omul lui Su Shun. Ar fi trebuit să insist să păstrăm cărăuşii aproape.

Îi spun lui Tung Chih să se ţină de mine când deschid uşa. Muntele începe să-şi arate forma în lumina de dinaintea ivirii zorilor. Foşnetul vântului printre pini seamănă cu un val învolburat. Toţi patru străbatem holul şi trecem pe lângă o poartă arcuită. Urmăm o cărare abia vizibilă.

— Asta ar trebui să ne ducă la poalele muntelui, zic eu, deşi nu sunt sigură.

Nu ajungem prea departe, şi auzim zgomote de urmărire.

— Uite, Yehonala, ne-ai băgat în bucluc, ţipă Nuharoo. Am fi putut să-i chemăm în ajutor pe călugări, dacă am fi rămas în templu.

O trag pe Nuharoo după mine, iar Li Lien-ying se chinuie să rămână în picioare în timp ce-l cară în spate pe Tung Chih. Deodată, cărarea ne este blocată de un grup de bărbaţi mascaţi.

— Dă-le ce vor, îi zic lui Nuharoo, presupunând că sunt bandiţi.

Bărbaţii nu scot niciun sunet, însă vin mai aproape în jurul nostru.

— Uite, luaţi bijuteriile noastre, zic eu. Luaţi-le pe toate şi lăsaţi-ne să plecăm!

Însă bărbaţii nu le vor. Se reped la noi şi ne leagă cu sfori. Ne îndeasă cocoloaşe de cârpă în gură şi ne leagă la ochi.

Sunt într-un sac de iută legat de un par şi purtat pe umerii bărbaţilor. Cât m-am zbătut, mi-a alunecat de pe ochi cârpa cu care eram legată, deşi în gură încă mai am căluşul. Prin ţesătura aspră a sacului văd lumina. Oamenii coboară smucit printre dealuri şi bănuiesc că nu sunt bandiţi, căci aceia ar fi avut picioare zdravene pentru terenul acesta plin de obstacole.

Am sperat că prinţul Kung ne va proteja, dar se pare că Su Shun a fost mai deştept decât el. Nu există nicio modalitate să pot scăpa, dacă intenţia bărbaţilor este de a mă ţine prizonieră.

Cred că Nuharoo are o şansă să trăiască, dar ce se va întâmpla cu Tung Chih? Cât de uimitor de uşor a fost pentru Su Shun să organizeze o lovitură de stat! Nici armată, nici arme. Nicio picătură de sânge vărsată – doar câţiva bărbaţi costumaţi în bandiţi. Guvernul nostru este un dragon de hârtie făcut numai pentru parade. Era Fericirii de Bun Augur este o glumă. Cum i-ar plăcea asta împăratului Hsien Feng, acum că Su Shun şi-a dat arama pe faţă!

Crengi se lovesc de sac. Ascult în întuneric, căutând vocea lui Tung Chih. Nu se aude nimic. Urmează să fiu executată? Nu îndrăznesc să reflectez la ce mi se va întâmpla. După unghiul parului, îmi dau seama că terenul a devenit mai puţin alunecos.

Fără niciun avertisment, sunt aruncată şi mă lovesc de ceva ce-mi pare a fi o buturugă. Capul mi se izbeşte de o suprafaţă dură, şi durerea pe care o simt este groaznică. Îi aud pe bărbaţi vorbind, apoi aud paşi grei care se apropie. Sunt târâtă printre frunze uscate şi împinsă în ceva ce-mi pare un şanţ.

Cârpa din gura mea s-a îmbibat cu salivă şi în cele din urmă cade. Nu îndrăznesc să strig după ajutor, temându-mă că vor veni şi vor termina cu mine mai repede. Încerc să mă pregătesc pentru ce e mai rău. Însă mă cuprinde un sentiment zdrobitor: *Nu pot să mor fără să ştiu unde este Tung Chih!* Încerc să sfâşii sacul cu dinţii, însă efortul este zadarnic, de vreme ce mâinile îmi sunt

legate la spate.

Aud paşi peste frunzele uscate. Cineva se apropie şi se opreşte lângă mine. Încerc să-mi mişc picioarele şi să mă adun într-o poziţie mai bună, pentru a mă apăra din interiorul sacului, dar şi picioarele îmi sunt legate. Aud răsuflarea bărbatului.

— În numele Cerului, cruţă-mi fiul! ţip eu şi apoi mă ghemuiesc.

Îmi închipui cuţitul său care taie sacul şi metalul rece pătrunzându-mi în carne.

Dar nu se întâmplă asta. Aud în schimb mai mulţi paşi şi zăngănitul metalic al armelor. Se aude un ţipăt scurt şi apoi ceva, un trup, cade peste mine.

Pentru o clipă se face linişte, apoi din depărtare aud sunet de copite şi de oameni care strigă. Nu mă pot hotărî dacă să rămân tăcută sau să strig după ajutor. Dacă sunt oamenii lui Su Shun care au venit să se asigure că sunt moartă? Dar dacă sunt oamenii prinţului Kung? Cum poţi atrage atenţia cuiva asupra unui sac de iută care zace într-un şanţ sub un cadavru?

— Tung Chih! ţip eu.

O clipă mai târziu, un cuţit taie sacul şi respir aerul proaspăt. Cel care ţine cuţitul este un soldat în uniforma Gărzii Imperiale. Stă în faţa mea împietrit de uimire.

— Majestatea Voastră!

Se aruncă la pământ.

Îndepărtându-mi funiile de la mâini şi de la picioare, îi spun:

— Ridică-te şi spune-mi cine te-a trimis.

Soldatul se ridică şi îmi arată cu degetul în spatele lui. Puţin mai încolo, un bărbat călare întoarce capul.

— Yung Lu!

El descalecă şi îngenunchează.

— Cât pe-aci să fiu fantomă! strig eu. Sau sunt deja?

— Vorbiţi, ca să aflu, Majestatea Voastră, zice Yung Lu.

Izbucnesc în plâns.

— Majestatea Voastră, murmură el, este vrerea Cerului că aţi supravieţuit.

Îşi şterge sudoarea de pe frunte.

Încerc să ies din şanţ, dar genunchii mă trădează şi mă prăbuşesc. El mă apucă de braţ, iar atingerea mâinii sale mă face să suspin ca un copil:

— Aş fi fost o fantomă flămândă, zic eu. Am avut parte de foarte puţin somn, de nimic de mâncare toată ziua. Nici măcar o picătură

de apă ca să beau. Nici nu sunt îmbrăcată cum trebuie. Mi-am pierdut pantofii. Dacă i-aş fi întâlnit pe strămoşii imperiali, ei ar fi fost prea jenaţi ca să mă primească.

El se ghemuieşte lângă mine:

— S-a terminat, Majestatea Voastră.

— A fost opera lui Su Shun?

— Da, Majestatea Voastră.

— Unde este asasinul?

Yung Lu arată cu bărbia înapoi spre şanţ. Bărbatul mort de acolo are jumătate din faţă îngropată în ţărână, însă îi recunosc trupul gras. Este mai-marele călugărilor.

Întreb unde sunt Tung Chih şi Nuharoo. Yung Lu îmi spune că şi ei au fost salvaţi şi că îşi continuă călătoria spre Peking. Yung Lu i-a trimis deja mesageri lui Su Shun cu vestea că eu am fost găsită moartă, dar va dura câteva zile până când raportul fals va ajunge la el. Ceea ce face parte tot din planul prinţului Kung.

Yung Lu mă aşază într-o căruţă şi mă escortează el însuşi. Urmăm o rută mai scurtă şi sosim la Peking cu mult înaintea lui Su Shun şi a procesiunii sale.

23

Aşteptându-mă în Oraşul Interzis, prinţul Kung a fost uşurat să mă vadă teafără:

— Zvonurile despre moartea ta au circulat mai repede decât mesagerii noştri, mi-a spus el, întâmpinându-mă. Am fost măcinat de îngrijorare.

Cu lacrimi în ochi, ne înclinăm unul în faţa celuilalt.

— Poate că fratele tău chiar a vrut să mă ia cu el, i-am spus, simţindu-mă încă rănită.

— Dar s-a răzgândit în ultimul minut, nu-i aşa? Se poate ca el să fi ajutat din ceruri la salvarea ta. Prinţul Kung face o pauză: Sunt sigur că nu era lucid când l-a numit pe Su Shun.

— Aşa e.

Prinţul Kung m-a privit din cap până în picioare şi apoi a zâmbit:

— Bine ai venit acasă, cumnată. Ai avut o călătorie grea.

— Şi tu, i-am zis, observând căciula sa, care părea prea mare pentru el.

Şi-o tot împingea în spate cu mâna, ca să nu-i acopere sprâncenele.

— Am slăbit, dar nu m-am aşteptat să mi se micşoreze capul, râde el.

Când l-am întrebat despre mai-marele călugărilor, prinţul Kung mi-a explicat că asasinul era cunoscut sub numele de Palma lui Buddha – puterea lui fusese la fel de nemărginită precum palma lui Buddha, despre care se zice că e capabilă să „acopere totul”. În folclor, când Regele Maimuţă al Magiei crede că a scăpat după ce a mers rostogolindu-se pe o roată de căruţă mii de mile, el descoperă că a aterizat într-o palmă atotputernică. Capul meu era singurul pe care asasinul nu reuşise să-l colecţioneze în panoplia sa.

Prinţul Kung şi cu mine ne-am aşezat să stăm de vorbă – şi aşa a început lunga noastră relaţie de lucru. Era un bărbat cu orizont larg, deşi de-a lungul anilor temperamentul său avea să izbucnească. Fusese crescut ca şi Hsien Feng şi putea să fie la fel de răsfăţat şi de nerăbdător. De multe ori a trebuit să-i ignor insensibilitatea şi egoismul. M-a umilit în mod involuntar nu o dată în faţa Curţii. Aş fi putut să protestez, dar mi-am spus că trebuie să învăţ să accept defectele lui Kung odată cu virtuţile sale. Calităţile lui erau mai mari decât ale fraţilor săi, şi deloc neglijabile. Respecta realitatea şi era deschis la opinii diferite. La momentul respectiv

aveam nevoie unul de celălalt. Ca manciurian, fusese învăţat că locul unei femei e în camera ei, dar nu putea să mă ignore cu totul. Fără sprijinul meu, el nu ar fi avut nicio legitimitate.

Pe măsură ce prinţul Kung şi cu mine am ajuns să ne cunoaştem mai bine, am putut să ne destindem. L-am anunţat că nu mă interesa puterea în sine, şi că tot ce voiam era să îl ajut pe Tung Chih să reuşească. A fost minunat că împărtăşeam aceeaşi viziune. Ne-am certat uneori, dar am reuşit întotdeauna să ieşim uniţi din disputele noastre. Pentru a echilibra noua Curte, am devenit fiecare superiorul de faţadă şi ajutorul celuilalt.

Gâdilând mândria prinţului Kung, i-am încurajat entuziasmul şi ambiţiile. Eram convinsă că dacă Nuharoo şi cu mine vom fi umile cu el, şi el va fi umil cu Tung Chih. Practicam principiile confucianiste ale familiei, şi am avut amândoi de câştigat din asta.

Mi-am jucat rolul, deşi aveam să fiu tot mai obosită pentru a-mi pune în fiecare zi o mască de teatru. Trebuia să mă prefac că sunt complet neajutorată fără Curte. Miniştrii mei lucrau doar atunci când credeau că ei sunt salvatorii mei. Ideile mele nu ar fi ajuns prea departe dacă nu le-aş fi prezentat lor ca fiind „dorinţele stăpânului lor în vârstă de cinci ani”. Pentru a conduce, am învăţat să dau impresia că eu sunt cea condusă.

Lui Nuharoo, Tung Chih şi restului Paradei Fericirii le-au luat încă cinci zile ca să ajungă la Peking. Când au ajuns la Poarta Zenitului, oamenii şi caii erau atât de epuizaţi, încât arătau ca o armată înfrântă. Steagurile lor erau sfâşiate şi pantofii tociţi. Cu feţele bărboase pline de noroi, cărăuşii palanchinelor îşi târşâiau picioarele băşicate. Gărzile erau fără vlagă şi ieşite din formaţie.

Mi l-am închipuit pe Su Shun şi a sa Paradă a Mâhnirii, programată să sosească peste câteva zile. Greutatea sicriului lui Hsien Feng trebuia să fi fost zdrobitoare pe umerii cărăuşilor. De acum, Su Shun primise mai mult ca sigur vestea execuţiei mele şi era dornic să ajungă la Peking.

Bucuria sosirii acasă a adus o mare energie Paradei Fericirii. La poarta Oraşului Interzis, întregul cortegiu s-a refăcut. Când au intrat, bărbaţii şi-au îndreptat spatele şi şi-au scos piepturile înainte cu mândrie. Se părea că nimeni nu ştia nimic despre ce se întâmplase. Oamenii s-au aliniat de o parte şi de alta a intrării şi au bătut din palme. Mulţimea a ovaţionat la vederea palanchinelor imperiale. Nimeni nu ştia că persoana din jilţul meu nu eram eu, ci

eunucul meu, Li Lien-ying.

Nuharoo a sărbătorit sfârşitul călătoriei făcând trei băi una după alta. Slujnica a povestit că aproape s-a înecat în cadă, deoarece a adormit. O vizitez pe Rong şi pe fiul ei, şi mergem să ne vedem mama şi fratele. O invit pe mama să se mute la palat şi să locuiască împreună cu mine ca să pot avea grijă de ea, dar ea refuză, preferând să stea unde e, într-o casă liniştită, pe o străduţă din spatele Oraşului Interzis. Nu insist. Dacă ar locui cu mine, ar trebui să obţină permisiunea de fiecare dată când ar vrea să meargă la cumpărături sau să-şi viziteze prietenele. Activităţile ei ar fi limitate la camerele şi grădina palatului şi nu ar avea voie să-şi facă singură mâncare. Aş vrea să-mi petrec mai mult timp cu mama, însă trebuie să mă întâlnesc cu Nuharoo în legătură cu planul nostru care îl priveşte pe Su Shun.

— Dacă nu sunt veşti bune, nu doresc să aud, mă previne Nuharoo. Călătoria dură mi-a răpit destul din viaţă.

Stau lângă uşa pe jumătate distrusă a lui Nuharoo. Străinii au nimicit tot ce le-a stat în cale. Oglinda e zgâriată, iar sculpturile aurite şi broderiile de pe pereţi au dispărut. Dulapurile sunt goale şi patul are urme de picioare. Pe jos mai sunt încă cioburi. Colecţiile ei de artă au dispărut şi grădinile sunt devastate. Peştii, păsările, păunii şi papagalii au murit cu toţii.

— Nefericirea este opera minţii, zice Nuharoo în timp ce ia o gură de ceai. Stăpâneşte-ţi mintea şi nu vei simţi nimic altceva decât fericire. Frumuseţea unghiilor mele nu a fost distrusă, deoarece ele au fost protejate.

Mă uit la ea şi îmi amintesc cum a stat în palanchin cu roba îmbibată de ploaie zile la rând. Ştiu cât de greu a fost, deoarece am trecut şi eu prin asta. Pernele ude mă făceau să mă simt ca şi cum aş fi stat în urină. Nu ştiu dacă ar trebui să admir efortul lui Nuharoo de a-şi păstra demnitatea. Eu voisem să mă dau jos din palanchin, ca să merg pe jos în timpul călătoriei, însă Nuharoo m-a împiedicat:

— Cărăuşii sunt făcuţi să te care, insista ea.

I-am explicat că m-am săturat să am fundul ud:

— Trebuie să-l aerisesc cumva!

Îmi amintesc că a rămas tăcută, dar expresia ei îmi spunea limpede că îmi dezaprobă purtarea. A fost şocată când în cele din urmă am hotărât să mă dau jos şi să merg alături de cărăuşi. M-a

anunţat că se simte insultată, ceea ce m-a obligat să urc înapoi în palanchin.

Acum, prinzându-şi părul, îmi zice:

— Nu te uita la mine ca şi cum ai fi descoperit o nouă stea pe cer. Lasă-mă să-ţi împărtăşesc o învăţătură budistă: ca să ai cu adevărat ceva, trebuie să nu ai deloc.

Nu are sens pentru mine.

Ea clatină din cap cu milă.

— Noapte bună şi odihnă plăcută, Nuharoo.

Ea clatină din cap:

— Trimite-mi-l pe Tung Chih, bine?

Aş vrea cu disperare să-mi petrec noaptea cu fiul meu, după ce am fost despărţiţi atâta vreme. Dar o cunosc pe Nuharoo. Când vine vorba de Tung Chih, voinţa ei e lege. Nu am nicio şansă.

— Pot să-l trimit după ce-şi face baie?

— Bine, îmi răspunde ea, şi eu ies. Nu încerca să te caţări sus, Yehonala, se aude vocea ei în urma mea. Îmbrăţişează universul şi vei fi îmbrăţişată. Nu există nicio semnificaţie în luptă.

Lăsându-mă pe mine să termin ultima parte a decretului de punere sub acuzare a lui Su Shun, prinţul Kung a plecat din Peking la Miyun. Oraşul se află la cincizeci de mile de capitală şi este ultima oprire a procesiunii înainte de a ajunge aici. Su Shun şi sicriul lui Hsien Feng sunt programaţi să ajungă la Miyun la începutul după-amiezii.

Lui Yung Lu i s-a ordonat să se întoarcă la Su Shun şi să rămână lângă el. Su Shun presupunea că totul merge aşa cum a plănuit el şi că eu, cel mai mare obstacol al său, am fost îndepărtată. Su Shun era beat când procesiunea a ajuns la Miyun. Era atât de entuziasmat de perspectivele sale, încât începuse deja să sărbătorească împreună cu membrii cabinetului său. Prostituate locale au fost văzute învârtindu-se pe lângă sicriul imperial şi furând ornamente. Când Su Shun a fost întâmpinat de generalul Sheng Pao la poarta oraşului Miyun el a anunţat cu mare avânt moartea mea.

Primind un răspuns rece de la Sheng Pao, Su Shun a privit în jur şi l-a observat pe prinţul Kung, care stătea nu departe de general. Su Shun i-a ordonat lui Sheng Pao să-l îndepărteze pe prinţul Kung, dar acesta a rămas pe loc.

Su Shun s-a întors spre Yung Lu, care stătea în spatele său, însă

nici el nu a făcut vreo mişcare.

— Gărzi! a ţipat Su Shun. Omorâţi-l pe trădător!

— Ai un decret pentru a face asta? a întrebat prinţul Kung.

— Cuvântul meu este decretul, a fost replica lui Su Shun.

Prinţul Kung a făcut un pas înapoi, iar generalul Sheng Pao şi Yung Lu au înaintat.

Su Shun şi-a dat seama atunci ce înfrunta:

— Să nu îndrăzniţi. Sunt numit de Majestatea Sa. Eu sunt voinţa împăratului Hsien Feng.

Garda imperială a format un cerc în jurul lui Su Shun şi a oamenilor săi. Su Shun a urlat:

— O să vă spânzur, pe toţi o să vă spânzur!

La semnalul prinţului Kung, Sheng Pao şi Yung Lu l-au apucat de braţe pe Su Shun. El s-a zbătut şi l-a chemat în ajutor pe prinţul Yee. Acesta a venit în fugă cu gărzile sale, dar oamenii lui Yung Lu le-au blocat calea.

Prinţul Kung a scos din mânecă un decret galben:

— Oricine îndrăzneşte să conteste ordinul împăratului Tung Chih va fi omorât.

În timp ce Yung Lu îi dezarma pe oamenii lui Su Shun, prinţul Kung a citit ceea ce redactasem eu:

— „Împăratul Tung Chih ordonă ca Su Shun să fie arestat imediat. Su Shun a fost găsit vinovat pentru organizarea unei lovituri de stat.“

Închis într-o cuşcă pe roţi, Su Shun semăna cu un animal de circ, când Parada Mâhnirii şi-a reluat călătoria de la Miyun la Peking. În numele fiului meu, i-am informat pe guvernatorii tuturor statelor şi provinciilor de arestarea lui Su Shun şi îndepărtarea lui din funcţie. I-am spus prinţului Kung că eu consideram esenţială câştigarea fundamentului moral. Aveam nevoie să cunosc sentimentele guvernatorilor mei pentru a restabili echilibrul Chinei. Dacă exista vreo nedumerire, doream să mă ocup de ea imediat. An-te-hai m-a ajutat în această misiune, chiar dacă fusese eliberat din celula cu apă a închisorii imperiale cu doar câteva zile înainte. Era înfăşurat în bandaje, dar era fericit.

Comentariile privind arestarea lui Su Shun au venit din toată China. Am fost nespus de uşurată să aflu că majoritatea guvernatorilor erau de partea mea. În cazul acelora care aveau îndoieli, am încurajat onestitatea. Le-am spus limpede că doresc să

mi se expună adevărul absolut, indiferent dacă s-ar putea să contrazică părerea mea personală despre Su Shun. Doream ca guvernatorii să ştie că sunt pregătită să ascult şi că sunt mai mult decât doritoare să iau decizia în privinţa pedepsirii lui Su Shun pe baza recomandărilor de la ei.

La scurt timp după aceea, doi mari secretari, care reprezentau justiţia civilă şi care fuseseră iniţial în tabăra lui Su Shun, l-au denunţat pe acesta. În acel moment, generalul Tseng Kuo-fan, împreună cu miniştrii şi guvernatorii chinezi şi-au exprimat sprijinul pentru mine. Eu îi numisem „cei care stau pe tuşă”, deoarece ei observaseră cu atenţie ambele părţi înainte de a se implica. Tseng Kuo-fan a criticat „grosolana indecenţă istorică” a lui Su Shun. După Tseng, au ieşit în faţă guvernatorii din provinciile nordice. Ei şi-au exprimat dezacordul privind excluderea prinţului Kung de către Su Shun şi au propus ca împărăteasa Nuharoo şi cu mine să fim investite cu putere.

De îndată ce Su Shun a ajuns la Peking, i s-a intentat un proces prezidat de prinţul Kung. Su Shun şi restul Grupului celor Opt au fost găsiţi vinovaţi de subminarea statului, care era una dintre cele zece crime abominabile din legea Ch’ing, pe locul doi după rebeliune. De asemenea, Su Shun a fost găsit vinovat de crime împotriva familiei şi virtuţii societăţii. În decretul pe care l-am compus, l-am declarat „abominabil, de neiertat şi de nerăscumpărat”.

Prinţului Yee i s-a „acordat” o funie şi i s-a „permis” să se spânzure. A fost escortat într-o cameră specială, unde îl aşteptau o bârnă şi un scăunel. În cameră se afla servitorul care avea să-l ajute pe Yee să urce pe scăunel, în caz că îl lăsau picioarele. De asemenea, servitorul trebuia să împingă scăunelul la o parte de sub prinţul Yee, după ce acesta îşi va fi pus capul în laţ.

Mi-a făcut rău să ordon o astfel de sentinţă, dar mi-am dat seama că nu aveam de ales.

În următoarele câteva zile, mai mulţi dintre aliaţii lui Su Shun, inclusiv eunucul-şef Shim, au fost lăsaţi fără putere şi ranguri. Shim a fost condamnat la moarte prin biciuire, însă eu am intervenit în favoarea lui. Am spus Curţii că noua eră ar trebui să înceapă cu milă.

Fiii lui Su Shun au fost decapitaţi, dar am cruţat-o pe fiica sa, ignorând legea în cazul ei. Era o fată deşteaptă, care cândva mă slujise ca bibliotecară. Nu semăna deloc cu tatăl ei, căci era

cumsecade şi rezervată. Deşi nu doream să continui prietenia noastră, am simţit că merită să trăiască. Eunucii lui Su Shun au fost cu toţii condamnaţi la moarte prin biciuire. Ei erau ţapii ispăşitori, desigur, însă era nevoie de teroare pentru a face o declaraţie.

Cât despre Su Shun însuşi, autoritatea judecătorească a recomandat moartea prin dezmembrare. Însă eu am dorit să fie comutată. Decretul meu către naţiune spunea: „Deşi Su Shun merită din plin să fie pedepsit, noi nu ne putem hotărî să impunem pedeapsa extremă. De aceea, ca semn al indulgenţei noastre, îl condamnăm la decapitare imediată”.

Cu trei zile înainte de execuţia lui Su Shun, a izbucnit o revoltă în cartierul din Peking în care locuiau mulţi dintre credincioşii săi. S-a auzit plângerea că Su Shun era ministrul desemnat de Hsien Feng. „Dacă Su Shun nu are nicio calitate şi merită o pedeapsă atât de aspră, ar trebui să ne îndoim de înţelepciunea Răposatei Sale Majestăţi? Sau ar trebui să suspectăm că testamentul Majestăţii Sale este încălcat?”

Yung Lu a menţinut revolta sub control. Am cerut ca prinţul Kung şi Yung Lu să păzească execuţia lui Su Shun. Am subliniat că trebuia să fim extrem de atenţi, deoarece în trecut stegarii manciurieni salvaseră condamnaţii la moarte ca pretext pentru o nouă revoltă.

Prinţul Kung nu a acordat o atenţie prea mare îngrijorărilor mele. În ochii săi, Su Shun era deja mort. Crezând că are sprijinul deplin al poporului, prinţul Kung a propus să se schimbe locul execuţiei din piaţa de legume în piaţa de animale vii, un loc mai mare, în care putea să încapă o mulţime de zece mii de oameni.

Nesimţindu-mă în largul meu în legătură cu planurile sale, am decis să investighez trecutul călăului. I-am trimis pe An-te-hai şi Li Lien-ying să facă lucrul acesta, iar ei s-au întors repede cu veşti îngrijorătoare. Existau dovezi că gâdele fusese deja mituit.

Bărbatul desemnat de Curte să-l decapiteze pe Su Shun era cunoscut sub numele de O Clipită – îşi îndeplinea treaba cu mare rapiditate. Habar nu aveam că era o tradiţie să mituieşti călăul. Pentru a obţine un profit, membrii acestei meserii înspăimântătoare lucrau împreună, de la călău până la cel care ascuţea toporul.

Când un condamnat era adus la închisoare, el era tratat mizerabil dacă familia sa nu mituia corespunzător pe cine trebuia. De exemplu, se puteau face răni invizibile, nedetectabile, la oase şi

încheieturi, lăsându-l pe prizonier handicapat pe viaţă. Dacă prizonierul era condamnat la o moarte lentă prin dezmembrare, călăului îi putea lua şi cinci zile pentru a-l transforma într-un schelet, timp în care îşi menţinea victima în viaţă doar cât să răsufle. Dacă gâdele era mulţumit de mită, cuţitul său mergea drept la inimă, punând capăt suferinţei înainte chiar de a începe.

Am aflat că atunci când era vorba de decapitare existau mai multe modalităţi prin care călăul îşi putea îndeplini misiunea. Familia condamnatului şi călăul se aşezau şi negociau. Dacă gâdele era nemulţumit, tăia capul şi îl lăsa să se rostogolească. Cu ajutorul ucenicilor săi care se ascundeau în mulţime, capul „dispărea”. Până când familia nu dădea banii, capul nu era „găsit”. După aceea, familia trebuia să plătească un pielar care să coasă la loc capul victimei. Dacă era plătit suficient, călăul făcea în aşa fel încât capul să rămână ataşat de corp printr-o fâşiuţă de piele. Acest lucru era dificil de realizat şi O Clipită era considerat foarte talentat în acest domeniu.

L-am rugat pe Yung Lu să stea de vorbă cu călăul în locul meu. Aş fi vrut să aud cu urechile mele cum se pregătea să execute decapitarea lui Su Shun şi mi-aş fi dorit să vorbesc eu însămi cu O Clipită, însă legea interzicea lucrul acesta. Aşa că l-am observat pe călău din spatele unui paravan.

— Cuvântul „a hăcui” sau „a măcelări” este incorect pentru a-mi descrie meseria, a început el pe un ton surprinzător de blând. Era un bărbat scund şi gras, cu capul mic şi braţe scurte şi groase. Cuvântul corect este „a tăia”. Asta fac eu. Tai. O să ţin de mâner cuţitul întors – asta înseamnă cu marginea netăioasă lângă cotul meu şi cu lama în afară. Când voi primi ordinul, voi împinge cuţitul dinspre spate chiar în gâtul lui Su Shun. Majoritatea oamenilor care îşi aşteaptă moartea nu sunt în stare să stea pe picioarele lor când sunt aduşi la mine. Nouă din zece nu reuşesc să îngenuncheze drept. Aşa că ajutorul meu va ţine umerii condamnatului în sus, apucându-l de coadă. Eu voi sta în spatele lui Su Shim, un pic spre stânga, ca să nu mă vadă. De fapt, voi începe să-l observ din clipa în care va fi escortat spre eşafod. Îi voi studia gâtul, ca să identific un loc în care să pot tăia. Când voi începe, îl voi bate mai întâi pe umărul drept cu mâna mea stângă. Nu trebuie să bat decât foarte uşor – este îndeajuns de speriat. Scopul este să-l alarmez, astfel încât gâtul său să stea ridicat în sus, şi atunci îmi voi împinge imediat cotul. Lama va intra drept între vertebrele sale. Eu am să

mişc cuţitul până la capăt spre stânga şi înainte ca lama să iasă, îmi voi ridica piciorul şi voi da o lovitură trupului, ca acesta să cadă spre faţă. Trebuie să lovesc repede, căci altfel hainele mi se vor îmbiba de sânge, ceea ce în meseria mea e considerat ghinion.

A venit ziua execuţiei lui Su Shun. Yung Lu mi-a povestit mai târziu că nu mai văzuse niciodată atâţia oameni la o decapitare. Străzile erau pline, la fel şi acoperişurile şi copacii. Copiii îşi umpluseră buzunarele cu pietre şi fredonau cântece de sărbătoare. Oamenii îl scuipau pe Su Shun în timp ce trecea închis în cuşcă. În clipa când a ajuns la locul execuţiei, faţa îi era acoperită cu salivă şi pielea îi era sfâşiată de pietre.

O Clipită a golit o sticlă de băutură înainte de a urca pe eşafod. Cu greu îi venea să creadă că îl decapita pe Su Shun, căci în trecut primise ordine de la acesta să-i decapiteze pe alţii.

Cât despre Su Shun, el şi-a numit eşecul „o barcă întoarsă cu susul în jos în ape murdare”. La râsetele mulţimii, el răspundea ţipând că „există o legătură destrăbălată între împărătese şi cumnatul imperial, prinţul Kung”. Cât ai clipi, capul lui Su Shun s-a rostogolit, cu nimic mai presus decât cel al unui criminal obişnuit.

Am fost bântuită de această execuţie. Imaginile descrise de Yung Lu îmi apăreau aievea în minte. An-te-hai mi-a povestit că plângeam tare în vis şi ziceam că tot ce vreau e să dau naştere la o duzină de copii şi să trăiesc o viaţă de ţărancă. An-te-hai mi-a spus că, în somn, gâtul meu nu înceta să se răsucească dintr-o parte în alta, ca şi cum m-aş fi ferit de tăiş.

Imensa avere a lui Su Shun a fost împărţită între membrii familiei imperiale, drept compensaţie pentru abuzurile pe care le suferiserăm. Peste noapte, Nuharoo şi cu mine am devenit bogate. Ea şi-a cumpărat bijuterii şi haine, iar eu am plătit spioni. Tentativa de asasinat asupra mea îmi zguduise sentimentul de siguranţă. Cu ce bani mi-au mai rămas am cumpărat trupa de operă a lui Su Shun. În viaţa mea singuratică de văduvă imperială, opera a devenit o consolare.

Curtea a votat şi a adoptat propunerea pe care am făcut-o în numele lui Tung Chih de a se acorda promovarea lui Yung Lu şi a lui An-te-hai. Din acel moment, Yung Lu a deţinut cea mai înaltă funcţie din armata Chinei. El era responsabil cu apărarea nu doar a Oraşului Interzis şi a capitalei, ci şi a întregii ţări. Noul său titlu era

de comandant-şef al Armatei Imperiale şi al Ministerului Casei Imperiale. Cât despre An-te-hai, lui i s-a dat funcţia eunucului-şef Shim. A câştigat un al doilea rang, acela de ministru de Curte, care era cea mai înaltă poziţie pe care un eunuc avea voie să o dobândească.

După toată zarva, aveam nevoie de câteva zile de linişte. I-am invitat pe Nuharoo şi pe Tung Chih să mă însoţească la Palatul de Vară, unde am plutit pe lacul Kunming, departe de distrugerile provocate de invadatori. Înconjurată de sălcii plângătoare, suprafaţa lacului era acoperită cu lotuşi înfloriţi. La sfârşitul verii, câmpurile fertile semănau cu regiunea de ţară de la sud de Fluviul Yangtze, regiunea oraşului meu natal, Wuhu.

Tung Chih a insistat să stea în ambarcaţiunea mare a lui Nuharoo, care era plină cu oaspeţi şi animatori. Eu am navigat singură, cu An-te-hai şi Li Lien-ying la rame. Frumuseţea desăvârşită a locului m-a copleşit. Mă simţeam uşurată că necazurile mele păreau să se fi terminat în sfârşit. Vizitasem Palatul de Vară de multe ori înainte, dar întotdeauna cu Marea Împărătească, doamna Jin. Din cauza felului în care se purtase cu mine, habar nu aveam cum arăta palatul cu adevărat.

Iniţial, fusese capitala dinastiei Sung de Nord, în secolul XII. De-a lungul anilor, împăraţi din diferite dinastii au adăugat numeroase pavilioane, turnuri, pagode şi temple. În timpul dinastiei Yuan, lacul a fost extins, pentru a deveni parte din rezerva imperială de apă. În 1488, împăraţii dinastiei Ming, care erau amatori ai frumuseţii naturale, au început să construiască reşedinţa imperială lângă lac. În 1750, împăratul Chien Lung s-a hotărât să copieze peisajul pe care îl admira în sud, în preajma Lacului de Vest din Hangchow şi Soochow. I-a luat cincisprezece ani să construiască ceea ce el a numit „un oraş cu un farmec poetic”. Stilul arhitectural sudic a fost copiat cu fidelitate. Când a fost gata, palatul era transformat într-o pictură vie de o frumuseţe fără egal.

Îmi plăcea foarte mult să mă plimb pe Lunga Promenadă, un coridor acoperit împărţit în două sute de secţiuni. Începeam de la Poarta Invită-Luna, la est, şi încheiam la Pavilionul Stâncii-de-Zece-Picioare. Într-o zi, când m-am oprit să mă odihnesc la Poarta Norilor Care Se Risipesc, m-am gândit la doamna Yun şi la fiica ei, prinţesa Jung. Pe vremea când trăia, doamna Yun îmi interzisese să vorbesc cu fiica ei. O văzusem pe copilă numai la spectacole şi la aniversări. Mi-o aminteam ca având un nas îngust, gură subţire şi bărbia uşor

ascuţită. Expresia ei era absentă şi visătoare. M-am întrebat dacă era bine şi dacă i se spusese despre moartea tatălui ei.

Mi-a fost adusă fata. Nu moştenise frumuseţea mamei sale. Purta o robă din satin gri şi arăta groaznic. Trăsăturile nu i se schimbaseră, şi era slabă ca o scândură. Îmi amintea de o vânătă îngheţată care s-a oprit din creştere. Nu a îndrăznit să stea jos când am invitat-o. Moartea mamei ei trebuie să fi aruncat o umbră permanentă asupra caracterului său. Era o prinţesă, singura fiică a împăratului Hsien Feng, dar arăta ca un copil nenorocit.

Însă nu era vorba doar despre faptul că avea sângele lui Hsien Feng sau că aş fi putut purta vreo vină în legătură cu soarta potrivnică a mamei ei. Îmi doream să-i dau o şansă acestei copile. Cred că trebuie să fi simţit deja că Tung Chih avea să se dovedească a fi o dezamăgire pentru mine, şi voiam să cresc eu însămi un copil, ca să văd dacă aş putea să schimb ceva. Într-un fel, prinţesa Jung îmi oferea consolare după pierderea fiului meu.

Chiar dacă prinţesa Jung era sora vitregă a lui Tung Chih, Curtea nu a vrut să-i permită să locuiască cu mine, decât dacă o adoptam în mod oficial, aşa că am făcut-o. Ea s-a dovedit a fi demnă de acest lucru. Speriată şi timidă cum era la început, Jung s-a vindecat cu timpul. Am educat-o cât de bine am putut. Era liberă să alerge prin palatul meu, deşi nu a profitat de libertatea ei. Era opusul lui Tung Chih, care căuta aventura. Cu toate acestea, se înţelegea cu fiul meu, oferindu-i în acelaşi timp echilibrul de care avea nevoie. Singura disciplină pe care i-am impus-o a fost să urmeze şcoala. Spre deosebire de Tung Chih, îi plăcea foarte mult să înveţe, şi era un elev excelent. Profesorii nu mai conteneau cu laudele. A înflorit în adolescenţă şi a vrut să se dezvolte. Nu numai că am încurajat-o, dar i-am oferit şi ocazii.

Prinţesa Jung s-a transformat într-o adevărată frumuseţe când a împlinit cincisprezece ani. Unul dintre miniştrii mei a sugerat să îi aranjez o căsătorie cu un şef de trib tibetan – „aşa cum intenţiona tatăl ei, împăratul Hsien Feng”, mi-a reamintit ministrul.

Am refuzat propunerea. Deşi doamna Yun şi cu mine nu fuseserăm niciodată prietene, am vrut să îi fac dreptate. Ea vorbise despre teama ei că fiica sa va fi căsătorită cu un „sălbatic”. Am spus Curţii că prinţesa Jung e fiica mea şi că ţine de mine, nu de Curte, să îi decid viitorul. În loc să o mărit în Tibet, am trimis-o la prinţul Kung. Voiam ca Jung să aibă parte de o educaţie particulară şi să înveţe engleza. Când va fi terminat, intenţionam ca ea să fie

secretara şi translatorul meu. La urma urmei, ar fi putut să vină ziua când aveam să vorbesc personal cu regina Angliei.

24

Pregătirile pentru înmormântarea soţului meu sunt în sfârşit gata. A fost nevoie de trei luni şi nouă mii de muncitori pentru a se construi un drum special pe care sicriul să fie transportat la mormântul imperial. Cărăuşii, toţi de aceeaşi înălţime şi greutate, exersează zi şi noapte pentru a-şi perfecţiona paşii. Mormântul este situat în provincia Chihli, nu departe de Peking. În fiecare dimineaţă, pe o scândură groasă având aceeaşi greutate ca şi sicriul, se pun o masă şi un scaun. Pe masă se aşază un bol cu apă. Un funcţionar se urcă pe umerii cărăuşilor ca să se aşeze pe scaun, datoria lui fiind să supravegheze apa din bol. Cărăuşii îşi exersează marşul până când aceasta nu se mai varsă.

Escortate de Yung Lu, eu şi Nuharoo facem o excursie pentru a inspecta mormântul. În mod oficial, se numeşte Pământul Binecuvântat al Veşniciei. Solul e tare ca piatra şi acoperit de îngheţ. După o călătorie lungă, cobor din palanchin cu mâinile ţepene şi picioarele îngheţate. Soarele nu străluceşte deloc. Eu şi Nuharoo suntem îmbrăcate în tradiţionalele haine albe de doliu. Gâturile noastre sunt expuse aerului rece, şi praful purtat de vânt ne irită pielea. Nuharoo de-abia aşteaptă să se întoarcă.

Privelişte mă emoţionează. Hsien Feng se va odihni cu strămoşii săi. Mormântul său se află într-unul dintre cele două complexe funerare, unul aflat la est şi celălalt la vest de Peking. Se cuibăreşte în munţi, înconjurat de pini înalţi. Drumul ceremonial este pavat cu marmură şi flancat de elefanţi enormi, cămile, grifoni, cai şi războinici ciopliţi în piatră. La vreo sută de metri pe drumul de marmură, Nuharoo şi cu mine ne apropiem de un pavilion în care sunt păstrate tronurile din aur şi satin şi robele galbene de dragon ale lui Hsien Feng. Acestea vor fi expuse în ziua anuală a sacrificiului. Ca şi mausoleul strămoşilor săi, cel al lui Hsien Feng îşi va avea slujitorii şi paznicii săi. Guvernatorul din Chihli a fost desemnat să aibă grijă de lăcaşul sfânt şi să-i păstreze izolarea prin interzicerea accesului.

Intrăm în mausoleu. Partea superioară, care are formă de dom, este numită Oraşul Comorilor şi este cioplită în rocă dură. Mormântul în sine este situat în partea de jos. Cele două niveluri comunică prin scări.

Cu ajutorul unei torţe, putem să vedem interiorul. Este o sferă spaţioasă cu diametrul de aproape şaizeci de picioare. Totul este

făcut din marmură albă. În mijloc se află o lespede din piatră, aşezată pe o placă cioplită, de optsprezece picioare lăţime. În ziua ceremoniei de înmormântare, sicriul împăratului Hsien Feng va fi aşezat deasupra acestei lespezi. De fiecare parte a lespezii împăratului se află şase sicrie mai mici, roz, cu păsări phoenix sculptate pe ele. Eu şi Nuharoo ne privim, realizând că două dintre ele ne sunt destinate. Pe panouri sunt cioplite numele şi titlurile noastre: *Aici odihneşte împărăteasa Yehonala* şi *Aici odihneşte împărăteasa Nuharoo.*

Aerul rece îmi pătrunde în oase. Plămânii mi se umplu de mirosul pământului din adânc.

Yung Lu îl aduce pe arhitectul-şef. Este un bărbat de aproape şaizeci de ani, slab şi pricăjit, aproape cât un copil. Ochii lui arată inteligenţă, iar plecăciunile sale sunt executate într-un stil pe care numai eunucul-şef Shim l-ar fi putut egala. Mă întorc spre Nuharoo să văd dacă ea are ceva de spus. Scutură din cap. Îi spun omului să se ridice şi apoi îl întreb după ce s-a ghidat când a ales acest loc.

— Am ales locul în baza *feng shui*-ului şi a calculelor celor douăzeci şi patru de direcţii ale munţilor, răspunde el.

Vocea lui este clară, cu un uşor accent sudic.

— Ce instrumente ai folosit?

— O busolă, Majestatea Voastră.

— Prin ce e unic acest loc?

— Ei bine, potrivit calculelor mele şi ale altora, inclusiv ale astrologilor Curţii, pe aici a trecut suflarea pământului. Punctul central adună vitalitatea universului. Se presupune că este locul potrivit pentru a săpa Fântâna de Aur. Chiar aici, în mijloc…

— Ce îl va însoţi pe Majestatea Sa? îl întrerupe Nuharoo.

— Pe lângă sutrele din aur şi argint, cărţile şi manuscrisele preferate ale Majestăţii Sale, există lampioane ce-i vor lumina odihna.

Arhitectul arată spre două vase gigantice care stau de-o parte şi de alta a lespezii.

— Ce este înăuntru? îl întreb.

— Ulei de plante cu aţă din bumbac.

— Vor lumina?

Nuharoo se uită cu atenţie la vase.

— Bineînţeles!

— Vreau să zic – pentru cât timp?

— Veşnic, Majestatea Voastră.

— Veşnic?

— Da, Majestatea Voastră.

— Este umezeală aici, zic eu. Se va infiltra apa şi va inunda locul?

— Asta ar fi groaznic! zice Nuharoo.

— Am proiectat un sistem de drenaj. Arhitectul ne arată că lespedea este uşor ridicată, ceea ce face ca o parte să fie puţin mai sus decât cealaltă. Apa va picura în canalul săpat dedesubt şi va curge afară.

— Şi paza? îl întreb.

— Există trei uşi mari din piatră, Majestatea Voastră. Fiecare uşă are două panouri din marmură, într-un cadru din cupru. Aşa cum puteţi vedea aici, pe sub uşă, unde cele două panouri se unesc, e scobită o adâncitură în forma unei jumătăţi de pepene. Faţă în faţă cu adâncitura, la vreo trei picioare depărtare, am poziţionat o bilă din piatră. S-a săpat o şină pe care să alunece bila. Când ceremonia funerară se va încheia, un cârlig cu mâner lung va fi introdus într-o fantă şi va trage bila către adâncitură. Când aceasta va cădea în cavitate, uşa se va închide pentru totdeauna.

Îl răsplătim pe arhitectul şef cu un sul de pergament cu caligrafia împăratului Hsien Feng şi omul se retrage. Nuharoo e nerăbdătoare să plece. Nu vrea să îl onoreze pe arhitect cu cina pe care am promis-o. O conving că este important să ne ţinem de cuvânt:

— Dacă îl vom face să se simtă bine, el se va asigura în schimb că Hsien Feng se odihneşte în pace, îi zic. În afară de asta, trebuie să venim din nou aici în ziua înmormântării, iar trupurile noastre tot aici vor fi îngropate când vom muri.

— Nu! Nu mai vin aici niciodată! ţipă Nuharoo. Nu suport să îmi văd propriul sicriu.

Îi iau mâna într-a mea:

— Nici eu.

— Atunci, haide să mergem!

— Stai la cină şi-atât, draga mea soră.

— De ce trebuie să mă forţezi, Yehonala?

— Trebuie să câştigăm loialitatea deplină a arhitectului. Trebuie să-l ajutăm să scape de teamă.

— Teamă? Ce teamă?

— În trecut, arhitectul mormântului imperial era adesea închis înăuntru cu sicriul. Familia imperială considera că el nu mai e de

niciun folos după ce şi-a terminat treaba. Împăratul şi împărăteasa în viaţă se temeau că s-ar putea ca omul să fie mituit de jefuitorii de morminte. S-ar putea ca arhitectul nostru să se teamă pentru viaţa sa, aşa că trebuie să-l facem să se simtă în siguranţă şi să ştie că avem încredere în el. Trebuie să-i dăm de ştire că va fi onorat, şi nu vătămat. Dacă nu o facem, s-ar putea ca el să sape un tunel secret pentru a-şi înlătura teama.

Fără tragere de inimă, Nuharoo rămâne şi arhitectul este încântat.

După ce Nuharoo şi cu mine ne-am întors la Peking, prinţul Kung a sugerat ca noi să anunţăm imediat noul guvern. Eu nu credeam că suntem pregătiţi. Decapitarea lui Su Shun stârnise simpatie în anumite cercuri. Mă preocupa faptul că primiserăm mai puţine scrisori de felicitare decât era de aşteptat.

Oamenii aveau nevoie de timp pentru a căpăta încredere în noi. I-am spus prinţului Kung că regula noastră ar trebui să fie dorinţa majorităţii. Trebuia să obţinem cel puţin aparenţa ei pentru a ne face legitimi din punct de vedere moral.

Deşi prinţul Kung era nerăbdător, el a fost de acord să încerce încă o dată apele politice. Am luat rezumatul unei propuneri scrise de generalul Sheng Pao către guvernatorii tuturor provinciilor, în care se sugera „un scaun cu trei picioare”, cu Nuharoo şi cu mine în calitate de coregenţi şi prinţul Kung în calitate de consilier-şef al împăratului în administraţie şi guvernare.

Prinţul Kung a sugerat să adoptăm o metodă de vot. Ideea era în mod clar influenţată de politica occidentală. El ne-a convins să fim de acord, deoarece acesta era principalul mijloc prin care naţiunile europene asigurau legitimitatea guvernelor lor. Noi urma să permitem ca voturile să fie anonime, ceea ce niciun conducător în istoria Chinei nu mai făcuse. Am acceptat, deşi nesigură de rezultat. Propunerea a fost tipărită şi distribuită împreună cu buletinele de vot.

Am aşteptat neliniştiţi rezultatele. Spre dezamăgirea noastră, jumătate dintre guvernatori nu au răspuns şi un sfert şi-au exprimat dorinţa de realegere a regenţilor lui Tung Chih. Nimeni nu a menţionat sprijinul pentru rolul în guvern al prinţului Kung, care şi-a dat seama că subestimase influenţa lui Su Shun.

Tăcerea şi respingerea nu numai că ne-au pus într-o situaţie jenantă, dar au distrus şi sincronizarea evenimentelor – victoria

noastră asupra lui Su Shun îşi pierduse din strălucire. Oamenilor le părea rău pentru subaltern. Au început să sosească, din toate colţurile Chinei, comentarii compătimitoare, ceea ce ar fi putut foarte bine să ducă la o revoltă.

Ştiam că va trebui să acţionăm. Trebuia să ne repliem şi să facem pasul decisiv. Sugestia mea a fost ca Nuharoo şi cu mine să emitem o declaraţie sub jurământ în care să afirmăm că înainte de moartea sa, răposatul nostru soţ l-a numit în particular pe prinţul Kung ca sfătuitor principal al lui Tung Chih. În schimbul acestei invenţii, Kung urma să propună Curţii ca eu şi Nuharoo să conducem alături de el. Influenţa sa trebuia să îi încurajeze pe oameni să ne voteze. Prinţul Kung a fost de acord cu planul.

Pentru a grăbi rezultatele, am vizitat o persoană pe care dorisem să o contactez încă de la căderea lui Su Shun: învăţatul în vârstă de şaizeci şi cinci de ani Chiang Tai, o figură socială, cu multe relaţii, şi un critic fervent al lui Su Shun, care îl urâse pe învăţat atât de mult, încât îi luase venerabilului bărbat toate titlurile.

Într-o zi plăcută, eu şi Chiang Tai ne-am întâlnit în sărăcăciosul său *hootong.* L-am invitat să vină în Oraşul Interzis pentru a fi profesorul principal al lui Tung Chih. Surprins şi flatat, omul şi familia lui s-au aruncat la picioarele mele.

A doua zi, Chiang Tai a început campania pentru mine. În timp ce le spunea tuturor despre numirea sa ca profesor principal al împăratului Tung Chih, adăuga, de asemenea, cât de înţeleaptă şi capabilă sunt să recunosc talentul adevărat. A subliniat cât de sinceră şi de dornică fusesem să recrutez oameni ca el pentru a servi noul guvern. După asta, a durat numai câteva săptămâni ca vântul politic să devină favorabil. Curtea a numărat voturile şi noi am câştigat.

Pe 30 noiembrie, la o sută de zile după moartea lui Hsien Feng, titlul domniei lui Tung Chih a fost schimbat din Fericire de Bun Augur în Revenirea la Ordine. Chiang Tai a fost cel care a dat domniei lui Tung Chih noul epitet. Cuvântul „ordine” avea să fie văzut şi pronunţat de fiecare dată când un cetăţean se uita la calendarul său.

În anunţul nostru, care a fost redactat de mine şi revizuit de Chiang Tai, am subliniat că nu era alegerea mea şi a lui Nuharoo să domnim. Ca regenţi, noi eram obligate să-l ajutam pe Tung Chih, dar aşteptam cu entuziasm ziua pensionării noastre. Ceream

înţelegerea, sprijinul şi iertarea poporului.

Schimbarea a adus cu sine un mare entuziasm. Toată lumea din Oraşul Interzis aşteptase să scape de costumele de doliu. Pe toată durata perioadei de doliu de o sută de zile, nimeni nu purtase altceva decât alb. Cum bărbaţii nu aveau voie să se radă, ei semănau cu nişte pustnici cărunţi, cu bărbi crescute la întâmplare şi păr ieşindu-le din nas şi din urechi.

Într-o săptămână, în Sala Dezvoltării Spirituale s-a făcut o curăţenie sclipitoare. În mijlocul sălii a fost pus un birou din lemn roşu de trei pe nouă picioare, acoperit cu o faţă de masă din mătase galbenă brodată cu flori de primăvară. În spatele biroului erau două jilţuri aurite, capitonate, pentru mine şi Nuharoo. În faţa locului în care urma să stăm noi se afla, atârnând din tavan, un paravan transparent din mătase galbenă. Era un gest simbolic care spunea că nu noi suntem cele care conducem, ci Tung Chih, al cărui tron era plasat în centru, în faţa noastră.

În dimineaţa ceremoniei urcării pe tron, majorităţii miniştrilor importanţi li s-a acordat dreptul de a merge în palanchine sau călare pentru a intra în Oraşul Interzis. Miniştrii şi oficialii erau îmbrăcaţi în splendide robe din blană, decorate cu nestemate. Colierele şi căciulile cu pene de păun străluceau de diamante şi pietre preţioase.

La zece fără un sfert, Tung Chih, Nuharoo şi cu mine am părăsit palatele. Am mers în palanchine la Palatul Supremei Armonii. Sosirea noastră a fost anunţată de sunetul pătrunzător al unui bici. Curtea, deşi plină cu mii de oameni, era tăcută – se puteau auzi doar paşii cărăuşilor. Amintirea primei mele intrări în Oraşul Interzis mi-a venit cu repeziciune în minte, şi am fost nevoită să-mi stăpânesc lacrimile.

Cu unchiul său, prinţul Ch’un, drept ghid, Tung Chih a intrat în sală pentru prima dată în calitate de împărat al Chinei. La unison, mulţimea a căzut în genunchi şi a făcut plecăciuni.

An-te-hai, în robă verde cu imprimeu cu pini, păşea alături de mine. Îmi ducea pipa – fumatul era o pasiune nouă care mă ajuta să mă relaxez. Mi-aminteam că îl întrebasem cu câteva zile mai devreme ce îşi dorea cel mai mult; voiam să îl răsplătesc. El mi-a răspuns timid că i-ar plăcea să se însoare şi să adopte copii. Credea că poziţia şi averea sa vor atrage femei pe gustul său şi nu voia să renunţe cu totul la calitatea sa de bărbat.

Nu ştiam dacă ar trebui să-l încurajez. Îi înţelegeam pasiunea

zadarnică. Dacă nu aş fi trăit în Oraşul Interzis, şi eu mi-aş fi găsit un iubit. Ca şi el, visam cu ochii deschişi la viaţa intimă şi plăcerile trupeşti. Nu-mi plăcea văduvia, şi singurătatea mă adusese aproape de nebunie. Numai teama de a nu fi prinsă şi de a nu pune în pericol viitorul lui Tung Chih mă opriseră.

M-am aşezat lângă Nuharoo şi în spatele fiului meu. Ţinându-mi bărbia sus, am primit plecăciuni de la membrii Curţii, guvernului şi familiilor imperiale conduse de prinţul Kung. Prinţul arăta chipeş şi tânăr pe lângă oficialii cu părul cărunt şi barbă albă. Tocmai împlinise douăzeci şi opt de ani.

Am aruncat o privire furişă spre Nuharoo şi am fost încă o dată izbită de profilul ei frumos. Era în noua ei robă phoenix aurie, cu podoabe pentru păr şi cercei asortaţi. Ea dădea din cap şi îşi înclina bărbia cu graţie, zâmbind tuturor celor care veneau la ea. Buzele ei senzuale formau un sunet mut:

— Ridică-te!

Mie nu îmi plăcea asta la fel de mult ca lui Nuharoo. Mintea mea zbura înapoi la lacul din Wuhu în care înotam când eram fetiţă. Îmi aminteam răceala apei şi cât de nespus de liberă mă simţeam alergând după raţele sălbatice. Acum eram cea mai puternică femeie din China, şi totuşi spiritul meu era închis în acel sicriu gol cu numele şi titlul meu gravate în piatra rece.

Simţămintele mele erau împărtăşite de un alt suflet. Am băgat de seamă că Yung Lu mă observa dintr-un colţ al sălii. În ultima vreme, fusesem prea ocupată cu umbra lui Su Shun pentru a permite gândurilor mele să alunece spre Yung Lu. Acum, în timp ce stăteam pe tronul meu, am văzut expresia de pe chipul său şi i-am simţit dorinţa. M-am simţit vinovată, şi totuşi nu m-am putut împiedica să nu-i doresc atenţia. Inima mea flirta cu el în timp ce chipul îmi era imobil.

Prinţul Kung a anunţat încheierea audienţei. Cei din încăpere ne-au adus omagiile mie şi lui Nuharoo când ne-am ridicat de la locurile noastre. Simt că ochii lui Yung Lu mă urmăresc. Nu îndrăznesc să mă uit înapoi.

În noaptea aceea, când An-te-hai a venit la mine, l-am dat la o parte. Eram furioasă şi dezgustată de mine însămi. An-te-hai s-a lovit peste faţă cu ambele mâini până când i-am ordonat să înceteze. Obrajii i s-au umflat ca nişte chifle coapte. Nu putea suporta suferinţa mea, mi-a zis. Şi a insistat să înţeleagă prin ce trec. I-a mulţumit Cerului că îl făcuse eunuc şi a zis că viaţa sa era

destinată pentru a-mi împărtăşi durerea nemăsurată.

— Nu are cum să fie prea diferit, doamnă, a murmurat el. Apoi mi-a zis ceva neaşteptat: Există o ocazie să vă faceţi pe plac, doamnă. Dacă aş fi în locul dumneavoastră, m-aş grăbi să găsesc un pretext.

La început, nu ştiam despre ce vorbeşte, dar apoi am înţeles. Mi-am ridicat mâna şi am lăsat-o să cadă grea pe faţa eunucului:

— Lichea!

— Cu plăcere, doamnă! Eunucul şi-a întins gâtul în sus, ca şi cum ar fi fost gata pentru o altă lovitură: Loviţi-mă cât vreţi, doamnă. Voi spune ceea ce am de spus. Mâine va începe ceremonia oficială de înmormântare. Împărăteasa Nuharoo a spus deja că nu merge. Şi împăratul Tung Chih este scuzat, căci vremea e foarte rece. Dumneavoastră veţi fi singura care să reprezinte familia şi să îndeplinească ceremonia de adio la locul mormântului. Persoana care vă va escorta va fi comandantul Yung Lu! Face o pauză, uitându-se lung la mine cu privirea strălucind de încântare: Călătoria la mormânt, şopteşte el. Este lungă şi solitară, dar poate fi făcută plăcută, doamnă.

M-am dus la Nuharoo ca să verific ceea ce îmi spusese An-te-hai. Am implorat-o să se răzgândească şi să meargă cu mine la mormânt. A refuzat, afirmând că este ocupată cu noua ei pasiune, colecţionarea cristalurilor europene:

— Uite cât de fascinanţi sunt aceşti copaci din cristal!

Mi-a arătat spre o cameră plină cu obiecte strălucitoare – copaci înalţi până la umăr. Tufişuri până la genunchi şi clopoţei din sticlă atârnau peste tot. Nenumărate casete şi vase erau umplute cu flori de sticlă. Din tavan atârnau globuri din sticlă argintii, înlocuind lampioanele chinezeşti. Nuharoo a insistat să-mi aleg unul ca să-l agăţ în palatul meu. Ştiam că nu voi face lucrul acesta. Tot ce voiam era să am înapoi peştii şi păsările mele. Voiam să am păuni care să mă întâmpine în fiecare dimineaţă şi porumbei care să zboare în jurul acoperişului meu cu fluiere şi clopoţei legaţi de picioare. Începusem deja restaurarea grădinii mele, iar An-te-hai se ocupa cu dresarea noilor papagali. Îi botezase după predecesorii lor: Învăţatul, Poetul, Preotul Tang şi Confucius. El a plătit un meşteşugar să cioplească o bufniţă din lemn, pe care a botezat-o ironic Su Shun.

Am revenit la palatul meu, roşie în obraji de la mersul prin zăpadă. Nu mă simţisem niciodată atât de vulnerabilă. Voiam să se

întâmple ceva ce nu-mi era permis să-mi doresc. Nu-mi puteam închipui la ce ar putea duce sentimentele mele. Îmi era teamă să-mi înfrunt propriile gânduri. Toată noaptea mă străduisem să îmi scot din cap ciudatele imagini. Eram pe o stâncă. Un singur pas şi aş fi căzut, iar fiul meu ar fi fost obligat să-mi acorde o funie. Inima mea aştepta cu nerăbdare ceea ce s-ar fi putut întâmpla pe drumul spre mormânt, dar capul mă târa înapoi la fiul meu.

Gândurile mele au făcut ca această călătorie să-mi pară teribil de lungă. Eram plină de emoţie şi disperare. Yung Lu s-a ţinut departe de ochii mei chiar şi când ne-am oprit peste noapte la reşedinţele guvernatorilor de provincie. Şi-a trimis soldaţii să mă slujească şi a rugat să fie scuzat, când eu i-am solicitat prezenţa.

Am fost rănită. Dacă am fi ştiut că ne plăcem unul pe celălalt şi că ne este interzis să avem o relaţie, ar fi fost mult mai uşor pentru amândoi să ne recunoaştem sentimentele. Am fi putut poate să obţinem ceva bun din situaţia dată, sau cel puţin să lăsăm garda jos. Înţelegeam că a vorbi despre asemenea emoţii ar fi greu, dar împărtăşirea durerii era tot ce puteam obţine.

Mă simţeam jignită că nu mi se dăduse şansa de a-mi exprima recunoştinţa şi admiraţia faţă de el. La urma urmei, el îmi salvase viaţa. Uram răceala lui şi mi se părea ciudat că îşi diminua atât de mult rolul în salvarea mea. Îmi spusese limpede că dacă în sacul de iută ar fi fost Nuharoo, el nu s-ar fi comportat în mod diferit. După promovarea sa mi-a dat înapoi un *ruyi* pe care i-l trimisesem. A spus că nu-l merita, ceea ce mi-a dat impresia că mă făcusem de râs. A sugerat la un moment dat cum că existase cândva un moment de atracţie între noi, dar că pentru el fusese de scurtă durată.

Stând în palanchin, aveam foarte mult timp să mă dedic gândurilor mele. Simţeam că în mine trăiesc două persoane diferite. Una era zdravănă la minte şi credea că există un preţ ce trebuie plătit pentru locul unde mă aflam şi că ar trebui să îmi îndur în taină văduvia până mor. Partea aceasta din mine încerca să mă convingă că însuşi faptul de a fi conducătorul Chinei ar trebui să-mi aducă satisfacţie. Cealaltă persoană, cea nebună, nu era de acord. Se simţea prinsă în capcană. Mă considera cea mai nenorocită femeie din China, mai săracă decât un ţăran.

Nu puteam să fiu de acord cu niciuna dintre laturile mele. Nu credeam că am dreptul să îl dezonorez pe împăratul Hsien Feng, şi

totuşi nu consideram că e corect să trebuiască să îmi petrec restul vieţii în izolare şi singurătate. Mă avertizam iar şi iar cu exemple istorice de văduve imperiale ale căror întâlniri amoroase sfârşiseră cu pedepse aspre. Îmi închipuiam dezmembrarea lor în fiecare noapte. Însă Yung Lu îmi stăruia în minte.

Am încercat să-mi îmblânzesc sentimentele în toate chipurile posibile. Am aflat de la An-te-hai şi Li Lien-ying că Yung Lu nu avea nicio legătură romantică, chiar dacă peţitoarele îi bătuseră la uşă. M-am gândit că aş putea să fac mai mult decât ele şi m-am convins pe mine însămi că a juca rolul de peţitoare mă va elibera de durere. Trebuia să fiu în stare să dau ochii cu el fără ca inima mea s-o ia la goană, deoarece supravieţuirea lui Tung Chih depindea de armonia dintre noi.

I-am convocat în cortul meu pe prinţul Ch'un şi pe Yung Lu. Cumnatul meu a sosit un pic mai devreme şi l-am întrebat de băieţel şi de sănătatea surorii mele, Rong. A izbucnit în lacrimi şi mi-a spus că nepotul meu murise. El a dat vina pe soţia sa şi a zis că bebeluşul murise de malnutriţie. Nu puteam să cred aşa ceva, dar apoi mi-am dat seama că spusele prinţului ar fi putut fi adevărate. Sora mea avea idei ciudate în legătură cu mâncarea. Nu credea în hrănirea copilului ei „până devine un Buddha burtos"; prin urmare, ea nu-i permitea niciodată bebeluşului să mănânce pe săturate. Nimeni nu a ştiut că asta se datora bolii mintale a lui Rong, până când alţi doi fii i-au murit în pruncie.

Prinţul Ch'un m-a implorat să fac ceva să o opresc pe Rong, căci era din nou însărcinată. I-am promis că-l voi ajuta şi l-am rugat să bea din vinul de igname. În toiul conversaţiei, a sosit şi Yung Lu. Era în uniformă şi cizmele îi erau acoperite de noroi. S-a aşezat în tăcere şi a luat un bol de vin. L-am analizat în timp ce continuam să vorbesc cu prinţul Ch'un.

Discuţia noastră a mers de la copiii la părinţii noştri, de la împăratul Hsien Feng la prinţul Kung. Am vorbit despre cât de bine se aranjaseră lucrurile, despre norocul nostru în triumful asupra lui Su Shun. Voiam să discut despre sarcinile care ne stăteau în faţă, despre situaţia neliniştitoare a răsculaţilor din Taiping şi despre tratatele şi negocierile cu puterile străine, dar prinţul Ch'un s-a plictisit şi a început să caşte.

Yung Lu şi cu mine stăteam faţă în faţă. L-am privit cum a băut cinci boluri de vin. Chipul i se înroşise, dar tot nu vorbea cu mine.

— Yung Lu este un bărbat atrăgător chiar şi în ochii bărbaţilor, mi-a spus An-te-hai în noaptea aceea, în timp ce mă învelea cu delicateţe în pături. Admir puterea voinţei dumneavoastră, doamnă. Însă sunt nedumerit de acţiunile dumneavoastră. La ce vă foloseşte să vorbiţi ca şi cum nu vă pasă deloc de el?

— Îmi face plăcere prezenţa lui, şi asta este tot ce îmi pot permite, îi zic.

Mă uit lung la tavanul cortului ştiind că în faţa mea se întinde o noapte grea.

— Nu înţeleg, zice eunucul.

Oftez:

— Spune-mi, An-te-hai, e adevărat, în general, ce se spune, că, dacă baţi întruna o bucată de fier, aceasta se va transforma într-un ac?

— Nu ştiu din ce sunt făcute inimile oamenilor, doamnă, aşa că aş zice că nu sunt sigur.

— Încerc să mă conving pe mine însămi că sunt şi alte lucruri interesante pe lume pentru care să trăieşti, în afară de... a încerca să obţii imposibilul.

— Ar fi ca şi cum aţi vâna moartea.

— Da, ca o molie care nu poate rezista flăcării. Întrebarea e: poate să facă altfel?

— Dragostea este otrăvitoare în acest sens, dar nu se poate trăi fără dragoste. Vocea lui e fermă şi sigură: Este o devoţiune involuntară.

— Mă tem că aceasta nu este singura mea privire în râul suferinţei care se schimbă la nesfârşit.

— Şi totuşi, inima dumneavoastră refuză să se protejeze.

— Se poate proteja cineva de iubire?

— Adevărul e că nu vă puteţi împiedica să-l iubiţi pe Yung Lu.

— Trebuie să existe diferite feluri de a iubi.

— Şi el vă are în inima lui, doamnă.

— Cerul să aibă milă de el.

— Aveţi căi de a vă alina? întreabă An-te-hai.

— Mă gândesc să mă autoinvit să-i fiu peţitoare.

Eunucul pare uluit:

— Sunteţi nebună, doamnă.

— Nu există altă cale.

— Şi inima dumneavoastră, doamnă? Vreţi să sângeraţi de

moarte? Dacă aş putea ajunge bogat strângându-vă lacrimile de pe podea, averea mea ar depăşi-o pe cea a lui Tseng Kuo-fan!

— Dorinţa mea va înceta când el nu va mai fi liber. Mă voi forţa. Ajutându-l pe el, mă voi ajuta pe mine însămi.

An-te-hai îşi lasă capul în jos:

— Aveţi prea multă nevoie de el ca să…

— Voi… însă nu pot să găsesc un cuvânt ca să-mi termin propoziţia.

— V-aţi gândit vreodată ce aţi face dacă ar veni, să zicem, în seara asta, la miezul nopţii, de exemplu? zice eunucul după un moment de tăcere.

— Ce vrei să spui?

— Ştiind ce vor inimile voastre, doamnă, ştiind că este sigur, că nu ne aflăm în Oraşul Interzis, aş putea să cedez tentaţiei – vreau să zic, aş putea să-l invit aici.

— Nu! N-o vei face!

— Dacă mă pot controla, doamnă. Dacă nu vă iubesc îndeajuns.

— Promite-mi, An-te-hai. Promite-mi că nu vei face asta!

— Loviţi-mă, atunci, pentru că dorinţa mea este să vă văd din nou zâmbind. Puteţi să mă credeţi nebun, dar trebuie să vorbesc. Vreau ca iubirea dumneavoastră să se împlinească, la fel de mult cum vreau să-mi redobândesc bărbăţia. Nu aş putea cu niciun chip să las să scape o asemenea ocazie.

Mă plimb de colo-colo prin cort. Ştiu că An-te-hai are dreptate şi că trebuie să fac ceva înainte ca situaţia să mă depăşească. Nu e greu de înţeles unde mă va duce pasiunea mea pentru Yung Lu – înfrângerea visului meu pentru Tung Chih. Îl chem pe Li Lien-ying:

— Fă rost de animatoare de la o casă de ceai, îi zic.

— Da, doamnă, imediat!

— Dansatoarele de la miezul nopţii, zice An-te-hai, ca să fie sigur că discipolul său a înţeles ce vreau să zic.

Li Lien-ying se înclină:

— Ştiu un loc bun la vreo jumătate de milă depărtare, satul Piersica.

— Trimite imediat trei dintre cele mai bune fete ale lor la Yung Lu, îi zic, după care adaug: Spune-i că sunt un dar de la mine.

— Da, Majestatea Voastră.

Eunucul pleacă.

Ridic draperia şi privesc cum Li Lien-ying dispare în noapte. Simt cum se prăbuşeşte asupra mea o greutate insuportabilă. Îmi simt

stomacul ca şi cum s-ar umple cu pietre. N-a mai rămas nimic din fata care a venit la Peking în lumina posomorâtă a unei dimineţi de vară, acum zece ani. Ea era naivă, încrezătoare şi curioasă. Era plină de tinereţe şi de sentimente calde şi gata să încerce viaţa. Anii petrecuţi în Oraşul Interzis au format o cochilie deasupra ei, care cu timpul s-a întărit. Istoricii o vor descrie drept crudă şi fără inimă. S-a spus că voinţa ei de fier a purtat-o dintr-o criză în alta.

Când mă întorc, An-te-hai se uită la mine cu o expresie uluită pe chip.

— Sunt la fel ca toată lumea, îi zic. Nu mai există niciun loc în care să mă pot refugia.

— Aţi făcut imposibilul, doamnă.

A doua zi nu se simte nicio adiere de vânt. Razele soarelui răzbat printre norii subţiri. Merg în palanchin şi gândurile îmi sunt mai liniştite. Cred că aş putea acum să mă gândesc la Yung Lu într-un mod diferit. Mă simt mai puţin sufocată. Inima mea acceptă ceea ce s-a întâmplat şi îşi revine treptat din ruine. Pentru prima oară după multă vreme, simt o scânteie de speranţă. Voi deveni femeia care a trăit ce-i mai rău şi astfel, nu va mai exista nimic de care să se teamă.

Totuşi, inima mea o venerează cu încăpăţânare pe femeia de dinainte, şi lucrul ăsta îmi devine limpede atunci când aud zgomotul copitelor lângă palanchinul meu. Pe loc, mintea mea atinge nebunia prea bine cunoscută, ştirbindu-mi voinţa.

— Bună dimineaţa. Majestatea Voastră!

Este vocea lui.

Entuziasmul şi plăcerea mă paralizează. Mâna mi se duce parcă singură să ridice perdeaua, şi zăresc chipul său. Poartă magnifica uniformă de ceremonie şi se ţine drept pe cal.

— Mi-au plăcut darurile, zice el. A fost foarte frumos din partea dumneavoastră.

Pare mai posomorât. Buzele îi sunt uscate şi în ochii lui nu întrezăresc nicio sclipire.

Sunt hotărâtă să îmi înving emoţia, aşa că spun:

— Mă bucur.

— Vă aşteptaţi de la mine să spun că vă înţeleg sacrificiul şi că sunt recunoscător?

Aş vrea să spun nu, dar buzele mele nu se mişcă.

— Sunteţi crudă, zice el.

Ştiu că, dacă m-aş înmuia, chiar şi un pic, nu va dura mult înainte să-mi pierd controlul:

— E timpul să mergi înapoi la îndatoririle tale.

Las perdeaua jos.

În zgomotul copitelor calului său care se îndepărtează, plâng. Îmi vin în minte cuvintele lui Nuharoo: „Durerea face lucruri bune. Ne pregăteşte pentru linişte”.

În zori, suntem la mormântul lui Hsien Feng. Aştept trei ore până soseşte momentul ca sicriul să fie pus la locul său. La micul dejun mi s-a servit un terci. Apoi trei călugări îşi leagănă cădelniţele cu tămâie şi merg în cercuri în jurul meu. Fumul gros mă înecă. Se aud tobe şi muzică şi vântul distorsionează sunetul. Peisajul este golaş şi vast.

Cărăuşii duc sicriul pe umeri pas cu pas către mormânt. Stau în genunchi şi mă rog ca spiritul lui Hsien Feng să-şi găsească pacea în viaţa sa viitoare. Două sute de călugări taoişti, două sute de lama tibetani şi două sute de budişti psalmodiază. Vocile lor sunt armonioase într-un mod straniu. Rămân îngenuncheată înaintea altarului până când ceilalţi termină să îşi ia adio de la împăratul Hsien Feng. Ştiu că nu ar trebui să-l urăsc pe An-te-hai, care e lângă mine spunându-mi ce să fac, dar tot aş vrea să tacă din gură.

Eu voi fi ultima şi voi fi singură cu Majestatea Sa înainte ca mormântul să se închidă definitiv.

Arhitectul-şef le reaminteşte miniştrilor să se sincronizeze perfect. Calculele cer ca mormântul să fie închis la prânz, când soarele nu aruncă nicio umbră:

— În caz contrar, energia cerească vitală va începe să se strecoare afară.

Îmi aştept rândul în timp ce privesc cum oamenii intră şi ies din mormânt. Încep să mă doară genunchii şi îmi este teribil de dor de Tung Chih. Mă întreb ce face şi dacă dispoziţia lui Nuharoo s-a schimbat. Nu mai e în firea ei din ziua în care a descoperit că toţi trandafirii ei sunt morţi – barbarii le-au tăiat rădăcinile săpând după „comoara îngropată”. Oasele papagalului ei preferat, Maestrul Oh-me-to-fu, au fost de asemenea găsite în grădină. Pasărea era singura fiinţă de acest fel care putea să psalmodieze cântarea budistă *Oh-me-to-fu.*

Gândurile mele se îndreaptă spre Rong. Nu sunt sigură că o discuţie cu ea ar ajuta-o să se împace cu moartea fiului ei. Rong se

sperie prea uşor şi nu aş condamna-o dacă ar considera că Oraşul Interzis este un loc groaznic pentru a creşte copii. Pot doar să mă rog ca noua sarcină să-i ofere speranţă.

Astăzi, An-te-hai s-a purtat ciudat. A cărat cu el un sac mare de bumbac. Când l-am întrebat ce e înăuntru, mi-a răspuns că e paltonul său. Nu pot să înţeleg de ce a ţinut să aducă un palton, când dintr-un capăt într-altul al orizontului nu se întinde decât cerul albastru.

Oamenii care ies din mormânt mă înconjoară. Ei se aliniază pentru a-mi aduce omagiul, înclinându-se şi făcând plecăciuni. Fiecăruia îi ia minute întregi să îşi termine loviturile cu fruntea de pământ. Câţiva miniştri în vârstă sunt aproape orbi şi le este greu să meargă. Nu vor să accepte să-i scuz şi insistă să execute întregul protocol. Nimeni nu mă întreabă dacă mi-e foame sau dacă sunt obosită.

Temperatura începe să crească. Îmi este cald. Se pare că toată lumea s-a săturat şi e dornică să plece înapoi. Şi totuşi, eticheta nu poate fi încălcată. Şirul de oameni din faţa mea continuă să crească. Se întinde de la poarta de intrare până la pavilionul din piatră. Văd cu coada ochiului cărăuşii care îşi spun glume şi gărzile ce par plictisite. Caii lovesc din copite. Vântul deşertului trimite de departe un şuierat sinistru. Când soarele ajunge deasupra capetelor noastre, mulţi miniştri renunţă la rigoarea manierelor şi îşi slăbesc nasturii de la guler. Se aşază pe pământ, aşteptând ca mormântul să fie închis.

În cele din urmă, astrologul Curţii anunţă că totul este gata. Sunt condusă la mormânt, în timp ce An-te-hai merge înainte pentru a face o verificare.

Astrologul îmi spune că, potrivit obiceiului, trebuie să intru singură:

— Majestatea Sa e pregătită să-şi petreacă ultimul său moment pământesc cu dumneavoastră.

Brusc mi se face frică şi aş vrea ca Yung Lu să fie cu mine.

— Poate… cineva să vină cu mine? întreb eu. Poate rămâne An-te-hai?

— Nu, mă tem că nu, Majestatea Voastră.

Astrologul se înclină.

An-te-hai iese afară şi raportează că totul este pregătit înăuntru. Picioarele îmi tremură, dar mă forţez să mă mişc.

— Majestatea Voastră, îl aud strigând pe arhitect. Vă rog să ieşiţi

afară înainte de amiază.

Tunelul pare lung şi îngust. Pare diferit de locul pe care Nuharoo şi cu mine l-am văzut data trecută când am fost aici. Aud ecoul propriilor mei paşi. Poate de vină sunt mobilele şi tapiseriile noi. Văd un ceas mare din aur. Mă întreb de ce are nevoie Majestatea Sa de un ceas. Ştiu puţine despre viaţa de după moarte, dar, din ceea ce văd, îmi dau seama că trebuie să fie nevoie de multe lucruri.

Când privesc în jur, o tapiserie îmi atrage privirea. Ea înfăţişează o colibă goală într-un peisaj muntos. O femeie frumoasă se odihneşte cu *qin*-ul ei, şi flori de piersic se văd prin fereastra rotundă din spate. Vitalitatea primăverii contrastează cu melancolia tinerei femei. Este evident că îşi aşteaptă soţul sau iubitul. Picioarele ei expuse sugerează că tânjeşte după el. Spre uimirea mea, picioarele îi sunt legate.

Lumina din vasul de ulei emană un miros dulce şi răspândeşte raze portocalii. Ea adaugă căldură mobilei roşii. Pe o masă, în colţ, sunt teancuri de cuverturi, pături, cearşafuri şi perne. Mormântul e primitor precum un dormitor. Masa şi scaunul îmi sunt familiare, sunt cele pe care le-a folosit Hsien Feng. Spătarul înalt al scaunului este sculptat cu crini. Îmi amintesc că odată mi-am agăţat rochia de acesta când mi-am petrecut noaptea cu el.

Privirea mea se opreşte pe sicriul gol ce poartă numele meu. E plasat în dreapta lui Hsien Feng, de parcă aş fi deja moartă şi îngropată înăuntru – aşa cum voia Su Shun, aşa cum Majestatea Sa aproape că a ordonat, aşa cum s-ar putea să fi fost viaţa mea. Acesta va fi locul meu de odihnă veşnică, departe de strălucirea soarelui, departe de primăvară, departe de Tung Chih şi de Yung Lu.

Ar trebui să vărs lacrimi. Asta se aşteaptă de la o împărătească. De asta am fost lăsată singură, însă nu am lacrimi. Dacă aş avea, ele ar fi pentru mine însămi. Căci viaţa mea nu e departe de a fi fost îngropată de vie. Inimii mele îi este interzis să îşi celebreze primăvara. A murit azi-noapte, când i-am trimis târfele lui Yung Lu. Fata din Wuhu pe care o cheamă Orhideea n-ar fi făcut aşa ceva.

Nu sunt atât de curajoasă pe cât mi-ar plăcea să fiu. Este ceea ce An-te-hai a părut să înţeleagă. Sunt o femeie obişnuită şi îl iubesc pe Yung Lu. Nu ştiu de cât timp mă aflu în mormânt. N-am nicio dorinţă să plec şi să ies din nou la lumină. Afară nu aş găsi viaţa după care tânjesc. Râsul pe care l-am cunoscut cândva nu

mai este acolo. Nici măcar nu pot să-l privesc pe Yung Lu în ochi. Ce rost are să continui?

La amiază, uşa spre lumea de afară se va închide permanent. În mod curios, teama mea a dispărut acum. E o pace stranie aici, primitoare şi caldă precum pântecul mamei. Îmi aduce mângâiere să mă gândesc că toate necazurile mele se vor sfârşi dacă aş rămâne aici. Nu m-aş mai chinui în vise şi nici nu m-aş mai trezi doar ca să-l aud pe An-te-hai povestind că am plâns. Nu ar trebui să mă înjosesc mulţumindu-mă cu un eunuc. Aş putea să-i spun adio lui Yung Lu chiar aici, în mormânt, şi să termin cu durerea şi agonia. Aş putea să transform tragedia în comedie. Nimic din ce mi-ar putea face cineva nu mi-ar mai aduce suferinţă. Partea comică ar fi că mi s-ar aduce onoruri pentru că l-am însoţit voluntar pe împăratul Hsien Feng în lumea de dincolo. Istoria mi-ar lăuda virtutea şi s-ar construi un templu, astfel încât viitoarele generaţii de concubine să mă poată venera.

Mă uit lung la uşă, la adâncitura în formă de pepene şi la bila de piatră, pregătită să se rostogolească.

Sicriul meu e acoperit cu liliac alb. Mă duc să văd dacă este deschis. Nu este, şi nici nu pot să-l deschid. De ce l-au încuiat? Panourile nu sunt cioplite după gustul meu. Mişcările păsărilor phoenix sunt greoaie, modelul prea încărcat, culorile prea stridente. Dacă aş fi eu artistul, aş adăuga eleganţă şi spirit. Aş face păsările să zboare şi florile să înflorească.

Observ ceva care nu are ce căuta aici. Este paltonul lui An-te-hai, întins pe jos. Gândurile îmi sunt întrerupte de acest obiect pământesc. De ce l-a lăsat An-te-hai aici?

Aud paşi grăbiţi şi apoi răsuflarea rapidă a unui bărbat. Nu pot să fiu sigură dacă sunetul e în realitate sau doar în închipuirea mea.

— Majestatea Voastră, strigă vocea lui Yung Lu. Este amiază!

Nereuşind să se oprească suficient de repede, se ciocneşte de mine, împingându-mă pe paltonul lui An-te-hai. Ne uităm lung unul la altul, şi atunci buzele lui le ating pe ale mele.

— Acesta este sicriul meu, reuşesc eu să spun.

— De aceea am şi îndrăznit… Focul gurii sale îmi atinge gâtul. Nu poate fi un păcat să împrumutăm o clipă din viaţa ta viitoare.

Mâinile i se îndreaptă spre roba mea, dar este prea strâns încheiată. Mi se înmoaie membrele şi simt cum încep să leşin. Aud porumbeii din înaltul cerului trimiţând muzica fluierelor pe care le poartă.

— Este amiază, mă aud spunând.

— Şi suntem în mormântul tău, răspunde el, îngropându-şi faţa la pieptul meu.

— Ia-mă!

Îmi înfăşor braţele în jurul lui.

El se trage înapoi, gâfâind:

— Nu, Orhideea.

— De ce? De ce nu?

Nu vrea să-mi explice, însă continuă să mă refuze. Îl implor. Îi spun că nu am dorit niciodată un alt bărbat. Că am nevoie de mila şi compasiunea lui. Că vreau ca el să mă aibă.

— O, Orhideea, Orhideea mea, murmură el întruna.

Un zgomot puternic vine de la gura tunelului. Este zgomotul făcut de poarta de piatră.

— Arhitectul a ordonat închiderea ei!

Yung Lu sare în picioare şi se năpusteşte spre intrare, trăgându-mă după el.

Sunt copleşită de teama de a ieşi afară. În minte mi se răsucesc amintirile vieţii care s-a scurs. Lupta constantă pentru a păstra aparenţele, prefăcătoriile, zâmbetele întâmpinate cu lacrimi. Lungile nopţi nedormite, singurătatea care mi-a învăluit sufletul şi m-a transformat într-o adevărată fantomă.

Yung Lu mă târăşte cu toată puterea sa:

— Haide, Orhideea!

— De ce faci asta? Nu ai nevoie de mine.

— Tung Chih are nevoie de tine. Dinastia are nevoie de tine. Şi eu…

Brusc, ca şi cum ceva l-ar fi lovit, se opreşte:

— Abia aştept să lucrez cu dumneavoastră, Majestatea Voastră, pentru tot restul vieţii mele. Însă dacă veţi stărui să rămâneţi, voi rămâne aici cu dumneavoastră.

Îngenunchind ca să-i întâlnesc ochii plini de lacrimi, încetez să mă zbat.

— Vom fi iubiţi? îl întreb.

— Nu.

Vocea lui e sfioasă, dar nu hotărâtă.

— Dar mă iubeşti?

— Da, doamnă! Nu respir decât ca să vă iubesc.

Păşesc afară în lumină şi aud trei bubuituri care vin din spatele

nostru. Este zgomotul bilelor de piatră care se rostogolesc la locurile lor.

În clipa în care apar în faţa mulţimii, miniştrii se aruncă în genunchi şi se lovesc nebuneşte cu frunţile de pământ. Îmi aclamă numele la unison. Mii de oameni se întind în depărtare ca un uriaş evantai lung de o jumătate de milă. Mi-au interpretat greşit efortul de a rămâne înăuntru, drept un gest de loialitate faţă de Majestatea Sa, împăratul Hsien Feng. Sunt scăldaţi în admiraţia pentru virtutea mea.

O singură persoană nu a îngenuncheat. Stă în picioare, la vreo cincizeci de metri mai încolo. Recunosc roba cu imprimeu cu pini. Se întreabă probabil ce s-a întâmplat cu paltonul său.

Nota autoarei

Toate personajele din această carte au la bază persoane reale. Am făcut tot posibilul să păstrez evenimentele aşa cum au fost în istorie. Am tradus decretele, edictele şi poemele din documentele originale. Ori de câte ori au existat diferenţe în interpretare, mi-am bazat judecata pe cercetările mele şi pe perspectiva de ansamblu.

Mulţumiri

Mulţumirile mele se îndreaptă către soţul meu, Lloyd Lofthouse, către Sandra Dijkstra şi echipa de la Sandra Dijkstra Literary Agency, către Anton Mueller şi echipa de la Houghton Mifflin, către Muzeul de Istorie Chineză, Biblioteca Naţională a Chinei, Muzeul din Shanghai şi Muzeul Oraşului Interzis din Peking.

Top 10+

POLIROM

Împărăteasa Orhidee este povestea unei tinere manciuriene care, pentru a-şi salva familia din ghearele sărăciei şi pentru a evita căsătoria cu vărul ei, participă alături de alte trei mii de fete la selecţia concubinelor imperiale. Odată aleasă una dintre cele şapte soţii ale împăratului Hsien Feng, Orhideea trebuie să înfrunte misterele, intrigile, ritualurile şi superstiţiile Oraşului Interzis, în care va rămâne vreme de 46 de ani.

Pe copertă: pictor imperial, Dinastia Qing, *Portretul consoartei imperiale Shulia*

EDITURA POLIROM

ISBN 978-973-46-3042-9

www.polirom.ro